ဖင်းကျိန်းဘိဝင်္ဂဟရေစ္ဆာသာဂါရိကဆရာတော်ဘုရားကြီး

ဓမ္မာဇီဝေါ

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

သာသနာ - ၂၅၅၅ ၂၀၁၁ ကောဇာ - ၁၃၇၃

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ကမ္ဘာအေးစာပုံနှိပ်တိုက်မှ ရိုက်နှိပ်သည်။

နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာ

မဟာပုဒ္ဓဝင်

ဆဋ္ဌမတွဲ (ခုတိယတိုး)

တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးဝိဇိတ္ထသာရာဘိဝံသ
ဦးစီးရေးသားသည်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရ
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ-၂၅၃၃ ကောဇာ-၁၃၅၇ ၁၉၉၆

ဆဋ္ဌသံဂါယနာ ဝိဿဇ္ဇက ဆရာတော်

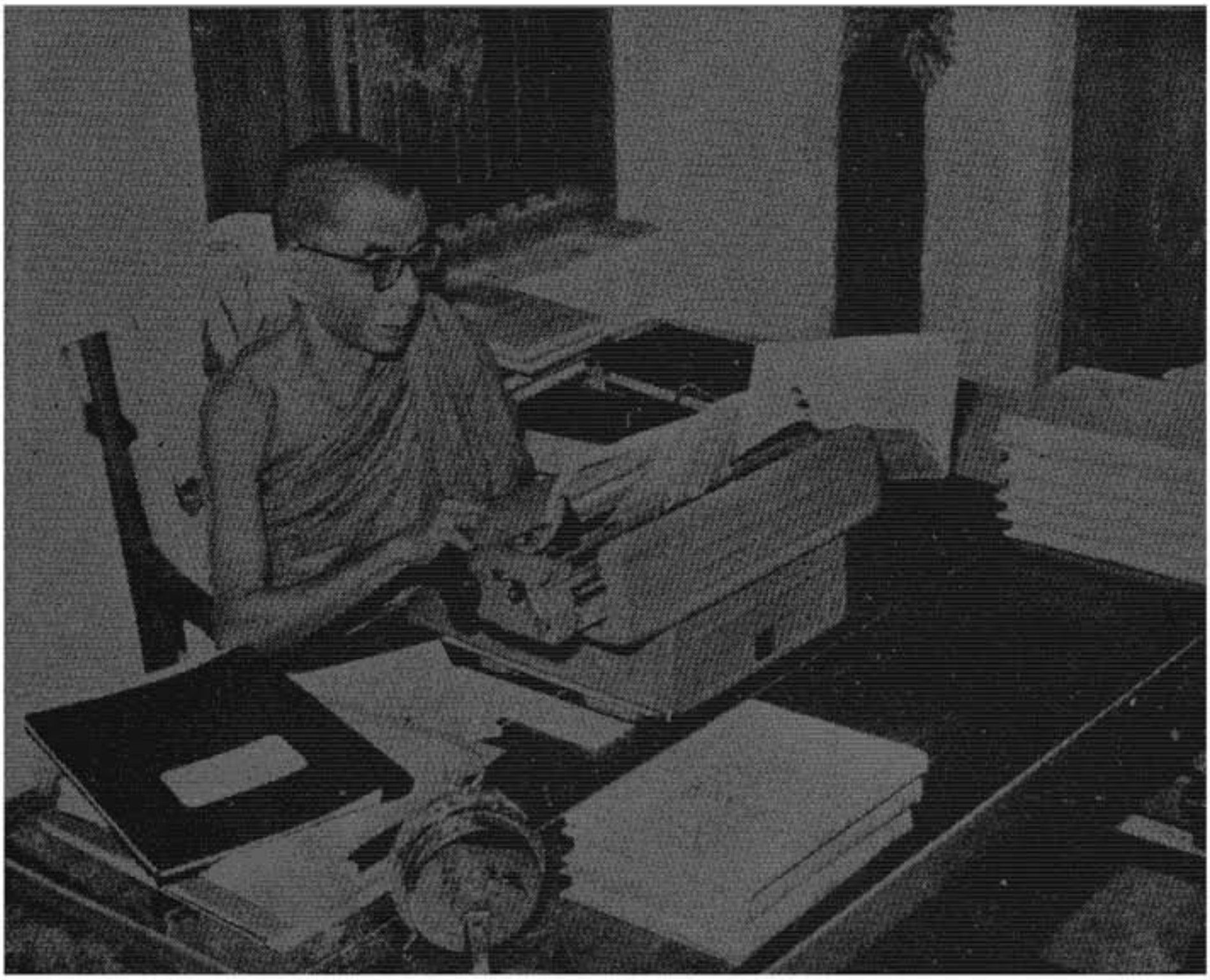

ပရိယတ္တိ သာသနဟိတ ဓမ္မာစရိယ ဝဋ္ဌသကာဘွဲ့
သာသနဓဇ သိရိပဝရ ဓမ္မာစရိယဘွဲ့
အစိုးရပဌမကျော်ဘွဲ့
ဗုဒ္ဓသာသနဝိသိဋ္ဌ တိပိဋကဓရ မဟာတိပိဋကကောဝိဒဘွဲ့
တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက-ဘွဲ့ရ
အရှင်ဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ ဆရာတော်
ဗုဒ္ဓသာသန မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း ပြုစုနေပုံ

မဟာဇုန္ဓဝင်

ဆဋ္ဌမတွဲ(ဒုတိယဝိုင်း)

အကြိမ်	အုပ်ရေ	ခုနှစ်
ပထမအကြိမ်	၃၀၀၀	၁၉၇၂
ဒုတိယအကြိမ်	၅၀၀၀	၁၉၇၈
တတိယအကြိမ်	၅၀၀၀	၁၉၈၆
စတုတ္ထအကြိမ်	၅၀၀၀	၁၉၉၆

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊
သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးညွန့်မောင်
(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၂၄၀၅/၀၂၅၂၇)က
ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဗုဒ္ဓသာသနာ မဟာပုဒ္ဓဝင် ကျမ်းပြုဆရာတော်

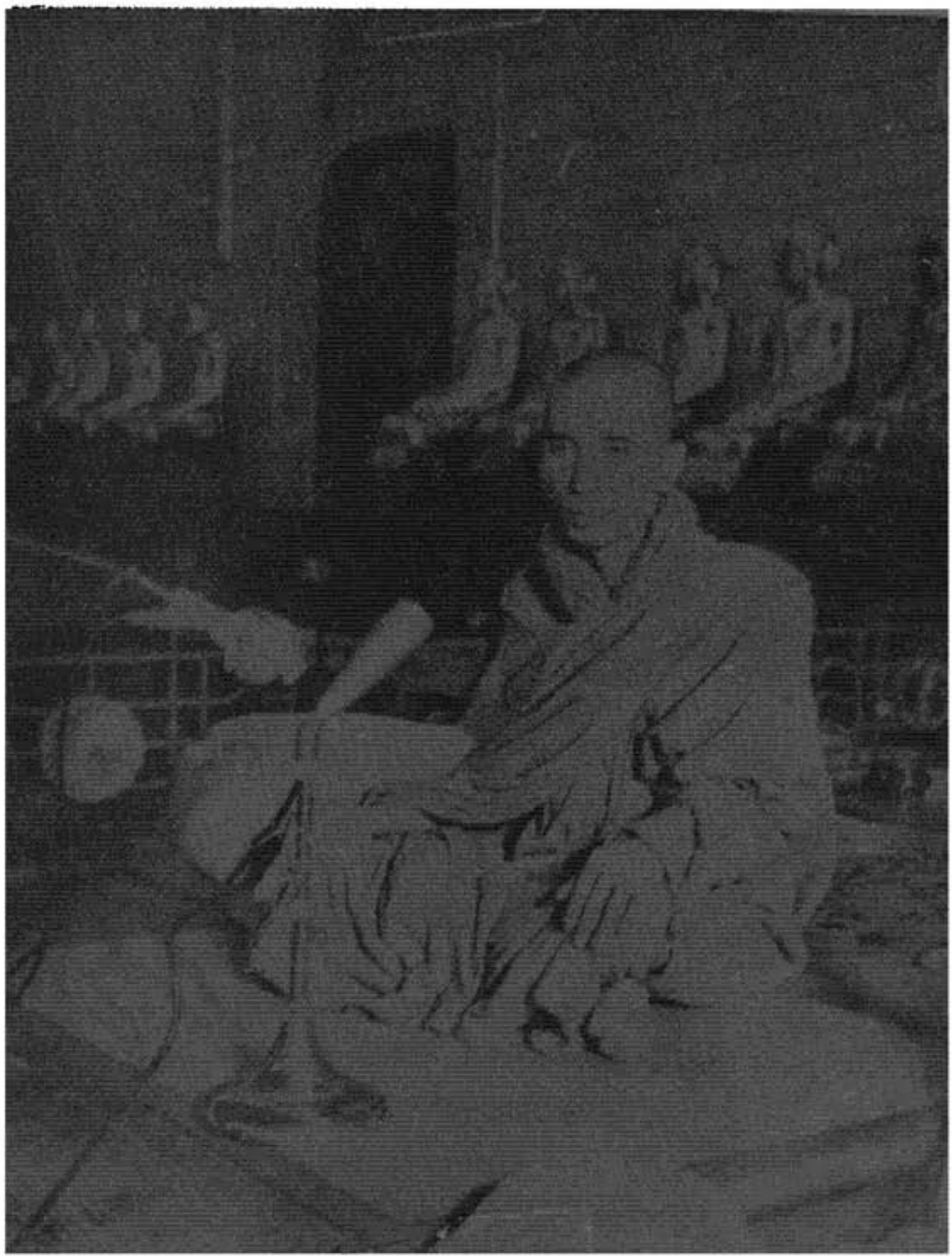

ဆဋ္ဌသံဂီတိဝိဿဇ္ဇက
တိပိဋကဓရမဟာဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက ဘဒန္တ ဝိစိတ္တသာရာภิဝံသ
ဆရာတော်၏ပုံ

ဗုဒ္ဓသာသနာ-မဟာဗုဒ္ဓဝင်

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အသေးစိတ် မာတိကာ

အခန်း ၄၄၊ ထေရိအပဒါနခန်း

အကြောင်းအရာ	**စာမျက်နှာ**
(၁) မဟာပဇာပတီ ဂေါတမီထေရိအကြောင်း...	**၁-၁၇**
(က) ထေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁-၂
ရတ္တညူဇေတဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။	
ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲဘဝ	၂-၆
ကျောင်းမရှိပဲ ဝါ-မကပ်ရပုံ မှတ်ချက်၊ ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ်အဓိပ္ပါယ် မှတ်ချက်၊ ဝါဆို ကျောင်းကို အစိုးရ, လူကုံထံ, ဆင်းရဲ သား လူတန်းစားမရွေး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခွင့်ရှိပုံ။	
ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲဘဝ	၆
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဘိက္ခုနီမ-ပြုခြင်း	၆-၉
သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်းကြီး၏ သမီးတော် အငယ် ဂေါတမီဖြစ်ခြင်း၊ မဟာမာယာ၏ ညီမ ဖြစ်ခြင်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းများအရ စကြာမင်း မယ်တော် ဖြစ်နိုင်ပုံ၊ အမတော် နတ်ရွာ လားပြီးနောက် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး၏ အဂ္ဂဗေဒီ မဟေသီ မိဖုရားကြီး ဖြစ်ခြင်း၊ သားတော်ရင်း နန္ဒမင်းသားကို အထိန်း တော်များထံ အပ်၍ တူတော်မင်းသား	

[၈၁] မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သိဒ္ဓတ္ထအား ကိုယ်တိုင် နွားချိုတိုက်ကျွေး ပြုစုခြင်း၊ ဂရုဓံရှစ်ပါးဖြင့် ရှင်ရဟန်း အဖြစ်ကို ရယူရပုံ၊ သံဓိတ္တသုတ် ဒေသနာ ကြားနာရသဖြင့် ရဟန္တာမ ဖြစ်ပုံ။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၉-၁၀

ရတ္တညူ-ရှည်စွာသောညဉ့်အပိုင်းအခြား ကို သိသောအရာ တေဒဂ်ရရှိခြင်း၊ မဟာ ပဇာပတိ ဂေါတမီ-မည်တွင်ပုံ ရှင်းလင်း ချက်။

ဂေါတမီထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူခြင်း ၁၀-၁၈

ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူခဏ်းအကြောင်း ကြည်ညိုဖွယ်များ၊ ဗျာပနသင်္ဂြိဟ်ပွဲ အခမ်းအနား၏ အံ့ဖွယ်များ၊ သံဝေဂယူဖွယ် ဂါထာ များ။

(၂) ခေမာထေရီအကြောင်း ၁၈-၆၆

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉

ပညာဇေတဝဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။

ဘဝများစွာ နတ်မိဖုရား, လူမိဖုရား ဖြစ်ခြင်း ... ၁၉-၂၂

ပြဟ္မစာရိနီ ဘိက္ခုနီမဘဝ၊ ကျောင်းတိုက် ဒါယိကာမဘဝ၊ ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီး တော်ကြီးဘဝ။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ... ၂၂-၆၂

ခေမာမင်းသမီး မည်ပုံ၊ အဆင်းမာန်ယစ် သူဖြစ်ခြင်း၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ ဥပါယ-ကောသလ္လဉာဏ်၊ ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော် ဖွဲ့ ဂိတိ၄-ဂါထာ၊ ခေမာမိဖုရား၏သံဝေဂ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဤဏ်း မဟာနိဒါနသုတ်ကို ကြားနာရ၍ သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်ခြင်း၊ရုပ်မာန ဖြင့် အထင်မှားပြစ်ကို တောင်းပန်ကန်တော့ခြင်း၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံ ရဟန်းပြုခွင့် တောင်းခြင်း။	
ခေမာထေရီ ရဟန္တာမ ဖြစ်ခြင်း	၃၃-၃၄
ပရိယတ်, ပဋိပတ် စွယ်စုံရသဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးခွဲ အထူးကျွမ်းကျင် လိမ္မာသူ ဖြစ်ခြင်း၊ ကထာဝတ္ထု ဆယ်ပါးတို့ခွဲလည်း သူမတူအောင် ရဲရင့်ခြင်း၊ အဘိဓမ္မာနည်း ခွဲလည်း အထူးတတ်သိလိမ္မာသူဖြစ်ခြင်း။	
ခေမာထေရီက ကောသလမင်းကြီးအား သိမ်မွေ့သောတရား ဟောခြင်း	၃၄-၄၀
ခေမာသုတ္တန်နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ် အဓိပ္ပါယ်... ... ... —	၄၀-၄၂
(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	၄၂-၄၄
မဟာပညာ တေဒဂ်ဘွဲ့ ရခြင်း၊ ထေရီမ ကိုယ်တိုင်ဟော၁သည့် ဝမ်းမြောက်ဖွယ်ရာ ဂါထာများ။	
(ဃ) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ထေရီအကြောင်း ... —	၄၅-၆၃
(တ) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ... —	၄၅
တန်ခိုးကြီးအရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။	
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြာပန်းလှူခြင်း။ ... —	၄၅
တဖန် သူဌေးသမီးဘဝ ... — —	၄၅
ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ ... —	၄၆

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ဥမ္မာဒန္တီဘဝ	၄၆
လယ်စောင့်အမျိုးသမီးဘဝ	၄၇
ပဒုမဝတီဘဝ	၄၈-၆၅
ပဒုမဒေဝီမိဖုရားကြီး ဖြစ်လာခြင်း၊ မင်းကြီး မြတ်နိုးလွန်းသဖြင့် အခြားမိဖုရားမောင်းမတို့ ပဒုမဒေဝီကို မနာလိုကြခြင်း၊ မင်းမိန်းမတို့၏ အလိမ်မှုကြီး ပေါ်ခြင်း၊ ပဒုမဝတီ၏ သဘောထား ကြီးမြတ်ပုံ၊ မင်းသားငါးရာတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်ကြခြင်း၊ လက်လုပ်လက်စား အိမ်ရှင်မဘဝ။	
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ ပြုခြင်း ...	၆၅-၆၆
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ-မည်ပုံ၊ ဇမ္ဗူဒီပ၌ မင်း, သူဌေး အားလုံးက ဥပ္ပလဝဏ်ကို စာသင်ကြားဖြင့် တောင်းခံကြခြင်း၊ တဦးတည်းသော သမီးအား မပေးဖြစ်ရန် ဥပါယ်အကြံဖြင့် ဖခင်သူဌေးကြီး ကြံစည်စီစဉ်ပုံ၊ ဥပ္ပလဝဏ် ရဟန်းမ-ပြုခြင်း၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ ဆိတိမီးညွှန့်ဖြင့် တေဇောကသိုဏ်း ပွါးလျက် ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ်ခြင်း။	
(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	၆၆-၆၇
တန်ခိုးဇုန္ဒိအရာ တေဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။	
(၅) ပဋာစာရာထေရီအကြောင်း	၆၇-၈၁
(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၆၇
ဝိနယခရ = ဝိနည်းပိဋကတ်ကိုဆောင်ရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူ ရရှိခြင်း။	

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ	၆၈
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးဘဝ ၌ "ဘိက္ခုနီ" အမည် ရခြင်း၊ ကောမာရိ ပြဟ္မစရိယ အကျင့် ကျင့်လျက် သံဃာ့အရာမ်, ပရိဝုဏ် ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်း ခဲ့ခြင်း။	
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ...	၆၈-၈၀
ပဋာစာရာ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း၊ ပဋာစာရာ အမည်ရပုံ၊ အမြိုက်ရေချမ်း အဆွတ်ဖျန်း ခံရခြင်း၊ ပဋာစာရာ ထေရီ ရဟန္တာမ ဖြစ်ခြင်း။	
(ဂ) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	၈၁
ဝိနယဝရ တေဒဂ်ရရှိခြင်း။	
(၅) ဓမ္မဒိန္နာထေရီအကြောင်း	၈၁-၉၅
(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၈၁-၈၂
တရားဟော ဓမ္မကထိက ဧတဒဂ် ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။	
ဘဏ္ဍာဝိုး သူဌေးကတော်ဘဝ	၈၃
သဒ္ဓါတရားကြီးမားသူ ဖြစ်ခဲ့ပုံ။	
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ	၈၃
ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးဘဝ ၌ "သုဓမ္မာ" အမည် ရခြင်း၊ ကောမာရိပြဟ္မစရိယ အကျင့် ကျင့်လျက် ရဟန်း သံဃာအား သံဃာ့အရာမ်, ကျောင်းတိုက်, ပရိဝုဏ် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း။	
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ...	၈၃-၉၄
ဓမ္မဒိန္နာ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတ်ကြောင်း၊ ထူး	

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ခြားသော ဓမ္မာဝိန္ဒာ၏ ခင်ပွန်းသည် ဝိသာခသူဌေး ဖြစ်ရပ်၊ ဓမ္မဒိန္နာ ရဟန်း ပြုပုံ၊ ခင်ပွန်းသည် ဝိသာခသူဌေးက ဓမ္ম-ဒိန္နာအား ခမ်းနားစာ ဘိက္ခု၊ နိမ ပြုပေးခြင်း ဝိသာခသူဌေး ပြဿနာမေးခြင်း၊ ရုဒ္ဓဝေ-ဒလ္လသုတ်သည် သာဝကဘာသိတသုတ္တန်မှ ဇီနံဘာသိတသုတ္တန်ဖြစ်လာပုံ မှတ်ချက်။

(၇) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၉၄-၉၅
ဓမ္မကထိကအရာ တေဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၆) နန္ဒာထေရီအကြောင်း ၉၅-၉၈

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၉၅
ဗာန်ဝင်စားမွေ့လျော်သည့်အရာ တေဒဂ် ဆုတောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၉၅-၉၈
နန္ဒာမင်းသမီး, အဘိရူပနံနန္ဒာ မင်းသမီး, ဇနုပဒကလျာဏီ ရူပနန္ဒာ မင်းသမီး-ဟု သုံးမည်တွင်ခြင်း၊ နန္ဒမင်းသား၏ နှမ တော် (ကြင်ယာလောင်း) ဖြစ်ခြင်း၊ မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီ၏ သမီးအရင်း ဖြစ်ခြင်း၊ နန္ဒာမင်းသမီး၏ ပစ္စုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း၊ ဝိဇယသုတ္တန် ဒေသနာ ကြားနာရရှိ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း။

(၇) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၉၈
ဗာန်ဝင်စားမွေ့လျော်သည့်အရာ တေဒဂ် ရရှိခြင်း။

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
(၂) (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာ ထေရီအကြောင်း	၉၈-၁၀၄
(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၉၈-၉၉
အာရဒ္ဓဝိရိယ=လုံ့လပြင်းထန် ထက်သန်သည့်အရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။	
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၉၉-၁၀၃
သားသမီး မျှားရှိ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာ မည်ပုံ၊ သောဏာ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း၊ အာရဒ္ဓ ဝိရိယ သောဏာ-ထေရီ-ဟု ထင်ရှားခြင်း၊ရဟန္တာမ ဖြစ်ခြင်း။	
(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း	၁၀၃-၁၀၄
အာရဒ္ဓဝိရိယ=သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လပြင်းထန် သောအရာ တေဒဂ်ရရှိခြင်း။	
(ဂ) သကုဏာထေရီအကြောင်း	၁၀၄-၁၀၆
သကုလာ = ဗကုလာ-မူကွဲပြု မှတ်ချက်။	
(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁၀၄-၁၀၅
နန္ဒာမင်းသမီးဘဝ ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ် အရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ဗျာဒိတ် ခံယူရရှိခြင်း။	
ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ဘဝ	၁၀၅
ဘာသပမြတ်စွာ လက်ထက် ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ ဘဝအဖြစ်၌ ဆီမီးဖြင့် စေတီတော်မြတ် အား ပူဇော်ခဲ့ပုံ။	
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၀၅-၁၀၆
သာဝတ္ထိပြည်၌ သကုလာ အမည်ရခြင်း၊	

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

သကုလာ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း၊ သာသနာဝန်ထမ်း ရဟန်းမ - ပြိုလုပ်၍ ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ်ခြင်း။

(၇) ဇေတဝန်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၀၆
ဒီဗွစက္ခု " အဘိညာဏ် အရာ ဇေတဝန် ရရှိခြင်း။

(၉) ကုဏ္ဍလကေသာထေရီအကြောင်း ၁၀၆-၁၂၄

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ... ၁၀၆-၁၀၇
ဒီပင်္ကရာဘိဩ-လျှင်မြန်သော မဂ်ဖိုလ် အသိ ဉာဏ်ရှိသောအရာ ဇေတဝန်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ် ခံယူ ရရှိခြင်း။

ကိကိမင်းကြီး သမီးတော်ဘဝ ၁၀၇
ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးဘဝ၌ "ဘိက္ခဒါ-ယိကာ" မည်ခြင်း၊ ကောမာရိပြဟ္မစရိယ အကျင့်ရှိလျက် ဆယ်ပါးသီလမြဲ၍ သံဃာတော်အတွက် ပရိဝုဏ်ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းပြုခြင်း ... ၁၀၇-၁၂၄
ကုဏ္ဍလကေသာ၏ ပစ္စုပ္ပန်ဇာတ်ကြောင်း၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဘဒ္ဒါအမည်ရှိ သူဌေးသမီး ဖြစ်ခြင်း၊ ရာဇဂြိုဟ် ပြည်၌ သတ္တုက လူဆိုး ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း၊ ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီး၏ ချစ်ခင်စိတ်၊ ဒိဋ္ဌမေဂ္ဂ ကြိုးလှုပ်၊ သတ္တုက၏ ကောက်ကျစ်သောအကြံ၊ သတ္တုက၏ အကြံ ပေါ်လွင်ခြင်း၊ ဘဒ္ဒါ၏ အလိမ္မာရည်၊ ဘဒ္ဒါ၏ ပြိုမှုချက် အပေါ် ဝေဘန် သုံးသပ်ပုံ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

မှတ်ချက်၊ ဘဒ္ဒါသုဒ္ဓေးသမီး၏ ဥပါယ ကောသလ ဥာဏ်ကို တောင်စောင့်နတ်မင်း ချီးကျူးပုံ ၂-၀ါထာ၊ ဘဒ္ဒါသုဒ္ဓေးသမီး ပရိမိုဇ္ဈရဟန်းမ-ပြုခြင်း၊ ကုလ္လာလ-ကောသာ အမည်တွင်ခြင်း၊ ကုလ္လာလ-ကောသာ တက္ကတွန်းမ ဝါဒရှင် ဖြစ်လာခြင်း၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် ကုလ္လာလကောသာကို ဆုံးမတော်မူခြင်း။

(၀) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၂၄
ခိပ္ပါဘိညာတေဒဂ် ရရှိခြင်း။

(၁၀) ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီအကြောင်း ၁၂၄-၁၂၇

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၂၅
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

သုကြွယ်ကတော်ဘဝ ၁၂၅-၁၂၆
ဗာရာဏသီပြည် သုကြွယ်ကတော် ဘဝ၌ ဖြစ်ရပ်၊ ယင်းဘဝ၌ ဆုတောင်းချက်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၂၆
ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဇာတ်ကြောင်း အကျဉ်း၊ ငါးနှစ်ကြာ ပရိမိုဇ္ဈမ အဖြစ် နေရပုံ၊ နောက်ပိုင်း မိထွေးတော်ကြီး မဟာ ပဇာပတိ ဂေါတမီထံ၌ ရှင်, ရဟန်းအဖြစ် ရယူ၍ ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာ ထေရီမ-ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၂၆-၁၂၇
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဏ် အရာ

တေဒဂ် ရရှိခြင်း၊ ထေရိမ၏အမည်များကို ဝေဘန်ခွဲခြားပြုပုံ မှတ်ချက်။

(၁၁) ဘဒ္ဒကစ္စာနာ-ယသောရောထေရီအကြောင်း ၁၂၇-၁၃၀

(က) ထေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၂၇-၁၂၈
မဟာဘိညာပဋိဟာ = ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ် ပညာသို့ ရောက်သည့် အရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၂၈-၁၂၉
ဒေဝဟပြည် သုပ္ပဗုဒ္ဓ သာကီဝင် မင်း၏ သမီးဖြစ်၍ ဘဒ္ဒါကစ္စာနာ- မည်တွင်ခြင်း၊ ယင်း၏ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝ ဇာတ်ကြောင်း၊ မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ ဂေါ-တမီထံ ရှင်,ရဟန်းပြုခြင်း၊ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ ထေရီဟု ထင်ရှား၍ ဝိပဿနာ တရား အားထုတ်စဉ် မကြာမီ ရဟန္တာမ-ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဇေတဝန်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၂၉-၁၃၀
ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ် အရာ အထူး လေ့လာ နိုင်နင်းသူ အဖြစ် ဇေတဝန် ရရှိ ခြင်း၊ ထူးကဲသော မဟာဘိညာပဋိဟာ-အရာ ဇေတဝန်ကို ဤဘုရားမြတ်စွာသာသနာတွင် အဂ္ဂသာဝကကြီး နှစ်ပါး, အရှင် မဟာကုလ မထေရ,ဘဒ္ဒကစ္စာနာ ထေရိမ-တို့သာ ရရှိပုံ မှတ်ချက်။

(၁၂) ကီသာဂေါတမီထေရီအကြောင်း ၁၃၀-၁၄၃

(က) ထေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၃၀-၁၃၁
လူခစီဝရဝရ = ခေါင်းပါးသော သက်နှီး

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ကို ဆောင်ရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။	
ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ	၁၃၁
ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ၌ 'ငါး ယောက်မြောက် "ဓမ္မာ"အမည် ရရှိခြင်း၊ ကောမာရိမြို့ဟွစရိယ အကျင့်ကို ကျင့်သုံး ခဲ့ခြင်း။	
(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ...	၁၃၁-၁၄၂
ကိသာဂေါတမီ၏ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဇာတ် ကြောင်း-ဆင်းရဲသည့် အမျိုးသမီး ဖြစ်ပုံ၊ ကိသာဂေါတမီ မည်တွင်ပုံ၊ ကံကုန်လျှင် စီးပွါးပျက်တတ်ပုံ၊ ဘုန်းရှင် ကံရှင် ကိသာ-ဂေါတမီဖြစ်ပုံ၊ ကိသာဂေါတမီ သူဌေး ချွေးမ ဖြစ်လာခြင်း၊ မြတ်ဘုရားပေးသည့် သောက ကင်းငြိမ်းကြောင်း ဥပါယ် ကောင်းတရား၊ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြား ချက်ကို သတိပြုရန် အမှာစကားချပ်၊ လက္ခဏာရေးသုံးချက်ပြု မှတ်စရာတရား နှစ်ဂါထာနှင့် လက်ဘဆောင်ပုဒ်၊ ကိသာ-ဂေါတမီထေရီ ရဟန္တာမ-ဖြစ်ခြင်း။	
(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ...	... ၁၄၂-၁၄၃
လူခစီဝရဝရ တေဒဂ် အရ = ဝတ္ထုလူခ, သုတ္တလူခ, ရဇနလူခ-သုံးမျိုးလုံး ရရှိခြင်း။	
(၁၃) သိင်္ဂါလကမာတုထေရီအကြောင်း	၁၄၃-၁၄၆
(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ...	...၁၄၃-၁၄၄
ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်လက်ထက် အမတ် သမီးဘဝ ဘိက္ခုနီမ-ပြုလုပ်ခြင်း၊ စတုပါရိ-	

ဆရာကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

သုဒ္ဓိသီလ စင်ဖြူစွာ ကျင့်သုံးခြင်း၊ ရတနာသုံးပါးခွဲ ထူးကဲစွာ ရိုသေလေးစားခြင်း၊ ဘုရားထံ၌ သဒ္ဓါဓိမုတ္တာတေဒဂ်ဆုကို ပန်ဆင်ခြင်း၊ မြတ်ဘုရားထံမှ ဗျာဒိတ်တော် ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း　　—၁၄၄-၁၄၆
သိဂ်ါလသတ္တိသား၏ မိခင်ဖြစ်၍ "သိဂ်ါလကမာတု" မည်တွင်ပုံ၊ အယူ ဖောက်ပြား သိဂ်ါလ သတ္တိသားကို ဘုရားသခင် ဆုံးမပုံ၊ မိခင် သိဂ်ါလကမာတု သူ့ဌေးမ သောတာပန် တည်၍ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အဋ္ဌာသယကို မြင်တော်မူ၍ တရားဟောကြားရာ သဒ္ဓါတရား အဦးထားလျက် ဝိပဿနာပွါးများ အားထုတ်ခြင်း၊ သဒ္ဓါခုရ ရဟန္တာ ထေရီမ-ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း　　....　　....　　၁၄၆
သဒ္ဓါဓိမုတ္တာ = သဒ္ဓါတရား ကြီးမားထက်သန်သည့်အရာ တေဒဂ် ရရှိခြင်း။

အခန်း ၄၅၊ ဥပါသကစရိတခန်း

(၁) တပုဿ, ဘလ္လိက ညီနောင်အကြောင်း ....　　....　　၁၄၇-၁၅၂

(က) ဥပါသကာတို့၏ ရှေးဆုတောင်း　　....　　၁၄၇
ပဌမံ သရဏဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ တည်သူများအဖြစ် တေဒဂ်ဆုကို တောင်းကြခြင်း။

အကြားကာလ ဘဝများ ....　　....　　.... ၁၄၇-၁၄၈
ဘလ္လိက အလောင်းသည် ဘဒ္ဒကမ္ပာမှ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သုံးဆယ့်တကမ္ဘာထက်၌ သုမနုပစ္စေက ဗုဒ္ဓါအား သစ်သီးလှူခဲ့ပုံ၊ သိဒ္ဓိမြတ်စွာ ဘုရားရှင်လက်ထက်၌ အရဏဝတီပြည် ပုဏ္ဏားသားတဦး ဖြစ်ရခြင်း၊ ဥဒိတနှင့် ဩဒိတ ညီနောင်တို့ထုံး နှလုံးမူလျက် သူ ငယ်ချင်း တပုဿအလောင်းနှင့် အတူ သိဒ္ဓိဘုရားရှင်အား အလှူကြီး ပေးလှူပြီး လျှင် "ဆွမ်းဦး အလှူဒါယကာ" ဖြစ်လို ကြောင်း ဆုတောင်းခဲ့ကြခြင်း၊ ကဿပ ဘုရားရှင် လက်ထက် ဂေါပါလ၏ သား ညီနောင်များဖြစ်ကြ၍ရဟန်းသံဃာအား နွားနို့ဆွမ်းဖြင့် လှူဒါန်းပြီးစု လုပ်ကျွေးခဲ့ ကြခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာ ဖြစ်ကြခြင်း....၁၄၈-၁၅၁

ဂေါတမဘုရားရှင်လက်ထက် အသိတဠုန ဖြိုဝယ် လှည်းကုန်သည် သူကြွယ်၏သား နှစ်ယောက်တို့ ဖြစ်လာကြခြင်း၊ နောင် တော်ကား တပုဿ, ညီတော်ကား ဘလ္လိက-မည်တွင်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား အဌမသတ္တာဟ အဝင် ရာဇာယတန လင်းလွန်းပင်ရင်း သီတင်းသုံးဆဲ အခါ နှင့်ကြုံတွေ့ပုံ၊ သုဇာတာ သူဌေးကတော် ၏အလှူဒါန ဃနာနို့ဆွမ်း၏ အာဟာရ စွမ်းအား ပြတ်ချိန်ဖြစ်ခြင်း၊ တခုသော ဘဝကမိခင်ဟောင်း၏ သားနှစ်ယောက် အပေါ် မြော်ခေါ် စိမ်ညွှန်ကြားချက်၊ သားနှစ်ယောက် သဘောပေါက် ဝမ်း မြောက်ကြ၍ ဘုရားရှင်အားမှန်ကြောက်ကျစ်

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

နှင့် ပျားဆုပ်မုန့်များ လှူဒါန်းပုံ၊ မြတ်စွာဘုရား အဓိဋ္ဌာန်ချက်ဖြင့် စတုမဟာရာဇာ နတ်မင်းကြီး လေးဦး လှူဒါန်းသည့် ကျောက်သပိတ် လေးလုံးမှ တလုံးတည်း ဖြစ်ကာ အနားလေးရစ် ပါရှိပုံ၊ ညီနောင်များ မုန့်ဆွမ်းလှူ, သောက်တော်ရေကပ်, တရားနာယူအပြီး ဒွေဝါစိက သရဏာဂုံ တည်ကြခြင်း၊ မြတ်ဘုရားထံမှ ဆံတော် ဓာတ်ရှစ်ဆူရရှိ၍ အသိတဋ္ဌနမြို့တံခါးဝ၌ စေ တီ တော် တည် ခြင်း၊ စေတီတော်မှ ဥပုသ်နေ့တိုင်း နိုလရောင်ခြည်တော်များ ကွန်ယြီးကြခြင်း။

(ဝ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၅၁-၁၅၂
ဆုတောင်းချက်အရ ပဌမသရဏာဂမန-ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံတည် ဥပါသကာ ဧတဒဂ်ကို ခံယူရရှိကြခြင်း၊ညီနောင်တို့၏ မဂ်ဥာဏ်အလား။

(၂) အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း ၁၅၃-၁၇၁

(က) သူဌေး၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၅၃
အလှူအတန်းခွဲ မွေ့လျော်ကြသူ ဥပါ-သကာတို့တွင် ဒါယက ဧတဒဂ် ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူဌေးဖြစ်ခြင်း ...၁၅၃-၁၅၄
သာဝတ္ထိပြည်သုမနသူဌေးကြီးသားဖြစ်၍ ငယ်မည် သုဒတ္တမည်တွင်ပုံ၊အနာထပိဏ် အမည်ရရှိပုံ၊ ၅၄-ကုဋေကုန် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ပုံ၊ ကျောင်းရေစက်ချပွဲ အချိန်ကာလ မှုကွဲ ကြသော်လည်း နောက်ဆုံး သုံးလ ကာလ ကို သဘောတူလက်ခံကြပုံ။

(ဂ) တောဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၅၄-၁၅၆
နွေစဉ်အမြဲ လှုဒါန်းသည့် အလှူဝတ်များ— . စာရေးတံဆွမ်းငါးရာ, ပက္ခိကဆွမ်းငါးရာ, စာရေးတံ ယာဂုဆွမ်း ငါးရာ, ပက္ခိက ယာဂုဆွမ်း ငါးရာ, နိစ္စဘတ်ဆွမ်း ငါးရာ; အာဂန္တုကဆွမ်းငါးရာ,ဂမိကဆွမ်းငါးရာ, ဂိလာနဆွမ်းငါးရာ, ဂိလာန ပဋ္ဌာကဆွမ်း ငါးရာ, သံဃာတော်နေထိုင်ရာ နေရာ ငါးရာ၊ ဒါယက=လှူဒါန်းပေးကမ်းစွန့်ကြဲ ခြင်းခွဲ မွေလျော်သည့်အရာ တောဒဂ်ရရှိ ခြင်း။

အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒ သုတ္တန် ၁၅၆-၁၆၆
ဝါရန္ဒစ်တန် ခွဲခြားသိမှတ်ရန် မှတ်ချက်၊ တရားနာအပြီး အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အနာ-ထပိဏ်သူဌေးကြီးတို့ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးပြောကြားကြပုံ၊ အပြန်အလှန် ပြောဆို ကြပုံနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်သားဖွယ်ရာ အမှာစကားချပ်။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး တုသိတာနတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်ခြင်း ၁၆၆-၁၆၇
အနာထပိဏ် နတ်သား ဘုရားမြတ်ထံ လာရောက်ရပုံအကြောင်း ရှင်းလင်းချက် မှတ်သားဖွယ်။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား လျှောက်ထားသော
ဌ-ဂါထာ ၁၆၇-၁၇၁
ပဌမဂါထာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်း ဟူသော ဂုဏ်ဖြင့် ဧတေ တဝန် ကျောင်းတော်ကို ချီးကျူးရပုံ ရှင်းလင်းချက်, ဒုတိယဂါထာဖြင့် အရိယမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပုံ ပြခြင်း, တတိယဂါထာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အရိယမဂ်ဉာဏ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးမှုဆိုပုံ ပြခြင်း, စတုတ္ထဂါထာဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးမှုဆိုပုံ ပြခြင်း၊ နတ်သားအမည်ကို အရှင်အာနန္ဒာ၏ အနုမာနဉာဏ်အစွမ်း ထင်ရှားစေလိုမှု ဖော်ထုတ်ခြင်း မပြုပုံ။

(၃) စိတ္တသူကြွယ်အကြောင်း ၁၇၁-၁၉၃
စိတ္တသူကြွယ်နှင့် စိတ္တသူဌေး ခေါ်ဝေါ်ပုံ ဝေါဟာရနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ချက်။

(က) သူကြွယ်၏ရှေးဆုတောင်း ၁၇၂
ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်းသူ အဖြစ် ဗောဓိဆုကို တောင်းခြင်း။

မုဆိုးသားဘဝ ၁၇၂-၁၇၄
ပံသုကူသက်နှံးဆောင် ရဟန်းတော် တပါးနှင့်တွေ့ပုံ၊ အခြား ဆွမ်းခံရဟန်း နှစ်ပါးနှင့်တွေ့ပုံ၊ ပံသုကူသက်နှံးဆောင် ရဟန်းထံ ဆွမ်းလှူ၍ ဆုတောင်းပုံ၊ ဆုတောင်းချက်အရ အကျိုးပေးမြဲပုံ။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာဖြစ်ခြင်း ၁၇၄-၁၇၆
စိတ္တသတ္တိသား အမည်တွင်ပုံ၊ စိတ္တသူကြွယ် မဏ္ဍုံပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သဖြင့် မဟာနာမ မထေရ်က အာယတန ၁၂-ပါး ဟောရခြင်း၊ အနာဂါမ် အရိယာဖြစ်ခြင်း၊ စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ,ဓမ္မာဘိရတ = ၂-ဖက်ရ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ကြောင်း အနာထပိဏ် သူဌေးနှင့် ခွဲခြားပြပုံ မှတ်ချက်။

စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ, ဓမ္မာဘိရတ ဖြစ်ပုံ ၁၇၆-၁၉၂
ပဌမ ဈာသိဒတ္တ သုတ်၊ ဒုတိယ ဈာသိဒတ္တ သုတ်၊ မဟာကပါဠိဟာရိယသုတ်၊ ဒုတိယ ဈာသိဒတ္တနှင့် မဟာက ပါဠိဟာရိယ သုတ် များကို ဟောကြားသည့် မထေရ်နှစ်ပါးနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်၊ အရှင်သုဓမ္မမထေရ် အကြောင်းအကျဉ်း၊ စိတ္တသူကြွယ် ဘုရားဖူး သွားရောက်ခြင်း။

(၈) ဇေတဝန်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၉၂
သင်္ဃာယတနဝဂ်၊ စိတ္တသံယုတ် အကြောင်းပြု၍ ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်း ဇေတဝန်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

စိတ္တသူကြွယ် ကွယ်လွန်ခါနီးဌာပင် တရားဟော
ကြောင်း ၁၉၃-၁၉၇
ဂိလာနဒဿနသုတ်၊ စိတ္တသူကြွယ်၏ ဘဝ အလား စိစစ်ပုံ မှတ်ချက်။

(၄) ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်အကြောင်း ၁၉၇-၁၉၉
(က) သီတင်းသည်၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉၇-၁၉၈
သင်ဟာဝတ္ထု လေးပါးနှင့် ပြည့်ဝသူဇေတဝန် ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာခြင်း ၁၉၀
အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာပုံ၊အနာဂါမ်တည်၍ ဥပါသကာ သီတင်းသည်ဖြစ်လာပုံ စသည်တို့ကို ညွှန်းပြသည့် အညွှန်းမှတ်ချက်။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၁၉၀-၁၉၉
စွန့်ကြဲ ပေးကမ်းခြင်း = ဒါနသင်္ဂဟ, ချစ်ဖွယ်စကား နှစ်သက်အားရအောင် ပြောကြားခြင်း = ပိယဝါစာသင်္ဂဟ, ကိစ္စ ကြီးငယ်မဟူ ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း = အတ္ထစရိယာသင်္ဂဟ, ကိုယ်နှင့်မခြား အတူထားခြင်း = သမာနတ္တတာသင်္ဂဟ ဤလေးမျိုးအရာ တေဒဂ်ရရှိပုံ။

(၅) **မဟာနာမသာကီဝင်မင်းအကြောင်း** ၂၀၀-၂၀၃

(က) သာကီဝင်မင်း၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၀၀
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ ပဏိတရသဒါန = အရသာ ကောင်းမြတ်သည့် ဆွမ်း, ဆေး လှူဒါန်းသောအရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူ ရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ မဟာနာမသာကီဝင်မင်း ဖြစ်ခြင်း ၂၀၀
သာကီဝင်မင်းမျိုးဌ မဟာနာမ အမည်တွင်၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော် ဖြစ်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ရလျှင်ပင် သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၀၀-၂၀၃
ဆွမ်းအတွက် ပင်ပန်း ဆင်းရဲရှာသော ရဟန်းသံဃာများအား လေးလစီ ဆက်ကာ ဆက်ကာ တနှစ်ပြည့်အောင် ပြုစု လုပ်ကျွေးပုံ၊မဟာနာမသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရခြင်းအကြောင်း မှတ်သားဖွယ်၊ ပဏိတ ဒါန = အကောင်းအမွန်ကို လှူဒါန်းရာ ဧတေဒဂ်ရရှိခြင်း။

(၆) ဥဂ္ဂသူဌေးအကြောင်း ၂၀၃-၂၁၁

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၀၃
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ မနာပဒါန = နှစ်သက်ဖွယ်သော အလှူ ဝတ်ကို ပေးလှူရာ ဧတေဒဂ်ဆုကိုတောင်း ခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူ ရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂသူဌေးဖြစ်ခြင်း ၂၀၃-၂၀၉
ဝေသာလီပြည် သူဌေးမျိုးဌာဖြစ်၍ ဥဂ္ဂ သူဌေးဟု အမည်တွင်ခြင်း၊ဥဂ္ဂသူဌေးမည် ရပုံ၊ ပဌမအကြိမ် ဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ရ စဉ်ပင် သောတာပန်ဖြစ်ခဲ့၍ နောက်အခါ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ခြင်း၊အသက်အရွယ် ကြီးရင့်သည့်အခါ ကြီစည် ဆင်ခြင်မိပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသော အချက်ကြီး ခြောက်ချက်၊ အလှူဝတ်နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ဖွယ် မှတ်ချက်၊ မြတ်စွာ ဘုရား ဟောကြားသည့် အနုမောဒနာ တရားဂါထာများ။

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

(၀) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၀၉

မနာပဒါယကမြတ်နှစ်သက်ဖွယ်ရာဘွဲ့ လွှ
ဒါန်းသည့်အရာ ဒေဝဒတ်ရရှိခြင်း။

ဥဂ္ဂသူဌေး၏ ဘဝအလား.... .... ၂၀၉-၂၁၁

သုဒ္ဓါဝါသမြတ်ဗွာဘုံ၌ ဥဂ္ဂမြတ်ဗွာဖြစ်ခြင်း၊
မြတ်စွာဘုရား၏ အမေးနှင့် ဥဂ္ဂမြတ်ဗွာ
အဖြေ၊ မေး-ဖြေ ၂-ရပ် ရှင်းလင်းချက်
မှတ်သားဖွယ်၊ ဥဂ္ဂမြတ်ဗွာအား မြတ်စွာ
ဘုရား တရားဟောသည့် ၂-ဂါထာ။

(၂) ဥဂ္ဂတသူဌေးအကြောင်း ၂၁၁-၂၂၃

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၁၁

အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍
သံဃာပဋ္ဌာနတေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊
ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂတသူဌေးဖြစ်ခြင်း .. ၂၁၂-၂၁၃

ဟတ္ထိဂါမ ရွာသား ဥဂ္ဂတ သတ္တိသား
ဖြစ်ပုံ၊ သေသောက်ကြွေး ဥဂ္ဂတ မြတ်စွာ
ဘုရားနှင့် တွေ့၍ အနာဂါမ် အရိယာ
ဖြစ်ပုံ၊နတ်များလာရောက်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ခွဲခြား
ပြောကြားပုံ၊ ဥဂ္ဂတ၏ ဒုဿီလနှင့် သီလ-
ဝန္တ ခွဲခြားခြင်းမရှိပုံ အတုယူဖွယ်၊ ဘုရား
ရှင်အား ဒုဿီလ၏ အပြစ်ကို လုံးဝ
မလျှောက်ထား, သီလဝန္တ အရှင်မြတ်
တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ ချီးမွမ်း
လျှောက်ထားခြင်း။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၁၃-၂၂၃

သံဃာပဋ္ဌာဂ-သံဃာအား စိတ်တူမျှစွာ

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ထား၍ ပြိုစုလုပ်ကျွေးသည့်အရာ တေဒဂ် ရရှိခြင်း၊ ဥဂ္ဂတ သူဌေးနှင့် ဥဂ္ဂ သူဌေး ကွဲပြားပုံ မှတ်သားဖွယ်နှင့် ယင်းတို့၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး အထူးမှတ်ချက်များ။

(၇) သူရမ္ဘဏ္ဍသူဌေးအကြောင်း ၂၂၃-၂၂၈

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၂၃-၂၂၄
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ အဝေစ္ဆပ္ပသာဒ = သာသနာ၌ သက်ဝင် လျက် မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုရာ တေဒဂ် ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူရမ္ဘဏ္ဍသူဌေးဖြစ်ခြင်း ... ၂၂၄-၂၂၇
သာဝတ္ထိပြည် သူဌေးမျိုးဌ၌ သူရမ္ဘဏ္ဍသတ္တိ သား ဖြစ်ခြင်း၊ မူလ ပဘဝ သာသနာ ပြင်ပ တိတ္ထိများ၏ အလုပ် အကျွေး ဒါယကာဖြစ်ခြင်း၊မြတ်စွာဘုရားနှင့်တွေ့၍ သောတာပန်ဖြစ်ပုံ၊ မာရ်နတ် အကဲစမ်း လာခြင်း၊ သူရမ္ဘဏ္ဍ၏ မတုန် မလှုပ်သော သဒ္ဓါတရား။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၂၇-၂၂၈
အဝေစ္ဆပ္ပသန္တ = သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန် မလှုပ် ကြည်ညိုသူ တေဒဂ်ဘွဲ့ကို ရရှိခြင်း။

(၉) ဇီဝကဆေးဆရာအကြောင်း ၂၂၈-၂၃၁

(က) ဇီဝက၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၂၈
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ ပုဂ္ဂ-လပ္ပသာဒ – မြတ်စွာဘုရားကို ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

ကြည်ညိုရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဇီဝကဖြစ်ခြင်း ၂၂၀-၂၃၀
ဖခင် အဘယမင်းသား, မိခင် သာလ-ဝတီ တို့မှ ဖွားပုံ၊ ပြည့်တန်ဆာမတို့၏ ပြုမြဲ ဓမ္မတာ၊ ဇီဝက အမည်ရပုံ၊ ကော-မာရဘာစ္စ အမည်ရပုံများ၊ ဘိသက္ကပါရဂူ ဖြစ်၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ သမားတော်ကြီး ဖြစ်ခြင်း၊ စက္ကာပဇောတမင်း၏ ရောဂါကို ကုသပျောက်ကင်းသဖြင့် ဥာဏ်ပူဇော်ခများ ရရှိပုံ၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေါ်သမလဓာတ် အားကြီးသည့် ရောဂါကို ကုသလျက် မြတ်စွာဘုရားအားလုံး, ရဟန်း သံဃာအားလုံး, လူဒါန်းသည့် ဒါနကောင်းမှုများ။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၃၀-၂၃၁
ပုဂ္ဂလပွဿနာ=ဘုရားအား ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ ကြည်ညိုသည့်အရာ တေဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၁၀) နကုလပိတု သူဌေးအကြောင်း ၂၃၁-၂၃၂

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု — — ၂၃၁
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို မြှင့်မြှင်ပါသောသက=ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးသောစကားပြောကြားရာ တေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံး ဘဝ နကုလပိတု သူဌေး ဖြစ်ခြင်း။ .... —၂၃၁-၂၃၆

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဘဂ္ဂတိုင်း သုသုမာရဂိရ မြို့၌ သူဌေး မျိုးဝယ် နကုလ သတ္တိသား၏ဖခင် နကုလပိတု ဖြစ်လာခြင်း၊ မိကျောင်းမြည်သည် ကိုစွဲ၍ မြို့အမည်ကို သုသုမာရဂိရ-ဟု ခေါ်တွင်ပုံ၊ ဘေသကလာ မည်သော ဘီလူးမ စိုးအုပ်ရာတော ဖြစ်ခြင်းကြောင့် တောအမည်ကို ဘေသကလာ-ဟု ခေါ်တွင်ပုံ၊ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကို မြင်လျှင် မြင်ခြင်း သားဟူသော အမှတ်ဖြစ်ခြင်း၊ နကုလပိတု, နကုလမာတု ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံး ဘုရားရှင်နှင့် ဘဝသံသရာ အဆက်ဆက် ဆွေမျိုးရင်းချာ ဖြစ်ခဲ့ကြပုံ အသေးစိတ်မှတ်ချက်၊ မြတ်စွာဘုရားအား အားရ ကျေနပ်အောင် ပြော ဆိုပြီး အာသယခေတ် အလယ်အလတ် မဇ္ဈိမ သဘော ရောက်ရှိမှ ဘုရားရှင်က တရား ဟောရပုံ၊ တရားနာယူအပြီး နှစ်ဦးလုံး သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း၊ နောက်တချိန် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့၍ ဆွမ်း ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်များ ဆက်ကပ်အပြီးတွင် ဇနီးမောင်နှံတို့ ၂-ဦးလုံး ရိုးသား ပွင့်လင်းစွာ လျှောက်ထားပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားက သဒ္ဓါ, သီလ, စာဂ, ပညာ တို့၏ ကြောင်း-ကျိုး နှစ်ရပ်ကို ဟောကြားခြင်း။

(ဂ) တောဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၃၆-၂၃၇

ပဌမ သမဓိဝိ သုတ္တန်ကို ဟောကြားရပုံ၊ ဝိဿာသက = မြတ်စွာဘုရားနှင့် အကျွမ်း

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

တဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသောစကား ပြော
ကြားသည့်အရာ ဇာတခင်္ဂါ ရှိခြင်း။

ဥပါသိကာစရိတခဏ်း

(၁) သုဇာတာသူဌေးကတော်အကြောင်း ၂၃၈-၂၄၃

(က) သူဌေးကတော်၏ ရှေးကောင်းမှု ၂၃၈
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ ပဌမ
သရဏာဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံ
ဆောက်တည် ခံယူရာ ဇာတခင်္ဂါ ဆုကို
တောင်းခံခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံး ဘဝ သုဇာတာ သူဌေး
ကတော် ဖြစ်ခြင်း ၂၃၈-၂၄၂
ဥရုဝေလ တောအုပ်အနီး သေနာ နိုဂုံးဌ
သေနိယသူဌေးကြီးသမီး သုဇာတာ ဖြစ်
ခြင်း၊ သားဆုတောင်းပုံနှင့် ဆုတောင်း
ပြည့်ဝပုံ၊ သုဇာတာအပေါ် အကဲခတ်
ခန့်မှန်းချက် မှတ်ဖွယ်၊ ဃနာန္ဓိဆွမ်းစီရင်
ပုံနှင့် ထူးခြားချက်များ၊ ဘုရားအလောင်း
ကို ညောင်စောင့် နတ်မင်းဟု အထင်
ရောက်၍ ပူဇော်ပသပုံ၊ သုဇာတာ၏
စေတနာ ဆုတောင်းစကား၊ နေရဟူရာ
ဖြစ်ကြောင်း ရွေးချက်မျှောခြင်းနှင့် ဗောဓိ
မဏ္ဍိုင်အရောက် ကြွ၍ ဘုရားအဖြစ် ခံယူ
ပြီးနောက်—သတ္တသတ္တာဟ စံနေခြင်း,
ဇလပတန ဓိဂဒါဝုန်ဘွဲ့ ဓမ္မစကြာတရား
ဟောခြင်း, သုဇာတာ၏သား ယသ
သတ္တိသားအား တရားဟောသဖြင့် ယသ
သတ္တိသား သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း, ဇခင်

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

သူဌေးကြီး သောတာပန်တည်ပုံနှင့် ယသ
သတို့သား ရဟန္တာဖြစ်ပုံ၊ မယ်တော်
သုဇာတာ သူဌေးကတော်နှင့် ဇနီး
ဟောင်းတို့ သောတာပန် ဖြစ်ကြပုံနှင့်
တေဝါစိက သရဏဂုံ တည်ပုံ။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၄၃
သုဇာတာ သူဌေးကတော် ဥပါသိကာမ
ကြီး ပဌမံသရဏဂမန = ရှေးဦးစွာ သရ-
ဏဂုံခံယူရာ ဒေဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၂) ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးအကြောင်း — — ၂၄၃-၂၆၃

(က) ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု .... — ၂၄၃
အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုလျက်
ဒါယိက = အလှူအတန်း ပေးကမ်းခြင်းဌ
မ္မေလျော်ရာ ဒေဒဂ်ဆု တောင်းခြင်း၊
ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီးထွေးဘဝ ၂၄၄
ကိုကိမင်းကြီး သမီးတော် ခုနစ်ဖော်
အနက် အငယ်ဆုံး အထွေးဆုံး ညီမငယ်
သံဃဒါသီ ဖြစ်ခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဝိသာခါဖြစ်ခြင်း ၂၄၄-၂၆၃
အင်္ဂတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး
၏သား ဓနञ္ဇယသူဌေးနှင့် သုမနဒေဝီ
တို့မှ မွေးဖွားသည့် ဝိသာခါ ဖြစ်လာပုံ၊
ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦး၊ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏
အာနုဘော်၊ စန္ဒပဒုမာ သူဌေးကတော်
ကြီး၏ အာနုဘော်၊ စန္ဒပဒုမာ အမည်
ရခြင်း အကြောင်း ဓနဇယ သူဌေး၏

အာနုဘော်၊ သုမနဒေဝီ၏ အာနုဘော်၊ ကျွန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏာ၏ အာနုဘော်၊ ခုနစ်နှစ်အရွယ်ကပင် ဝိသာခါ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသာခါတို့မိသားစု သာကေတမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း၊ ဓနञ္ဇယသူဌေးတို့ ရွှေပြောင်း လိုက်ပါရပုံ မှတ်ချက်၊ သာကေတမြို့ မည်တွင်ခြင်း အကြောင်း၊ ပုဏ္ဏာဝနုသတို့သားအတွက် သတို့သမီး ရှာဖွေခေါ်း၊ ကောသလမင်းကြီး ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲသို့ လိုက်ပါခြင်း၊ ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီး၏ သမီး ဝိသာခါအား သြဝါဒ ၁၀-ချက် ပေးပုံ၊ ဝိသာခါ သံဃဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်ပုံ၊ မိဂါရသူဌေး၏ ညီခံ့ပွဲ၊ မိဂါရသူဌေး မခံ့မရပ်နိုင်အောင် ဖြစ်ခြင်း၊ ဝိသာခါ အရေးဆိုခြင်း၊ အရေးအခင်း ရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပခြင်း၊ ဝိသာခါ၏ နောက်ပိုင်း အရေးဆို အောင်မြင်ပွဲ၊ မိဂါရသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း၊ ဒေသကဘုရားရှင်၏ တရားပွဲ၌ အထူးမှတ်ရန် ဘုရားရှင်၏ ပါရမီတော်များ မှတ်ချက်၊ အဂ်ုတ္တိုရ်အင်္ဂုတ္တရာနှင့် ဓမ္မပဒအင်္ဂုတ္တရာ ၂-ရပ် ခွဲခြား ရှင်းလင်းချက်၊ ယောဂ္ဂမ သူဌေးကတော်ကြီး လည်း သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ခြင်း၊ "သစ်တပင်ကောင်း ၄က်တသောင်း နှား" ဟူသကဲ့သို့ မှတ်ဖွယ်ရာ ဆောင်ပုဒ်လက်ဝ၊ ဝိသာခါအား ယောဂ္ဂမကြီး ချီးမြှောက်ခြင်း၊ ဆုရစ်ပါး မှတ်သားဖွယ်၊ ဝိသာခါ၏ ထူးခြားချက်များ၊

ပုဗ္ဗာရုံ ကျောင်းဆောက်ရန် အကြောင်း ဖန်ခြင်း၊ သုပ္ပိယာ ဒါယိကာမနှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်ဖွယ်အကျဉ်း၊ မဟာလတာ တန်ဆာ ဆင်တိုက်သူ ၃-ဦး၊ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်ထေရ် ကြီးကြပ်မှုဖြင့် ကိုးလ အပြီး ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ပကတိ ဆောင်ရွက်နေကျ မူတရပ်ကို အထူးမှတ်ရန် မှတ်ချက်၊ ကျောင်းရေစက်ချပွဲကြီး ၄-လကြာ ကျင်းပခြင်း၊ ပစ္စည်း ၄-ပုံ စုံအောင် လှူခြင်း၊ ကျောင်း ရေစက် ချပွဲ အပြီး ဥဒါန်းကျူးရင့်ခြင်း ၅-ဝါထာ။

(ဝ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၂၉၃-၂၉၄
ဝိသာခါ၏ ကော်ဘင်းမှ နိုဗဒ္ဓဝတ်များ၊ ဒါယိက=လှူဒါန်းရခြင်းဌ မြေလျော်သည့် အရာ ဧတေဒဂ်ဘွဲ့ကို ရရှိခြင်း။

(၃-၄) ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီတို့ အကြောင်း ၂၉၄-၃၁၉

(က) ဥပါသိကာ ၂-ဦးတို့၏ ရှေးကောင်းမှု ...၂၉၄-၂၉၅
အမိကာ ရကောင်းမှု ကုသိုလ်များပြု၍ ခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း အမျိုးသမီး အနေဖြင့် မဟုသုတ = အကြားအမြင်များ သောအရာ ဧတေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ သာမာဝတီအလောင်း အမျိုးသမီးအနေဖြင့် မေတ္တာဝိဟာရီ=မေတ္တာဖြင့် နေလေ့ရှိသောအရာ ဧတေဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ၂-ဦးလုံး ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိကြခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီ ဖြစ်ကြခြင်း ၂၉၅-၃၁၃

ခုဇ္ဈာတ္တရာ=ခါးကုန်းမလေး၏ ဘဝအခြေ အနေ၊ သာမာဝတီ၏ ဘဝအခြေအနေ၊ သာမာဝတီ တွေ့ကြုံရသည့် အနိုင်လောကမ်း၊ သာမာဝတီ ဃောသက သူဌေးကြီးသမီး ဖြစ်ရပုံ၊ သာမာဝတီကို ဥဒေနမင်းက မိဖုရား မြှောက်ခြင်း၊ ခုဇ္ဈာတ္တရာ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊ သာမာ-ဝတီတို့တဖွဲ့လုံး သောတာပန်ဖြစ်ကြခြင်း၊ ခုဇ္ဈာတ္တရာ၏ ရှေးကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံ များ မှတ်သားဖွယ်၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ ရန်တိုက်မှုများ၊ တတိယအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်း၊ "မည်သူတရားပျက်ပျက် ကိုယ်မပျက်ပါနှင့်"ဟူသောဆောင်ပုဒ်ကဲ့သို့ မှတ်ဖွယ်ရာ ဆောင်ပုဒ်လက်ဝ၊ အရှင်အာနန္ဒာ အလောင်း အပ်လျှို=အဝတ်ချုပ်သမား ဘဝက ကုသိုလ်ကံအရ ယခုပစ္စက္ခဘဝ အကျိုးပေး မှတ်ချက်၊ သာမာဝတီတို့ မိုးတိုက်၍ အသတ်ခံရခြင်း၊ ဥဒေနမင်း၏ ရာဇပရိယာယ်၊ သာမာဝတီတို့၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံ မှတ်သားဖွယ် မှတ်ချက်။

(ဝ) ဧတဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိကြခြင်း ၃၁၇-၃၁၉
ပရိသတ်လေးပါးအလယ် ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးပုံ၊ ခုဇ္ဈာတ္တရာ ဥပါသိကာမဟာသုတ = အကြား အမြင် များ သည့် အရာ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း၊ ဧတဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိနိုင်သည့် ခုဇ္ဈာတ္တရာ၏ ထူးခြားသော အရည်အသွေးများ မှတ်သားဖွယ် မှတ်

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ချက်၊ သာမာဝတီ ဥပါသိကာမ မေတ္တာ ဝိဟာရီ = မေတ္တာဈာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိသည့် အရာ ဇာတင်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၅) ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအကြောင်း — ၃၂၀-၃၃၅

(က) ဥတ္တရာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၂၀
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ ဈာနာဘိရုံတ = ဈာန်တရားဖြင့် နေလေ့ရှိသည့်အရာ ဇာတင်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ဗျာဒိတ်ခံယူရရှိခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး၏ သမီး ဥတ္တရာ ဖြစ်လာခြင်း.... ... —၃၂၀-၃၃၅
ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနသူဌေးကြီးကို အမှီပြု နေရသူ ပုဏ္ဏသီဟ လုပ်သားကြီး၏ ဇနီး ဥတ္တရာ၏ သမီး ဖြစ်လာခြင်း၊ အမိအမည် နှင့် အတူပြု၍ ဥတ္တရာ-ဟုပင် မှည့်ခေါ်ခြင်း၊ ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးဖြစ်ချိန်၊ ရှေးကောင်းမှု— ဥပနိဿယ၏ အမိပ္ပါယ် ရှင်းလင်းချက်၊ ဒိဋ္ဌမမ္မဝေဒနီယကံနှင့် ပတ်သက်၍ အကျိုးပေးပုံ ရှင်းလင်းချက်၊ ထွန်စိုင်မြေတုံးတို့ ရွှေတုံးများ ဖြစ်လာပုံ၊ ပုဏ္ဏတို့ မိသားစု သူဌေးလည်း ဖြစ်, သောတာပန်အရိယာ များလည်း ဖြစ်ကြခြင်း၊ ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး နှင့် မိန်းမဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ သုမနသူဌေးကြီး ခမည်း ခမက် တော်စပ်ခြင်း၊ ဥတ္တရာ၏ ကြီးစွာသော သဒ္ဓါဆန္ဒ၊ ဓမ္မပဒေသ ဓမ္မလက်ဆောင်ပုဏ်၊ သိရိမာ သောတာ-ပန် တည်ခြင်း၊ နန္ဒသူငယ်၏ မယ်တော်

အခြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ဖြစ်သဖြင့် ဥတ္တရာဘအား နန္ဒမာတာ-ဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း။

(ဂ) ဇေတဝန်တွဲထူး ရှိခြင်း ၃၃၄-၃၃၅
ဗျာယိ = ဗျာနှဝင်စားလေ့ ရှိရာ ဇေတဝန်တွဲ ရှိခြင်း။

(၆) သုပ္ပဝါသာ(ကောလိယ)သာကီဝင်မင်းသမီးအခြောင်း ၃၃၅-၃၃၇

(က) မင်းသမီး၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၃၅
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ ပဏီတဒါယိက = မွန်မြတ်သည်ကို လှူရာ ဇေတဝန်ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကောလိယ သာကီဝင် မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာ ဖြစ်လာခြင်း ...၃၃၅-၃၃၆
ကောလိယပြည် သာကီဝင် မင်းသမီး ဖြစ်ခြင်း၊ သုပ္ပဝါသာ အမည်တွင်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရားကို ပဌမဆုံး ဖူးတွေ့ရစဉ်ပင် သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း၊ သီဝလိမထေရ်၏ မယ်တော်ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) ဇေတဝန်တွဲထူး ရှိခြင်း ၃၃၆-၃၃၇
ဘုရားအမှူးပြု၍ ရဟန်းသံဃာအား မွန်မြတ်ချီမြှင့် မျှားပြားထူးထွေသည့် ရသာပြည့် ပဏီတ ဘောဇဉ်များ လှူဒါန်းဆက်ကပ်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းအနုမောဒနာတရား ဟောခြင်း၊ ဆွမ်းခဲဖွယ် လှူဒါန်းခြင်းကြောင့် အသက်, အဆင်း, ချမ်းသာသုခ, ခွန်အား၊ ဗလ, ဉာဏ်ပညာ ပဋိဘာန်ဟု ဆိုအပ်သော ငါးဌာန အလှူကို လှူသည်မည်ပုံ၊ ယင်းငါးဌာနအလှူ၏

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

အကျိုးပေး ငါးပါး၊ ပဏိတဒါယိက = မွန်မြတ်သော ဝတ္ထုကို ပေးလှူရာဝယ် တောဒဂ်ဘွဲ့ကို ခံယူရရှိခြင်း။

(၂) သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာအကြောင်း ၃၃၇-၃၅၂

(က) သုပ္ပိယာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၃၇-၃၃၀
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ = သူနာပြု တောဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝသုပ္ပိယာဥပါသိကာဖြစ်ခြင်း ၃၃၀-၃၄၁
ဗာရာဏသီပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်၍ သုပ္ပိယာ အမည်တွင်ခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ရစဉ်ကပင် တရားနာရသဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊ သုပ္ပိယာ၏ အုံ့ဩလောက်သော ဒါန စေတနာ၊ ရဟန်းတော်များ လူသား မစားကောင်း, စားလျှင် အာပတ်သင့် ကြောင်း သိက္ခာမုဒ်ကို ပညတ်ပုံ။

(ဂ) တောဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၃၅၂
ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ = သူနာပြုအရာ တောဒဂ်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(ဂ) ကာတ်ယာနီ ဥပါသိကာမ အကြောင်း.... .... ၃၅၂-၃၅၆

(က) ဥပါသိကာမ၏ ရှေးကောင်းမှု.... ... ၃၅၂
အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ အ-ဝေစ္ဆပ္ပသန္တ = သာသနာတော်ဝယ် မတုန်မလှုပ် သက်ဝင် ယုံကြည်သည့် အရာ တောဒဂ်ဆုကို တောင်းခံခြင်း။

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ကာတိယာနီ သူဌေးမ ဖြစ်ခြင်း ၃၄၂-၃၄၅
ကုရရဃရမြို့၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ ကာတိ-ယာနီ-မည်တွင်ခြင်း၊ သောဏကုဋိကဏ္ဏ မထေရ်၏ မယ်တော် ကာဠီ သူဌေး ကတော်နှင့် အလွန်ရင်းနှီးသည့် သူယေ ချင်းမ ဖြစ်ခြင်း၊ ကာတိယာနီ သူဌေးမ၏ အစလသဒ္ဓါတရား၊ ကာတိယာနီ ဥပါ-သိကာမ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း၊ ကာတိ-ယာနီကို အကြောင်းပြု၍ ခိုးသားငါးရာ ရဟန်းပြုလျက် နောက်ဆုံး ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြခြင်း။

(၂) ဇေတဝန်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၃၄၅-၃၄၆
ကာတိယာနီ ဥပါသိကာမ အဝေစ္ဆပ-သန္တ = သာသနာတော်ဝယ် မိတုန်မလွှပ် သက်ဝင် ယုံကြည်သည့် အရာ ဇေတဝန်ဘွဲ့ ရရှိခြင်း။

(၃) နကုလမာတု ဥပါသိကာမ အကြောင်း ၃၄၆-၃၄၇
နကုလမာတု ဥပါသိကာမ အကြောင်းကို နကုလဝိတု ဥပါသကာအကြောင်း နည်း တူသိမှတ်ရန် အညွှန်းမှတ်ချက်၊ နကုလ-ဝိတု ဥပါသကာသည် ဝိဿာသကဇေတဝန် ရရှိသကဲ့သို့ နကုလမာတု ဥပါသိကာမ သည်လည်း ဝိဿာသိက ဇေတဝန်ဘွဲ့ကို ရရှိခြင်း။

(၁၀) ကုရရဃရမြို့နေ ကာဠီဥပါသိကာမ အကြောင်း ၃၄၇-၃၄၉
(က) ဥပါသိကာမ၏ ရှေးကောင်းမှု... ... ...

အခြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

အနုသယဝပ္ပသန္ဓ=ကိုယ်တိုင် ဘုရားရှင်ကို မဖူးတွေ့ရပဲ တဆင့်ကြားဖြင့် ဘုရားဂုဏ်ကို သက်ဝင်ယုံကြည်သည့်အရာ ဇောဒဂ်ဆုကို တောင်းခြင်း။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကာဠီသူဌေးသွီးဖြစ်ခြင်း ၃၄၇-၃၄၈
ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ ကာဠီအမည် တွင်ခြင်း၊ အဝန္တိဒက္ခိဏာပထတိုင်း(အိန္ဒိယပြည်တောင်ပိုင်း)ကုရရဃရမြို့သား နှင့် ထိမ်းမြားရသဖြင့် ကုရရဃရမြို့သို့ လိုက်ပါနေထိုင်ရခြင်း၊ မီးဖွားရန် အသွား လမ်းခရီးအကြား သာဝတ္ထိရ, ဟေမဝတ နတ်မင်းတို့မှတဆင့် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစုကားကို ကြားနာရ၍ သောတာပန် တည်ခြင်း၊ အမျိုးသမီး သောတာပန်တွင် ရှေးဦးစွာဖြစ်၍ အကြီးဆုံး အမကြီးသဖွယ်ဖြစ်ခြင်း။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း ၃၄၉
အနုသယဝပ္ပသန္ဓ=တဆင့်ကြားဖြင့် ကြည်ညိုရာဝယ် တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း။

အမိတဘောဂ သူဌေးကြီးမျိုးအကြောင်း

(ခ) **ဇောတိကသူဌေးအကြောင်း** ၃၅၀

ကြီခင်းရှင်ဘဝ ၃၅၀-၃၅၃
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြီရိုးမျိုး လှူဒါန်း၍ လူ့စည်းစိမ်, နတ်စည်းစိမ်များကို ဆုတောင်းလျက် နောက်ဆုံးမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဆုကို တောင်းခြင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်က ဗုဒ္ဓိတံ ပတ္ထိတံ - စသော ၂-

ဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာပြု ဆုပေး သနားတော်မူခြင်း၊ နောင်တော် အနေ ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ဆုကိုသာ တိုက်ရိုက် တောင်းခြင်း။

တဖန် သုကြွယ်ညီနောင်ဘဝ ၃၅၃-၃၆၄

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားလက်ထက် ဗန္ဓုမတီ ပြည် သုကြွယ်အိမ်၌ နောင်တော်ကား သေနဿ,ညီတော်ကား အပရာဇိတ အမည် ဖြင့် ဖြစ်လာကြခြင်း၊ နောင်တော် သေန တရားနာကြားရသဖြင့် ညီတော်ထံ ခွင့် ပန်၍ ရဟန်းပြုလုပ် တရားအားထုတ်ရာ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိခြင်း၊ ညီတော် အပရာဇိတ သုကြွယ် ဂန္ဓကုဋီ ဆောက် လုပ်လျှက်ဒါန်းခြင်း၊တူတော်မောင် အပရာ ဇိတ ဆင်ဝင်ဆောင် လျှက်ဒါန်းခြင်း၊ ဂန္ဓ ကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်ကြီး ရှုမျှော်ခင်း နှင့် တင့်တယ်ပုံ၊ မြတ်စွာဘုရားအား ဂန္ဓ ကုဋီ အုတ်ကျောင်းကြီးကို တင်လျှောက်ခြင်း၊ ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ပုဏ္ဏားတဦး ပြောင်ပြောင် ခိုးယူခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ နည်းညွှန်းအရ အပရာဇိတသုကြွယ် ဆုတောင်းခြင်း။

နောက်ဆုံး ဇောတိကသူဌေးဘဝ ၃၆၄-၃၀၀

ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သူဌေးတဦးအိမ်၌ ပဋိ သန္ဓေ တည်နေခြင်း၊ မွေးဖွားသည့်အခါ တပြည်လုံးရှိ လက်နက်များ အလို တ ပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ခြင်း၊လက် ဝတ် လက်စားများ အရောင်အဝါ လွှတ်

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ခြင်း၊ အတိတ်နိမိတ်များအရ ဖခင်ဖြစ်သူ နှင့် ဗိမ္ဘိသာရမင်းကြီးတို့ အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးကြခြင်း၊ ဗိမ္ဘိသာရမင်းကြီ ကဲ့ နွားဖိုး အသပြာတထောင် နေ့စဉ်ပေးခြင်း၊ လက်နက်များ အလုံ့ တပြောင်ပြောင် ထွက်ခြင်း၊ တိတ်နိမိတ်ကိုစွဲ၍ ဇောတိက ဟု အမည်ရခြင်း၊ဇောတိကအိမ် သိကြား ဇနီးဆင်းပေးခြင်း၊ ဗိမ္ဘိသာရ မင်းကြီးက သူဌေးထီးဖြူ ပို့သ၍ သူဌေးအဖြစ်ခန့်အပ် ခြင်း၊ သတုလကာယီ သူဌေးကတော် မြောက်ကျွန်းသူကို နတ်တို့ ယူဆောင် ပို့သခြင်း၊ သတုလကာယီနှင့် မြောက် ကျွန်းမှ ပါလာသော ပစ္စည်း (ဆန်တစ လယ်နှင့် ဗီးကျောက်သုံးလုံးသာ)၊ ယင်း ပစ္စည်းတို့၏ အံ့ဘွယ်၊ ဗိမ္ဘိသာရမင်းကြီး ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို လာရောက် လေ့လာ ကြည့်ရှုခြင်း၊ အဇာတသတ် မင်းသားငယ်၏ အကြီမှား—မှတ်သား ဖွယ် မှတ်ချက်၊ မင်းကြီးထံ သတုလ-ကာယီ သူဌေးကတော် အခစား၀င်ခြင်း၊ ဇောတိက သူဌေးက ဗိမ္ဘိသာရမင်းကြီး အား သခွါးငဆစ်သီးခန့်ရှိ ကျောက်မျက် ရတနာကြီးပေးလိုက်ခြင်း၊ အဇာတသတ် မင်း၏ မတရားအပြုအမူကြောင့် ဇော-တိကသူဌေးကြီး သံ၀ေ၀ရ၍ ရဟန်းပြု, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း၊တရားသံ၀ေ၀ယူဖွယ်ရာ ဓမ္မပဒေသ ဆောင်ပုဒ်လက်ဘ၊ သတုလ-ကာယီ သူဌေးကတော်ကို နတ်များက ဥတ္တရကုရုကျွန်းသို့ တဖန် ပြန်ပို့ကြခြင်း၊

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

ဇော တိက မထေရ်ကို အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရား တရားဟောကြားတော်မူရာ မျှားစွာသောသူတို့ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြခြင်း။

(၂) မေဏ္ဍကသူဌေးအကြောင်း　　...　　...　　၃၀၀-၃၉၅

သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု　　...　　...၃၀၀-၃၀၂

ဇောတိကသူဌေးအလောင်း အပရာဇိတ သူကြွယ်၏ တူဖြစ်စဉ်က ဦးလေးနှင့် အမည်တူ အပရာဇိတပင် မည်တွင်ခြင်း၊ ဦးလေး၏ ကောင်းမှု ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်ရှေ့ မျက်နှာစာ၌ ဆင်ဝင်ဧည့်ခံ ခန်းမဆောင်ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း၊ ယင်း ဆင်ဝင်ဆောင်၏ အလယ်၌ ရတနာမဏ္ဍပ်ထိုး၍ ဓမ္မာသနပလ္လင်ကို ထူးခြား ဆန်းကြယ်စွာသော အင်္ဂါရပ် ၆-ချက်ဖြင့် စီစဉ်လှူဒါန်းခဲ့ခြင်း။

ဗာရာဏသီသူဌေးကြီးဘဝ　　....　　....၃၀၂-၃၉၂

ဘဒ္ဒကမ္ဗာဝယ် ဗာရာဏသီပြည် မဟာဘောဂသူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်ခြင်း၊ ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးနှင့် နှီးနှောဆွေးနွေး မေးမြေပြိုလုပ်ကြခြင်း၊သုံးနှစ်လွန်မြောက် ရောက်လာမည့်ဘေးကို ကြိုတင် ကာကွယ်ရန် အတွက် စားနပ်ရိက္ခာ သိုမှီးစုဆောင်းပုံ နည်းယူဖွယ်၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း ဒုဿီကွေးဘေး ဆိုက်ရောက်လာပုံနှင့် တွေ့ကြုံရသည့် လောကခံ အဖြစ်အပျက်များ၊ သမာပတ်၏ အစွမ်းကြောင့် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း မနှိပ်စက်နိုင်ပုံနှင့် သမာ-

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

ပတ်မှ ထသစ်စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်
တို့၏ ဆွမ်းရနိုင်ရန် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်မြဲ
မမ္ဗတာ မှတ်သားဖွယ်၊ သူဌေးကြီ မိသားစု
ငါးဦး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်နှင့် တွေ့ပုံ၊
အိမ်သားအားလုံး၏ ထူးကဲသော စေ-
တနာနှင့် ဆုတောင်း၊နေ့ချင်းကောင်းကျိုး
ပေးခြင်း။

နောက်ဆုံးဘဝ မေဏ္ဍကသူဌေးဖြစ်ခြင်း ၃၉၂-၃၉၅
ဘဒ္ဒိယမြို့၌ သူဌေးဇနီးမောင်နှံ ဖြစ်ကြ
ခြင်း၊ မေဏ္ဍကဟု အမည်တွင်ပုံ၊ ဆု
တောင်း ပြည့်ဝကြပုံနှင့် အကျိုးပေးပုံ၊
မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာ ကြား
နာရသဖြင့် သောတာပန် အရိယာဖြစ်
ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို မဝေဘန်, သူတပါး
ကိုသာ ဝေဘန်တတ်ကြသည့် တိတ္ထိစသော
သူများ၏ ယုတ်ညံ့သောဓလေ့ကို မြတ်စွာ
ဘုရားရှင် ဟောကြားခြင်း၊ ဒေသနာ
အဆုံး များစွာသောသူတို့ သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြခြင်း။

(၃) ဇဋိလသူဌေးအကြောင်း ၃၉၅-၄၀၈
ဇဋိလ၏ ရှေးကံအကြောင်း ၃၉၅-၃၉၇
ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်၌ ရှေ
ပန်းထိမ်သည် ဘဝ၊ ရှေပန်းထိမ်သည်၏
ဝစီကံ ဒုစရိုက်နှင့် ကောင်းမှု ကုသိုလ်,
သားငယ်၏စေတနာ။

နောက်ဆုံးဘဝ ဇဋိလ သူဌေးဖြစ်ခြင်း ၃၉၇-၄၀၈
ဝစီကံ ဒုစရိုက်၏ ဆိုးပြစ်၊ ပစ္ဆိမဘဝ
ဗာရာဏသီ သူဌေးသမီး၏သား ဖြစ်ခြင်း၊

အကြောင်းအရာ　　စာမျက်နှာ

ဇဋိလ-မည်တွင်ပုံ၊ နောက်ဆုံး မကောင်းကျိုး၏ အာနိသင် ဘဝဖြစ်စဉ်နှင့် ဇဋိလ၏ ကောင်းကျိုးပေးချိန်၊ ၁၂ - နှစ်ကြာရောင်း၍ မစုံသော ကုန်များ တရက်တည်းဖြင့် ရောင်း၍ စုံခြင်း၊ ရွှေတောင်ပိုင် ဇဋိလသူဌေးဖြစ်ခြင်း၊ ဇမ္ဗူဒိပ်တွင် လှည့်လည် စုံစမ်းစေခြင်း၊ သားသုံးယောက်၏ ဘုန်းကံကို စုံစမ်းခြင်း၊ ဇဋိလ သူဌေးကြီး ရဟန်းပြု၍ နှစ်ရက်သုံးရက်အတွင်း အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း၊ ဇဋိလရဟန္တာ မထေရ် အကြောင်းပြု၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် တုရားဒေသနာ ဟောကြားရခြင်း၊ ဒေသနာ အဆုံး များစွာသောသူတို့ သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း။

(၄) ကာဠဝဋ္ဌိယသူဌေးအကြောင်း ၄၀၉-၄၁၃

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ကာဠဝဋ္ဌိယ-မည်သော ဆင်းရဲသားဖြစ်ခြင်း၊ အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်၏ ချီးမြှောက်မှုကို ခံရပုံ၊ နိရဝေသသ ဒါနပြုခြင်း၊ ယင်း ဒါန၏ မျက်မှောက် အကျိုးပေး ဇာတ်ကြောင်း၊ ကာဠဝဋ္ဌိယ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ နေသော်ငြားလည်း ရှေ့ရှု သူဌေးကြီးဖြစ်ခြင်း။

ကျမ်းပြီးနိဂုံး ဆုတောင်း ၉-၀ါထာ ပါဠိအနက်....၄၁၅-၄၂၁

နိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓသာသနာ

မဟာပုဒ္ဓဝင်

၂၀

ဆဋ္ဌမတွဲ (ဒုတိယပိုင်း)

ဂေါတမမဟာပုဒ္ဓဝင်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သံဃရတနာ

အခန်း ၄၄

ထေရီအပဒါနခန်း

(၁) မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

၅၂ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီမ၏အလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟ‍ံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်လတ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမ တပါးကို ညဉ့်အပိုင်းအခြားကို သိကြသော=ဘိက္ခုနီ-ဝါကြီးကြသော ဘိက္ခုနီမတို့အနက် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်

ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရတ္တညူဇေတဝန်* ရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်းဗျာဒိတ်စကားမိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲဘဝ

ထိုအမျိုးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး အလှူကို ပေးလှူကာ သီလကိုစောင့်ထိန်း၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် တဖန် တခုသော ဗုဒ္ဓန္တရခေတ်၌ နတ်ပြည်မှ စုတေ ခဲ့၍ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ရေခပ်ကျွန်မ ငါးရာတို့၏ အကြီးအကဲ ကျွန်မ ဖြစ်လာလေ၏။

ထိုနောက် ဝါလ နီးကပ်သောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့သည် နန္ဒမူလိုဏ်မှ ကြွလာတော်မူကာ ဗာရာဏသီပြည် ဋသိပတနမိဂဒါဝုန်တော၌ သက်ဆင်းတော်မူကြ၍ မြို့၌ ဆွမ်းခံ လှည့်လည်တော်မူကြပြီးလျှင် မိဂဒါဝုန်တောသို့ တဖန် ပြန်ကြွ တော်မူကြလျက် "ဝါဆိုရန် ကျောင်းဧယ်အလိုငှါ လက်အမှု=၊ ဟတ္ထကံကို တောင်းခံကြကုန်အံ့"ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ကြလေ၏။

(ဝါကပ်သော ရဟန်းသည် နာလကအကျင့်=မောနေယျအကျင့်ကို ကျင့်သူပင် ဖြစ်လင့်ကစား (အုတ်, ကျောက်, အက်တေ, မြက်, သစ်ရွက်ဟူသော) အမိုး ၅-မျိုးတို့တွင် တမျိုးမျိုးဖြင့် မိုးအပ်သော တံခါးမဲ့ရှိသောကျောင်း၌ ဝါကပ်ရ၏။ ကျောင်းမရှိပဲ ဝါကပ်လျှင်= ဝါလပတ်လုံးနေလျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည် (ဝိ ၃-၂၁၂-မျက်နှာ)။ ထို့ကြောင့် ဝါလနီးကပ်သောအခါ ဝါဆိုရန်ကျောင်းကို ရလျှင်ကောင်း

---

*ရတ္တညူပဂ္ဂိုလ်။ ။ရဟန်းပြုချိန်မှ စ၍ ကာလရှည်ကြာ ညဉ့်တို့ကို သိသောသူ။ ထိုသို့ သိသောသူတို့တွင် ရဟန်းဝါအကြီးဆုံးဖြစ်သူသည် ရတ္တညူပဂ္ဂိုလ်တို့တွင် အသာဆုံး=ဇေတဝန်ဘွဲ့ကို ရလေသည်။ သစ္စာလေးပါး တရား သိမြင်ပြီးနောက် ညဉ့်အပိုင်းအခြားကို သိသောကြောင့်လည်း ရတ္တညူပဂ္ဂိုလ် ခေါ်၏၊ သာဝကတို့အနက် အဦး အစဆုံး သစ္စာလေးပါး တရားသိသူသည် ထိုရတ္တညူဇေတဝန်ဘွဲ့ထူးကို ရလေ၏။ တနည်း-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရတ္တညူပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်၏၊ အစဆုံး ရဟန္တာဖြစ်သော သာဝကသည် ထိုရတ္တညူဇေတဝန်ဘွဲ့ထူးကို ရ၏။

၏၊ ရလျှင်ရ။ မရခဲ့သော် လက်အမှု=ဟတ္ထက်ကိုတောင်းခံ၍သော်လည်း ဝါဆိုကျောင်း ဆောက်လုပ်ရသည်။ ဟတ္ထက်ကို မရနိုင်မူ ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ဆောက်လုပ်ရ၏။ ကျောင်းမရှိပါကား အာဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဝါမကပ်ရ=ဝါလေးပတ်လုံး မနေရ။ ။အဋ္ဌကထာမှ)။

ဝါဆိုခါနီးကပ်လျှင် ဝါဆိုကျောင်း ရှာရမြဲဓမ္မတာဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ၅-ဆူတို့သည် "ဟတ္ထက်ကို တောင်းခံကြကုန်အုံ့"ဟု သက်နုံးရုံတော်မူကြကာ ဥာနေချမ်းအခါ၌ မြို့တွင်းသို့ ဝင်၍ ဗာရာဏသီသူဌေး၏ အိမ်တံခါးဝ၌ ရပ်တော်မူကြလေကုန်၏။ ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးသည် ရေအိုးရွက်၍ ရေဆိပ်သို့သွားစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့ မြို့တွင်းသို့ ဝင်တော်မူကြသည်ကို မြင်လိုက်ရလေ၏။ ဗာရာဏသီသူဌေးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ ကြွလာတော်မူကြသော အကြောင်းကို ကြားသိပြီးလျှင် "တပည့်တော်တို့မှာ အရှင်ဘုရားတို့အား ဟတ္ထက်ပေးနိုင်ရန် အခွင့်မရှိ၊ ကြွတော်မူကြကုန်လော့" ဟု ပစ်ပစ်ခါခါစကား ပြောကြားလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့ မြို့တွင်းမှ ပြန်ကြွလာ ထွက်လာကြသည်တို့ကိုရေခပ်ကျွန်မအကြီးအကဲအမျိုးသမီးသည် ရေအိုးကိုရွက်၍ မြို့တွင်းသို့ဝင်စဉ် ပက်ပင်းပါတွေ့မြင်ရ၍ ရေအိုးကိုချကာ ခါးခိုးဦးညွှတ်လျက် မျက်နှာကိုမော့ချီကာ "အရှင်မြတ်တို့သည် မြို့တွင်းသို့ ဝင်ပြီးကာမှ ဖြစ်ကြ၍လျှင် ပြန်လည်ထွက်ခွါတော်မူခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ အကြောင်းအသို့နည်း = ဘယ်လိုအကြောင်းရှိပါသနည်း" ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က "ဝါဆိုကျောင်းငယ်အတွက် ဟတ္ထက် = လက်အမှုကို တောင်းခံရန် ငါတို့ လာခဲ့ကြကုန်ပြီ" ဟု မိန့်တော်မူကြလေလျှင် အမျိုးသမီးသည် "ရခဲ့ပါပြီလား အရှင်ဘုရားတို့...." ဟု မေးပြန်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က "မရခဲ့ပါ ဒါယိကာမ...." ဟု မိန့်တော်မူကြလေလျှင် အမျိုးသမီးသည် "အရှင်မြတ်တို့....ဤဝါဆိုကျောင်းဆိုသည်ကို အစိုးရသူ = လုပ်ကိုင်ထိုက်သူ ဆောက်လုပ်လျှောခါနီးကောင်းပါသလော၊ သို့မဟုတ် တပည့်တော်များ ဆင်းရဲ

သားတို့သည်လည်း ဆောက်လုပ် လျှုဒါန်းနိုင်ပါသလော” ဟု မေးပြန်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့က “အစိုးရသူ လူကုံထံ ဖြစ်စေ, ဆင်းရဲသားဖြစ်စေ မည်သူမဆို ဆောက်လုပ်လျှုဒါန်းနိုင်၏ ဒါယိကာမ....” ဟု မိန့်တော်မူကြလေလျှင် အမျိုးသမီးသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့....တပည့်တော်မတို့ ဆောက်လုပ်လျှုဒါန်းကြပါမည်၊ နက်ဖြန်ခါ တပည့်တော်မ၏ ဤယခု ပင့်ဖိတ်သည့်ဆွမ်းကို အလျှုခံတော်မူကြပါဘုရား” ဟု ပင့်ဖိတ်၍ ရေအိုးကို တဖန် ကောက်ယူကာ (မြို့တွင်းသို့ ပြန်မသွားသေးပဲ) လာခဲ့ရင်းဖြစ်သည့် ရေဆိပ်လမ်း (=ရေခပ်လမ်း)၌ ရပ်တည်၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသော ကြွင်းကုန်သည့် ရေခပ်ကျွန်မတို့ကို “ဤနေရာ၌ ရှင်မတို့ ထိုင်ကြလော့”ဟု စုဝေးဖိတ်ခေါ်လေ၏။

ရေခပ်ကျွန်မ ငါးရာ စုံညီကြသောအခါ “အမိတို့...အမြတစေ သူတပါး၏ ကျွန်မအလုပ်ကိုသာ ပြုလုပ်လိုကြသလော၊ သို့မဟုတ် ကျွန်မအဖြစ်မှ လွတ်ခြင်းငှါ အလိုရှိကြသလော”ဟု မေးမြန်းလေ၏။ အားလုံးသော ရေခပ်ကျွန်မတို့က “အိုရှင်မ....ငါတို့သည် ယနေ့ပင် ကျွန်မအဖြစ်မှ လွတ်လိုကြပါကုန်၏” ဟု တညီတညွတ်တည်း ပြောဆိုကြလေလျှင် ထိုအကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် “ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ငါသည် ဟတ္ထက=လက်အမှ တောင်းခံ၍ မရကြသည့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ၅-ဆူတို့ကို နက်ဖြန်ကောင်းမှု ကုသိုလ်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီးကုန်ပြီ၊ အမိတို့၏ အရှင်သခင် လင်ယောက်ျားများကို တနေ့တာမျှ ဟတ္ထက်=လက်အမှကို လျှုဒါန်းကြပါကုန်စေ”ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုရေခပ်ကျွန်မတို့သည် ကောင်းပါပြီ” ဟု ဝန်ခံကြ၍ ညနေချမ်းအခါ တောအုပ်မှ အလုပ်လုပ်ပြီး၍ ပြန်လာကြသော မိမိတို့၏ သခင် လင်ယောက်ျားများအား ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုလင်ယောက်ျားတို့သည်လည်း “ကောင်းပြီ” ဟု အားလုံးသဘောတူ ဝန်ခံကြကာ အကြီးဆုံးကျွန်ယောက်ျား၏ အိမ်တံခါးဝ၌ စည်းဝေးညီမှုကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ထိုကျွန်ယောကျ်ားတို့ကို ဧရာဝပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် "အမောင်တို့.... နက်ဖြန်ခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်. မြတ် ၅-ဆူတို့အား ဝါဆိုကျောင်းဆောက်လုပ်ရန် ဟတ္ထကံ = လက်အမှုကို လျှောကြကုန်လော့" ဟု တိုက်တွန်းစကား အကျိုးအာနိ သင်္သကို ဖော်ပြကာ ပြောကြားပြီးလျှင် မလိုက်နာလိုသော ကျွန် ယောကျ်ားများကိုလည်း အတင်းအကြပ် တရားဟောပြ အဆုံး အမဖြင့် မြှိမ်းခြောက်၍ အားလုံးကိုပင် ဝန်ခံစေလေ၏။ ရေခပ် ကျွန်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် နောက်တနေ့၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တို့အား ဆွမ်းလှူပြီးလျှင် ဟတ္ထကံ=လက်အမှုလှူဒါန်းရန် · ကျွန် သားတို့အား အမှတ်=အချက် ပေးလိုက်လေ၏။ ကျွန်ယောကျ်ား ငါးရာတို့သည် ထိုခဏမှာပင် တောသို့ဝင်ကြ၍ သစ်အဆောက် အဦတို့ကို စုပေါင်း သယ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီးလျှင် လူတရာလျှင် တကျောင်းကျစီ စကြီ, နေ့သန့်ရာ-စသည်နှင့်တကွသော ဝါဆို ကျောင်း ၅-ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်ကြ၍ ညောင်စောင်း, အင်းဖျဉ်, သောက်ရေ, သုံးရေ-စသည်တို့ကို မလိုရအောင် တည် ထားကြလျက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့အား ဝါတွင်းသုံးလပတ် လုံး ထို မိမိတို့၏ ဝါဆိုကျောင်းများ၌ နေထိုင်သီတင်းသုံးရန် လျှောက်ထား တောင်းပန် ခံဝန်ချက် ရယူပြီးလျှင် အလည်ကျ ဆွမ်းအလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေကုန်၏။

မိမိအလည်ကျသောနေ့၌ ဆွမ်းလှူရန် မတတ်နိုင်သော ရေခပ် ကျွန်မအား အကြီးအကဲအမျိုးသမီးသည် မိမိအိမ်မှပင် ဆွမ်း အလှာပစ္စည်းများကို ထုတ်၍ပေးလေ၏။ ဤသို့ ဝါတွင်းသုံးလ ကြာ မြိုစုလုပ်ကျွေးကြ၍ ဝါကျွတ်ခါနီးလတ်သော် ရေခပ်ကျွန်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် ကျွန်မတယောက် တယောက်လျှင် အဝတ်အထည် တထည်ကျစီ စီမံရက်လုပ်စေလေ၏။ ထိုသို့ စီမံချက်အရ အဝတ်ကြမ်း အထည်ငါးရာတို့ ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုအဝတ်ကြမ်း အထည်ငါးရာတို့ကိုမှ တဖန် လဲလှယ် ဖလယ်၍ အကြီးအကဲ ရေခပ်ကျွန်မသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် ၅-ဆူ တို့အား တိစီဝရိက် (=သင်္ကန်းကြီး, ဧကစ္စီ, သင်းပိုင်)သင်္ကန်း

အချော သုံးထည်စီ ပြုလုပ်ကာ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ ပစ္စေ-ကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည်, ထိုကျွန်မတို့ ကြည့်ရှု နေကြစဉ်ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူကြလေကုန်၏။

ယက်ကန်းသည် အကြီးဒေကဲဘဝ

ထို အမျိုးသမီး ကျွန်မ အားလုံးတို့သည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြုကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုနတ်သမီး ငါးရာတို့အနက် အကြီးဆုံး ဖြစ်သောနတ်သမီးသည် နတ်ပြည်မှစုတေခဲ့၍ ဗာရာဏသီပြည်၏ အနီး ယက်ကန်းသည်ရွာဝယ် ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲ၏အိမ်၌ ဖြစ်လေ၏။ တနေ့သ၌ ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီး၏သား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ငါးရာတို့သည် ဗာရာဏသီမင်းကြီး ပင့်ဖိတ်ချက်အရ ရွှေနန်းတော်တံခါးဝသို့ ကြွရောက်တော်မူကြ၍ (နေရာထိုင်ခင်းပေးဖို့, ဆွမ်းကျွေးဖို့ကိုလား) ကြည့်ရုံမျှ ကြည့်မည့်သူ တဦးတယောက်ကိုမျှ မတွေ့ရသဖြင့် ပြန်နှစ်တော် မူခဲ့ကြကာ မြို့မှ ထွက်ခဲ့ကြ၍ ထိုယက်ကန်းသည်ရွာသို့ကြွရောက်တော်မူကြလေကုန်၏။ ထိုယက်ကန်းသည်မ အကြီးဒေကသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို မှီးမြင်ရလျှင်ပင် ချစ်ခင်ကြည်ညိုလျက် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးညွှတ်ကာ ဆွမ်းအလှူဒါနကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ငါးရာတို့သည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးကြလတ်သော် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ သာလျှင် ကြွသွားတော်မူကြလေကုန်၏။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ဘိက္ခုနီမ-ပြုခြင်း

ထိုယက်ကန်းသည်မ အကြီးအကဲ အမျိုးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားလျက် အကျွန်ုပ်တို့၏မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူသည်မှ ရှေးကာလကပင် ဒေဝဒဟပြည် မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓ သာကီဝင် မင်းကြီး၏ သမီးတော်အငယ် ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုမင်းသမီးငယ်၏ အမည်ကို "ဂေါတမီ" ဟု၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

မဟာမာယာမင်းသမီး၏ ညီမတော်ဖြစ်လေသည်။ ဖေဒင်ကွမ်း တတ် လက္ခဏာဖတ် ပုဏ္ဏားတို့သည် ထိုမင်းသမီး နှစ်ယောက်တို့၏ လက္ခဏာတို့ကို စုံစမ်းကြည့်ရှု ကြကုန်လျက် "ဤမင်းသမီး ညီအမ နှစ်ယောက်တို့၏ ဝမ်းခ္ဍ ကိန်းနေလာသော သားတို့သည် စကြဝတေးမင်းများဖြစ်ကြလိမ့်မည်"ဟု နိမိတ်ဖတ်ကြလေကုန်၏။

သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည် အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုမဟာမာယာနှင့် ဂေါတမီမင်းသမီး ညီအမနှစ်ယောက်လုံးကိုပင် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာမှ ပြု၍ မိမိ၏ ကပိလဝတ်ရှေနန်းတော်သို့ ဆောင်ယူခဲ့လေ၏။ ရှေနန်းတော် သို့ရောက်လျှင် မဟာမာယာ မင်းသမီးကို အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားခေါင်ကြီးအရာ၌ တင်ထားလေ၏။ နောက်အဖို့၌ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် တုသိတာနတ်ပြည်မှ စုတေတော်မူခဲ့၍ မဟာမာယာမိဖုရားခေါင်ကြီး၏ ဝမ်းခ္ဍ ပဋိသန္ဓေ ယူနေတော်မူလေ၏။ မဟာ-မာယာမိဖုရားကြီးသည် ဘုရားအလောင်းတော်ကို ဖွားမြင်တော်မူသည့် (= မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်) နေ့မှ နောက် ခုနှစ်ရက်မြောက်(=ကဆုန်လပြည့်ကျော် ခုနှစ်ရက်နေ့)၌ နတ်ရွာစံ၍ တုသိတာနတ်ပြည်ဝယ် သန္တုသိတနတ်သား ဖြစ်လေ၏။ မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံပြီးသောအခါ သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည် ညီမတော်ဂေါတမီမိဖုရားကို အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားကြီးအရာ၌ မြှောက်စားလေသည်။

မဟာမာယာ မိဖုရားကြီးမှ သားတော် ဘုရားအလောင်းသိद्धတ္ထမင်းသားကို မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ပြီးနောက် နှစ်ရက်, သုံးရက်မြောက်တွင် မဟာမာယာဒေဝီ၏ ညီမတော် ဘုရားအလောင်း၏ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ မိဖုရားမှ နန္ဒမင်းသားကို ဖွားမြင်လေသည်။ မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံသောအချိန်တွင် ဘုရားအလောင်းသိद्धတ္ထမင်းသားမှာ ခုနှစ်ရက်သားသာ ရှိသေး၍ (ညီတော်) နန္ဒမင်းသားမှာ လေးရက်,ငါးရက်သားသာ ရှိသေးသည်။ မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံသွားသောအခါ မိထွေးတော်မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် မိမိ၏ သားရင်း

နန္ဒမင်းသားကို အထိန်းတော်များအားပေးအပ်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင် ဘုရားအလောင်း(=တူတော်)၏ အထိန်းအယ ကိစ္စအဝဝကို ကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ကာ မိမိ၏နွေချိုအေးကို အလောင်းတော်အား တိုက်ကျွေးမွေးမြူခဲ့လေသည်။

နောက်တချိန်၌ ဘုရားအလောင်းတော်သည် တောထွက်၍ သမ္ဗည္ဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကာ သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မူလျက် အစဉ်သဖြင့် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ (ပဌမအကြိမ်) ရောက်တော်မူ၍ နောက်တနေ့ဝယ် မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ဆွမ်းခံလမ်းခရီးအကြားမှာပင် တရားစကားနာကြားရ၍ 'သောတာပန် အရိယာဖြစ်လေသည်။ ထိုနောက် နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌ နန္ဒမင်းသား ရဟန်းပြု၍ ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌ ရာဟုလမင်းသား ရှင်ပြုလေသည်။ (ဤ အကြောင်းအရာ အကျယ်တို့ကို အောက်က ဖော်ပြအပ်ပြီးလေပြီ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန် (ငါးဝါမြောက်) ဝယ် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တောအတွင်း (အပြောက်ချယ်သော) ကူဋာဂါရကျောင်းတိုက်၌ ဝါကပ်ဆိုသီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏။ ထိုအခါ သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည် ကပိလဝတ်ပြည်ရှေနန်းတော်အတွင်း မင်္ဂလာထီးဖြူတော်အောက်၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ ထိုနေ့မှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံလေသည်။ ထိုအခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ရဟန်းပြုရန် စိတ်အားသန်၍လာလေ၏။ ထိုနောင်မှ မဟာသမယသုတ်လာ ရဟန်းငါးရာတို့၏ ကြင်ယာဟောင်း သာကီဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့သည် တစိတ်တည်းဖြစ်ကြကာ "ငါတို့သည် မဟာပဇာပတိဂေါတမီအထံသို့ သွားရောက်ကြ၍ အားလုံးပင် ဘုရားရှင်အထံတော်၌ ရဟန်းမ-ပြုကြကုန်စို့" ဟု တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြကာ မိတ္ထေးတော်ကြီးကို အကြီးအမှူးပြု၍ ဘုရားထံသို့ သွားရောက်ကြကာ ရဟန်းမ-ပြုလိုကြကုန်ဆဲ ဖြစ်ကုန်၏။ မိတ္ထေးတော်ကြီးသည်လည်း ပဌမအကြိမ်က မြတ်စွာဘုရားကို ဘိက္ခုနီမ-ရဟန်းမအဖြစ်ကို တောင်းပန်ပါ

ဇကာသ်လည်း အခွင့်မရခဲ့သောကြောင့် ဤအကြောင်းမှု ဆတ္တာသည်ကို ခေါ်၍ ဆံတို့ကို ရိတ်ဖြတ်စေကာ ဖန်ရည်တစ်ဆိုးသော အဝတ်(=သင်္ကန်း)တို့ကို ဝတ်ဆင်လျက် ထိုသာကီဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့ကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ခြေလျင် ခရီးဖြင့် ဝေ-သာလီမြို့သို့ သွားရောက်၍ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို အကူအညီတောင်းယူကာ မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်စေပြီးနောက် ဂရုဓံရှစ်ပါး တရားတို့ဖြင့် ရှင်အဖြစ်,ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူလေ၏။ သာကီဝင် မင်းသမီး ငါးရာတို့သည်ကား ရဟန်းယောက်ျား သံဃာ တဖက်ဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိကြသည်မကပဲ ဥပသမ္ပဒါတိက္ခုန်မ-များ ဖြစ်ကြလေသည်။(ဤစာပိုဒ်ပါအကြောင်းအရာ အကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ အခန်း-၂ ၃၊ စာမျက်နှာ ၄၁၄-မှ စ၍ ပြန်လည်ကြည့်ရှု မှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

မိတ္ထေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီမသည် ရဟန်းမိန်းမ ဖြစ်ပြီးနောက် (အံ ၃၊ ၁၀၆-လာ) သံဓိတ္တသုတ်ဒေသနာကို ကြားနာရသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။ သာ-ကီဝင်မင်းသမီး ရဟန်းမ ငါးရာတို့သည်ကား နောက်အခါ၌ (မ ၃၊ ၃၁၄-လာ) နန္ဒကောဝါဒသုတ္တန်ကို ကြားနာရသဖြင့် မိမိတို့ အလိုဆန္ဒအတိုင်း အချို့သောတာပန်, အချို့သကဒါဂါမ်, အချို့အနာဂါမ်, အချို့ရဟန္တာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

(ဂ) တောရဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်တချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို ရာထူး=ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် မိတ္ထေးတော်ကြီး မဟာ-ပဇာပတိ ဂေါတမီထေရီကို—

"တောဝဏ္ဏ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ရတ္တ-ညူနံ ယဒိဒံ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ=ရဟန်းတို့....ညီမ အိုင်းအခြားကို သိကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ ထေရီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ရတ္တညူ = ရှည်စွာသော ညဉ့် အပိုင်းအခြားကို သိသော အရာ = ဘိက္ခုနီမဝါကြီးသော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ္ဂ ထားတော်မူလေ၏။

(ဤ၌။ ။ထေရီမကြီး၏ အနွယ်အားဖြင့် မှည့်ခေါ်ရင်းအမည်မှာ "ဂေါတမီ" ဖြစ်လေသည်။ ဂေါတမအနွယ်ရှိသော မင်းသမီးဟု ဆိုလို သည်။ အမည်မှည့်သောနေ့ဝယ် ဗေဒင်ကျမ်းတတ် လက္ခဏာဖတ် ပုဏ္ဏားပညာရှိတို့သည် ထိုမင်းသမီး၏ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံပုံကို ကြည့်ရှု ကြ၍ "ဤမင်းသမီးမှ သမီးတော်ဖွားမြင်လျှင်လည်း ထိုသမီးတော်သည် စကြဝတေးမင်း၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်၊ သားတော်ဖွားမြင် လျှင်လည်း ထိုသားတော်သည် စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤသို့ လျှင် သမီးတော်ပင် ဖွားဖွား, သားတော်ပင် ဖွားဖွား = နှစ်ပါးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင် ဤမင်းသမီး၏ သား, သမီးသည် အထက် တန်းကျ မြင့်မြတ်သူချည်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်" ဟု နိမိတ်ဖတ်ကြလေသည်။ ထိုအခါ မင်းသမီး၏ အနွတ္ထအမည် = အနက်သဘောသို့ အစဉ်လိုက် သောအမည်ကို "မဟာပဇာပတီ" ဟု မှည့်ကြလေသည်။ အထက်တန်းကျ မြင့်မြတ်သော သား, သမီးတို့၏ အရှင်မင်းသမီး-ဟု ဆိုလိုသည်။ ဂေါတ္တ အမည်, အနွတ္ထအမည် နှစ်ရပ်ရောစပ်၍ ဤထေရီမကြီး၏ အမည်ကို "မဟာပဇာပတီ ဂေါတမီထေရီ" ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ခေါ်ဆိုသုံးစွဲလေ သည်။ ။မ ၆ ၄၊ စာမျက်နှာ ၂၁၉-မှ)။

ဂေါတမီထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူခြင်း

ထို့နောက် တနေ့သ၌ မိတ္ထေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီမကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန် တောရကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် မိမိကိုယ်တိုင် ကလည်း ဝေသာလီပြည်အတွင်း ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင် စဉ် (ထိုအချိန်၌ မိတ္ထေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ အသက်ကား နှစ်ပေါင်း-၁၂၀ ရှိလေပြီ။ ဘုရားလက်ထက်တော်က ဘိက္ခုနီမ-ကျောင်းတိုက်ကို မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ တည်ဆောက်ရသည်) တနေ့ သ၌ မိတ္ထေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီးသည် နံနက်အခါ ဝေသာ လီပြည်တွင်း၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် မိမိ၏ နေသန့်နေကျဌာန၌ အချိန်ပိုင်းဖြင့် ဖလသမာပတ်ကို ဝင် စားပြီးလျှင် ထိုဖလသမာပတ်မှ ထ၍ မိမိအကျင့်စဉ်ကို ဆင်ခြင်

အောက်မေ့ကာ လွန်စွာဝမ်းမြောက်လျက် မိမိ၏ အာယုသင်္ခါရ ဇီဝိတသန္တာန်အစဉ်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုလတ်သော် ထို အာယုသင်္ခါရတို့ ကုန်နေပြီကို သိ၍ "ငါသည် မဟာဝုန်တောရကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပရိနိဗ္ဗာန်စံဖို့ရန် ခွင့်ပြု = သိစေပြီး, မနောဘာဝနိယ ဖြစ်တော်မူကြသည့် ဈာ၌သာဝကနှစ်ပါး စသော မထေရ်မြတ်များ တည်းဟူသော သီတင်းသုံးဖော် အရိယာသံဃာတော်တို့ကို ပန်ကြားပြီးမှ ဤဘိက္ခုနီမကျောင်းသို့ တဖန်ပြန်လာ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမှ ကောင်းလေစွ?"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိလေ၏။ မိထွေးတော်ဂေါဟမီထေရီမကြီး၏ သန္တာန်မှာကဲ့သို့ ဤအတူပင် သာကီဝင်မင်းသမီး ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာလည်း အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလာလေသည်။

(ဤ၌။ ။မိထွေးတော် ဂေါဟမီထေရီမကြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူခင်း အကြောင်းအရာအကျယ် ကြည့်လိုဖွယ်ကို (၁) မဟာဝိသုဒ္ဓါရုမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သည့် "ဆိုဒ္ဓပိဝေနနီကျမ်း" ပဌမတွဲ မာတိကာ ခေါင်းစဉ်အမှတ် ၁၂-၌ရင်း၊ (၂) အပဒါန ပါဠိတော် ခု၊ ၄၊ ၂၆၀ စာမျက်နှာမှစ၍ ပါဠိတော်နှင့်တကွ ပိဋကတ်မြန်မာပြန် မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအပဒါန်၌ရင်း ကြည့်ရှုကုန်၏။ ဤကျမ်း၌မူ အကျဉ်းဆုံးမျှ ဖော်ပြပေတော့အုံ)—

မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ စိတ်သန္တာန်၌ "ငါသည် သားတော်ဘုရား, အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်နှစ်ပါး, မြေးတော် ရာဟုလမထေရ်, တူတော်အာနန္ဒာမထေရ်,သားတော်နန္ဒမထေရ်တို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံခြင်းကို ဖူးမြင်ခွင့်ရတော့မည် မဟုတ်၊ သားတော်ဘုရား, အဂ္ဂသာဝက မထေရ်မြတ်နှစ်ပါး, မဟာ-ကဿပမထေရ်, တူတော် အာနန္ဒာမထေရ်, သားတော်နန္ဒမထေရ်,မြေးတော် ရာဟုလမထေရ်တို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မမူကြခင် အာယုသင်္ခါရကိုလွှတ်၍ စောစောစီးစီး သားတော်ဘုရား ခွင့်ပြု ချက်ရယူပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော့အုံ"ဟု အကြံဖြစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူပင် သာကီဝင်မင်းသမီး ဘိက္ခုနီမငါးရာတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာလည်း အကြံအစည် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါ မြေငလျင် ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏၊ ကောင်းကင်မှ အခါ မဟုတ် မိုးထစ်ချုန်း၏၊ ကျောင်းစောင့်နတ်တို့ ဝိုက်ကြီးကြလေ၏။ ဘိက္ခုနီမင၊ားရာတို့ မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီမကြီးထံ သွားရောက်၍ ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားကြသည်တွင် မိထွေးတော်ထေရီမကြီးက မိမိအကြီးအစည်ဖြစ်ရှိသည်ကို မြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ ဘိက္ခုနီမင၊ားရာတို့ကလည်း မိမိတို့လည်း ထိုနည်းပင် အကြီးအစည်ဖြစ်ရှိသည်ကိုပြန်ကြားပြောဆိုကြပြီးနောက် ဘိက္ခုနီမ အားလုံးတို့ပင် ကျောင်းစောင့်နတ်တို့ကို အပြစ်ရှိခဲ့က သည်းခံကြရန် တောင်းပန်ပြီး ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်ကို နောက်ဆုံးကြည့်ရှုကာ မိထွေးတော်ထေရီမကြီးက—

> "နဂရာ'မစ္စု ဝါ ယတ္ထ၊ အပ္ပိယေဟိ သမာဂမော။
> ပိယေဟိ နု ဝိယောဂေါ တ္ထိ၊ တံ ဝဇိသ်ံ အသ်ံတံ။
>
> =ငါသည် အိုခြင်းကင်းရာ, သေခြင်းကင်းရာ, မနှစ်သက်အပ်သည့် သတ္တဝါ,သမ်ိုးရတို့နှင့်တွေ့ဆုံရခြင်းဆင်းရဲကင်းရာ, နှစ်သက်အပ်သည့် သတ္တဝါ, သမ်ိုးရတို့နှင့် ကွေကွင်းရခြင်း ဆင်းရဲကင်းရာ အသ်ံတဓာတ် နိဗ္ဗာန်ရွေပြည်မြတ်သို့ သွားရောက်တော့အုံ"—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလိုက်လျှင် ကြားကြားသမျှ ရာဂမကင်းကြသူ နတ်လူအားလုံးတို့ပင် သည်းစွာငိုကြွေးကြလေသည် (ဖွဲ့ဆဲ့ငိုကြွေးပုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ရာ၏)။

မြို့လယ်လမ်းမကြီးအတိုင်း ဘိက္ခုနီမများ ထွက်လာကြသော အခါမှာလည်း သဠါတရား အားကြီးကြသူ ဥပါသိကာတို့ အိမ်မှ ထွက်၍ ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ ခြေရင်း၌ တုပ်ဝပ်ကြကာ ဖွဲ့ဆဲ့ငိုကြွေးကြလေသည် (ဖွဲ့ဖွဲ့ဆဲ့ဆဲ့ငိုကြွေးပုံကို ပါဠိတော်၌ကြည့်ရာ၏)။ မိထွေးတော်ထေရီမကြီးသည် ထိုဥပါသိကာတို့၏ သောကကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ရန်လည်း တရားဟောတော်မူခဲ့ရသေး၏ (တရားဟောပုံကို ပါဠိတော်မှ ထုတ်ယူရာကုန်၏၊ နောက်၌လည်း ၅၂ နည်းတည်း)။

မိထွေးတော် ဂေါတမီထေရီမကြီးသည် ဝေသာလီပြည်သူ ဥပါသိကာတို့ကို ၉-ဂါထာခွဲတို့ဖြင့် တရားဟောပြ နှစ်သိမ့်စေပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ရောက်သောအခါ "အဟံ သုဂတ တေ မာတာ၊ တွံ စ ဝီရ ပိတာ မမ"—အစရှိသော ဂါထာများစွာ (၁၆-ဂါထာ)တို့ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုလျှောက်ထားကာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလိုကြောင်း ခွင့်တောင်း, ကန်တော့ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်ပြုဂါထာမိန့်ဆိုတော်မူပြီးလတ်သော် ၅-ဂါထာတို့ဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ချီးကျူးပြန်လေသည်။

ထို့နောက် ရဟန်းသံဃာ, အရှင်ရာဟုလာ, အရှင်အာနန္ဒာ, အရှင်နန္ဒတို့ကိုလည်း ရှိသေစွာရှိခိုး၍ "အာသိဝိသာလယသမေ"-စသော ၂-ဂါထာတို့ဖြင့် ခန္ဓာ၏ အပြစ်ကို ဖော်ပြကာ မိမိ ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်စံလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းပြန်လေသည်။ အရှင်နန္ဒ မထေရ်, အရှင်ရာဟုလ မထေရ်တို့မှာ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြ၍ ဓမ္မသံဝေဂဖြစ်ရှိကြသော်လည်း အရှင်အာနန္ဒာသည်ကား သေက္ခအရိယာဖြစ်၍ "ဟာ သန္တိ ဂေါတမီ ယာတိ"-စသော ဂါထာကို ရွတ်ဆိုကာ သည်းစွာ ငိုကြွေးလေသည်။ ထေရီမကြီးသည် တူတော် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကိုလည်း မျက်ရည်သိမ်းတရားများ ဟောကြားပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားရှင်က—

"ထိနံ ဓမ္မာဘိသမ္ဘယေ၊ ယေ ဗာလာ ဝိမတိ ဂတာ။
တေသံ ဒိဋ္ဌိပဗာဟနတ္ထံ၊ ဇုဠိ ဒ္ဒသေဟိ ဂေါတမိ။

= ဂေါတမီခေါ် မိထွေးတော်...မာတုဂါမ မင်းမိန်းမတို့ ဤဂါဘုရားသာသနာဝယ် သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းခွဲ သို့လောသို့လော တွေးတောယုံမှားကြသည့် ဉာဏ်ပညာနည်းပါးသော သူတို့၏ အယူမှားကို ပယ်ရှားဖို့ရန် တန်ခိုးဇုဠိကို ပြဦးလော့"—

ဟု တိုက်တွန်းတော်မူသဖြင့် အသက်-၁၂၀ ရှိပြီးဖြစ်သော ထေရီမကြီးသည် ဇုဠိဝိဓအဘိညာဏ်ခဏ်းခွဲ လာရှိသည့် တပါးတည်းက အများဖြစ်ခြင်း, အများကြီးမှ တပါးတည်းဖြစ်ခြင်း, ပေါ်ခြင်း, ပျောက်ကွယ်ခြင်း, နံရံတဖက် တောင်တဖက်သို့ မပြို မကပ်

သွားခြင်း-စသော တန်ခိုးတို့ကို ပြသသည့်ပြင်-မြင်းမိုရ်တောင်ကို ထိုးရိုး, မဟာပထဝီမြေကြီးကို ထိုးရွက်ပြု၍ အထက်အောက် ပြန်လှန်ကာ ကောင်းကင်၌ ထိုးသဖွယ်ဆောင်း၍ စကြီလျှောက်ကာ ပြသလေသည်။ နေ ၆-စင်းထွက်သောအခါကဲ့သို့ ဩကာသ လောကတခုလုံး အခိုးတွေဖုံးနေပုံကိုလည်း ဖန်ဆင်းပြသလေသည်။ ဤသို့စသည် မျှားစွာသော တန်ခိုးဇုန္ဒိတို့ကို ပြပြီးနောက် ကောင်းကင်မှ သက်ဆင်း၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးကာ လျှောက်ပတ်ရာ၌ ထိုင်နေလျက် "သားတော်ဘုရား....တပည့်တော်မ=မိထွေးတော်ကြီးသည် အသက်နှစ်ပေါင်း ၁၂ ဝ-ရှိပါပြီ၊ အိုမင်းလှပါပြီ။ ဤမျှဖြင့် သင့်တော်လောက်ပါပြီ။ သားတော်ဘုရား....ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံပါရစေတော့"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ စည်းဝေးရောက်ရှိနေသော ပရိသတ်က အလွန်အံ့သြ၍ "ဂေါတမီထေရီ အရှင်မကြီးဘုရား....ဘယ်ပုံကောင်းမှု အမိကာရကုသိုလ်ကိုပြုခဲ့၍ ဤမျှလောက်တုမရသည့် တန်ခိုးလုံ့လ နှင့် ပြည့်စုံရပါသနည်း"ဟု မေးလျှောက်ပြန်သဖြင့် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က စခဲ့သည့် မိမိ၏ ကျင့်စဉ် = အပဒါန်ကို ယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝတိုင်အောင် ဂါထာ မျှားစွာတို့ဖြင့် အကျယ်ဟောပြရပြန်လေသည်။

ထို့နောက် ဘိက္ခုနီမ ငါးရာတို့သည်လည်း ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ကြကာ ကြယ်တာရာတို့ကို စုရုံးသိကုံး၍ ထားသကဲ့သို့ အလွန်တင့်တယ်လှစွာ တန်ခိုးဇုန္ဒိအမျိုးမျိုးတို့ကို ပြကြ၍ ကောင်းကင်မှ ဆင်းသက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ခွင့်မြှောက်အရ ဘုရားကို ရှိခိုးကြပြီးလျှင် သင့်လျှောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြပြီးလျှင် မိထွေးတော် ဂေါတမီထေရီမကြီး၏ ကျေးဇူး မိမိတို့ အပေါ်၌ အလွန်များလှကြောင်း ဖွဲ့ဆိုလျှောက်ထားကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို မိမိတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရန် ခွင့်တောင်း လျှောက်ထားကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားက "ယသ ဒါနိ ကာလံ ဝေါ မညထ = ဘိက္ခုနီမ-တို့....သင်တို့၏ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအချိန်ကို သင်တို့ပင် သိကုန်၏"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ထိုဘိက္ခုနီမအားလုံးတို့သည် မြတ်စွာဘုရား

ကို ရှိခိုးရ၍ နေရာမှထကာ ပြန်လာကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား သည် ပရိသတ်များစွာဖြင့် မိထွေးတော်ကြီးကို တောရကျောင်း တိုက်တံခါးမှခ်အရောက် လိုက်၍ပို့တော်မူလေသည်။ တံခါးမှခ်သို့ ရောက်သောအခါ မိထွေးတော်ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား ခြေ တော်ရင်းခ်ို့ ဝပ်စင်း၍ ဘိက္ခုနီမင်းရာတို့နှင့် အတူတကွ နောက် ဆုံးရှိခိုးခြင်းဖြင့် ရှိခိုးပြီးလျှင် ဝေသာလီပြည်အတွင်း ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ ဘိက္ခုနီမအားလုံးပင် မိမိတို့၏ ကျောင်းအသီးအသီးခ်ို့ တင်ပလ္လင် ထက်ဝက်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေကြ လေသည်။ (တင်ပလ္လင်ထက်ဝက်ဖွဲ့ခွေဟူသည်မှာ–ပဲဖက်ခြေကို တင်ပလ္လင်ခွေသည့်အတိုင်းထား၍ ယာဖက်ခြေကို ပုဆစ်တုပ်သည့် အတိုင်း ထားကာ ထိုင်နေခြင်းတည်း၊ ထိုင်၍စမ်းလေ)။

ထိုအခါ သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုကြသည့် ဥပါသိကာမ တို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန် စံကြတော့မည်ကို သိကြ၍ ရှိခိုးပူဇော်ရန် ဆည်းကပ် ရင်ဘတ်ကိုတီးခတ်ကြလျက် အမြစ်ပြတ်သော နွယ် သစ်ပင်ကဲ့သို့ မြေတွင် ဗုန်းဗုန်းပစ်လဲကာ ငိုကြွေးကြကုန်၏။ မိထွေးတော်ထေရီမကြီးသည် အကြီးဆုံးပဓာနဖြစ်သည့် ဥပါသိ-ကာမ၏ ဦးခေါင်းကို ယုယကိုင်သပ်လျက်—

> "အလံ ပုတ္တာ ဝိသာဒေန၊ မာရပါသာနုဝတ္တိနာ။
> အနိစ္စံ သခ်တံ သုဗ္ဗံ၊ ဝိယောဂန္တီ စလာစလံ။
>
> သမီးတို့....မာရ်မင်းကျော့ကွင်းသို့ လိုက်ပါခြင်းဖြစ်သည့် ငိုယိုမြည်တမ်း ပင်ပန်းခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ၊ အကြောင်း ပြုမှ ဖြစ်ခွင့်ရသည့် သင်္ခါရဥာဏ်သုံ အလုံးစုံသည် အမြဲမရှိ၊ ကွေကွင်းရခြင်းအဆုံးရှိ၏၊ တလျှပ်လျှပ်တုန်လှုပ် ဖောက် ပြန်တတ်၏"—

ဟု ဟောပြောဆုံးမ၍ အိမ်သို့ပြန်ကြရန် စေလွှတ်ပြီးလျှင် ရူပါ-ဝစရ ပဌမဈာန်မှ နေဝသညာနာသညာယတနဈာန် တိုင်အောင် (တဖန်) ထို နေဝသညာနာသညာယတနဈာန်မှ ပဌမဈာန် တိုင်အောင် လောကီဈာန်သမာပတ် ရှစ်ရပ်တို့ကို အနုလုံ, ပဋိလုံ=အစုံ, အဆန် ဝင်စား၍ (တဖန်) ပဌမဈာန်မှသည်

စတုတ္ထဈာန်တိုင်အောင် ဝင်စားပြန်၍ စတုတ္ထဈာန်မှ ထပြီးသော် ဆိန္နင့်ဆိမိုးစာ ကုန်၍ ဆိမိုးတောက်မီးလှုံ့ငြိမ်းသကဲ့သို့ အနုပါဒိ-သေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ကိုယူသိမ်း အငြိမ်းကြီး ငြိမ်းလေ၏။ ကြွင်းသော အန္တယ်သာကီ ဘိက္ခုနီမင်းရှာတို့သည်လည်း ထိုအတူ နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်း ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ပြင်းစွာမြည်လွှင်ခြင်း, ကောင်းကင်မှ ဥက္ကာကျခြင်း, နတ်မိုးနတ်စည် ချုန်းမြည်ခြင်း, နတ်တို့ငိုယိုမြည်တမ်းခြင်း, ပန်းမိုး ရွာခြင်း, ပွဲသဘင်အလယ် ကချေသည်ကဲ့သို့ မြင်းမိုရ်မတ္တိုင် ယိမ်းယိုင်တုန်လှုပ်ခြင်း, စိုးရိမ်သည့်ပမာ သမုဒ္ဒြာအော်မြည်ခြင်း, နဂါး အသုရာ နတ် ဗြဟ္မာတို့ ထိတ်လန့်သံဝေဂရှိကြ၍ "အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ယထာယံ ဝိလယံ ဂတာ" ဟု သံဝေဂစကား မြွက်ဆိုခြင်း စသည့် အထူးထူး အလည်လည် အံ့ဩဖွယ်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုအခါ နတ်, ဗြဟ္မာ တို့သည် မိထွေးတော်ဂေါတမီ ထေရီမကြီးနှင့်တကွ သာကိုဝင်မင်းသမီး ဘိက္ခုနီမင်းရှာတို့ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြပြီဖြစ်ကြောင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်သို့ ဆည်းကပ်၍ လျှောက်ထားကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် "ရဟန်းတို့အား အကြောင်းပြောကြော ချေ" ဟု အရှင်အာနန္ဒာကို စေလွှတ်၍ ရဟန်းသံဃာ အများနှင့်တကွ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကြွတော်မူပြီးလျှင် (၁) ရွှေဆုံးမှ လူ, နတ်, နဂါး, အသုရာ, ဗြဟ္မာများ၊ (၂) ထို့နောက်မှ ဝိသုဒ္ဓိဖန်ဆင်းအပ်သည့် ရွှေသား အလောင်းစင်ပြာသာဒ် ငါးရာထက်သို့ ညောင်စောင်းနှင့်တကွ ' တင်စေ၍ ဘိက္ခုနီမင်းရှာတို့၏ အလောင်းစင်ပြာသာဒ်တို့ကို နတ်တို့က ထမ်းလျက်ဌင်း၊ (၃) ထို့နောက်မှ မိထွေးတော်ဂေါတမီထေရီ၏ အလောင်းစင်ပြာသာဒ်ကို လောကပါလနတ်မင်းကြီး လေးယောက်တို့က ထမ်းလျက်ဌင်း၊ (၄) ထို့နောက်မှ သံဃာတော်များနှင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် လိုက်ပါတော်မူလျက်ဌင်း ဤဖော်ပြပါ အစီအစဉ်အတိုင်း လမ်းတလျှောက် ကောင်းကင်အပြည့် ဗိတာန်ဖျက်နှာကြက်မိုးကာ, ကြက်လျှာ အလံ = တံခွန်ထူစိုက်,

မြေ၌ပန်းမွေ့ရာကြမ်းမြောက်,အောက်သို့ တွဲလျားကျသည့် ကောင်းကင်ပဒုမာ, အမျိုးမျိုးသော ပန်းနွယ်သာ, သာယာချိုအေးသော တူရိယာ, သီချင်း, ကခြင်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့်ပူဇော်ချီးမြောက်ကြ၍ သုသာန်သင်းချိုင်း မြေလုပ်တိုင်းသို့ အရောက် ပို့ဆောင်ကြလေကုန်၏။

ထိုသို့ ပို့ဆောင်သောအခါ လ, နေတို့ကို လူအများမြင်နေကြရ၏။ ကြယ်နက္ခတ်တို့လည်း တောက်ပလျက်ရှိကုန်၏။နေသည် မွန်းတည့်ချိန်ဖြစ်သော်လည်း လ-ကဲ့သို့ အေးမြ၍ နေ၏။ မိထွေးတော်၏ နိဗ္ဗာန်စံမြန်း သရဏီဟခန်းလောက် မြတ်စွာဘုရား၏ နိဗ္ဗာန်စံမြန်း သရဏီဟခန်းမှာ အံ့ဖွယ်သရဲ မများလှချေ။ မြတ်စွာဘုရား နိဗ္ဗာန်လားတော်မူရာ၌ ကိုယ်တော်တိုင်လည်းမကြေပ်မတ် မစီရင်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ-စသည်တို့လည်း မကြေပ်မတ် မစီရင်ကြကုန်။ မိထွေးတော်ဂေါတမီ နိဗ္ဗာန်လားရာ၌ကား မြတ်စွာဘုရားရော အရှင်သာရိပုတ္တရာ-စသည်တို့ပါ ကြေပ်မတ်စီရင်ကြကုန်၏။

သုသာန်သင်းချိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ နွံသာထင်းပုံထက်သို့ တင်၍ မီးသရဏီဟပြီးလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် ဂေါတမီထေရီ၏ ဒေရီးဓာတ်တို့ကို ယူကိုင်လျက်—

ဂေါတမီ နိနေံ ယာတာ၊ ဥယ္ယာ္ဇသာ သရီရကံ။
သကေ်တံ ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာနံ၊ နစိရေန ဘဝိဿတိ။

ဂေါတမီ = ဂေါတမီခေါ် မိထွေးတော်သည်။ နိဓနံ = ပျက်ဆုံးကွယ်စဉ် နိဗ္ဗာန်ဝင်ခြင်းသို့။ ယာတာ=ရောက်ရှာလေပြီ။ အဿာ = ထိုမိထွေးတော် ဂေါတမီ၏။ သရီရကဿ=ဥတုဇခေါ်ဆို ရုပ်ကိုယ်အစုကိုလည်း။ဥယ္ယံ = မီးဖြင့်လောင်အပ် ကျွမ်းပြတ်ခဲ့လေပြီ။ သကေ်တံ=ယုံမှားမကင်း တွေးတောခြင်းဖြင့် မှတ်အပ်သော။ ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာနံ= ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရား နိဗ္ဗာန်လားခြင်းသည်။ နစိရေန = မကြာမြင့်မီ။ ဘဝိဿတိ = ကေန်စင်စစ် ဖြစ်လိမ့်တကား—

ဟု သံဝေဂစကား ညည်းတွားပြောဆိုပြီးလျှင် မိဘွေးတော်၏ သပိတ်၌ အရိုးခေတ်တို့ကိုထည့်ကာ မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်လေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် မိဘွေးတော်၏ အရိုးခေတ်တို့ကို လက်တော်ဖြင့် ကိုင်ယူပြီးတော်မူကာ စည်းဝေးရောက်ရှိလာသော လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ ပရိသတ်ခေါ်—

> မဟာတော သာရဝန္တသ၊ ယထာ ရုက္ခသ တိဋ္ဌတော။
> ယော သော မဟာတ္တရော ခန္ဓော၊ ပလုဋ္ဌေယျ အနိစ္စတာ။
> တထာ ဘိက္ခုနိသံဃသ၊ ဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗုတာ။

သာရဝန္တသ = အနှစ်သာရ ပြည့်ဝသော။ တိဋ္ဌတော = မြဲမြဲခိုင်ခံ့ တည်တံ့သော။ မဟာတော ရုက္ခသ = သစ်ပင်ကြီး၏။ ယော ခန္ဓော = အကြင် ပင်စည်သည်။ မဟာတ္တရော = အလွန်ပြန့်ပွါး စည်ကားကြီးကျယ်၏။ သော ခန္ဓော = ထိုကြီးကျယ်စည်ကား ပြန့်ပွါးသော ပင်စည်သည်။ အနိစ္စတာ— အနိစ္စတာယ = ပင်ကိုယ်သူ့သဘော မမြဲလေသောကြောင့်။ ပလုဋ္ဌေယျ ယထာ = ယိမ်းယိုင်တိမ်းပါး ပျက်ပြား လဲပြိုသကဲ့သို့။ တထာ = ထို့အတူ။ ဘိက္ခုနိသံဃသ = သစ်ပင်ကြီးပမာ ဘိက္ခုနီသံဃာ၏။ ခန္ဓသပိသာ = ပင်စည်နှင့်မူ အလားတူသော။ ဂေါတမီ = ဂေါတမီခေါ် မိဘွေးတော်သည်။ ပရိနိဗ္ဗုတာ = နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်း ငြိမ်းလေပြီတကား—

ဤသို့ အစရှိသော ၁၀-ဂါထာတို့ဖြင့် တရားဟောပြီးမတော်မူလေ၏။ (ထိုဂါထာများ ပါဠိ, အနက်ကို ဆိုဒ္ဓပိဓာနနိကျမ်းဌ ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ဖတ်ရှုကုန်ရာ၏)။

ဤကား မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၂) ခေမာထေရီအကြောင်း

(ဤ ခေမာထေရီမ၏ အကြောင်းအရာကို အဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ, ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာနှင့် ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာတို့၌ အကျဉ်းမျှ ဖွင့်ပြအပ်၏၊ အပဒါနပါဠိတော်၌ကား ခေမာထေရီကိုယ်တိုင်ပင် အကျယ်

ဟောပြအပ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ ခေမာထေရီအကြောင်းကို အဌကထာ သုံးကျမ်းတို့နှင့်လည်း ညီနှိုင်းရှာ အပဒါနပါဠိတော်ကို အဦးတည်ကာ ရေးသားပြုဆိုပေအံ့)—

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ ခေမာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် လွန်ခဲ့သော ကမ္ဘာတသိန်းထက်က ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော် အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီ မင်းနေပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်လတ်၍ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသည့်တရားကို ကြားနာရ၍ သဒ္ဓါတရားဖြစ်ရှိကာ သရဏာဂုံတည်သူ ဥပါသိကာ ဖြစ်လာ လေသည်။

ထိုနောက် ဓိ,ဖတို့ထံ ခွင့်ပန်၍ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာကို ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေး ဆက်ကပ်၍ ခုနစ်ရက် လွန်မြောက်သောအခါ ပဒုမုတ္တရ.မြတ်စွာဘုရားရှင်က သုဇာတာ ထေရီမကို ပညာတော၏ရာထူး=ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ကို ကြားသိ,တွေ့မြင်, ဝမ်းမြောက်,အားကျကာ တဖန် အမိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြု၍ ထိုပညာတော၏ရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားကလည်း ကမ္ဘာ တသိန်းလွန်သောအခါ ဤ.မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌ ပညာ တော၏ရ ခေမာထေရီ ဖြစ်မည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့် ကြားတော်မူလေသည်။

ဘ၀များစွာ နတ်မိဖုရား လူမိဖုရား ဖြစ်ခြင်း

ထိုသူဌေးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘ၀မှ စုတေလတ်သော် တာ၀တိံသာ, ယာမာ, တုသိ-တာ, နိမ္မာနရတီ, ပရနိမ္မိတ၀သ၀တ္တီ နတ်ပြည်ကြီး ၅-ထပ်တို့၌ အစဉ်အတိုင်း နတ်မိဖုရားကြီးချည်း ဖြစ်ရသည့်ပြင် နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ တဖန်ဖြစ်ပြန်သောအခါလည်း စကြ၀ဠာမင်း, ဗောဓိမင်းတို့၏ မိဖုရားကြီးချည်း ဖြစ်ရလေသည်။ ဤသို့လျှင် နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ဖြစ်လေတိုင်းသော ဘ၀မှာပင် နတ်မိဖုရား

ကြီး, လူမိဖုရားကြီး ဖြစ်ကာ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ နတ်စည်းစိမ်, လူ့စည်းစိမ်ကို အလှည့်အလည် ခံစားသုံးဆောင်၍ ကျင်လည်ခဲ့ရလေသည်။

ဗြဟ္မစာရိနီ ဘိက္ခုနီဘဝ

ယင်းသို့ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ နတ်စည်းစိမ်, လူ့စည်းစိမ်ကို အလှည့်အလည် ခံစားသုံးဆောင်၍ ကျင်လည်ခဲ့လေရာ ဤကမ္ဘာမှ လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာဝယ် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူသောအခါ အမျိုးကောင်းသမီး ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရားထံ ဆည်းကပ်၍ တရားကို နာလတ်သည်ရှိသော် သဒ္ဓါတရား ကြီးမားစွာဖြစ်ရှိကာ ဘိက္ခုနီမ-ပြုလုပ်၍ နှစ်ပေါင်းတသောင်းကြာ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်သူ, ဗဟုသုတပြည့်ဝသူ, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားနှင့် ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ, သစ္စာလေးပါးတို့၌ ရဲရင့်သူ, သိမ်မွေ့စွာသော တရား အဟောကောင်း = မဂ္ဂဂဏင်ကဘိက္ခုနီမ-ဖြစ်၍ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာကို လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့လေသည်။

ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တုသိတာနတ်ပြည်သို့ တက်ရောက်ဖြစ်လေရာရာဘဝတို့၌ ဝိပဿီမြတ်စွာ သာသနာဝယ် ကောင်းစွာ အားထုတ်ခဲ့ခြင်း ကောင်းမှုရင်းကြောင့် သူ့ထက်ကဲသာ ပညာ, သီလ, ဘာဝ, ဥစ္စာ လိမ္မာသောအခြေအရံပရိသတ် ရှိသူဖြစ်ကာ နှစ်သက်ဖွယ်ရာ မျိုးစွာသော လူနတ်စည်းစိမ်တို့ကို အလွယ်တကူ ရယူသုံးဆောင်ခံစားရသည်ပြင် ထိုပဋိပတ်ကောင်းမှုအစွမ်းကြောင့်ပင် ဖြစ်တိုင်းသော လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝတို့၌ အရှင်သခင်စိုးပိုင်သူများက အလေးထားမြတ်နိုးရသူ နတ်မိဖုရား, လူမိဖုရား ဖြစ်ရလေသည်။

ကျောင်းတိုက်ဓါယိကာမ ဘဝ

ထိုအမျိုးသမီးသည် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ကြွယ်ဝသောအမျိုးသမီးဖြစ်၍ (အမည်နာမ-မပါ၊ ခေမာဟု၍သာ လွယ်လွယ်မှတ်

ထားရာ၏။) ဓနဥာနိုအမျိုးသမီး, သုမေဓာအမျိုးသမီးတို့နှင့်အတူ တကွ ဒါနပြုဖော် သူငယ်ချင်းမ-တို့ ဖြစ်ကြကာ သုံးယောက်သား ဒါယိကာခံ၍ သံဃာ့အရာမ် ကျောင်းတိုက်ကြီးနှင့်တကွ သံဃိက ကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့ကြလေသည်။ထိုဘဝမှ စုဝေ ကြသော် သုံးယောက်သားလုံးပင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်နှင့် လူ့ပြည်တို့၌ နတ်စည်းစိမ်, လူ့စည်းစိမ်တို့ကို အထက်တန်းကျကျ သုံးဆောင်ခံစားကြရလေသည်။

ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ကြီးဘဝ

ဤဘဒ္ဒကမ္ပာမှာပင် ကဿပမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူသော အခါဝယ် ကာသိတိုင်းရှင် ဗာရာဏသီပြည် ကိုကိမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာအရင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုကိုကိမင်းကြီးမှာ—

ခေမာ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။
ကိသာဂေါတမီ, ဓမ္မဒိန္နာ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ—

ဟူသော ဂါထာအတိုင်း ဤအကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရားသာသနာ၌ အစဉ်အတိုင်း (၁) ခေမာထေရီ၊ (၂) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ၊ (၃) ပဋာစာရာထေရီ၊ (၄) ကုဏ္ဍလကေသီထေရီ၊ (၅) ကိသာဂေါ-တမီထေရီ၊ (၆) ဓမ္မဒိန္နာထေရီ၊ (၇) ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး တို့ဖြစ်ကြမည်—

သမဏီ, သမဏုဏ္ဍာ စ၊ ဘိက္ခုနီ, ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ, သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သံဃဒါယိကာ—

ဟူသော ဂါထာအတိုင်း (၁) သမဏီမင်းသမီး၊ (၂) သမဏာ-ဏုဏ္ဍာမင်းသမီး၊ (၃) ဘိက္ခုနီမင်းသမီး၊ (၄) ဘိက္ခုဒါယိကာ မင်းသမီး၊ (၅) ဓမ္မာမင်းသမီး၊ (၆) သုဓမ္မာမင်းသမီး၊(၇) သံဃ ဒါယိကာမင်းသမီး ဟူ၍ သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့ ရှိကြလေ သည်။

ထို သမီးတော် ခုနစ်ယောက်တို့အနက် ဤ ခေမာ ထေရီ အလောင်းအမျိုးကောင်းသမီးသည် အကြီးဆုံး သမဏီမင်းသမီး

ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသမဏီမင်းသမီးသည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကိုနာရ၍ ရဟန်းမ=ဘိက္ခုနီမ-ပြုရန် အလွန်ပင် စိတ်သန်လျက် ခမည်းတော်မင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်ပါသော်လည်း ရဟန်းမ=ဘိက္ခုနီမ-ပြုလုပ်ရန် အခွင့်မရခဲ့ချေ။ ထိုအခါသမီးတော် ခုနစ်ယောက်လုံးတို့ပင် အနှစ်နှစ်သောင်းကြာ ခင်ပွန်းမရှာ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယ = သတ္တိသမီး (အပျို) ဘဝဖြင့်ပင် တသက်လုံး ဥပုသ်သီတင်း ကျင့်သုံးခြင်းကို ကျင့်ကြံ၍ ကဿပမြတ်စွာဘုရားကို အသက်ထက်ဆုံး ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးဆည်းကပ်ကြလေသည်။

အခါတပါးဌ ကဿပမြတ်စွာဘုရားသည် အလွန်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော မဟာနိဒါနသုတ္တန်တရားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏သည်။ (မဟာနိဒါနသုတ်မှာ ဒီဃနိကာယ်ခေါ် သုတ်သုံးကျမ်း အဝင်အပါ နှစ်ခုမြောက် မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၌ နှစ်ခုမြောက် သုတ္တန် ဖြစ်သည်၊ ထိုသုတ်ကို ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။ သမဏီ မင်းသမီးသည် ထိုမဟာနိဒါနသုတ္တန်ကို နာရ၍ သဒ္ဓါတရားကြီးမား စွာဖြစ်ရှိကာ လေ့လာသင်ကြား နှုတ်ရဆောင် ရွတ်အံ့သရဇ္ဈာယ်ခဲ့လေသည်။

ထိုကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံများကြောင့် သမဏီမင်းသမီးဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်မိဖုရားကြီး ဖြစ်လေ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်း သမီးသည် နောက်ဆုံးပစ္ဆိမ ဤဘဝဝယ် သာဂလမြို့၌ မဒ္ဒရာဇ်မင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်၍ ပြည်သူခင်သိမ်းကို ချမ်းငြိမ်း ဘေးကင်းစေလျက် မွေးဖွားလာသူ ဖြစ်သောကြောင့် "ခေမာ" မင်းသမီးဟု အမည်တွင်လေသည်။ ခေမာ မင်းသမီး အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အလွန်ချစ်မြတ်နိုးအပ်သည့် မိဖုရားကြီး ဖြစ်လာ၍ ကိုယ်အဆင်း၌ အလွန်မာန်ယစ်သူ ဖြစ်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းဌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည် "မြတ်စွာဘုရားကား ရုပ်ဌ အပြစ်ကိုပြ၍ တရားဟောတော်မူသတဲ့"ဟု အဆင့်စကား ကြားသိရ၍ အဆင်းမာန်ယစ်သူဖြစ်ရကား "ငါသွားလျှင်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် အဆင်းရုပ်ဌ အပြစ်ကိုပင် ပြတော်မူလေရာ၏"ဟု ကြံစည်မိကာ ကြောက်သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင့် အထံတော်သို့ အဖူးအမြော် မသွားရောက်ပဲ နေလေ၏။

မိဗွိသာရမင်းကြီး၏ ဥပါယ်ကောသလ္လညာဏ်

မိဗွိသာရမင်းတရားကြီးသည် "ငါကား မြတ်စွာဘုရား၏ အမြတ်ဆုံး အလုပ်အကျွေး ဒါယကာ ဖြစ်လေသည်။ ငါသို့စဉ် အရိယာသူတော်ကောင်းကြီး တယောက်၏ မိဖုရားကြီး မြတ်စွာဘုရားရှင့်ထံတော်သို့ အဖူးအမြော်မသွားရောက်ခြင်းကို ငါသည် အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မနှစ်သက်နိုင် = လက်မခံနိုင်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ကာ စာဆိုကဗိ (= စာရေးဆရာ)တို့အား "ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်ဖွဲ့ ဂီတိဂါထာ"တို့ကို ဖွဲ့နွဲ့သီကုံးစေပြီးလျှင် ထိုဂီတိဂါထာများကို "ခေမာမိဖုရား ကြားလောက်သည့် ဥပစာဌ် တစာစာ သီဆိုကြရမည်"ဟု အဆိုကျော်များကို အမိန့်ပေး၍ သီဆိုစေလေသည်။

ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်ဖွဲ့ ဂီတိ ၄-ဂါထာ

(၁) ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ယေန၊ နဒီ ဒိဋ္ဌံ သုဂတာလယံ။
　　နဒ ဟေန နန္ဒနံ ဒိဋ္ဌံ၊ ဣတိ မညာမသေ မယံ။

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ရမ္မံ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ကောင်းသော။ သုဂတာလယံ = သုံးလူ့မှန်ကင်းတရားမင်း၏ သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာလည်းဖြစ်သော။ ဝေဠုဝနံ=ဝါးတောတွင်ခေါ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ နဒီ ဒိဋ္ဌံ=ကုသိုလ်ကံ မထောက်မ-သဖြင့် မမြင်ရ=မရှုရချေ။ ဟေန = ထိုသူသည်။ နန္ဒနံ = နတ်တို့ပျော်ရာ ကဿပမြတ်မှန် နန္ဒဝန်ခေါ် နတ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ နဒီ ဒိဋ္ဌံ = မမြင်ရ

သည်မည်၏။ ဒုတိ = ဤသို့။ မယံ = ငါတို့သည်။ မညာ-
မသေ = အောက်မေ့ဆင်ခြင် မှတ်ထင်ကြကုန်၏။

(၂) ယေန ဝေဠုဝနံ ဒိဋ္ဌံ၊ နရ-နန္ဒန-နန္ဒနံ။
သုဒိဋ္ဌံ နန္ဒနံ တေန၊ အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ။

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ နရ-နန္ဒန-
နန္ဒနံ=လူတိုင်းကြည်ညိုရာဇဂြိုဟ်ပြည့်ရှင် ဘုရင် ဗိမ္ဗိသာရ
နှစ်သက် အားရအပ်သော။ (ဝါ) နရ-နန္ဒန-နန္ဒနံ =
ဟလောကလုံး ညွှတ်ရှိုးချစ်ခင် ဘုရားရှင်သည် ပျော်ရွှင်
နှစ်သက်တော်မူအပ်သော။ ဝေဠုဝနံ = ဆိတ်ငြိမ်သာမော
ကျယ်ပြန့်ပြောသည့် ဝါးတောမြတ်မွန် တုဗက်လွန်သော
ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဒိဋ္ဌံ = မျက်ဝါးထင်ထင်
ရှုမြင်ရ၏။ တေန = ထိုသူသည်။ အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ = နတ်
တို့သနင်း သိကြားမင်းသည် လွန်မင်းစွာ နှစ်သက်အပ်
သောနန္ဒနံ = နတ်တို့ပျော်ရာ ကဲသာမြတ်မွန် နန္ဒဝန်ခေါ်
နတ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ သုဒိဋ္ဌံ = ကောင်းစွာလှလှ တွေ့မြင်
ရသည် မည်၏။

(၃) ဝိဟာယ နန္ဒနံ ဒေဝါ၊ သြတရိတ္တာ မဟီတလံ။
ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ဒိသ္မာ၊ နာ တပ္ပန္တိ သုဝိမ္ဟိတာ။

ဒေဝါ = တာဝတိံသာ နတ်များစွာတို့သည်။နန္ဒနံ =
နန္ဒဝန်ခေါ် နတ်ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဝိဟာယ = ပယ်ခွါ
ရှောင်ရှား စွန့်ပစ်ထားခဲ့ကြ၍။ မဟီတလံ = ဇမ္ဗူဒီပါ
လက်ချဉီးကင် မြေအပြင်သို့။ သြတရိတ္တာ = သက်ဆင်း
ခဲ့ကုန်၍။ ရမ္မံ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ် ကောင်းသော။
ဝေဠုဝနံ = ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဒိသ္မာ =
မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရကုန်သည် ရှိသော်။ သုဝိမ္ဟိ-
တာ = အလွန်အကဲ အံ့ဩကြကုန်လျက်။ နာ တပ္ပန္တိ =
ပူပန်ကင်းလွှ, စည်းစိမ်မှ၍ မငြီးငွေ့, မရောင့်ရဲနိုင်
ကြကုန်။

(၄) ရာဇပုညေန နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဗုဒ္ဓပုညေန ဘူသိတံ။
ကော ဝတ္ဘာ တယ သနိသေသံ၊ ဝနသ ဂုဏသဗ္ဗယံ။

ယံ ဝနံ = အကြင် ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်သည်။ ရာဇပုညေန = မင်းဘုန်းလွှဲ့ဖန် ကုသိုလ် ကံကြောင့်။ နိဗ္ဗတ္တိ = ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ရောက်လာ၏။ ယံ ဝနံ=အကြင် ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို။ ဗုဒ္ဓပုညေန = ဘုရား ဘုန်းတော် အာနုဘော်ဖြင့်။ ဘူသိတံ = တန်ဆာဆင် အပ်၏။ တယ ဝနသ = ထိုဝါးတောမြတ်မှန် ဝေဠုဝန်၏။ ဂုဏသဗ္ဗယံ = များလှသိကောင်း ဂုဏ်အပေါင်းကို။ ကော = စာဆိုကဝိ အာဘယ်ပညာရှိသည်။ နိသေသံ= အကြွင်းမရှိအောင်။ ဝတ္ဘာ = သီကုံးဖွဲ့ခိုင် ဆိုစွမ်းနိုင်အံ့ နည်း။

ခေမာမိဖုရား ထိုသီချင်းသံကို ကြားရလျှင် ရှေးအခါက ထို ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်တော်သို့သွား၍-မင်းတရား နှင့်မွေ့လျော်ပျော်ပါး ကစားဘူးသော်လည်း မသွားရဘူးသကဲ့သို့ အထူးတလည် အဆန်းတကြယ် အံ့သြဖွယ်ကြီးထင်၍ သွားရောက် ကြည့်ရှုချင် သော အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြလျက် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကို တင် ကြားခွင့်ပန်ပြီးလျှင် ကြီးစွာသောအခမ်းအနား ဖြင့် မြတ်ဘုရားနှင့် မတ္တေရအောင်ကြီ၍ ဆွမ်းခံဝင်ချိန်တွင် ဥယျာဉ်တော်သို့ ဝင်ပြီး အပွင့်, အသီး, အကင်းအငုံ ပန်းမျိုးစုံထွေးယှက်, ပန်းဝတ်ရက် ယူသုံး ပျားပိတုန်းတသောသော,ဥသြတွန်ကျူး,ဒေါင်းမြူးကခုန်, လူစုံမရောပြွမ်း, ဆိတ်ချမ်းလှသံ, စကြီ,မဏ္ဍာပ် ကျောင်း, စရပ် တို့ဖြင့် ယောဂီသူမြတ်တို့ မွေ့လျော်ရာ ဝေဠုပန် ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုမြော်လှည့်လည်လေ၏။

ထိုသို့ လှည့်လည်စဉ်အတွင်း ခေမာမိဖုရားသည် တခုသော သစ်ပင်ရင်းခံ ရဟန်းတရား ပွါးများ ကြီးကုတ် အားထုတ်ထိုင် နေသည့် ယောဂီရဟန်းပျိုတပါးကို မြင်၍"ရှင်စဖွယ် ဤအရွယ် မှာ မွေ့လျော်ဖွယ်အာရုံ ကာမဂုဏ်ကိုခံစားပြီး သက်ကြီးယိုယွင်း အိုမင်းမှသာ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်သင့်ဘိတကား" ဟု

အမှားကြီးဆင်ခြင်၍ ဘုရားရှင် မရှိဟူသော အမှတ်ဖြင့် ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းသို့လည်ပတ် ချဉ်းကပ်လေသော် ခေမာမိဖုရား လာလိမ့်မည်ကို သိတော်မူနှင့်၍ ဆွမ်းခံမကြွပဲ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ဦးပင် တန်ခိုးတော်ဖြင့် ခေမာမိဖုရားထက် အဆဆသာလွန် လှပတင့်တယ်သော မိန်းမငယ်= ဇုဋ္ဌိရှင်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူလျက် လေညှင်းယပ်ခပ်စေ၍ နေတော်မူလင့်သော မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပက်ပင်းပါ ဖူးမြင်ရလေ၏။

ခေမာမိဖုရားသည် မိမိအဆင်းဌ် တပ်မက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်၍ ထို ဇုဋ္ဌိရှင် သူငယ်မအဆင်းဌ် ပြင်းစွာတပ်မိန်း တစိန်းစိန်း ကြည့်ရှုဆဲဌ်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဖန်ဆင်းချက်ကြောင့် ထို သူငယ်မ ရွက်တွဲအိုမင်း အဆင်းဖောက်ပြန် ဆံဖြူသွားကျိုး ညှင်းဆိုး, မည့်စွဲလျက် တွဲရရွဲကျသော သားမြတ်, တွန့်ကပ်ပိန်ခြောက်သော အရေအသား, ကိုးရိုးကားရား ခြေလက်အင်္ဂါ, ကြီးစွာသော အဆစ်အဝိုင်း, အကြောပြိုင်းရရိုင်းနှင့် ကုပ်ကိုင်းသော ကိုယ်ရှိလျက် ပင့်သက်ရှူရှိုက် တုန်တုန်ခိုက်ခိုက် မျက်ဖြူဆိုက်၍ ဖိုက်ခနဲ လဲသေသည်ကို မြင်ရလေလျှင် ခေမာမိဖုရား၏ စိတ်သန္တာန်ဌ—

"မိရတ္ထု ရူပံ အသုစိ၊ ရမန္တေ ယတ္ထ ဗာလိယာ။

ရူပံ = ခေတ်လေးပါးဆောင် ဤ ရုပ်ကောင်သည်။ အသုစိ=ပင်ကိုယ်သွေ့သဘောဝယ် မစင်ကြယ်ပါတကား။ မိ = စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်သည်။ အတ္ထု = ဖြစ်စွဲတကား။ ယတ္ထ = ယင်းသို့ မစင်မကြယ် ထွိုဖွယ်ဖြစ်သော ရုပ်ကောင်ဌ်။ ဗာလိယာ = ပညာအနု အမိုက်မတ်ရှိသည်။ ရမန္တေ =၊ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ရှိက်၍ နေကုန်၏ တကား"—

ဟု သံဝေဇဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်ရှိလာလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ခေမာမိဖုရားအား ဤ ဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာတို့ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

(၁) အာတုရံ အသုစိ ပူတိ၊ ပဃ ခေမေ သမုဿယံ။
ဥဿရန်ဲ ပဿရန်ဲ၊ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။

ခေမေ = ခေမာမိဖုရား....။ အာတုရံ = ကျင်နာခံခက်ခဲ ရှိပစ်ထသော။ အသုစိ = မစင်မကြယ် ထွီဖွယ်ရာ ဖြစ်ထသော။ ပူတိ = ပုဏ်ဟောင်ညှီလေးငံး မကောင်းသော .. အနံ့ရှိထသော။ ဥဿရန်ဲ = အထက်သွားလည်း တစက်စက် ယိုထွက်ထသော။ ပဿရန်ဲ = အောက်သွားလည်း တစက်စက် ယိုထွက်ထသော။ ဗာလာနံ = မလိမ်မာသူ လူမိုက်တို့သည်။ အဘိနန္ဒိတံ = လွန်စွာစုံမက်နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သော။ သမုဿယံ = ခန္ဓာကိုယ် အတွေ့ဘောကို။ ပဃ = စေ့စေ့ငုဝ ကြည့်ရှုလော့။

(၂) အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ကေဝ္ဌံ သုသမာဟိတံ။
သတိ ကာယဂတာ တျတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ ဘဝ။

အသုဘာယ = မတင့်မတယ် စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု စိတ်ဝယ်ထင်မြင်ခြင်းအကျိုးငှါ။ ကေဝ္ဌံ = တခုတည်းသော အာရုံရှိသော။ သုသမာဟိတံ = ကောင်းစွာ တည်ကြည်သော။ စိတ္တံ = ဘာဝနာစိတ်ကို။ ဘာဝေဟိ = ပွါးစေလော့။ ကာယဂတာ = ကာယကောဋ္ဌာသ၌ဖြစ်သော။ သတိ = အောက်မေ့ခြင်းသတိသည်။ တေ = သင့်အား။ အတ္ထု = ဖြစ်စေလော့။ နိဗ္ဗိဒါဗဟုလာ = ငြီးငွေ့ခြင်းများသည်။ ဘဝ = ဖြစ်လော့။

(၃) ယထာ ဣဒံ တထာ တေံ၊ ယထာ တေံ တထာ ဣဒံ။
အဇ္ဈတ္တဗ္ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ကာယေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇယ။

ခေမေ = ခေမာမိဖုရား....။ ဣဒံ = ဤ ငါ့ထံကပ်ဝိုမိန်းမ၏ ကိုယ်သည်။ ဘိက္ခုတိ ယထာ = အိုမင်းရွတ်တွေ ပျက်စီးရသကဲ့သို့။ တထာ = ထိုအတူ။ တေံ = ထို သင်၏ ကိုယ်သည်။ ဘိက္ခုဿတိ = အိုမင်းရွတ်တွေ ပျက်စီးရလတ္တံ့။

၂၀ မဟာမုဒ္ဓဝင် [သံ၀

တေ = ထို သင်၏ကိုယ်သည်။ သောဘတိ ယထာ = မသေခင်ခေတ္တမျှ တင့်တယ်လှပသည်ဟု ထင်ရသကဲ့သို့။ တထာ = ထို့အတူ။ ဣဒံ = ဤ ငါ့ထံကပ်ခို မိန်းမ၏ ကိုယ်သည်။ သောဘတိ = မသေခင် ခေတ္တမျှ တင့်တယ် လှပသည်ဟု ထင်ရ၏။ အစ္ဆတ္တ = အတွင်းလည်း ဖြစ်သော။ ဗဟိဒ္ဓါ စ = အပလည်းဖြစ်သော။ ကာယေ = ကိုယ်၌။ ဆန္ဒံ = တပ်မက်သော ဆန္ဒရာဂကို။ ဝိရာဇယ = ပယ်စွန့်ဖြတ်တောက်လော့။

(၄) အနိမိတ္တဉ္စ ဘာ၀ေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥ၀သန္တော စရိဿသိ။

အနိမိတ္တဉ္စ = လုံးလုံးလျောင်းလျောင်း ပေါင်းရှိ တည်ဟန် သဏ္ဌာန်အကောင်အထည် မရှိဟု ခွဲထုစပ်ဖန် အဖြစ်အပျက်ကိုရှုသော ဝိပဿနာဉာဏ်ကိုလည်း။ ဘာ-၀ေဟိ = ပွါးစေလော့။ မာနာနုသယံ = မိမိကိုယ်၌ ပုန်း လျှိုးခိုအောင်း မကောင်းဆိုးရွား ထောင်လွှားသော မာနာနုသယကို။ ဥဇ္ဇဟ = စွန့်ပယ်လော့။ တတော မာ-နာဘိသမယာ = ထိုသို့ မာနကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်။ ဥ၀သန္တော = ဆယ့်တမီးဟူ အပူခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသည် ဖြစ်၍။ စရိဿသိ= နိဗ္ဗာန်ထုတ်ချောက် ရောက်ရလတ္တံ့။

(၅) ယေ ရာဂရတ္တာနုပတန္တိ သောတံ၊
သယံ ကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။
တေမ္ပိ ဆေတ္ဝာန ပရိဗ္ဗဇန္တိ၊
အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယ။

မက္ကဋကော = ပင့်ကူကောင်သည်။ သယံ ကတံ= မိမိပြုအပ်သော။ ဇာလံ = ကွန်ရက်အသွင် ပင့်ကူချည် မျှင်သို့။ အနုပတတိ ယထာ = အစဉ်လျှောက်၍ နေသကဲ့ သို့။ ယေ = အကြင်သတ္တ၀ါတို့သည်။ ရာဂရတ္တာ = ရာဂ ဖြင့် တပ်မက်မောကုန်၏။ တေ = ထိုသတ္တ၀ါတို့သည်။ သယံ ကတံ = မိမိသည်ပြုအပ်သော။ သောတံ = ကိလေ

သာအယဉ် ခန္ဓာအစဉ်သို့။ အနုပတန္တိ=အစဉ်လိုက်၍နေရ
ကုန်၏။ ဓီရာ = ပညာရှိတို့သည်။ ကာမသုခံ=ကာမဂုဏ်
ချမ်းသာကို။ အနပေက္ခိနော = ငဲ့ကွက်တွယ်တာခြင်း မရှိ
ကုန်ပဲ။ ပဟာယ = ပယ်စွန့်ကုန်၍။ တေမှိ = ထိုကိလေ
သာအယဉ် ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်း။ ဆေတ္တွာန=တစမကျန်
တွန်းလှန်ဖြတ်တောက်ကုန်၍။ ပရိမုဇ္စန္တိ = နိုင်ငှာန်ထုတ်
ချောက် သွားရောက်ကြကုန်၏။

၅၂ တရားဒေသနာကို ကြားနာရ၍ ခေမာမိဖုရား၏စိတ် ကြည်သာ
ရွှင်လန်း ခံ့ကျန်း၍နေသည်ကို သိမြင်တော်မူကာ မြတ်စွာဘုရား
သည် (ခေမာမိဖုရားအလောင်း သမဏီမင်းသမီးဘဝ ဂ်ဿပ
ဘုရားရှင့်လက်ထက်တော်က လွေလာနှုတ်တက် ဆောင်ခဲ့ဘူး
သော)မဟာနိဒါနသုတ်ကို ဟောတော်မူလေ၏။ ထိုမဟာနိဒါန
သုတ်ကို ကြားနာရသောအခါ ခေမာမိဖုယားသည် ရှေးက မိမိ
လေ့ကျက်ခဲ့ဘူးသည်ကို အမှတ်ရကာ ထိုနေရာ၌ပင် သောတာ-
ပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်
လေ၏။

သောတာပန်အရိယာမ-ဖြစ်ပြီးသောအခါ ခေမာမိဖုရားသည်
မိမိ ရှေးက ရုပ်မာနဖြင့် အထင်မှား အမြင်မှားခဲ့သည့်အပြစ်ကို
တောင်းပန်ကန်တော့လိုရကား မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းခံ
ဝပ်စင်းလျက် ၅၂ ဆိုလတ္တံ့သော ဂါးဂါထာတို့ကို လျှောက်ဆို
တောင်းပန်လေ၏—

(၁) နမော တေ သမ္ဗုဒ္ဓသာဝိ၊ နမော တေ ကရုဏာဂရ။
နမော တေ တိဏ္ဏသံသာရ၊ နမော တေ အမတံ ဒဒ။

သမ္ဗုဒ္ဓသာဝိ = ခပ်သိမ်းသောတရားတို့ကိုကြွင်းထား
မရှိ မြင်သိတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ =
ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏
ဘုရား။ ကရုဏာဂရ = မဟာကရုဏာ၏ တည်ရာ
ဖြစ်တော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်
ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။

တိဏ္ဍသံသာရ = သံသရာဝဲဂယက်မှ ကူးတတ်တော်မူပြီး သော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ဘုရား။ အမတံဒဒ = ဘယ်အခါမှမသေ အမြိုက်မွေကို ပေးဝေတော်မူပေသော မြတ်စွာဘုရား....။ တေ = ရှင်ပင်ဘုရားအား။ နမော = ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏ ဘုရား။

(၂) ဒိဋ္ဌိဂဟနုပဂ္ဂန္ဒာ၊ ကာမရာဂဝိမောဟိတာ။
တယာ သမ္မာ ဥပါယေန၊ ဝိနိတာ ဝိနယေ ရတာ။

ဒိဋ္ဌိဂဟနုပဂ္ဂန္ဒာ = မိစ္ဆာညစ်ထေးချုံပျစ်စေးသို့ ပြေးဝင်သော။ ကာမရာဂဝိမောဟိတာ = ကာမဂုဏ်ကို ခင်စုံတပ်မက် နှစ်သက်လိုက်စား၍ မျက်စိလည်လမ်းမှားသော အကျွန်ုပ်သည်။ သမ္မာ ဥပါယေန = လုပတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ်သော မိန်းမငယ်အဆင်းကို ဖန်ဆင်းတုံ့ရှောင်း နည်းကောင်း ဥပါယ်တမျှဉ်ဖြင့်။ တယာ=ရှင်ပင်ဘုရားသည်။ ဝိနိတာ = လိမ္မာယဉ်ကျေးအောင် နည်းပေးဆုံးမအပ်သည်ဖြစ်၍။ ဝိနယေ=ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို ဆုံးမယဉ်ကျေးခြင်းဌာ။ ရတာ = နှစ်ခြိုက်ရှင်ပျော် မွေ့လျော်ရပါပြီဘုရား။

(၃) အဒဿနေန ဝိယောဂါ၊ တာဒိသာနံ မဟေသိနံ။
အနုဘောဇ္ဈ မဟာဒုက္ခံ၊ သတ္ထာ သံသာရသာဂရေ။

တာဒိသာနံ = ရှင်ပင်ဘုရားကဲ့သို့ သဘောရှိကုန်သော။ မဟေသိနံ = သီလ,သမာဓိ အစရှိသော ဂုဏ်ကြီးသခင် ဘုရားရှင်တို့ကို။ အဒဿနေန = မဖူးမြင်ရသဖြင့်။ ဝိယောဂါ = ကွေကွင်းကင်းကွာခြင်းကြောင့်။ သတ္ထာ = သတ္တဝါတို့သည်။ သံသာရသာဂရေ = သံသရာပြင်ကျယ်မြစ်ပင်လယ်ဌ။ မဟာဒုက္ခံ = ကြီးကျယ်သောဆင်းရဲကို။ အနုဘောဇ္ဈ = ခံစားကြရကုန်၏။

(၄) ယဒယံ လောကသရဏံ၊ အရဏံ အရဏာဇ္ဈဂုံ။
နာဒ္ဒသာမိ အဒ္ဒုရဇ္ဇံ၊ ဒေသယာမိ တမဗ္ဗယံ။

အဟံ = ခေမာသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ လောကသ-ရဏံ = လူသုံးပါးတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သော။ အရဏံ = ကိလေသာရန်သူ ကင်းဝေးတော်မူသော။ အရဏာနုဂုံ= ကိလေသာရန်သူပုန် ကုန်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ရောက်တော်မူသော ရှင်ပင်ဘုရားကို။ အဒ္ဓုရဋ္ဌ=ရာဇဂြိုဟ်မြို့နီး ဝါးတောကြီးဌာ နေတော်မူသည်ကိုလျက်။ ယံ နု အဒ္ဒသာမိ = အကြင် လာရောက်ဦးတင် မဖူးမြင်မိပါ။ တံ အစ္ဆယံ = ထိုနီးလျက် ဦးတင် ဖူးမြင်မလာ မလိမ္မာသော အပြစ်ဒေါသ အာဒီ-နဝကို။ ဒေသယာမိ = ဖော်ပြတင်ကြား လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါ၏ ဘုရား။

(၅) မဟာဟိတံ ဝရဒဒံ၊ အဟိတောတိ ဝိသက်ိတာ။
ဧနာပေသိ ရူပနိရတာ၊ ဒေသယာမိ တမစ္ဆယံ။

မဟာဟိတံ=သတ္တဝါအများ သုံးဘုံသားတို့၏ များစွာသော စီးပွါးကို ဆောင်တော်မူတတ်သော။ ဝရဒဒံ= မြတ်သော မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကို ပေးတော်မူတတ်သော ရှင်ပင်ဘုရားကို။ အဟိတောတိ=စီးပွါးမဲ့အောင် ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချတတ်သည်ဟူ၍။ ဝိသက်ိတာ=ချွတ်ချော်တိမ်းပါး ယုံမှားတွေးတောလျက်။ ရူပနိရတာ=အရောင်အဆင်းဌာ လွန်မင်းစွာ မွေ့လျော် ပျော်ပိုက်သည်ဖြစ်၍။ ယံ နဥပေ-သိ =အကြင်မဆည်းကပ် မလာရောက်မိပါ။ တံ အစ္ဆယံ= ထိုဆင်းရောင်ယစ်လတ် အလွမ်းတို့ မဆည်းကပ် မလာ ရောက် မှားမှောက်မိသမျှ အပြစ်ဒေါသ အာဒီနဝကို။ ဒေသယာမိ=ဖော်ပြတင်ကြား လျှောက်ထားတောင်းပန်ပါ၏ဘုရား။ ။(ဂါထာအနက်တို့မှာ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမ ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏အနက်များဖြစ်သည်။ ဆိဒ္ဓပိဝေ-နနီကျမ်းမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်)။

ခေမာမိဖုရားသည် ၅၂ "ကန်တော့လွှာ ၅-ဂါထာတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကန်တော့ လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အမြိုက်ရေချမ်းဖြင့် သွန်းဖျန်းတော်မူလိုက်

သက္ခဲသို့ ခေမာမိဖုရားကို "တိဋ္ဌခေမေ=ရှိပစေ ချစ်သမီးခေမာ...." ဟု သည်းခံစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ခေမာ မိဖုရားသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုး လက်ချာရစ်လှည့်လည် ပြီး၍ ရှေနန်းတော်သို့ ပြန်လာကာ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကို—

(၁) အဟော သမ္မာ ဥပါယော တေ၊
စိန္တိတောယမရိန္ဒမ။
ဝနဒဿနကာမာယ၊
ဒိဋ္ဌော နိဗ္ဗနတော မုနိ။

အရိန္ဒမ = ရှေရောင်ကိုယ်ဆင်း ဝါဝင်းမှည့်ထိန် စောရန်နှိမ်....။ တေ = အရှင်မင်းမြတ်သည်။ အယံ ဥပါယော = ဝေဠုဝန်ခေါ် ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုမြော်စေကြောင်း ဤနည်းလမ်းဥပါယ်ကောင်းကို။ သမ္မာ = ကောင်းစွာ။ စိန္တိတော = ကြံစည်ရှုမြော် ဖြိုတော်မူအပ်ပေပြီ။ အဟော = လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီး ထိုက်ပါပေစွ။ ဝနဒဿနကာမာယ = ဥယျာဉ်တော်ကို ရှုမြော်လိုသည့် ဆန္ဒပြင်းပြသော ဘုရားကျွန်တော်မသည်။ နိဗ္ဗနတော = တဏှာတည်းဟူသော တောမှ ထွက်မြောက်တော်မူပြီးသော။ မုနိ = မဟာမုနိ အတုမရှိ မြတ်စွာဘုရားကို။ ဒိဋ္ဌော = မိသ, ပညာ = နှစ်ဖြာသော စက္ခုဖြင့် စေ့ငုထင်ထင် ဖူးမြင်အပ်ခဲ့ပါပြီ။

(၂) ယဒိ တေ ရုစ္စတေ ရာဇ၊
သာသနေ တဿ တာဒိနော။
ပမ္ဘဒ္ဒိသသာမိ ရူပေဟံ၊
နိဗ္ဗိန္နာ မုနိဝါဟိနာ။

ရာဇ = သမ္မုတိနတ် အိုမင်းမြတ်....။ တေ = အရှင်မင်းမြတ်သည်။ ယဒိရုစ္စတေ=အကယ်၍ နှစ်သက်ကြည်ဖြူခွင့်ပြုတော်မူပါကြောင်းခဲ့။ အဟံ = ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားနှမတော်သည်။ တာဒိနော = တာဒိဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော်မူပေသော။ တဿ မုနိနော = ထို မဟာမုနိ အတုမရှိ

မြတ်စွာဘုရား၏။ သာသနေ=အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ သာသနာ၌။ ပမ္ဘိဿာမိ = ရှင်ရဟန်းမ ပြုပါရစေဘုရား။ အဟံ = ခေမာတွင်ခေါ် ဘုရားနှမတော်သည်။ မုနိဝါဏိနာ = မြတ်စွာဟောကြား တရားစကားကြောင့်။ ရူပေ = ဖောက်ပြန်လွင်းယို ဤရူပ်ကိုယ်၌။ နိဗ္ဗိန္ဒာ = နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ကို ရသဖြင့် ငြီးငွေ့စက်ဆုပ်လှပါပြီ ဘုရား။

ဤဂါထာတို့ဖြင့် ရဟန်းပြုရန် ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် အမှုအရာ ဖြင့်ပင်လျှင် ခေမာမိဖုရား အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်လာ ကြောင်းကို ရိပ်မိသိရှိသဖြင့် လက်အုပ်ကို ချီမြှောက်ကာ "အနုဇာနာမိ တေ ဘဒ္ဒေ၊ ပမ္ဘဇ္ဇာ တဝ သိဒ္ဓေတု = ဘဒ္ဒေ = ခေမာ မည်ကြား အိုမိဖုရား....။ တေ = သင်မိဖုရားအား။ အနုဇာနာမိ = အနုံးအညွှတ် ရဟန်းပြုရန် ငါခွင့်လွှတ်၏။ တဝ = သင်မိဖုရား၏။ ပမ္ဘဇ္ဇာ = လူ့ရပ်လူ့ဘောင် စွန့်ရှောင်ခွါမြန်း ရှင်ရဟန်းအဖြစ် သည်။ သိဒ္ဓေတု = အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ပြီးမြောက်အောင်မြင် ပါစေသတည်း" ဟူသော ဂါထာဝက်ဖြင့် ခွင့်လွှတ်ဆုတောင်း စကား မိန့်ကြားပြီးလျှင် ခေမာမိဖုရားကို ရွှေထမ်းစင်ထက် တင်ဆောင်ကာ ကြီးစွာသောအားမ်းအနှားဖြင့် ဘိက္ခုနီမကျောင်း တိုက်သို့ ဆောင်၍ ရှင်ရဟန်းမ ပြုစေလေ၏။

ခေမာထေရီ ရဟန္တာမဖြစ်ခြင်း

ထိုသို့ ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ-အဖြစ်ကို ရရှိပြီးနောက် တဆယ့် ငါးရက်မြောက်သောနေ့ဝယ် ခေမာထေရီမသည် ဥပုသ်ပြုရာ၌ ဝတ်ပြုရင်း ဆိမ်းတောက်ထွန်းခြင်း, ဆိမ်းငြိမ်းသေခြင်းများကို မြင်၍ သိတ်လန့်သံဝေဂဉာဏ်ကို ရသဖြင့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ ဒုက္ခဖြစ်, အပျက်ကို ဆက်၍တဖန် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပြန်လေလျှင် ပဋိ-သမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါး, အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့ဖြင့် တန်ဆာ ဆင်အပ်သော အရဟတ္တ မဂ်,ဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိကာ ရဟန္တာ ထေရီမ ဖြစ်လေ၏။ ။(ဤ ခေမာထေရီ ရဟန္တာမ ဖြစ်သော အကြောင်းကို ခေမာထေရီအပဒါန်အတိုင်း ရေးသားဖော်ပြအပ်

သည်၊ အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာ, ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာတို့၌မူ တမျိုးဖွင့်ပြ အပ်လေသည်၊ ဥာဏ်ရှုပ်ထွေးမည်စိုး၍ ဤကျမ်း၌ မဖော်ပြတော့ပြီ)။

ခေမာထေရီမသည် ပရိယတ်, ပဋိပတ် နှစ်ရပ်စွယ်စုံ လေ့လာသူဖြစ်သဖြင့် ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးတို့၌ အထူးကျွမ်းကျင်လိမ္မာသည့်ပြင် ကထာဝတ္ထုဆယ်ပါးတို့၌လည်း သူမတူတန်အောင် ရဲရင့်သူဖြစ်လျက် အဘိဓမ္မာနည်း၌လည်း အထူးတတ်သိလိမ္မာသူ = ပရိယတ်ရော ပဋိပတ်ပါ နှစ်ရပ်စွယ်စုံတတ်ကျွမ်းသူ ပညာရည်ထူးချွန်သူ ဖြစ်လေသည်။ ဤအကြောင်းအရာကို အကျဉ်းဖော်ပြလတ္တံ့သော (သဒ္ဓါယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ၊ ၁၀-အဗျာကတာသံယုတ်၊ သံ ၂၊ စာမျက်နှာ ၅၄၄-လာ)၁-ခေမာသုတ်ကို ထောက်ဆ၍ သိရာ၏။ ခေမာသုတ်အကျဉ်းချုပ်မှာ—

ခေမာထေရီက ကောသလမင်းကြီးအား
သိမ်မွေ့သောတရား ဟောခြင်း

အခါတပါး မြတ်စွာဘုရားရှင် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ခေမာထေရီမသည် ကောသလတိုင်းအတွင်း ဒေသစာရီ လှည့်လည်လတ်သော် သာဝတ္ထိပြည်နှင့် သာကေတမြို့အကြား တောရဏာမည်သောအရပ်၌ နေဆဲဖြစ်၏။ ထိုအခါ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် သာကေတမြို့မှ သာဝတ္ထိပြည်သို့အသွား ထိုတောရဏာ-မည်သော အရပ်၌ တည်၌မှု နားနေ၏။ ထိုအခါ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် မင်းချင်းယောက်ျား တယောက်ကို "အမောင် ယောက်ျား.... သွားပါချေ၊ သင်သည် ၌ တောရဏာအရပ်၌ ယနေ့ ငါဆည်းကပ်သင့်သော သမဏာခေါ်ဆိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်စေ, ဗြာဟ္မဏာခေါ်ဆိုပုဂ္ဂိုလ်ကိုဖြစ်စေ သိအောင် စုံစမ်းလော့" ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။ ထိုမင်းချင်းယောက်ျားသည် မင်းကြီးအမိန့်အရ ထို တောရဏာအရပ်အားလုံး နှံ့စပ်အောင် စုံစမ်းလှည့်လည်သော်လည်း | မင်းကြီးဆည်းကပ်သင့်သည့် သမဏာပုဂ္ဂိုလ်, ဗြာဟ္မဏာပုဂ္ဂိုလ် တဦးတယောက်ကိုမျှ မတွေ့ရပဲ ထို တောရဏာအရပ်၌ နေထိုင်ဆဲဖြစ်

သည့် ခေမာထေရီမကို တွေ့မြင်ရ၍ မင်းကြီးထံသို့ တဖန် ပြန်လာ ပြီးလျှင် ကောသလမင်းကြီးကို—

"မင်းမြတ်....ဤ တောရဏအရပ်၌ မင်းမြတ်ဆည်းကပ် သင့်သော သမဏပုဂ္ဂိုလ်, ဗြာဟ္မဏပုဂ္ဂိုလ် မရှိပါ၊ သို့ရာ တွင် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်မ ခေမာမည်သော ဘိက္ခု-နီမ-သည်ကား ရှိပါ၏၊ ထို ခေမာမည်သော ဘိက္ခုနီ အရှင်မ၏ 'ပညာရှိ၏, လိမ္မာ၏, အကြားအမြင်များ၏, ဆန်းကြယ်သော တရားစကား ဟောကြားတတ်၏, ကောင်းသော ထိုးထွင်းဉာဏ်ရှိ၏' ဟူသော ကောင်း သောသတင်း ကျော်စောခြင်းအသံသည် ပြန့်နှံ့လွှမ်းတက် ပါ၏၊ မင်းမြတ်သည် ထို ခေမာဘိက္ခုနီ အရှင်မကို ဆည်း ကပ်တော်မူစေချင်ပါ၏"—

ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် ထို မင်းချင်း ယောက်ျား လျှောက်ထားချက်အရ ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမထံသို့ သွားရောက်, ရှိခိုးလျက် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ ထို့နောက် မင်းကြီးနှင့် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမတို့ အပြန်အလှန် မေး,ဖြေကြပုံမှာ—

(မင်း) အရှင်မ....သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်ပါ သလော။

(ထေရီ) မင်းမြတ်...."သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏"ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကို မြတ်စွာ ဘုရား မဟောကြားအပ်။

(မင်း) အရှင်မ....ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်ဘူးလော။

(ထေရီ) မင်းမြတ်...."သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်" ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်။

(မင်း) အရှင်မ....သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်း ရှိသလော။

(ဆရာ) မင်းမြတ်... "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ,မဖြစ်သည်လည်းရှိ"ဟူသော ဤစကား = ဤ အချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်။

(မင်း) အရှင်မ....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်,မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်သလော။

(ဆရာ) မင်းမြတ်... "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်,မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်" ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟော်ကြားအပ်—

ဤကား ကောသလမင်းကြီးနှင့် ခေမာထေရီတို့ ပဌမအဆင့်မေး, ဖြေကြပုံတည်း။ သို့နောက် တဆင့်တက်၍ မင်းကြီးနှင့် ခေမာထေရီတို့ မေး, ဖြေကြပုံမှာ—

(မင်း) အရှင်မ....အရှင်မသည် "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်ပါသလော"ဟု ဤသို့ မေးအပ်သည် ရှိသော် "မင်းမြတ်....'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏'ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်'ဟု ဖြေဆို၏ (၁)။ "အရှင်မ....ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်ဘူးလော"ဟု ဤသို့ မေးအပ်သည်ရှိသော် "မင်းမြတ်.... 'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်'ဟူသော ဤစကား = ဤ အချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်"ဟု ဖြေဆို၏ (၂)။ "အရှင်မ သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်း ရှိသလော"ဟု ဤသို့ မေးအပ်သည် ရှိသော် "မင်းမြတ်....

'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်းရှိ, မဖြစ်သည်လည်းရှိ' ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကို လည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်" ဟု အရှင်မ ဖြေဆို၏ (၃)။ "အရှင်မ....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်သလော" ဟု ထိုသို့ မေးအပ်သည် ရှိသော် အရှင်မသည် "မင်းမြတ်....'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်'ဟူသော ဤစကား = ဤအချက်ကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်" ဟု ဖြေဆို၏ (၄)။ အရှင်မ.... ဤစကား = ဤအချက် (၄-ရပ်လုံး)ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မမူခြင်း၏ အကြောင်း အထောက် အပံ့ကား အဘယ်နည်း = အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဤစကား = ဤအချက် (၄-ရပ်လုံးကို) ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်သနည်း။

(ထေရီ) မင်းမြတ်....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဤအရာ၌ သင့်ကို ပင် ပြန်၍ မေးဦးအုံ၊ သင်နှစ်သက်သလို ဖြေဆိုပါလော့။ မင်းမြတ်.... ယခု ငါမေးမည့်စကားကို သင် အဘယ်သို့ သဘောကျသနည်း–ဂင်္ဂါမြစ်၌ သဲမှုန်များ "ဤမျှလောက် ရှိ၏"ဟူ၍ရင်း, "သဲမှုန့် ရာပေါင်း ဤမျှ, ထောင်ပေါင်း ဤမျှ, သိန်းပေါင်း ဤမျှရှိ၏"ဟူ၍ရင်း သဲမှုန့်များကို ရေ တွက်ခြင်းငါ့စွမ်းနိုင်သော ဘုရားတော်ယောက်ဂဏန်းသမား ဖြစ်စေ, လက်ချိုးရေသမား ဖြစ်စေ, အပေါင်းလိုက် ရေ သမားဖြစ်စေ သင်မင်းမြတ်မှာ ရှိပါသလော။

(မင်း) မရှိပါ အရှင်မ....။

(ထေရီ) မင်းမြတ်.... မဟာသမုद्रာ၌ ရေပေါက်များ "ကွမ်းစား = ပြည် ဤမျှပမာဏရှိ၏" ဟူ၍ရင်း, "ရေ ပေါက် ကွမ်းစားပမာဏအားဖြင့် ရာပေါင်းဤမျှ, ထောင်

ပေါင်း ဤမျှ, သိန်းပေါင်း ဤမျှရှိ၏" ဟူ၍ရင်း ရေပေါက်များကို ရေတွက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော တစုံတယောက် ဂဏန်းသမား ဖြစ်စေ, လက်ချိုးရေသမား ဖြစ်စေ, အပေါင်းလိုက် ရေသမား ဖြစ်စေ သင်မင်းမြတ်မှာ ရှိပါသလော။

(မင်း) မရှိပါအရှင်မ....၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုလျှင် မဟာသမုဒ္ဒြာသည် နက်လှပါ၏, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်ပါ, သက်ဝင်ရန် ခဲယဉ်းပါ၏။

(ဏေရီ) မင်းမြတ်.... ဤ အတူပင်လျှင် သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသောရုပ်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပယ်အပ်ပြီးပြီ, အမြစ်အရင်းကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ပြီးပြီ, နုတ်ပြီးသော ထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ဖြူပြီးပြီ, နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် ဖြူပြီးပြီ, နောက်တဖန်ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိ။ ရုပ်အစု, ရုပ်ဟူသော ခေါ်ဝေါ်ပညတ်ခြင်းမှ လွတ်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသမုဒ္ဒြာကဲ့သို့ ဂဏ်တော်နှင့် အဏ္ဏာသယ နက်နဲလှ၏, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်, သက်ဝင်ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရား၏အဖွဲ့ရာ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏" ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ မဖြစ်" ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏, မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏" ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်" ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။ (မြတ်စွာဘုရား၏ အဖွဲ့ရာ သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်, မဖြစ်ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်။ ဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏, မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏ ဟူ၍လည်း မဆိုသင့်,

ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်-ဟူ၍ လည်း မဆိုသင့်တော့ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်။ နက်နဲလှ၏)။

သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသော ဝေဒနာ ကို (၁)၊ သညာကို (၁)၊ သင်္ခါရတို့ကို (၁)၊ ဝိညာဏ် ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ပယ်အပ်ပြီးပြီ၊ အမြစ်အရင်းကို အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ပြီးပြီ, နတ်ပြီးသောထန်းပင်ရာကဲ့သို့ ပြုပြီးပြီ, နောက်ထပ်မဖြစ်အောင် ပြုပြီးပြီ, နောက်တဖန်ဖြစ်ခြင်း သဘော မရှိ၊ ဝိညာဏ်အစု, ဝိညာဏ်ဟူသော ခေါ်ဝေါ် ပညတ်ခြင်းမှ လွတ်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာသမုဒ္ဒြာကဲ့သို့ ဂဏ်တော်နှင့် အရှာသယ နက်နဲလှ ၏, မနှိုင်းယှဉ်နိုင်, သက်ဝင်ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။ ထိုမြတ်စွာ ဘုရား၏အဖိုရာ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ်၏"ဟူသော စကား=အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ ချေ။ (၁)။ "သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်၌ ဖြစ် သည်လည်း မဟုတ်, မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်"ဟူသော စကား = အချက်သည်လည်း မသင့်တော့ချေ။

(ဤကား ကောသလမင်းကြီးနှင့် ခေမာထေရီတို့ ဒုတိယအဆင့် မေး,ဖြေကြပုံတည်း၊ ရှင်းလင်းချက်ကို နောက်၌ ဖော်ပြပေအုံ့)။

ထိုနောက် ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် ခေမာဘိက္ခုနီမ ၏ စကားကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်၍ နေရာမှထကာ ရှိခိုးပြီးလျှင် အရိုအမသပြု၍ ဗဲသွာ လေ၏။ ထိုနောက် ပသေနဒိကောသလ မင်းသည် အခါတပါးဌ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ခေမာထေရီမကို မေးသကဲ့သို့ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မေးမြန်း ပြန်လေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ခေမာထေရီမ ဖြေဆို သကဲ့သို့ပင် ဖြေဆိုတော်မူလေသည် (မေး, ဖြေပုံကို ဝိဒူဂတ် မြန်မာပြန်၌ ကြည့်ရှုရာ၏)။

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေဆိုတော်မူပုံနှင့် ခေမာထေရီမ ၏ ဖြေဆိုပုံတို့ (သဝေ, ဝိဒိမ-မျှ မကွဲ) တထပ်တည်း တူညီ နေသောအခါ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် အလွန်အံ့ဩ

ပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ၊ မြတ်စွာဘုရား.... မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်ပါပေစွ၊ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တပည့်မ၏ တရားဟောရာ၌ အနက်အနက်ချင်း သဒ္ဒါသဒ္ဒါချင်း တထပ်တည်း ကျလှပါ၏, ညီညွတ်လှပါ၏, မဆန့်ကျင်ပါ။ မြတ်စွာဘုရား....တချိန်က အကျွန်ုပ်သည် ခေမာဘိက္ခုနီမထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ဤအကြောင်းကို မေးဘူးပါသည်၊ ထိုအရှင်မသည် လည်း ဤပုဒ်, ဤသဒ္ဒါတို့ဖြင့်ပင် ယခုမြတ်စွာဘုရား ဖြေကြားတော်မူသကဲ့သို့ ဖြေကြားခဲ့ပါပြီ၊ မြတ်စွာဘုရား.... အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွ၊ မြတ်စွာဘုရား....မဖြစ်စဘူးအထူးဖြစ်ပါပေစွ၊ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တပည့်မ၏ တရားဟောရာ၌ အနက်အနက်ချင်း သဒ္ဒါသဒ္ဒါချင်း တထပ်တည်းကျလှပါ၏, ညီညွတ်လှပါ၏, မဆန့်ကျင်ပါ" ဟု လျှောက်ထားပြီးလျှင် မိမိပြန်ဖို့ရန် ခွင့်ပန်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖြေကြားချက်စကားတော်ကို အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကာ နေရာမှထ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုး, အရိုအသေပြုပြီးလျှင် ဗဲသွား = ပြန်သွားလေ၏။ ။ဤကား ခေမာသုတ္တန် အကျဉ်းချုပ်တည်း။

(ဤ၌။ ။သေသည်မှနောက် သတ္တဝါဖြစ်၏ဟူ၍ရင်း, မဖြစ်ဟူ၍ရင်း, ဖြစ်သည်လည်းရှိ မဖြစ်သည်လည်းရှိ ဟူ၍ရင်း, ဖြစ်သည်လည်း မဟုတ် မဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်ဟူ၍ရင်း မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားခြင်း၏ အကြောင်းကို မေးသော (ဒုတိယအဆင့်) အမေးကို ဖြေဆိုရာဝယ်—

(၁) ပရမတ္ထအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးသာရှိ၍(ခန္ဓာငါးပါးကိုလွှတ်၍) သတ္တဝါဟူသည် မရှိသောကြောင့် သတ္တဝါဖြစ်, မဖြစ်-ဟူသောအချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟောကြားအပ်ဟူ၍ (ထိုအဗျာကတသံယုတ် တတိယသုတ်အတိုင်း) ဖြေလျှင်လည်း ဖြေလည်း၏။

(၂) သို့မဟုတ် ထိုအဗျာကတသံယုတ် စတုတ္ထသုတ်အတိုင်း) ခန္ဓာငါးပါးနှင့်စပ်၍ သစ္စာလေးချက် အနက်သာဘာဝကို မသိသောသူ၏ သန္တာန်မှာသာ သတ္တဝါ ဖြစ်, မဖြစ်နှင့်စပ်သည့် အထက်ပါ အဆိုပါ အယူမှားလေးချက် ဖြစ်၏၊ သစ္စာလေးချက် အနက်သဘောကို သိသောသူ၏ သန္တာန်မှာကား ထို သတ္တဝါ ဖြစ်-မဖြစ်နှင့်စပ်သည့်

အထက်ပါ အဆိုပါ အံ့ယွန်းလေးချက် မဖြစ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ သစ္စာလေးချက် အနက်သဘောကို အကြွင်းမဲ့ကုန်ဝင် သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအယွန်းလေးချက် လုံးဝမရှိ၊ မရှိသောကြောင့် မဟာ-ဟု ဖြေလျှင်လည်း ပြေလည်၏။

(၃) သို့မဟုတ် (ထိုအဗျာကတသံယုတ် ပဋ္ဌမသုတ်အတိုင်း) ခန္ဓာငါးပါးခွဲ တဏှာဆန္ဒ မကင်းသောသူ၏ သန္တာန်မှာသာ ထိုအယွန်းလေးချက် ဖြစ်၏၊ ခန္ဓာငါးပါးခွဲ တဏှာဆန္ဒကင်းပြီးသူ၏ သန္တာန်မှာ ထိုအယွန်းလေးချက် မဖြစ်။ မြတ်စွာဘုရားမှာ ခန္ဓာငါးပါးခွဲ(ဝါသနာနှင့်တကွ တဏှာဆန္ဒ အကြွင်းမဲ့ ကင်းပြတ်တော်မူပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအယွန်းလေးချက် လုံးဝမဖြစ်၊ မဖြစ်သောကြောင့် မဟာ-ဟု ဖြေလျှင်လည်း ပြေလည်၏။ (ထို့ပြင်လည်း ထိုအဗျာကတသံယုတ် ဆဋ္ဌမသုတ်၌ ဖြေဆိုပုံအကြောင်း ၄-ချက် လာရှိ၏၊ ထို ၄-ချက် အတိုင်း ဖြေလျှင်လည်း ရှင်းရှင်းနှင့်ပင် ပြေလည်၏)။

ထိုသို့ ပြေလည်နိုင်ပါလျက် ယခု ခေမာထေရီ၏ ဖြေကြားလိုရင်း အချုပ်မှာ– "မင်းမြတ်.... မြတ်စွာဘုရား၏ အဖိုရာ သေပြီးသည်မှ နောက်ကာလဝယ် သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသော ရုပ်ဝေဒနာ သညာ,သင်္ခါရ ဝိညာဏ်-ဟူသော ခန္ဓာ ၅-ပါးကို (ယင်းတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်သည့် အကြောင်း=သမုဒယကို ပယ်သောအားဖြင့်)ပယ်အပ်ပြီးဇလပြီ–မြတ်စွာဘုရားမှာ ပရိနိဗ္ဗာန စုတိစိတ်တော်မှနောက် ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ခြင်းမည်မဟုတ်၊ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားသည် အနာဂတ်ဖြစ်လတ္တံ့သော ခန္ဓာငါးပါး အစုမှလည်း လွတ်တော်မူပြီးဖြစ်၏–နောက်အခါ၌ ခန္ဓာငါးပါးတို့ အသစ်ဖြစ်တော့မည်မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် ဤသို့သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူလိမ့်ဦးမည်ဟု သတ္တဝပညတ် ပုဂ္ဂလပညတ်လည်း ငြိမ်းပြီးဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် အနာဂတ ခန္ဓပညတ်မှလည်း လွတ်ပြီးဖြစ်တော်မူလေသည်။ မင်းမြတ်.... မြတ်စွာဘုရားကား မဟာသမုဒ္ဒြာကဲ့သို့ပင် ဂုဏ်တော်အားဖြင့်ရင်း, အလိုတော်=အဇ္ဈာသယအားဖြင့်ရင်း နက်နဲလေ၏။ ထိုသို့ ဂုဏဂမ္ဘီရ, အဇ္ဈာသယ ဂမ္ဘီရ ဖြစ်တော်မူသော သမ္ဘည္ဖုမြတ်စွာဘုရား၏ အဖိုရာ သေပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌ သတ္တဝါဟု ပညတ်လျှင် ပညတ်နိုင်ရာသည့် ခန္ဓာငါးပါးမရှိတော့လေသောကြောင့် သတ္တဝါဟူသော ပညတ်လည်း မရှိတော့ပြီ၊ ထိုသို့မရှိသည်ကို မြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အဖိုရာ သေသည်မှနောက် သတ္တဝါသည် ဖြစ်၏-စသည် ၄-ချက်လုံးပင်

မပြောသင့်တော့ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ယင်း ၄-ချက်ကို မြတ်စွာဘုရား မဟော့ကြားအပ်"ဟု ဖြေကြားလိုရင်း ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် "မြတ်စွာဘုရား၏ အဖိုရာ ပရိနိဗ္ဗာနစုတိမှ နောက်ကာလ၌ ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ရန်မရှိသောကြောင့် 'သတ္တဝါသည် သေသည်မှ နောက်ကာလ၌ ဖြစ်သလော' ဟူသော ပဌမအမေးအတွက် ဖြစ်၏ ဟု မဟောလျှင် ရှိတန်စေ၊ 'သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်ကာလ၌ မဖြစ်ဘူးလော' ဟူသော ဒုတိယအမေးအတွက် 'အာမ—အိမ်း....မဖြစ်ဘူး' ဟုဝန်ခံ ဖြေသင့်သည်မဟုတ်လော"ဟု မေးရန်ရှိပြန်၏။ အဖြေကား— ထိုသို့ဝန်ခံ၍ ဖြေဆိုရန်မှာလည်း ထိုအမေးကိုယ်နှိုက်က ပရမတ္ထ အားဖြင့် မရှိသော "သတ္တဝါ"ဟူသော ပညတ်ကို မေးအပ်လေသောကြောင့် "အိမ်း....မဖြစ်ဘူး"ဟုသည်း ဝန်မခံအပ်ချေ၊ ဤကား အဖြေတည်း။ (ဒီကာမှ ထုတ်ပြချက်)

ဤ မေးဖြေပုံတို့မှာ သိမ်မွေ့နက်နဲလှတိတောင်း၊ ထိုသို့ သိမ်မွေ့နက်နဲစွာ ခေမာထေရီမကြီး ဖြေဆိုခြင်းမှာလည်း အကြောင်းထူး ရှိသည်၊ ထိုအကြောင်းထူးမှာ— ထိုပဌမအဆင့် အမေး ၄-ချက်ပါ "သတ္တဝါ" ဟူသော စကားရင်းထဲ၌ အမေးရှင် ကောသလမင်းကြီး ကိုယ်တိုင်က မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုပါ ထည့်သွင်းရည်ရွယ်၍ မေးရင်း ဖြစ်သောကြောင့် ခေမာထေရီမကြီးကလည်း မင်းကြီးရည်ရွယ်ဦးတည်ချက် ရှိသည်ကို သိမြင်၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့် စပ်သော အကြောင်းတို့ကိုသာ လေးနက်စွာညွှန်ပြ၍ ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ ။ဤယခု ခေမာသုတ္တန်ကား သိမ်မွေ့လှဘိ၏၊ ထို့ကြောင့် သူတော်းကောင်းတို့သည် ဤမျှဖြင့် တင်းမတိမ်ကြပဲ ပညာရှိတို့ထံ တဖန်မေးလျှောက်ကုန်ရာ၏)။

(ဂ) ဓမ္မာဒါဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း သာဝတ္ထိပြည်နှင့် သာကေတမြို့ အကြား တောရဏ မည်သောအရပ်၌ ကောသလမင်းကြီးအား ဤခေမာသုတ္တန်ကို ဟောကြားခြင်းသည် ခေမာထေရီမကြီး အဖိုရာ ပညာတေဒဂ်ရရှိရန် အနီးကပ်ဆုံးသော အကြောင်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန်ဝယ် ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာ-ပညာနံ ယဒိဒံ ခေမာ = ရဟန်းတို့... ဉာဏ်ပညာကြီးကြသည့် ငါဘုရား၏ သာဝိကာ = တပည့်မ ဘိက္ခုနီတို့တွင် ခေမာထေရီ ဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မဟာပညာ = ဉာဏ်ပညာကြီးကျယ်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးခ်ီ ထားတော်မူလေ၏။ ထိုကြောင့်ပင် ခေမာထေရီမကြီးကိုယ်တိုင် မိမိ၏ အပဒါန်ခ် ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာတို့ကို ဝမ်းမြောက်ဖွာ ဟောကြားမိန့်ဆိုအပ်လေပြီ—

(၁) တဏှာ တောရဏာဝဏ္ဏုသ္မိံ၊
ရညာ ကောသလသာမိနာ။
ပုဏ္ဏိတာ နိပုဏော ပညော၊
ဗျာကရောန္တိ ယထာတထံ။

တဏှာ = ထိုသို့ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသည်မှ နောက်ကာလ၌။ အဟံ = ခေမာတွင်မည့် ငါထေရီသည်။ တောရဏာ-ဝဏ္ဏုသ္မိံ = သာဝတ္ထိပြည်နှင့် သာကေတမြို့၏ အကြား တောရဏာဝဏ္ဏု-အမည်ရှိသောအရပ်၌။ ကောသလသာမိ-နာ = ကောသလတိုင်းအလုံးကို ဘုန်းမီးတောက်ပ အစိုးရသော။ ရညာ = ပသေနဒိ ကောသလမင်းတရားသည်။ ပုဏ္ဏိတာ = သိလိုရေးဖြင့် မေးလျှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ နိပုဏော ပညော = သိမ်မွေ့လှစွာ ပြဿနာတို့ကို။ ယထာ-တထံ = မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်တိုင်း။ ဗျာကရောန္တိ = စိတ်ဖြာခွဲခြား ဖြေကြားခဲ့လေပြီ။

(၂) တဒါ သ ရာဇာ သုဂတံ၊
ဥပသက်မ္မ ပုစ္ဆထ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓေါ ဗျာကာသိ၊
ယထာ တေ ဗျာကတာ မယာ။

တဒါ = ထိုအခါ၌။ သ-သော ရာဇာ = ကောသလ မည်ကြား ထိုမင်းတရားသည်။ သုဂတံ = သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်အရောက်, မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့။ ဥပ-သင်္ကမ္မ = ချဉ်းကပ်သွားရောက်၍။ ပုစ္ဆထ = ပြဿနာ နက်လေး တဖန်မေးလေပြီ။ တဒါ = တိုသို့မေးလျှောက် သောအခါ၌။ တေ = ထို သိမ်မွေ့လှစွာ ပြဿနာတို့ကို။ မယာ ဗျာကတာ ယထာ = ငါလျှင် ခွဲခြား ဖြေကြားအပ် ကုန်သကဲ့သို့။ တထေဝ = ထိုအတူသာလျှင်။ ဗုဒ္ဓါ = သမ္ဗုဒ္ဓ။ ဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောကတွေတ်ထား မြတ်စွာ ဘုရားသည်။ ဗျာကာသိ = အနက်, သဒ္ဒါ အကျွေရာမပြား အဓိပ္ပါယ်တသားတည်းဖြင့် ဖြေကြားတော်မူလေပြီ။

(၃) ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊
တေဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
မဟာပညာနမဂ္ဂါတိ၊
ဘိက္ခုနိနံ နရုတ္တမော။

နရုတ္တမော = လူတို့ထက်မြတ် ဉာဏ်ဌာနဆူ ဖြစ်တော်မူသော။ ဇိနော = ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ တသ္မိံ ဂုဏေ = ထို တရားတော်ကို ဟောပြော်ရင့်ကျူး ဂုဏ်ကျေးဇူး၌။ တုဋ္ဌော = နှစ်သက် အားရ ဝမ်းမြောက်တော်မူလှသည်ဖြစ်၍။ မံ = ခေမာထေရီ ခေါ်မည်သမုတ် အကျွန်ုပ်ကို။ မဟာပညာနံ = ကြီးကျယ် စွာဘိ ပညာရှိကုန်သော။ ဘိက္ခုနိနံ = ကိုယ်တော်၏ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ-များစွာတို့တွင်။ အဂ္ဂါတိ = အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး ဟူ၍။ ဧတေဒဂ္ဂေ = ဧတေဒဂ်ရာထူး၌။ ဌပေသိ = ချီးကျူးမြှောက်စား ထားတော်မူလေပြီ။

ဤကား ခေမာထေရီ အကြောင်းတည်း။

(၃) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီ အကြောင်း

(က) ဇာတိမင်း ရှေးဆုတောင်း

ဤ ဥပ္ပလဝတ် ထေရီမ၏အလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာ-ဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် လူများအပေါင်းနှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ လိုက်ပါသွားရောက်၍ တရားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရား ရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို တန်ခိုးကြီးသောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇောဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ စုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဘုရားအမှုးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား မဟာ ဒါနကြီး ပေးလှူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌ ကြာညှိ ပန်းစည်း ခုနစ်စည်းတို့ကို ချထားပူဇော်ကာ ထိုတန်ခိုးကြီးသော အရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇောဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်း ပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားသည် လည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြာပန်းလှူခြင်း

ထို သူဌေးသမီး၌ ထိုဘဝသည် အသက်ထက်ဆုံး မြတ်စွာ ဘုရားနှင့် သံဃာတော်ကို ရိုသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ လားရောက်ရလေ သည်။ ထိုနတ်ပြည်မှတဖန် စုတေပြန်သော် လူ့ပြည်၌တဖန် လူ ဖြစ်ပြန်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တဆူအား ကြာပန်းနှင့်တကွ ဆွမ်းအလှူဒါန လှူဒါန်းလေသည်။

တဖန် သူဌေးသမီးဘဝ

ထို အမျိုးကောင်းသမီးသည် ၅၂ ယခုဘဒ္ဒကမ္ပာမှ အဆန် လွန်ခဲ့သော ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာထက်၌ တဖန် ဗာရာဏသီပြည် ဝယ် သူဌေးသမီးဖြစ်ပြန်၍ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား အမှုးရှိသော သံဃာတော်ကို ရိုသေစွာ ပင့်ဖိတ်ပြီးလျှင် မဟာဒါနကြီးပေးလှူ

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားကို ကြာပန်းဖြင့် ပူဇော်၍ စိတ်ဖြင့်ပင်လျှင် ရှင်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပခြင်းကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

ကိကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထို သူဌေးသမီးသည် ထို ဘဝ၌လည်း အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်လျက် နတ်ပြည်, လူ့ပြည် အလည်အလည် ကျင်လည်ကျက်စား၍ လာခဲ့ရာ ဤ ဘဒ္ဒကမ္ပာဝယ် ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ကိကိမင်းကြီး၏ (ရှေးဖော်ပြရာပါ) သမီးတော် ခုနစ်ယောက်တို့ အနက် နှစ်ယောက်မြောက် သမဏာဂုတ္တာမင်းသမီးဖြစ်၍ ခေမာ-ထေရီမအလောင်းနည်းတူ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းကြာ ကောမာရီ-ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်၍ ရဟန်းသံဃာအား ပရိဝုဏ်ကျောင်း တိုက်ကြီး ..ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ တဖန် ဖြစ်ပြန်လေ၏။

ဥမ္မာဒန္တီဘဝ

ထိုနတ်သမီးသည် နတ်ဘဝမှ စုတေပြန်သော် လူ့ပြည်၌ မြတ်သောအမျိုးဝယ် အမျိုးကောင်းသမီး ဖြစ်ပြန်၍ ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သာဝက ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်တပါးအား ရွှေရောင်အဆင်း ဝါဝင်းချောမွေ့သော အဝတ်ကို လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ (အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ငါရှင်ငါးဆယ် ဇာတ်တော်ဝတ္ထု၊ ပဏ္ဏာသနိပါတ် ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်၌ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် သိရိတိုင်း အရိုင်ပုရပြည်ဝယ် တိရိ-ဋ္ဌိဝန္ဓ-မည်သော ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး၏သမီး ရုပ်ရည် အဆင်း အလွန်လှပတင့်တယ်သော ဥမ္မာဒန္တီသူဌေးသမီး ဖြစ်လာလေသည်။ (ဤဥမ္မာဒန္တီ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ငါးရှင်ငါးဆယ် ဇာတ်တော်ဝတ္ထု၊ ပဏ္ဏာသနိပါတ် ဥမ္မာဒန္တီဇာတ်၌ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

လယ်စောင့် အမျိုးသမီးဘဝ

ထိုဥမ္မာဒန္တီသူဌေးသမီးဘဝမှ စုတေပြန်သော် ရွာငယ် တခု၀ယ် လယ်သမားသမီး ဖြစ်လာပြန်လေသည်။ ထိုသူငယ်မသည် တနေ့သဘ္ဘ လယ်လုပ်တဲသို့ သွားလတ်သော် လမ်းခရီးအကြား ရေအိုင်တခု၌ နံနက်စောစော ပွင့်၍နေသော ပဒုမာကြာပန်းကို မြင်တွေ့ရ၍ ရေအိုင်သို့ ဆင်းသက်ကာ ထိုပဒုမာကြာပန်းကိုရင်း, (လယ်လုပ်တဲသို့ရောက်လျှင်) ပေါက်ပေါက်ထည့်ရန် ပဒုမာကြာ ရွက်ကိုရင်း ခူးယူခဲ့၍ လယ်တဲသို့ ရောက်သောအခါ သားလေးနံ့ တို့ကို ရိတ်ဖြတ်ပြီးလျှင် လယ်တဲအတွင်း ထိုင်နေလျက် ပေါက် ပေါက်တို့ကို လှော်ပြီးသော် ပေါက်ပေါက်ပွင့်ပေါင်း (၅၀၀) ငါးရာစေ့အောင် တပွင့်စီ တပွင့်စီ ရေတွက်၍ နေလေ၏။

ထိုခဏပယ် ဂန္ဓမာဒနတောင်၌ နိရောဓသမာပတ်မှ ထတော်မူသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တဆူသည် ကြွလာလတ်၍ ထိုသူငယ်မ၏ မနီးမဝေးဘဝ် ရပ်တည်တော်မူလာ၏။ သူငယ်မသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို ဖူးမြင်ရ၍ ပေါက်ပေါက်ပွင့်တို့နှင့်တကွ ပဒုမာကြာပန်းကို ယူခဲ့ပြီးလျှင် လယ်လုပ်တဲပေါ်မှ ဆင်းခဲ့၍ ပေါက်ပေါက်ပွင့်တို့ကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ သပိတ်ဘူ ထည့်ပြီးလျှင် ပဒုမာကြာပန်းဖြင့် သပိတ်ကို ဖုံးအုပ်၍ လျှုဒါန်းလိုက်လေ၏။

ထိုနောက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ခရီးအတန်ငယ် ကြွသွားတော်မူပြီးလတ်သော် ထိုသူငယ်မသည် "ရဟန်းတို့မည်သည်မှာ ပန်းကို အလိုမရှိကြကုန်၊ ငါသည် ပန်းကို တဖန် ပြန်ယူ၍ ပန်ဆင်အုံ့" ဟု ကြံစည်မိ၍ လိုက်သွားပြီးလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်၏ လက်မှ ပန်းကို တောင်းယူပြီးနောက် တဖန် "ဩ.... အင်ယမ်၏သာ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ငါလျှုသည့် ပန်းကို အလိုတော်မရှိခဲ့လျှင် လျှုစဉ်ကပင် သပိတ်ထက်၌ တင်ထားခွင့်ပေးမည်မဟုတ်၊ မချတ်ကောနှင်ပင် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ငါလျှုသည့် ပန်းကို အလိုတော်ရှိပေလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည်မိပြန်ကာ တဖန် သွားရောက်၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ သပိတ်ထက်၌ ပဒုမာကြာ

ပန်းကို တင်လှူပြန်လေသည်။ (ဤသို့ ပြုမူခြင်းသည် သံဃာ၌ အကျိုးပေး မဖြောင့်ကြောင်း နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။

ထိုသို့ ပဒုမာကြာပန်းကို တင်လှူ၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို ဝန်ချ တောင်းပန်ကန်တော့ပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤပေါက်ပေါက် ပွင့်များ လှုဒါန်းရသော အကျိုးဆက်ကြောင့် တပည့်တော်မမှာ ဤပေါက်ပေါက်ပွင့်များ အရေအတွက်နှင့်အမျှ ရင်သွေးသည်း ချာ သားရတနာများ ဖြစ်ထွန်းကြပါစေသတည်း။ ထိုပြင်လည်း ပဒုမာကြာပန်း လှုဒါန်းရသော အကျိုးဆက်ကြောင့် ဖြစ်လေ ရာရာ ဘုံဌာနဝယ် တပည့်တော်မ၏ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်း တိုင်း၌ ပဒုမာကြာပန်းတို့ အုံ့မခန်း မြေမှ တက်ပေါ်ကြပါစေ သတည်း"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။

(ဥပပ္ပလဝဏ္ဏာ ထေရီအပဒါန်အလိုအားဖြင့်)—ဤသို့ လယ်စောင့် အမျိုးသမီး ပေါက်ပေါက်ပွင့်နှင့် ကြာပန်း လှူ၍ ဆုတောင်းမှုပြုသောအခါ လယ်စောင့်အမျိုးသား ငါးရာတို့သည်လည်း အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ပျားရည်ကို လှူကြ၍ ထိုသူယေမ၏ သားငါးရာတို့ ဖြစ်ကြရပါလို ကြောင်း ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုကြလေ၏။

အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည် ထို သူယေမ ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူ၍ ထိုပဒုမာ ကြာပန်းကို နန္ဒမူလိုဏ်၌ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ နင်းကြွရာ လှေ ကားရင်းဝယ် ခြေသုတ်ပြုကာ ထားတော်မူလေ၏။

ပဒုမဝတီဘဝ

ထိုသူယေမသည် ထိုကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ထို ဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ ယူနေပြန် လေ၏။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သောအချိန်မှ စ၍ ထိုနတ်သမီး ခြေလှမ်း တိုင်း လှမ်းတိုင်း၌ ကြိုးစွာသော ပဒုမာကြာပန်းသည် မြေမှ ထကာ ခြေအောက်၌ ခံလာလေ၏။ ထိုနတ်သမီးသည် ထိုဘဝမှ စုတေပြန်လတ်သော် လူ့ပြည်လောကဝယ် တောင်ခြေ၏အနီး

တခုသော ပဒုမာကြာအိုင်ကြီးအတွင်း ကြာတိုက်၌ သံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေ ဖြစ်ပွါးယူနေလာလေ၏။ ထိုကြာအိုင်ကို အမှီပြု၍ ရသေ့တပါးသည် နေထိုင်ဆဲ ဖြစ်၏။ ရသေ့သည် နံနက်စောစော မျက်နှာသစ်ရန် ကြာအိုင်သို့ သွားလတ်သော် ထို(အမျိုးသမီး သန္ဓေတည်ယူနေသည့်) ပဒုမာကြာပန်းကို မြင်ရ၍ "ဤကြာပန်း သည် အခြားကြာပန်းများထက် အထူးသဖြင့် ကြီးလှ၏၊ အခြား ကြာပန်းတို့မှာ ပွင့်ကြ၍ ဤကြာပန်းကြီးမှာမူ ငုံလျက်သာ တည်ရှိ နေ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ အကြောင်းထူး ကေန် ရှိရမည်"ဟု ကြံ၍ ရေသို့ဆင်းကာ ထို ပဒုမာကြာငုံကြီးကို ဆွတ်ခူးယူလေ၏။

ထိုကြာငုံကြီးသည် ရှင်ရသေ့ ဆွတ်ခူးလိုက်လျှင်ပင် ပွင့်၍လာ လေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် ပဒုမာကြာတိုက်အတွင်း၌ လျောင်းလျက် နေသော သတ္တိသမီးကို တွေ့မြင်ရလေ၏၊ ထိုသို့ တွေ့မြင်ရသည့် အချိန်ကပင် အစပြုကာ သမီးဟူသော ချစ်ခြင်းကို ရ၍ ပဒုမာ ကြာပန်းနှင့်တကွ သတ္တိသမီးကို မိမိသခင်မ်းဧကျောင်း = ရသေ့ ကျောင်းသို့ ယူဆောင်ကာ ညောင်စောင်းဝယ် = ခဠင်ဝယ်၌ သိပ်၍ထားလေ၏။ ထို့နောက် သတ္တိသမီး၏ ကုသိုလ်အာနုဘော် ကြောင့် ရှင်ရသေ့၏လက်မ၌ နှိုရည်အယဉ် ဖြစ်ကာ ထွက်၍လာ လေ၏။ရှင်ရသေ့သည် ထိုပဌမကြာပန်း ညှိုးနွမ်းလေလျှင် အခြား ကြာပန်းအသစ်ကို ခူးယူ၍ သတ္တိသမီးကို ထို ကြာပန်းအသစ်၌ သိပ်၍ ထားလေ၏။

ထို့နောက် သတ္တိသမီးဝယ် ပြေးကာ, လွှားကာ ကစားနိုင် သော အချိန်မှ စ၍ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း၌ ပဒုမာကြာ ပန်းသည် အဆန်းတကြယ် မြေမှ ပေါ်တက်ကာ သတ္တိသမီး၏ ခြေကို ခံလာလေ၏။ ထိုသတ္တိသမီး၏ ကိုယ်ရေအဆင်းသည်လည်း ကုက္ကိုမံ(=မာလာကျိုက္ကမ်)အစုအပုံ၏ အဆင်းကဲ့သို့ အလွန်လျှင် တင့်တယ်လှပ၏၊ သတ္တိသမီးဝယ်သည် လူမက နတ်မမှီ (= လူ အဆင်းထက် သာလွန်၍ နတ်အဆင်းကိုမူ မမှီ)ဖြစ်လေ၏။ ထို သတ္တိသမီးဝယ်၏ အမည်ကို ပဒုမာကြာတိုက်၌ ရှိအပ်သော

ကြောင့် ဖခင်ရှင်ရသေ့က "ပဒုမဝတီ"ဟု အမည်ပညတ် မှည့်ခေါ်အပ်လေသည်။ ပဒုမဝတီသည် ဖခင်ရှင်ရသေ့ သစ်သီးရှာရန် တောသို့သွားလျှင် သခ်မ်းကျောင်းမှ တယောက်တည်း ကျန်ရစ်နေရ၏။

ပဒုမဒေဝီမိဖုရားကြီး ဖြစ်လာခြင်း

ပဒုမဝတီသတ္တိသမီး အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ တနေ့သမ်း ဖခင်ရှင်ရသေ့ သစ်သီးရှာရန် တောသို့သွားခိုက် မုဆိုးတယောက်သည် သခ်မ်းကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ၍ ပဒုမဝတီ သတ္တိသမီးကို တွေ့မြင်ရလေလျှင် "လူသားတို့အဖို့ရာ ဤမျှ တင့်တယ်လှပသော အဆင်းမည်သည် မရှိချေ၊ ဤသတ္တိသမီးကို ငါသိအောင် စုံစမ်းဦးအုံ့"ဟု ကြံစည်၍ ရှင်ရသေ့ပြန်လာချိန်ကို စောင့်မျှော်လျက် ထိုင်နေလေ၏။ ပဒုပဝတီသတ္တိသမီးသည် ဖခင်ရှင်ရသေ့ တောမှ ပြန်လာလျှင် ခရီးရင်ဆိုင် သွားရောက်ဆီးကြို၍ ရှင်ရသေ့၏ လက်မှ ထမ်းပိုး, ရေကရားကို ယူဆောင်လေ၏၊ သခ်မ်းကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ ထိုင်နေမိသော ဖခင်ရှင်ရသေ့အတွက် ဒိမိ ပြုရမည့် ဝတ်များကို ကျေပွန်အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်လေ၏။

ထိုအခါမှာမှ မုဆိုးသည် ထိုသတ္တိသမီး လုစင်စစ် ဖြစ်ကြောင်း သိ၍ ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးကာ ထိုင်နေလေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် မုဆိုးကို တောသစ်သီး ကြီး-ငယ်, သောက်ရေတို့ဖြင့် တိုက်ကျွေးညှဉ်ခံပြီးနောက် "အမောင်ယောက်ျား....သင်သည် ဤတောအရပ်၌ပင် နေမည်လော၊ သို့မဟုတ် ပြန်သွားမည်လော"ဟု မေးလေ၏။ မုဆိုးက "ပြန်သွားပါမည် အရှင်ဘုရား....၊ ဤတောအရပ်၌ အဘယ်ပြုအုံ့နည်း = ဘာမှ ပြုဖွယ်မရှိ"ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုလေလျှင် ရှင်ရသေ့သည် "ဤယခု သင် တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းကို ဤတောအရပ်မှ မြို့သို့ ရောက်သွားသောအခါ မပြောဆိုပဲ နေနိုင်ပါမည်လော"ဟု မေးပြန်လေ၏။ ထိုအခါ မုဆိုးသည် "အကယ်၍ အရှင်မြတ်က အလိုမရှိလျှင် တပည့်တော်

သည် အဘယ့်ကြောင့် ပြောဆိုလိမ့်မည်နည်း = မပြောဆိုပါ ဘုရား" ဟု နှစ်သက်အောင် ပြောကြား၍ ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးပြီး လျှင် တဖန် ပြန်လာသောအခါ (= တဖန် ပြန်လာလျှင်) လမ်း ခရီးကို မှတ်မိစိမ့်သောငှါ သစ်ခက်များကို မှတ်သားခြင်း, သစ်ပင် များကို မှတ်သားခြင်း အမှုကိုပြုလျက် ဖဿားလေ၏။

မုဆိုးသည် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ရောက်လျှင် မင်းကြီးကို သွား ရောက် ဖူးတွေ့လေ၏။ ဗာရာဏသီမင်းကြီးက "အမောင်မုဆိုး.... အဘယ့်ကြောင့် ငါ့ထံမှောက်သို့ အမောင်လာရောက်သနည်း"ဟု မေးလေလျှင် မုဆိုးသည် "အရှင်မင်းကြီး....အရှင်မင်းကြီးတို့၏ တောမုဆိုးဖြစ်သူ အကျွန်ုပ်သည် တောင်ခြေ၌ အုံ့ညြဖွယ်ကောင်း သော မိန်းမရတနာကို တွေ့မြင်ခဲ့ရ၍ လာရောက်ပါသည်"ဟု ပြောဆိုကာ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို ပြန်ကြားလျှောက်ထား လေ၏။ မင်းကြီးသည် မုဆိုးစကားကို ကြားသိပြီးနောက် လျှင် မြန်စွာ တောင်ခြေသို့ သွားရောက်၍ ရသေ့ကျောင်းနှင့် မနီး မဝေးအရပ်၌ သစ်ခက်တဲနန်း = ယာယီတဲနန်း ဖန်ဆင်းတည် ဆောက်ပြီးလျှင် မုဆိုးနှင့်ရင်း, အခြားမင်းချင်း ယောက်ျားများ နှင့်ရင်း အတူတကွ ရှင်ရသေ့ ဆွမ်းကိစ္စပြီး၍ ထိုင်နေသော အချိန်ဝယ် ရသေ့ကျောင်းသို့ သွားရောက်လျက် ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးကာ အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။

ထိုနောက် မင်းကြီးသည် ရှင်ရသေ့အတွက် ယူဆောင်ခဲ့သော ရသေ့ရဟန်း အသုံးအဆောင်ဘဏ္ဍာများကို ရှင်ရသေ့၏ ခြေ ရင်း၌ ထားပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤတောအရပ်ဝယ် အဘယ် အမှု ပြုကုန်အုံ့နည်း = ဘာလုပ်ကြမည်နည်း၊ သွားကြပါစို့"ဟု အကဲစမ်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ရှင်ရသေ့က "မင်းကြီး.... သင်မင်းကြီးတို့သာ သွားကြပါကုန်လော့" ဟု ပြောဆိုလေလျှင် မင်းကြီးသည် ရှင်ရသေ့ကို "အရှင်ဘုရား....အိမ်း....ကောင်းပါပြီ တပည့်တော် ပြန်သွားပါမည်၊ အလုံးအားဖြင့် အရှင်ဘုရား၏

အနိုးဌ္ဌ မာတုဂါမတည်းဟူသော=ဝိသဘာဂပရိသတ် ရှိသည်-ဟု တပည့်တော်များ ကြားသိကြရပါသည်၊ ဤမာတုဂါမ = ဝိသ-ဘာဂပရိသတ်သည် ရသေ့ရဟန်းတို့အား မသင့်လျော်ပါ၊ ထို မာတုဂါမ = ဝိသဘာဂ ပရိသတ်သည် တပည့်တော်နှင့် အတူ လိုက်ပါစေချင်ပါသည်"ဟု တိုက်ရိုက်ပင် ပြောကြားလေ၏။

တဖန် ရှင်ရသေ့က "လူတို့၏စိတ်မည်သည်ကို နှစ်သက်စေနိုင် ခဲပါ၏ = ကျေနပ်စေရန် ခဲယဉ်းလှပါ၏၊ ငါ့သမီးသည် အဘယ် သို့လျှင် မင်းမောင်းမ, မိဖုရားတို့အလယ်၌ နေနိုင်လိမ့်မည်နည်း = နေနိုင်လိမ့်မည် မထင်ပါ"ဟု စိုးရိမ်စကား ပြောကြားလေ လျှင် မင်းကြီးသည် ရှင်ရသေ့ စိတ်ချရန် "အရှင်ဘုရား....တပည့် တော်များ မေတ္တာတိမ်းညွှတ် နှစ်သက်အပ်သောအချိန်မှ စ၍ ကျန်သောမင်းမောင်းမတို့၏ အကြီးအကဲ = မိဖုရားကြီး အရာ၌ ထား၍ ပြုစုစောင့်ရှောက်ပါမည်" ဟု ဖြေသိပ်စကား ပြောကြား လေ၏။

ရှင်ရသေ့သည် မင်းကြီး၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် ငယ်စဉ်အခါက မှည့်ခေါ်အပ်သော အမည်အတိုင်း "ချစ်သမီး ပဒုမဝတီ...."ဟု သမီးကို ခေါ်လိုက်လေ၏။ ပဒုမဝတီ သတ္တိ သမီးသည် စကားတန်ခိုးတည်းဖြင့်ပင် သခ်မ်းကျောင်းမှ ထွက် ခဲ့၍ ဖခင် ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် ရပ်တည်နေလေ၏။ ဖခင် ရှင်ရသေ့က သမီးကို "ချစ်သမီး....သင်ချစ်သမီးသည် အရွယ်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ဤအရပ်ဝယ် မင်းကြီး မြင်အပ်သော အချိန်မှ စ၍ နေခြင်းငှါ မသင့်လျော်ချေ၊ မင်းကြီးနှင့်အတူတကွ လိုက်ပါ သွားလော့ ချစ်သမီး...." ဟု ပြောလေလျှင် ပဒုမဝတီသည် "ကောင်းပါပြီ ဖခင်ဘုရား...."ဟု ဖခင် ရှင်ရသေ့၏ စကားကို မငြင်းမဆန် ဝန်ခံ၍ ရှိခိုးဝိုက်ကြောကာ ရပ်လျက်သာ နေလေ၏။ မာရာဏသီမင်းကြီးသည် "ဤ ပဒုမဝတီ သတ္တိသမီး၏ ဖခင် ရှင်ရသေ့စိတ်ကို ငါယူအုံ့"ဟု ကြံစည်ကာ ထို နေရာ၌ပင်လျှင် ပဒုမဝတီကို ရွှေ့ဌေးအသပြာ ရတနာအစုအပုံ၌ တင်ထား၍ အတိ-သိက် သွန်းဖျန်းမှုကို ပြုလေ၏။

မင်းကြီး မြတ်နိုးလွန်းသဖြင့်
အခြား မိဖုရား မောင်းမတို့ ပဒုမဒေဝီကို မနာလိုကြခြင်း

ထိုနောက် မင်းကြီးသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို သိမ်းပိုက်၍ မိမိ၏မြို့သို့ ခေါ်ဆောင်သွားပြီးလျှင် ရောက်သောအချိန်မှ အစပြု၍ ကျန်သော မောင်းမမိသမီး, မိဖုရားတို့ကို ကြည့်ရုံမျှ မကြည့်တော့ပဲ ပဒုမဝတီမိဖုရားနှင့်သာလျှင် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်၍နေလေ၏။ အခြားမင်းမိန်းမတို့သည် မနာလိုခြင်း ပြင်းစွာနှိပ်စက်အပ်ကုန်ရကား ပဒုမဝတီမိဖုရားကို မင်းကြီး၏စိတ်၌ အချစ်ကွဲပြားဖျက်ဆီးလိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍ "အရှင်မင်းကြီး....ဤပဒုမဝတီသည် လူစင်စစ်မဟုတ်ပါ။ အရှင်မင်းကြီးတို့သည် အဘယ်အရပ်မှာ မျှား လူသားတို့ လှည့်လည်သွားလာရာ ဖဝါးအောက် အရပ်၌ ပဒုမာကြာပန်းတို့ အဆန်းတကြယ် ထပေါ်သည်တို့ကို မြင်အပ်ဘူးပါကုန်သနည်း၊ မချတ်ဧကန်ပင် ဤပဒုမဝတီသည် ဘီလူးမဖြစ်ပါ၏။ ထိုပဒုမဝတီကို ရှေနန်းတော်မှ အမြန်နှင်ထုတ်တော်မူကြပါ အရှင်မင်းကြီး...."ဟု မနာလို = ဥဿာစကား ပြောကြားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုမိန်းမတို့၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် စကားတုံ့မပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင် နေတော်မူ၏။

ထိုနောက် တချိန်၌ ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ ကိုင်းစွန်ပြည်နား= ပစ္စန္တရစ်အရပ်သည် သူပုန်ထကြွမှုကြောင့် ပျက်လုမတတ် ဖြစ်လေ၏။ မင်းကြီးသည် "ပဒုမဝတီမှာ နှတ်ငုံသန္ဓေ ရှိချေပြီ"ဟု သိတော်မူကာ ပဒုမဝတီမိဖုရားကို ရှေနန်းတော်၌ ထားခဲ့၍ ပစ္စန္တရစ်အရပ်သို့ သွားလေ၏။ ထိုအခါ ထိုမင်းမိန်းမတို့သည် အခွင့်ကောင်းကို ရရှိကြကာ ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အလုပ်အကျွေးမိန်းမအား လက်ဆောင်တံစိုး ပေးကြပြီးလျှင် "ဤပဒုမဝတီ၏ သားကို ဖွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း လွတ်ရာဖယ်ရှား၍ အခြားသစ်တုံးတခုကို သွေးဖြင့် လိမ်းကျံကာ ပဒုမဝတီ၏ အနီး၌ ထား၁ပါလေ" ဟု မှာတမ်းပြောဆိုထားကြလေ၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရားမှာလည်း မကြာမီပင် ကိုယ်ဝန်မှဆိုးခြင်း = မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခြင်း ဖြစ်လေ၏။ မဟာပဒုမမင်းသား တဦး

တည်းသာလျှင် မယ်တော်ဝမ်းဌ ပဋိသန္ဓေ ယူနေခဲ့လေသည်။ ကျွန်သော (၄၉၉) လေးရာ့ကိုးဆယ့်ကိုးယောက်သော သူငယ်မင်းသားတို့သည် မဟာပဒုမမင်းသား၊ မယ်တော်ဝမ်းမှ ဖွားမြောက်ပြီး၍ စက်လျှောင်းနေသောအခါ သံသေဒဇမင်းသားများ ဖြစ်၍လာကြလေ၏။ = သွေးစက်၌ သံသေဒဇ သန္ဓေစွဲမှီ ဖြစ်လာကြလေသည်။

ထိုအခါ အလုပ်အကျွေးမိန်းမသည် "ဤပဒုမဝတီမိဖုရားကား သတိမရသေး" ဟု သိရှိကာ သစ်သားတုံးတခုကို သွေးဖြင့်လိမ်းကျံ၍ ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အနီးဌ ထားပြီးလျှင် ထိုမင်းမိန်းမတို့အား (ပဒုမဝတီမိဖုရား သားဖွားပြီဖြစ်ကြောင်း) အသိပေးလေ၏။ ထိုမင်းမိန်းမငါးရာလုံးတို့ပင် တယောက်တယောက်လျှင် မင်သားတယောက်စီ တယောက်စီကို ဝှက်ယူကြ၍ ပွတ်သပ်တို့ထံ လူလွှတ်ပြီးလျှင် ကြွတ်အလုံး(၅၀၀)ငါးရာတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့ကြစေ၍ မိမိ မိမိတို့ ခဆောင်ယူအပ်ခဲ့သော မင်းသားငယ်တို့ကို ကြွတ်တို့ဌ အသီးအသီး သိပ်ကြပြီးလျှင် ကြွတ်၏ ဒေါ်ပြင်အပေါ်ဌ အမှတ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်၍ထားကြလေကုန်၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရားသည်လည်း အမှတ်သတိရ၍ အလုပ်အကျွေးမိန်းမကို "အိုအမိ....အသို့နည်း ငါသည် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ပြီးပြီလော"ဟုမေးလေ၏။ အလုပ်အကျွေးမိန်းမညစ်သည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို မြှိမ်းခြောက်စူအောက်၍ "ရှင်မိဖုရားသည် အဘယ်မှာလျှင် သတ္တိသားကို ရလိမ့်မည်နည်း" ဟု ရေရွတ်စကားပြောကြားကာ "ဤသည်ပင် ရှင်မိဖုရား၏ ဝမ်းမှ ဖွားသောသူငယ်တည်း" ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင် မိမိစိမ်ဟားသည့် သွေးလိမ်းကျံသော သစ်သားတုံးကို ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ရှေ့ဌ ချထားလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားက ထိုသစ်သားတုံးကို မြင်ရ၍ နလုံးမသာမယာဖြစ်ရှိကာ "အမိ....ထိုသစ်သားတုံးကို ခွဲစိတ်၍ လျှင်မြန်စွာ ဖယ်ရှားပစ်ပါလော့၊ အကယ်၍ တဦးတယောက် မြင်သွားလျှင် ရှက်ဖွယ်ရာသာ ဖြစ်လေရာ၏" ဟု မရှိစကား ပြောကြားလေသော် ထိုအလုပ်အကျွေး မိန်းမညစ်သည် မိဖုရား၏ စကားကို ကြားရ၍

အကျိုးလိုလားသူကဲ့သို့ သစ်သားတုံးကို ခွဲစိတ်၍ မီးဖိုခုံလောက် အတွင်းခ်ဉ် ပစ်ချလိုက်လေ၏။

မင်းကြီးသည်လည်း ပစ္စန္တရစ်အရပ်မှ ပြန်လာ၍ နက္ခတ်အချိန် ကောင်းကို စောင့်ဆိုင်းငုံလင့်ကာ မြို့ပြင်ပ၌ သစ်ခုတ်တဲနန်း=၊ ယာယီတဲနန်း ဆောက်လုပ် စံမြန်းနေလေ၏။ ထိုအခါ ထိုမိဖုရား မောင်းမမိသံဝါးရာတို့သည် မင်းကြီးအား ခရီးဦးကြိုဆိုရန် လာရောက်ကြ၍ "အရှင်မင်းကြီး....အရှင်မင်းကြီးသည် ကျွန်တော်မတို့အား ယုံကြည်တော်မမူခဲ့ချေ၊ ကျွန်တော်မတို့ လျှောက်ထားခဲ့သမျှသည် အကြောင်းမဲ့ကဲ့သို့ ဖြစ်ခဲ့ရပါ၏၊ အရှင်မင်းကြီး ယုံကြည်တော်မမူလျှင် ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အလုပ်အကျေး မိန်းမကို ခေါ်စေ၍သာ မေးတော်မူပါလော့၊ အရှင်မင်းကြီး၏အမြတ်နိုးဆုံး မိဖုရား ပဒုမဝတီသည် သစ်သားတုံးကြီးကို ဖွားမြင်ခဲ့လေပြီ"ဟု ကုန်းချော်စကား ပြောကြားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုအကြောင်းကို မမေးမမြန်း မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ပဲ "ပဒုမဝတီကား ဘီလူးမျိုး ဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု အံ့ထင်လွန်ကာ ပဒုမဝတီမိဖုရားကို နန်းအိမ်မှ နှင် ထုတ်လေတော့၏။

ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အဖိုရာလည်း ရွှေနန်းတော်မှ ထွက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ပဒုမာကြာပန်းတို့သည် ကွယ်ပျောက်ကြလေကုန်၏၊ ကိုယ်ခရေအဆင်းသည်လည်း ယိုယွင်းဝေါက်ပြန်အကျည်းတန်၍ သွားလေ၏။ ပဒုမဝတီသည် တယောက်တည်းသာလျှင် ခိုကိုးရာမဲ့လမ်းခရီးအကြားခ်ဉ် သွားနေလေ၏။ ထိုအခါ ပဒုမဝတီကို အရွယ်ယွင်းယို အမယ်အို တယောက်သည် တွေ့ခြင်းရ၍ သမီးဟူသော ချစ်ခြင်းကို ဖြစ်စေကာ "သမီး ... အာဘယ်သို့ သွားမည်နည်း" ဟု မေးလေ၏။ ပဒုမဝတီက "အိုမိခင်.... ကျွန်တော်မကား အာဝန္တု=ည်ကြီးသည် ဖြစ်ပါသည်၊ မိမိနေရာဌာနကို ပယ်ရခြား ရာမ္ဘေရှုကြည့် လှည့်လည်နေပါသည်" ဟု ပြောဆိုလေလျှင် အမယ်အိုသည် "သမီး....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဤ (အမေ)အိမ်သို့ လိုက်ပါလာခဲ့လော့" ဟု ပြောဆိုခေါ်ဆောင်ကာ နေရာထိုင်ခင်းပေး အစားအစာပါ ကျွေးမွေး၍ ထားလေ၏။

မင်းမိန်းမတို့၏ အလိမ်မှုကြီးပေါ်ခြင်း

ပဒုမဝတီမိဖုရား ဤနည်းဖြင့် အမယ်အိုအိမ်ရှင် နေထိုင်စဉ် ထိုမင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် တစိတ်တည်းဖြစ်ကြကာ မင်းကြီးကို "အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်မင်းကြီးတို့ စစ်ထိုးသွားတော်မူကြစဉ် ကျွန်တော်မတို့သည် ဂင်္ဂါမြစ်စောင့်နတ်အား 'အကျွန်ုပ်တို့၏ မင်းကြီးစစ်အောင်နိုင်၍ ပြန်လာလျှင် အသင်ဂင်္ဂါမြစ်စောင့်နတ်အား ဗလိပူဇော်မှုကို မြှိုပြီးလျှင် ရေကစားမှု ပြုကြပါကုန်အုံ့' ဟု ဆုတောင်းပန်ထွာမှု ပြုလုပ်အပ်ပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီး....အရှင်မင်းကြီးတို့ စစ်အောင်မြင်သည့် ထိုအကြောင်းကို ဂင်္ဂါမြစ်စောင့်နတ်ကို အသိပေးကြပါစို့"ဟု လျှောက်ထား ပြောဆိုကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုမင်းမိန်းမတို့၏လျှောက်ထားပြောကြားချက်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကာ ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေကစားရန် သွားရောက်လေ၏။

မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည်လည်း မိမိတို့ ယူအပ်သောကြွေတ်များကို ဖုံးလွှမ်းကာ ယူခဲ့ကြ၍ ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်သို့ ရောက်ကြလျှင် ထိုကြွေတ်များကို ဖုံးကွယ်ရန် (မိမိတို့၏ အပေါ်ရုံကိုယ်ဝတ်=ဆာဒီများကို)ခြုံလျက် ရုံလျက်ပင် ရေ၌ ခုန်ဆင်းကြ၍ ကြွေတ်တို့ကို စွန့်မျှောလိုက်ကြလေ၏။ ကြွေတ်ငါးရာတို့သည်လည်း တစုတရုံးတည်းမျှောပါကြကာ ရေအောက် (အောက်ဆိပ်)တွင် ဖြန့်ကြက် ကာရံထားအပ်သော ကွန်ရက် (ပိုက်)၌ ငြိတွယ်၍ နေကြလေကုန်၏။ ထိုနောင်မှ ရေကစားပြီး၍ မင်းကြီးရေမှတက်သောအခါပိုက်ကွန်ကို ချီမရုပ်သိမ်းကြသော သူတို့သည် ကြွေတ်တို့ကို အထူးအဆန်းတွေ့ရ၍ မင်းကြီးထံသို့ ပို့ဆက်ကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးက ကြွေတ်တို့ကို မြင်၍ "အမောင်တို့.... ကြွေတ်များအထဲ၌ အဘယ်ပစ္စည်းပါရှိသနည်း"ဟု မေးလတ်သော် ကြွေတ်ပို့ဆက်လာကြသော မင်းမှူထမ်းတို့သည် "အရှင်မင်းကြီး ကြွေတ်ထဲ၌ အဘယ်ပစ္စည်းပါရှိသည်ကို အကျွန်ုပ်တို့ မသိကြပါ(အထူးတဆန်းတွေ့ရ၍ ဆက်သကြခြင်းဖြစ်ပါသည်)"ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် ကြွေတ်များကို ဖွင့်စေ၍ ကြည့်ရှုလတ်သော် ရှေးဦးစွာ မဟာပဒုမမင်းသား၏ ကိန်းစံရာကြွေတ်ကို ဖွင့်စေမိလေ၏။

အထူးအားဖြင့် ထိုမင်းသား ငါးရာလုံးတို့ကို ကြွတ်တို့၌ သိပ်သောနှေမှာပင် မင်းသားတို့၏ ကောင်းမှုကုသိုလ်တန်ခိုးကြောင့် လက်မမှ နှီရည်များ ယိုစီးဖြစ်ပွါးလာလေသည်။ သိကြားနတ်မင်းသည် ထိုဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ ယုံမှားကင်းစင်မှုသောဌါ ကြွတ်တို့၏ အတွင်း၌—

"ဤမင်းသားတို့ကား ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ဝမ်းတိုက်၌ ဖြစ်ပွါးမွေးဖွားကြသည့် ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ သားတော်များ ဖြစ်ကြသည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ကုန်လျက် မင်းသားတို့ကို ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ရန်သူ မင်းမိန်းမ ငါးရာတို့သည် ကြွတ်တို့၌ ထည့်ပြီးလျှင် ဧရာ၌ မျှောလိုက်ကြကုန်ပြီ၊ ဗာရာဏသီမင်းကြီးသည် ဤ အကြောင်းကို သိပါစေသတည်း"—

ဟု၍ အကျွန်ုပ်တို့ကို ရေးထွင်းစေခဲ့လေသည်။

ကြွတ်များကို ဖွင့်လျှင်ဖွင့်ခြင်း မင်းကြီးသည် အကျွန်ုပ်တို့ကို ဖတ်၍ မင်းသားတို့ကို တွေ့ရဲ့လေလျှင် မဟာပဒုမမင်းသားကို မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ပွေ့ချီ၍ "အချင်းတို့ .... အလျှင်အမြန် ရထားတို့ကို ကပ်-ကြကုန်လော့၊ မြင်းတော်တို့ကို တန်ဆာဆင်ကြကုန်လော့၊ ငါသည် ယနေ့ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ပြီးသော် အချိုသော မာတုဂါမတို့အား ချစ်ခြင်းအမှုကို ပြုပေအုံ့" ဟု မိန့်ဆိုကာ ရထားစီး၍ မြို့တွင်းနန်းတော်သို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပြာသာဒ်သို့ တက်တော်မူ၍ ဆင်တော်၏လည်ပင်း အသပြာထောင်ထုပ်ကို ပွဲချည်ထားစေပြီးလျှင် "အကြင်သူသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်ရ၏၊ ထိုသူသည် ဤအသပြာတထောင်ကို ယူလော့"ဟု စည်လည်စေလေ၏။

ထိုသို့ စည်လည်သောအသံကို ကြားရ၍ ပဒုမဝတီသည် မိခင်အမယ်အိုအား "အို မိခင်....ဆင်တော်၏လည်မှ အသပြာထောင်ထုပ်ကို ယူလိုက်ပါလော့" ဟု ပြောဆို အသိပေးလေ၏။ အမယ်အိုက "သမီး....ငါသည် ဤသို့သော အသပြာကို မယူဝံ့ပါ" ဟု ပြောဆို၍ ပဒုမဝတီက နှစ်ကြိမ်မြောက်ရင်း, သုံးကြိမ်မြောက်ရင်း

ယူလိုက်ဖို့ရန် ထပ်၍ထပ်၍ ပြောဆိုအပ်လေလျှင် အမယ်အိုသည် "သမီး....အဘယ်သို့ ပြော၍ ယူလိုက်ရမည်နည်း"ဟု မေးလေ၏။ ပဒုမဝတီက "အိုမိခင်....ငါ့သမီးသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်ရ၏-ဟု ပြော၍ ယူလိုက်ပါလော့"ဟု ဆိုလေလျှင် အမယ်အိုသည် "ဟုတ်ဟုတ်ပြားပြား = ဖြစ်ချင်ရာ ဖြစ်ပါစေတော့" ဟု အောက်မေ့ကာ မင်းချင်းတို့စည်လည်ရာသို့ သွား၍ အသပြာတောင်ထုပ်ကို တောင်းယူလေ၏။ မင်း၏လူများက "အိုအဖွား....အဖွားသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်သလော"ဟု မေးကြလေလျှင် အမယ်အိုသည် "ငါကား....မတွေ့မြင်ပါ၊ ငါ့သမီးသည် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့မြင်ရသတဲ့" ဟု ပြန်လည်ပြောကြားလေ၏။

မင်းမှူထမ်းတို့သည် "အိုအဖွား.... အဖွား၏သမီးသည် ယခု အခါ အဘယ်မှာနည်း"ဟု ပြောဆိုကြ၍ အမယ်အိုနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါသွားကြလေသော် ပဒုမဝတီမိဖုရားကို တွေ့ရှိမှတ်မိကြ၍ မိဖုရား၏ ခြေရင်းခံ ဝပ်စင်းတုပ်ကွေးကြလေ၏။ ထိုအခါကျမှ အမယ်အိုသည် "ဤအမျိုးသမီးကား ပဒုမဝတီမိဖုရားတည်း" ဟု သိရှိကာ "အမျိုးသပီးမင်းမိန်းမသည် ဝန်လေးသော်အမှုကို ပြုတိတကား၊ ယင်းအမျိုးသမီး မင်းမိန်းမသည် ဤသို့ သဘောရှိသည့် မင်းကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်ပါလျက် ဤသို့ သဘောရှိသော အရပ် (ဝါ့အိမ်) ၌ အစောင့်ကင်းမဲ့ကာ နေရရှာဘိ၏" ဟု ကရုဏာ ဒေါသော=သနား၍ စိတ်ဆိုးသောစကားကို ပြောဆိုလေ၏။

မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည်လည်း ပဒုမဝတီမိဖုရား နေသော အိမ်ကို တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ အဖြူထည်တို့ဖြင့် ဝန်းရံကာ၍ တံခါးခံ၌ အစောင့်အနေ ချထားပြီးလျှင် မင်းကြီးအား အကြောင်းကို ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် ရွှေထမ်းစင်ကို ပို့သစေလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် "ငါကား ဤကဲ့သို့ မထင်မရှား ရွှေနန်းတော်သို့ မလိုက်ပါနိုင်၊ ငါ၏ နေထိုင်ရာ ဤအိမ်မှ ရွှေနန်းတော်တိုင်အောင် ဤအတွင်းခံ့ မွန်မြတ်ဆန်းကြယ်သော အခင်းတို့ကို ခင်းစေပြီးမှ ထို၏အထက်က ရွှေကြယ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော ဝိတ်သားမျက်နှာကြက်ကို ဖွဲ့ကြက်စေပြီးနောက်

တန်ဆာဆင်ယင်ရန် မိဖုရားတို့ အဆင်တန်ဆာ အလုံးစုံတို့ကို ပို့အပ်ကုန်သည်ရှိသော် ခြေလျင်သာလျှင် ငါလိုက်ပါပေအုံ၊ ဤနည်းဖြင့် ငါ၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို မြို့သူ မြို့သားတို့ ဖြင်ကြရလိမ့်မည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ မင်းကြီးကလည်း "ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ အလိုအတိုင်း ပြုလုပ်စိမ်ကြလော့"ဟု အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုနောင်မှ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် အလုံးစုံသော အဆင်တန်ဆာကို တန်ဆာဆင်ပြီးလျှင် "ရွှေနန်းတော်သို့ ငါသွားတော့အံ"ဟု ခရီးချီလေ၏။ ထိုအခါ "ပဒုမဝတီမိဖုရား ခြေဖြင့် နင်းတိုင်း နင်းတိုင်းသော နေရာ၌ မွန်မြတ် ဆန်းကြယ်သော အခင်းတို့ကို ဖောက်ခွဲ၍ ပဒုမာကြာပန်းတို့သည် အဆန်းတကြယ် မြေမှထွက်ပေါ်၍ လာလေကုန်၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် လူများ အပေါင်းအား မိမိ၏စည်းစိမ်ကို မျက်မြင်ဖော်ပြလျက် မင်းအိမ်=ရွှေနန်းတော်သို့ တက်ရောက်ပြီးလတ်သော် မွန်မြတ်ဆန်းကြယ်သောအခင်း အားလုံးတို့ကို အမယ်အိုအား ကျွေးမွေးခဲ့အဖိုး ပြုကာ ပေးစေလေ၏။

ပဒုမဝတီ၏ သဘောထားကြီးမြတ်ပုံ

မင်းကြီးသည်လည်း ထိုမိဖုရား မောင်းမမိသီ (၅၀၀)ငါးရာတို့ကို အစုံအညီခေါ်စေ၍ ပဒုမဝတီမိဖုရားကို "ရှင်မိဖုရား.... ဤမိဖုရား, မောင်းမငါးရာတို့ကို ကျွန်မများပြုကာ ရှင်မိဖုရားအား ငါပေး၏"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားက "ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....၊ ဤ မင်းမိန်းမငါးရာတို့ကို ကျွန်တော်မအား ဝေးအပ်ကြောင်းကို မြို့သူ မြို့သား အားလုံးတို့ကို အသိပေးတော်မူစေချင်ပါသည်"ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မင်းကြီးသည် "ပဒုမဝတီမိဖုရားအား ပြစ်မှားကြသည့် မိဖုရား, မောင်းမ ငါးရာတို့ကို ထိုပဒုမဝတီမိဖုရား၏ ကျွန်မများ ပြုလုပ်ကာ ငါပေးအပ်ကုန်ပြီ"ဟု စည်လည်စေလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် "ယခုအခါ မြို့သူ မြို့သားအားလုံးသည် ထိုမိဖုရား, မောင်းမငါးရာတို့၏ ငါ့ကျွန်မများ ဖြစ်ကြကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိအပ်ပေပြီ"ဟု ကြိုစည်ဆင်ခြင်သိမြင်ကာ "အရှင်မင်းကြီး....ဘုရားကျွန်တော်မ

သည် မိမိ၏ ကျွန်မများကို တော်ယှက်မင်းစစ် ကျွန်မအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်သူများဖြစ်အောင် ပြုလုပ်နိုင်ခွင့်ကို ရပါသလော"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ မင်းကြီးက "ရှင်မိဖုရား....ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန်မှာ သင်မိဖုရား၏ အလိုအတိုင်းပင် ဖြစ်၏"ဟု မိန့်ဆိုလေလျှင် ပဒုမဝတီမိဖုရားကြီးသည် "အရှင်မင်းကြီး....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုစည်းလည်ခဲ့သော့မင်းချင်းများကိုပင် ခေါ်စေတော်မူ၍ 'ပဒုမဝတီမိဖုရားက မိမိအား ကျွန်မများပြုလုပ်၍ မင်းကြီးပေးအပ်ထားသည့် မင်းမိန်းမငါးရာ အားလုံးတို့ကိုပင် ကျွန်မအဖြစ်မှ လွတ်အပ်ကုန်ပြီ'ဟု တဖန် စည်းလည်စေလိုပါသည်"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ပဒုမဝတီမိဖုရားသည် ထိုမင်းမိန်းမ ငါးရာတို့အား ကျွန်မအဖြစ်မှ လွတ်ပြီးလတ်သော် မင်းသား (၄၉၉) လေးရာ့ကိုးဆယ့်ကိုးယောက်တို့ကို ထိုမိဖုရား, မောင်းမတို့၏ လက်၌ ပြုစုကျွေးမွေးရန် အပ်နှံပေးပြီးလျှင် ကိုယ်တိုင်ကမူ မဟာပဒုမမင်းသားကိုသာလျှင် ယူလေ၏။..

မင်းသားငါးရာတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ကြခြင်း

ထိုနောက် မင်းသား(၅၀၀)ငါးရာတို့ မြို့ထူးပျော်ပါးကစားသည့် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ခမည်းတော်မင်းကြီးသည် မင်္ဂလာဥယျာဉ်တော်အတွင်း၌ အထူးထူးအပြားပြား မင်းသားတို့ကစားရန် ဌာနများကို (ကစားကွင်း အမျိုးမျိုးကို) ပြုလုပ်စေလေ၏။ မင်းသားတို့သည် အသက်(၁၆)တဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ရှိသောအခါ၌ အားလုံးပင် စုပေါင်းကြ၍ မင်္ဂလာဥယျာဉ်တော်အတွင်း ပဒုမာကြာပန်းအပြည့် ဖုံးအုပ်လျက်ရှိသော မင်္ဂ-လာလေးထောင့်ကန်၌ မြို့ရွှင်ပျော်ပါး ကစားကြကုန်သည်ရှိသော် ပဒုမာကြာပန်းအသစ်များ ငွေးငွေးစွင့်စွင့် ပွင့်ကြသည်တို့ကိုရင်း, ပဒုမာကြာပန်းဟောင်းတို့ အညှာမှ ကြွေပြိုတ်ကာ တမြုတ်မြုတ်ကျကြသည်တို့ကိုရင်း မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရ၍ ပစ္စေကဗောဓိ ပါရမီကောင်းမှု ကုသိုလ်တို့၏ လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းချက်အရ—

"ဣမဿ တာဝ အနုပါဒိန္နကဿ ဝေရူပါ ဇရာ ပါပုဏာတိ၊ ကိမင်္ဂ ပန အမှာကံ သရီရဿ။ ဣဒဒ္ဓိ ဟိ ဝေဠကတိကမေဝ ဘဝိဿတိ။

=ကံနှင့်မသီ, မြေ့အဆိနှင့်, ဓရသီတာဌေ, ဥတုအတွေ့ကြောင့်, ဓလေ့ပွင့်ဆန်း, ဤကြာပန်းသို့, ညှိုးနွမ်းရင့်ကာ, ကြွေကျပါအောင်, ဇရာရန်ဘေး, ရောက်တုံသေး၏....။ လေးရပ်ကြောင်းစု, မေါင်းရှုပ်ပြီသား, နုဖပ်ရှုန်းစို့, ငါတို့ကိုယ်သို့, ထိုဓကြာက်ဖွယ်ရာ, ဘေးဇရာကား, ဘယ်မှာမရောက်, ရှိတုံမြောက်လိမ့်....။ ညှိုးခြောက်ယွင်းယို, ငါတို့ကိုယ်လည်း, ထိုကြာပန်းသွင်, တနေ့တွင်ဌ, ရွှေ့စင်လျှောကျ, မြေသို့ခ-မည်။ ။မှုခ္ခ မခ္ခတ်ပါတကား...."—

ဟု ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကိုယူကြ၍ ပစ္စေကဗောဓိခေါ်သော (=ဆရာမရှိ မိမိတို့အလိုလို ရုပ်, နာမ် ဓမ္မကို လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင်ပွါးများကာ ရောက်ဆိုက်လာသည့်) မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ဖြစ်စေကြပြီးလျှင် (=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ ဖြစ်ကြကာ) မိမိတို့ နေရာမှ ထ၍ ထ၍ ဣဒ္ဓိဝိဓအာဘိညာဏ်ဖြင့် ပဒုမာကြာချက်တို့ဌ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ (=တင်ပလ္လင်ခွေ) ထိုင်နေတော်မူကြလေကုန်၏။

ထို့နောက် မင်းသားတို့နှင့် အတူတကွ လာရောက်ကြသည့် မင်းချင်း ယောကျ်ားတို့သည် ဓနုအချိန် များစွာ ကုန်လွန်သွားသည်ကို သိရှိကြကာ "အရှင့်သားတို့....အရှင့်သားတို့၏ ရွှေနန်းအိမ် ပြန်ချိန်ကို နှင်းချိန်ဆင်ခြင် သိမြင်တော်မူကြပါလော့" ဟု လျှောက်တင်ကြလေကုန်၏။ ထိုအရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ငါးရာတို့သည် အဖြေမပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင် နေတော်မူကြလေကုန်၏။ မင်းချင်းယောကျ်ားတို့သည် ရွှေနန်းတော်သို့ ပြန်သွားကြ၍ ဗာ-ရာဏသီပြည့်ရှင် ခမည်းတော်မင်းကြီးအား "အရှင်မင်းကြီး.... မင်းသားတို့သည် ပဒုမာကြာချက်ဌ ထိုင်နေကြပါသည်၊အကျွန်ုပ်တို့က ရွှေနန်းတော်သို့ပြန်ရန် ပြောကြားကြပါသော်လည်း တစုံတရာ နှုတ်မြွက်ပြောဆိုမှု မပြုကြပါ"ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။

ထိုအခါ ခမည်းတော်မင်းကြီးက "ငါ၏ သားတော်များအား သူတို့အလိုအတိုင်း နေနိုင်ခွင့် ပေးကြရမည်"ဟု အမိန့်တော်မြတ် မှတ်လေ၏။

မင်းသားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ငါးရာတို့သည် တည့်ငုံလုံးလုံး အစောင့်အနေများ ချယားခံကြရလျက် ပဒုမာကြာချက်တို့၌ ထိုင်နေတော်မူကြမြဲအတိုင်းပင် နေဘရက်ကို တက်စေကြကုန်၏။ မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည် နောက်တနေ့၌ အနီးသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ကြ၍ "အရှင်မင်းသားတို့....ရွှေနန်းအိမ်ပြန်ချိန်ကို နှင်းချိန်ဆင်ခြင် သိမြင်တော်မူကြပါလော့"ဟု လျှောက်ဆိုကြ ပြန်လေ၏။ မင်းသားပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ငါးရာတို့က "ငါတို့ကား မင်းသားတို့ မဟုတ်ကြကုန်၊ ငါတို့သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ မည်ကုန်၏"ဟု မိန့်ဆိုကြလေလျှင် မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည် "အရှင်တို့....အရှင်တို့သည် ဝန်လေးသောစကားကို ပြောကြားကြကုန်ဘိ၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့မည်သည် အရှင်တို့ကဲ့သို့ မဟုတ်ပါကုန်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ဆိုသည်မှာ လက်နှစ်သစ်မျှသော ဆံ, မုတ်ဆိတ်ကိုသာ ဆောင်ကြ = ထားကြကုန်လျက် ကိုယ်၌ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတို့ ဆင်မြန်းဝတ်ရုံပြီး ဖြစ်ကြပါသည် = အရှင်တို့မှာမူ ဆံ, မုတ်ဆိတ်လည်း ထားလျက်, မင်းသားတို့ အဆင်တန်ဆာတို့ကို လည်း ဝတ်ဆင်လျက် အဘယ်မှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်နိုင်ကုန်အံ့နည်း"ဟု မိမိတို့ သိကြသလောက် ရိုးရိုးပင် ပြောဆိုလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် လက်ျာလက်ဖြင့် ဦးခေါင်းကို သုံးသပ်လိုက်ကြလေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် လူ့အသွင်ကွယ်ပျောက်၍ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးတို့ ကိုယ်၌ ဝတ်ရုံ ဆင်မြန်းပြီးသား ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုနောက်မှ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် လူအများ ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် နန္ဒမူလကလိုဏ်သို့ ကြွတော်မူကြလေကုန်၏။

လက်လုပ်စား အိမ်ရှင်မဘဝ

ပဒုမဝတီ မိဖုရားကြီးသည်လည်း "သြော်....သားများမိခင် ဖြစ်ရာမှ သားမဲ့မိခင် ဖြစ်ရလေပြီ"ဟု နှလုံးပူပန် စိုးရိမ်ခြင်းသို့ရောက်

ရှိကာ ထိုနှလုံးပူပန် စိုးရိမ်ချက်ခဏ်ဖြင့်ပင် ထိုဘဝမှ စုတေခဲ့၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့တံခါးဝ ရွာငယ်တခုဝယ် မိမိလက်ဖြင့် အလုပ်လုပ်ကာ အသက်မွေးရသော (= လက်လုပ်စား) အမျိုးအိမ်၌ အမျိုးသမီး ဖြစ်ပြန်လေ၏။ နောက်တချိန်ဝယ် အိမ်ထောင်ကျ၍ အရှင်သခင် လင်ယောက်ျား၏ အိမ်သို့ လိုက်ပါရကာ တနေ့သ၌ လင်ယောက်ျားအတွက် လယ်တောသို့ ယာဂုပို့ဆောင် သွားလတ်သည်ရှိသော် ထိုမိမိ၏(ရှေးဘဝက)သားအရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာတို့အနက် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့ ဆွမ်းခံချိန်၌ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွသွားတော်မူကြသည်ကို မြင်လတ်၍ လျင်လျင်မြန်မြန် သွားရောက်ကာ မိမိ၏အရှင် လင်ယောက်ျား လယ်လုပ်သမားအား "အိုအရှင်....ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို ဖူးမြော်ပါလော့၊ ဤပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကို ပင့်ဖိတ်၍ ဆွမ်းကျွေးကြကုန်စို့"ဟု တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေ၏။ ရိုး-အ-သော လယ်လုပ်သမားသည် "ရှင်မ.... ထိုသူတို့ကား ရဟန်းဌက်တို့ မည်ကြ၏ (= ရဟန်းနှင့် တူသောဌက်များဟု ဆိုလိုသည်)၊ အခြား အရပ်များ၌လည်း (သီဟိုဠ်မှ အလို — အခြား အခါများ၌လည်း) ဤ အတူပင် ကောင်းကင်၌ ပျံသန်း လှည့်လည် ကြကုန်၏၊ ထိုသူတို့ကား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ မဟုတ်ကြကုန်(= ဌက်တွေ)" ဟု ပြောဆိုလေ၏။

အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှစ်ဆူတို့သည် ထို လယ်လုပ်သမား ဇနီးမောင်နှံတို့ ထိုသို့ ပြောဆိုနေကြစဉ်ပင် ထိုသူတို့၏ မနီးမဝေး အရပ်၌ မြေသို့ သက်ဆင်းတော်မူကြလေကုန်၏။ ထို အိမ်ရှင်မ အမျိုးသမီးသည် ထိုနေ့၌ မိမိအတွက် ဝေစုကျ ရရှိသော ထမင်း, ခဲဘွယ်, ဘောဇဉ်ကို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့အား လှူဒါန်းဆက်ကပ်၍ " နက်ဖြန်ခါလည်း အရှင်မြတ်တို့ ရှစ်ပါးလုံးပင် တူပည့်တော်မ၏ ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား" ဟု ပင့်ဖိတ်လေ၏။ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့သည် "ကောင်းပြီ ဒါယိကာမ....သင်၏ လှူဖွယ်ဝတ္ထုသည် ဤမျှသာလျှင် (= ရှစ်ပါးစာသာလျှင်) ဖြစ်ပစေ၊ နေရာများလည်း ရှစ်နေရာတို့သာ ဖြစ်ကြပစေ၊ ငါတို့မှတပါး အခြားပစ္စေကဗုဒ္ဓါများစွာတို့ကို ဖူးမြင်ရလျှင်

သင့်စိတ်သည် သဒ္ဓါကြည်ညိုပိုရှိဖြစ်ရာ၏" ဟု မိန့်တော်မူကြ လေ၏။ အိမ့်ရှင်မအမျိုးသမီး (= မယ်တော်ဟောင်း) သည် နောက်တနေ့၌ နေရာရှစ်နေရာ ခင်းကျင်းပြီး ရှစ်ပါးစာ လှူဖွယ် ဝတ္ထုများကို စီမံ၍ အသင့်စောင့်ဆိုင်း ထိုင်နေလေ၏။

အပင့်ခံ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့သည် ကျန်သော ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ (၄၉၂) လေးရာ့ကိုးဆယ့်နှစ်ဆူတို့အား "ဒုက္ခပြိမ်းခြောက် အရှင်ဘုရားတို့....ယနေ့ အခြားအရပ်တပါးသို့ မသွားရောက်ကြပဲ အရှင်တို့၏ မိခင်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုတော်မူကြပါလော့" ဟု အသိပေး လျှောက်ထားကြလေ၏။ ထိုအရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ(၄၉၂) လေးရာ့ကိုးဆယ့်နှစ်ဆူတို့သည် အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှစ်ဆူတို့ လျှောက်ထားသော စကားကို ကြားသိကြရ၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆူရှေ (၅၀၀) ငါးရာလုံးတို့ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာကြ၍ မယ်တော်အိမ် တံခါးဝ၌ ထင်ရှား ဖြစ်တော်မူကြ လေကုန်၏။ မယ်တော်သည်လည်း ရှေးဦးကပင် အသိအမှတ်ရပြီး ဖြစ်သော ကြောင့် များစွာသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို ဖူးမြင် ရသော်လည်း (အလှူဝတ္ထု မလောက်ငမည့် အရေးအတွက်) လုံးဝ မတုန်လှုပ် ချေ။ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာလုံးတို့ကိုပင် အိမ်တွင်းသို့ ပင့်သွင်း၍ နေရာ (ရှစ်နေရာ) တို့၌ ထိုင်နေစေလေ၏။

> အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါရှစ်ဆူတို့ အစဉ်အတိုင်း တန်းလျက် ထိုင်နေမိကြလျှင် ကိုးဆူမြောက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် သည် အခြား ရှစ်နေရာတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ မိမိကိုယ်တိုင် အဦးဖြစ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေလေ၏။ နေရာများ တိုးပြန့် ကျယ်ဝန်း လာသလောက် အိမ်ကလည်း တိုးပြန့်ကျယ် ဝန်း၍ လာလေ၏။ (ဤအရာမျိုးကား တန်ခိုး၏ အရာ ဖြစ်သည်)။

ဤသို့လျှင် ထို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ငါးရာလုံးတို့ ထိုင်နေတော် မူမိကြလျှင် ထိုမယ်တော်ဟောင်း အိမ့်ရှင်မသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ် ရှစ်ပါးစာ စီရင်ထားအပ်သော အလှူဝတ္ထုကို အရှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါငါးရာလုံးတို့အား အလိုရှိတိုင်း လောက်လောက်ငင

လှေဒါန်းပြီးလျှင် ကြာညိုလက်ရှစ်လက်တို့ကို ဆောင်ယူခဲ့၍ ပင့်ဖိတ်ရင်း ပစ္စေကမုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ရှစ်ဆူတို့၏ ခြေရင်းခံ ချထားပြီးလျှင် "အရှင်မြတ်တို့ဘုရား.... ဖြစ်လေရာ သံသရာဘဝ၌ တပည့်တော်မ၏ ကိုယ်အဆင်းသည် ၅ါကြာညိုပန်းတို့၏ အတွင်း ကြာတိုက်အဆင်းကဲ့သို့ ဖြစ်ပါစေသား"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။ အရှင်ပစ္စေကမုဒ္ဓါငါးရာတို့သည် မယ်တော်အား အနုမောဒနာပြုကြပြီးလျှင် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့သာ ပြန်ကြွတော်မူကြလေကုန်၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးသမီးသည်လည်း အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် ၅၂ အကျွန်ုပ်တို့ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ၌ သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် သူဌေးမျိုး၌ ပဋိသန္ဓေ ယူနေလေ၏။ ထိုသူဌေးသမီး၏ ကိုယ်ရေအဆင်းကား ကြာညိုပန်းတိုက်နှင့်တူသောကြောင့် ထိုသူဌေးသမီး၏ အမည်ကို "ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ"ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေ၏။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသူဌေးသမီး အရွယ်သို့ရောက်သောအခါ ဇမ္ဗူဒီပ၏ ကျွန်းအလုံး၌ ရှိကြသည့် မင်းများ, သူဌေးများ အားလုံးကပင် ဖခင်သူဌေးကြီး၏ထံသို့ "သူဌေးကြီး၏ သမီးကို ကျွန်ုပ်တို့အား ပေးပါလော့"ဟူ၍ စာသဝဏ်နှင့် တမန်စေလွှတ်တောင်းခံကြလေသည်၊ မတောင်းခံသော မင်း, သူဌေးဟူ၍ မရှိချေ။

ထိုအခါ ဖခင်သူဌေးကြီးသည် "ငါကား သမီးတယောက်တည်းဖြင့် သမီးကို လိုသူအားလုံးတို့၏ စိတ်ကို(= စိတ်ကျေနပ်မှုကို) ရယူခြင်းငှါ မည်သည့်နည်းဖြင့်မျှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သို့ရကား ဥပါယ်တမျှင်ကို ငါပြုပေအုံ့"ဟု ကြံစည်၍ သမီးကို ခေါ်စေပြီးလျှင် "ချစ်သမီး .... ရဟန်းမ ပြုနိုင်ပါမည်လော"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာသူဌေးသမီး ကိုယ်တိုင်က သံသရာနောက်ဆုံးဘဝ၌ ဖြစ်သူ = ပစ္ဆိမဘဝိက သမီးဖြစ်လေသောကြောင့် ဖခင်ကြီး၏ မေးမြန်းပြောဆိုလိုက်သော စကားသည်

ဦးခေါင်းထက်ဝယ် လောင်းချလိုက်သည့် အကြမ်တရာချက်အပ်ပြီးသော ဆီမွှေးကဲ့သို့ ရှိလေ၏။ သို့ရကား ဖခင်သူဌေးကြီးကို "ရဟန်းမ-ပြုပါမည် ဖခင်...." ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြေကြားပြောဆိုလိုက်လေ၏။

ဖခင်သူဌေးကြီးသည် သမီးဥပ္ပလဝဏ္ဏာအား ကြီးစွာသော ချီးမြှောက်သက္ကာ'ရမ္မ ပြုလုပ်၍ ဘိက္ခုနီကျောင်းသို့ ခေါ်ဆောင်ပြီးလျှင် ရှင်, ရဟန်းမ-ပြုလုပ်စေလေ၏။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဘိက္ခုနီမ ရဟန်းပြု၍ မကြာမြင့်မီပင် ဥပုသ်အိမ် သိမ်အုပြင်၌ ဝတ်ပြုရန် အခါအခွင့်အလည့် ကျရောက်လေ၏။ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဘိက္ခုနီမသည် ဆိမ်းကို ညှိယူန်း၍ ဥပုသ်အိမ်သိမ်အပြင်ကို တံမြက်လှည်းပြီးလျှင် ဆိမ်းတောက်အညွှန့်၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံနိမိတ်ကို ရယူလျက် ရပ်တည်လျက်ပင် အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ဆိမ်းညွှန့်ကို ကြည့်ရှု၍ တေဇောကသိုဏ်းကို ပွါးများ အားထုတ်လေရာ မကြာမီပင် တေဇောကသိဏာဈာန် (=တေဇောကသိုဏ်းကိုအာရုံပြုသော ဈာန်)ကို ရ၍ ထိုတေဇောကသိဏာဈာန် သမာဓိကို အခြေပြုကာ ဝိပဿနာတရား ပွါးများအားထုတ်လေလျှင် မကြာမီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏ = ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ်လေ၏။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင်လျှင် ရှေးဆုတောင်းအတိုင်း တန်ခိုးစီမံဖန်ဆင်းခြင်း၌ ဝသီဘော်ဝါးတန်လှေ့လာနိုင်နင်းပြီးသူ ဖြစ်လေ၏။

(၈) တေဒက်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ရဟန္တာထေရီမသည် နောက်တချိန် (မြတ်စွာဘုရားရှင် ခုနစ်ဝါမြောက် ရောက်လတ်သောအခါ)ဝယ် ယမိုက်ပြာဋ္ဌိဟာ ပြတော်မူရာနေ့၌ "မြတ်စွာဘုရား.... တပည့်တော်မ တန်ခိုးပြာဋ္ဌိဟာကို ပြုပါရစေဘုရား"စသည်ဖြင့် မန္ဒိုမကြောက် ခြေသွေ့ဟောက်သကဲ့သို့ ရဲရဲတောက်စကား လျှောက်ထားခဲ့လေသည် (လျှောက်ပုံအကျယ်ကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၅၁၇-၌ ပြန်၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။ မြတ်စွာဘုရား

ရှင်သည် ၌ အကြောင်းကို အဋ္ဌပ္ပတ်ပြု၍ နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်တော်မူကာ ဘိက္ခုနီမတို့ကို ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ၌ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ရဟန္တာယေရိမကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဇုဋ္ဌ-မန္ဒီနံ ယဒိဒံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ = ရဟန်းတို့....တန်ခိုး = ဇုဋ္ဌိ နှင့် ပြည့်စုံကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဇုဋ္ဌိမန္ဒီ = တန်ခိုးဇုဋ္ဌိနှင့် ပြည့်စုံသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဥပ္ပလဝဏ္ဏာယေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၄) ပဋ္ဌာစာရာယေရီအကြောင်း

(က) ဈေးဆုတောင်း

ဤ ပဋ္ဌာစာရာ ယေရီမအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို နာယူစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမ တပါးကို ဝိနည်းပိဋကတ်ကို ဆောင်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျပြီးကာ အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဝိနယဓရ = ဝိနည်း ပိဋကတ်ကို ဆောင်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့သည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကလည်း ရှေးနည်းအတူ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထို သူဌေးသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ကသိုပ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ကိကီမင်းကြီး၏ ရှေးဖော်ပြ ရာပါ သမီးတော် ခုနစ်ယောက်တို့တွင် သုံးယောက်မြောက် "ဘိက္ခုနီ"မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းကြာ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်လျက် ရဟန်းသံဃာတော် အား သံဃာ့အရာမ် ပရိဝုဏ်ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ် လှူ ဒါန်းခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို မင်းသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုပြု၍ ထိုဘ၀မှ စုတေပြန်သော် တဖန် နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ ဘုရားနှစ်ဆူ တို့၏အကြား မရေမတွက်နိုင်သော နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကာလပတ်လုံး သမ္ဘတ္တိ = စည်းစိမ်ကို ခံစား၍ ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာ၀တ္ထိပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်၍ လာလေ၏။

ထို သူဌေးသမီးသည် နောက်အဖို့ဝယ် အရွယ်သို့ရောက်လတ် သော် မိမိအိမ်၌နေသူ အလုပ်သမား တယောက်နှင့် မေတ္တာ သက်ဝင် ချစ်ခင်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မိဘတို့က မျိုး = ဇာတ် ဂုဏ်တူ သူဌေးသားတယောက်နှင့် ထိမ်းမြားမှုပြုအံ့ဆဲဆဲ ထို သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါရအံ့ဆဲဆဲ ဖြစ်လတ်သော် မေတ္တာ သက်ဝင် ချစ်ခင်ခဲ့ရင်းဖြစ်သော အိမ်ကျွန် အလုပ်သမားအား "အမောင်သည် နက်ဖြန်မှစ၍ ငါ့ကို တံခါးပေါက်ပေါင်း တရာ ဖြင့်လည်း မြင်ခွင့်ရတော့မည်မဟုတ် = မိဘမျှား ပေးထိမ်းမြား သည့် သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါရမတော့မည်၊ အမောင့်မှာ အလုပ်ရှိလျှင် ယခုပင် ငါ့ကို ခေါ်ဆောင်၍ သွားလော့ = ပြေးလော့"ဟု အသိပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထို အိမ်ကျွန် အလုပ်သမားသည် "ကောင်းပြီ ရှိစေတော့"ဟု ဝန်ခံ၍ သင့်

လျှော်လျှောက်ပတ်သော လက်ဆောင်ဥစ္စာနှစ်ကို ယူဆောင်ကာ သူဌေးသမီးကို ခိုးဆောင်၍ သာဝတ္ထိပြည်မှ သုံး,လေးယူဇနာတို့ တိုင်တိုင် ဖခွါထွက်ပြေးခဲ့ပြီးလျှင် ရှာယော်ဘခွဲ့ နေထိုင်လေ၏။

နောက်တချိန်ဝယ် ထိုသူဌေးသမီး၏ ဝမ်းကြာတိုက်ခွ ကိုယ်ဝန်သန္ဓေ တည်ရှိလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ကိုယ်ဝန်ရင့်ကျက်လတ်သော် အရှင်သခင် လင်ဖြစ်သူကို "အရှင်....ဤအရပ်သည် ကျွန်တော်မတို့အဖိုရာ ကိုးကွယ်အားထားရာ မဲ့သောအရပ် ဖြစ်လေသည်၊ ထိုကြောင့် မိဘအိမ်သို့ ပြန်သွားကြပါစို့"ဟု တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေ၏။ လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူက မပြန်ဝံ့သဖြင့် "ယနေ့ သွားကြကုန်အုံ့, နက်ဖြန် သွားကြကုန်အုံ့" ဟု အချိန်ကို ကုန်စေလတ်သည်တွင် သူဌေးသမီးသည် မိမိလင်ယောကျ်ား၏ အကြောင်းကိုသိ၍ "ဤသူမိုက်သည် ငါ့ကို မိဘထံသို့ ပို့ဆောင်လိမ့်မည်မဟုတ်"ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ လင်ယောကျ်ားအပြင်အပသို့ ခရီးသွားခိုက် "ငါတယောက်တည်းပင် မိဘအိမ်သို့ သွားတော့အုံ့"ဟု ကြံစည်၍ ခရီးထွက်ခဲ့လေ၏။

လင်ယောကျ်ားဖြစ်သူသည် အိမ်သို့ပြန်လာ၍ သူဌေးသမီးကို မတွေ့ရလေလျှင် အိမ်နီးချင်းတို့ကို မေး၍ မိဘအိမ်သို့ ပြန်သွားကြောင်း ကြားသိရလေသော်"ဩ....ငါ့ကို အမှိုပြု၍ အမျိုးကောင်းသမီးသည် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်ရှာချေ၏"ဟု သနားကရုဏာ ပြင်းစွာဖြစ်ရှိလျက် ဇဝါးခြေထပ်ထက်ကြပ်မကွာ အပြေးလိုက်ပါလေသော် လမ်းခရီးအကြားဌ် သူဌေးသမီးကို မှီလေ၏။ ထိုသူဌေးသမီးမှာလည်း လမ်းခရီးအကြားမှာပင် ကိုယ်ဝန်မှထခြင်း = မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခြင်းသည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ယောက်လုံးတို့ပင် "ငါတို့သည် အကြင်သားဖွားရန် အတွက် မိဘအိမ်သို့ သွားကြကုန်လေရာ၏၊ ထိုသားဖွားခြင်းကိစ္စကား လမ်းခရီးအကြားဌ်ပင် ပြီးခဲ့လေပြီ၊ ယခုအခါ သွားရောက်၍ အဘယ်အမှု ပြုကုန်အုံ့နည်း = ပြုပယ်ကိစ္စ မရှိကြတော့ကုန်"ဟု သဘောတူတိုင်ပင်ညှိနှိုင်း၍ ထိုနေရင်း တောရှာဝယ်သို့ပင် ပြန်ကြလေကုန်၏။

နောက်တချိန်ဝယ် တဖန် ထို သူဌေးသမီး၏ ဝမ်းကြောတိုက်ခ်ိ ကိုယ်ဝန်သနေ့ တည်ပြန်လေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ရှေးနည်း အတူပင် ကိုယ်ဝန် ရင့်ကျက်လတ်သော် မိဘရပ်ထံ ပြန်ဖို့ရန် လင်ယောက်ျားကို ပြောကြားပါသော်လည်း လင်ယောက်ျား ဖြစ်သူသည် ရှေးနည်းအတူပင် "ယနေ့ သွားကြမည်, နက်ဖြန် သွားကြမည်" ဟု အချိန်ဆွဲနေသဖြင့် သူဌေးသမီး တယောက် တည်း မိဘအိမ်သို့ သွားရန် ခရီးထွက်၍ ရှေးနည်းအတူပင် လင်ယောက်ျားလိုက်လာကာ လမ်းခရီးအကြား၌ မိုလေ၏။

ထိုသူဌေးသမီး လမ်းခရီးအကြား ကိုယ်ဝန်မွယ်ခြင်း = မီးရှူး သန့်စင် ဖွားမြင်ခြင်း ဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးခြင်းပင် အရပ်လေးမျက်နှာ တို့၌ မိုးကြီးသည်းစွာ ထပေါ်ရွာသွန်းလာလေသည်။ သူဌေးသမီး သည် လင်ယောက်ျားကို "အရှင်....ညီ၌အခါဝယ် အရပ်လေး မျက်နှာတို့၌ မိုးကြီးသည်းစွာ ထပေါ်ရွာသွန်းလာခဲ့ပြီ၊ ကိုယ်တို့ နေထိုင်ရန်ဌာနကို (သီဟိုဠ်မှုအလို-မိုးမစွတ်ရာဌာနကို) ပြုလုပ်ရန် အားထုတ်ပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ လင်ယောက်ျားသည် "ကောင်းပါပြီ ဆောက်လုပ်ပေးပါမည်" ဟု သူဌေးသမီးကို နှစ်သိမ့်စကား ပြောကြား၍ ရနိုင်သမျှသော ထင်းချောင်း တုတ်ဝါးတို့ဖြင့် တဲကုပ်ကလေး ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ဆောက်လုပ်ပြီး လျှင် "မိုးဖို့ရန်မြက်ကို ငါဆောင်ချေဦးအုံ့" ဟု ကြံ၍ ညီ၌အခါ ဖြစ်သဖြင့် တောင်ပိုရှိသည်, မရှိသည်ကို မသိရှာပဲ တခုသော တောင်ပိုအခြေ၌ မြက်ကို နုတ်ဖြတ်လေ၏။

ထိုအခါ ထိုယောက်ျားကို တောင်ပို၌ စင်း၍ = အိပ်၍နေ သော မြွေဟောက်သည် ခြေ၌ပေါက်လိုက်လေ၏၊ ထိုယောက်ျား သည် ထိုနေရာ၌ပင် လဲကျသေဆုံးလေတော့၏။ သူဌေးသမီး သည်လည်း "ယခုပင် လာတော့မည်,ယခုပင် လာတော့မည်"ဟု မျှော်လင့်ရင်း ညီ၌သုံးယံကို ကုန်လွန်စေလျက် "ဧကန်ပင် ငါ့ကို ထိုယောက်ျားသည် 'ဤသူမ-ကား ကိုးကွယ်ရာ မဲ့သူတည်း"ဟု လမ်းခရီး၌ စွန့်ပစ်၍ သွားသည် ဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်အောက်

မေ့ကာ အရုဏ်ရောင် အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ၌ ခြေရာခံလိုက်သွားလျက် ထိုမှ ဤမှ ကြည့်ရှုလတ်သော် တောင်ပို့ခြေ = တောင်ပို့အနီး၌ လဲကျသေဆုံးနေသော လင်ယောကျ်ားကို တွေ့ရ၍ "ငါ့ကို အမှီပြု၍ ယောကျ်ားသည် ဆုံးရှုံးပျက်စီးရှာလေပြီ" ဟု သည်းစွာ ငိုကြွေးလျက် သားငယ်ကို ခါးထစ်ဖြင့်ချီကာ, သားကြီးကို လက်ကဆွဲကိုင်စေ၍ လမ်းခရီးအတိုင်း လိုက်ပါသွားလေသော် ခရီးအကြားဝယ် (နက်သည်ဟုထင်ရသည့်) တိမ်သော မြစ်ငယ်=ချောင်းငယ်တခုကို တွေ့ရ၍ "ငါကား သားနှစ်ယောက် လုံးတို့ကို တပြိုင်နက်တည်းယူဆောင်၍ ကူးသွားခြင်းငှါ တတ်နိုင်မည်မဟုတ်" ဟု ဆင်ခြင်မိကာ သားအကြီးကို ဤမှာဖက်ကမ်း၌ ထားခဲ့၍ သားအငယ်ကို ထိုမှာဖက်ကမ်းသို့ ပို့ဆောင်ပြီး. အံ့နှီးအဝတ်၌ သိပ်ထားပြီးမှ တဖန် ပြန်၍ "သားအကြီးကို ငါပွေ့ချီကာ ဤမြစ်ကို ကူးသွားကေဘုအုံ" ဟု ကြံစည်လျက် မြစ်အတွင်း=ချောင်းအတွင်းသို့ သက်ဆင်းရှာလေ၏။

ထိုနောက် သူဌေးသမီး မြစ်အလယ် = ချောင်းအလယ်သို့ ရောက်သောအခါ၌ သိန်းစွန်ရဲတကောင်သည် "ဤဝတ္ထုကား သားတစ်တည်း" ဟူသော အမှတ်ဖြင့် သားအငယ်ကို ထိုးသုတ်ရန် တဟုန်တည်း ပုံသန်းလာလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ခရီးဝေးနေသဖြင့် လက်ကိုသာ ဆန့်တန်းကာ သိန်းစွန်ရဲကို ပြေးစေရန် အသံပြုရရှာလေ၏။ ဓိခင်သူဌေးသမီး၏ ထိုကဲ့သို့ လက်ဆန့်တန်းသော အမူအရာကို မြင်ရ၍ သားအကြီးသည် "ငါ့ကို ဓိခင်သည် ခေါ်၏"ဟူသော အမှတ်သညာဖြင့် မြစ်ချောင်းကွင်းသို့ ပြေးဆင်းလာလတ်သော် ချောင်းရေအဟုန်ဖြင့်တိမ်းလဲကာရေစီးရာသို့ မျောပါသေဆုံးရှာလေ၏။ သိန်းစွန်ရဲသည်လည်း သူဌေးသမီး အနီးသို့မရောက်မီပင် သားအငယ်ကို သုတ်ချီယူဆောင်၍ သွားလေတော့၏။ သူဌေးသမီး ဒုက္ခသယ်သည် စိုးရိမ်ကြီးစွာ နှိပ်စက်အပ်လေရကား လမ်းခရီးအကြားဝယ်—

"ဥဿော ပုတ္တာ ကာလကတာ၊
ပန္ထေ မယံ ပတိ မတော။

မယုံ = သူဌေးသမီး စောင့်စည်းရန်ဝတ် ယွင်းချွတ်ပျက်ကာ သို့ကြောင်းရာကြောင့် ပဋာစာရာ သည်ာမည်ထက္ကန်တော်မ၏။ ဥဘော ပုတ္တာ = အကြီး, အငယ် သားနှစ်သွယ်တို့သည်။ ကာလက်တာ = တဦးရေမြုပ် တဦးကို သိန်းသုတ်သဖြင့် ဆုံးချုပ်ပျက်စီးခဲ့ကြလေပြီ။ ပန္ဓေ = ခိုရာမဲ့တီး လမ်းခရီးဌ။ ပတိ = အားကိုး အားထား လင်ယောကျ်ားသည်။ မတော = စုတိပြတ်ကြွေ သေခဲ့လေပြီ တကား"—

ဟူသော ဤဝိုချင်းဂါထာဝက်ကို နှုတ်မြွက်ဟစ်ဝိ ရွတ်ဆိုလျက် သာဝတ္ထိပြည်ဇက်သို့ ဦးတည် ခရီးချီရှာလေ၏။

ပဋာစာရာ သူဌေးသမီးသည် ဤသို့ဟစ်ဝိ ရွတ်ဆိုလျက်ပင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ မိဘအိမ်အနီးသို့ပင် ရောက်ရှာပါသော်လည်း သောကအဟုန်အားကြီးသဖြင့် မိမိ၏မိဘအိမ်ကို မမှတ်မိနိုင်ရှာပဲ အနီးဌတွေ့သောသူများကို "ဤအရပ်မှာ ဤသို့ သဘောရှိသော သူဌေးအိမ် ရှိပါသည်၊ ထိုအိမ်သည် အဘယ်အိမ်ပါနည်း" ဟု မေးမြန်းရှာလေ၏။ ထိုလူများက "ရှင်မသည် ထိုသူဌေးအိမ်ကို မေးမြန်း၍ အဘယ်အမှုကို ပြုနိုင်တော့အံ့နည်း= ဘယ်အမှုကိုမှ ပြုနိုင်တော့မည်မဟုတ်ပါ၊ ထိုသူဌေးမိသားစုတို့၏ နေအိမ်သည် ယမန်နေညဥ်က လေပြင်း တိုက်ခတ်သောကြောင့် ပြိုကျခဲ့လေပြီ၊ ထို တိုက်ပြိုကြီးထဲမှာပင် သူဌေးမိသားစုအားလုံး တို့လည်း အသက်ပျောက်ရှာကြလေပြီ၊ ထိုသို့ အသက်ပျောက်သောအခါ ထိုသူဌေးမိသားစုကြီး, ငယ်တို့ကို ထင်းပုံတခုတည်းဌ ပင်လျှင် ဈာပနမှု = မီးသင်္ဂြိုဟ်မှု ပြုကြရလေသည်၊ (မီးခိုးညွှန်တက်ရာကို ညွှန်ပြကြလျက်) ထိုမီးခိုးလိပ် = မီးခိုးအညွှန် တတွန်တွန်တက်အင် ထင်ရ, မြင်ရသည်ကိုသာ ရှင်မ ကြည့်ရှုပါလော့" ဟု ဝမ်းနည်းစကား ပြောကြားကြလေလျှင် ပဋာစာရာသူဌေးသမီးသည် "အိုး....ရှင်တို့ ဘယ်လို ပြောလိုက်ကြပါလဲ" ဟု တဆန်းတည်းသာ ပြောနိုင်ရှာပြီး အဝတ်ကိုပင် မဆည်နိုင် မဝတ်နိုင်တော့ပဲ မိမွေးတိုင်းအသွင်ဖြင့်သာ လက်ရုံး နှစ်ဖက်တို့ကို ချီ

မြောက် ဟစ်အော်ကာ မိဘဆွေမျိုးများသည်ကိုယ်ရာ ထင်းပုံရှိရာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ ရှေးဖော်ပြုရာပါ ငိုချင်းဂါထာဝတ်ကို နောက်သင်ဂါထာဝတ်ဖြည့်ကာ အပြည့်အစုံ ငိုကြွေးရှာလိုသည် ဖြစ်၍—

"ဥဘော ပုတ္တာ ကာလင်္ကတာ၊
ပန္ဓေ မယံ ပတိ မတော။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ စ၊
ဧကစိတကသ္မိ ဥယျရေ။

မယံ = အမျိုးကောင်းသမီး စောင့်စည်းရန်ဝတ် ယွင်းချိတ်ပျက်ကာ သို့ကြောင်းရာကြောင့် ပဌာစာရာ သည်ဟု ကျွန်တော်မှတ်။ ဥဘောပုတ္တာ = အကြီး ,အငယ် သားနှစ်သွယ်တို့သည်။ ကာလင်္ကတာ = တဦးရေမြုပ် တဦးကို သိန်းသုတ်သဖြင့် ဆုံးချုပ်ပျက်စီးခဲ့ကြလေပြီ။ ပန္ဓေ=ခိုရာမဲ့တီး လမ်းခရီးဌ်။ ပတိ=အားကိုးအာထား လင်ယောကျ်ားသည်။ မတော = စုတ်ပြတ်ကြွေ သေခဲ့လေပြီ။ မာတာ စ = မွေးမိသခင် ကျေးဇူးရှင်ကိုဌင်း။ ပိတာ စ=မွေးဘသခင် ကျေးဇူးရှင်ကိုဌင်း။ ဘာတာ စ= တမိဝမ်းတွင်း ထက်အောက်ဆင်းသည့် မောင်ရင်းကို ဌင်း။ ဧကစိတကသ္မိ = တိုက်ပြိုဌ် အသက်ကုန် တခုတည်း သောထင်းပုံ၌။ ဥယျရေ— ဥယ္ယန္တိ= ဗျာပနအပြီး ဖုတ်ကြည်းသင်ကြိုတ်အပ်ကုန်ပြီ တကား"—

ဟု ရွတ်ဆိုမြည်တမ်းရှာလေ၏။

ပဌာစာရာအမည်ရခြင်း

ထိုသူဌေးသမီးမှာ မိမွေးတိုင်းအသွင်ဖြင့် လှည့်လည်သွားလာနေသဖြင့် အခြားသူတဦးတယောက်က အရက်အကြောက်ဖုံးအုပ်ရန် အဝတ်ထဘီကိုပင် ပေးအပ်ပါသော်လည်း ဝတ်ဆင်ရန် သတိမရပဲ ဆုတ်ဖြဲ ဆုတ်ဖြဲ၍သာ စွန့်ပစ်လေတော့၏၊ ထိုအခါ ထိုသူဌေးသမီးကို မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းသောနေရာ၌ လူအများ ငိုင်း

အုံလျက်သာ လှည့်လည်သွားလာ၍ နေလေ၏။ ထိုအခါ ထိုသူဌေးသမီး၏ အမည်ကို "အဝတ်ထဘီကို ဝတ်ဆင်ခြင်းကင်းကာ ကျက်စားသွားလာသောကြောင့်" ပဋာစာရာ-ဟု ခေါ်ဆိုသမုတ်ကြလေ၏။ ထို့ပြင်လည်း တိုသူဌေးသမီးမှာ အဝတ်မဝတ်သည့် အတွက် အရှက်မဲ့သူတို့၏ အကျင့်မျိုး ထင်ရှားနေလေသည်။ သို့ရကား "အရှက်ရှိသူတို့၏ အကျင့်မှ လျှောကျကာ အရှက်မဲ့သူတို့၏ အကျင့် ထင်ရှားသောကြောင့်" ပဋာစာရာ-ဟုခေါ်ဆိုသမုတ်ကြလေ၏။

ပဋာစာရာသူဌေးသမီးသည် မိမိစိတ်ကို အစိုးမရဝဲ မိမွေးတိုင်း အသွင်ဖြင့် ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့် ငိုချင်းဂါထာကိုသာ ရွတ်ဆို ငိုကြွေးလျက် ဦးတည်မိရာ လှည့်လည်သွားလာ၍သာ နေလေ၏။ ထိုသူဌေးသမီးကို တွေ့မြင်ကြရလျှင် လူတို့သည် "ဟဲ့-သွားအရှုံးမ..." ဟု ပြောဆိုကြကာ အချို့က အမှိုက်သရိုက်ကိုဦးခေါင်းပေါ် ပစ်လွှတ်ကြလေ၏၊ အချို့ကမူ မြေမှုန့်ကို ကြဲဖြန့်ကြကုန်၏၊ အချို့ကခဲဖြင့် ပစ်ကြကုန်၏။

အမြို့ကျော်ရေချိုမ၊ အဆွတ်ဖျန်းခံရခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်တော်ဝယ် များစွာသော ပရိသတ်အလယ်၌ ထိုင်နေတော်မူ၍ တရားဟောတော်မူစဉ် ထိုကဲ့သို့ မရေမတည် လှည့်လည်သွားလာနေသော ပဋာစာရာသူဌေးသမီးကို မြင်တော်မူသည့်ပြင် သူမ၏အသိဉာဏ်ရင့်ကျက်ချိန် တန်သည်ကိုလည်း ကြည့်ရှု သိမြင်တော်မူသောကြောင့် ထိုပဋာစာရာသူဌေးသမီး ကျောင်းတိုက်တော်သို့ ရှေးရှုလာရောက်အောင် အဓိဋ္ဌာန်စိုရင်မှ ပြုတော်မူလေ၏။ တရားနာပရိသတ်သည် ပဋာစာရာသူဌေးသမီး လာနေသည်ကို မြင်ရ၍ "ဤအရှုံးမအား ဤအရပ်သို့ လာရောက်ခွင့် မပြုကြလင့်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ပဋာစာရာကို တားမြစ်ကြလင့်"ဟု မိန့်တော်မူ၍ အနီးသို့ ရောက်လာသောအခါ "ချစ်သမီး....သတိကို ရလော့"ဟု မဟာကရုဏာ ကြီးစွာဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ပဌာစာရာသူဌေးသမီးသည် ထိုခဏမှာပင် ဘုရားရှင့်အာနန္ဒာတော်ကြောင့် သတိရ၍ ထာဝီအဝတ် ကျွတ်၍နေသည် (မပါရှိသည်)ကို သတိအမှတ်ရကာ အရှက်အကြောက်ကြီးစွာဖြစ်ရှိလျက် အတတ်နိုင်ဆုံး မိမိကိုယ်ကိုဖုံးပြီးသော် ခွေးထောက် ခါးညွှတ်ကာ ထိုင်နေရှာလေ၏။ ထိုအချိန်တွင် လူတယောက်က အပေါ်ရုံ အဝတ်ကိုပစ်၍ ပေးလိုက်လေ၏။ ပဌာစာရာသည် ထိုအဝတ်ကို ဝတ်၍ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ကာ တည်ခြင်း ငါးဖြာဖြင့် ရှိသေစွာ ရှိခိုးလျက်—

"မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်မ၏ မှီခိုရာ ဖြစ်ဟော်မူ ကြပါဘုရား၊ တပည့်တော်မ၏ သားတယောက်(အဝယ်) ကို သိန်းစွန်ရဲ ချီသုတ်ခဲ့ပါပြီ၊ တယောက် (အကြီး)ကို မြစ်ရေကြမ်း တိုက်လွှမ်း မျောဆောင်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ လမ်း ခရီး အကြားဌ ခင်ပွန်းသည် လင်ယောက်ျား ဆုံးပါးခဲ့ ပါပြီ။မိဘနှစ်ပါးနှင့် မောင်ကိုပါ တိုက်အိမ်ပါကာ သေဆုံး ကြပါသဖြင့် ထင်းပုံ တခုတည်းဌ မီးသင်္ဂြိဟ်အပ်ပါကုန်ပြီ ဘုရား"—

ဟု မိမိ၏ သောကဖြစ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကို ရှင်းလင်းလျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ချစ်သမီး ပဌာစာရာ.... ထွေရာ လေးပါး သင်ချစ်သမီး အကြီးများမနေလင့်၊ သင်ချစ်သမီး၏ မှီခိုကိုးစား အားထားရာ ဖြစ်နိုင်သောသူ၏ အထံသို့ သင်ချစ်သမီး ရောက်လာခဲ့လေပြီ၊ သင်ချစ်သမီးသည် ယခုအခါ သား, လင်, မိ, ဘ, မောင်-တို့ သေဆုံးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် မျက်ရည်ပေါက် ကြီး-ငယ်ကို ဖြစ်စေရသကဲ့သို့ ဤအတူပင် အနမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာတခွင်ဌ သား,လင်, မိ, ဘ, မောင်-တို့ သေဆုံးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်စေခဲ့ရ = ကျခဲ့ရသော မျက်ရည်ပေါက်များကား မဟာသမုဒ္ဒြာလေးစင်း အတွင်းမှာရှိသော ရေပေါက်တို့ထက် မြားမြောက်လွန်တုံသေး၏" ဟု တရားမမ္မ ညွှန်းဖော်ပြတော်မူလျက်—

စတ္တသု သမုဒ္ဒေသု ဇလံ ပရိတ္တကံ၊
တတော ဗဟုံ အသုဇလံ အနုပ္ပကံ။
ဒုက္ခေန ဗုဒ္ဓသ နရသ သောစနာ၊
ကိ ကာရဏာ အမ္ဘ တုဝံ ပမဇ္ဇသိ။

ပဋာစာရေ = ချစ်သမီး ပဋာစာရာ....။ စတ္တသု သမုဒ္ဒေသု....အရှေ့,အနောက်,တောင်,မြောက် လေးမျက်နှာ သမုဒ္ဒြာတို့၌။ ဇလံ = ရေပေါက်သည်။ ပရိတ္တကံ = သတ္တဝါတယောက်၏ မျက်ရည်ပေါက်နှင့်နှိုင်းစာ နည်းလှ စွာသေး၏။ ဒုက္ခေန ဗုဒ္ဓသ = သား, လင်, မိ, ဘ, မောင် အရင်းတို့ဆုံးရ၍ ကာယ, စိတ္တ ဒုက္ခနှစ်ဖုံဖြင့် ကြွေကြိုနှိပ်စက်အပ်သော။ နရသ = ဒေါသကိလေသာ မဲ့ခါရ သေးသူ လူဘယောက်၏။ သောစနာ = စိုးရိမ်ပူဆွေး ငိုကြွေးရခြင်းကြောင့်။ ပဝတ္တံ = ဖြစ်ပေါ်ယိုစီး၍ လာ၏သော။ အနုပ္ပကံ = တပါးမက ဂဏန်းမချနိုင်သော။ အသုဇလံ = မျက်ရည်ပေါက်များသည်။ တတော = ထို မဟာသမုဒ္ဒြာလေးစင်း အတွင်းမှာရှိသောရေထက်။ ဗဟုံ = သန်းချီဆပွါး များလှပေ၏။ အမ္ဘ = ချစ်သမီး ပဋာ-စာရာ ...။ တုဝံ = သင်ချစ်သမီးသည်။ ကိ ကာရဏာ = အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ ပမဇ္ဇသိ = သတိယွင်းပေါ့ ချစ်သမီး မေ့လျော့၍နေသနည်း။ မာ ပမဇ္ဇ=သတိတရား လက်ကိုင်ထား၍ သင်ကား မမေ့မလျော့လေလင့်”—

ဟူ၍ သောကသိမ်းတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနုမတဂ္ဂ အစမထင် သံသရာ တခွင်နှင့် စပ်သော တရားစကား (= အနုမတဂ္ဂ ပရိယာယ-ကထာ)ဟောကြားတော်မူလေလျှင် ပဋာစာရာ၏ စိတ်သန္တာန်၌ သောကတရား အထူးသဖြင့် ပါး၍သွားလေ၏။ထို အခါ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ပဋာစာရာသူဌေးသမီးကို သောကတရား ပါး၍ နေသည်ကို သိမြင်တော်မူ၍ “ချစ်သမီး ပဋာစာရာ.... သား,လင် ခင်ပွန်း-စသော သူများသည် တမလွန်လောကသို့ သွားရသော

သူ့အဖိုရာ အစောင့်အရှောက်လည်း မဖြစ်နိုင်ကြ၊ ပုန်းအောင်းရာ, မှီခိုရာလည်း မဖြစ်နိုင်ကြ၊ သို့ရကား ထိုသား, လင်, ခင်ပွန်းစသော သူတို့သည် အသက်ရှင်ကာ ရှိနေကြပါသော်လည်း တမလွန်လောက သွားရမည်သူ့အဖိုရာ မရှိကြသည်သာမည်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ပညာရှိသောသူသည် မိမိ၏သီလကို သုတ်သင်စင်ကြယ်စေ၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း လမ်းစဉ်ကိုသာ ကောင်းစွာပြီးစေရမည်" ဟူသော သဘောအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြကော်မူလျက်—

> နု သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ နု ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
> အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ညာတိသု တာဏတာ။

ပဋ္ဌာစာရေ = ချစ်သမီးပဋ္ဌာစာရာ....။ အန္တကေန = ဘဝဆုံးလျှင်း ရှင်သေမင်းသည်။ အဓိပန္နဿ = အချိန်ရောက်ကာ နှိပ်စက်လာသောသူ၏ (အဖိုရာ)။ ပုတ္တာ = သား သမီးတို့သည်။ တာဏာယ = သေမင်းရန်ကို တွန်းလှန်စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ။ နု သန္တိ = မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ပိတာ = ဘ, မိ နှစ်ပါး ကျေးဇူးရှင်များသည်။ နု သန္တိ = မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ဗန္ဓဝါ = မေတ္တာဖွဲ့ပျိုး ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟတို့သည်လည်း။ နု သန္တိ = မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ ညာတိသု = မိ, ဘ, သမီး, သား ဆွေမျိုးများတို့၌။ တာဏတာ = သေမင်းရန်ကို တွန်းလှန်ပယ်ဖျောက် စောင့်ရှောက်နိုင်ခြင်းသည်။ နတ္ထိ = တစိုးတစိ မရှိချေ။

> တေမတ္ထဝသံ ဥ တ္ဝာ၊ ပဏ္ဍိတော သီလသံဝုတော။
> နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ဓိပ္ပမေဝ ဝိသောဓယေ။

ပဏ္ဍိတော = ရှေနောက်အရေး ထောက်တွေးမြော်မြင် ပညာဉာဏ်ရှင်သည်။ တေ အတ္ထဝသံ = သေမင်းရန်ရောက်ကြိုလာမြောက်သော် စောင့်ရှောက်မည့်သူ တလွှမ္ပ မရှိခြင်း အကြောင်းရင်းကို။ ဥ တ္ဝာ = ပညာဆင်ခြင် မြော်သိမြင်၍။ သီလသံဝုတော = ကိုယ်ကျင့်သီလ မပျက်ရ

အောင် နိစ္စကျင့်ဆောက် စောင့်ရှောက်သည် ဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနဂမနံ = နိဗ္ဗာန်ထုတ်ချောက် ရောက်စေ နိုင်သော။ မဂ္ဂံ = မဂ္ဂင်ရှစ်ခက်း အကျင့်လမ်းကို။ ဒိပ္ပမေဝ = လျှင်စွာသာလျှင်။ ဝိသောဓယေ = ကျင့်ဆောင်နေစဉ် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏"—

ဟူသော ဤဂါထာတို့ဖြင့် တရားဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ပဌာစာရာ သူဌေးသမီးသည် မဟာပထဝီမြေမှုန့်ပမာဏ များလှစွာသော ကိလေသာတို့ကို သောတာပတ္တိမဂ်ပညာမီးဖြင့် အပြီးတိုင် လောင်ကျွမ်း ပြာဖြစ်စေလျက် သောတာပတ္တိ ဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်လေ၏။

" သောတာပန် ဖြစ်ပြီးသောအခါ ပဌာစာရာ သူဌေးသမီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မိမိအား ရှင်ရဟန်းမ-ပြုပေးရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပဌာစာရာသူဌေးသမီးကို ဘိက္ခုနီမတို့ထံ ခေါ်ဆောင်၍ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုပေးစေတော်မူလေ၏။ ပဌာစာရာ ဘိက္ခုနီမသည် ရဟန်းမိန်းမအဖြစ်ကို ရပြီးသည့်နောက် အထက်မဂ်အလိုငါ ဝိပဿနာအလုပ်အားထုတ် ကျင့်ကြံနေစဉ် တနေ့ သင်္ဘ ရေအိုးဖြင့် ရေကို ခပ်၍ ခြေတို့ကို ဆေးကြောရန် ရေလောင်းလေလျှင် ထိုရေသည် အနည်းငယ်သော အရုပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေ၏။ ဒုတိယအကြိမ် လောင်းပြန်သောအခါ ထိုအရုပ်ထက် အနည်းငယ် ဝေးသော အရပ်တိုင်အောင်ရောက်၍ ပြတ်လေ၏။ တစ်နေ့ တတိယအကြိမ် လောင်းပြန်သောအခါ ထို ဒုတိယ အရုပ်ထက် အနည်းငယ် ဝေးသော အရုပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေ၏။

ပဌာစာရာထေရီ ရဟန္တာမ-ဖြစ်ခြင်း

ပဌာစာရာထေရီသည် ထိုရေသုံးမျိုးရောက်ရာ အရုပ်သုံးမျိုးကိုပင် အာရုံယူ၍ အရွယ် သုံးပါးတို့ကို ညွှန်ပြ၍ ပိုင်းခြားပြီးလျှင်—

"ငါသည် ပဌမအကြိမ် သွန်းလောင်းအပ်သော ရေကဲ့သို့ ဤသတ္တဝါတို့သည် ပဌမအရွယ်၌လည်း စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်နိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုပဌမရေထက် အနည်းငယ်ဝေးသောအရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေသော ဒုတိယအကြိမ် လောင်းအပ်သောရေကဲ့သို့ မစ္ဈိမအရွယ်၌လည်း စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်နိုင်ကြကုန်၏၊ ထိုဒုတိယရေထက် အနည်းငယ် ဝေးသော အရပ်တိုင်အောင် ရောက်၍ ပြတ်လေသော တတိယအကြိမ် လောင်းအပ်သောရေကဲ့သို့ ပစ္ဆိမအရွယ် = နောက်ဆုံးအရွယ်၌လည်း စုတိပြတ်ကြွေ ကေန်ပင် သေကြကုန်၏"—

ဟု ပညာသက်ဝင် ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ နေလေ၏။ ထိုကဲ့သို့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံကို ရယူဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ပဌာစာရာထေရီသည် "ဤရေသုံးမျိုးလုံးပင် ကုန်ခန်း,ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသကဲ့သို့ ဤအတူ သတ္တဝါတို့၏ အာယုသင်္ခါရများသည်လည်း ကုန်ခန်း,ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိကုန်၏"ဟု အနိစ္စလက္ခဏာကိုဝင်း, ထိုအနိစ္စလက္ခဏာကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့် ဒုက္ခလက္ခဏာ,အနတ္တလက္ခဏာ နှစ်ပါးတို့ကိုဝင်း စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက် ဝိပဿနာအလုပ် ပွါးများအားထုတ်နေစဉ် ဥတုသပ္ပါယကို ရယူလိုသဖြင့် မိမိနေရာ ကျောင်းတိုက်ခန်းသို့ ဝင်လေလျှင် အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ရန် ဆီမီးခွက်ကို စွဲကိုင်ကာ အခန်းတွင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ဆီမီးခွက်ကို နေရာတကျထားပြီးလျှင် ညောင်စောင်းယပ်၌ ထိုင်လျက်ပင်လျှင် ဆီမီးခွက်ကို ငြိမ်းစေရန် အပ်သံချန်ဖြင့် ဆီမီးစာကို ဆီသို့ရှေးရှု ဆွဲငင်လိုက်လေသည်။

ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်၌ ထိုင်နေတော်မူရင်းကပင် ကိုယ်တော်ရောင်ကို ဖြန့်လွှတ်၍ ထေရိမ၏ မျက်မှောက်၌ ရပ်တည်ကာ ဟောကော်မူသကဲ့သို့—

"ချစ်သမီး ပဌာစာရာ.... သင်ချစ်သမီး စဉ်းစားဆင်ခြင်သော ဤအကြောင်းအရာသည် စဉ်းစားဆင်ခြင်သည့်အတိုင်း မှန်ပေ၏၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့သည်ပင်

စုတိပြတ်ကြွေသေလွန်ခြင်းသဘောရှိကြကုန်၏၊ သို့ရကား ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် မသိမြင်သောသူ၏ အနှစ်တရာ အသက်ရှင်နေရခြင်းထက် ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း, ပျက်ခြင်းကို ဉာဏ်ပညာဖြင့် သိမြင်သောသူ၏ တရက်မျှသော်၎င်း, တခဏမျှသော်၎င်း အသက်ရှင်နေရခြင်းသည် ချီးမွမ်းအပ် အထူးသဖြင့် မြတ်လှပေ၏"—

ဟု ဤအနက်သဘောကို ဖော်ပြတော်မူလျက်—

"ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊
အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယ္ယော၊
ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ပဠာစာရေ = ချစ်သမီး ပဠာစာရာ....။ ယော = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်ကား။ ဥဒယဗ္ဗယံ = ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်းကို။ အပဿံ–အပဿန္တော = ဝိပဿနာဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မသိမမြင်ပဲ။ ဝဿသတံ = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဇီဝေ–ဇီဝေယျ = အသက်ရှည်ထွေ တည်နေရာ၏။ တဿ = ထိုသူ၏။ ဇီဝတော=အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍နေရခြင်းထက်။ ဥဒယဗ္ဗယံ = ရုပ်နာမ် နှစ်သင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်းကို။ ပဿတော = ဝိပဿနာဉာဏ် မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင် သိမြင်နေသောသူ၏။ ကော-ဟံ = ကာလမကြာ တရက်တာမျှ။ ဇီဝိတံ = ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းသည်။ သေယ္ယော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏"—

ဟူသော ဤမမ္မပဒတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဂါထာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ပဠာစာရာထေရီသည် ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ဆိုက်ရောက်လေ၏။ ပဋိသမ္ဘိဒါဝတ္ထု ရဟန္တာထေရီဖြစ်လေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ပဋာစာရာထေရီသည် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်၌ အလုံးစုံသော ဝိနည်း ဝိဇ္ဇာကတ်ကို အကျယ်အားဖြင့် သင်ကြားတတ်မြောက်၍ ဝိနည်းနှင့် စပ်သော အကြောင်းအရာ အရေးအခင်းများကို ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း ဟောကြားဖြေဆိုလေ့ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်တော်မူကာ ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ပဋာစာရာ ရဟန္တာထေရီမကို—

> "တေဒဂ္ဂ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝိနယဓရာနံ ယဒိဒံ ပဋာစာရာ = ရဟန်းတို့....ဝိနည်းကိုဆောင်ကုန်သော ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ပဋာစာရာဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဝိနယဓရ = ဝိနည်းကိုဆောင်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ပဋာစာရာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၅) ဓမ္မဒိန္နာထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤဓမ္မဒိန္နာထေရီအလောင်းသူတော်ကောင်းအမျိုးသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော အလုပ်သူမအမျိုးသမီးဖြစ်၍ ရင့်ကျက်သော ပညာရှိသူ သီလစောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်လျက် တနေ့သော် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝကာ သုဇာတမထေရ် ဆွမ်းခံ

ကြွေဝင်တော်မူလာသည်ကို ရေခပ်သွားရင်း ဖူးတွေ့ရ၍ **မ**ထေရ်မြတ်အား မိမိစားသုံးရန် ယူဆောင်ခဲ့သည့် မုန့်ကို သဒ္ဓါကြည်ညိုစွာ သာဟတ္ထိကမြောက် ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေသည်။ **မ**ထေရ်မြတ်သည်လည်း ထို အမျိုးသမီးကို ချီးမြှောက်တော်မူသော အားဖြင့် မုန့်ကို အလှူခံပြီးလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် ထိုင်၍ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်တော်မူလေ၏။

> ထိုသို့ မုန့်အလှူဒါန လှူဒါန်းရသော အရှင်သုဇာတ **မ**ထေရ်မြတ်ကား နိရောဓသမာပတ်မှ ထသစ်ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကောင်းမှုကား **မ**ကြာမီပင် အကျိုးပေးနိုင်စွမ်း ရှိလေသည်။

အမျိုးသမီး အလုပ်သူမ(=ကျွန်မ)သည် ဤမျှ မုန့်လှူရခြင်းလည်း **မ**ရောင့်ရဲနိုင်ပဲ မိမိ၏ ဆံပင်တို့ကို ရသမျှနှင့် ရောင်းချ၍ အရှင်သုဇာတ**မ**ထေရ်မြတ်အား အိမ်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ မွန်မြတ်သောဆွမ်း ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ထိုအကြောင်းကို ထိုအလုပ်သူမ(ကျွန်မ)၏ အရှင်ဖြစ်သူ သူဌေး ကြားသိရ၍ နှစ်သက်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကာ မိမိ၏ သားနှင့် ပေးထိမ်းမြားခြင်း ထို ကျွန်မကို ချေးမ-ပြုလေ၏။

ထို သူဌေးချေးမသည် တနေ့သ၌ ယောကျ္ဃမမိန်းမသူဖြစ်သည့် သူဌေးကတော်ကြီးနှင့် အတူတကွ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွားရောက်ကြကာ ရှိခိုး တရားနာယူစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီထေရီတပါးကို "ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်းသောအရာ"ဝယ် တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားရဝမ်းသာ မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာတော်အား ကြီးစွာသောအလှူဒါနကို ပေးလှူ၍ ထိုတေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဤအကျွန်ပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ဝယ် ထိုဆုတောင်းပြည့်ဝမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

ဘဏ္ဍာစိုး သူဌေးကတော်ဘဝ

ထို သူဌေးချွေးမသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားလျက် ဤကမ္ဘာမှ လွန်ခဲ့သော (၉၂) ကိုးဆယ့်နှစ် ကမ္ဘာထက်ဝယ် ဖုဿမြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလ၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဘဏ္ဍာ-မိကွဲဖြစ်သည့် မင်းသားသုံးဦး တို့၏ ဘဏ္ဍာစိုးသူဌေးကတော်ဖြစ်၍ သဒ္ဓါတရား ကြီးမားထက်သန်သူဖြစ်ကာ "တစ်ခုကို ပေးပါ"ဟု တောင်းဆိုအပ်လျှင် နှစ်ခုပင် ပေးခဲ့လေသည်၊ (ထို ဘဏ္ဍာစိုး ဇနီး မောင်နှံတို့အကြောင်းကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် ၃တိယတွဲ စာမျက်နှာ ၆၀၇-မှ စ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ကိုကိုမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထိုဘဏ္ဍာစိုး သူဌေးကတော်သည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ရာ ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ကိုကိုမင်းကြီး၏ ရှေးဖော်ပြုရာပါ သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် ခြောက်ယောက်မြောက် "သုဓမ္မာ"မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ နှစ်ပေါင်းနှစ်သောင်းကြာ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်လျက် ရဟန်းသံဃာတော်အား သံဃာ့အရာမ် ပရိဝုဏ်ကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(ခ) ဓနာဂ်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို မင်းသမီးသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍-ထိုဘဝမှ စုတေပြန်သော် တဖန် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ ဘုရားနှစ်ဆူတို့၏အကြား မရေမတွက်နိုင်သော နှစ်ပရိဏ္ဍေဒ ကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားလျက် ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ် ရာဇဂြိဟ်ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော်

ဝိသာခသူဌေးနှင့် မိဘတို့ စုဖက်သဖြင့် ဝိသာခသူဌေးအိမ်သို့ ရောက်ရှိကာ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်ဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။

လွန်ခဲ့သော (၉၂) ကိုးဆယ့်နှစ်ကမ္ဘာထက်က ဗုဒ္ဓသမ္မတ်စွာ ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၀ယ် သဒ္ဓါတရားကြီးမားလှသော ဘဏ္ဍာစိုးဇနီးမောင်နှံတို့သည် ၎၊ အကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါ၌ ဝိသာခသူဌေးနှင့်ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်တို့ ဖြစ်လာကြလေသည်။ ဝိသာခသူဌေးကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ပဌမဆုံးအကြိမ် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့်နေ့) ရာဇဂြိဟ်ပြည်သို့ ရောက်တော်မူ၍ ဘုရားဖူးရန် တသိန်းနှစ်သောင်းသော ပရိသတ်နှင့် အတူတကွ လာရောက်သော ဗိမ္ဗိ-သာရမင်းတရားအား တရားဟောတော်မူသဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ကြသော တသိန်းတသောင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အဲ့နက် တယောက်အပါအ၀င် ဖြစ်လေသည်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးနှင့်လည်း၊ အလွန်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေသူဌေး ဖြစ်လေသည်။

ဝိသာခသူဌေးသည် ပဌမအကြိမ် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ရကတည်းကပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်၍ တဖန် တနေ့သ၌ တရားနာပြန်သော် သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်လေသည်။ ထို့နောက် တနေ့သ၌ တရားနာပြန်ရာ အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်လေသည်။ ဝိသာခသူဌေးသည် အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် အိမ်သို့ ပြန်လာသည်ရှိသော် အခြားလွန်ခဲ့သောနေ့များ၌ ထိုမ၌မှ ကြည့်ရှုကာ ပြုံးလျက်ရှင်လျက် အိမ်သို့ ပြန်လာလေ့ရှိသော်လည်း ထိုအနာဂါမ်အရိယာဖြစ်သော နေ့၌မူ ထိုသို့ မဟုတ်တော့ပဲ အလွန်ငြိမ်သက်သောဇနီး အလွန်ငြိမ်းအေးသောစိတ်ရှိလျက် ပြန်လာလေသည်။

ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် ခြေလှေ့ခံသော လေသာနန်းပြူတင်းကို ဖွင့်၍ လမ်းမဖက်သို့ မြော်ကြည့်လတ်သော် ဝိသာခသူဌေး၏ ဇနီးကြီးစွာဖြင့် လာနေပုံအခြင်းအရာကို မြင်ရလေလျှင် "ငါ၏အရှင်သခင် ဝိသာခသူဌေး ဤကဲ့သို့ ဇနီးကြီးစွာဖြင့် လာနေခြင်းသည် အဘယ်သို့ အကြောင်းလူး ရှိပါလိမ့်" ဟု

ကြီစည်အောက်မေ့ကာ သူ့ဌေးကို ကြိုဆိုမှု ပြုလိုရကား အိမ်လေကားဦး (= လေကားရင်း) ၌ ရပ်လျက် ဆွဲကိုင်စေရန် မိမိလက်ကို ဆန့်တန်းပေးလိုက်လေသည်။ ဝိသာခသူဌေးသည် အခြား လွန်ခဲ့သောနေ့များ၌ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်၏ လက်ကို ဆွဲကိုင်၍ အိမ်ပေါ်သို့ တက်ရောက်နေကျဖြစ်သော်လည်း ထိုနေ့၌မူ မိမိလက်ကို ကွေး၍ပင် ထားလိုက်လေ၏။ သူ့ဌေးကတော်သည် "နံနက်စာ စားသောအခါ၌ သိရပေလိမ့်မည်"ဟု ကြီစည်အောက်မေ့ကာ စိတ်ကို ဖြေလိုက်လေ၏။ ဝိသာခသူဌေးသည် ရှေးအခါက ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်နှင့် အဝူတက္ခ စားနေကျဖြစ်သော်လည်း ထိုနေ့၌မူ သူဌေးကတော်ကို မခေါ်ဝင် မပန်ကြားတော့ပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သော ရဟန်းတော် တပါးကဲ့သို့ ဦးနှောက်ကြီးစွာဖြင့် တယောက်တည်းသာ စားလေ၏။ သူ့ဌေးကတော်သည် "ညနေချမ်းကာလ၌ သိရပေလိမ့်မည်"ဟု ကြီစည်အောက်မေ့ကာ စိတ်ကို ဖြေသိပ်လေ၏။

ဝိသာခသူဌေးသည် ထိုနေ့အဖို့ရာ ညချမ်းကာလရောက်လတ်သော် ကျက်သရေတိုက်ခန်းသို့ မဝင်ပဲ အခြား အခန်းတခုကို သုတ်သင် ရှင်းစေကာ ကပ္ပိယခဲ့ရင်ညောင်စောင်းတခုကို ခင်းစေ၍ တယောက်တည်းသာ အိပ်စက်လေ၏။ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် ထိုအခါကျမှ "ဤသူဌေးအဖို့ရာ အပြင်အပဋ္ဌေတောင့်တချစ်ခင်မှုပင် ရှိလေသလော၊ သို့မဟုတ် တစုံတယောက် စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်သူကပင် စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်အပ်လေသလော၊ သို့မဟုတ် ငါ၏ အပြစ် တစုံတရာပင် ရှိလေသလော" ဟု တွေးတောမိကာ လွန်စွာ့လွန်စွာ စိတ်နှလုံးမချမ်းသာစဲ တရက် နှစ်ရက် နေပြီးသောအခါ၌ "ဤမျှလောက် ဆိုလျှင် သိနိုင်လောက်ပြီ" ဟု ကြီစည်ဆင်ခြင်ကာ ဝိသာခသူဌေးအား ပြုစုယုယရန် သွားရောက်၍ ရှိခိုးလျက် ရပ်တည်နေလေ၏။ ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးနှင့် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်တို့ အပြန်အလှန် မေးကြ, ဖြေကြသည်မှာ—

(သူဌေး) ဓမ္မဒိန္နာ.... အခါမဟုတ်ပဲ အဘယ့်ကြောင့် ရှင်မ လာရောက်သနည်း။

(သူဌေးကတော်) ဟုတ်ပါသည် အရှင်သား.... ကျွန်တော်မ သည် အခါမဟုတ်ပဲ လာရောက်မိပါသည်။ အရှင် သားသည် ယခုအခါ ရှေးကလို မဟုတ်တော့ပါ၊ အသို့နည်း(= ဘယ့်နယ်လဲ)အရှင်သား၏အဖိုရာ ကျွန်တော်မမှ အပြင်အပဋ္ဌ တောင့်တချစ်ခင်မှုပင် ရှိလေသလော။

(သူဌေး) မရှိပါဘူး ဓမ္မဒိန္နာ....။

(သူဌေးကတော်) သို့မဟုတ်လျှင် အခြားတစုံတယောက် စိတ် ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်သူရှိသလော။

(သူဌေး) ဤသို့ စိတ်ဝမ်းကွဲအောင် ပြုလုပ်သူလည်း မရှိပါ။

(သူဌေးကတော်) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တစုံတရာ ကျွန်တော်မ၏ အပြစ်ပင် ရှိပါသလော။

(သူဌေး) သင်၏ အပြစ်လည်း မရှိပါ ဓမ္မဒိန္နာ....။

(သူဌေးကတော်) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် အရှင်သား တို့သည် ကျွန်တော်မနှင့် ပင်ကိုယ်ပကတိ ဇနီး မောင်နှံသဘောဖြင့် နှုတ်ခွန်းဆက်စကား, တုံ့ပြန် စကားမျှကိုပင် မပြောကြားကြပါသနည်း။

ထိုသို့ တိုက်ရိုက် မေးမြန်းသောအခါ ဝိသာခ သူဌေးသည် "ဤ ငါသိရသော လောကတွင်ရာတရားမည်သည် အလွန်ဝန်လေး အလေးပြုအပ်သည့် တရားဖြစ်၍ အရပ်စကား အရပ်အကြောင်း များလို ထင်ရှားပြထိုက်သည့် တရားမဟုတ်ချေ၊ လျှို့ဝှက်ထား သင့်သော တရား ဖြစ်ချေ၏၊ သို့သော်လည်း အကယ်၍ ငါမဖြေ ကြားလျှင် ဤဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်သည် နှလုံး ပေါက်ကွဲကာ ဤနေရာမှာပင် သေလေရာ၏"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍—

"ဓမ္မဒိန္နာ....ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာ ကို ကြားနာရသောကြောင့် လောကုတ္တရာ (ခေါ်သော) တရားကို ရရှိသိမြင်ခဲ့လေပြီ၊ ထိုသို့လောကုတ္တရာတရားကို ရရှိသိမြင်သောသူ၏ အဖို့ရာ ဤသို့သဘောရှိသည့်လောကီ အပြုအမူများသည် လားလားမျှ မသင့်တော်ချေ။ သင် အကယ်၍ အလိုရှိ (= သဘောတူညီ) ပါမူ သင့် ဖက်က ပါရှိလာသော ကုဋေလေးဆယ်, ငါ့ဖက်က ပါရှိ လာသော ကုဋေလေးဆယ်=နှစ်ရပ်ပေါင်း ကုဋေရှစ်ဆယ် သော ဥစ္စာများ ဤအိမ်မှာ ရှိပေသည်၊ ဤကုဋေရှစ်ဆယ် သော ဥစ္စာ၌ သင်သည် စိုးပိုင်သူဖြစ်ကာ ငါ၏ အမှီ အရာ၌ဖြစ်စေ, အမကြီးအရာ၌ဖြစ်စေ တည်နေပါလော့၊ သင်ပေးအပ်သည့် တမင်းအစာမျှဖြင့်ပင် ငါသည် မျှတ၍ နေပါမည်။ အကယ်၍ ဤသို့ မပြုလုပ်လိုလျှင်လည်း ဤ စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ယူဆောင်ကာ မိဘအိမ်သို့ သင်ပြန် သွားပါလေ။ အကယ်၍ သင့်အဖို့ရာ အပြင်အပ၌ တောင့် တမှ မရှိဘူးပ-ဆိုလျှင် ငါသည် သင့်ကို နှမငယ်အရာ၌ သော်၎င်း,သမီးအရာ၌သော်၎င်းထား၍ ကျွေးမွေးစောင့် ရှောက်ပါမည်"—

ဟု ပွင့်လင်းကျယ်ပြန့်စွာ ပြောကြားလေ၏။ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေး ကတော်သည် ထိုစကားကို ကြားသိရလျှင် "သာမန်ယောကျ်ား တယောက်သည် ဤသို့ ပြောဆိုနိုင်သော့ဟု၍ မရှိဖြစ်ချေသည်၊ ကေန်ပင် ဤအရှင့်သားသည် လောကုတ္တရာတရားကို ဝိုင်းခြား ထိုးထွင်း သိမြင်အပ်လေပြီ၊ အထူးအားဖြင့် ငါသိလိုသည်မှာ ထို လောကုတ္တရာတရားကို ယောကျ်ားများသာ ထိုးထွင်းသိထိုက် သလော၊ သို့မဟုတ် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများလည်း ထိုးထွင်း သိမြင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သလော"ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် ဝိသာခသူဌေး ကို "အရှင့်သား....အသို့နည်း = ဘယ့်နယ်လဲ ဤလောကုတ္တရာ တရားကို ယောကျ်ားများသာ ရထိုက်ပါသလော၊ မာတုဂါမ

မင်းမိန်းမများလည်း ရနိုင်ပါသလော”ဟု တိုက်ရိုက်ပင် မေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးက “ဘယ်နှယ်ပြောပါလိမ့် ဓမ္မဒိန္နာ.... ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ်ကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်၊ အားထုတ်ကြသောသူတိုင်းပင် ဤလောကုတ္တရာတရား အမွေကို ရယူနိုင်ကြကုန်၏။ မင်ဖိုလ်၏ ဥပနိဿယသည်း ရှေးကုသိုလ်ပစ္စည်းရှိသူတိုင်းပင် ဤလောကုတ္တရာတရားကို ရယူနိုင်ကြကုန်၏”ဟု ဖြေကြားပြောဆိုလေလျှင် ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်သည် “အရှင့်သား....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကျွန်တော်မအား ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုတော်မူကြပါကုန်လော့” ဟု ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးသည် “ကောင်းပြီ ရှင်မ....ငါသည်လည်း သင့်ကို ဤလောကုတ္တရာတရားလမ်းခရီးခွင်ပင် ယှဉ်စေလို (= တိုက်တွန်းလို) ပါ၏၊ သို့သော်လည်း ရှင်မ၏ စိတ်အလိုကို မသိသည့်အတွက် မပြောကြား မတိုက်တွန်းခဲ့မိချေ”ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင် ထိုခဏမှာပင် ဗိမ္ဗိသာရပင်းကြီးအထံသို့ သွားရောက်၍ ရှိခိုးကာ ရပ်တည်နေလေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးက “သူဌေး....အဘယ်ကြောင့် အခါမဟုတ်ပဲ လာရောက်သနည်း”ဟု မေးလေလျှင် ဝိသာခသူဌေးသည် “မြတ်သောမင်းကြီး...ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်သည် ရှင်, ရဟန်းမ-ပြုတော့မည်ဟု ပြောဆိုပါသည်”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးက ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်အတွက် အဘယ်ဝတ္ထုကို ရသင့်သနည်း = ရလိုသနည်း”ဟု မေးလေလျှင် ဝိသာခသူဌေးသည် “အခြားတစုံတရာဝတ္ထုကို ရလိုမှုမရှိပါ၊ အရှင်မင်းကြီး.... ရွှေထမ်းစင်ကိုလည်း ရသင့်ပါ၏ = ရလိုပါ၏၊ မြို့တော်ကိုလည်း သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေခြင်းငှါ ရလိုပါ၏” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးသည် ဝိသာခသူဌေးလျှောက်ထားသည့်အတိုင်း ရွှေထမ်းစင်ကို ပေး၍ မြို့တော်ကို သုတ်သင်ရှင်းစေလေ၏။

ခမ်းနားစွာ ဘိက္ခုနီမ-ပြုပေးခြင်း

ဝိသာခသူဌေးသည် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်ကို နံ့သာရေဖြင့် ရေချိုးစေ၍ အဆင်တန်ဆာစုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်စေပြီးလျှင် ရွှေထမ်းစင်ထက်၌ တက်ရောက် ထိုင်နေစေလျက် ဆွေမျိုး အပေါင်းကို ဝန်းရံလိုက်ပါစေပြီးနောက် မြို့တော်ကို နံ့သာဖြင့် ထုံလိုင်အောင် ပြုသည့်အလား များစွာသော နံ့သာ, ပန်းမာလ-စသည်တို့ဖြင့်ပူဇော်မှုပြုလုပ်ကာ ဘိက္ခုနီမများနေထိုင်ရာကျောင်း တိုက်သို့ သွားရောက်၍"အရှင်မကြီးတို့ဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ကြင်ဖော် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်ကို ရှင်ရဟန်း-ပြုပေးတော်မူကြပါ ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားပြောဆိုလေ၏။ ဘိက္ခုနီမတို့က (အပြစ် ရှိ၍ ထိုသို့လျှောက်ထားသည်ဟု ထင်မှတ်ကြကာ) "ဒါယကာ သူဌေး....တခါ,နှစ်ခါ မှားမိသောအပြစ်များကို သည်းခံလင့်ပါ သည်"ဟု ပြောဆိုကြလေလျှင် ဝိသာခသူဌေးသည် "အရှင်မကြီး တို့ဘုရား....ဓမ္မဒိန္နာ သူဌေးကတော်မှာ တစိုးတစိ အပြစ်မရှိပါ။ ဓမ္မဒိန္နာသည် သဒ္ဓါကြည်ညိုသဖြင့် ရှင်ရဟန်း-ပြုလိုသူ ဖြစ်ပါ သည်" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ ဝိနည်းအရာ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်သော ထေရီတပါးသည် ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်အား တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောကြားပြီးလျှင် ဆံတို့ကို ပယ်ချရိတ် ဖြတ်၍ ရှင်ရဟန်း-ပြုပေးလေ၏။ ဝိသာခ သူဌေးသည်လည်း ဓမ္မဒိန္နာထေရီကို"အရှင်မဘုရား....သာသနာတော်၌ မွေ့လျော်စွာ နေတော်မူပါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး = သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ဟော ကြားအပ်ပါပြီ" ဟု လျှောက်ထား၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် အိမ်သို့တဖန် ဗဲသွားလေ၏။

ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ၏ အဖိုရာ ရဟန်း-ပြုသောနေ့မစ၍ များစွာ သော လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ဖြစ်ရှိရရှိလေသည်၊ထေရီသည် ထိုသို့ လာဘ်ပူဇော် သက္ကာရ များလှသောကြောင့်ပင် ရဟန်းတရား အားထုတ်ခွင့်ကို မရနိုင်ပဲ ရှိလေသည်။ (ဤတိုင်အောင်သော

စကားစုကား မဇ္ဈိမနိကာယ် မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ စူဠဝေ-ဒလ္လ သုတ်အဖွင့်မှ ဖြစ်သည်။)

ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးလတ်လျှင် "ဤဝိသာခ သူဌေးသည် အိမ်အလယ်၌ တည်နေစဉ်ပင် သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ ဆုံးအောင် ပြုတုံသေး၏၊ ရှင်ရဟန်းမ အဖြစ်ကို ရသောအချိန်မှ စ၍ ငါသည်လည်း သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဆုံးအောင် ကျင့်ဆောင် ကြိုးကုတ် အားထုတ်မှ သင့်တော့မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ ဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်သော ထေရီမကြီးတို့ထံသို့ သွားရောက်၍ "အရှင်မကြီးတို့ဘုရား... တပည့်တော်မ၏အဖွိုရာ အာရုံငါးပါး ရောပြွမ်း ရှုပ်ထွေးသော နေရာဌာနဌ စိတ်သည် မပျော်ဝိုက်ပါ၊ ရှာငယ်တောကျောင်းတခုသို့ သွားလိုပါသည်" ဟု လျှောက်ထား လေ၏။ ထေရီမကြီးတို့သည် အမျိုးကြီးမှတောထွက်ကာ ရဟန်းမ ပြုသူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ထိုဓမ္မဒိန္နာထေရီမ၏ စိတ် (တောကျောင်း နေလိုသောစိတ်)ကို မတားနိုင်ကုန်ရကား ဓမ္မဒိန္နာထေရီမကို ခေါ်ဆောင်ကြကာ ရှာငယ်ကျောင်းတခုသို့ သွားကြလေကုန်၏။

ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည် ရှေးလွန်လေပြီးသော ဘဝများက သမီးရ တရားတို့ကို ဥာဏ်ပညာဖြင့် ကြိတ်ချေ (သုံးသပ်) ခဲ့ဘူးသူ ဖြစ် သောကြောင့် မကြာမြင့်မီပင်လျှင် ရဟန်းတရား ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ် လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရ-ဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာမ ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည် "ငါ၏ ရဟန်းကိစ္စကား အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ၎င်းတောအရပ်၌နေ၍ အဘယ် အမှု ပြုတုံအံ့နည်း = ပြုဖွယ်မရှိ၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့သာလျှင် ငါပြန် ပေအုံ့၊ ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ငါ့ကို အမှီပြု၍ များစွာသော ဆွေမျိုး အပေါင်းသည် ကောင်းမှုတို့ကို ပြုကြရပေလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်မိကာ ဆရာ, ဥပဇ္ဈာယ် ထေရီမကြီးတို့ကို ပင့်ခေါ်ခဲ့၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့သာလျှင် တဖန်ပြန်၍ လာလေ၏။

ဝိသာခသူဌေး ပြဿနာမေးခြင်း

ဝိသာခသူဌေးသည် "ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ ရာဇဂြိဟ်ပြည်သို့ ပြန်လာသတဲ့"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ "ဓမ္မဒိန္နာသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးလျှင် မကြာမီပင် ဇနပုဒ် = တိုက်နယ်သို့ သွားခဲ့လေပြီ၊ သွားပြီးလျှင်လည်း မကြာမီပင် ပြန်လာလေပြီ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်မှာပါလိမ့်၊ ငါကိုယ်တိုင်သွားရောက်၍ သိအောင် စုံစမ်းဦးအုံ့"ဟု ကြံစည်၍ ညနေချမ်းအခါ၌ ဓမ္မဒိန္နာထေရီအထံသို့ သွားရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေပြီးသော် "အရှင်မ....သာသနာတော်၌ မွေ့လျော်၏လော, မမွေ့လျော်ဘူးလော"ဟု ဤသို့မေးခြင်းသည် ပညာရှိတို့အလုပ် မဟုတ်ချေ၊ဥပါ-ဒါနကျွန်နာငါးပါးတို့ကို ကပ်ကာဆောင်၍ ပြဿနာကို မေးလျှောက်ပေအုံ့၊ အမေးပုဏ္ဏာ ပြဿနာကို ဖြေဆိုခြင်း (ဖြေဆိုပုံ) ဖြင့်ပင် ထိုဓမ္မဒိန္နာ၏ သာသနာ၌ မွေ့လျော်ခြင်း, **မ**မွေ့လျော်ခြင်းကို ငါသိအောင်စုံစမ်းပေအုံ့" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ခန္ဓာငါးပါး-အစရှိသော အစွမ်းအားဖြင့် ပြဿနာတို့ကို မေးမြန်းလေသည်။ (ဤ၌ ဝိသာခသူဌေး၏ မေးပုံ, ဓမ္မဒိန္နာထေရီ၏ ဖြေပုံ အလုံးစုံအကျယ်ကို ဝိဌကတ်တော်မြန်မာပြန် မူလပဏ္ဏာသ၊ ၅-စူဠယမကဝဂ်၊ ၄-စူဠဝေဒလ္လသုတ်၊ စာမျက်နှာ ၃၀၅-မှစ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

ဓမ္မဒိန္နာ ရဟန္တာထေရီမ-သည် သန်လျက်ဖြင့် ကြာရိုးကိုဖြတ်သကဲ့သို့ မေးတိုင်း မေးတိုင်းသော ပြဿနာစုကို မဆုတ် မဆိုင်းမြင်းလျင်စိုင်းသကဲ့သို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ ဖြေဆိုလေ၏။ ဝိသာခသူဌေးသည် ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ-၏ ဉာဏ်ထက်မြက်ခြင်းကို သိရှိ၍ ဒိမိရအပ် သိအပ်ပြီးသောအရာဝယ် အစဉ်အတိုင်း အောက်မဂ်သုံးပါးတို့၌ မေးသင့်သမျှ ခြင်းရာဥသုံ ကုန်အောင် စုံအောင် မေးမြန်းလျှင် နာယူသင်ကြား မှတ်သားဘူးသောအားဖြင့် (=ကိုယ်တိုင် ရသည် သိသည် မဟုတ်ပဲ)အရဟတ္တမဂ်၌လည်း ပြဿနာကို မေးမြန်းပြန်လေသည်။ ဓမ္မဒိန္နာထေရီသည်လည်း ဝိသာခသူဌေး၏ အဖွဲ့ရာ အနာဂါမိဖိုလ်တိုင်အောင်သာ မေးဖွဲ့ရန် အရာဖြစ်

သည်ကို သိရှိ၍ "ယခုအခါ ဝိဿာခသူဌေးသည် မိမိ၏ မေးသင့်သော အရာနယ်ပယ်ကို လွန်၍ ပြေးသွားလေပြီ"ဟု ဆင်ခြင်သိရှိ၍ ဝိသာခသူဌေးကို တန်ရပ်စေလို နှစ်စေလိုရကား—

"အရှင်မ .... ပြိမ်းအေးမှ = နိဗ္ဗာန်၏ ပြိုင်ဖက်ကား အဘယ်ပါနည်း"—

ဟူ၍ ဝိသာခသူဌေးက မေးအပ်လေလျှင်—

"ဒါယကာဝိသာခ....သင်သည် ပြဿနာကို လွန်၍သွားပြီ (= မေးသင့်သည်ထက် ပိုလွန်၍ သင်မေးမိလေပြီ-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ သင်သည် ပြဿနာတို့၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားကို ယူရန် မစွမ်းနိုင်(= နိဗ္ဗာန်တရားကား ပြိုင်ဖက် မရှိသောတရား ဖြစ်သည်၊ ယင်းသို့ ပြိုင်ဖက် မရှိသော နိဗ္ဗာန်၏ ပြိုင်ဖက်ကား အဘယ်ပါနည်း-ဟု မေးသော သင်သည် ပြဿနာ၏ အပိုင်းအခြား ပမာဏကို မယူစွမ်းနိုင်-ဟု ဆိုလိုသည်)။ မှန်ပါသည် ဒါယကာဝိသာခ....သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်သည် နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်၏၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် လားရာရှိ၏။ နိဗ္ဗာန်လျှင် အဆုံးရှိ၏။ ဒါယကာဝိသာခ.... အလိုရှိခဲ့မူ (= မကျေနပ်သေး၍ ထပ်မေးလိုလျှင်) သင်သည် မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်၍ ထိုအနက်အဓိပ္ပါယ် အကြောင်းအရာကို မေးလျှောက်လော့၊ သင့်အား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည့် အတိုင်း ထို အနက်အဓိပ္ပါယ် အကြောင်းအရာကို မှတ်လော့"—

ဟု ပြတ်ပြတ်သားသား မိန့်ကြားပြောဆိုလိုက်လေသည်။

ထိုအခါ ဝိသာခသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင့် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ မိမိက မေးပုံ,ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ-က ဖြေပုံ အလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝိသာခသူဌေး လျှောက်ထားသည့်စကားကို ကြားသိတော်မူရလေလျှင် "ငါ့သမီးတော် ဓမ္မဒိန္နာထေရီမ-၏သန္ဓာန်မှာ အတိတ်,

အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတရားတို့၌ တပ်မက်မှု = တဏှာလောဘ မရှိတော့ချေ"ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဓမ္မပဒကျမ်းဝယ်—

ယသ ပုရေ စ ပစ္ဆာ စ၊ မဇ္ဈေ စ နတ္ထိ ကိဉ္စန်။
အကိဉ္စန် အနာဒါနံ၊ တမဟ ဗြူမိ ဗြာဟ္မဏံ။

ဂဟပတိ = ဒါယကာဝိသာခသူဌေး…။ ယသ = အမှတ်မထင် အကြင်သူ၏ (သန္တာန်၌)။ ပုရေ စ = ရှေးကဖြစ်ပြီး အတိတ်ခန္ဓာတရားတို့၌ရင်း။ ပစ္ဆာ စ = နောင်ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အနာဂတ်ခန္ဓာတရားတို့၌ရင်း။ မဇ္ဈေ စ = အတိတ်နှင့်အနာဂတ်နှစ်သွယ်တို့၏ အလယ်ခေါ်ပြီး ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတရားတို့၌ရင်း။ ကိဉ္စန် = ငါ့ဦးစွာဟု တဏှာအစွဲ ခေါ်မြဲမူလ ကြောင့်ကြတရားသည်။ နတ္ထိ = တစိုးတစိ မရှိချေ။ အကိဉ္စန် = ရာဂ စသည် ထိုကျွန်များလို ကြောင့်ကြဘိခြင်း အလျှင်းမရှိသော။ အနာဒါနံ = တစုံတခုသောတရားကိုမျှ စွဲယူခြင်း အလျှင်းမရှိသော။ တံ-ဟာဒိသံ = ထိုသို့ရှုအပ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို။ အဟံ = လူသုံးပါး တို့ဆရာ ငါဘုရားသည်။ ဗြာဟ္မဏံ = မာဟိတပါ၀ အနန္တကြောင့် ဗြာဟ္မဏာခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်ဟူ၍။ ဗြူမိ = ပရမတ္တ သဘာ၀အား ဟောကြားပေ၏"—

ဟူသော ဤ တရား၀ါဒကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ (ဒေသနာ နိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်-စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ ။ ဓမ္မပဒ ၆ ၂၊ မျက်နှာ ၄၅၂-မှ)။

ထိုနောင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဓမ္မဒိန္နာထေရီအား သာ၀ကောင်းကြီး ပေးတော်မူပြီးလျှင် ဝိသာခသူဌေးကို "ဒါယကာ ဝိသာခ...ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမသည် ပညာရှိ၏၊ ဒါယကာဝိသာခ... ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမသည် များမြတ်သောပညာရှိ၏။ ဒါယကာ ဝိသာခ...ငါဘုရားကို အကယ်၍ ထိုအနက်သဘောကို သင်မေး မြန်းလျှင် ငါဘုရားသည်လည်း ထိုအနက်သဘောကို ဓမ္မဒိန္နာ

ရဟန်းမ ဖြေကြားသကဲ့သို့ပင် ဖြေကြားရာ၏။ ထိုပြဿနာ၏ အနက်သည် ဤ အနက်ပင်တည်း။ ဤသို့ ဓမ္မဒိန္နာရဟန်းမ ဖြေကြားသည့်အတိုင်းပင် ထို အနက်သဘောကို သင်မှတ်ယူလေလော့"ဟု မိန့်တော်မူ၏။ (ဤ အကြောင်းအရာ အဋ္ဌပ္ပတ်ကား ဓမ္မဒိန္နာထေရိမအဖို့ "ဗဟုကသိက = တရားဟော ကောင်းသော အရာ, တရားဟောမှု၌ လိမ္မာသောအရာ"ယေ အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဇာတဂ္ဂဏ်ကဲ့သို့ ရရှိဖို့ရန် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်)။

(ဤ၌ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ထောက်ခံ ဖိန့်ဆိုတော်မူချက်ဖြင့်ပင် ထိုစဋ္ဌဝေဒလ္လသုတ္တန်တခုလုံးသည် တပည့် သာ၀ကဟောသည့်=သာ၀ကသာသိတသုတ္တန် မဟုတ်တော့ပဲ မြတ်စွာ ဘုရားဟောကြားအပ်သည့် = ဇိနသာသိတသုတ္တန် ဖြစ်လေတော့၏။ ဥပမာအားဖြင့် မင်းမှထမ်းတို့ ရေးသားအပ်သော သဝဏ်လွှာသည် မင်းတံဆိပ် မခတ်နိုပ်သေးသမျှ မင်း၏သဝဏ်လွှာ မမည်သေးပဲ မင်းတံဆိပ် ခတ်နိုပ်ပြီးကာမျှမှာပင် မင်း၏သဝဏ်လွှာ မည်လေတော့သကဲ့သို့ ထို့အတူ "ငါဘုရားသည်လည်း ထိုအနက်သဘောကို ဓမ္မဒိန္နာ ရဟန်းမ ဖြေကြားသကဲ့သို့ပင် ဖြေကြားရာ၏"ဟူသော ဤ မြတ်စွာ ဘုရား၏ နှုတ်တော်ကျူးညီတ် တံဆိပ်ခတ်အပ်လေသောကြောင့် ဤ စဋ္ဌဝေဒလ္လသုတ္တန်တခုလုံးသည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သည့် ဇိနသာသိတသုတ္တန် ဖြစ်လေတော့၏-ဟု အထူးကို မှတ်ယူရာ၏။ တပါးသော သုတ္တန်တို့၌လည်း ဤနည်းအတူတည်း)။

(၈) ဗောဓိဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် သာ၀တ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမြဲလျော် နေတော်မူစဉ် အစဉ်အတိုင်း ဘိက္ခုနီမတို့ကို ဗောဓိရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဤစဋ္ဌဝေဒလ္လသုတ္တန်ကိုပင် အကြောင်းရင်း အဋ္ဌပ္ပတ်ပြုတော်မူ၍ ဓမ္မဒိန္နာထေရိမ-ကို ဤ သာသနာတော်၌—

"ဗောဓိဂ္ဂ ဘက္ခဝေ မမ သာ၀ိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဓမ္ဓကထိကာနံ ယဒိဒံ ဓမ္မဒိန္နာ = ရဟန်းတို့....တရားဟော ကောင်းကြ=တရားဟောခြင်း၌လိမ္မာကြသည့်ငါ၏ဘုရား၏

ဟပည္ဓိမ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် ဓမ္မဒိန္နာဘိက္ခုနီမ သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဓမ္မကထိက = တရားဟော ကောင်းသော အရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဓမ္မဒိန္နာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၆) နန္ဒာထေရီအကြောင်း

(ဤဌာ။ ။နန္ဒာထေရီ ဟူသည်မှာ ဇနပဒကလျာဏီ ရူပနန္ဒာထေရီ ကိုပင် ခေါ်သည်၊ ထိုထေရီမ၏ အကြောင်းကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၄၄၊ "ဝိဇယသုတ္တန် မြန်မာပြန် နောက်ဆက်တွဲ" အခေါ်ဌာ အကျယ်ရေးသား ဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤအခေါ်း ၄၄-ဌာ အင်္ဂုတ္တိရ် အဋ္ဌကထာလာတိုင်းသာ အကျဉ်းအားဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြ ပေအုံ့)—

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤနန္ဒာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာကြားစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို ဈာန်ဝင်စားမှုလျော်သောအရာဝယ် အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင် ရ၍ အမိကာရကောင်းမှ ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူးဌာနန္ဒာ ရ ကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်တလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ထိုဘဝမှနောက် ကမ္ဘာတသိန်း ကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့ဌ ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့၍ ဤနောက်ဆုံး ပဋ္ဌိမဘဝဝယ် နန္ဒမင်းသား၏နှမတော်(ကြင်ယာ

လောင်း) နန္ဒာမင်းသမီး ဖြစ်၍လာလေသည်။ ထိုမင်းသမီးကို အဘိရူပနန္ဒာမင်းသမီးဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုအပ်၏။ ထိုမင်းသမီးသည် နောက်အဖို့ဝယ် အလွန်တင့်တယ်သော ရုပ်အဆင်းရှိသူ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဇနပဒကလျာဏီ အမည်တွင်လေသည်။

ဖိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏ သမီးအရင်း ထိုဇနပဒကလျာဏီ အဘိရူပနန္ဒာမင်းသမီးသည် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် သဗ္ဗညူဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ အစဉ်သဖြင့် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွလာတော်မူကာ နန္ဒမင်းသား, ရာဟုလမင်းသားတို့ကို ရှင်,ရဟန်းပြုပေးပြီး ဗဒေါ်ကြီးတော်မူပြီး နောက် သုဒ္ဓေါဒနမင်းတရားကြီး ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံပြီးသောအခါ "မယ်တော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီနှင့် အမတော် ရာဟုလမယ်တော် ယသောဓရာမိဖုရားတို့သည် အိမ်ရာတည်ထောင် လူဘောင်မှ ထွက်၍ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌ ရဟန်းမ-ပြုကြကုန်ပြီ"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ "ငါ့အဖိုရာ ဤမယ်တော်, အမတော်တို့ ရဟန်းမ-ပြုကြသော အချိန်မှစ၍ ဤရွှေနန်းတော်ဝယ် အဘယ်အမှု ပြုရန်ရှိတော့အံ့နည်း = မရှိတော့သည်သာတည်း"ဟု ကြီစည်ဆင်ခြင်မိကာ မယ်တော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီထေရီမကြီးအထံသို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းမ-ပြုလေ၏။

ရဟန်းမ-ပြုပြီးသောနေ့မှစ၍"မြတ်စွာဘုရားသည် ရုပ်အဆင်းကို ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏"ဟု အောက်မေ့ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံသို့ ဆည်းကပ်ဖွယ်ရန် မသွားရောက်ခဲ့ချေ။ အဆုံးအမ သြဝါဒခံယူရန် အလှည့်အကြိမ် ရောက်လတ်သော်လည်း ကိုယ်တိုင် မသွားပဲ အခြားဘိက္ခုနီမကိုသာ ကိုယ်စားစေလွှတ်၍ အဆုံးအမ-သြဝါဒကို ဆောင်ယူစေလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နန္ဒာထေရီမ၏ ရုပ်မာန်ယစ်၍နေကြောင်း ကောင်းစွာသိတော်မူ၍ "ဘိက္ခုနီမများသည် မိမိအတွက်သြဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင်သာ လာရောက်၍ ခံယူကြရမည်၊ ဘိက္ခုနီမများသည် အခြားဘိက္ခုနီမကို ကိုယ်စားမလွှတ်ရ" ဟု ထင်ဆင့်၍ အမိန့်တော်ထုတ်ပြန် မိန့်ကြားကော်

မူလေ၏။ ထိုအခါ ရူပနန္ဒာထေရီသည် တိမ်းရှောင်ဖို့ရန် အခြားလမ်းကို မမြင်ရတော့, မတွေ့ရတော့သည် ဖြစ်၍ အလိုမရှိပဲပင် အဆုံးအမခံယူရန် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ရလေတော့၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရူပနန္ဒာထေရီ၏ စရိုက်နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်အောင် စောစီးကပင် ကြိုတင်၍ တန်ခိုးတော်ဖြင့် မိန်းမလှနိမ္မိတဘုရင်တခုကို ဖန်ဆင်းလျက် ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ကိုင်စွဲကာ ကိုယ်တော်မြတ်ကို ယပ်ခတ်ပေးနေသည့်အဟန် စိမ်ဖန်ဆင်း၍ ထားတော်မူလေသည်။ ရူပနန္ဒာထေရီသည် ထိုနိမ္မိတ = မိန်းမလှရုပ်ကို မြင်ရလေလျှင် "ဩ....ငါသည် အကြောင်းမဟုတ်ပဲလျက်လျှင် မေ့လျော့ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင့်အထံကော်သို့ မလာမိချေတကား၊ ဤသို့စင် တင့်တယ်လှသည့် မိန်းမမျှားသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားအနီးဌာ အကျမ်းတဝင် ဝတ်ပြုကာ လှည့်လည်နေထိုင်ကြကုန်၏၊ ငါ၏ အဆင်းကား ဤမိန်းမလှတို့၏ အဆင်းနှင့် နှိုင်းစာလျှင် တဆယ့်ခြောက်စိတ် ဆယ့်ခြောက်ပြန်စိတ် (= ၂ ၅ ၆ စိတ်စိတ်)သော်လည်း တစိတ်လောက်မျှ မမှီပါတကား၊ ငါသည် မသိသားဆိုးဝါးသည့်အတွက် ဤမျှကာလကြာအောင် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ မလာရောက်မိချေတကား"ဟု အောက်မေ့၍ ထိုနိမ္မိတ မိန်းမလှအာရုံနိမိတ်ကို ယူကာ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ရှုလျက် ရပ်တည်နေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထို ရူပနန္ဒာထေရီအား ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သောကြောင့် ဓမ္မပဒကျမ်းဝယ် " အဋ္ဌိနံ နဂရံ ကတံ"အစရှိသော တရားဂါထာကို ဟောတော်မူ၍ ထို့နောက် ဆက်ကာ "စရံ ဝါ ယဒိ ဝါ တိट्ठं၊နိသိန္နော ဥဒ ဝါ သယံ" အစရှိသော သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော်လာ ဝိဇယသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ရူပနန္ဒာထေရီသည် ဝိဇယသုတ္တန်တရားဘေသနာကိုပင် အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်း၍ သုညတကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းကြိုးကုတ် အားထုတ်လတ်ရကား ၂-ရက် ၃-ရက်အတွင်းဌာ ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏။ (အကြောင်း အရာ

အကျယ်ကို မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုဏ္ဍတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၄၄-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ရူပနန္ဒာထေရီသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသောအချိန်မှစ၍ ဗျာန်ဖြင့် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ကြသော (= ဗျာန်ဝင်စားကြသော) ဘိက္ခုနီမတို့တွင် အထွတ်အဦးရောက် ထူးချွန်စွာ ဗျာန်ဝင်စားသူ ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်အဖို့ဝယ် ဧတဒဂ္ဂေ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော်နေတော်မူစဉ် အစဉ်အတိုင်း ဘိက္ခုနီမတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် နန္ဒာထေရီ ဘိက္ခုနီမကို—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဗျာ-ယိန် ယဒိဒံ နန္ဒာ = ရဟန်းတို့…ဗျာန်ဝင်စားလေ့ရှိကြသော ငါ၏ဘုရား၏တပည့်မ သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမတို့တွင် နန္ဒာဟေရီ ဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဗျာယီ = ဗျာန်ဝင်စားလေ့ရှိသောအရာ = ဗျာန်ဖြင့် မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်လေ့ရှိသော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား နန္ဒာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၃) (ဗဟုပုတ္တိက)သောဏာထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာ-ဝတီ မင်းနေပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဟောကို ကြားနာရစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က

ဘိက္ခုနီမတပါးကို "အာရဒ္ဓဝိရိယ = လုံ့လပြင်းထန် ထက်သန်သော အရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးခ်ီ ထားတော်မူသည်ကို မြင်ရ၍ အားကျနှစ်သက်ကာ အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို အာရဒ္ဓဝိရိယ ဟောဒဂ်ရာထူး ကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။ ဝဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရား ရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို သူဌေးသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ ကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သံဝဏ္ဍီပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် အရှင်သခင်လင်ယောက်ျား သူဌေး သားအိမ်သို့ လိုက်ပါရကာ သားသမီး (၁၀) တကျိပ် ထွန်းကား ရှိရကား "ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာ"ဟု၍ ထင်ရှားလေသည်။

ဗဟုပုတ္တိက - သောဏာ သူဌေးကတော်သည် နောက်တချိန်ဝယ် အရှင်သခင် လင်ယောက်ျားသူဌေးသား ရဟန်းပြု၍သွား လတ်သော် အရွယ်သို့ရောက်ကြသည့် သားသမီး တကျိပ်တို့ကို အိမ်ထောင်ထိမ်းမြား နေရာချထားပြီးလျှင် အလုံးစုံသော ဥစ္စာကို သားသမီးတို့အား အမွေခွဲဝေ၍ပေးလေ၏၊ မိမိအတွက် အနည်း ငယ်သော ဥစ္စာကိုမျှ ချန်၍မထားချေ။ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာ သူဌေးကတော်ကို သားများ သမီးများက နှစ်ရက်,သုံးရက်မျှသာ ကြည်သာယုယ ပြုစုကြပြီး နှစ်ရက်,သုံးရက်မှနောက် ရောက်သော အခါ၌ လွမ်းမိုးချုတ်ချယ်စကား ပြောကြား၍ လာကြလေသည်။

ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာသူဌေးကတော်သည် သားသမီးများက မိမိအပေါ်၌ မရှိမသေကြသော အဖြစ်ကို သိရှိ၍ "ငါ့အဖို့ရာ အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ နေခြင်းဖြင့် အဘယ်အမှု ပြုရ အံ့နည်း = ပြုရန်မရှိသည်သာ"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ လူ့ဘောင် မှ ထွက်ကာ ရဟန်းမ-ပြုလေ၏။ ထိုသို့ ရဟန်းမ-ပြုပြီးနောက် ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီကို ဆရာဘိက္ခုနီမတို့က အပြစ်တခု

အကြောင်းပြု၍"ဤ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာဘိက္ခုနီမသည် ဝတ်ကို မသိတတ်၊ မလျှောက်ပတ်သည်ကို ပြုဘိ၏" ဟု သင့်လျော်ရာ ဒဏ်ထားမှုကို ပြုကြလေ၏။ သားသမီးတို့သည် ဒဏ်ထမ်း၍ နေသော မိခင်ဖြစ်သူ ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီကို မြင်ကြ ရလေလျှင် "ဤအမယ်ကြီးသည် ယနေ့တိုင်အောင်လည်း ရဟန်း သိက္ခာမျှကိုပင် မသိမြင်ဘိတကား" ဟု တွေးလေရာရာ အရပ်၌ ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်မှုကို ပြုကြလေ၏။

ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမသည် ထိုသားသမီးတို့ ၏ ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင် ပြောဆိုကြသောစကားကို ကြားရ၍ သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိပြီးလျှင် "မိမိ၏ ဂတိစင်ကြယ်အောင် ပြုမှ သင့်မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ထိုင်သောနေရာ, ရပ်သောနေရာ တို့၌ ဒုတ္ထိ"သာဏာရ (=ဘ၂-ကောဌာသ) ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း သရဇ္ဈာယ်၍ နေလေ၏။(ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမ သည် "ငါကား ကြီးမှ ရဟန်းမ-ပြုသူဖြစ်ရကား မမေ့မလျော့သူ ဖြစ်မှ သင့်တော်မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ဘိက္ခုနီတို့၏ ဝတ်ကြီး, ဝတ်ငယ်ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရင်း "ငါသည် ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး ရဟန်းတရားကို အားထုတ်ပေအုံ"ဟု ပြာသာဒ်၏ အောက်ထပ် ဝယ် တိုင်ကြီးတလုံးကို လက်ဖြင့်ကိုင်၍ ထိုတိုင်ကို လက်လွှတ်ပဲ ရဟန်းတရား ပွါးများအားထုတ်လျက် ပင်ပန်းလှ၍ စကြီသွား လျှင်လည်း "မှောင်မိုက်ထဲ၌ သစ်ပင်စသည်တို့တွင် တစုံတရာ သောအရာ၌ ငါ၏ ဦးခေါင်းသည် တိုက်မိခိုက်မိလေရာ၏" ဟု အောက်မေ့ကာ သစ်ပင်ကို လက်ဖြင့်ကိုင်၍ ထိုသစ်ပင်ကို လက် မလွှတ်ပဲ လှည့်လည်စကြီသွားကာသာ ရဟန်းတရား ပွါးများ ကြိုးကုတ် အားထုတ်လေ၏။ ။ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာမှ)။

အာရဒ္ဓဝီရိယ သောဏာထေရီဟု ထင်ရှားခြင်း

ထို (ဗဟုပုတ္တိက) သောဏာ ထေရီသည် ဆိုအပ်ပြီးသည့် အတိုင်း မအိပ်မနေ လုံ့လဝီရိယ ကြီးစွာဖြင့် ရဟန်းတရား ပွါး များကြိုးကုတ် အားထုတ်လေရကား ရှေးအခါ၌ ဗဟုပုတ္တိက-

သောဏာထေရီအမည် ထင်ရှားရာမှ နောက်အခါဝယ် "အာရဒ္ဓ ဝိရိယ-သောဏာထေရီ = ဝိရိယထက်သန်ပြင်းထန်သော သော-ဏာထေရီ"ဟု ထင်ရှားလေ၏။

ရဟန္တာမ ဖြစ်ခြင်း

တနေ့သ၌ ဘိက္ခုနီမတို့သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်သို့ အဆုံးအမခံယူရန် သွားရောက်ကြသည်ရှိသော် အာရဒ္ဓဝိရိယ-သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးကို "အိုရှင်မသောဏာ...ဘိက္ခုနီ သံဃာအတွက် ရေနွေးတည်၍ ထားလိုက်ပါလော"ဟု မှာတမ်း၍ သွားကြကုန်၏။ သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးသည်လည်း ရေနွေးအိုးမထည်မီ အလျင်ရှေးဦးစွာပင် မီးတင်းကုပ်အနီး၌ လူးလားတုံ့ခေါက် စကြိုလျှောက်ရင်း လျှောက်ရင်း ဒွတ္တိံသာ-ကာရ (၃၂-ကောဋ္ဌာသ) ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွတ်အံ့သရဇ္ဈာယ်လျက် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းပွါးများ၍ နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် ဂန္ဓကုဋီတိုက်တော် အတွင်း နေထိုင်တော်မူရင်းကပင်—

> ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ။
> ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယ္ယော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမံ။

သောဏော = ချစ်သမီး သောဏာ...။ ယော စ = အမှတ်မထင် အကြင် သူသည်ကား။ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ = သန့်ရှင်းကိုးရပ် လောကုတ္တရာ·တရားတော်မြတ်ကို။ အပဿံ-အပဿန္တော = မျက်မှောက်ထင်ထင် မတွေ့မြင်ရပဲ။ ဝဿသတံ = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဇီဝေ-ဇီဝေယျ = အသက်ရှည်တွေ့ တည်နေရာ၏။ တဿ = ထိုသူ၏။ ဇီဝတော = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းထက်။ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ= သန့်ရှင်းကိုးရပ် လောကုတ္တရာ တရားတော်မြတ်ကို။ ပဿ-တော = မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့ရမြင်ရသောသူ၏။ ဧကာဟံ = ကာလမကြာ တရက်တာမျှ။ ဇီဝိတံ = ခန္ဓာ-

ဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းသည်။ သေယျော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏”—

ဟူသော ၌ သြဘာသဂါထာကို ရွတ်ဆိုဟောကြားတော်မူ လေ၏။

သောဏာထေရ် ဘိက္ခုနီမကြီးသည် သြဘာသတရားဂါထာ၏ အဆုံး၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိပြီးလျှင်(=ရဟန္တာဖြစ်ပြီးလျှင်)“ငါကား အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ၌ အကြောင်းကို မသိကြသည့် ရောက်လာသောပုဂ္ဂိုလ်များကား မစူးမစမ်းပဲ သာလျှင် ငါ့အပေါ်၌ မထီမဲ့မြင်မှု(=အထင်သေးမှု)ပြု၍ တစုံတရာ အပြစ်တင်စကား မထီမဲ့မြင်စကား ပြောကြားမိခဲ့လျှင် များစွာသော အကုသိုလ်ကို တိုးပွါးစေလေရာ၏၊ သို့ရကား ငါသည် သူတပါးတို့သိမှတ်နိုင်ကြောင်းကို ကြိုတင်ပြုလုပ်ထားမှ သင့်တော်တော့မည်”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ရေအိုး(ရေနွေးတည် ရန်အိုး)ကို ခုံလောက်ပေါ်၌ တင်ထားရုံတင်ထား၍ အောက်၌ကား မီးကို မမွေးပဲ ပကတိထားရှိလေ၏။

အဖော်အတူနေ ဘိက္ခုနီမတို့သည် ကျောင်းတော်မှ ပြန်လာကြသည်ရှိသော် ခုံလောက်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ကြလျက် မီးတောက်မီးလျှံကို မမြင်ကြရကား “၌ အဖွားကြီးကို ‘ဘိက္ခုနီသံဃာအတွက် ရေနွေးကျိုပြီ ထားလိုက်ပါ’ဟု ငါတို့မှာထား ပြောကြားခဲ့ကြပါလျက် ၌ အဖွားကြီးသည် ယခုတိုင်အောင်ပင် ခုံလောက်၌ မီးကိုမျှ မမွေးသေး မပြုသေးပါတကား”ဟု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြလေ၏။ ထိုအခါ သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးက “ရှင်မတို့....ရှင်မတို့အဖို့ရာ မီးဖြင့် အဘယ်မှုစအံ့နည်း=ဘာလုပ်မည်နည်း၊ ရေနွေးဖြင့် ရေချိုးလိုသောဘိက္ခုနီမတို့သည် ထိုရေအိုးထဲမှ ရေကို ခပ်ယူ၍ ချိုးကြလော့”ဟု အံ့ဖွယ်စကား ပြောကြားလေလျှင် အတူနေအဖော် ဘိက္ခုနီမတို့သည်လည်း “၌လို့ အံ့ဖွယ်စကား ၌ အဖွားကြီး ပြောကြားရာ၌ အကြောင်းကား တခုခု ကောင်းပင် ရှိသည်ဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်စဉ်းစားမိကြကာ ထိုရေအိုးရှိရာသို့ သွားကြ၍ ရေ၌

လက်ကို ချနှစ်ကာ စမ်းသပ်ကြသည်တွင် ပူနွေးသည်၏အဖြစ်ကို သိကြ၍ အခြားအိုးလွတ်တခုကို ယူဆောင်ခဲ့ကြကာ ခုံလောက် ပေါ်ခွဲတင်တားသောအိုးတွင်းမှ ရေကို ခပ်ယူကြလေကုန်၏။ ခပ်တိုင်း ခပ်တိုင်းသော နေရာသည် နဂိုရိပကတိ ရေတဖန်ပြန်၍ ပြည့်မြဲ ပြည့်နေလေ၏။

ထိုအခါကျမှ အတူနေ အဖော် ဘိက္ခုနီမ အားလုံးတို့သည် သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီး၏ အရဟတ္တဖိုလ်ခွဲတည်ကြောင်း= ရဟန္တာမ ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိရှိကြလျက် ရှေးဦးစွာ သိက္ခာဝါငယ်သော ဘိက္ခုနီမတို့သည် တည်ခြင်း ၅-မျိုးဖြင့် ထေရီမကြီး၏ ခြေရင်းခံ ဝပ်စင်းကုန်လျက် "အရှင်မကြီး.... အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤမျှ ကာလကြာအောင် မစူးစမ်း မဆင်ခြင်မိကြပဲ အရှင်မကြီးကို အနိုင်ကျင့်ကာကျင့်ကာ လွှမ်းမိုးစကား ပြောမှားမိခဲ့ကြပါပြီ၊ အကျွန်ုပ်တို့ကို သည်းခံတော်မူကြပါလော့" ဟု တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားပြောဆို ကန်တော့ကြလေကုန်၏။ သိက္ခာဝါကြီးသော ဘိက္ခုနီမတို့ကလည်း ဆောင့်ကြောင့် ထိုင်ကြ၍ "အရှင်မ....သည်းခံပါ့လော့" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြား၍ ကန်တော့ကြလေ၏။

(၇) တေဒဂ်ဘွဲ့ကူး ရရှိခြင်း

ထိုအချိန်မှစ၍ "အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါမှ ရဟန်း ပြုသော်လည်း လုံ့လပြင်းထန် ထက်သန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် မကြာမြင့်မီပင် သောဏာထေရီမကြီးသည် အရဟတ္တဖိုလ်ခွဲ တည်လေပြီ" ဟု ထေရီမကြီး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးသည် အထူးထင်ရှားကျော်ကြားရ၍ လာလေ၏။ နောက်အဖို့ခွဲ မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ခွဲ နေတော်မူကာ ဘိက္ခုနီထေရီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရခွဲ ထားတော်မူသည် ရှိသော် သောဏာထေရီ ဘိက္ခုနီမကြီးကို—

"တေဒဂ္ဂ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ အာ-
ရဒ္ဓဝိရိယာနံ ယဒိဒံ သောဏာ = ရဟန်းတို့....သမ္မပ္ပဓာန်

လုံ့လ ဝိရိယ ပြင်းထန် ထက်သန်ကြသည့် ၈ါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် သောဏာ တွင်မည့် ဘိက္ခုနီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"-

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "အာရဒ္ဓဝိရိယ = ဝိရိယပြင်းထန် ထက်သန်သော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သောဏာထေရီ အကြောင်းတည်း။

(ဂ) သကုလာထေရီအကြောင်း

(ဤထေရီမ၏အမည်ကို ဆဌမ အကုံတို့ရ် အဌကထာ၌ "ဇကုလာ" ဟု ဖော်ပြ၏။ သီဟိုဠ်မူဋ္ဌကား "သကုလာ" ဟု ဖော်ပြ၏။ ဆဌမ ထေရီ ဂါထာ အဌကထာ၌လည်း "သကုလာ" ဟူ၍ပင် ဖော်ပြ၏။ ထို့ကြောင့် သီဟိုဠ်မူနှင့် ထေရီဂါထာ အဌကထာ (ကျမ်းနှစ်ကျမ်း) အသုံး များရာသို့ လိုက်၍ ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း၌ "သကုလာထေရီ" ဟူ၍ပင် ဖော်ပြရေး သားအပ်၏။ ထိုထေရီမ၏ အကြောင်းအရာကိုလည်း ထေရီဂါထာ အဌကထာဖွင့်ပြပုံက ပို၍စုံလင်သဖြင့် ထိုထေရီဂါထာ အဌကထာ အတိုင်း ဤကျမ်း၌ ရေးသားဖော်ပြပေအုံ့)—

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

၅ သကုလာ ထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်း သမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီ မင်းနေ ပြည်၌ အာနန္ဒမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဘတူမိကွဲနှမဖြစ်၍ အမည်အားဖြင့် နန္ဒာ-ဟု ခေါ်တွင်လေသည်။ နန္ဒာမင်းသမီးသည် သိကြားလိမ္မာသော အရွယ်သို့ ရောက်၍ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံတော် ၀ယ် တရားတော်ကို နာယူစဉ် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို "ဒိဗ္ဗစက္ခုက = ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ကို လေ့ လာနိုင်နင်းသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ် ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို ကွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ လုံ့လ ဝိရိယကြီးစွာဖြင့် အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြု၍ မိမိကိုယ်

တိုင်လည်း ထိုဒီဗွစက္ခုက တေဒဂ်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ၅၂ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ထိုမင်းသမီး၏ ဆုတောင်းပြည့်စုံမည့် အကြောင်းကို ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ (အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို သကုလာ ထေရီအပဒါန် ဝိဋ္ဌကတ်မြန်မာပြန်၌ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ပရိပုဏ္ဏရဟန်းမ-ဘဝ

နန္ဒာမင်းသမီးသည် ထိုဘဝ၌ အသက်ထက်ဆုံး များမြောက်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုခဲ့၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရကား ဘဝသံသရာ အဆက်ဆက် လူ့ရပ်, နတ်ရွာ ကောင်းရာသုဂတိတို့၌သာလျှင် ကျင်လည်ကျက်စားရလျက် ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာအခါဝယ် ပုဏ္ဏားမျိုး၌ ဖြစ်၍ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ပြုကာ ကေ-စာရီ တကိုယ်တည်းနေသူဖြစ်လျက် (ကဿပမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၍ ဓာတုစေတီတော် တည်ထားပြီးနောက်) တနေ့သ၌ ဆီဆွမ်းခံ လှည့်လည်၍ ဆီကို ရလတ်သော် ထိုဆီဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏စေတီတော်၌တည်၌ပတ်လုံးဆီမီးပူဇော်မှုပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထို ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမသည် ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် တာ-ဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ အလွန်စင်ကြယ်သော နတ်မျက်စိရှိသည့် နတ်သမီးဖြစ်ကာ ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယုတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်တို့၌သာ ကျင်လည်ကျက်စား၍ အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ ပုဏ္ဏားအမျိုး၌ဖြစ်လတ်၍ အမည်အားဖြင့် "သကုလာ" ဟု၍ မည်တွင်လေသည်။ သကုလာ ပုဏ္ဏားသမီးသည် သိကြားလိမ္မာသော အရှယ်သို့ ရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို အလှူခံတော်မူသော ကျောင်းလွှတ် = ကျောင်းရေစက်ချ ပူဇော်ပွဲ၌ သာသနာတော်ဝယ် သဒ္ဓါကြည်ညိုသော ဥပါသိကာတယောက် ဖြစ်ခဲ့၍ နောက်တချိန်ဝယ် ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်တပါး အထံမှ

တရားကို ကြားနာရ၍ သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိကာ သာသနာ ဝန်ထမ်း ရဟန်းမ-ပြုခဲ့လေသည်။ ရဟန်းမ-ပြုပြီးနောက် မမေ့ မလျော့ ရဟန်းတရား ပွါးများကြိုးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် မကြာ မြင့်မီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်လေတော့၏။

(ဂ) တေဒဂ်ဆွဲထူး ရှိခြင်း

သကုလာ-ထေရီ ရဟန္တာဘိက္ခုနီမသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည်မှ အစပြု၍ ရှေးကဆုတောင်းပါခဲ့သည့် အတိုင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို အထူးလေ့လာသဖြင့် အလွန်နှိုင်းနင်းသူ ဖြစ်လေ၏။ သို့ရကား နောက်အဖို့၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ နေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ် အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် သကုလာထေရီ ဘိက္ခုနီမ ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဒိဗ္ဗ-စက္ခုကာနံ ယဒိဒံ သကုလာ = ရဟန်းတို့... ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ကို လေ့လာနိုင်နင်းကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် သကုလာ ဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဒိဗ္ဗစက္ခုက = ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိ-ညာဏ်ကို လေ့လာနိုင်နင်းသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သကုလာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၉) ကုဏ္ဍလကေသာထေရီ အကြောင်း

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ ကုဏ္ဍလကေသာထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံ-သာဝတီ မင်းနေပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏

တရားစကားကို ကြားနာစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က သုဘာထေရီ ဘိက္ခုနီမကို "ခိပ္ပါဘိညာ = လျင်မြန်သောမဂ်ဖိုလ် အသိဉာဏ်ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူးဌာနထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုခိပ္ပါဘိညာတေဒဂ်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ ထိုသူဌေးသမီး၏ဆုတောင်း ပြည့်စုံမည့်အကြောင်းကို ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိကီမင်းကြီး သမီးတော်ဘဝ

ထိုသူဌေးသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကာလပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ကဿပမြတ်စွာ ဖွားတော်မူရာအခါ၌ ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်ရှင် ဘုရင်ကိကီမင်းကြီး၏ (ရှေးဖော်ပြရာပါ) သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် လေးယောက်မြောက် "ဘိက္ခုဒါယိကာ" မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ အနှစ် နှစ်သောင်းကြာ ဆယ်ပါးသီလတို့ကို ဆောက်တည်ကာ အဖော်မရှာပဲ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်သုံးလျက် သံဃာတော်အား နေ့ထိုင်ရန် ပရိဝုဏ် ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(၈) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ ပြုခြင်း

ထို ဘိက္ခုဒါယိကာမင်းသမီးသည် ဗုဒ္ဓန္တရအသေရှိယု တကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ခဲ့၍ ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိဟ်ပြည်၌ ဘဒ္ဒါအမည်ရှိသော သူဌေးသမီး ဖြစ်၍လာလေ၏။ ထိုဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီးနှင့် တနေ့တည်းမှာပင် ထိုရာဇဂြိဟ်ပြည်၌ ပုရောဟိတ်၏သား ဖွားမြင်လေသည်။ ထိုပုရောဟိတ်၏သား ဖွားမြင်သော အချိန်၌ မင်းကြီးနန်းတော်ကို အစပြု၍ တမြို့လုံး၌ လက်နက်မှန်သမျှတို့သည် အလျှံတပြောင်ပြောင် ထွက်ကြလေကုန်၏။

ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် စောစောပင် မင်းနန်းတော်သို့ သွားရ၍ မင်းကြီးကို "အသို့နည်း=ဘယ်နယ်လဲ အရှင်မင်းကြီး.... ချမ်းသာစွာ အိပ်ရ နေရပါ၏လော"ဟု စကားစတင်မေးလေ၏။ မင်းကြီးက "ဆရာ....ကျွန်ုပ်အဖို့ရာ အဘယ်မှာလျှင် ချမ်းသာစွာ အိပ်ရခြင်း ဖြစ်တုံအုံနည်း = ချမ်းသာစွာ မအိပ်ရသည်သာ၊ ယနေ့ တညဉ့်လုံး ရှေနန်းတော်၌ ရှိသမျှသော်လက်နက်တို့ အလျှံတပြောင်ပြောင်ထွက်၍ နေသည်တို့ကို မြင်ရ၍ ငါတို့မှာ လွန်စွာ ကြောက်ရွံ့ခြင်းသို့ ရောက်ကြရပါသည်" ဟု မိန့်ဆိုလေလျှင် ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည်"မြတ်သောမင်းကြီး....ထိုလက်နက်များ အလျှံတလက်လက် ထွက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်တော့ ဖြင့် ထွေရာလေးပါး စိတ်အကြီးများကာ ဂုပန်တော်မမူပါလင့်၊ အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ရှေနန်းတော်မှာသာ လက်နက်များ အလျှံ တလက်လက် ထွက်သည် မဟုတ်ပါ၊ တမြို့လုံးမှာပင် ဤကဲ့သို့ လက်နက်များ အလျှံတလက်လက် ထွက်ကွန့်မြူးမှု ဖြစ်ခဲ့ပါပြီ" ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ တဖန် မင်းကြီးက "ဆရာ.... အဘယ့်ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ လက်နက်များ အလျှံတလက်လက် ထွက်ရပါသနည်း" ဟု မေးလေလျှင် ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် "အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်တို့အိမ်၌ စောရန်ကွတ်နှင့် ယှဉ်လျက် သတ္တိသား ဖွားခဲ့ပါသည်။ ထိုသတ္တိသားသည် တမြို့လုံး၏ ရန်သူ ဖြစ်ကာ ဖွားရ၍လာပါသည်၊ ဤလက်နက်များ အလျှံတလက်လက် ထွက်ခြင်းသည် ထိုသတ္တိသား တမြို့လုံး၏ရန်သူဖြစ်မည့် ပုဗ္ဗနိမိတ် (=ရှေပြေးနိမိတ်) ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မင်းကြီးတို့အဖို့ရာ တစုံ တရာ ဥပဒ်မရှိ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အကယ်၍ အရှင်မင်းကြီး တို့က ဖယ်ရှားဖို့ရန် အလိုတော်ရှိကြပါမူ အကျွန်ုပ်တို့သည် ထို သတ္တိသားကို ဖယ်ရှားဖျောက်ဖျက်ပစ်ကြပါမည်" ဟု ပြန်လည် လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည် "ငါတို့အဖို့ရာ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်လတ်မည့် ဥပဒ်မရှိခဲ့သော် ထိုသတ္တိသားကို ဖယ်ရှားဖျောက်ဖျက်မှု ပြုရန် မရှိချေ"ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးဘည် "ငါ့သားကား မိမိအမည်ကို မိမိပင် မှည့်ယူ၍ လာသူဖြစ်ချေသည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ သား၏အမည်ကို "သတ္တုက" ဟု၍ မှည့်ခေါ်လေ၏။ သူ၌ရှိသော အိမ်ဥစ္စာလည်း ဘဒ္ဒါသူ၌ရှိသော ဥစ္စာမျိုးလည်း တနေ့တခြား ကြီးပြင်း၍လာလေ၏။ ပုရောဟိတ်ဆရာကြီး၏အိမ်ဥစ္စာလည်း သတ္တုကသတ္တိသားသည် တနေ့တခြား ကြီးပြင်း၍ လာလေ၏။ သတ္တုက သတ္တိသားသည် မိမိအင်အားဖြင့် ပြေးလွှားသွားလာကာ ကစားနိုင်သော အချိန်မှစ၍ မိမိရောက်ရာဌာနရှိ မိမိတွေ့မြင်သမျှ ဝတ္ထုပစ္စည်းအလုံးစုံကို ခိုးယူခဲ့ကာ မိဘတို့၏အိမ်ကို ပြည့်စေလေသည်။ ဘခင်ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် ထိုသတ္တုကသားငယ်ဆိုးကို မခိုးယူရန်အကြောင်းပေါင်း အထောင်ကို ပြောပြ ဆိုဆုံးမပါသော်လည်း တားမြစ်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ဘဲ ရှိရှာလေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သတ္တုကလူဆိုး ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း

နောက်တချိန်၌ကား အရွယ်ကြီးမြောက် ရောက်လတ်သော ထိုသတ္တုကလူဆိုး၏ အဖိုရာ အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မခိုးမနှိုးရန် တားမြစ်၍ မရနိုင်တော့ကြောင်း ကောင်းစွာသိမြင်လတ်၍ ဘခင်ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးသည် ပုဆိုးညို (= အဝတ်မဲ) နှစ်ထည်တို့ကို ပေး၍ အိမ်စပ်ခြံစပ် နံရံကို ဖောက်ထွင်း ဖြတ်တောက်နိုင်သည့် လက်နက်ကိရိယာကိုရင်း၊ ခရီးသွားယန္တရား (=ကြိုးလှေကား)ကိုရင်း ချင်း၏လက်၌ ပေးအပ်ပြီးလျှင် "သင်သည် ဤ ခိုးမှုဖြင့်ပင် အသက်ရှင်ပေတော့" ဟု လက်လျှော့စကား ပြောကြားကာ သတ္တုကသားဆိုးကို အိမ်မှနှင်လွှတ် စွန့်ပစ်လိုက်လေတော့၏။

သတ္တုကလူဆိုးသည် ထိုနေ့မှစ၍ ကြိုးလှေကားကို ပစ်တင်ကာ ဥစ္စာပေါများသော အမျိုးတို့၏ ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်ရောက်၍ နံရံခြံစပ်ကို ဖြတ်တောက်ဖောက်ထွင်းလျက် သူတပါးတို့အိမ်၌ ထားအပ်သမျှသော ဥစ္စာဘဏ္ဍာစုကို မိမိထားအပ်သည့် ဥစ္စာဘဏ္ဍာများပမာ အလိုရှိတိုင်း ခိုးယူလုယက်၍ သွားလေ၏။ ရာဇဂြိုဟ်တမ္ဘာလုံးပ်ဒ် ထိုသတ္တုကလူဆိုး မခိုးမဝှက် မလု

ယက်အပ်သောအိမ်ဟူ၍ မရှိချေ။ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း သတ္တုကလူဆိုး ခိုးဝှေက်သဖြင့် အပေါက်တွေချည်း ဖြစ်၍နေလေ၏။

တနေ့သ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင်မင်းကြီးသည် ရထားဖြင့် မြို့၌ လှည့်လည်ကြည့်ရှုလတ်သော် အိမ်နံရံပေါက်တို့ကို မြင်၍ ရထားထိန်းကို "အချင်းရထားထိန်း....အဘယ့်ကြောင့် ဤမြို့၌ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်း အပေါက်တွေ ဖြစ်နေသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ ရထားထိန်းက "အရှင်မင်းမြတ်....ဤမြို့၌ သတ္တုကမည်သော လူဆိုးသည် အိမ်နံရံကို ဖြတ်တောက်ဖောက်ဖျက်၍ အမျိုး(=လူကြီး) လူကောင်း)တို့၏ဥစ္စာကို လုယက်ခိုးဝှက်၍နေပါသည်၊ ထိုကြောင့် အိမ်တိုင်း အိမ်တိုင်း အပေါက်တွေဖြစ်၍ နေပါသည်" ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မင်းကြီးသည် မြို့ဝန်ကို ရှေတော်သို့ ခေါ်စေ၍ "ဤ ရာဇဂြိုဟ်မြို့မှာ သတ္တုကမည်သော နံရံဖောက်သူခိုး လူဆိုးရှိသည် ဆိုပါလား၊ အဘယ့်ကြောင့် ထိုလူဆိုးကို အသင် မဖမ်းသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ မြို့ဝန်က "အရှင်မင်းကြီး.... အကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုလူဆိုးကို ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ တွေ့မြင်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြပါ (=ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ မတွေ့ရ၍ မဖမ်းနိုင်ဘဲ ရှိကြရပါသည်)"ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မင်းကြီးသည် မြို့ဝန်ကို "သင်သည် အကယ်၍ ယနေ့ ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို မိအောင်ဖမ်းနိုင်လျှင် သင့်အသက်ရှင်မည်၊ အကယ်၍ မိအောင် မဖမ်းက သင့်အား မင်းအာဏာ မင်းဒဏ်ခတ်ရလိမ့်မည်" ဟု အတင်းအကြပ် အမိန့်ထုတ်ဆင့်လေ၏။

မြို့ဝန်သည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး...." ဟု ဝန်ခံစကား လျှောက်ထားပြီးလျှင် ဟမ္မိလုံ:ဌ် မိမိ၏သူလျှို မင်းချင်းယောက်ျားတို့ကို ချထား၍ နံရံကိုဖောက်ဖြတ်ကာ သူတပါးဥစ္စာကို ခိုးယူနေဆဲဖြစ်သည့် ထို သတ္တုကလူဆိုးကို ခိုးထုပ် ခိုးထည်နှင့် တကွ လက်ရဖမ်း၍ မင်းကြီးအား ပြလေ၏။ မင်းကြီးသည် "ဤသတ္တုကလူဆိုးကို ရွှေမြို့တော်တောင်တံခါးမှ ထုတ်၍ သတ်ကြကုန်လော့" ဟု အမိန့်ထုတ်ဆင့်တော်မူလေ၏။ (ဤ ဖြစ်ရပ်ကား အဇာတသတ်မင်း၏လက်ထက်၌ ဖြစ်သော အကြောင်းအရာ ဖြစ်သည်

ဟု မှတ်ယူရာ၏)။ မြို့ဝန်သည် မင်းကြီးစကားကို ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံ၍ ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို လမ်းလေးခွဆုံတိုင်း ဆုံတိုင်းသော အရပ်၌ ကြိမ်ဒဏ်အချက် တထောင် တထောင် ရိုက်နှက်လျက် လက်ပြန်ကြိုးတုပ်ကာ တောင်တံခါးသို့ ရှေးရှု ခေါ်ဆောင်၍ သွားလေ၏။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ချစ်ခင်စိတ်

ထိုအချိန်၌ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် လမ်းဖက်မှ လူအများ၏ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အသံကြောင့် ခြေသံခံသော လေသာနန်း ပြူတင်းကိုဖွင့်၍ ကြည့်ရှုလေလျှင် ထိုသို့ရိုက်နှက်ကာ ခေါ်ဆောင်အပ်သော သတ္တုကလူဆိုးကို မြင်ရ၍ (ရှေးက အတူတကွ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခဲ့ရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် အချစ်ဇိုက်, သောကစိတ်တို့ ရောထွေး နှိပ်စက်အပ်ကာ) လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် မိမိရင်ကို မ-၍ သွားရောက်ကာ ကျက်သရေရှိသော အိပ်ရာ၌ မျက်နှာအောက်ချ(= မှောက်လျက်) လျောင်း၍နေလေ၏။ ။ အထူးအားဖြင့် – ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကား ထိုသူဌေးကြီး, သူဌေးကတော်ကြီးတို့၏ ချစ်ရှိမင်ဖြိုး တဦးတည်းသော သမီး ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ဆွေမျိုးများသည် သမီးကလေး အနည်းငယ်မျှ မျက်နှာပျက်သည်ကိုပင် သည်းမခံနိုင်အောင် ရှိကြလေ၏။

ထိုအခါ မိခင် သူဌေးကတော်ကြီးသည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး အိပ်ရာ၌ အလျားမှောက်၍ နေသည်ကို မြင်ရ၍ "သမီး....အဘယ် အမှုကို ဖြိုသနည်း = ဘာလုပ်တာလဲ"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးက "အို မိခင်....သတ်ဖို့ရန် ခေါ်ဆောင်သွားသော ထိုခိုးသားကို မြင်ပါ၏လော"ဟု မေးလေလျှင် မိခင်သူဌေးကတော်ကြီးသည် "အိမ်း....မြင်ပါ၏ ချစ်သမီး...."ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် "အို မိခင်....ထိုသူ့ကို ရပါမှ သမီး အသက်ရှင်ရပါလိမ့်မည်၊ မရပါမူ သမီး၏ အဖွဲ့ရာ သေရန်သာ ရှိပါတော့သည်"ဟု တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဟ ပြောဆိုလေ၏။ မိဘနှစ်ပါး ဆွေမျိုးများတို့သည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို အနည်းနည်း နှားချ

အသိဉာဏ်ပေးကြသော်လည်း မရနိုင်သည့်အဆုံးဝယ် "သေခြင်း ထက်တော့ အသက်ရှင်၍ နေခြင်းက မြတ်ပါသေး၏" ဟုသာ မှတ်ချက်ချကြရလေကုန်၏။

ထိုနောက်မှ ဘခင်သူဌေးကြီးသည် မြို့ဝန်မင်းထံသို့ သွားရောက်၍ အသပြာတထောင် လက်ဆောင်တံစိုး ထိုးပြီးလျှင် "မြို့ဝန်မင်း....ကျွန်ုပ်၏ သမီးသည် ထိုလူဆိုးသတ္တုကအပေါ်၌ တပ်မက်သောစိတ်ရှိ၍ နေပါသည်၊ တစုံတခု ဖြစ်နိုင်သောနည်းလမ်း ဥပါယ်ဖြင့် မြို့ဝန်မင်းသည် ၎င်းသတ္တုကလူဆိုးကို လွှတ်စေချင်ပါသည်"ဟု တိုးတိုးတိတ်တိတ် ပြောကြားလေ၏။ မြို့ဝန်မင်းသည် "ကောင်းပြီ"ဟု ဝန်ခံ၍ သတ္တုကလူဆိုးကို ဖမ်းမြဲဖမ်းဆောင်ကာ နေဝင်သည်တိုင်အောင် ထိုမှ၎င်းမှ ကိစ္စကိုချွတ်ချ၍ နေဝင်လတ်ဘည်ရှိသော် ထောင်ထဲမှ ထောင်သားတယောက်ကို ထုတ်ဆောင်စေလျက် သတ္တုက လူဆိုးအား တုပ်နှောင်သည့်အနှောင်အဖွဲ့များကို ဖြေစေပြီးလျှင် ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို တိတ်တဆိတ် သူဌေးအိမ်သို့ ပို့စေပြီးနောက် ထိုသတ္တုကလူဆိုးအား တုပ်နှောင်သည့် အနှောင် အဖွဲ့များဖြင့်ပင် ထောင်သားကို ဖွဲ့နှောင်၍ တောင်တံခါးမှ ထုတ်ဆောင်ကာ ကွပ်မျက်သက်ဖြတ်လိုက်လေ၏။

မိဘမေတ္တာ ကြီးလှစွာ၏

သူဌေး၏ကျွန်များသည်လည်း သတ္တုကလူဆိုးကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့၍ သူဌေးအိမ်သို့ လာရောက်ကြလေကုန်၏။ သတ္တုကကို တွေ့ရလေလျှင် သူဌေးကြီးသည် "ငါ့သမီး၏ စိတ်အလိုပြည့်ဝအောင် ငါဖြည့်တော့မည်"ဟု ကြိုစည်အောက်မေ့ကာ သတ္တုကလူဆိုးကို နှုံသာရေဖြင့် ရေချိုးစေ၍ အဆင်တန်ဆာစုံ ဝတ်ဆင်စေပြီးလျှင် သမီး၏ ပြာသာဒ်သို့ သတ္တုကလူဆိုးကို ပို့လေ၏။ ဘဒ္ဒါသူဌေး သမီးသည်လည်း "ငါ့အကြီးကား အောင်မြင်ပြည့်ဝလေပြီ" ဟု အားရဝမ်းသာစွာ များစွာသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့် မိမိကိုယ်ကို အလှဆုံးပြုပြင်တန်ဆာဆင်၍ ထိုသတ္တုကလူဆိုးကို လုပ်ကျွေးမှုယူ ပြုစုလေ၏။

သတ္တုကမ်ိ ကောက်ကျစ်သောအကြံ

သတ္တုကလူဆိုးသည် နှစ်ရက်, သုံးရက် လွန်သောအခါ "ဤသူဌေးသမီး၏ အဆင်တန်ဆာ ဘဏ္ဍာ အားလုံးသည် ငါ့ဥစ္စာ ဖြစ်ရမည်၊ တနည်းနည်းဖြင့် ဤ အဆင်တန်ဆာများကို ရယူမှ သင့်တော့မည်"ဟု ယုတ်မာစွာကြံစည်၍ မိမိအနီးဌာ ချမ်းသာစွာ လိုင်နေသောအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို "ရှင်မ.... ငါ့မှာ သင့်ကို စကားတခွန်းပြောဆိုရန်ရှိသည်"ဟု ခပ်တည်တည်ပြောလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် လာဘ်အတောင်ကို ရသည့်အလား အားရဝမ်းသာစွာ "ရဲရဲဝံ့ဝံ့သာ ပြောဆိုပါ အရှင်...."ဟု အထင်ကြီးစွာ ဖြင့် ပြန်ကြားပြောဆိုရှာလေ၏။ ထိုအခါ သတ္တုကလူဆိုးသည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို "ဘဒ္ဒါ.... သင်ကတော့ 'ငါ့ကို အမှီပြု၍ ဤ သတ္တုကသည် အသက် ရအစ်လေပြီ'ဟု ကြံစည် အောက်မေ့ ပေလိမ့်မည်၊ စင်စစ်သော်ကား ငါသည် အဖမ်းခံရလျှင် ခံရခြင်း ပင်စောရုပပါတတောင်စောင့်နတ်မင်းအား'အကယ်၍ အကျွန်ုပ် သည် အသက်ရှင်မှုကို ရခဲ့ပါမူ အရှင်နတ်မင်းအား ပလိပူဇော် ပွဲကို ပေးဆက်ပါမည်'ဟု ဇာတင်းပန်တိုးလျှိုးခဲ့လေသည်။ ငါ သည် ထိုစောရုပပါတတောင်စောင့်နတ်မင်းကို အမှီပြု၍ အသက် ရှင်မှုကို ရအစ်ခဲ့ပါပြီ၊ သင်ဘဒ္ဒါသည် လျှပ်မြန်စွာပင် ပလိပူဇော် ပွဲများကို စီရင်ပြင်ဆင်စေပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီးသည် "ငါကား ထိုအရှင်သခင် လင်ယောကျ်ား သတ္တုကမ်ိ စိတ်အလိုဆန္ဒကို ဖြည့်ကျင့်မည်"ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပလိပူဇော်ပွဲများကို စီရင်ပြင်ဆင်စေ၍ အဆင် တန်ဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် သတ္တုကနှင့် အတူတကွ ယာဉ်တခု တည်းဖွဲ့ စီးနင်းလိုက်ပါ၍ စောရုပပါတတောင်သို့ အရောက်သွား ပြီးသော် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် ရိုးသားသော စိတ်ဖြင့်ပင် "တောင်စောင့်နတ်မင်းအား ပလိပူဇော်မှ ပြုပေတော့အုံ့" ဟု ဘဲဥပေါ်များနှင့် အတူတကွ တောင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ရန် စီမံ အားထုတ်ရှာလေ၏။ သတ္တုကလူဆိုးကြီးသည်ကား"အတူတကွ ပါလာသုအားလုံးတို့ တောင်ပေါ်သို့ တက်ရောက်ကြလျှင် ငါ

အဖိုရာ ဤသူဌေးသမီး၏ အဆင်တန်ဆာများကို လုယူရန် အခွင့်ရလိမ့်မည် မဟုတ်"ဟု ကြံစည်၍ အတူပါလာသူများကို တောင်ခြေ၌သာ နေရစ်စေပြီးလျှင် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးတယောက်တည်းကိုသာ ဗလိပူဇော်ပွဲကို ရှက်စေလျက် စောရပပါတတောင်သို့ တက်လေ၏။

သတ္တုက၏ အကြံ ပေါ်လွင်ခြင်း

သတ္တုကသည် တောင်ပေါ်သို့ နှစ်ယောက်သား တက်ကြသောအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးနှင့် စကားပြောဆိုလျှင် ချစ်ဖွယ်စကား လုံးဝမပြောကြားပဲ ကြမ်းတမ်းရုန့်ရင်းသောစကားကိုသာ လျှင် ပြောဆိုလေ၏။ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည်လည်း ပါးနပ်သူ ဖြစ်ရကား စကားပြောပုံ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် သတ္တုကလူဆိုး၏ ကောက်ကျစ်သောအလိုအကြံကို ကောင်းစွာရိပ်မိ သိရှိလေ၏။ တောင်ပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ သတ္တုကလူဆိုးသည် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးကို "ဘဒ္ဒါ.... သင်၏ အပေါ်ရုံအဝတ် = တဘက်ကို ချွတ်၍ သင့်ကိုယ်မှာ ဆင်လာသည့် အဆင်တန်ဆာ အားလုံးကို ဤဘဘက်၌ အထုပ်ထုပ်လိုက်"ဟု မိုက်ရိုင်းစွာ ပြောဆိုလေ၏။ လိမ္မာပါးနပ်သော ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးက "အိုအရှင်.... ကျွန်မ၏ အဖိုရာ ဘာအပြစ်ရှိပါသနည်း"ဟု သာယာချစ်ဖွယ်ရာ မေးမြန်းသော်လည်း သတ္တုကလူဆိုးသည် လူဆိုးပီပီ "ဟယ်အမိုက်မ... ငါသည် ဗလိနတ်စာပူဇော်ရန် လာရောက်သည်ဟု သင်မှတ်သလော၊ (မဟုတ်ပေ)၊ ငါတမူကား (ဗလိနတ်စာ ပူဇော်ရန်ကို မဆိုထားဘိ) ဤတောင်စောင့်နတ်၏ အသည်းကိုပင် ထုတ်နုတ်၍ စားဝံ့သူဖြစ်သည်၊ စင်စစ်သော်ကား ဗလိနတ်စာပူဇော်မည့်အယောင်ဖြင့် သင်၏ အဆင်တန်ဆာများကို လုယူလိုသည်ဖြစ်၍ ဤတောင်ထိပ်သို့ လာရောက်ခြင်းဖြစ်သည်" ဟု ရိုင်းပြစွာ ပြောဆိုလေ၏။

ဘဒ္ဒါ၏ အလိမ္မာရည်

အလွန်ပါးနပ် လိမ္မာလှသော ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးက "အရှင်... အဆင်တန်ဆာများသည် အဘယ်သူ၏ဥစ္စာပါနည်း(+အရှင်၏

ဥစ္စာပင် ဖြစ်ပါ၏ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ကျွန်တော်မသည်လည်း အဘယ်သူ၏ ဥစ္စာပါနည်း (= အရှင်၏ ဥစ္စာပင် ဖြစ်ပါသည် ဟု ဆိုလိုသည်)" ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုသောအခါ သတ္တုကလူဆိုး သည် "ငါတို့သည် ဤသို့သောစကားမျိုးကို နားမလည်ကြကုန်၊ သင့်ဥစ္စာကား တပါး, ငါ့ဥစ္စာကား တခြားသာလျှင် ဖြစ်၏"ဟု ပြတ်တောင်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေး သမီးသည် "ကောင်းပါပြီအရှင်....၊ အထူးတောင်းပန်လိုပါသည် မှာ ကျွန်တော်မ၏ နှလုံးအလိုတခုကိုမူ ဖြည့်စေချင်ပါသည်၊ ယခု တန်ဆာဆင်မြှင်ပိုင်းဖြင့် ကျွန်တော်မအား အရှင့်ကို ရှေ့မှရင်း, နောက်မှရင်း လှည့်လည်ကာ လည်ဖက်၍ ယုယခြင်းငှါ အခွင့်ပေး ကြစေလိုပါသည်"ဟု အလိမ္မာစကား ပြောကြားလေ၏။ သတ္တုက လူဆိုးသည် "ကောင်းပြီ"ဟု လက်ခံလေ၏။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် သတ္တုကလူဆိုးက လက်ခံသည်ကို သိရလျှင် အချိန်ကိုမဆွဲပဲ လူဆိုး၏ရှေ့မှ လည်ဖက်၍ယုယပြီးလျှင် နောက်ဖက်မှ လည်ဖက်၍ ယုယသည့်ဟန်ဖြင့် ထိုသတ္တုကလူဆိုး ကို တောင်ချပ်ကြားခ၌ တအားဘွန်းချလိုက်လေ၏။ သတ္တုက လူဆိုးသည် တောင်ပေါ်မှ ဒလိမ့်ခေါက်ကွေးကျကာ မြေအပြင်သို့ မရောက်မီ ကောင်းကင်မှာပင် မှုန်မှုန်ညက်ညက်ဖြစ်ကာ ပျက်စီး ခြင်းမလှ ပျက်စီးရလေတော့၏။

(ဤ၌။ ။သတ္တုကလူဆိုးကို တောင်ပေါ်မှ တွန်းချလိုက်သော အခိုက် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ သန္တာန်၌ ပါဏာတိပါတစေတနာပြဋ္ဌာန်း သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်၍ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ ရှေ့ပိုင်း နောက်ပိုင်းတို့၌ အသက်အန္တရာယ်မှ လွတ်မြောက်ရန် ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြုလုပ်သောအခါ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ သန္တာန်၌ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်များ ဖြစ်သည်ကို အထူးမှတ်ယူသင့်ကြောင်း ဆရာကြီး ဦးလင်း မသေမီက ဆရာထွန်းကို အထူးမှာကြား ပြောဆို သွားခဲ့ပါသည်)။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ဥပါယကောလာလတ္တာကို

တောင်စောင့်နတ်မင်း ချီးကျူးခြင်း

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး ပြိုလုပ်အပ်သည့် အလွန်ဆန်းကြယ်သော အပြိုအမှုကို တွေ့မြင်ရ၍ စောရပပါတ တောင်စောင့် နတ်မင်းသည် သူဌေးသမီး၏ ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးသောအားဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သော ၂-ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုလေ၏—

(၁) နု ဟိ သမ္မေသု ဌာနေသု၊
ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထိပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊
တတ္ထ-တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ။

(ဤဂါထာ ပဌမပိုဒ်စယ် အဂ်ုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၌ "နု သော သမ္မေသု ဌာနေသု" ဟူ၍ ရှိသော်လည်း ထေရီဂါထာ အဋ္ဌကထာ ကိုးကားသည့် အပဒါန်ပါဠိ, ဓမ္မပဒပါဠိတို့၌ "နု ဟိ သမ္မေသု ဌာနေသု" ဟူ၍သာ ရှိသည်၊ ထိုပါဠိကသာ အနုက်သဘောလည်း ချောမော ပြေပြစ်သည်)။ အနုက်ကား-သမ္မေသု ဌာနေသု = ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသော အရာဌာနတို့၌။ ပုရိသော ဟိ = ပုရိသော ဧဝ = အမျိုးကောင်းသား မင်းယောက်ျား သည်သာလျှင်။ ပဏ္ဍိတော=ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်သည်ကား။ နု = မဟုတ်။ ဣတ္ထိပိ = မာတုဂါမ မင်းမိန်းမသည်လည်း။ တတ္ထ တတ္ထ = ထိုထိုကိစ္စ အဝဝတို့၌။ ဝိစက္ခဏာ = ကောင်းစွာမြော်မြင် ဆင်ခြင်နိုင်သူ ဖြစ်သိမ့်ကား။ ပဏ္ဍိတာ = ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ=ဖြစ်နိုင်၏။

(၂) နု ဟိ သမ္မေသု ဌာနေသု၊
ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထိပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊
လဟုံ အတ္ထဝိစိန္တိကာ။

သမ္ဘေသု ဌာနေသု = ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသော အရာဌာနတို့၌။ ပုရိသော ဟိ = ပုရိသော ဧဝ = အမျိုးကောင်းသား မင်းယောက်ျားသည်သာလျှင်။ ပဏ္ဍိတော = ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်သည်ကား။ နု = မဟုတ်။ ဣတ္ထိပိ = မာတုဂါမ မင်းမိန်းမသည်လည်း။ လဟုံ = လျင်မြန်စွာ။ အတ္ထဝိစိန္တိကာ = အကျိုးရကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကို မစောင်းမဖည် ကြံစည်ဆင်ခြင်နိုင်သူ ဖြစ်ဘိမူကား။ ပဏ္ဍိတာ = ပညာဉာဏ်ရှိ ပဏ္ဍိတပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်၏။

ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး ပရိဝိုင်ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုနောင်မှ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် "ငါကား ဤပုံ ဤနည်းဖြင့် အိမ်သို့ တဖန် မပြန်နိုင်တော့ချေ။ = ပြန်၍ မဖြစ်တော့ချေ၊ ဤတောင်မှပင် ဦးတည့်ရာသွားရောက်၍ တွေ့ရှိသောရဟန်းအဖြစ် တခုခုသို့ ကပ်ရောက်ပေတော့အံ့" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ဝိုက ဦးတည့်ရာ သွားလေလျှင် တက္ကတွန်းအရာမဲတခုသို့ ရောက်ရှိ၍ တက္ကတွန်းဆရာတို့ကို ရဟန်းပြုပေးရန် တောင်းပန်လေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒါကို တက္ကတွန်းဆရာတို့က "အဘယ်နည်းဖြင့် ရဟန်း ဖြစ်စေလိုသနည်း = အည့်စားရဟန်း ဖြစ်စေလိုသလော, အမြတ်စားရဟန်း ဖြစ်စေလိုသလော" ဟု မေးမြန်းကြလေလျှင် ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီးသည် "အရှင်တို့၏ သာသနာဝယ် အမြတ်ဆုံးသော ရဟန်းအဖြစ်ကိုသာ ပြုပေးကြပါလော့"ဟု (ပဋ္ဌိမဘာဝိက ပုဂ္ဂိုလ်ဝိဘီ) ပြောကြားလေ၏။

ကုဏ္ဍလကေသာ အမည်တွင်ခြင်း

တက္ကတွန်းဆရာတို့သည် "ကောင်းပြီ" ဟု ဝန်ခံကြ၍ ဘဒ္ဒါသူဌေးသမီး၏ ဆံပင်တို့ကို ထန်းစေ့ဖြင့်နုတ်၍ ရဟန်းမ-ပြုပေးကြလေ၏။ (သူတို့၏ အယူဝါဒ၌ ကတ်ကျေး, ဝါးတို့ဖြင့် ဆံကိုရိတ်ဖြတ်၍ ရဟန်းပြုပေးခြင်းမျိုးကို အည့်စားရဟန်း အဖြစ်ဟု သမုတ်ကြ၍ ထန်းစေ့ဖြင့် အနာခံကာ ဆံပင်တို့ကိုနုတ်၍ ရဟန်း

ပြုပေးခြင်းမျိုးကိုအမြတ်စားရဟန်းအဖြစ်ဟု သမုတ်ကြလေသည်။ ထိုကြောင့် အမြတ်စားရဟန်းဖြစ်စေရန် ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံပင်တို့ကို နုတ်၍ ရဟန်းမ-ပြုပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ထန်းစေ့မှုတ်ဖြင့် ဆံပင်တို့ကို နာကျင်စွာနုတ်၍ ရဟန်းမ-ပြုခဲ့သောကြောင့် ဆံပင်အသစ်များ နောက်ထပ်တဖန် ပေါက်လာပြန်သောအခါ အစုလိုက် အစုလိုက် နားဇောင်းပမာ ဝိုင်းလျက် ဝိုင်းလျက် ပေါက်၍လာကြလေသည်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင် ထိုသူဌေးသမီးသည် ထိုအချိန်မှစ၍ "ကုဏ္ဍလကေသာ=နားဇောင်းပမာ အစုလိုက်ဝိုင်းသော ဆံပင်ရှိသူ"ဟူ၍ အမည်တွင်လေသည်။

ကုဏ္ဍလကေသာတက္ကတွန်းမ ဝါဒရှင်ဖြစ်လာခြင်း

ကုဏ္ဍလကေသာ တက္ကတွန်းရဟန်းမသည် မိမိရဟန်းမ-ပြုရာ ဘက္ကတွန်းတို့အထံ၌ အလုံးစုံသောအတတ်ပညာကို သင်ယူပြီးနောက် ပါရမီရှိသူဖြစ်ရကား "ဤတက္ကတွန်းတို့အဖို့ ဤအယူဝါဒထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော တရားတူးဟူ၍ မရှိ" ဟု ဆင်ခြင်သိမြင်ကာ တက္ကတွန်းတို့အထံမှ ဖဲခွါခဲ့၍ ထိုထိုရွာ, နိုဂုံး, မင်းနေပြည်တို့သို့ လှည့်လည်လျက် ပညာရှိများ ရှိလေရာရာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ ထိုထိုပညာရှင်တို့ တတ်သိသော အတတ်ပညာအားလုံးကို တပည့်မ-ခံကာ သင်ယူရှာလေသည်။ ထိုအခါ ထိုကုဏ္ဍလကေသာ တက္ကတွန်းရဟန်းမအား များစွာသောအရပ်ဌာနတို့၌ အတတ်ပညာ သင်ကြားဟတ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ဝါဒအပြိုင်အဆိုင် ပေးစွမ်းနိုင်သောသူမည်သည် မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်၍နေလေ၏။

ကုဏ္ဍလကေသာတက္ကတွန်းရဟန်းမသည် ဝါဒရှင်တယောက်ဖြစ်ကာ မိမိနှင့် ဝါဒအနိုင် ယှဉ်ပြိုင်ပြောဆိုနိုင်မည့်သူကို မတွေ့ရ၍ မိမိဝင်ရောက်ရာရွာ, နိုဂုံး၏ တံခါးဝ၌ သဲဝုံပြုလုပ်ကာ ထိုသဲပုံထက်၌ သပြေခက်ကို စိုက်ထူထားပြီးလျှင် အနီးရှိ ရွာသူသားယေတို့အား "ငါ့အပေါ်၌ ဝါဒယှဉ်ပြိုင် အပြစ်တင်ပြောဆိုနိုင်သောသူသည် ဤသပြေခက်ကို နင်းနိုပ်ကြိတ်ဖျက်စေသတည်း" ဟု

ပြောဆိုမှာကြားကာ အသိအမှတ် ပေးခဲ့ထားလေ၏။ ထိုသပြေခက်ကို ခုနစ်ရက်တိုင်အောင်မှ နင်းနှိပ်ကြိတ်ဖျက်မည့်သူ မရှိသော အခါ ကုဏ္ဍလလေးသာတက္ကတွန်းရဟန်းမသည် ထိုသပြေခက်ကို ယူဆောင်ကာ အရပ်တပါးသို့ ဖဲကျားလေ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် ကုဏ္ဍလဒကသာကို ဆုံးမတော်မူခြင်း

ထိုအခါဝယ် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားသည် လောကဓိပတိ ဘုရားဖြစ်ပေါ်တော်မူလာ၍ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏ ဖြစ်၏။ ကုဏ္ဍလကေသာတက္ကတွန်းရဟန်းမ- (=အဝတ် တထည်သာ ဝတ်သောတက္ကတွန်းရဟန်းမ)သည်လည်း အစဉ်အတိုင်း ထိုထို ရွာ, နိဂုံး, မင်းနေပြည်တို့သို့ လှည့်လည်၍လာလေရာ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်၍ မြို့တွင်းသို့ ဝင်မည်ရှိလတ်သော် ရေးပြုမြဲနည်းလမ်းအတိုင်းပင် သဲပုံ၌ သပြေခက်ကို စိုက်ထား၍ အနီးအပါ၌ သူငယ်တို့အား ရေးဆိုအပ်ပြီးနည်းအတိုင်း အသိအမှတ်ပေး ပြောဆို၍ မြို့တွင်းသို့ ဝင်လေ၏။

ထိုအခါ တရားစစ်သူကြီးဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ရဟန်းသံဃာများ ဆွမ်းခံဝင်ပြီးနောက်မှ (ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး တခုလုံးကို လှည့်လည်ကာ ထားပုံသိုပုံ နေရာမကျသော ပရိက္ခရာများကို ကြည့်ရှုမယ်ရှိအောင် ခေါက်လိပ်သိမ်းထားခြင်း, သော်ကရေသုံးရေ မရှိသောကျောင်းများ၌ သောက်ရေသုံးရေတို့ကို တည်ထားခြင်း, အမှိုက်သရိုက် ထူပြောသောကျောင်းများ၌ တံမြက်လှည်းသုတ်သင်ခြင်း, ထိုထို ဂိလာနရဟန်းတို့အား မေးမြန်း၍ သပ္ပါယဖြစ်မည့် ဆေးအစာကို ဖွေရှာယူဆောင်ခဲ့မည့်အကြောင်း အားပေးစကား ပြောကြားခြင်း-စသော မိမိပြုမြဲဝတ်ကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင်)တပါးတည်း မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်လေသော် သဲပုံ၌စိုက်ထူထားသည့် သပြေခက်ကို မြင်တော်မူ၍ အနီးရှိကလေးများကို "အဘယ့်ကြောင့် ဤသပြေခက်ကို စိုက်ထူထားအပ်သနည်း"ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ကလေး

တို့သည် ထိုကုဏ္ဍလကေသာတက္ကတွန်းရဟန်းမ ပြောဆိုခဲ့သမျှ သော အကြောင်းအရာကို မခြင်းမချန် ပြန်ကြားလျှောက်ထား ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်က "ကလေးတို့....ဤသို့ဖြစ်လျှင် ဤသပြေခက်ကို ဆွဲယူကြကား-သင်တို့ နင်းနှိပ်ကြိတ်ဖျက်ကြလော့"ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေလျှင် ထိုကလေး သူငယ်တို့အနက် မထေရ်၏စကားကို ကြားရ၍ အချို့ကလေး သူငယ်တို့သည် သပြေခက်ကို မနင်းနှိပ် မကြိတ်ဖျက်ဝံ့ကြသော် လည်း သတ္တိကောင်းသည့် အချို့သော ကလေးသူငယ်တို့သည် မူကား အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏စကားကို ကြားရသောခဏမှာပင် အားတက်ကြကာ သပြေခက်ကို နင်းနယ်ကြိတ်ချေ၍ မှုန့်မှုန့် ညက်ညက်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။

ကုဏ္ဍလကေသာသည် သာဝတ္ထိပြည်တွင်းခဲ့ ဆွမ်းစားခြင်း ကိစ္စကိုပြီးပြီး၍ ထွက်လာလတ်သော် ကြိတ်ချေနင်းနယ်ထားသော ထိုမိမိ၏သပြေခက်ကို မြင်ရ၍ "ဤအမှုကား အဘယ်သူ၏ အပြု အမူနည်း"ဟု အနီးရှိကလေးတို့ကို မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ကလေးသူငယ်တို့သည် ကုဏ္ဍလကေသာအား တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင် သာရိပုတ္တရာမထေရ်က မိမိတို့ကို နင်း နယ်ကြိတ်ဖျက်စေကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေ၏။ထိုအခါ ကုဏ္ဍလကေသာသည် "မိမိ၏စွမ်းအင်ကို မသိမြင်သောသူသည် ဤသပြေခက်ကို ကြိတ်ဖျက်နင်းနယ်စေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်, ဝံ့လိမ့်မည့် မဟုတ်ချေ။ မချုတ်ဇကန် အမှန်ပင် ဤယခုသပြေခက် ကို ကြိတ်ဖျက်နင်းနယ်စေသော မထေရ်သည် ကြီးမြတ်သူ ဖြစ် လိမ့်မည်၊ အထူးအားဖြင့် ငါသည်လည်း တယောက်တည်းသွား၍ အစော်နည်းပါးသူဖြစ်လျှင် တင့်တယ်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ ပရိသတ်အား 'မမ္မသေနာပတိ သာရိ-ပုတ္တရာမထေရ်နှင့် ငါတို့ ဝါဒပြိုင်ဆိုင်ကြမည့်အကြောင်း' အသိ ပေးမှ သင့်တော်တော့မည်"ဟု ကြိစည်အောက်မေ့ကာ ထိုအကြို အစည်အတိုင်းပင် ပြုလေ၏။ အိမ်ရှေ့ရစ်သောင်းရှိသော သာဝတ္ထိ ပြည်၌ နီးစပ်ရာရာ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ အချင်းချင်း ပြောကြားကြသဖြင့်

သာဝတ္ထိ ပြည်သူပြည်သား အားလုံးတို့သည်ပင် ထိုအကြောင်းကို အချိန်အနည်းငယ်အတွင်း ပြန့်နှံ့သိရှိကြလေကုန်၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည်လည်း ဆွမ်းကိန်းပြုပြီး လတ်သော် တခုသော သစ်ပင်ရင်းခံ (ကုဏ္ဍလကေသာတို့ လာမည်ကို သိရှိစောင့်ဆိုင်းကာ)လိုင်နေတော်မူလေ၏။ ထို့နောက်မှ ကုဏ္ဍလကေသာသည် လူများအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် မထေရ်မြတ်ထံသို့ သွားရောက်ကာ စကားအစေ့အစပ် ပြောဆိုပြီးနောက် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် မထေရ်မြတ်နှင့် အတို့အလှယ်စကား ပြောကြားကြသည်မှာ—

(ကုဏ္ဍလကေသာ) အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်မ၏ သပြေခက်ကို ကြိတ်ဖျက်နင်းနယ်စေအပ်သလော။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) အိမ်း...ငါ ကြိတ်ချေနင်းနယ်စေအပ်သည်။

(ကုဏ္ဍလကေသာ) အရှင်ဘုရား....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အရှင်ဘုရားတို့နှင့် တပည့်တော်မတို့၏ ဝါဒပြိုင်ဆိုင်မှု ဖြစ်စေတော့လား။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) ဖြစ်ပါစေ တကွတွန်းမလေး....။

(ကုဏ္ဍလကေသာ) မည်သူက အလှုင်လက်ဦး မေး၍ မည်သူက ဖြေဆိုပါမည်နည်းဘုရား။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) အမေးပုစ္ဆာ ဟူသည်မှာ ငါတို့အား ရှေးဦး ပဌမ ရောက်ရှိ၏၊ သို့သော်လည်း သင် တကွတွန်းမကလေးသည်ပင် ရှေးဦးစွာ သင်သိသော အချက်ကို မေးလေလော့။

ကုဏ္ဍလကေသာသည် မထေရ်မြတ်၏ခွင့်ပေးချက်အရ မိမိသိသမျှ ဝါဒအားလုံးကို မေးလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် အားလုံးကို ဖြေ

ရှင်းတော်မူလေ၏။ ထိုနောက်မှ မထေရ်မြတ်က စကား-စ၌ ကုဏ္ဍလကေသာနှင့် မိန့်ဆိုပြောကြားကြပြန်သည်မှာ—

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) တဂ္ဂတွန်းမကလေး.... သင်သည် ငါ့ကို မျှားစွာသောပုဏ္ဏားကို မေးအပ်ပြီး(ငါကလည်း ဖြေအပ်ပြီး) လေပြီ၊ ငါတို့ကလည်း သင့်ကို ပြဿနာတခု မေးကြကုန်အံ့။

(ကုဏ္ဍလကေသာ) မေးတော်မူကြပါ အရှင်ဘုရားတို့—။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) ဧကံ နာမ ကိ = တဂ္ဂတွန်းမကလေး....(ပရိညာသုံးပါးဖြင့် ပိုင်းခြားမှတ်သိရမည့်)တရားတမျိုး ဟူသည် အဘယ်တရားနည်း။

(ကုဏ္ဍလကေသာ) တပည့်တော်မ မသိပါ အရှင်ဘုရား။

(အရှင်သာရိပုတ္တရာ) တဂ္ဂတွန်းမကလေး.... သင်သည် (ငါတို့သာသနာဝယ် သာမဏေဝယ်ကလေးများ လေ့လာရသည့်) ဤမျှကိုမှ မသိလျှင် အခြား အဘယ်တရားကို သင်သိနိုင်လိမ့်မည်နည်း = သိနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်—

ဤကဲ့သို့ မထေရ်မြတ်က မိန့်ဆိုလျှင်ပင် ပါရမီရှင် ဖြစ်သော ကုဏ္ဍလကေသာသည် မထေရ်၏ ခြေရင်းခံ ဝပ်စင်း၍ "အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်မသည် အရှင်ဘုရားတို့ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ သိမှတ် ဆည်းကပ်ပါ၏ ဘုရား" ဟု လျှောက်ထား ရှာလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် ကုဏ္ဍလကေသာကို "ငါ့ကို ကိုးကွယ်ရာဟု သိမှတ် ဆည်းကပ်မှုပြုရန်မရှိ၊ နတ်နှင့်တကွသော သတ္တလောကကြီး တခုလုံး၌ အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ဦး ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလျက်ရှိ၏။ သင်သည် ထိုမြတ်စွာဘုရားကို ကိုးကွယ်ရာဟု သိမှတ်ဆည်းကပ်လော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ကုဏ္ဍလကေသာသည် "ကောင်းပါပြီ လိုက်နာပြုကျင့်ပါမည် အရှင်ဘုရား...."ဟု လျှောက်ထား၍ ညနေချမ်းအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင် တရားဟောတော်မူနေသောအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်

ထံတော်သို့ သွားရောက်ဆည်းကပ်၍ တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကုလ္လာလကေသာ၏ ဉာဏ်ရင့်ကျက်ချိန်ကို သိမြင်တော်မူ၍—

"သဟာသမဝိ ဧစ ဂါထာ၊
အနုဋ္ဌပဒသံဟိတာ။
ကေ ဂါထာပဒံ သေယ္ယော၊
ယံ သုတ္တာ ဥပသမ္မတိ။

သဟာသမဝိ ဧစ ဂါထာ = အထောင်သင်္ချာ ဂါထာတို့ပင် ဖြစ်လင့်ကစား။ အနုဋ္ဌပဒသံဟိတာ=အကျိုးမဟဲ့ မိုးဖွဲ့, တောင်ဖွဲ့ စသော ပုဒ်ဝါကျနှင့် စပ်ယှဉ်သိမ္ပ။ နု သေယ္ယော = အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မချီးမွမ်းအပ် မဖြတ်ပရေ့။ ယံ = အကြင် "အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ"- အစရှိသော ဂါထာပိုဒ်ကို။ သုတ္တာ = သဒ္ဓါနှားဖြင့် နာကြားရသည် ရှိသော်။ ဥပသမ္မတိ = ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း အပြီးတိုင်ငြိမ်းအေး၏။ တံ ကေ ဂါထာပဒံ = ထိုကိလေသာငြိမ်းကြောင်း တရားဂါထာကောင်း တပိုဒ်ကသာလျှင်။ သေယ္ယော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် ဖြတ်လေမည်"—

ဟူသော ဤတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူ၏။ ကုလ္လာလကေသာသည် ဂါထာနိုဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ရပ်တည်ရင်းပင် ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ (= ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရတနာမ - ဖြစ်၍) မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရဟန်းမ-ပြုပေးပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုကုလ္လာလကေသာအား ရဟန်းမ-ပြုပေးရန် လက်ခံ ခွင့်ပြုတော်မူလေ၏။ ကုလ္လာလကေသာသည် ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းမ-ပြုလေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဆွဲထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, ဥပါသကာ, ဥပါသိကာ ဟူသော ပရိသတ်လေးပါးအလယ်၌ "ဤဘဒ္ဒါ ကုဏ္ဍလကေသာ ထေရီမကား ကြီးမြတ်ပါဘိ၏၊ ယင်းထေရီမသည် လေးပိုဒ်ရှိသည့် တဂါထာမျှအဆုံး၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်ခဲ့လေပြီ" ဟု ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို အကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တရပြတ်ပြု၍ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာထေရီမကို—

"တေဒဂ္ဂ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ဓိပ္ပါ-ဘိညာနံ ယဒိဒံ ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ = ရဟန်းတို့... လျင်မြန်စွာရအပ်သည့် မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်ရှိကြသည့် ငါ ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီများစွာတို့တွင် ဘဒ္ဒါမည်သော ကုဏ္ဍလကေသာ ဘိက္ခုနီမသည် အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဓိပ္ပါဘိညအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗေဒင် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကုဏ္ဍလကေသာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၀) ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီအကြောင်း

(ဤ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ထေရီမ၏ အကြောင်းအရာသည် အရှင်မဟာကဿပမထေရ်၏ အကြောင်းအရာနှင့် ဆပ်စက်လျက် ရှိ၏။ အောက် အခန်း ၄၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၀-ကစ၍ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကိုဖွင့်ဆိုပြီးဖြစ်သဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီမ အကြောင်းကို အကျဉ်းမျှသာ ဖွင့်ဆိုအပ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်စာတော်ဖတ် သူတော်စင်ပရိသတ်သည် ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ အခန်း ၄၃၊ စာမျက်နှာ ၁၀၀၊ (၄) အရှင်မဟာကဿပမထေရ် အကြောင်းကို မြန်လည်သုံးသပ် ဖတ်ရှုကုန်လတ်။ ဤ၌မူ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြချက်အတိုင်း အကျဉ်းမျှသာ ရေးသားဖော်ပြပေအုံ့)—

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ထေရီမအလေးငယ်း အမျိုးကောင်းသမီး သည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီ မင်းနေပြည်၌ ဗေဒေဟသူဌေးကြီး၏ အိမ်ရှင်မသူဌေးကတော် ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီထေရီမတပါးကို ရှေးဦးဖြစ်ဘူးသည့် ခန္ဓာ အစဉ်ကို အောက်မေ့နိုင်ကြသည့် ဘိက္ခုနီအပေါင်းတို့တွင် အသာ ဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗောဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင် ရ၍ အားကျတာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းဝတ္ထုနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။

သူကြွယ်ကတော်ဘဝ

ထိုသူဌေးကတော်သည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်,လူ့ ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ခဲ့၍ အောက် စာမျက်နှာ ၁၁၁-၌ လာသော အတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်၀ယ် သူကြွယ်ကတော်ဖြစ်၍ သူကြွယ်၏ နှမနှင့် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှု ပြုကြစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါး ဆွမ်းခံကြွလာ၍ သူကြွယ်၏နှမက ဆွမ်းလှူပြီးလျှင် သူကြွယ် ကတော်ကို ထိပါး၍ ဆုတောင်းခလရာ သူကြွယ်ကတော်သည် မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်၍ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ လက်တော်မှ သပိတ်ကို ယူ၍ ဆွမ်းကို စွန့်သွန်ပြီးလျှင် ရှုံ့သွန်အပြည့်ထည့်၍ လူသော အခါ ရပ်ရွာနေ မြင်သူအားလုံး၏ ဆုံးမပြောဆိုချက်အရ သတိ သံ၀ေ၀ အရှက်ရပြီးလျှင် တဖန်သပိတ်ကိုယူ၍ ရှုံ့သွန်ကို စွန့်သွန် ပြီးလျှင် သပိတ်ကို စင်ကြယ်အောင် ဆေးကြောပြီးနောက် နံ့သာမှုန့်ဖြင့် ပွတ်တိုက်၍ ဂတုမဇုအပြည့် ထည့်ပြီးလျှင် ထို၏ အထက်၌ ကြာတိုက်အဆင်း ဖြူ၀င်းသောထောပတ်ကို လောင်း ထည့်လျက် အရောင်တလက်လက် ထွက်အောင်ပြု၍ အရှင်ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ၏ လက်၌ သပိတ်ကို ဆက်ကပ်ပြီးလျှင် "ဤ ဆွမ်းသည် အရောင်တလက်လက် ထွက်သကဲ့သို့ ကပည့်တော်မ၏ကိုယ်သည် လည်း အရောင် တလက်လက်ထွက်သည် ဖြစ်ပါစေသတည်း" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေသည်။ ဤသို့ အစရှိသည် အကြောင်း

အရာအလုံးစုံကို "အရှင်မဟာကဿပမထေရ် အကြောင်း" ၌ ဆို အပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း သိမှတ်ရာ၏။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

အထူးအားဖြင့် ဤ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းပြုကြသောအခါ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် လက်ျာလမ်းကို ယူတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော် ဗဟုပုတ္တကအမည်ရှိသော ပညောင် ပင်ရင်းသို့ သွားရောက်လေ၏။ ဤ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ သူဌေး ကတော်ကလေးသည်ကား မာတုဂါမများ ရဟန်းပြုရန် အခွင့်မပြု သေးသောကြောင့် လက်ဝဲလမ်းကို ယူ၍ ပရိဗိုဇ်မများအရာမ်သို့ သွားရောက်ကာ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမကလေး ပြုလုပ်ရရှာလေသည်။ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီသည် ငါးနှစ်ကြာ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ - အဖြစ်ဖြင့် နေရရှာလေသည်။ ဤအကြောင်းကို "ပဠု ဝဿာနိ နိဝသိ၊ ပရိဗ္ဗာဇဝေ အဟံ"-ဟူသော သူမ၏အပဒါန်ကို ထောက်၍ သိရ၏။

ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ပြု၍ ငါးနှစ်ရှိသောအခါ မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် ဘိက္ခုနီသာသနာ ကို တောင်းပန်ခွင့်ရ၍ ကိုယ်တိုင် ရှင်, ရဟန်းမ-ပြုခဲ့လေသည်။ တိုအခါ ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီသည် မိထွေးတော် မဟာပဇာ-ပတိဂေါတမီထေရီမကြီး အထံ၌ ရှင်, ရဟန်း အဖြစ်ကို ရယူ၍ နောက်အဖို့ဝယ် ဝိပဿနာတရား ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ် သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်=ရဟန္တာထေရီမ-ဖြစ် လေသည်။

(၇) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီမသည် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ရှေး ဆုတောင်းပါရှိသည့်အတိုင်း ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအဘိညာဏ် = ရှေးကဖြစ်ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်မှု သိမြင်သော အဘိညာဏ်၌ အထူးသဖြင့် လေ့လာနိုင်နင်းလေသည်၊ ထို့ကြောင့် ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန်ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်း

တော်ဦး နေတော်မှ၍ ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရဒ္ဓ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီမ ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ ပုဗ္ဗေ-နိဝါသံ အနုဿရန္တီနံ ယဒိဒံ ဘဒ္ဒါ ကာပိလာနီ = ရဟန်း တို့...ရှေးဦးဖြစ်ဘူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို အောက်မေ့တတ် ကြသော ငါ၏ဘုရား၏တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ များစွာတို့တွင် ဘဒ္ဒါအမည်ရင်းရှိသော ကာပိလာနီ ဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးဌ ထားတော်မူလေ၏။

(ဤဌ။ ။ထေရီမ၏ မူလ မိဘတို့မှည့်ခေါ်သော အမည်ကား ဘဒ္ဒါ-ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်၍ အရှင်မဟာကဿပအလောင်း ပိပ္ပလိလုလင်နှင့် မိဘတို့က ထိမ်းမြားသောအခါ ယောကၠမဖြစ်သူ ကာပိလပုဏ္ဏား(ပိပ္ပလိလုလင်၏ဖခင်)၏ ချေးမဖြစ်သည်ကို အစွဲပြု၍ ကာပိလာနီ-တွင်သည်ဟု မှတ်ယူရာ၏)။

ဤကား ဘဒ္ဒါကာပိလာနီထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၁) ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောရော ထေရီအကြောင်း

(ဤ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ=ယသောရောထေရီ၏ အကြောင်းအရာသည် လည်း "ဒီနောက် ရေပါ"ဟူဘိသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓ၏အကြောင်းအရာကို ဖော်ပြ လျှင်ပင် ဒီနောက်က ရေအလား ထင်ရှားပြီးသား ဖြစ်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အဌကထာ၌ ဤထေရီမ၏ အကြောင်းအရာကို အကျဉ်းဆုံး ဖွင့်ပြသကဲ့သို့ ဤကျမ်း၌လည်း အဌကထာအတိုင်း အကျဉ်းသာ ဖော်ပြပေအုံ့)—

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောရောထေရီအလောင်း အမျိုး ကောင်းသမီးသည်လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်ခေတ်

အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်၍ နောက်အဖွိ၀ယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမကပါးကို "မဟာဘိညာပဋ္ဌာ = ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ ရောက်သောအရာ"၀ယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗောဒဓိရာထူးခံ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အမိကာရေကောင်းမှ ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။

(၁) နောက်ဆုံးဘ၀ ရဟန်း-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည် လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာ ဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ၀ယ် ဘုရားအလောင်း၏ ဦးရီး တော် သုပ္ပဗုဒ္ဓသာကီ၀င်မင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်၍ အမည်အားဖြင့် ဘဒ္ဒ ကစ္စာနာဟူ၍ တွင်မည်လေသည်။

ဘဒ္ဒကစ္စာနာ=ယသောရောမင်းသမီးသည် အရွယ်သို့ရောက် လတ်သော် အောက်က ဖော်ပြအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ဘုရား အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏ မိဖုရားခေါင်ကြီး ဖြစ်လာ လေသည်။ ထိုဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောရောမိဖုရားခေါင်ကြီးမှ နောက်အဖွိ၀ယ် ရာဟုလသားတော်ကို ဖွားမြင်လာလေသည်။ ရာဟုလမင်းသား ဖွားသောနေ့မှာပင် အလောင်းတော်သိဒ္ဓတ္ထ မင်းသားသည် တောထွက်၍ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ သမ္မာသမ्बုဒ္ဓ အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးလျှင် သတ္တလောကကို ချီးမြှောက် တော်မူလျက် အစဉ်သဖြင့် ကပိလ၀တ်နေပြည်တော်သို့ ရောက် တော်မူ၍ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့အား ချီးမြှောက်မှ ပြုတော်မူခဲ့ လေသည်။

နောက်အဖွို (မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်ပြီး ၀ါ၀ါအရ)၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ထီးဖြူတော်အောက်၀ယ် အရ-ဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်၍ ထိုနေ့မှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်ပြီးလတ်သော် မိုဃ်းတောင်ကြီး မဟာပစ္စေ၀ပတ်ဂေါတမီသည် (မဟာသမယ

သုတ်လာ ရဟန်းငါးရာတို့၏ ကြင်ယာဟောင်း) သာကီဝင်မင်းသမီးငါးရာတို့နှင့်အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်၌ ရှင်,ရဟန်းမ-ပြုလေသည်။ ထိုအခါ ရာဟုလမယ်တော် ယသော-ဓရာမိဖုရားသည်ရင်း,ဇနပဒကလျာဏီမင်းသမီးသည်ရင်း မိတ္ထေး တော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီအထံ၌ ရှင်, ရဟန်းမ-ပြုကြလေသည်။

ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ယသောဓရာဘိက္ခုနီ ရဟန်းပြုသောအချိန်မှ စ၍"ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီ"ဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။ဘဒ္ဒကစ္စာနာ-ထေရီသည် ရဟန်းပြုပြီး နောက်အဖို့ဝယ် "ဝိပဿနာဂဏားပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် မကြာမြင့်မီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည် = ရဟန္တာမ-ဖြစ်လေသည်။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီသည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသည့် နောက် အဘိညာဏ်တို့၌ အထူးလွေ့လာနိုင်နင်းလေသည်။ တင်ပလ္လင်တခွေတည်း ထိုင်လျက် အာဝဇ္ဇန်းတမျိုးတည်းဖြင့် တသန်ချိန်နှင့် ကမ္ဘာတသိန်းအတွင်း ဖြစ်ခဲ့သမျှကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်လေသည်။ ထိုဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီမ၏ ထိုဂုဏ်ကျေးဇူးသတင်း ထင်ရှားကျော်ကြားလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ၎င်း ဘဒ္ဒ-ကစ္စာနာထေရီကို—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာ-ဘိညာပ္ပတ္တာနံ ယဒိဒံ ဘဒ္ဒကစ္စာနာ = ရဟန်းတို့....ကြီး-ကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ရောက်ရှိကြသည့် ငါ-ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ များစွာတို့-တွင် ဘဒ္ဒကစ္စာနာဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး-ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မဟာဘိညာပဋ္ဌာ = ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ ရောက်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးခ့ဏ် ထားတော်မူလေ၏။

(ဤ၌ အထူးမှတ်ရန်မှာ - တဆူသော ဘုရားရှင်၏ လက်ထက်ဝယ် ကြီးကျယ်သော အဘိညာဏ်ပညာသို့ ရောက်ရှိသော သာဝကတို့ကား လေးပါးသာလျှင် ပေါ်ထွန်းပြဲဖြစ်သည်။ ကျန်သော သာဝကတို့ကား မဟာဘိညာ မဖြစ်သို့ မရောက်ကြကုန်။ မှန်၏-ကျန်သော သာဝကတို့သည် ကမ္ဘာတသိန်းကိုသာလျှင် အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏၊ ထို့ထက်ပိုလွန်၍ မအောက်မေ့နိုင်ကုန်။ မဟာဘိညာ ဖြစ်သို့ ရောက်ကြသည့် သာဝကတို့သည်ကား တသောင်းနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းအတွင်း ဖြစ်ရပ်များကို အောက်မေ့နိုင်ကြကုန်သည်။ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား သာသနာ၌လည်း ၁,၂-အဂ္ဂသာဝကမဂ္ဂေါ်နှစ်ပါး ၃-အရှင်ဗာကုလမထေရ် ၄-ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီ ဤလေးပါးတို့သာလျှင် တသောင်းနှင့် ကမ္ဘာတသိန်းကို အောက်မေ့နိုင်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဤဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီသည် "မဟာဘိညာပဋ္ဌာ-တေဒဂ်"ကို ရရှိလေသည်။ ဤထေရီမင်း၏ မူလအမည်ကား ဘဒ္ဒကစ္စာနာတည်း၊ အလွန်မြတ်သော ရွှေကဲ့သို့သော ကိုယ်ရေအဆင်းရှိသောကြောင့် ဘဒ္ဒကဋ္ဌနာဟူ၍လည်း ခေါ်တွင်လေသည်။ ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း)။

ဤကား ဘဒ္ဒကစ္စာနာထေရီ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၂) ကိသာဂေါတမီထေရီအကြောင်း

(က) ထေရီမ၏ ရှေးဘုတောင်း

ဤကိသာဂေါတမီထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ ပင်းနေပြည်၌ မထင်ရှားသော အမျိုးသမီးဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားက ဘိက္ခုနီမဟာပါးကို "လူခစိုဝရမရ=ခေါင်းပါးသောသက်နှံးကို ဆောင်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးခ့ဏ် ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ မိမိစွမ်းအားရှိသလောက် အဓိကာရဟောင်းမှကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုလူခစိုဝရမရတေဒဂ်

ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားကလည်း ဤ အကျွန်ုပ်တို့မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာဝယ် ထိုဆုတောင်း ပြည့်စုံမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ

ထိုအမျိုးသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အပါယ်လေးပါး မလားမရောက်ရဲ့ နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့ဌာ်ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာဝယ် ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဗာ-ရာဏသီပြည် ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးတော်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် ငါးယောက်မြောက် "ဓမ္မာ" မည်သော သမီးတော်ဖြစ်၍ အနှစ်နှစ်သောင်းကြာ တောမာရိဗြဟ္မစရိယ အကျင့်ကို ကျင့်သုံးခဲ့လေသည်။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ဓမ္မာမင်းသမီးသည် ထိုဘဝမှ စုတေ၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ လားရောက်ရပြီးလျှင် ဤနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝ၌ ပင်ကိုယ်ကသူဌေးမျိုးဖြစ်လျက် စီးပွါးပျက် ကပ်တိုက်ကာ ဆင်းရဲ၍နေသော အမျိုး (သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် ဆင်းရဲသောအမျိုး) ၌ အမျိုးသမီးဖြစ်လာလေသည်၊ သူ၏အမည်ကား ဂေါတမီအမည်ရှိလေသည်၊ အထူးအားဖြင့် ကြိုလိုသေးငယ်သော ကိုယ်ကာယရှိသောကြောင့် ထိုအမျိုးသမီးကို "ကိသာဂေါတမီ = ကြိုလို သေးသွယ်သော ဂေါတမီ" ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။

(ထိုကိသာဂေါတမီ အမျိုးသမီး၏ သူဌေးချေးမဖြစ်ပုံရကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၄၄၃, ၄၄၄-တို့မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါ ဦးအုံ့)—

ကံကုန်လျှင် စီးပွါးပျက်တတ်သည်

"ယဒါ ကမ္မက္ခယော ဟောတိ၊ သဗ္ဗမေတံ ဝိနဿတိ။
= ကံအဟုန်ကုန်သောအခါ စီးပွါးအားလုံးပျက်တတ်သည်"

ဟူသော နိမိကဏ္ဍသုတ္တနဲ့လာ ဒေသနာတော်အတိုင်း သာဝတ္ထိ ပြည်ဝယ် တဦးသောသူဌေးမ၏အိမ်၌ ကုဋေလေးဆယ်သော ရွှေ, ငွေဝစ္စည်းဥစ္စာများသည် (ထိုသူဌေး၏ ကုသိုလ်ကံအဟုန် ကုန်သောကြောင့်) အုံ့ဩဖွယ်ရာ မီးသွေးခဲများသာဖြစ်၍ တည်နေလေ၏။ သူဌေးသည် တိုဒဖြစ်အပျက်ကို တွေ့ရ၍ သောကကြီးစွာဖြစ်ရှိကာ အစာအာဟာရကို မစားနိုင်တော့ပဲ ညောင်စောင်းခွ လဲလျောင်း၍သာ နေရှာလေ၏။ ထိုသူဌေး၏ သူငယ်ချင်းတယောက် အိမ်သို့ ရောက်လာ၍ "သူငယ်ချင်း....အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှလောက် စိုးရိမ်ပူဆွေးရသနည်း"ဟု မေး၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရလေသော် "သူငယ်ချင်း...မစိုးရိမ်ပါလင့်၊ အကြောင်းဥပါယ်တမျဉ်ကို ငါစဉ်းစားမိပါသည်၊ ထိုဥပါယ်တမျဉ်ကို သူငယ်ချင်း ပြုလုပ်စေချင်ပါသည်"ဟု ပြောလေ၏။ သူဌေးက "မိတ်ဆွေ....အဘယ်သို့ ပြုရမည်နည်း"ဟု မေးလေလျှင် သူငယ်ချင်းဖြစ်သူသည် ၎င်း ဆိုလတ္တံ့သောဒေတိုင်း နည်းလမ်းဥပါယ်ကောင်းကို ပြောပြလေသည်၊ ထိုဥပါယ်ကောင်းမှာ—

"သူငယ်ချင်း .... မိမိ၏ အိမ်ဈေး (မိမိအိမ်အတွင်း ဆိုင်ခင်းလောက်၍ လူအများမြင်နိုင်လောက်သည့်နေရာ)၌ ဖျာကို ခင်း၍ ထိုဖျာပေါ်၌ မီးသွေးများကို စုပုံထားကာ ဈေးရောင်းနေသောသူကဲ့သို့ သူငယ်ချင်း ထိုင်နေပါ။

မိမိအိမ်ရှေ့မှ သွားကြ, လာကြသော လူတို့အနက် "သူဌေး....အခြားလူများသည် အဝတ်အထည်, ဆီ, ဖျား, ဂင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါကုန်၏၊ အရှင်သူဌေးသည်ကား မီးသွေးတို့ကို ရောင်း၍ နေသကိုး" ဟု ပြောလာသူတို့ကို (စကားအရှည်မပြောပဲ) "ကိုယ့်ဥစ္စာကို မရောင်းလျှင် ဘာလုပ်မည်နည်း"ဟုသာ တိုတိုတုတ်တုတ် ပြောလိုက်ပါလေ။ (ထိုသူများကား ဘုန်းကံရှင်မဟုတ် ကြဘူး-ဟု ဆိုလိုသည်)။

ထိုသို့မဟုတ်ပဲ "သူဌေး....အခြားလူများသည် အဝတ်အထည်, ဆီ, ဖျား, ဂင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါ

ကုန်၏၊ အရှင်သူဌေးသည်ကား ရှေတွေ, ငွေတွေကို ရောင်းချနေသကိုး" ဟု ပြောဆိုလာသူကို "ဘယ်မှာလဲ ရှေငွေတွေ" ဟု ပြန်၍ မေးလိုက်ပါ၊ ထိုသူက "ဤ ပစ္စည်းတွေပဲ" ဟု ပြောဆိုလျှင် "ထိုပစ္စည်းတွေကို ယူခဲ့ပါဦး"ဟု သူငယ်ချင်းက ပြောဆိုကာ လက်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် ခံယူလိုက်ပါ၊ (ထိုသူသည် ဘုန်းရှင် ကံရှင် ဖြစ်ပါသည်)၊ ဤနည်းဖြင့် ထိုသူပေးအပ်သောဥစ္စာသည်, သူငယ်ချင်း၏ လက်ထဲ၌ မူလပကတိအတိုင်း ရှေတွေ, ငွေတွေပင် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

အတူးသတိပေးလိုသည်မှာ-ထိုသို့ပြောဆိုလာသူသည် အကယ်၍ သတ္တိသမီးဖြစ်လျှင် ထိုသတ္တိသမီးကို သူငယ်ချင်း၏ အိမ်၌ သားအတွက် (မယားအဖြစ်) ဆောင်ယူ၍ ကုဋေလေးဆယ်သော ထိုရှေ, ငွေဥစ္စာကို ထိုချေးမအား အပ်နှင်းပါလေ၊ ထိုသို့ အပ်နှင်းပြီး ထိုချေးမက စိမ်ပေးအပ်သော ဥစ္စာကို သူငယ်ချင်း သုံးဆောင်ပါလေ။

အကယ်၍ ထိုသို့ ပြောဆိုလာသူသည် သတ္တိသားဖြစ်ခဲ့လျှင် သူငယ်ချင်း၏ အိမ်၌ အရွယ်သို့ရောက်သော သမီးကို ထိုသတ္တိသားအား ပေး၍ ကုဋေလေးဆယ်သော ရှေ, ငွေများကို ထိုသားမက်အား အပ်နှင်းပြီးလျှင် ထိုသားမက်က စိမ်ပေးအပ်သော ဥစ္စာကို သူငယ်ချင်း သုံးဆောင်ပါလေ"—

ဤကဲ့သို့ နည်းလမ်းဥပါယ်ကောင်းကို ပေးလေသည်။

ဘုန်းရှင် ကံရှင် ကိသာဂေါတမီ

စီးပွါးပျက်သူ သူဌေးသည် "အလွန်ကောင်းသော နည်းလမ်းဥပါယ်ဖြစ်သည်" ဟု ပြောဆိုကာ သူငယ်ချင်း ပြောသည့်အတိုင်း မိမိ၏အိမ်အတွင်း ဆိုင်ခင်းသင့်သည့်နေရာ=လမ်းသွားလမ်းလာ လူအများ မြင်လောက်သည့်နေရာ၌ မီးသွေးများကို အစုအပုံပြု၍ ရောင်းနေသကဲ့သို့ ထိုင်နေလေ၏။ "သူဌေး...အခြားလူများသည်

အဝတ်အထည်, ဆီ, ဖျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါ ကုန်၏၊ အရှင်သူဌေးကမူ (ဂုဏ်နှင့် မလိုက်အောင်) အဘယ့် ကြောင့် မီးသွေးတို့ကို ရောင်း၍ နေသနည်း"ဟု မေးမြန်းပြောဆို လာသော (ဘုန်းကံရှင် မဟုတ်သူ) လူတို့အား သူဌေးသည် "မိမိ၏ဥစ္စာကို မရောင်းချလျှင် ဘာလုပ်မည်နည်း" ဟုသာ တိုတို တုတ်တုတ် စကားတုံ့ပေးလိုက်လေ၏။

ထိုနောက်တနေ့သောအခါ ရှေးဖော်ပြရာပါ ဆယ်ကြိုးမျက် စီးပွါးမျက် သူဌေးသမီး ကိသာဂေါတမီသည် မိမိ၏ကိစ္စတခုဖြင့် ထိုအိမ် ရှေးတံခါးဝသို့ ရောက်ရှိလာ၍ သူဌေးကို မြင်လေလျှင် "အို ဖခင်....အသို့နည်း=ဘယ့်နှာလဲ၊ အခြားလူများသည် အဝတ် အထည်, ဆီ, ဖျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ရောင်းကြပါကုန်၏၊ ဖခင်သည်ကား ရွှေတွေ, ငွေတွေကို ရောင်းချ၍နေသကိုး" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ သူဌေးက "သမီး....ဘယ်မှာလဲ ရွှေငွေတွေ" ဟု မေး၍ ကိသာဂေါတမီက "ဖခင်သည် တိုင်ရှေ့ဆွေ ငွေတွေကိုပင် ကိုင်၍ ထိုင်နေသည်မဟုတ်လော"ဟု ပြောလေလျှင် သူဌေးသည် "သမီး...ထိုရွှေငွေတွေကို ယူခဲ့ပါဦး" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ကိသာ ဂေါတမီသည် လက်ခုပ်အပြည့်ယူ၍ သူဌေး၏ လက်နှစ်ဖက်တို့၌ လောင်းထည့် ပေးလိုက်လေ၏၊ ထို ပစ္စည်းအားလုံးသည် မူလ ပကတ်အတိုင်း ဆန်နှင့်ရွှေများသာ ဖြစ်ကြလေတော့၏။

ကိသာဂေါတမီ သူဌေးချေးမ ဖြစ်လေပြီ

ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီကို သူဌေးသည် "သမီး.... သမီး၏ အိမ်သည် အဘယ်အမည်ရှိသနည်း"ဟု မေး၍ ကိသာဂေါတမီက "ဤသို့သောအမည်ရှိပါ၏"ဟု ဖြေကြားအပ်လေသော် ထိုကိသာ-ဂေါတမီ၏ အရှင်သခင် လင်ယောကျ်ား မရှိသေးသူ အဖြစ်ကို သိပြီးနောက် မီးသွေးဖြစ်နေသော ဥစ္စာစုကို ဘိုမီးသိမ်းဆည်း လျက် ကိသာဂေါတမီကို မိမိ၏ သားအတွက် (= ဇနီးအဖြစ်) ဆောင်ယူခဲ့ပြီးလျှင် ကုဋေလေးဆယ်သော ဥစ္စာကို နှင်းအပ် လေ၏။ ထိုအခါ အလုံးစုံသည်ပင် မူလပကတိအတိုင်း ငွေနှင့်

ရှေ့ချည်း ဖြစ်လေတော့၏။ ။(ဤစကားစုကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌ-ကထာမှ လာသတည်း)။

ကိသာဂေါတမီသည် နောက်တချိန်၌ သားကို ဖွားမြင်လေ၏။ထိုအခါ(ရှေးက ဆင်းရဲသူ့သမီးဟု လွှမ်းမိုးနိုင်ထက်ကလူ ပြုကြသော်လည်း) သားယောကျ်ားကလေး ဖွားမြင်လာသည့် အတွက် တဒေါမ်သားလုံးတို့က မြတ်နိုးတနာမှုပြု၍ လာကြလေ၏။ အထူးအားဖြင့် ကိသာဂေါတမီ၏ထိုသားကလေးသည် ပြေးကာ လွှားကာ ကစားနိုင်သောအရွယ်မှာပင် သေဆုံး၍ သွားလေ၏။ သို့ရကား တကြိမ်မျှ သားသောကနှင့် မတွေ့ဘူးသော ကိသာ-ဂေါတမီ၏သန္တာန်ဝယ် သောကကြီးစွာဖြစ်ရှိလာလေ၏။ကိသာ-ဂေါတမီသည် "ငါကား ဤအိမ်၌ လာတ်ပူဇော်သက္ကာရ ခေါင်း-ပါးနွမ်းနယ်ရာမှ သားကလေး မွေးဖွားသော အချိန်ကစ၍ အပူ-ဇော်ခံ အမြတ်နိုးခံ ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရလေပြီ၊ ဤလူများသည် ငါ့သားကလေး(ဥတုဇရုပ်ကလာပ်)ကို မြှုပ်ပြင်၌ စွန့်ပစ်ရန် အား-လုတ်ကြကုန်လေရာ၏"ဟု အောက်မေ့၍ သားကလေးအလောင်း-ကို ရင်ခွင်ဖြင့်ပိုက်၍ "ကျွန်တော်မသားကလေးအတွက် အသက်-ရှင်ဆေး ပေးကြပါကုန်" ဟု နှုတ်က တတွတ်တွတ်ပြောဆိုကာ (=သောကရှုး ရှုးသွပ်လျက်)အိမ်ပေါက်စေ့ လှည့်လည်သွားလာ-လေတော့၏။

မြင်တိုင်းမြင်တိုင်းသောအရပ်၌ လူအများက "အာယ်အရပ်၌ သင်သည် သေပြီးသူအတွက် အသက်ပြန်၍ ရှင်သောဆေးကို ဘွေ့ဘူး မြင်ဘူး သနည်း" ဟု လက်ဖြောက်တီးကာ ပြက်ရယ်မှု ပြုကြလေ၏။ ကိသာဂေါတမီသည် ထိုလူများ၏စကားဖြင့်လည်း အသိတရား သတိတရား မရနိုင်ရှာချေ။ ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီ-ကို ပညာရှိသူ လူတယောက်က တွေ့မြင်ရ၍ "သြ...ဤသူငယ်မ-သည် သားသောကကြောင့် စိတ်မှုံလွင့်ခြင်းသို့ ရောက်ရှာသည် ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤသူငယ်မအတွက် ဆေးကို အခြားသူ တဦး-တယောက်မျှ သိလိမ့်မည်မဟုတ်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်သာလျှင် သိတော်မူလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်မိ၍ "ချစ်သမီး....သင်

ချစ်သမီး၏ သားကလေးအတွက် အသက်ပြန်၍ ရှင်မည့်ဆေးကို မြတ်စွာဘုရားမှတပါး အခြားသိနိုင်သောသူမည်သည် မရှိချေ၊ စင်စစ်သော်ကား နတ်နှင့်တကွသော သတ္တလောကတွင် အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သာ၀တ္ထိပြည်၏အဝေး ဇေတ၀နကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဆဲ ရှိ၏၊ ချစ်သမီးသည် ကိုမြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့သာ သွားရောက်၍ မေးပါလေလော့"ဟု အကြံပေးတိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားပေးသည့် သောကငြိမ်းကြောင်း ဥပါယ်ကောင်း

ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီသည် "ဤပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်သည် အမှန်ကိုပြောဆို၏"ဟု အောက်မေ့၍ သားကလေး၏အလောင်းကို ပိုက်ယူကာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် တရားဟောရန် ဗုဒ္ဓါသန ... မမ္မပလ္လင်ဝယ် ထိုင်နေတော်မူသော အချိန်၌ ပရိသတ် အစွန်းက ရပ်တည်ကာ "ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်မ၏ သားကလေး အတွက် အသက်ရှင်ဆေးကို ပေးတော်မူကြပါဘုရား" ဟု ဟစ်ခေါ် လျှောက်ထား လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိသာဂေါတမီ၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍ "ချစ်သမီးဂေါတမီ... သားကလေးအသက်ရှင်ရန် ဆေးအလို၌ ဤအရပ်သို့လာရောက်သော သင်ချစ်သမီးသည် ကောင်းသည်ကို ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ = သားအသက်ရှင်ဆေး ရရန်အတွက် ဤအရပ်သို့ သင်ချစ်သမီး လာရောက်ခြင်းသည် အလွန်ကောင်းမြတ်လှပေ၏၊ ချစ်သမီး... သွားပါချေ။ သာ၀တ္ထိပြည်တွင်းသို့ဝင်၍ အစွန်အဖျားဖြစ်သော အိမ်မှ စ-ကာ တမြှောက်ကို လည့်လည်ပြီးလျှင် လူကယောက်မှ မသေဘူးသောအိမ်မှ မုန့်ညင်းဆီ အနည်းငယ်ကို ယူဆောင်ခဲ့လော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

(ဤ၌။ ။မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ မိန့်ကြားတော်မူချက်ကို သတိပြုထု၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ မိန့်ကြားတော်မူချက်မှာ "လူတဦးတယောက်မှ

မသေဘူးသောအိမ်မှ မုန်ညင်းဆီအနည်းငယ်ကိုရှာဆောင်ခဲ့လော့"ဟူ၍ သာ ဖြစ်သည်၊ "ထိုမုန်ညင်းဆီရလျှင် သင်၏သားကလေး အသက်ပြန်ရှင်လာမည်"ဟု မိန့်ကြားကော်မူသည်မဟုတ်။ စင်စစ်သော်ကား "ငါတဦးတည်းသာ သားနှင့်ကွေကွင်းရခြင်း ဆင်းရဲဒုက္ခကို တွေ့ရသည်မဟုတ်၊ လူတိုင်းလူတိုင်းပင် ထိုသင်းရဲဒုက္ခကို ကြေကြွေရပါတကား"ဟု ကိသာဂေါတမီ၏သန္တာန်၌ အသိမှန် အပြင်ပန်းရှိ သောကငြိမ်းအေးရန်သာ ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း မုသားမပါ မိန့်ကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်ကို သတိပြုရာ၏)။

ကိသာဂေါတမီသည် (ထိုမုန်ညင်းဆီရလျှင် မိမိသားကလေး အသက်ပြန်ရှင်လာမည်ဟု အောက်မေ့ကာ) "ကောင်းပါပြီ မြတ်စွာဘုရား...." ဟု လျှောက်ထားဝန်ခံ၍ အားရဝမ်းသာစွာ မြို့တွင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင် ပဌမဇွေ့ရမသာ အိမ်ခဲ့ပင် "မြတ်စွာဘုရား က ကျွန်တော်မ၏ သားကလေး အသက်ပြန်ရှင်ဆေးအတွက် မုန်ညင်းဆီ အနည်းငယ်ကို အယူအဆောင် ခိုင်းတော်မူပါသည်၊ ကျွန်တော်မအား မုန်ညင်းဆီအနည်းငယ်ကိုပေးတော်မူကြပါ"ဟု အိမ်ရှင်တို့အား ပြောကြားလေ၏။ အိမ်ရှင်များက "ယူလော့=ရော့ ဂေါတမီ...."ဟု. ပြောဆိုကြ၍ မုန်ညင်းဆီ အနည်းငယ်ကို ထုတ်ရှိ ပေးကြလေလျှင် ကိသာဂေါတမီသည်"ကျွန်တော်မတို့ ဤကဲ့သို့ မမေးမမြန်းပဲ မယူနိုင်ပါ၊ ဤအိမ်၌ ရှေးက တစုံကယောက် သေသောသူမည်သည် မရှိဘူးလော"ဟုမေးလေ၏။ အိမ်ရှင်တို့က "ဘယ်နယ်ပြောပါလိမ့် သမီးဂေါတမီ....၊ ဤအိမ်၌ ရှေးက သေသောသူများကို အဘယ်သူသည် ရေတွက်နိုင်ချိမ့်မည်နည်း = ရေ မတွက်နိုင်သည်သာ" ဟု ပြောဆိုကြလေလျှင် ကိသာဂေါတမီသည် "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တော်ပါပြီ၊ ကျွန်တော်မသည် ဤမုန်ညင်းဆီကို မယူတော့ပါဘူး၊ ကျွန်တော်မကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က လူမသေဘူးသောအိမ်မှ မုန်ညင်းဆီကို ဆောင်ယူစေတော်မူပါသည်"ဟု ပြောဆိုကာ ထိုအိမ်မှ ထွက်ခွာလေသည်။

ကိသာဂေါတမီသည် ဤနည်းဖြင့်ပင် နှစ်အိမ်,သုံ-အိမ် ဝင်လှက်ခဲ့၍ တတိယအိမ်သို့ ဝင်ရောက်၍အပြီးတွင် "တမြို့လုံးတွင်ပင် ဤနည်းသာလျှင် ဖြစ်ချိမ့်မည်၊ ဤအမှုကို သမ္ဘာပါတို့၏ အစီး

အပ္ပါးကို လိုလားတောင်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မြင်တော်မူပြီး ဖြစ်လိမ့်မည်"ဟု သတိသံဝေဂကြီးစွာရလျှက် တိုတတိယဒေါမ မှပင် မြို့ပြင်သို့ ထွက်ခဲ့၍ သုသာန်သင်းချိုင်း လုပ်တိုင်းသို့ သွားရောက်ကာ သားငယ်၏ ရုပ်အလောင်းကို လက်ဖြင့်ဂိုင်၍ "ချစ်သား...ငါအမေကား ဤသေခြင်းသဘောသည် သင်ချစ်သား အားသာ ကွက်၍ဖြစ်၏-ဟု ကြံမှားခဲ့လေပြီ၊ ဤသေခြင်းသဘောကား စင်စစ်မှာ သင်ချစ်သားအားသာ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဤသေခြင်းသဘောသည် လူအများနှင့်ဆက်ဆံ(=သက်ဆိုင်)သော သဘောဖြစ်ချေသည်"ဟု ပြောဆိုကာ သားငယ်၏ရုပ်အလောင်းကို သုသာန်၌ စွန့်ပစ်ခဲ့၍—

နာ ဂါမဓမ္မော နော နိဂမယသ ဓမ္မော၊
နာ စာပိယံ ဧကဂုလသ ဓမ္မော။
သမ္ဘသ လောကသ သဒေဝကသ၊
သော ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုရှိ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက်လေ၏။ (ဤဂါထာ၏အနက်ကို နောက်မှ ရေးသားပေအုံ့)။ ထိုအခါ ကိသာဂေါတမီကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ချစ်သမီးဂေါတမီ....သင်သည် မုန်ညင်းဆီကို ရအပ်ခဲ့ပြီလော"ဟု မေးတော်မူ၍ ကိသာဂေါတမီက"မြတ်စွာဘုရား....မုန်ညင်းဆီဖြင့် ပြုရန်ကိစ္စကား ပြီးပါပြီ၊ စင်စစ်သော်ကား ရှင်တော်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်မအား ထောက်ရာတည်ရာကိုသာ ပေးတော်မူကြပါလော"ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိသာဂေါတမ်အား မမ္မပဒကျမ်းလာ ဤဆိုလတ္တံ့သောဂါထာကို ဟောကြားတော်မူ၏—

တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃော၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတိ။

ဂေါတမီ = ချစ်သမီး ဂေါတမီ။ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ = သမီးနှင့်သား ကျွဲ,နွားတို့ဖြင့် တအားတက်ကာ ယစ်မူး

မေ့လျော့၍နေသော။ ဗျာသတ္တမနသံ=ရအပ်ရအပ် ဝတ္ထု၊ ပစ္စည်းအရုပ်ရုပ်တို့၌ ပြိုကပ်တွယ်တာသော စိတ်ရှိ၍နေသော။ တံ နရံ = ထိုလူကို။ (သုတ္တံ=အိပ်ပျော်၍နေသော။ ဂါမံ = ရွာ၌နေသူ လူအပေါင်းကို။ မဟောဃော = ချောင်းပြည့်လျှံစီး ရေအယဉ်ကြီးသည်။ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ ဗုဝံ=ခွေးကိုမျှမကြောင်းအောင် တိုက်ဆောင်ယူဝင်၍ သွားသကဲ့သို့)။ မစ္စု = မစ္စုခေါ်ကြား သေခြင်းတရားသည်။ အာဒါယ ဂစ္ဆတိ = ယူဆောင်၍သွားလေ၏"—

ဟူသော ဤဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ကိသာဂေါတမီသည် ဂါထာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။ (ဤကား အဂ်ိတ္ထရအဋ္ဌကထာတွင်ပြုချက်ဖြစ်သည်)။

(ကိသာဂေါတမီထေရီအပဒါန် ပါဠိတော်အလိုအားဖြင့်—ကိသာ-ဂေါတမီ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ ပြန်လာသောအခါ မြတ်စွာ-ဘုရားက—

ယော ဝေ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ကောဟံ ဇီဝိတံ သေယ္ယော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ-

ဟူသော ဂါထာ, (ဤဂါထာနောက်ကို အောက်ပဋ္ဌာစာရာထေရီ အကြောင်း စာမျက်နှာ ဂဝ-၌ ဖော်ပြခဲ့ပြီ)။

နု ဂါမဓမ္မာ ဧနာ နိဂမဿ ဓမ္မော
နု စာပိယံ ကေကုလဿ ဓမ္မော။
သမ္ဘဿ လောကဿ သဒေဝကဿ၊
ဧသဝ ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ။

ဂေါတမီ=ချစ်သမီးဂေါတမီ...။ ယဒိဒံ–ယာ အယံ အနိစ္စတာ= အကြောင်းရှိပ်နာမ်ဓမ္မ သခါရတို့၏ တခဏနှင့်ဖြစ်စဲ မမြဲခြင်းသဘောသည်။ အတ္ထိ=ရှိ၏။ အယံ=ဤရှိပ်နာမ်ဓမ္မ သခါရတို့၏ တခဏနှင့်ဖြစ်စဲ မမြဲခြင်းသဘောသည်။ နု ဂါမဓမ္မော=တံတိုင်းမရှိ ဈေးမရှိ၍ သမ္ဘုတိ ဝေါဟာ ရှာဟုပညတ် တခုသောအရပ်ဝယ် သက်မှတ်ပိုင်းခြား တကန့်သတ်၍ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ မဟုတ်ပါတည်း။ နော နိဂမဿ ဓမ္မော=တံတိုင်းမစုံ ဈေးသာစုံ၍ နိဂုံးပညတ် တခုသောအရပ်ဝယ် သက်မှတ်ပိုင်းခြား တကန့်သတ်၍ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ မဟုတ်ပါတည်း။ နု စာပိ ကေကုလဿ

ဓမ္မော=ဌာနနယ်ချုံးတနိုဂုံးနှင့် ခေါ်ထုံးဝေါဟာတမ္ပြိုရှာဝယ် မျက်နှာမဲ့လျှင်း တအိမ်တွင်းဌ် သင်းသီးသန့်ခြား တကန့်သား၍ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ မဟုတ်ပါတည်ဌ်။ ဩသော ဓမ္မော=ဤရုပ်နာမ်မှ သင်ါရတို့၏ တခဏနှင့်ဖြစ်ဆဲ မမြဲခြင်းသဘောသည်။ သဒေဝကဿ = နတ်ပြည် ရောက်ရှာ ပြဟ္မာနှစ်ဆယ်နှင့်တကွသော။ သမ္ဘဿ လောကဿ= အလုံးစုံလောက ရှိသမျှသတ္တဝါအပေါင်း၏။ ဓမ္မော=ဆန်မြင်ခြင်းသာ မတင်းသာသည်ဌ် ဓမ္မတာမျိုး တရားလမ်းရိုးကြီးပါပေတည်း။

ရုပ်နာမ်နှစ်ဖြာ(''ငါးခန္ဓာတို့၊ ဖြစ်လာတိုင်းပင်၊ကွယ်ချုပ်ဝင်သည်၊ ဤသင်ါရ၊သဘာဝကား၊ ဌာနနယ်ချုံး၊တနိုဂုံးနှင့်၊ခေါ်ထုံးဝေါဟာ၊ တမ္ပြိုရှာဝယ်၊ မျက်နှာမဲ့လျှင်း၊' တအိမ်တွင်းဌ်၊ သင်းသီးသန့်ခြား၊ တကန့်သား၍၊ ဖြစ်ပွါးလေ့လာ၊ မဟုတ်ပါဘူး။ ပြဟ္မာ, လူ, နတ်၊ ထုတ်ချင်းခတ်အောင်၊ ဥပါဒ်စလျှင်၊ဌိသ္ဌိဝင်၍၊ဘက်ကွဏ၊မရဏဖြင့်၊ ရှုရှုလှုပ်လှုပ်၊တချုပ်ချုပ်လျှင်၊နာမ်ရုပ်နှစ်မျိုး၊ဖြစ်တိုင်းညှိုးသည်....

အာရုံး အနိစ္စချည်းသာတည်း။

အရိုး ဒုက္ခချည်းသာတည်း။

အရိုး အနတ္တချည်းသာတည်း——

ဟူသောဂါထာ = ဤ တရားနှစ်ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူသည်ကို ကြားနာရ၍ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဌ် တည်လေသည်-ဟု ထေရီမကြီး ကိုယ်တိုင် မိမိ၏ဖြစ်စဉ် ကျင့်စဉ်ကို ပြန်လည်ဟောကြားအပ်သော ကြောင့် ထိုအပဒါန်ပါဠိတော်အလာကိုလည်း အထူးသတိချပ် မှတ်ယူ ရာ၏)။

ကိသာဂေါတမီသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်ဌ် တည်ပြီးနောက်= သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရဟန်းမ ပြုပေးပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် ရဟန်းမ-ပြုရန် ခွင့်ပြုတော်မူလေသည်။ ကိသာဂေါတမီ သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လက်ျာရစ်သုံးပတ် လှည့်လည်ကာ ရှိခိုး၍ ဘက္ခုနီမဂဏျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ရှင်အဖြစ်, ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကိသာဂေါတမီ ထေရီဟူ၍ ထင်ရှားလေ၏။

ကိသာဂေါတမီထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ကိသာဂေါတမီထေရီသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးနောက် ဝိပဿနာတရား ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်လေရာ တနေ့သမ္ဗ ဥပုသ်အိမ်သိမ်အပြင်ဝယ် ဒိမိဒလည့်အကြိမ် ရောက်သဖြင့် ဆီမီးညှိထွန်းပြီး ထိုဆီမီးတောက်ကို ကြည့်ရှုကာ ထိုင်နေသည်ရှိသော် ဆီမီးအလုံတို့ တဖြစ်ပျက်ပျက်ရှိနေသည်ကို မြင်ရ၍ "ဤဆီမီးအလုံများ ဖြစ်၍ ဖြစ်၍ ပျက်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် ဤသတ္တဝါတို့သည်လည်း ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြ,ပျက်လည်းပျက်ကြကုန်၏၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြသူများသာ မထင်ပဲရှိကုန်၏"ဟု အာရုံနိမိတ်ကို ရယူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ဝယ် ထိုင်နေတော်မူရင်းကပင် ရောင်မြည်တော်ကို ဖြန့်လွှတ်၍ သေရိမ၏ မျက်မှောက်၌ ထိုင်နေကာ ဟောတော်မူသကဲ့သို့ "ချစ်သမီး ဂေါတမီ...ဤ ချစ်သမီး စဉ်းစားမိသည့်အတိုင်း မှန်လှပေ၏၊ ဤသတ္တဝါတို့သည် ဆီမီးအလုံတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်လည်းဖြစ်ကြ, ပျက်လည်းပျက်ကြကုန်၏၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြသူများသာ မထင်ပဲရှိကုန်၏။ ဤသို့ နိဗ္ဗာန်တရားကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မမြင်ရသောသူတို့၏ အနှစ်တရာ အသက်ရှင်ရခြင်းထက် နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ရသောသူ၏ တခဏမျှ အသက်ရှင်ရခြင်းက ချီးမွမ်းဒေါ် မြတ်လှပေ၏"ဟု မိန့်တော်မူ၍ စကားအနုသနေ့ ဆက်စပ်ပြီးလျှင် တရားဟောတော်မူလိုရကား ဤဆိုလတ္တံ့သောဂါထာကို ဟောတော်မူ၏—

> ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ အမတံ ပဒံ။
> ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယ္ယော၊ ပဿတော အမတံ ပဒံ။

ဂေါတမီ = ချစ်သမီး ဂေါတမီ...။ ယော စ=အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်ကား။ အမတံ ပဒံ = သေခြင်းကင်းရာ မဟာဒေသခန်တဓာတ် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ကို။ အပဿံ–အပဿန္တော = မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ် နှစ်တန်

သော ဓမ္မမျက်စိဖြင့် မသိမမြင်ပဲ။ ဝဿသတံ = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင်။ ဇီဝေ–ဇီဝေယု = အသက်ရှည်ထွေ တည်မနေရာ၏။ တသ=ထိုသူ၏။ ဇီဝတော = အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းထက်။ အမတံ ပဒံ=သေခြင်းကင်းရာ မဟာအသင်္ခေါတဝေတ် အမြောက်နိဗ္ဗာန်ပရမတ်ကို။ ပဿတော = မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ် နှစ်တန်သော ဓမ္မမျက်စိဖြင့် သိမြင်သောသူ၏။ ကောဟံ = ကာလမကြာ တရက်တာမျှ။ ဇီဝိတံ = ခန္ဓာဆက်စဉ် အသက်ရှင်၍ နေရခြင်းသည်။ သေယျော = အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏။

ကိသာဂေါတမီထေရီသည် ဤဂါထာအဆုံးဝယ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လေ၏ = အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်လေ၏။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရမှီခြင်း

ဤကိသာဂေါတမီ ရဟန္တာထေရီမသည် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ပရိကွေ့ရာကို သုံးစွဲရာ၌ ခေါင်းပါးခြင်းဥက္ကဋ္ဌ အထွတ်အထိပ်ရောက် ကျင့်ဆောက်ကြီးကုတ် (ရှေးဆုတောင်းအတိုင်း) အားထုတ်သူဖြစ်ရကား (၁) ဝတ္ထုလုခ = အဝတ်အထည် အမျိုးအစားအားဖြင့် ကြမ်းတမ်းညံ့ဖျင်း၍ (၂) သုတ္တလုခ = သက်နီးချုပ်သောချည် အနေအားဖြင့်လည်း ကြမ်းတမ်းခေါင်းပါးညံ့ဖျင်းလျက် (၃) ရဇနလုခ = ဆိုးရည်အနေအားဖြင့်လည်း အပ်စပ်သည်ဟု ဆိုရကုံ ကြမ်းတမ်းခေါင်းပါး ညံ့ဖျင်းသည့် ဆိုးရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သည့် သင်္ကန်းကိုသာ ဝတ်ရုံသုံးဆောင်၍ လှည့်လည်သွားလာလေ့ရှိ၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဇေတဝန်ရာထူး ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ကိသာ-ဂေါတမီ ရဟန္တာထေရီမကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ လူခစီဝ-ရဓရာနံ ယဒိဒံ ကိသာဂေါတမီ=ရဟန်းတို့...သုံးမျိုးသော အခြင်းအရာဖြင့် ခေါင်းပါးညှံ့ဖျင်းသော သက်နှံးကို ဆင်မြန်းဝတ်ရုံ သုံးဆောင်လေ့ရှိကြသည့် ဝါဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမ များစွာတို့တွင် ကိသာ-ဂေါတမီ ဘိက္ခုနီသည် အယာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"-

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "လူခစီဝရဓရ=ခေါင်းပါး ညှံ့ဖျင်းသော သက်နှံးကို ဆင်မြန်းဝတ်ရုံ သုံးဆောင်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကိသာဂေါတမီထေရီအကြောင်းတည်း။

---

(၁၃) သိင်္ဂါလကမာတုထေရီအကြောင်း

(ဤထေရီမအကြောင်းကို အဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၌ အကျဉ်းမျှသာ ဖွင့်ပြသောကြောင့် ထိုအဂုတ္တရအဋ္ဌကထာနှင့် သိင်္ဂါလကမာတုထေရီ အပဒါန=နှစ်ရပ်ကို ပေါင်းစပ်၍ ဖော်ပြပေအုံ့)—

(က) ထေရီမ-၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ သိင်္ဂါလကမာတုထေရီအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီး သည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဒေမတ်သမီး ဖြစ်၍ ဖခင်အမတ်ကြီးနှင့် အတူတကွ ကျောင်းတော်သို့လိုက်ပါ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နာရသဖြင့် သဒ္ဓါကြည်ညိုဖြစ်ရှိကာ ဘိက္ခုနီမပြုလုပ်၍ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလကို ခရူသင်းပွတ်သစ်အတူ ဧင်ဖြူစွာ ကျင့်သုံးသည်ပြင် ဘုရား, တရား, သံဃာ=ရတနာသုံးပါး၌ အလွန်အလွန် ရိုသေလေးစားလျက် တရားနာခြင်း၌ အထူးလုံ့လကြီးကုတ် အားထုတ်သူဖြစ်၍ ဘုရားရှင်ကို (အရှင်ဝဏ္ဏလိမထေရ်ကဲ့သို့) ဖူးမြော်ခြင်း၌ အလွန်ဆန္ဒပြင်းပြသူ ဖြစ်လေသည်။

တနေ့သ၌ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဘိက္ခုနီမတပါးကို "သဒ္ဓါဓိမုတ္တ=သဒ္ဓါတရား ကြီးမားလွန်ကဲသောအရာ"၌ အသာ

ဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဟောဒဂ်ရာထူးခ်ီထားတော်မူသည်ကိုတွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ ထိုသဒ္ဓါမိမုတ္တာဟောဒဂ်ရာထူးကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြု၍ သိက္ခာသုံးပါးကို တိုးတက်ဖြည့်ကျင့်လေသည်။ ထိုအခါ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဘိက္ခုနီမကို "ယသ သဒ္ဓါ တထာဂတော၊ အစလာ 'သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ"အစရှိသော သုံးဂါထာ တို့ဖြင့် "ဘုရား, တရား, သံဃာ=ရတနာသုံးပါးခ်ီ ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရား သီလတရား ဖြောင့်မတ်သောအသိဉာဏ်ပညာ ၅၊ တရားရှိသောသူကို "မဆင်းရဲသူဟု၍ ခေါ်ဆိုရကြောင်း (နှင့်) ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါ, သီလ, ပညာဒ= တရားသံဃာခ်ီကြည်ညိုခြင်း, ဓမ္မဒဿန=တရားကိုသိမြင်သောဉာဏ်ပညာ ၅၊တရားလေးပါးကို ပညာရှိသူသည် အဖန်ဖန် အားထုတ်ရမည့်အကြောင်း" ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (ထိုသုံးဂါထာကို အပဒါနပါဠိ၂၊ မျက်နှာ ၂၇၆-ခ် ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

ထိုတရားကို ကြားနာရ၍ ထိုဘိက္ခုနီမလေးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ကာ မိမိ၏ဆုတောင်း ပြည့်မည်, မပြည့်မည်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်အား မေးလျှောက်လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ၅၊အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ခ် ထိုဆုတောင်းပြည့်ဝမည့်အကြောင်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။မြတ်စွာဘုရား၏ ဗျာဒိတ်စကား ကြားသိရ၍ ထိုဘိက္ခုနီမလေးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် အသက်ထက်ဆုံး မေတ္တာရှေထား၍ ပြုစုခဲ့လေသည်။ (မြတ်စွာဘုရားအပေါ်ခ် မေတ္တာစိတ်အမြဲထား၍ ပဋိပတ်အကျင့်ကို မှန်ကန်စွာ ကျင့်ခြင်းသည်ပင် မြတ်စွာဘုရားကိုပဋိပတ်အကျင့်ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းမည်သည်)။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းကြာ အပါယ်သို့ မလားမရောက်ရဲ့ နတ်ပြည်,လူ,ပြည်တို့ခ်ီသာ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၅၊ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်

ပြည်၌ သူဌေးသမီးဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်လတ်သော် အမျိုးတော်တို့ သူဌေးသားတဦး၏ အိမ်သို့ လိုက်ပါ အိမ်ရှင်မ ဖြစ်၍ သားတယောက်ကို မွေးမြောက်ခဲ့လေသည်။ ထိုသား၏ အမည်ကို "သိင်္ဂါလက ဆတ္တိသား" ဟု၍ မည်ခေါ်ကြလေသည်။ မိခင် သူဌေးမကလေးသည်လည်း သားကိုအကြောင်းပြုကာ "သိင်္ဂါ-လကမာတု = သိင်္ဂါလက၏မိခင်" ဟု၍ အမည် တွင်လေ၏။

သိင်္ဂါလကမာတုသူဌေးမလေး၏ သားဖြစ်သူ သိင်္ဂါလကသတ္တိ သားကား အယူဝေတော်ပြား လွဲမှားသူဖြစ်ကာ အရပ်မျက်နှာတို့ကို ရှိခိုးခြင်းအမှု မပြတ်ပြုလေ၏။ဟန္ဒေသ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်တွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလတ်သော် သိင်္ဂါလကသတ္တိသား အရပ်မျက်နှာတို့ကို လှည့်လည်ကာ ရှိခိုးနေသည်ကို တွေ့မြင်တော်မူရ၍ လမ်းခရီးခဏပင် ရပ်တည်တော်မူကာ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသိင်္ဂါလကသတ္တိသားကို အဆုံးအမ သြဝါဒတရား-ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ထိုတရားပွဲ၌ ယောကျ်ား, မိန်းမပေါင်း နှစ်ကုဋေတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလေလည်း။ သိင်္ဂါလကမာတု သူဌေးမလေးသည် ထိုတရားပွဲ၌ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်၍ ရဟန်းမ-ပြုခဲ့လေသည်၊ သိင်္ဂါလကမာတုထေရီ ဟု၍ အမည်တွင်လေသည်။ ထိုသိင်္ဂါလကမာတုထေရီသည် ရဟန်းမ-ပြုပြီးသောအချိန်မှစ၍ သဒ္ဓါနွေးကို (ရှေးဆုတောင်းအတိုင်း) လွန်လွန်ကဲကဲ ရရှိလေသည်။ တေရိမသည် တရားနာရန် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယ အသရေတော်ကို ဖူးမြော်လျက်သာ နေရှာလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထေရီမ၏ သဒ္ဓါတရား အထူးသက်ဝင်သည်ကို သိတော်မူ၍ ထိုထေရီမနှင့် သပ္ပါယ်ဖြစ်သည့် ကြည်ညိုဖွယ်သော တရား (သဒ္ဓါဖြစ်စေနိုင်သောတရား) ကိုသာလျှင် အဓိကထားဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထေရီမသည်လည်း သဒ္ဓါတရားကိုပင် အခြေပြု၍ ဝိပဿနာတရား ပွါးများ အားထုတ်လတ်သည်

တွင် အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက်ရောက်လေ၏။ (သဒ္ဓါဝုရ ရဟန္တာ ထေရိမ ဖြစ်လေ၏)။

(၈) ဗောဓိတ္တဲထူး ရှိခြင်း

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဗောဓိပင်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူလျက် ဘိက္ခုနီမတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဗောဓိရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် သိင်္ဂါလကမာတုထေရီကို—

"ဗောဓိဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ သဒ္ဓါမိမုတ္တာနံ ယဒိဒံ သိင်္ဂါလကမာတာ = ရဟန်းတို့....သဒ္ဓါဟရား ကြိုးမားထက်သန်ကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏တပည့်မ= သာဝိကာ ဘိက္ခုနီမများစွာတို့တွင် **သိင်္ဂါလကမာတုထေရီ** ဘိက္ခုနီမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ "သဒ္ဓါဓိမုတ္တ = သဒ္ဓါတရား ကြိုးမားလွန်ကဲသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဗောဓိရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သိင်္ဂါလကမာတုထေရီ အကြောင်းတည်း။

ဤတွင် ထေရီအပဒါန (အခက်း ၄၄) ပြီး၏။

ဥပါသကာခရီး

(၁) တပုဿ၊ ဘလ္လိက ညီနောင်အကြောင်း

(၈) ဥပါသကာတို့၏ ရှေးဆုတောင်း

(ဤ တပုဿ၊ဘလ္လိကညီနောင်အကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာ ကေကနိပါတ အဖွင့်-တို့မှ ထုတ်နှုတ်ရေးသား ဖော်ပြပေအုံ့)—

ဤ တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ဥပါသကာတို့အလောင်း အမျိုးကောင်းသားညီနောင်နှစ်ဦးတို့သည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားများပင် ဖြစ်ကြ၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာကြစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာနှစ်ယောက်တို့ကို ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံတည်သောအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=ဗောဓိရာဇကုမာရ၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကြကာ အဓိကာရဇောင်းမှ ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုဗောဓိရာဇကုမာရာနန္ဒရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့ကြလေသည်။ (အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာမှ)။

အကြားကာလ ဘဝများ

ထို အမျိုးကောင်းသား နှစ်ဦးတို့သည် အသက်ယက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေပြီးနောက် ဒေဝပါယ်လေးပါးသို့ မလားမရောက်ကြရဲ့ နတ်ပြည်၊ လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့ကြရာ ဘလ္လိက ဥပါသကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ၅ါဘဒ္ဒကမ္ဘာမှ အထက် လွန်ခဲ့သော (၃၁) သုံးဆယ့်တကမ္ဘာထက်က မြတ်စွာဘုရား မပွင့်လွန်းသော ခေတ်အခါဝယ် သုမနအမည်တော်ရှိသော ပစ္စေကဗုद्ध၏ အရှင်မြတ်အား သစ်သီးကြီးငယ်ကို လှူခဲ့၍ သုဂတိတုံတို့၌သာ

ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့လျက် သိဒါမြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် အရုဏာဝတီပြည်၌ ပုဏ္ဏားသား တဦး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုပုဏ္ဏားသားသည် "သိဒါမြတ်စွာဘုရားရှင်အား ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးစ သတ္တသတ္တာဟာ စံနေတော်မူပြီး၍ အဌမသတ္တာဟာသို့ အရောက်တွင် ဥဒိတ, ဩဒိတ-အမည် အသီးအသီး ရှိကြသည့် လှည်းကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ဆွမ်းဦးကို လှူဒါန်း**ဆက်**ကပ်ကြလေပြီ"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ မိမိ၏ သူဌေယ်ချင်း (တပုသ်အလောင်း) နှင့် အတူတကွ သိဒါမြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်၌ သွားရောက်ရှိခိုးကြ၍ နက်ဖြန် ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ကြကာ ကြီးစွာသော အလှူကို ပေးလှူကြပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်တို့ သူဌေယ်ချင်းနှစ်ယောက်လုံးပင် နောက်အခါဝယ် အရှင်ဘုရားတို့ကဲ့သို့သော မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းဦးအလှူဒါယကာများ ဖြစ်ကြရပါလိုကုန်၏" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့ကြလေသည်။

ထို သူဌေယ်ချင်းနှစ်ယောက်တို့သည် လိုတိုဘဝ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို အတူတကွ ပြုလုပ်ကြ၍ နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စား၍ လာခဲ့ကြရာ ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဂေါပါလ (နွားသူငယ်) ၏သား ညီနောင်ဖြစ်ကြ၍ နှစ်ပေါင်းများစွာ ရဟန်းသံဃာကို နွားနို့ဆွမ်းဖြင့် လှူဒါန်းပြုစုလုပ်ကျွေးခဲ့ကြလေသည်။ (ဤစကားရပ်စုကား ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာမှ ဖြစ်သည်။)

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာဖြစ်ကြခြင်း

ထိုသူနှစ်ယောက်လုံးပင် ကဿပမြတ်စွာဘုရားနှင့် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား = ဤနှစ်ဆူသောဘုရားရှင်တို့၏ အကြားကာလ ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယျတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ခဲ့ကြ၍ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် သဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည်မှ ရှေးမဆွကပင် "အသီတဗွဲန"မြို့ (ထေရဂါထာအဋ္ဌကထာအလို ပေါက္ခရဝတီမြို့) ဝယ် လှည်းကုန်သည်သူကြွယ်၏ သားနှစ်ယောက်တို့ ဖြစ်လာ

ကြ၍ နောင်တော်ကား တပုဿအမည်, ညီတော်ကား ဘလ္လိက အမည် အသီးအသီး ရှိကြလေသည်။

ထို တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ညီနောင်ကုန်သည် နှစ်ဦးတို့သည် နောက်တချိန်၌ အိမ်ရာကိုစိုးအုပ် နေထိုင်ကြသည်ရှိသော် အခါ မပြတ် လှည်းအစီးငါးရာတို့ဖြင့် ကုန်ရောင်းဝယ်မှု ပြုကြလျက် လှည့်လည် နေထိုင်ကြလေ၏။ ထိုအခါ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာ ဘုရားအလောင်းတော်သည် သမ္ဘဝဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူ၍ သတ္တသတ္တာဟ (= ခုနစ်ရက်ခုနစ်လီ = ၄၉-ရက်) ပတ်လုံး မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ နေတော်မူပြီး၍ အဌမသတ္တာဟအဝင်တွင် ရာဇာယတန=လင်းလွန်းပင်ရင်း၌ ထိုင်နေတော်မူဆဲဖြစ်၏။

ထိုအခါ တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် လှည်းအစီးငါးရာတို့ဖြင့် ထိုအရပ်သို့ ရောက်လာကြကုန်၏။ ထို ကုန်သည်ညီနောင်တို့၏ အခြားမဲ့သောကိုယ်အဖြစ်က မွေးမိသခင် ကျေးဇူးရှင်သည် ထိုအရပ်၌ နတ်ဖြစ်၍ နေလေ၏၊ ထိုနတ်သည် "ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အဖိုရာ အစာအာဟာရကို ရမှ သင့်တော်မည်၊ မှန်၏—ဤအချိန်မှ နောက်၌ မြတ်စွာဘုရားတို့မှာ အစာအာဟာရမရှိကြပဲ မျှတခြင်းငါ မတတ်နိုင်ကုန်(=သုဇာတာ သူဌေးကတော်လွှဂပ်သော ဃနာန္ဓိဆွမ်း ၄၉-လုပ်တို့ဖြင့် ၄၉-ရက်မျှတခဲ့ပြီ၊ ယနေ့ အစာအာဟာရကို မြတ်စွာဘုရားရှင် မရခဲ့ လျှင် မျှတနိုင်မည်မဟုတ်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ငါ၏ ဤသားနှစ်ယောက်တို့သည်လည်း ဤခရီးဖြင့် သွားနေကြဆဲဖြစ်သည်၊ ထို ငါ့သားနှစ်ယောက်တို့ကို ယနေ့ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အား ဆွမ်းလှူကြစေမှ သင့်တော့မည်"ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်ကာ လှည်း အစီးငါးရာတို့၌ က-အပ်သော နွားတို့၏ အသွားပြတ်အောင်— အသွားရပ်အောင် နတ်တို့၏ တန်ခိုးဖြင့် ပြုလုပ်လေ၏။

ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် "ဤသို့ နွားများ အသွားရပ်ခြင်း သည် အဘယ့်ကြောင့် ဖြစ်သနည်း"ဟု အလူးထူး အပြားပြား ယောဂ အကြောင်းနိမိတ်များကို ကြည့်ရှုရှာဖွေ ဆင်ခြင်ကြလေ သည်။ ထိုအခါ မိခင်ဟောင်း ဘုမ္မဒေဝီးနတ်သည် ကုန်သည်

ညီနောင်တို့ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သောအဖြစ်ကို သိရှိ၍ ယောက်ျား တယောက်၏ ကိုယ်ခွဲ ပူးဝင်ပြီးလျှင် "သားတို့....သင်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ပင်ပန်းကြကုန်သနည်း၊ သင်တို့အဖို့ရာ ငါမှတပါး အခြားသော ဘီလူးပူးဝင်လည်ပတ်မှုသော်၎င်း, ဘုတ်ပြိတ္တာ ပူးဝင်လည်ပတ်မှုသော်၎င်း, နတ် နဂါး ပူးဝင်လည်ပတ်မှုသော်၎င်း မရှိချေ၊ စင်စစ်သော်ကား သင်တို့၏ လွန်ခဲ့သောဘဝက မိခင်ဖြစ်သော ငါသည် ယခုအခါ ဤအရပ်ခွဲ ဘုမ္မဇိုင်းနတ်ဖြစ်၍ နေသည်၊ အားတော်ဆယ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် လင်းလွန်းပင်ရင်းခွဲ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်၏၊ ချစ်သားတို့....သင်တို့သည် ထိုမြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းဦးကို လှူဒါန်းကြလော့"ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် မိခင်ဟောင်း ဘုမ္မဇိုင်းနတ်၏ စကားကို ကြားသိကြရလျှင် အလွန်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်နှလုံးရှိကြလျက် "ဆွမ်း" အာဟာရအသစ် စီမံနေလျှင် အချိန်ကြာမြင့်နေချေမည်" ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကြ၍ မုန့်ကြွက်ကျစ် (နှင့်) ပျားဆုပ်မုန့်တို့ကို ရွှေလင်ပန်းခွဲ ထည့်ယူခဲ့ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား..... ဤဘောဇဉ်ကို ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးရှေးနှောင်တခဲ့ နှောင်တော် မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ အလေ့အကျက်တော်ကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်မူလေ၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားအား စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးလေးဦးတို့သည် ပဲနှောက်အဆင်းရှိသည့် (ပကတိ) ကျောက်သပိတ်လေးလုံးတို့ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလာကြကုန်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် "ထိုနတ်မင်းကြီးလေးယောက်တို့၏ အဖို့ရာ အကျိုးကြီးမြတ်ပါစေ" ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သပိတ်လေးလုံးတို့ကို "သပိတ်တလုံးတည်းသာ ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူလေ၏။ ထိုသို့ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူချက်အရ ကျောက်သပိတ်လေးလုံးတို့သည် အနားရစ်လေးရစ်ရှိသည့် သပိတ်တလုံးတည်းသာ ဖြစ်လေကုန်၏။

ထိုခဏာ၌ ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်၌ မုန့်ကြွက်ကျစ် (နှင့်) ပျားဆုပ်မုန့်တို့ကို လောင်းလှူကြ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်မုန့်ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသောအခါသောက်တော်ရေ, သုံးတော်ရေ ဆက်ကပ်ကြပြီးနောက် ဆွမ်းကိစ္စပြီးဆုံးသောအခါဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြပြီးသော် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်၏။ ထိုအခါ ကုန်သည်ညီနောင်တို့အား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ကုန်သည်ညီနောင် နှစ်ဦးလုံးတို့သည်ပင် ဒွေဝါစိကသရဏာဂုံ၌ တည်ကြလေသည်။ (ဤကုန်သည်ညီနောင်တို့ ဒွေဝါစိကသရဏာဂုံတည်ကြောင်းကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ၊ စာမျက်နှာ ၃၉၄-မှ စ၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ဖတ်ရှုကုန်ရာ၏)။

ထိုကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ဒွေဝါစိကသရဏာဂုံတည်ကြပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြ၍ မိမိတို့မြို့သို့ ပြန်လည်လိုကြကုန်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "မြတ်စွာဘုရား····တပည့်တော်မျှားအား နေ့စဉ်ပြုစုပူဇော်ရန် ဝတ္ထုကို ကရုဏာ ရှေထား ပေးသနားတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် လက်ျာလက်တော်ဖြင့် ဦးခေါင်းတော်ကို သုံးသပ်၍ ကုန်သည်ညီနောင်တို့အား ဆံတော်ဓာတ် ရှစ်ဆူတို့ကို ပေးသနားတော် မူလိုက်လေ၏။ ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည်လည်း ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို ရွှေကြိုတ်တို့၌ ထည့်သွင်းကြလျက် မိမိတို့မြို့သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြပြီးလျှင် အသိတဉ္ဇနမြို့တံခါးဝ၌ သက်တော်ရှင် ဆံတော်ဓာတ်ရှစ်ဆူတို့ကို စေတီတော်ကြီး တည်ထားကိုးကွယ်ကြလေကုန်၏။ ထိုစေတီတော်ကြီးမှဦးပုသိ နေ့များ၌ နိုလရောင်ခြည်တော်တို့သည် ထွက်ကြွကွန့်မြူးကုန်၏။

(ဂ) တောဒက်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူ၍ ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တောဒက်ရာထူး

"တောဒဂ္ဂိ ဘိက္ခဝေ မမ သာ၀ကာနံ ဥပါသကာနံ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တာနံ ယဒိဒံ တပုဿဘလ္လိကာ ၀ါဏိဇာ = ရဟန်းတို့....သူခင်သိမ်းတို့အလျင် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း = သရဏာဂုံသို့ ရောက်ကြကုန်သော ၎ါ ဘုရား၏ တပည့် = သာ၀က ဥပါသကာတို့တွင် တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ကုန်၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပဌမံ သရဏဂမနေ = ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံခံယူသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ကေဒဂ် ရာထူးခံ ထားတော်မူလေ၏။

ညီနောင်တို့၏ မဂ်ဉာဏ်အလား

ထိုတပုဿ, ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် လောကဝယ် အစဆုံး သရဏာဂုံခံယူသူ ဥပါသကာတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မာရာဏသီပြည်သို့ ကြွရောက်ဘော်မူကာ ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် အစဉ်သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် တပုဿ, ဘလ္လိက-ကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကုန်ရောင်းရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ရှိခိုးကြကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြလေကုန်၏။ ထိုကုန်သည်ညီနောင်တို့အား မြတ်စွာဘုရား တရားဟောကြားတော်မူလေလျှင် နောင်တော်ဖြစ်သော တပုဿကုန်သည်သည် သောတာ-ပတ္တိဖိုလ်၌တည်၍ ဥပါသကာသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ ညီတော် ဘလ္လိကကုန်သည်သည်ကား "သာသနာ၀နေ့ထမ်း ရဟန်းပြု၍ အဘိညာဏ်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော = ဆဋ္ဌာဘိညရဟန္တာ ဖြစ်လေ၏။ (ထေရ၀ါတာ ၆ ၁၊ မျက်နှာ ၆၀-မှ)။

ဤကား တပုဿ, ဘလ္လိက ညီနောင်အကြောင်းတည်း။

(၂) အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ဌေးဆုတောင်း

၌ အနာထပိဏ်သူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာခဲ့၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ဒါယက = အလှူအကန်း၌ မွေ့လျော်ကြသူ ဥပါသကာတို့တွင်" အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျနှစ်သက်ကာ အမိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုတေဒဂ်ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၎င်းအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားသာသနာ ခေတ်အခါဝယ် သာဝတ္ထိပြည် သုမနသူဌေးကြီး၏သားဖြစ်လာလေသည်၊ သူ၏အမည်ကို မိဘတို့က သုဒတ္တ-ဟု၍ မည်ခေါ်ကြသည်။

အနာထပိဏ် အမည်တွင်ခြင်း

သုဒတ္တသူဌေးသားသည် နောက်အဖို့ဝယ် အိမ်ရာကို စိုးအုပ်ဦးစီးပြုလုပ် တည်**နေလတ်**သော် ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့အား အစာထမင်းပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း၌ မွေ့လျော်သူဖြစ်ကာ ထိုဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်ပင်လျှင် "အနာထပိဏ္ဍိက = အနာထ = ကိုးကွယ်ရာမဲ့သူတို့အား+ပိဏ္ဍိက = အစာထမင်းပေးကမ်းသော သူဌေး=အနာထပိဏ်သူဌေး" ဟု၍ ထင်ရှားလေတော့၏။ ။(၌အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအကြောင်း အကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ အခန်း ၂၀၊ စာမျက်နှာ ၁၀၀-မှစ၍ ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏။ ၎င်းကား အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာ လာသည့် အတိုင်း အကျဉ်းမျှ ပြုဆိုပေအုံ)—

အနာထပိဏ်သူဌေးသည် တနေ့သောအခါ လှည်းအစီးငါးရာ တို့ဖြင့် ရောင်းချရန် ကုန်ဘဏ္ဍာတို့ကို တင်ဆောင်၍ မိမိ၏သူငယ်ချင်း ရာဇပြုဟ်ပြည်သူဌေးဒေဝိမ်သို့ ရောက်လတ်သော် ထိုရာဇပြုဟ်ပြည်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူနေကြောင်း သတင်းကောင်းကြားသိရကာ မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီး၌ နှယ်တို့အာနုဘော်ဖြင့် ဟင်းလင်းပွင့်သော မြို့တံခါးမှ ထွက်၍ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ချဉ်းကပ် တရားနာလတ်သော် သောတာပတ္တိဖိုလ်ဌာတည်၍ နောက်တနေ့ဝယ် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအားမဟာဒါနကြီး ပေးလှူပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူရန် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဝန်ခံချက်ကို ရယူပြီးနောက် ပြန်ခဲ့၍ လမ်းခရီးအကြား ၄၅-ယူဇနာခရီးဝယ် တယူဇနာ တယူဇနာလျှင် အသပြာတသိန်းတသိန်း အဖိုးတန်သည့် စံကျောင်းတော် တဆောင်တဆောင် ဆောက်လုပ်ရန် မိမိ၏ မိတ်ဆွေများအား အပ်နှံခဲ့၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်သောအခါ ဇေတ မင်းသား၏ ဥယျာဉ်မြေကို ,ရွှေဒင်းဒေါ်လာ အသပြာချင်း အစွန်းချင်း ထိအောင်ခင်းမ်ား တဆယ့်ရှစ်ကုဋေဖြင့် ဝယ်ယူ, တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့ဖြင့်ပင် ကျောင်းတိုက်ကြီးတည်ဆောက် ပြီးမြောက်သောအခါ နံနက်ရောနေ့ပါ အလိုရှိအပ်ရာ အလှူဒါနကို ပေးလှူလျှက် တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ အကုန်အကျခံကာ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ = ကျောင်းရေစက်ချ အလှူပွဲကြီး ကျင်းပ ဆင်ယင်လေသည်။ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ = ကျောင်းရေစက်ချပွဲ ကျင်းပဆင်ယင်သော ကာလအပိုင်းအခြားနှင့်စပ်၍ ကိုးလ, ငါးလ, သုံးလဟု အသီးအသီး ဆရာတို့ ပြောဆိုကြရာဝယ် သုံးလဟူသော ကာလအပိုင်းအခြား၌ ဆရာအားလုံး ငြင်းခုံမှုမရှိ = သဘောတူလက်ခံတော်မူကြ၏။

(ဂ) တေဒက်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ဤသို့လျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ငါးဆယ့်လေးကုဋေသော ဥစ္စာကို ဤသာသနာ၌ စွန့်လွှတ်ပြီးနောက် နေ့စဉ်အမြဲ ဖိုဒိုဒါန၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော အလှူဒါနကို ဖြစ်စေလေသည်—

နေ့တိုင်း စာရေးတံဆွမ်းငါးရာ (= စာရေးတံမဲကျသော ရဟန်းငါးရာတို့အား လှူအပ်သောဆွမ်း)ကို လှူဒါန်း၏။

ပက္ခိက ဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ = လဆန်းပက္ခ၌တကြိမ်,လဆုတ်ပက္ခ၌တကြိမ် အထူး ဝတ်ထား၍ သံဃာငါးရာအား ဆွမ်းလှူ၏။

နေ့တိုင်း စာရေးတံယာဂုဆွမ်း ငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ = စာရေးတံမဲကျသော ရဟန်းငါးရာတို့အား နေ့စဉ် ယာဂုဆက်ကပ်သည်ဟု ဆိုလို၏။

ပက္ခိကယာဂုဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ = လဆန်းပက္ခ၌တကြိမ်, လဆုတ်ပက္ခ၌တကြိမ် အထူးဝတ်ထား၍ သံဃာငါးရာအား ယာဂုဆက်ကပ်သည်ဟု ဆိုလို၏။

ဓုရဘတ် = နိစ္စဘတ် ဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏။ (စာရေးတံဆွမ်းငါးရာဖြင့် သံဃိကနိစ္စဘတ်ဆွမ်းကိုဆိုပြီး ရကား ဤ၌ ပုဂ္ဂလိကနိစ္စဘတ်ဆွမ်းငါးရာတို့ကို လှူဒါန်း၏ဟု ဆိုလိုသည်)။

အာဂန္တုကဆွမ်း ငါးရာတို့ကိုလည်း, ဂမိကဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း, ဂိလာနဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း, ဂိလာနုပဋ္ဌာကဆွမ်းငါးရာတို့ကိုလည်း နေ့စဉ် လှူဒါန်း၏ = ရောက်သစ်စ လမ်းပန်း မကျွမ်းကျင်ကြသေးသည့် အာဂန္တုက ရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း, ခရီးသွားမည့် ရဟန်း ငါးရာတို့အားလည်း, မမာမကျန်းသော ရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း, သူနာပြုရဟန်းငါးရာတို့အားလည်း နေ့စဉ်ဆွမ်းလှူဒါန်း၏ဟုဆိုလိုသည်။

အနာထပိဏ်သူဌေး၏အိမ်၌ အမြဲပင် ရဟန်းသံဃာထိုင်နေရန်အတွက် နေရာငါးရာတို့ကို အမြဲတမ်း ခင်းမ်ထားအပ်ကုန်လေသည်—

သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်တချိန်ဝယ် ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေထိုင်တော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဒေတဒဂ်ရာဘုံ ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် ဤအနာထပိဏ်သူဌေး (ငယ်မည် သုဒတ္တ)ကို—

"တေဒဂ္ဂိ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ဒါယကာနံ ယဒိဒံ သုဒတ္တော ဂဟပတိ အနာထပိဏ္ဍိ-ကော = ရဟန်းတို့....လူဒါန်းပေးကမ်း စွန့်ကြဲခြင်း၌ မွေ့လျော်ကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏တပည့်=သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် အနာထပိဏ္ဍိက အမည်ရသော သုဒတ္တသူကြွယ်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ ဒါယကအရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

အနာထပိဏ်သူဌေး အလွန်နှစ်သက်သည့် အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန်

(ဤအရာ၌ ဗုဒ္ဓဝင်စာဖတ် သူတော်စင်ပရိသတ်တို့ အထူးမှတ်ယူဖွယ် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး အလွန်နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သည့် အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန်ကို အတတ်နိုင်ဆုံး အကျဉ်းချုံး၍ ဖော်ပြပေအုံး အကျယ်ကိုအလိုရှိမူ ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် ဥပရိပဏ္ဏာသ စာမျက်နှာ ၃၀၆-မှစ၍ ကြည့်ရှု မှတ်ယူကုန်ရာ၏။)

မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိပြည် ဧတဝန်မကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူသောအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် ဖျားနာနေ, ဒုက္ခရောက်နေ, အသည်းအသန် မမာနေဆဲ ဖြစ်၏၊ သေရာညောင်စောင်း လျောင်းနေဆဲဖြစ်၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အခစအပါး ယောက်ျားတယောက်ကို ခေါ်၍ "အဟောင်ယောက်ျား....သွားပါလော၊ သင်သည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် ငါ၏စကားဖြင့် 'မြတ်စွာဘုရား.....အနာထပိဏ်သူဌေးသည် ဖျားနာနေ, ဆင်းရဲနေ, အသည်းအသန် မမာနေပါသည်၊ ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးသည်

မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါ၏' ဟု လျှောက်ထားကာ(ငါ့ကိုယ်စား)မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါလေ့။ (ထို့ပြင်လည်း) အရှင်သာရိပုတ္တရာအထံသို့ ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် ငါ၏စကားဖြင့် 'အရှင်ဘုရား...အနာထပိဏ်သူဌေးသည် ဗျားနာနေ, ဆင်းရဲနေ, အသည်းအသန် မမာနေပါသည်၊ ထို အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါ၏'ဟု လျှောက်ထားကာ (ငါ့ကိုယ်စား) အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာ၏ ခြေတော်တို့ကို ဦးတိုက်ပါလေ့။ ဆက်၍လည်း 'အရှင်ဘုရား....တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားလိုပါသည်မှာ– အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနာထပိဏ်သူဌေး၏အိမ်သို့ ဒေဝတ္တာ၌ထား သနားသမှု အကြောင်းပြု၍ ကြွတော်ရှုစေချင်ပါသည့်ဘုရား'ဟူ၍ လည်း လျှောက်ထားလေလော့"ဟု ပြောဆိုမှာကြား၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။

(အနာထပိဏ်သူဌေးကား ပကတိကျန်းမာနေစဉ် တနေ့လျှင် အနည်းဆုံး တကြိမ်၊ သို့မဟုတ် အကြောင်းညီညွတ်လျှင် ညီညွတ်သလို နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ် ဘေဝန်ကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား ရှင်နှင့် မထေရ်ကြီးတို့ထံ ဆည်းကပ်မှုကို မကျိုးမပြတ် ပြုခဲ့လေသည်၊ သူသည် ယခုအခါ သေရည်ချောင်စောင်း လျှောင်းနေသဲ့ ဖြစ်ရကား ခြေဖြင့် မသွားနိုင်တော့သဖြင့် အစေအပါး ယောကျ်ားတယောက်ကို လွှတ်ကာ ဤသို့လျှောက်ထားစေခြင်း ဖြစ်သည်)။

ထို အစေအပါး ယောကျ်ားသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်သူဌေး....." ဟု အနာထပိဏ်သူဌေး၏ စကားကို ဝန်ခံပြီးလျှင် သူဌေးမှာလိုက်သည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ဆည်းကပ်, လျှောက်ထား, ဦးတိုက်ပြီးလျှင် (မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပန်ကြား လျှောက်ထားပြီးမှ နေဝင်လုလုအချိန်၌) အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာထံသို့ ဆည်းကပ်, လျှောက်ထား, ဦးတိုက်ပြီးနောက် သူဌေးမှာလိုက်သည့်အတိုင်း ပင့်လျှောက်လေ၏။ အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာသည် ဆိတ်ဆိတ်နေသဖြင့် တိုပင့်လျှောက်ချက်ကို လက်ခံတော်မူ၏။

ထိုနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သက်နှံးကို ပြင်ဝတ်၍ သပိတ်, သက်နှံးကို ယူဆောင်ကာ အရှင်အာနန္ဒာကို အဖော်နောက်လိုက် ရဟန်းပြု၍ အနာထပိဏ်သူဌေးအိမ်ရှေ့ ကြွရောက်လျက် အသင့်ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေပြီးသော် အနာထပိဏ်သူဌေးကို "သူဌေး ····· အသို့နည်း = ဘယ့်နယ်လဲ၊ သင့်အဖို့ရာ (ဒုက္ခဝေဒနာကို) ခံနိုင်စွမ်းရှိ၏လော— ခံ့ကျန်း၏လော၊ (ဣရိယာပထ) မျှတ်၏လော၊ ဒုက္ခဝေဒနာတို့သည် ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏လော၊ မတိုးတက်ပဲ ရှိကုန်၏လော၊ ထိုဒုက္ခဝေဒနာတို့၏ တိုးတက်မည့်အရိပ်မထင်ပဲ ဆုတ်ယုတ်မည့်အရိပ်ထင်၏လော" ဟု မေးမြန်းတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို မိမိအဖို့ရာ ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံနိုင်စွမ်းမရှိကြောင်း—မခံ့ကျန်းကြောင်း, ဣရိယာပထ မမျှတကြောင်း, ဒုက္ခဝေဒနာတို့ မဆုတ်ယုတ်ပဲ တိုးတက်၍သာ နေကြောင်း, ဆုတ်ယုတ်မည့် အရိပ်မထင်ပဲ တိုးတက်မည့်အရိပ်သာ ထင်နေကြောင်းကို ဥပမာလေးချက် တို့ဖြင့် အကျယ်ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် "သူဌေးကြီး၏ ၅ါ ယခု ရောဂါဝေဒနာကား သေမှ အဆုံးသတ်ရပ်မည့် = မရဏန္တိက ရောဂါဝေဒနာ ဖြစ်သည်၊ တားမြစ်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ချေ၊ ၅ါ အနေမျိုးတွင် အခြားစကားများသည့် အကျိုးမရှိ၊ ထို သူဌေးကြီးအား တရားစကားကိုသာ ငါဟောကြားတော့မည်" ဟု ကြိုစည်ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် ၅ါ ဆိုလတ္တံ့သော တရားစကား အကျယ်ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

သူဌေး....(ဒွါရ ၆-ပါး, အာရုံ ၆-ပါး, ဝိညာဏ် ၆-ပါး, ဖဿ ၆-ပါး, ဝေဒနာ ၆-ပါး အစရှိသော တရားတို့၌ ဟဏာစ, မာနစ, ဒိဋ္ဌစတို့ဖြင့် ငါ၏ဥစ္စာ, ငါ, ငါ၏ပြာဟု စွဲယူနေသောသူသည် မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သေမှအဆုံးသတ်ရပ်မည့် = မရဏန္တိက ရောဂါဝေဒနာကို တားမြစ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော မည်သည့် မရှိချေ)၊ တို့ကြောင့် သင်သည် ၅ါသို့ ကျင့်ရမည့်

"ငါသည် စက္ခုပသာဒ=မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို အစွဲသုံးပါး တို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာ သုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်။(၅၂ရ ၆-၇ အခက်း မဆုံးသေးပါ)။

(ဤ၌၊ ။"စက္ခုပသာဒ = မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်ကို အစွဲ သုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင် ကျင့်ရမည်"ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် စက္ခု ပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟူ၍ ရှုရမည် ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြ၏။မှန်၏–စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည် ရုပ်ကို အနိစ္စဟု ရှုလျှင် ငါ-ဟူသော မာနစွဲသည် ထောက်တည်ရာ မရနိုင် (=ငါ-ဟူ၍ မာနစွဲဖြင့် မစွဲတော့ချေ)၊ ထိုစက္ခုပသာဒ= မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို ဒုက္ခဟု ရှုလျှင် ငါ့စာ-ဟူသော တဏှာစွဲသည် သောက်တည်ရာမရနိုင် (=ငါ့စာ-ဟူ၍ တဏှာစွဲဖြင့် မစွဲတော့ချေ)။ ထိုစက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနတ္တ-ဟု ရှုလျှင် ငါ့လိပ်ပြာ ဟူသော ဒိဋ္ဌိစွဲသည် ထောက်တည်ရာမရနိုင် (=ငါ့လိပ်ပြာ-ဟူ၍ ဒိဋ္ဌိ စွဲဖြင့် မစွဲတော့ချေ)။ သို့ရကား ထိုပဌမစကားရပ်ဖြင့် စက္ခုပသာဒ= မျက်စိအကြည်ရုပ်၌ ငါ့စာ-ဟူသော တဏှာစွဲ, ငါ-ဟူသော မာနစွဲ, ငါ့လိပ်ပြာ-ဟူသော ဒိဋ္ဌိစွဲ=ဤအစွဲသုံးပါးတို့ ကင်းပြတ်အောင် ထိုစက္ခု ပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရုပ်ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု အဖန်ဖန် ရှုဆင်ခြင်ရမည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

ထို တဏှာဂါဟ=တဏှာစွဲ, မာနဂ္ဂါဟ=မာနစွဲ, ဒိဋ္ဌိဂ္ဂါဟ=ဒိဋ္ဌိစွဲ ဤ အစွဲသုံးမျိုးကား ရန်ရင်းကြမ်းတမ်းသောတရားများ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအစွဲ=ဂါဟတရား ကင်းသော်လည်း စက္ခုပသာဒ=မျက်စိအကြည် ရုပ်၌ နှစ်သက်သည့် နိကန္တိခေါ်သော သိမ်မွေ့သောတဏှာလောဘ တရားကား တည်ရှိနေသေးရာ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနိကန္တိတဏှာကိုပါ ပယ်ဖျက်တော်မူစေလိုသဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် တဖန် ဆက်၍ "ငါ၏စိတ်သည်လည်း မျက်စိသမုတ် အကြည်ရုပ်၌ (သိမ်မွေ့ သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည်မဖြစ်အောင် ကျင့်ရမည်"ဟူသော တရားစကားကို ထပ်၍ မိန့်ကြား တော်မူလေသည်။ နောက် နောက်တရားတို့၌လည်း ဤနည်းအတူ မှတ်ယူလေ၏)။

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနာထပိဏ်သူဌေးအား စက္ခု-ပသာဒ=မျက်စိအကြည်ရှစ်ခု အစွဲကြီးသုံးပါးနှင့်ဟက္ခ နိဂန္ဓိ ဟဏ္ဍာကို ပယ်စွန့်ရန် ဟောတော်မူပြီးနောက် ကျန်သောတရား တို့အတွက်လည်း ဤဆိုလတ္တံ့သော်နည်းအဝိုင်း ဆက်၍ ဟော တော်မူလေသည်—

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် နားဟုသမုတ် အကြည်ရှစ်ကို (၀)၊ နှာခေါင်းသမုတ် အကြည် ရှစ်ကို (၀)၊ လျှာဟုသမုတ် အကြည်ရှစ်ကို (၀)၊ ကိုယ်ဟုသမုတ် အကြည်ရှစ်ကို (၀)၊ မနောတွင်မည် စိတ်အကြည်ကို အစွဲသုံးပါး တို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း မနောတွင်မည် စိတ်အကြည်၌ (သိမ်မွေ့သော နိဂန္ဓိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာ သုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ (၁)

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် အဆင်းမျိုးစုံ ရူပါရုံကို (၀)၊ အသံမျိုးစုံ သဒ္ဒါရုံကို (၀)၊ အနံ့ မျိုးစုံ ဂန္ဓာရုံကို (၀)၊ ရသာမျိုးစုံ ရသာရုံကို (၀)၊ အတွေ့မျိုးစုံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို (၀)၊ ရုပ်နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း ရုပ်နာမ်မျိုးစုံ ဓမ္မာရုံ၌ (သိမ်မွေ့သော နိဂန္ဓိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့် တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် **အား**ထုတ်ရမည်။ (၂)

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မြင်မှု=စက္ခုဝိညာဏ်ကို (၀)၊ ကြားမှု=သောတဝိညာဏ်ကို(၀)၊ နံ့မှု = ဃာနဝိညာဏ်ကို (၀)၊ လျက်မှု = ဇိဝှါဝိညာဏ်ကို (၀)၊ ထိမှု = ကာယဝိညာဏ်ကို(၀)၊ သိမှု = မနောဝိညာဏ်ကို အစွဲ သုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း သိမှု = မနောဝိညာဏ်၌ (သိမ်မွေ့သော နိဂန္ဓိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၃)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မျက်စိအတွေ့ = စက္ခုသမ္ဘဝကို(၀)၊ နားအတွေ့ = သောတသမ္ဘဝကို(၀)၊ နှာခေါင်းအတွေ့ = ဃာနသမ္ဘဝကို(၀)၊ လျှာအတွေ့ = ဇိဝှါသမ္ဘဝကို(၀)၊ ကိုယ်အတွေ့ = ကာယသမ္ဘဝကို(၀)၊ စိတ်အတွေ့ = မနောသမ္ဘဝကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း စိတ်အတွေ့ = မနောသမ္ဘဝဟု (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်(၄)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မျက်စိအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို (၀)၊ နားအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို(၀)၊ နှာခေါင်းအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို (၀)၊ လျှာအတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို (၀)၊ကိုယ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သောခံစားမှု = ဝေဒနာကို(၀)၊စိတ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု = ဝေဒနာကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင် ငါ၏စိတ်သည်လည်း စိတ်အတွေ့ကြောင့်ဖြစ်သော ခံစားမှု=ဝေဒနာ၌(သိမ်မွေ့သောနိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၅)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် ဝဏဝိဓတ်ကို (၀)၊ အာပေါဓာတ်ကို (၀) ၊ တေဇောဓာတ်ကို (၀) ! ဝါယောဓာတ်ကို (၀)၊ အာကာသဓာတ်ကို (၀)၊ ဝိညာဏဓာတ်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ဝိညာဏဓာတ်၌(သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (ဖ)။

သူဌေး ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် ရူပ်ကို (၀)၊ ဝေဒနာကို (၀)၊ သညာကို (၀)၊ သင်္ခါရတို့ကို (၀)၊ ဝိညာဏ်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ဝိညာဏ်၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (ဂ)။

သူဌေး.. ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်ကို (၀)၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနဈာန်ကို(၀)၊ အာကိဉ္စညာယတနဈာန်ကို(၀)၊ နေ၀သညာနာသညာ-ယတနဈာန်ကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏စိတ်သည်လည်း နေ၀သညာနာသညာယတနဈာန်၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်)မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်"ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (ဃ)။

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် ဤမျက်မှောက်လောကကို အစွဲသုံ ပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ဤမျက်မှောက်လောက၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် တမလွန်လောကကို အစွဲသုံးပါးတို့ဖြင့် မစွဲယူမိအောင်,ငါ၏ စိတ်သည်လည်း တမလွန်လောက၌ (သိမ်မွေ့သော နိကန္တိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင် = မမှီတွယ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါ.များကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်။

(ဤ၌။ ။ပဌမဝါရ, ဒုတိယဝါရ-စသော ရှေးဝါရတို့ဖြင့် သတ္တ-လောကကို ဟောအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် မျက်မှောက်လောကအုံ့ရ

ယခုဘဝ ရရှိနေသည့် နေအိမ်, အဝတ်, အစား, အသုံးအဆောင်-စသော သခါရလောကကို ဆိုလိုရင်း ဟောလိုရင်း ဖြစ်၏။ ။လူ, ပြည်, လောကမှ ကျန်သမျှကို တမလွန်လောကအရ ကောက်ယူရာ၏၊ ထို တမလွန် လောကဝါရကို "ငါသည် ဤမည်သော နတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ ဤမည်သော ဌာန၌ ဖြစ်ရပါစေ၊ ဤမည်သော ခံဘွယ်ကို ဘောဇဉ်ကို အဝတ်ကို ခံရပါစေ, စားရပါစေ, ဝတ်ရပါစေ (၀ါ) ဝတ်ရပါလို၏" ဟု ဤကဲ့သို့ တောင့်တမှုတရားတရား သူဌေးကြီးသန္ဓာန်၌ မဖြစ်ပွါးစေရန် ပယ်ရှားစေရန် မထေရ်မြတ်သည် ဟောကြားတော်မူအပ်၏။)

သူဌေး....ထို့ကြောင့် သင်သည် ဤသို့ ကျင့်ရမည် "ငါသည် မြင်ရ, ကြားရ, တွေ့ရ, သိရ, ရောက်ရ, ရှာမှီးရ, အဖန်ဖန်ရှာမှီးရ, စိတ်ဖြင့် လေ့လာရသော အာရုံ အလုံးစုံကို အစွဲသုံးစားလိုဖြင့် မစွဲယူမိအောင်, ငါ၏ စိတ်သည်လည်း ထိုမြင်ရ, ကြားရ, တွေ့ရ, သိရ, ရောက်ရ, ရှာမှီးရ, အဖန်ဖန်ရှာမှီးရ, စိတ်ဖြင့် လေ့လာရ သောအာရုံ အလုံးစုံ၌ (သိမ်မွေ့သော နိုဂန္ဓိတဏှာဖြင့်) မှီတွယ်သည် မဖြစ်အောင် = မမှီတွယ်အောင်" ဟု ဤကဲ့သို့ မွန်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည် (၉)—.

ဟု အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား ၀ါရ ပေါင်း (၉) ကိုးဝါရတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် အကျယ်တဝင့် တရားဟောတော်မူလေ၏။ (ဤ၌—အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်လျင် အစွဲသုံးပါး အမြစ်ပြတ်ပြုတ်လေတော့၏၊ ဒိဋ္ဌစွဲမှာ သောတာပတ္တိ မဂ် ခဏကပင် ပြုတ်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် "အစွဲသုံးပါးဖြင့် မစွဲယူမိအောင် ကျင့်ရမည်" ဟု ဟောတော်မူသဖြင့် အရဟတ္တ ဖိုလ်ပေါက် ကျင့်ရမည်ဟု ဟောဆိုခြင်းကိစ္စ ပြီးလေရကား အရှင် သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား ၌ါရ, အာရုံ, ဝိညာဏ်, ဖဿ, ဝေဒနာ, ဓာတ်, ခန္ဓာ, အရူပဈာန်, သမ္ဘဝမှတည်းဟူသော (၉)ကိုးဝါရတို့ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ် တပ်ကာ သုညတသဘောကို အကျယ်ဟောတော်မူလေသည်။)

ဤသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် တရားဟောအပ်ပြီး သည်ရှိသော် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် သည်းစွာ ငိုကြွေး

လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးတို့ အတို့အလှယ် ပြောဆိုကြသည်မှာ =

(အရှင်အာနန္ဒာ) သူဌေး.... သင်သည် စည်းစိမ်တို့၌ ငြိကပ်သလော၊ သူဌေး....သင်သည် ကုသိုလ်တို့၌ ဆုတ်နစ်သလော။

(အနုထပိဏ်သူဌေး) အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ....တပည့်တော်သည် စည်းစိမ်တို့၌ မငြိကပ်ပါ၊ ကုသိုလ်တို့၌လည်း မဆုတ်နစ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား တပည့်တော်သည် ကာလရှည်မြင့်စွာ မြတ်စွာဘုရားကိုလည်း ဆည်းကပ်ခဲ့ပါ၏၊ စိတ်နှလုံးကို ပွါးတိုး = ဗိုပြေစေတတ်သည့် = မနောဘာဝနီယ ရဟန်းတို့ကိုလည်း ဆည်းကပ်ခဲ့ပါ၏၊ သို့သော်လည်း တပည့်တော်သည် ဤသို့သကောရှိသော တရားစကားကို မကြားနာရစဖူးပါ။

(အရှင်အာနန္ဒာ) သူဌေး....အဝတ်ဖြူဝတ်သူ လူတို့ အဖို့ရာ ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားသည် မထင်နိုင် (= သူဌေး... လူတို့အဖို့ရာ လယ်မြေ, ယာမြေ, ငွေ, ရွှေ, ကျွန်မိန်းမ, ကျွန်ယောက်ျား, သား, မယား-စသည်တို့၌ တွယ်တာမှု တပ်နှစ်သက်မှုကား ပြင်းထန်လှ၏၊ ထိုလူတို့ အဖို့ရာ "ဤလယ်မြေ, ယာမြေ-စသည်တို့၌ တွယ်တာမှုကို မပြုသင့်၊ တပ်မက်မှုကို မပြုသင့်" ဤသို့စသော တရားစကားသည် မထင်နိုင်=ဤတရားစကားမျိုးကို မနှစ်သက်နိုင်-ဟု ဆိုလိုသည်)၊ သူဌေး....ရဟန်းတို့အဖို့ရာသာလျှင် ဤသို့ ယဘောရှိသော တရားစကားသည် ထင်နိုင်၏ = ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားကို နှစ်သက်နိုင်၏။

(အနာထပိဏ်သူဌေး) အရှင်ဘုရား သာရိပုတ္တရာ.... တပည့်တော် တောင်းပန် တိုက်တွန်းပါရစေ၊ အဝတ်ဖြူဝတ်သူ လူတို့အဖို့ရာလည်း ဤသို့ သဘောရှိသော တရားစကားကို ထင်ပါစေ (= ဤသို့သော တရားမျိုးကို လူတို့

အားလည်း ဟောကြားဘော်မူပါ-ဟု ဆိုလိုသည်)၊အရှင်ဘုရား....ဥာဏ်ပညာမျက်စိဝယ် ကိလေသာမြူမှုန် နည်းပါးသော သဘောရှိကုန်သော အမျိုးကောင်းသားတို့သည် များစွာရှိကြပါကုန်သည်၊ ထိုသူတို့အဖို့ရာ တရားမနာရခြင်းကြောင့် လောကတွေ့ရာတရားမှ ဆုံးရှုံးနစ်နာကြရပါကုန်၏။ အရှင်ဘုရားတို့ဟောကြားလျှင် တရားတော်ကို အရဟတ္တဖိုလ်ရောက် အသိဉာဏ်ပေါက်ကြမည့် သူများလည်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာကြပါလိမ့်မည်။ ။ဤကား အကုန်အလုယ် ပြောဆိုကြပုံတည်း။

(ဤနေ့။ ။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးက "တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်မှလည်း ဤသို့ သဘောရှိသော တရားစကားကို မကြားနာရစဘူးပါ"ဟု လျှောက်ဆို၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနာထပိဏ်သူဌေးကို ဤသို့ သဘောရှိသည့် သိမ်မွေ့, နက်နဲသော တရားစကားကို မဟောကြားဘူးလော-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား-မဟောသည် မဟုတ်=ဟောပါ၏။ သို့ခေသော်လည်း ဤယခု အနာထပိဏ္ဍိကေ:ဝါဒသုတ္တန်လာအတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါး, အာရုံ၆-ပါး, ဝိညာဏ် ၆-ပါး, ဖဿ ၆-ပါး, ဝေဒနာ ၆-ပါး, ဓာတ် ၆-ပါး, ခန္ဓာ ၅-ပါး, အရှုပ-ဈာန်လေးပါး, ဤပစ္စုပ္ပန်လောကနှင့် တမလွန်လောကတို့ကို သူဝါရနှင့် သူ အခေါ်ခေါ်ဖော်ပြလျက် မြင်အပ်, ကြားအပ်, ရောက်အပ်, သိအပ်သော တရားအလုံးစုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် ထည့်ကာထည့်ကာ ဟောကြားအပ်သော တရားကားကိုကား ဤအနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ရှေးကမကြားအပ်စဘူး၊ ထို့ကြောင့် ဤကဲ့သို့ လျှောက်ဆိုလေသည်။

တနည်းကား-ဤ ကျောင်းဒကာကြီးသည် ဒါနကောင်းမှု့ စိတ်အလွန်ညွှတ်ကိုင်းသူ, ဒါနကောင်းမှု့ အလွန်မွေ့လျော်သူ ဖြစ်ရကား ဘုရားရှင်နှင့် မနောဘာဝနီယ ရဟန်းတို့ထံ သွားရောက်လျှင် လက်အချည်းနှီး တခါတခေါက်မျှ မသွားရောက်ဘူးချေ၊ နံနက်အခါ ကျောင်းတော်သို့သွားရောက်လျှင် ယာဂု,ခဲဖွယ်-စသည်တို့ကိုယူဆောင်စေ၍သာ သွားလေ့ရှိ၏၊ နေလွဲအခါ ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်လျှင် ထောပတ်, ပျား, တင်လဲ-စသည်တို့ကို ယူဆောင်စေ၍သာ သွားလေ့ရှိ၏၊ မတတ်နိုင်သည့်အဆုံးဝယ် သဲနုနုကိုသော်လည်း မိမိ၏ အစေအပါးတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့စေ၍ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော် ပရိဝုဏ်အတွင်းဌ

ခင်းကျင်းကြဖြန့်စေလေသည်။ ကျောင်းတော်သို့ ရောက်လျှင်လည်း အလှူဒါနကို ပေလှူပြီး၊ သီလကို စောင့်ထိန်းပြီးလျှင် အိမ်သို့ ပြန်သွားလေ့ရှိသည်၊ ဤသည့်ကျောင်းဒကာ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည်ကား ဘုရားလောင်းကဲ့သို့သော ဖြစ်ရပ်အလားရှိသတဲ့။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်ကြာကာလတို့ပတ်လုံး အနာ-ထပိဏ်သူဌေးအား မျှားသောအားဖြင့် "ဒါယကာ....ဤ ဒါနကောင်းမှု မည်သည် ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ သွားရာလမ်းကြောင်းဖြစ်သည်၊ ငါဘုရားသည် လေးအသင်္ချေ ကမ္ဘာတသိန်းကြာ ဒါနကောင်းမှုကို ပြုအပ်ခဲ့လေသည်၊ သင်သည် ငါဘုရားလမ်းကြောင်းကို အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါပေါ့" – ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဒါနနှင့်စပ်သော တရားစကားကိုသာ ဟောကြားတော်မူ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ-အစရှိသော မဟာသာဝက ကြီးတို့ကလည်း မိမိတို့ထံမှောက် ကျောင်းဒကာကြီး လာရောက်သော အခါ မျှားသောအားဖြင့် ဒါနကထာတရားကိုသာ ဟောတော်မူ ကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် "သူဌေး....အဝတ်ဖြူဝတ်သူ လူတို့အဖို့ရာ ဤသို့သဘောရှိသော တရားစကားသည် (စိတ်၌ နှစ်နှစ်သက်သက်) မထင်နိုင်" ဟု အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေ သည်။

ဤအရာဝယ် ဤသို့ ဆိုသဖြင့် "မြတ်စွာဘုရားရှင်က အနာထပိဏ် သူဌေးအား မဂ်, ဖိုလ်ရကြောင်း ဝိပဿနာတရားကို လုံးဝမဟော ကြား" ဟု မမှတ်ယူရာ၊ ဤ အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန်၌လာသော အစီအစဉ်အတိုင်း (၉) ကိုးဝါရတို့ဖြင့် အကျယ်ဟောပြအပ်သည်ကိုသာ မနာဘူးလေသည်။ ဖြောင့်မှန်စွာ အရိယမဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿ-နာ အကျင့်ကိုကား ထိုသူဌေးကြီးသည် ကြားနာဘူးပေ၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဒုမဂ္ဂါဝဟာ ဝိပဿနာ ဘာဝဝတာ ပနဿ ဣတိကာပုဗ္ဗာ=စင်စစ် သော်ကား မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသူဌေးကြီးအား ဖြောင့်မှန်စွာ အရိယမဂ်သို့ရောက်ကြောင်း ဝိပဿနာတရားကို ရှေးကဟောအပ်ဘူး လေပြီ-ဟု ဤသုတ်အဖွင့် ဋီကာ၌ အထူးဖွင့်ပြအပ်လေပြီ။ (ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း)။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး တုသိတာနတ်ပြည်၌ နတ်သားဖြစ်ခြင်း

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်အာနန္ဒာတို့သည် အနာ-ထပိဏ်သူဌေးကို ဤအဆုံးအမဖြင့် ဆုံးမတော်မူကြ၍ နေရာမှ ထကာ ဖဲသွားတော်မူကြလေကုန်၏။ ထို့နောက် အနာထပိဏ်

သူဌေးသည် အရှင်နှစ်ပါး ဖဲကြွသွားမှ မကြာမြင့်မီပင် စုတေ ကွယ်လွန်၍ တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် သန်းခေါင်ယံအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ထားလေ၏—

(ဤ၌ ဂါထာတို့ကို နောက်မှဆက်၍ ဖော်ပြပေအုံ၊ အဌားမှတ်ဖွယ်ကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြလိုသည်မှာ—"အာဘယ်ကြောင့် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် ဘုရားထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား—တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ခြင်းပင်.. သုံးဂါ-ဝုတ်မျှ ပမာဏရှိသည့် ရွှေတိုးရွှေစိုင်ပမာ တောက်ပစွာသော နတ်၏ကိုယ်ခန္ဓာ အတွင်ဘောနှင့် နတ် ဥယျာဉ်, ဗိမာန်, ပဒေသာပင်-အစရှိသော နတ်စည်းစိမ်တို့ကို မြင်ရလျှင် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား၏ စိတ်သန္တာန်၌ "ငါ၏ ဤစည်းစိမ်ကား ကြီးကျယ်လှဘိ၏၊ ငါသည် လူ့ပြည် လူ့လမ်းကြောင်း၌ အာဘယ်ကောင်းမှုကိုမျှား ပြုအပ်ခဲ့လေသနည်း"ဟု အကြံဖြစ်ကာ ဉာဏ်ပညာဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုလေသော် ရတနာသုံးပါးတို့၌ အဓိကာရကောင်းမှု ပြုခဲ့သည့်ကုသိုလ်ကို မြင်လတ်၍ "ဤ နတ်အဖြစ်မည်သည် မေ့လျော့ရာဌာန ဖြစ်၏၊ မှန်၏—ဤနတ်စည်းစိမ်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရှင်ပျော် မေ့လျော်သော ငါ့အဖို့ရာ သတိမေ့ပျောက်ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ငါသည် ယခုပင် သွားရောက်၍ ငါဆောက်လျှုသည့် ဇေတဝန်ခကျောင်းတိုက်ကြီး, ရဟန်းသံဃာတော်, မြတ်စွာဘုရား, အရိယမဂ်, အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးလျှောက်ထားပြီးလျှင် လူ့ပြည်က ပြန်လာသောအခါမှ ဤ နတ်စည်းစိမ်ကို သုံးဆောင်ခံစားပေအုံ" ဟု ကြံစည်မိလေသည်။ ထို့ကြောင့် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား သည် ဘုရားထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်လေသည်။ ဤကား အဖြေတည်း။)

အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား လျှောက်ထားသော ၄-ဂါထာ

ဣဒံ ဟိ တံ ဇေတဝနံ၊ ဣသိသံဃနိသေဝိတံ။
အာဝုတ္ထံ ဓမ္မရာဇေန၊ ဝိတိသဒ္ဓနနံ မမ။

ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....။ ဣဒံ တံ ဇေတဝနံ = ဇေတဝန်ခေါ် ဤကျောင်းတိုက်တော်

သည်။ ဣသိသံဃနိသေဝိတံ = သီလဂုဏ်နှင့် စသည်ကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးကို ဆည်းပူးရှာမှီး လေ့ကျက်ပြီး, လေ့ကျက်ဆဲရှိကြသည့် အရိယသံဃာ ပုထုဇဉ်သံဃာတို့ မကွာနေညနိစ္စအမြဲ မှီဝဲနေထိုင်ရာလည်းဖြစ်ပါပေ၏။ ဓမ္မရာဇေန = ဓမ္မရာဇ်မှန်ကင်း တရားမင်းဘုရားသည်။ အာဝုတ္ထံ = အမြိုက်အောင်ပွဲ ဆင်ယင်နွဲလျက် အမြဲနေထိုင်တော်မူရာလည်း ဖြစ်ပါပေ၏။ (တသ္မာ = ထို့ကြောင့်)။ မမ = အနှောထပိဏ္ဍိက နာမတွင်ခေါ် တပည့်တော်၏။ ဒိဋ္ဌိ-သဗ္ဗနိမ် = နှစ်သိမ့်ခြင်း = ဒိဋ္ဌိတရားကို အမြဲတမ်း ဖြစ်ပွါးစေပါ၏ဘုရား။

(ဤ၌။ ။ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှာ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်, လေးထောင့်ပြာသာဒ်, အပြောက်ခြယ်သောကျောင်းဆောင်တော်များ-စသည်အားဖြင့်ရင်း၊ သစ်ပင်, နွယ်ပင်, ပန်းပင်-စသည်အားဖြင့်ရင်း၊ နေစရာ ထိုင်စရာအားဖြင့်ရင်း အခြားတပါးသောအရာမ်တို့နှင့် မတူသည့် မွေလျော်ဖွယ်တို့ကား များလှစွာ၏၊ သို့သော် ထိုမွေလျော်ဖွယ်များမှာ အာရုံငါးပါး ကာမတရားဌ မှီသော မွေလျော်ဖွယ်များ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဘုရားမြတ်စွာ အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်းကဲ့သို့ အရိယာသာဝကတို့ စိတ်နှလုံးကို မနှစ်သိမ့်စေနိုင်၊ အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်းကသာလျှင် အနာထပိဏ်တို့လို အရိယာသာဝကတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ပိုလွန်၍ နှစ်သိမ့်စေနိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားမြတ်စွာနှင့် အရိယာသံဃာတို့၏ နေထိုင်ရာဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော ဂုဏ်ဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို ချီးကျူးမွှမ်းဆိုလေသည်)။

ကမ္မံ ဝိဇ္ဇာ စ ဓမ္မော စ၊ သီလံ ဇီဝိတမုတ္တမံ။
ဧတေန မစ္စာ သုဇ္ဈန္တိ၊ နဂေါတ္တေန ဓနေန ဝါ။

ကမ္မံ = မဂ်ဌယဉ်သော စေတနာဝင်း။ ဝိဇ္ဇာ စ = အရိယမဂ်ဌပါသည့် သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်နှစ်ပါးဝင်း။ ဓမ္မော စ = အရိယမဂ်ဌပါသည့် သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ မဂ္ဂင်သုံးပါးဝင်း။ သီလဉ္စ = အရိယမဂ်ဌ ၁ပါသည့် သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ မဂ္ဂင်သုံးပါးဝင်း။ (ဧတသ္မိံ သီလေ ပတိဋ္ဌိတသ

= ဤအရိယမဂ်သိလျှင် တည်ပြီးသောသူ၏)။ ဥတ္တမံ= အတုမရှိ လွန်မြတ်ဘိသော။ ဒီဝိတံ = အပြစ်လွတ်ကင်း အသက်မွေးခြင်းငင်း။ ဧတေန = ဤမဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့် တရားဖြင့်။ မစ္စာ = သတ္တဝါတို့သည်။ သုဗ္ဗန္တိ = ကိလေသာ အညစ်အကြေးတို့မှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ကုန်၏။ ဝေါတ္ထေန ဝါ = အနွယ်ဖြင့်ငင်း။ ဓနေန ဝါ = ဥစ္စာဖြင့် ငင်း။ နု သုဗ္ဗန္တိ=ကိလေသာအညစ်အကြေးတို့မှ မကင်း ဝေး မစင်ကြယ်နိုင်ကြကုန်။

(ဤဂါထာဖြင့် အရိယမဂ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးမွမ်းဆိုလေသည်။)

တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊သမ္မသံ အတ္တမတ္တနော။ ယောနိသော ဝိစိနေ ဓမ္မံ၊ ဧဝံ တတ္ထ ဝိသုဗ္ဗတိ။

တသ္မာ ဟိ—တသ္မာ+ဝ = ထိုသို့ အနွယ်ဥစ္စာဖြင့် ကိလေ သာတို့မှ မစင်ကြယ်နိုင်, အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်ဖြင့်သာ ကိလေသာ တို့မှ စင်ကြယ်နိုင်သောကြောင့်သာလျှင်။ အတ္တနော = မိမိ၏။ အတ္တံ = နိမ္မာန်တိုင်ပွါးတိုး ကောင်းမြတ်သော အကျိုးကို။သမ္မသံ—သမ္မသန္တော = ကောင်းစွာဆင်ခြင် မြော်သိမြင်သော။ပဏ္ဍိတော ပေါသော = အမျိုးကောင်း သား ပညာရှိမင်းယောကျ်ားသည်။ ယောနိသော = မဂ်ကိုပွါးကြောင်း ဥပါယ်ကောင်းဖြင့်။ ဓမ္မံ=ဥပါဒါ-နက္ခန္ဓာငါးပါး တရားအစုကို။ ဝိစိနေ=အနိစ္စ,ဒုက္ခ,အနတ္တ ဟု လက္ခဏာယာဉ်.သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင်သမျှ ဝိပဿနာ ရှုရာ၏။ ဧဝံ = ဤသို့ ရှုသည်ရှိသော်။ တတ္ထ=ထိုဥပါဒါန ကၡန္ဓာ အဦးဖြာသည့် သစ္စာလေးပါး တရားအစုတည်း ဟူသော အာရုံအကြောင်း နိဗိတ်ကြောင့်။ ဝိသုဗ္ဗတိ = ပဋိဝေဓဉာဏ်သက်ဝင် ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်နိုင်၏။

(ဤ၌။ ။ပညာရှိသည် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားအစု ကို ဝိပဿနာရှုရမည်၊ ထိုသို့ ရှုသဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ် အဂုတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောအခါ မဂ်ဉာဏ်ပေါ် ရှိဒုက္ခသစ္စာကို ပရိညာပဋိဝေဓဖြင့်ငင်း, သမุဒယသစ္စာကို ပဟာနပဋိဝေဓဖြင့်ငင်း,နိရောဓသစ္စာကို သစ္ဆိကိရိယာ

ပဋ္ဌိဝေဖြင့်ရင်း, မဂ္ဂသစ္စာကို ဘာဝနာပဋ္ဌိဝေဖြင့်ရင်း ထိုးထွင်းကာ သိ၍ ကိလေသာတို့မှ အပြီးတိုင် လွတ်မြောက်စင်ကြယ်၏ဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။ ။ဤဂါထာဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်, အရိယမဂ်ဉာဏ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးမွှမ်းဆိုလေသည်)။

သာရိပုတ္တောဝ ပညာယ၊ သီလေန' ဥပသမေန စ။
ယောပိ ပါရဂ်တော ဘိက္ခု၊ တောဝပရမော သိယာ။

ယောပိ ဘိက္ခု = အမှတ်မထင် အကြောင်ရဟန်းသည်လည်း။ ပါရဂ်တော=သံသရာတဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့ ကူးသန်းထုတ်ချောက် ရောက်ဆိုက်ပေ၏။ သောပိ = ထိုရဟန်းသည်လည်း။ တောဝပရမော = ဤနိဗ္ဗာန်ထုတ်ချောက် ရောက်ရခြင်းလျှင် လွန်သော မြတ်သော အပိုင်းအခြား ရှိသည်။ သိယာ = ဖြစ်၏။ သီလေန = သီလဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်ရင်း။ ပညာယ = ပညာဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့်ရင်း။ ဥပသမေန စ = ကိလေသာငြိမ်းခြင်းဂုဏ်ဖြင့်ရင်း။ သာရိပုတ္တောဝ = သာဝကများစွာ ထေရ်သံဃာတွင် ပညာတေဇဝင်ရ သာရိပုတ္တာမထေရ်သည်သာလျှင်။ သေယျော= အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တော်မူပါပေ၏။

(ဤဂါထာဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တာမထေရ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးမွှမ်းဆိုလေသည်)။

အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် ၅-ဂါထာကို လျှောက်ထားလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား လျှောက်ထားချက်ကို (မဟန့်မတား) ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သားသည် "ငါ၏ လျှောက်ထားချက်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် မဟန့်မတား ခွင့်ပြုတော်မူ၏" ဟု အောက်မေ့ဝမ်းမြောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးအရိုအသေ ပြုပြီးနောက် ထိုအရပ်မှာပင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုညဉ့်လွန်မြောက် နောက်တနေ့ရောက်သောအခါ ရဟန်းတို့ကို "ရဟန်းတို့....ဤညဉ့်

နတ်သားတဦးသည် သန်းခေါင်ယံအချိန်၌ ငါဘုရားထံမှောက်သို့ လာရောက်ရှိခိုးလျက် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်ပြီးလျှင် ငါဘုရားကို ဤဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ဆို၏ "ဟု မိန့်တော်မူ၍ အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား လျှောက်ထားသည့် ၄-ဂါထာတို့ကို ရဟန်းတို့အား တဖန်ပြန်၍ ဟောကြားတော်မူပြန်လေ၏။

(ဤ၌။ ။မည်သည့် နတ်သားဟူ၍ နတ်သား၏အမည်ကို ဖော်ထုတ်၍ မိန့်တော်မမူခြင်းမှာ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ အနုမာနုဉာဏ် အစွမ်းကို ထင်ရှားစေလိုတော်မူသောကြောင့် ဖြစ်သည်)။

ထိုကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူချက် ပြီးဆုံးသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အချိန်မဆိုင်းပဲ "မြတ်စွာဘုရား.... ထိုနတ်သားသည် ကောန်ပင် အနာ-ထပိဏ္ဍိကနတ်သား ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ မြတ်စွာဘုရား.... အနာ-ထပိဏ်သူဌေးသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၌ အလွန်ကြည်ညိုသူ ဖြစ်ပါ၏ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို "အာနန္ဒာ.... ကောင်းပေစွာ ကောင်းပေစွာ၊ အာနန္ဒာ.... ကြီစည်တွေးဆခြင်းဖြင့် ရောက်သင့်ရောက်ထိုက်သော အရာမှန်သမျှသို့ သင်ချစ်သား ရောက်ပေ၏၊ အာနန္ဒာ.... ထို နတ်သားသည် အနာထပိဏ္ဍိက နတ်သားပင်တည်း" ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဤကား အနာထပိဏ်သူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၃) စိတ္တသူကြွယ်အကြောင်း

(ဤ စိတ္တသူကြွယ်သည် အနာထပိဏ်တို့ကဲ့သို့ပင် သူဌေး ဖြစ်၏၊ သို့သော် သာသနာ့နှုန်းပယ် ယနေ့ဝေါဟာရ၌ အနာထပိဏ်ကို "အနာထပိဏ်သူဌေး" ဟု ခေါ်တွင်သကဲ့သို့ ထို စိတ္တဒါယကာကိုကား "စိတ္တသူဌေး" ဟု မခေါ်တွင်ပဲ "စိတ္တသူကြွယ်" ဟူ၍သာ ခေါ်တွင်အသိမှတ်လေသည်၊ ထိုကြောင့် ဤကျမ်း၌လည်း စိတ္တသူကြွယ်-ဟူ၍ပင် ရေးသားပြဆိုပါအံ့)—

(ဂ) သူကြွယ်၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤစိတ္တသူကြွယ်အလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား (=သူဌေးသား) ဖြစ်၍ ဇနီးတော်အဖွိုဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို နာကြားရစဉ် မြတ်စွာဘုရား ရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "မမ္မကထိက = တရားဟော ကောင်းသောအရှာ"ဝယ် တာဝန်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အမိကာရုကောင်းမှ ကုသိုလ်ကိုပြုပြီး လျှင် ထို မမ္မကထိက တာဝန်ရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်း ပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

မုဆိုးသားဘဝ

ထို အမျိုးကောင်းသားသည် ဂန်ဂျာတသိန်းကြာ ကာလပတ် လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ကဿပ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် သားမုဆိုး၏အိမ်၌ ဖြစ်၍ (=သားသတ်သည့်မုဆိုးကြီး၏ သားဖြစ်၍) အရွယ်ကြီးမြောက် နောက်တချိန်ဝယ် တော၌ မုဆိုးအမှု ပြုနိုင်စွမ်းသော အခါ ကာလ၌ တနေ့သောအခါ မိုးရွာ၍နေစဉ် သားသတ်အလုပ် ပြီးလုပ်ရန် လုံ့လကိုစွဲကိုင်၍ တောသို့ သွားရောက်ကာ သားကောင် များကို ထိုနေ့ ဤမှ ကြည့်ရှုစူးစမ်းရှာဖွေလတ်သော် မပြေမပြင်အပ် သော ဘောင်ခေါင်းတခု၌ ပံသုကူသက်နှင်းကို ခေါင်းမြီးခြုံ၍ ကျောက်ဖျာပေါ်၌ ထိုင်နေသော ရဟန်းတော်တပါးကို မြင်ရ လေလျှင် "အရှင်မြတ်ဘပါး ရဟန်းတရား ပွါးများအားထုတ်ကာ ထိုင်နေတော်မူသည် ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု သိမှတ်၍ လျှင်မြန်စွာ အိမ်သို့ ပြန်ခဲ့ပြီးလျှင် ခုံလောက်တခု၌ ယမန်နေ့က ဆောင်ယူ ခဲ့သောအသားကို, အခြားခုံလောက်တခု၌ ဆွမ်းကို (တပြိုင်နက် ဟင်းရော ဆွမ်းကိုပါ) ချက်စေလေ၏။

ထိုသို့ ဆွမ်းနှင့် ဆွမ်းဟင်းတို့ကို တပြိုင်နက် ချက်စေပြီးလျှင် မိမိအိမ်သို့ ဆွမ်းခံ ကြွရောက်လာကြသော ရဟန်းနှစ်ပါးတို့ကို

မြင်ရ၍ ထိုရဟန်းနှစ်ပါးတို့၏ သပိတ်ကို ဆီးကြိုဆောင်ယူလျက် ခင်းအပ်ပြီးသော နေရာ၌ ထိုင်စေပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရားတို့.... တပည့်တော်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုတော်မူကြပါ၊ ဤနေရာ၌ ထိုင်နေ၍ ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူကြပါဘုရား" ဟု မိမိ၏ ဆွမ်းကို ခံယူရန် ဆောက်တည်စေပြီး (= လျှောက်ထားပြီး) မှ အိမ်မှာ ကျန်ရှိမည့် အခြားလူများကို "အရှင်မြတ်နှစ်ပါးတို့ကို ဆွမ် ပြုစုရစ်ကြပါလော့" ဟု စေခိုင်းမှာထား၍ ထိုချက်ပြီးရှိသောဆွမ်းနှင့် ဆွမ်းဟင်းကို အိုးတလုံး၌ ခူးထည့်လျက် ၄က်ပျောဖက်စသည်ဖြင့် အိုးမျက်နှာဝကို ဖွဲ့ချည်ကာ ထိုအိုးကို ထမ်းယူ၍ တောစခန်းသို့ သွားလေသော် လမ်းခရီးအကြား၌ အထူးထူးသော ပန်းတို့ကို ဆွတ်ခူးခဲ့၍ ဖက်ဖြင့်ထုတ်ယူကာ မထေရ်ထိုင်နေရာသို့ရောက်လျှင် ထမ်းယူခဲ့သော ဆွမ်းအိုးကိုချ၍ လျှောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ထားပြီးသော် "အရှင်ဘုရား .... တပည့်တော်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုတော်မူကြပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထား၍ မထေရ်၏ သပိတ်ကို တောင်းယူကာ ဆွမ်း, ဆွမ်းဟင်း အပြည့်အစုံ အလုံအလောက် ထည့်ပြီးနောက် မထေရ်၏ လက်၌ သပိတ်ကို ဆက်ကပ်ပြီးလျှင် မိမိ ယူဆောင်ခဲ့သော ပန်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် မထေရ်မြတ်ကို ပူဇော်လေ၏။

ထိုသို့ ပူဇော်ပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် "အရှင်ဘုရား.... အရသာရှိသော ဆွမ်းနှင့် တကွသော ဤ ပန်းပူဇော်ရမှုသည် တပည့်တော်၏ စိတ်ကို အထူးနှစ်သိမ့်စေသကဲ့သို့ ဤအတူ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနခွဲ တပည့်တော်၏ အတွက်တာ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာပေါင်း အထောင်တို့သည်လည်း လာရောက်ကြပါစေသတည်း၊ အဆင်းဝါးမျိုးရှိသည့် ပန်းမိုးသည်လည်း ရွာသွန်းပါစေသတည်း" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာ စကား လျှောက်ထားလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည်လည်း ထို မုဆိုးသားး၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကောင်းမှုဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍ သုံးဆယ့်နှစ်ကောဋ္ဌာသ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အကျယ်ဟောကြားချီးမြှောက်တော်မူလေ၏။ ။(ဝိဝဋ်ဌ ဥဒ္ဒိသ ဥပစိတံ နိဗ္ဗေဓ-

ဘာဂိယကုသလံ ဥပနိဿယော = ဝဠုကင်းရာနိဗ္ဗာန်ကို ရည်မြော်၍ ဆည်းပူးပွါးများအားထုတ်အပ်သော နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ ကုသိုလ်သည် ဥပနိဿယ မည်၏။ ။အဂ်ုတ္တရဋ္ဌကာ ၁၊ မျက်နှာ ၂၀၁-မှ)။

ထို မုဆိုးသားသည် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ထိုဘ၀မှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။ ထို နတ်သားဖြစ်ရာ၌ပင်နှင့် ပုဆစ်ဖူးနှစ်လုမျှ နတ်ပန်းမိုး ဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းလေ၏၊ ထို နတ်သားကိုယ်တိုင်ကလည်း အခြားသော နတ်တို့ထက် သာလွန်တင့်တယ်သော အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသူ ဖြစ်လေ၏။

(၈) နောက်ဆုံးဘ၀ ဥပါသကာဖြစ်ခြင်း

ထို အမျိုးကောင်းသားသည် ဗုဒ္ဓနှုရ အသခ်ေယျတကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စား၍ ၎င်း အကျွန်ပ်တို့၏ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ၀ယ် မဂဓတိုင်းအ၀င်အပါ မဠိကာသရ္ဘာ-မည်သောမြို့၌ သူဌေးသားဖြစ်၍ လာလေ၏၊ ထို သူဌေးသား မွေးဖွားသောအခါ၌ပင် မဠိကာသရ္ဘာတမြို့လုံး၌ အုံ့ကြွေ့ဖွယ်ရာ ပုဆစ်ဖူးနှစ်လုမျှ အဆင်းငါးမျိုးရှိသည့် ပန်းမိုး တဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းလေ၏။ ထိုအခါ ထိုသူဌေးသား၏ မိဘနှစ်ပါးတို့သည် "ငါတို့သားကား မိမိ အမည်ကို မိမိပင် ယူ၍ လာသူဖြစ်၏၊ ငါတို့သား မွေးဖွားသောနေ့မှာပင် မဠိကာသရ္ဘာတမြို့လုံးသည် အဆင်းငါးမျိုးရှိသော ပန်းတို့ဖြင့် အုံ့ကြွဘုန်းအဆန်းတကြယ် ဖြစ်ရလေ၏"ဟု နိမိတ်မင်္ဂလာစကား ပြောကြားကြကာ ထိုသူငယ်၏အမည်ကို "စိတ္တသတ္တိသား" ဟု အမည်မှည့်ကြလေကုန်၏။

ထို စိတ္တသူဌေးသားသည် နောက်အဖို့ဝယ် အရွယ်ရောက်လတ်သော် အိမ်ရာတည်ထောင်လျက် ဘခင်သူဌေးကြီ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သောအခါ မဠိကာသရ္ဘာမြို့၌ သူဌေးရာထူးသို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏၊ ထိုအခါ ပဋ္ဌ၀ဂ္ဂီ မထေရ်ငါးဦးတို့တွင် တပါးအ၀ါအ၀င်ဖြစ်သော အရှင်မဟာနာ၀မမထေရ်သည် မဠိကာသရ္ဘာ

မြို့သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလာလေ၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်မဟာနာမမထေရ်၏ ဦးမ်သက်သောဇရိယာပုထ်များ၌ ကြည်ညိုမှု သပိတ်ကို ဆီးကြိုယူငင်လျက် မထေရ်မြတ်ကို မိမိအိမ်သို့ ပင့်ဆောင်ကာ ဆွမ်းဆက်ကပ်လှူဒါန်း၍ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသော အခါ မထေရ်မြတ်ကို မိမိပိုင်သည့် အမ္ဗာဌကအရာမ်(= ရွေးပင်တော)ဥယျာဉ်သို့ ပင့်ဆောင်သွားပြီးလျှင် ထိုဥယျာဉ်အတွင်း၌ မထေရ်မြတ်နေထိုင်ရန် ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်စေပြီးနောက် မထေရ်မြတ်၏ အထံမှ အမြဲမပြတ် မိမိအိမ်၌ ဆွမ်းခံ၍ အမ္ဗာဌကအရာမ်ဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူပါရန် ပဋိညာဉ်ဝန်ခံချက်ကို တောင်းယူလေ၏။ မဟာနာမမထေရ်သည်လည်း စိတ္တသူကြွယ်၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယကို သိမြင်တော်မူ၍ စိတ္တသူကြွယ်အား တရားဟောတော်မူလျှင် အတွင်း အာယတနခြောက်ပါး,အပြင် အာယတနခြောက်ပါးတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်စိတ်ဖြာခြင်းနှင့်စပ်သော တရားစကားကိုသာ ဟောတော်မူလေ့ရှိ၏။ (= မျက်စိ,နား,နှာ,လျှာ,ကိုယ်,စိတ်-ဟူသော အတွင်းအာယတန ၆ ပါး + အဆင်း,အသံ,အနံ့, အရသာ, အတွေ့အထိ, ဓမ္မသဘော - ဟူသော အပြင်အာယတန ၆-ပါးတို့နှင့် စပ်သော တရားစကားကိုသာ အကျယ်အားဖြင့် ဟောကြားတော် မူလေ့ရှိ၏ ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ အာယတန ၁၂-ပါးတို့ကို ဟောကြားတော် မူခြင်းမှာ စိတ္တသူကြွယ်က ဉာဏ်ပညာအလယ်အလတ်ရှိသူ = မဇ္ဈိုပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း)။

စိတ္တသူကြွယ်သည် ရှေးရှေးဘဝများက ရဟန်းခံမှ သမ်ီးရတရားတို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ-ဟု ဝိပဿနာရှုခဲ့ဘူးသူ (= သမ်ီးရတရားတို့ကို လက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ကြိတ်ချေခဲ့ဘူးသူ)ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာဘာရား ပွါးများ ကြီးကုတ် အားထုတ်လေလျှင် -မကြာမြင့်မီပင် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ (ဤ၌ မည်သည့်ကမ္ဘာန်းကို စီးပြန်း၍ အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ဆိုက်သည်ဟု တိုက်ရိုက်မဆိုသော်

လည်း ဤစိတ္တသူကြွယ်၏ ရှေ့နောက် အဋ္ဌပ္ပတိ အကြောင်းအရာ တို့ကို ထောက်ရှုလျှင် အာယတနကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းပွါးများ၍ မဂ်ဖိုလ်ရသည်ဟု ဆိုသင့်ပေ၏)။

(ဤ၌။ ။သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ဒါယကာ အနာထပိဏ်သူဌေးကား သောတာပန် အရိယာ ဒါနာဘိရတ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်၊ မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ အမှာရှကအရှမ် ကျောင်းတိုက်ကြီးဒါယကာ စိတ္တသူကြွယ်ကား အနာဂါမ်အရိယာ ဒါနာဘိရတ, ဓမ္မာဘိရတ နှစ်မျိုးရ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ ကျောင်းဒါယကာ နှစ်ဦးတို့၏ အရည်အချင်း ကွာခြားမှုကို ကြိုတင်သိမှတ်ထားလော့)။

စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ, ဓမ္မာဘိရတ ဖြစ်ပုံ

ဤအရာဝယ် စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ = အလှူ၌ မွေ့လျော်ပုံ, ဓမ္မာဘိရတ = တရားတော်၌ မွေ့လျော်ပုံကို သိသာရုံ အမြွက်မျှ စိတ္တသံယုတ်မှ ထုတ်ဆောင်ပြဦးအုံ—

ပဌမဇ္ဈာနသံယုတ်

အခါတပါး မျှားစွာသော မထေရ်တို့သည် မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ စိတ္တသူကြွယ်၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော အမှာရှကအရှမ်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြကုန်၏။ ထိုအခါ ကျောင်းဒကာ စိတ္တသူကြွယ်သည် ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ မထေရ်တို့ကို ဝတ်ပြုပြီး နောက်တနေ့ မိမိအိမ်၌ ဆွမ်းအလှူခံတော်မူကြရန် ပင့်ဖိတ်၍ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ နောက်တနေ့ရောက်၍ မထေရ်များ စိတ္တသူကြွယ်အိမ်သို့ ဆွမ်းဘဉ်းပေးရန် ကြွရောက်ကြ၍ ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူမိကြလျှင် စိတ္တသူကြွယ်သည် မထေရ်မြတ်တို့ထံ ချဉ်းကပ်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေပြီးလျှင် (ထိုမထေရ်တို့အနက် အကြီးဆုံး သံဃထေရ်ဖြစ်သော) အရှင်ထေရ-အမည်တော်ရှိသော မထေရ်ကြီးကို "အရှင်ထေရ- မထေရ်မြတ်ဘုရား... ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှု, ဓာတ်တို့၏ ထူ ခြားမှု-ဟု ဆိုအပ်ပါ၏၊ အဘယ်မျှဖြင့် ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်ပါသနည်း"ဟု မေးလျှောက်လေ၏။

ဤသို့ မေးလျှောက်အပ်လေသော် အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးသည် သိပင်သိသော်လည်း ဖြေကြားရန် မရဲဝံ့သည်အတွက် ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။ ဒုတိယအကြိမ် မေးလျှောက်သော အခါမှာလည်း ထိုအတူ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။ တတိယအကြိမ် မေးလျှောက်သောအခါမှာလည်း ထိုအတူ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ ထိုမထေရ်တို့အနက် သိတင်းသိက္ခာ ဝါအငယ်ဆုံး (=သံဃနဝက-သံဃနော) ဖြစ်သော အရှင်ဇုသိဒတ္တမထေရ်သည် "ဤ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးသည်ကား ကိုယ်တိုင်လည်း မဖြေကြား သူတပါးတို့ကိုလည်း ဖြေကြားဘို့ရန် မတိုက်တွန်း၊ စိတ္တသူကြွယ်ဥပါသကာသည်လည်း ရဟန်းသံဃာကို (သံဃာ့ဖက်က အဖြေ မပေးနိုင်သည့်အတွက်) ညှဉ်းပန်းသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ငါသည် ဤပြဿနာကို ဖြေ၍ သံဃာအား ချမ်းသာစွာနေနိုင်အောင် ပြု၍ ပေးပေအုံ့"ဟု ကြံစည်၍ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးကို "အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးဘုရား.... တပည့်တော်သည် စိတ္တသူကြွယ်၏ ပြဿနာကို ဖြေကြားပါရစေ" ဟု (မိမိ နေရာမှ ထကာ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးအနီးသို့ သွားရောက်၍) အခွင့်တောင်းလေ၏။ အရှင်ထေရ-သံဃမထေရ်ကြီးက "ငါ့ရှင် ဇုသိ-ဒတ္တ....သင်သည် စိတ္တသူကြွယ်၏ ဤပြဿနာကို ဖြေလော့" ဟု အခွင့်ပြုလေလျှင် အရှင်ဇုသိဒတ္တသည် မိမိ နေရာ၌ ပြန်ထိုင်၍ စိတ္တသူကြွယ်နှင့် ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း အပြန်အလှန် မေးဖြေမှု ပြုတော်မူလေ၏—

(အရှင်ဇုသိဒတ္တ) သူကြွယ်...."အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ဘုရား....ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှု, ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှု-ဟု ဆိုအပ်ပါ၏၊ အဘယ်မျှဖြင့် ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား အပ်ပါသနည်း" ဟု သင်မေးသည် မဟုတ်လော။

(စိတ္တသူကြွယ်) မှန်ပါသည် အရှင်ဘုရား....။

(အရှင်ဗျာသီဒတ္တ) သူကြွယ် ...မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား တော်မူအပ်သော ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကား စက္ခုဓာတ်, ရူပဓာတ်, စက္ခုဝိညာဏဓာတ်၊ ၊သောတဓာတ်, သဒ္ဒ ဓာတ်, သောတဝိညာဏဓာတ်။ ၊(ပ)၊ ၊မနောဓာတ်, ဓမ္မဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ်တည်း။ သူကြွယ်.... ဤမျှဖြင့် ဓာတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို မြတ်စွာဘုရား ဟော ကြားတော်မူအပ်ပေ၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်ဗုဒ္ဓသီဒတ္တ၏ အဖြေစကားကို အလွန်နှစ်သက်ကာ မထေရ်မြတ်တို့ကို မွန်မြတ်သောဆွမ်း,ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်ကပ် ပြုစုလေသည်၊ ဆွမ်းဘုဉ်း ပေးပြီးနောက် မထေရ်မြတ်တို့ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ရောက်ကြ သောအခါ အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးသည် အရှင်ဗုဒ္ဓသီဒတ္တ မထေရ်ကို "ငါ့ရှင်ဗုဒ္ဓသီဒတ္တ.... ဤ ပြဿနာသည် သင်၏ ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာထင်ပါပေ၏၊ ဤပြဿနာသည် ငါ၏ ဉာဏ်၌ မထင် ပေ၊ ငါ့ရှင် ဗုဒ္ဓသီဒတ္တ....သို့ရကား ဤသို့ သဘောရှိသည့် အခြား သော ပြဿနာများ ရောက်လာလျှင် ငါ့ရှင်သည်ပင်လျှင် ဖြေဆို ပါလော့" ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဒုတိယဗုဒ္ဓသီဒတ္တသုတ်

ဤ ဒုတိယဗုဒ္ဓသီဒတ္တသုတ်၌လည်း ပဌမဗုဒ္ဓသီဒတ္တသုတ်အတူပင် စိတ္တသူကြွယ်က မထေရ်ရဟန်းတို့ကို မိမိအိမ်သို့ ဆွမ်းစားပင့်၍ ရောက်ရှိကြလျှင် ဆွမ်းမဆက်ကပ်မီ သံဃထေရ်ကြီး ဖြစ်တော် မူသော အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးကို "လောကသည် မြဲ၏, လောကသည် မမြဲ"-စသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူတို့ကို သရုပ်ထုတ် ဖော်ပြလျက် ထိုမိစ္ဆာအယူတို့ ဖြစ်ခြင်း, မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်း တရားကို မေးလေသည်။ အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးက ပဌမဗုဒ္ဓသီ-ဒတ္တသုတ်အတူ သုံးကြိမ်တိုင် မေးအပ်ပါလျက် (သိသော်လည်း မရဲဝံ့သည့်အဘက်) မဖြေပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေလေလျှင် အရှင်ဗုဒ္ဓသီ-ဒတ္တသည် အရှင်ထေရ-မထေရ်ကြီးထံ အခွင့်ပန်၍ စိတ္တသူကြွယ်

အား "သက္ကာယဒိဋ္ဌိရှိလျှင် မိန္ဓာအယူတို့ဖြစ်၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ မရှိလျှင် မိန္ဓာအယူတို့ မဖြစ်ကြောင်း" ဖြေကြားတော်မူသည်။

တဖန် စိတ္တသူကြွယ်က သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာ,မဖြစ်ပုံ အခြင်းအရာတို့ကို မေးမြန်းသောအခါမှာလည်း အရှင်ဗုဒ္ဓသီဟတ္တသည် စိတ်ဖြာခွဲဝေ ဖြေကြားတော်မူလေ၏။ (အကြောင်းအရာ မေး, ဖြေပုံ အကျယ်ကို ဝိဋ္ဌကတ်မြန်မာပြန် သံယုတ်ပါဠိတော်သဋ္ဌာယတန သံယုတ်၊ ၇-စိတ္တသံယုတ်၊ ၃-ဒုတိယဗုဒ္ဓသီဟတ္တသုတ်၊ စာမျက်နှာ ၄၇၁-မှ စ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ထိုသို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ပုံ, မဖြစ်ပုံကို မေး,ဖြေပြီး နောက် အရှင်ဗုဒ္ဓသီဟတ္တနှင့် စိတ္တသူကြွယ်တို့ အပြန်အလှန် မေးကြ, ဖြေကြ ပြန်သည်မှာ—

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား.... အရှင်ဗုဒ္ဓသီဟတ္တ သည် အဘယ်အရပ်မှ ကြွလာပါသနည်း။

(အရှင်ဗုဒ္ဓသီဟတ္တ) သူကြွယ်....အဝန္ဓိတိုင်းမှ ပါလာခဲ့၏။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား....အဝန္ဓိတိုင်းဌ အကျွန်ုပ်တို့ မမြင်ဘူးပဲ မိတ်ဆွေဖြစ်နေသည့် ဗုဒ္ဓသီဟတ္တ အမျိုးကောင်းသားသည် ရဟန်းပြုနေပါ၏၊ ထိုအရှင်ကို အရှင်ဘုရား မြင်ဘူးပါသလော။

(အရှင်ဗုဒ္ဓသီဟတ္တ) သူကြွယ်....မြင်ဘူးပါ၏။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား...ထိုအရှင်သည် ယခုအခါ အဘယ်အရပ်ဌ နေပါသနည်း။

ထိုသို့ မေးသောအခါ အရှင်ဗုဒ္ဓသီဟတ္တသည် အပြေးပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာလျှင် နေတော်မူလေ၏။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား....အရှင်သည် အကျွန်ုပ်တို့၏ (အဝိဇ္ဇသဟာယ)မမြင်ဘူးသောသူငယ်ချင်း ဗုဒ္ဓသီဟတ္တ ပါလော။

(အရှင်ဇုသီဝတ္ထ) ဟုတ်ပေ၏ သူကြွယ်....။

(စိတ္တသူကြွယ်) အရှင်ဘုရား... အရှင် ဇုသီဝတ္ထသည် မဗ္ဗီကာသဏ္ဌာန်ကို မွေလျှော်တော်မူပါလော့၊ အမှာဌက အရာမ်ကျောင်းတိုက်သည် မွေလျှော်ဖွယ်ရှိပါ၏၊ တပည့်တော်သည် အရှင်ဇုသီဝတ္ထ အတွက် သက်နှံ, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး = ပစ္စည်း လေးရပ်တို့ဖြင့် ကြောင့်ကြပြုပါမည်။

(အရှင်ဇုသီဝတ္ထ) သူကြွယ်....ကောင်းသည်ကို ဆိုအပ်ပါပေ၏။ (ဤစကားကို အရှင်ဇုသီဝတ္ထသည် စိတ္တသူကြွယ် လျှောက်ထားသော ဒိတ်ကြားခုက် စကား အတွက် အနုမောဒနာ ပြုတော်မူလိုရှိသော မိန့်ဆိုလေသည်၊ ထိုပစ္စည်းလေးပါးမှ တပါးပါးကို ခံယူလိုသော အလိုဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူသည် မဟုတ်)။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်ဇုသီဝတ္ထ၏ အဖြေစကားကို အလွန်နှစ်သက်ကာ မထေရ်မြတ်တို့ကို မွန်မြတ်သော ဆွမ်း,ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်ကပ် ပြုစုလေသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် မဘေရ်မြတ်တို့ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ရောက်ကြသောအခါ အရှင်ထေရ-မထေရ်မြတ်ကြီးသည် အရှင်ဇုသီဝတ္ထ မထေရ်ကို ရှေး(ပဌမဇုသီဝတ္ထသုတ်က) နည်းတူပင် မိန့်တော်မူလေ၏။

ထို့နောက် အရှင်ဇုသီဝတ္ထမထေရ်သည် (စိတ္တသူကြွယ်က မိမိကို ရှေးလူဖြစ်စဉ်အခါ မမြင်ဘူးသောသူငယ်ချင်းအဖြစ်ကို သိမြင်အပ်စေပြီးလေလျှင် "ငါသည် ဤအရပ်၌ မနေသင့်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ ဆင်ခြင်တော်မူမိကာ) ကျောင်း, အိပ်ရာနေရာကို သိမ်းသိမ်းဆည်း၍ မိမိ၏ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် တဖန် ပြန်မလာသော ဖဿားခြင်းဖြင့် မဗ္ဗီကာသဏ္ဌာန်မှ ဖဿတော်မူလေ၏။

ကေးဟပါဠိမဟာရိယသုတ်

အခါတပါး ရှားရှားတွေ့ရတော်မူထေရ်တို့သည် မဠိကာသရာမြို့ယမ် ဗိဿသူကြွယ်၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော အမှာဌကအရာမ် ကျောင်းကိုက်ကြီးနှင့် သီတင်းသုံး/နေတော်မူကြကုန်၏။ ထိုအခါ ကျောင်းဆရာ ဗိဿသူကြွယ်သည် ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်၍ မထေရ်တို့ကို ဝတ်ပြုပြီး နောက်တနေ့ မိမိ၏နွားခြံရှိရာ အရပ်၌ ဆွမ်အလှူခံတော်မူကြရန် ပင့်ဖိတ်၍ ပြန်လာခဲ့လေသည်။ နောက်တနေ့ရောက်၍ မထေရ်များ ဗိဿသူကြွယ်၏ နွားခြံရှိရာ အရပ်သို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ကြွရောက်ကြ၍ ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူမိကြလျှင် ဗိဿသူကြွယ်သည် မထေရ်မြတ်တို့ကို မွန်မြတ်သော ဃောပတ်နှိယနာဆွမ်းဖြင့် ကိုယ်တိုင်ဆက်တပ် ပြုစုလေသည်။

ဗိဿသူကြွယ်အား သူ၏ ကျွန်ယောကျ်ား အလုပ်သမားတို့သည် မထေရ်တို့နှင့် ဘဇတာကွဲသာလျှင် ရွှေခွက်ကို ဆေးကြော၍ ဃောပတ်နှိယနာဆွမ်းကို ခူးတည်၍ ပေးကြလေသည်။ ဗိဿသူကြွယ်သည် နှိယနာဆွမ်းကို စားသုံးပြီးလတ်သော် မထေရ်မြတ်တို့နှင့် အတူတကွသာလျှင် လိုက်ပါလိုသည်ဖြစ်၍ "အိမ်မှာဖြစ်လျှင် ဖခင်ရှင်သူဌေးကတော်သည် ကျွန်သောနှိယနာကို သင့်လျော်သလို စီမံနိုင်၏။ ဤနွားခြံ၌လား အလုပ်သမားများသည် ဤကာ ဘဝုံဝရာ မှာယားပြောဆိုမှု မပြုအပ်လျှင် သင့်လျော်သလို စီမံကြလိမ့်မည် ဟုတ်၊ လိုသို့ မစီမံကြလျှင် ဤ မွန်မြတ်သော နှိယနာဆွမ်းသည် အကျိုးမပြုး အချည်းနှီးယွက်စီးလိမ့်မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ အလုပ်သမားများအား သင့်လျော်သလို စီမံခွင့်ပြုလိုက်၏ "အရောင်တို...ကြင်းကျန်နေသောနှိယနာကို သင့်လျော်သ လို စွန့်လွှတ်ကြလော့" ဟု ပြောဆိုမှာထားပြီးလျှင် မထေရ်တို့နောက်မှ အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါခဲ့လေ၏။

ထိုအချိန်၌ ဇရာအား ချစ်ချစ်တောက်ပူနေ၏၊ မထေရ်တို့သည် လည်း ဘောဇဉ်ကို စားပြီးခါစ သူတို့ကဲ့သို့ တွန်ဆုတ် လေးလံ အပ်ချိန်ရောဂါကိုယ်ဖြင့် ကြွသွားကြရကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုမထေရ်

တို့အနက် သီတင်းသီကျွာ ဝါအငယ်ဆုံး (=သံဃနဝက—သံဃ-နှော)ဖြစ်သော အရှင်မဟက-ဗဟေရ်သည် အရှင်ထေရ-သံဃ ဗဟေရ်ကြီးကို "အရှင်ထေရ-သံဃမဟေရ်ကြီးဘုရား....လေအေး လည်းတိုက်, မိုးလည်းအုံ,, မိုးလည်း တပေါက်ချင်းရွာပါမူ ကောင်းပါမည်လော" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ အရှင်ထေရ-သံဃမဟေရ်ကြီးက "ငါ့ရှင်မဟက....လေအေးလည်းတိုက်, မိုး လည်းအုံ,, မိုးလည်းတပေါက်ချင်းရွာပါမူ ကောင်းပေရာ၏" ဟု မိန့်တော်မူသော်အခါ အရှင်မဟကမဟေရ်သည် လေအေးလည်း တိုက်, မိုးလည်းအုံ,, မိုးလည်းတပေါက်ချင်းရွာအောင် တန်ခိုး ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်၏ စိတ်သန္ဓာန်ဝယ် "ဤသံဃနှော ဗဟေရ်၏တန်ခိုးအံ့ဩနှင့်သည် ဤသို့ သဘောရှိပေစု?" ဟု အကြံအစည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် အရှင်မဟကသည် ကျောင်း တိုက်သို့ ရောက်လျှင် အရှင်ထေရ-သံဃမဟေရ်ကြီ ကို "အရှင် ထေရ-သံဃမဟေရ်ကြီးဘုရား.... ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် သင့်တော် ပြီလော" ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ အရှင်ထေရ-သံဃမဟေရ် ကြီးက "ငါ့ရှင်မဟက....ဤမျှဆိုလျှင် သင့်တော်ပြီ၊ ငါ့ရှင်မဟက... ဤမျှဆိုလျှင် ပြီးအပ်ပြီ၊ ငါ့ရှင်မဟက...ဤမျှဆိုလျှင် ဟူဇော်အပ် ပေပြီ" ဟု နှစ်သက်အားရစကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးသောအခါ မဟေရ်တို့သည် မိမိတို့နေမြဲကျောင်းသို့ အသီးအသီး ကြွကြကုန် ၏။ အရှင်မဟကသည်လည်း မိမိနေရာကျောင်းသို့ ကြွလေ၏။

ထိုနောက် စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်မဟကထံသို့ ဆည်းကပ် ၍ မိမိအား တန်ခိုးပြုင်ဟာ ပြသရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား ဖလေ၏။ အရှင်မဟကမဟေရ်က "သူကြွယ်....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင် သည် ကျောင်းအဝင်ဝ၌ (ခွေးအိပ်၌) အပေါ်ရုံကို ခင်း၍ မြက် စည်းကို ကြဖြန့်လော့"ဟု မိန့်တော်မူလျှင် စိတ္တသူကြွယ်သည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား...."ဟု ဝန်ခံ၍ အရှင်မဟကမဟေရ် မိန့်ဆိုသည့်အတိုင်း ကျောင်းအဝင်ဝ(=ခွေးအိပ်)၌ အပေါ်ရုံကို ခင်း၍ မြက်စည်းကို ကြဖြန့်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟကမဟေရ်

သည် ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်ပြီးလျှင် တံခါးကျည်း (–မင်းတုပ်) ကို ချ၍ သော့ပေါက်မှုဝင်း, တံခါးရွက်အကြားမှုဝင်း မီးအလှို့ ထွက်ပြီးလျှင် မြက်ဘို့ကိုသာ မီးလောင်၍ အပေါ်ရုံကို မလောင်စေသည့် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ မြက်ဘို့ကိုသာ မီးလောင် ပြီးသောအခါ စိတ္တ သူကြွယ်သည် အပေါ်ရုံကို ခါတွက်ကောက်ယူကာ ထိတ်လန့်, ကြက်သီးမွေး ညှင်းထလျက် အပြစ်လွတ်သော နေရာ၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ထိုအခါ အရှင်မဟာကမ္မဏေရိသည် ကျောင်းတွင်းမှ ထွက်ပြီး လျှင် စိတ္တသူကြွယ်ကို "သူကြွယ်...ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် သင့်တော်ပြီလော"ဟု မေးတော်မူလေ၏။ စိတ္တသူကြွယ်က "အရှင်မဟာကဘုရား....ဤမျှဆိုလျှင် သင့်တော်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်မဟာကဘုရား–ဤမျှဆိုလျှင် ပြိုအပ်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်မဟာကဘုရား....ဤမျှဆိုလျှင် ပူဇော်အပ်ပါပြီဘုရား၊ အရှင်မဟာကသည် မစ္ဆိုကာသဏ္ဍမြို့၌ မွေးလျှော်တော်မူပါလော့၊ အမ္မာဌကအရှာမ်ကျောင်းတိုက်သည် မွေးလျှော်ဖွယ်ရှိပါ၏၊ တပည့်တော်သည် အရှင်မဟာကအတွက် သက်နှီး, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး ပစ္စည်းလေးရပ်တို့ဖြင့် ကြောင့်ကြပြုပါမည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် အရှင်မဟာကမဏေရိသည် "သူကြွယ်....ကောင်းသည်ကို ဆိုအပ်ပါပေ၏"ဟု အနုမောဒနာစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ထိုနောက် အရှင်မဟာကမဏေရိသည် "ငါသည် ဤအရပ်၌ မနေသင့်"ဟု ကြိုစည့်အောက်မေ့ဆင်ခြင်တော်မူကာ ကျောင်း, အိပ်ရာနေရာတို့ကို သိမ်းသိမ်းဆည်း၍ မိမိ၏ သပိတ်, သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် တဖန်ပြန်မလာသော ဖဲသွားခြင်းဖြင့် မစ္ဆိုကာသဏ္ဍမြို့မှ ဖဲကြွတော်မူလေ၏။

(ဤ–ဒုတိယဣသိဒတ္တသုတ်, မဟာကပါဠိဟာရိယသုတ်–နှစ်သုတ် လုံး၌ပင် စိတ္တသူကြွယ်အနေဖြင့် သာသနာတော်ဝယ် အလွန်ကြည်ညိုရှိ အရှင်ဣသိဒတ္တမထေရ်, အရှင်မဟာကမဏေရိတို့ကို မိမိ၏ကောင်းမှု အမ္မာဌကကျောင်းတိုက်အရှာမ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရန်နှင့် မိမိကပစ္စည်းလေးပါးအတွက် ကြောင့်ကြစိုက်မည့်အကြောင်း လျှောက်ထားပါသော်လည်း မထေရ်တို့ဖက်မှ ကြည့်လျှင် ထိုပစ္စည်းလေးပါးသည်

တရားဟောရှိရသောပစ္စည်းမျိုး, တန်ခိုးပြရှိရသော ပစ္စည်းမျိုးကဲ့သို့ ဖြစ်နေရှိ ထိုပစ္စည်းလေးပါးကို စွန့်လွှတ်တော်မူကြကာ ဖဲကြွတော်မူသည်ဟု အထူးမှတ်ယူသင့်ပေသည်၊ အဋ္ဌကထာ, ဋီကာတို့၌ ထို့အတူတ် အထူးမဖော်ကြ။

ဤသို့ ဣသိဒတ္တသုတ်နှစ်သုတ်နှင့် မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ်တို့ကို ဤ၌ ဖော်ပြခြင်းမှာ စိတ္တသူကြွယ်၏ ဓမ္မာဘိရတဖြစ်ပုံကို သိသာရန် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အသင်ဗုဒ္ဓဝင်စာဖတ်ပရိတ်သတ် သူတော်စင်တို့သည် ပိဋကတ်မြန်မာပြန် သံယုတ်ပါဠိတော် ဒုတိယ သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုဘ်လာ သုတ်ပေါင်း ၁၀-သုတ်ရှိသည့် ၃-စိတ္တသံယုတ်ကို ကြည့်ရှုကြကုန်ရာ၏)။

အရှင်သုဓမ္မမထေရ်အကြောင်းအကျဉ်း

တနေ့သော် အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်နှစ်ပါးတို့သည် တပည့်ရဟန်းတထောင် ခြံရံအပ်ကုန်လျက် အမ္ဘာဋ္ဌကအရာမ်ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာကြ လေသည်။ (ထိုအချိန်၌ ထိုကျောင်းတိုက်ဝယ် အရှင်သုဓမ္မမထေရ်သည် ကျောင်းတိုက်ကို အုပ်စီး အကြီးအကဲပြု၍နေသော အချိန်ဖြစ်သည်)။ ကျောင်းဒကာ စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုအဂ္ဂသာဝကမထေရ်နှစ်ပါး အမှူးပြုသော ရဟန်းတထောင်တို့အတွက် (အရှင်သုဓမ္မ မထေရ်ကို မတိုင်ပင်ပဲ) ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုစီရင်လေသည်။ ကျောင်းထိုင် အရှင်သုဓမ္မမထေရ်သည် ထိုအချက်ကို သည်းမခံနိုင်သဖြင့် စိတ္တသူကြွယ်ကို "ဤပူဇော်ဖွယ်တွေထဲမှာ နှမ်းပျစ်တခုတော့ လိုသေးသည်"ဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့် (သူကြွယ်ကို ဇာတိ ၁၀ဒ ဆဲရေးခြင်းဖြင့်) ဆဲရေးခဲ့လေသည်။ (စိတ္တသူကြွယ်၏ အနွယ်အဆက်တွင် အစဦးဦး၌ တဦးသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မုန့်သည်ဖြစ်ခဲ့ဘူးလေသည်၊ ထို့ကြောင့် သူကြွယ်ကို ဇာတိ၀ါဒဖြင့် ဆဲရေးလို၍ ဤသို့ ပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်)။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်က ရဟန်း စကားလည်းမဟုတ် လူ စကားလည်းမဟုတ်သည့် ကြက်မပီ ကျီးမကျ ဩက္ကလိအာ၀ါဒ ဖြင့် ပြန်လည်ချေပသောကြောင့် အရှင်သုဓမ္မသည် အလွန်အမင်း

အမျက်ထွက်ကာ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမကို ရရှိပြီးလျှင် အဆုံးအမတော်ခံတည်လျက် စိတ္တသုကြွယ်ကို တောင်းပန်ဝန်ခံပြီးနောက်ထို အမ္ဘာဌကအရာမ်ကျောင်းတိုက်မှာပင် နေလျက် ဝိပဿနာဟရား ပွါးများအားထုတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေသည်။ (ဤကား အဂ်တ္တရအဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြချက်တည်း၊ ဤဝတ္ထု အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၃၂၇-မှစသော စိတ္တသုကြွယ်ဝတ္ထုနှင့် ပိဋကတ်မြန်မာပြန် ဝိနယ စူဠဝဂ် ၄-ပဋိသာရဏီယကံ မျက်နှာ ၃၁-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

စိတ္တသုကြွယ် ဘုရားဖူးသွားရောက်ခြင်း

(ဤစိတ္တသုကြွယ် ဘုရားဖူးသွားရောက်ခြင်း အကြောင်းအရာကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှ ထုတ်ဆောင်ရေးသားပေအုံ)—အရှင်သုဓမ္မမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးခဏအခါ စိတ္တသုကြွယ်သည် "ငါကား မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရပဲပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်အပ်လေပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရပဲပင် အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်ခဲ့လေပြီ၊ ငါသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်မှသင့်တော်တော့မည်" ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် နှမ်း, ဆန်, ဆေးပတ်, တင်လဲ, ပျား, အဝတ်-စသည် အပြည့် တင်ဆောင်ပါရှိသည့် လှည်းပေါင်းအစီးငါးရာတို့ကို ယှဉ်ကစေပြီးနောက် "ဘုရားဖူးမြင်လိုသော သူတို့သည် ငါနှင့်အတူတကွ လိုက်ပါလာကြကုန်၊ အစာအာဟာရ စသည်တို့ဖြင့် မပင်ပန်းအောင် အကျွန်ုပ်တာဝန်ယူမည်" ဟု မစ္ဆိကာသက္ကမြို့၌ ရှိနေသော ရဟန်းယောက်ျား, ရဟန်းမိန်းမ, ဥပါသကာယောက်ျား, ဥပါသိကာမိန်းမတို့အား ဖိတ်ခေါ်ပြောကြားစေလေ၏။ ထိုသို့ ဖိတ်ခေါ်ချက်အရ စိတ္တသုကြွယ်နှင့် အတူတကွ ရဟန်းငါးရာ, ရဟန်းမိန်းမငါးရာ, ဥပါသကာငါးရာ, ဥပါသိကာငါးရာတို့သည် ဘုရားဖူးထွက်ခွါ လိုက်ပါလာကြကုန်၏။

စိတ္တာသူကြွယ်သည် ဘုရားဖူးလိုက်ပါလာသော ပရိသတ် ၂၀၀၀-နှင့် မိမိ၏အခြေအရံပရိသတ် ၁၀၀၀=ပေါင်း လူပေါင်း ၃၀၀၀-တို့အတွက် ယူဇနာသုံးဆယ် ဝေးကွာသောခရီးဌ ယာဂု, ဆွမ်း, ခဲဖွယ်-စသည်တို့ဖြင့် အနည်းငယ်မျှ ချိုတဲ့မှုမရှိရအောင် အသင့်စီမံယူဆောင်ခဲ့လေသည်။ သို့သော်လည်း စိတ္တာသူကြွယ် ဘုရားဖူးထွက်ချိန်လာကြောင်းကို သိလျှင်ပင် တယူဇနာ တယူဇနာ စခန်းဌ နတ်တို့သည် ယာယီမလွှာပ်တဲနန်းများ ဖန်ဆင်းကြ၍ အသင့်စောင့်ကြိုကာ နတ်ဌဖြစ်သော ယာဂု, ခဲဖွယ်, ဆွမ်း, အဖျော်ယမကာ-စသည်တို့ဖြင့် လိုလူပေါင်း ၃၀၀၀-ကို ပြုစု လုပ်ကျွေး ဧည့်ခံကြလေသည်။ တဦးတယောက်အားမျှ တစုံတရာ စားဖွယ်,သောက်ဖွယ်ဖြင့် ချိုတဲ့ခြင်းဟူ၍ မရှိချေ။

ဤနည်းဖြင့် နတ်တို့က ပြုစုလုပ်ကျွေးဧည့်ခံအပ်လျက် နေ့စဉ် နေ့စဉ် တယူဇနာမှန်မှန် ခရီးချီခဲ့သဖြင့် စိတ္တာသူကြွယ်သည် တလ အချိန်ပိုင်းဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့လေသည်။ လှည်း အစီးငါးရာတို့သည် တင်ဆောင်ခဲ့ရင်းအတိုင်း ပြည့်မြပြည့်လျက် သာ ရှိကုန်၏။ လမ်းခရီးအကြားဝယ် နတ်တို့ကဝင်း, လူတို့က ဝင်း ပို့သအပ်သည့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကိုပင် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်း ကျွေးမွေးလျက် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်ဆိုက်လာ လေသည်။

စိတ္တာသူကြွယ် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်မည့်နေ့ဝယ် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်နှင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်တို့ ကြိုတင်၍ မိန့်ဆို လျှောက်ထားကြသည်မှာ—

(ဘုရားရှင်) ချစ်သားအာနန္ဒာ.....ယနေ့ ညနေချမ်း အခါဝယ် စိတ္တာသူကြွယ်သည် ဥပါသကာငါးရာတို့ ခြံရံ အပ်လျက် လာရောက်ကာ ငါ့ဘုရားကို ရှိခိုးလိမ့်မည်။

(အရှင်အာနန္ဒာ) မြတ်စွာဘုရား.....ထိုစိတ္တာသူကြွယ်က အရှင်ဘုရားတို့အား ရိုခိုးလာသောအခါ တစုံတရာ ပြောဆိုဟောများ ဖြစ်ပွါးလိမ့်ဦးမည်လားဘုရား။

(ဘုရားရှင်) ဖြစ်ပွါးလိမ့်မည် ချစ်သားအာနန္ဒာ...။

(အရှင်အာနန္ဒာ) အဘယ်သို့သော ပြာဋိဟာရျား ဖြစ်ပွါးလိမ့်ပါမည်နည်းဘုရား။

(ဘုရားရှင်) ချစ်သားအာနန္ဒာ....တို စိတ္တသူကြွယ် လာရောက်၍ ငါ့ဘုရားကို ရှိခိုးသောအခါဝယ် ရှစ်မင်းပယ်ခန့် ရှိသောမြေအရပ်၌ ပုဆစ်ဒူးနစ်လုမျှ အဆင်းငါးမျိုးရှိသည့် နတ်ပန်းမို ကြီး တခဲနက် သွန်းဖြိုးရွာချလိမ့်မည်။

ထိုစကားကို ကြားသိကြ၍ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားတို့သည် "ဤသို့စင် ဘုန်းကြီးလှသည့် စိတ္တအမည်ရှိသော သူကြွယ်သည် ယနေ့ လာရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးလိမ့်မည်တဲ့၊ ဤသို့သော ပြာဋိဟာရျားလည်း ဖြစ်ပွါးလိမ့်မည်တဲ့၊ ငါတို့သည်လည်း ထိုဘုန်းကံရှင် စိတ္တသူကြွယ်ကို ယနေ့ တွေ့မြင်ခွင့်ရကြပေလိမ့်မည်" ဟု တိုင်ပင်ပြောဆိုကြကာ လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများကို အသီးသီးယူခဲ့ကြ၍ လမ်းခရီး ဝ,ယာ နှစ်ဖက်တို့၌ အသင့်စောင့်ကြို ရပ်တည်နေလင့်ကြကုန်၏။

စိတ္တသူကြွယ်တို့ ဘုရားဖူးအဖွဲ့ ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် အနီးသို့ ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ အတူပါလာသော ရဟန်းငါးရာတို့သည် ရှေးဦးစွာ လာကြကုန်၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် ဥပါသိကာငါးရာတို့ကို "အမိတို့.... သင်တို့သည် နောက်မှလာကြကုန်"ဟု ပြောဆိုချန်ထားခဲ့၍ ဥပါသကာငါးရာတို့ ခြိုရံအပ်လျက် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက် ဆည်းကပ်လေ၏။ (အထူးအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ မျက်မှောက်တော်ဝယ် ရပ်တည်ကြသူ, ထိုင်နေကြသူတို့သည် ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား = စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ရပ်တည်ကြ, ထိုင်နေကြသည် မဟုတ်၊ စည်းကမ်းသေဝပ်စွာအလယ်ခေါင်၌ ဘုရားကြွရန်လမ်းကိုထား၍ ထိုလမ်း၏ ဝ,ယာ နှစ်ဖက်တို့၌ မတုန်မလှုပ် တည်ငြိမ်စွာသာလျှင် ရပ်တည်, နေထိုင်ကြလေသည်)။

စိတ္တသူကြွယ်သည် ဘုရားဖူးရန် ကြီးစွာသော ဘုရားကြွလမ်းသို့ သက်ရောက်လေ၏။ အောက်ဖိလသုံးပါးတို့သို့ ရောက်ဆိုက်ပြီးသော အရိယသာဝက ကြည့်တိုင်း ကြည့်တိုင်းသော နေရာသည် တလှပ်လှပ် တရွရွ ဖြစ်၍နေ၏၊ ထိုကြည့်တိုင်း ကြည့်တိုင်းသော နေရာမှာ ထိုင်နေရင်းရှိကြသည့် လူများအပေါင်းသည် "ဤသူကား စိတ္တသူကြွယ်တဲ့"ဟု ပြောဆိုကြလျက် စိတ္တသူကြွယ်ကို အထူးအဆန်းသဖွယ် ကြည့်ရှုကြလေသည်။ စိတ္တသူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနီးသို့ ဆည်းကပ်၍ ဗုဒ္ဓရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့၏ အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကာ ဖမျက်တော် နှစ်ဖက်တို့၌ အားပါးတရ ဆုပ်ကိုင်လျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့ကို ကော်ရော်မြတ်နိုး ရှိခိုးလေ၏။ ထိုခဏမှာပင် ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့် အဆင်းငါးမျိုး နတ်ပန်းမိုးကြီး ဖြိုးဖြိုး ရွာသွန်းချလေသည်။ လူအပေါင်း၏ သာဓုကောင်းကြီးအသံတို့သည် ဖြစ်လေကုန်၏။

စိတ္တသူကြွယ်သည် တလပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနီးထံတော်ပါ၌ ဝပ်တွားဆည်းကပ် နေထိုင်ခဲ့လေ၏၊ ထိုသို့နေထိုင်စဉ်မှာလည်း ဘုရားအမှုရှိသော ရဟန်းသံဃာတော်အားလုံးကို ကျောင်းတိုက်တော်၌သာလျှင် နေဘော်မှုရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား၍ အလှူကြီးကို ပေးလှူခဲ့လေသည်၊ မိမိနှင့်အတူ ဘုရားဖူး လိုက်ပါလာသူတို့ကိုလည်း ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ပင် ထား၍ မလိုရအောင် ပြုစုလေသည်။ ထိုသို့ပြုစုရာ၌ တရက်မျှပင် မိမိလည်းတို့၌ တင်ဆောင်သယ်ယူအပ်ခဲ့သည့် တစုံတခုသော ဝတ္ထုကိုမျှ ယူရသော်ဟု၍ မရှိ၊ နတ်, လူတို့က ပို့သအပ်သည့် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်သာလျှင် အလှူဒါန ပေးလှူခဲ့ရလေ၏။

စိတ္တသူကြွယ်သည် တလပြည့်မြောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးပြီးလျှင်—

"မြတ်စွာဘုရား .... တပည့်တော်သည် 'အရှင်ဘုရား တို့အား အလှူပေးအုံ' ဟု၍ လာရောက်ခဲ့ရာ လမ်းခရီး အကြာ၌ တလတာ ကြာခဲ့ပါသည်၊ တပည့်တော်၏

အဖို့ရာ ဤဧတဝဏ်ကျောင်းတိုက်တော်၌ပင် တလအနှိုင်
လွန်ခဲ့ပါပြီ၊ တပည့်တော်ယူဆောင်ခဲ့သော လက်ဆောင်
ပဏ္ဏာ တစုံတရာကိုမျှ ယူ၍လှူရန် အခွင့်မရခဲ့ပါ။ ဤမျှ
(၂-လ) အနှိုင်ကြားအောင် နတ်,လူတို့က ဝိုသအပ်သည့်
လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်သာလျှင် အလှူဒါနကို ပေးလှူခဲ့
ရပါသည်။ တပည့်တော်သည် ရှေသို့ဆက်၍ ဤအရပ်မှာ
အကယ်၍ တနှစ်ကြာအောင် နေလျှင်လည်း တပည့်တော်
၏ လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို လှူခွင့်ရမည်မဟုတ်ပါ။ တပည့်တော်
သည် လှည်းအစီးငါးရာတို့၌ ပါရှိသော လှူဖွယ်ဝတ္ထု
တို့ကို သံဃာအား ချထားလှူဒါန်း၍ ပြန်လိုပါသည်။
တပည့်တော်အား ထို လှူဖွယ်ဝတ္ထုများ ချထားသိမ်း
ဆည်း သိမှီးရမည့် နေရာဌာနကို ညွှန်ကြားစေတော်မူကြ
ပါဘုရား"—

ဟု သျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို "ချစ်သား
အာနန္ဒာ.... စိတ္တသူကြွယ်အား နေရာတခုကို အားလပ်အောင်
ပြု၍ ပေးလိုက်လော့"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည်
မြတ်စွာဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူသည့်အတိုင်း နေရာတခုကို
အားလပ်အောင် ပြု၍ ပေးလေ၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်
အာနန္ဒာရှင်းလင်း၍ ပေးအပ်သော ကပ္ပိယဘူမိကျောင်း၌ လှည်း
အစီးငါးရာတိုက် လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ချထားသိမ်း သိမ်းဆည်း
ကာ သံဃာအား လှူဒါန်းပြီ လျှင် မိမိနှင့် အတူတကွ ဘုရားဖူး
လိုက်ပါလာကြသည့် ရဟန်းရှင်လူ သုံးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ
အချည်းနှီးသောလှည်း (= အားလပ်သောလှည်း)တို့ဖြင့် တဖန်
မစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ဖက်သို့ အပြန်ခရီး ချီခဲ့လေ၏။ နတ်, လူတို့သည်
ထကာထကာ "အရှင်စိတ္တသူကြွယ်.... သင်သည် အချည်းနှီးသော
လှည်း (= ပစ္စည်းမပါသောလှည်း)တို့ဖြင့် ခရီးသွားရမည့်ကံကို
ပြုအပ်ခဲ့သလော" ဟု မခံနိုင်စကား ပြောကြားကြ၍ ရတနာ
ခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် လှည်းများပြည့်အောင် တင်ဆောင်ပေးကြလေ

ကုန်၏။ စိတ္တသူကြွယ်သည် မိမိအား နတ်, လူတို့က ပို့သအပ်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်ပင်လျှင် အတူပါသူ ဘုရားဖူး ရှင်, လူအပေါင်းကို ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက် မဆ္ဆိကာသဏ္ဌာမြို့သို့ ချမ်းသာစွာ သွားရောက်လေ၏။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင်—

"မြတ်စွာဘုရား... စိတ္တသူကြွယ်သည် အရှင်ဘုရားတို့အထံတော်သို့ လာရာမှာလည်း တလအချိန်ကြာ လာခဲ့ရပါသည်၊ ဤဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌လည်း တလပတ်လုံးပင် နေ၍သွားပါပြီ၊ ဤမျှ ကာလကြာအောင် နတ်, လူတို့ ပို့သအပ်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်ပင် ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူခဲ့ပါပြီ၊ ယခုအခါ လည်းအစီးငါးရာတို့ကို အချည်းနှီးဖြစ်အောင် (=အားလပ်အောင်) ပြုလုပ်၍ တလကြာအချိန်ဖြင့်ပင် မိမိမြို့သို့ သွားရောက်ရပါမည်တဲ့။ အထူးအားဖြင့် နတ်,လူတို့သည် ထကာ ထကာ 'အရှင်စိတ္တသူကြွယ် .... သင်သည် အချည်းနှီးသောလည်း (=ပစ္စည်းမပါသောလည်း) တို့ဖြင့် ခရီးသွားရမည့်ကံကို ပြုအပ်ခဲ့သလော' ဟု မခံနိုင်စကား ပြောကြားကြ၍ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် လှည်းများပြည့်အောင် တင်ဆောင်ပေးကြပါကုန်သတဲ့ဘုရား၊ စိတ္တသူကြွယ်သည် တဖန် မိမိအား နတ်,လူတို့က ပို့သအပ်သော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာဖြင့်ပင်လျှင် အတူပါသူ ဘုရားဖူး ရှင်, လူအပေါင်းကို ပြုစုလုပ်ကျွေးလျက် မဆ္ဆိကာသဏ္ဌာမြို့သို့ ချမ်းသာစွာ သွားရောက်ပါလိမ့်မည်တဲ့။

မြတ်စွာဘုရား....မေးလျှောက်ပါရစေ၊ ဤစိတ္တသူကြွယ်၏ အဖိုရာ အရှင်ဘုရားတို့ အထံသို့ လာရောက်လျှင်သော်သာ ဤပူဇော်သက္ကာရမှု ဖြစ်ပါသလော၊ သို့မဟုတ် အခြားအရပ်တပါးသို့ သွားရောက်ရာမှာလည်း ဤပူဇော်သက္ကာရမှုသည် ဖြစ်ပါသလော"—

ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို—

"ချစ်သား အာနန္ဒာ....ဤစိတ္တသုကြွယ်၏ အဖိုရာ ငါဘုရား၏ အထံသို့ လာသော်၎င်း, အခြားအရပ်တပါးသို့ သွားသော်၎င်း ဤ ပူဇော်သက္ကာရသည် ဖြစ်သည်သာ လျှင်ဘည်း၊ မှန်၏—ချစ်သား အာနန္ဒာ....ဤစိတ္တသုကြွယ် ဒါယကာတား ကံ, ကံ၏ အကျိုးကို လောကီ, လောကုတ္တရာ သဒ္ဓါနှစ်ပါးတို့ဖြင့် မယုတ်မစီး ယုံကြည်သူ ဖြစ်သည်ပြင် ရတနာသုံးပါးကိုလည်း လောကုတ္တရာသဒ္ဓါတရားဖြင့် အလွန်အလွန် ကြည်ညိုသူ ဖြစ်သည်။ ဤသို့ သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အဖိုရာ ရောက်လေရာရာ ဌာနတိုင်းမှာပင် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကား ဖြစ်ပွါးမြဲမမှတာ ဖြစ်ချေသည်"—

ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဓမ္မပဒ ပက်ကွက်ဂဝ်လာ ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

သဒ္ဓေါ သီလေန သမ္မဒ္ဓေါ၊
ယသောဘောဂသမပ္ပိတော။
ယံ ယံ ပဒေသံ ဘဇတိ၊
တတ္တ တတ္တေဝ ပူဇိတော။

အာနန္ဒ = ချစ်သားအာနန္ဒာ....။ သဒ္ဓေါ=လောကီ, လောကုတ္တရာ သဒ္ဓါနှစ်ပုံ ကုံလုံပြည့်ဝသော။ သီလေန= လူတို့ကျင့်ရာ သီလသိက္ခာနှင့်။ သမ္မဒ္ဓေါ = လောက်ငကုံလုံ ပြည့်စုံသော။ ယသောဘောဂသမပ္ပိတော = အရိယသာဝက ဥပါသကာငါးရာ မျှားစွာသော အခြားအရံနှင့်တကွ လောကဥစ္စာ, သပ္ပုရိသဥစ္စာ ဤနှစ်ခြာတို့နှင့် လွန်စွ ပြည့်ဝသော အရိယသာဝက ဘုရားတပည့်သားသည်။ ယံ ယံ ပဒေသံ = အရှေ, အနောက်, တောင်, မြောက်-အမှတ်မထင် အကြင် အကြင် သို့သော အရပ်သို့။

ဘဇတိ = သွားရောက်၏။ သော = ထို အရိယသာဝက ဘုရားတပည့်သားကို။ တတ္ထ တဂ္ဂတ္ထ = ရောက်လေရာရာ ထိုထို အရပ်ဒေသ၌သာလျှင်။ ပူဇိတော = မေတ္တာ, သဒ္ဓါ စေတနာလွမ်းပတ် လူနှင့် နတ်တို့ လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော်အပ်ပေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသော သူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ် စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ (ဓမ္မပဒ ၆ ၁၊ မျက်နှာ ၃၃၀-မှ)။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုအချိန်မှစ၍ အရိယသာဝက ဥပါသကာ ငါးရာတို့ ခြိုရံအပ်သူက် လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တချိန်ဝယ် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်သည် ရှိသော် (သံ ၂၊ မျက်နှာ ၄၇၄-လာ) သဒ္ဓာယတနဝဂ္ဂ စိတ္တသံယုတ်ကို အကြောင်းအဆုံးပြုတ်ပြ၍ စိတ္တသူကြွယ်ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ဓမ္မကထိကာနံ ယဒိဒံ စိတ္တော ဂဟပတိ = ရဟန်းတို့....တရားဟော ကောင်းကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် စိတ္တသူကြွယ်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဓမ္မကထိက = တရားဟောကောင်းသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။ (ဤ၌ စိတ္တသူကြွယ်၏ တရားဟောကောင်းကြောင်းကို ပါဠိကတ်တော်မြန်မာပြန် သံယုတ်ပါဠိတော် ၃တိယအုပ်၊ သဒ္ဓာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ၇-စိတ္တသံယုတ်၊ စာမျက်နှာ ၄၆၉-လာ ၁-သံယောဇနသုတ်နှင့် ၎င်းစာမျက်နှာ ၄၇၅-လာ ၅-ပဌမကာမဘူသုတ်တို့ကို ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

စိတ္တသူကြွယ် ကွယ်လွန်ခါနီးပင် တရားဟောကြောင်း
ဂိလာနဒဿနသုတ်

ဤစိတ္တသူကြွယ်ကား အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်သောကြောင့် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်ခါနီးမှာပင် ဓမ္မကထိက ဗောဓိရဟုဂ္ဂုလ်ပီဒိ. တရားဟောပြီးမှ ကွယ်လွန်စုတေကြောင်းကို ဤဆိုလတ္တံ့သော စိတ္တသံယုတ် ၁၀-ဂိလာနဒဿနသုတ် အကျဉ်းချုပ်ကို ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏။ (အကျယ်ကို သံ မြန် ၂၊ မျက်နှာ ၄၀၄-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

တချိန်၌ စိတ္တသူကြွယ် မာရဏာန္တိကရောဂါ = သေတော့မည့် ရောဂါ စွဲကပ်ရောက်ရှိလတ်သော် များစွာသော အရာမ်စောင့်နတ်, ဟောစောင့်နတ်, သစ်ပင်စောင့်နတ်, ဆေးပင် မြက်ပင် တောစိုးပင်တို့၌ စိုးအုပ်ကုန်သော နတ်တို့သည် စုဝေးလာရောက်ကြ၍ စိတ္တသူကြွယ်ကို "သူကြွယ် .... 'ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လိုမ်' ဟု တောင့်တပါလော့" ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားကြကုန်၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုနတ်အပေါင်းကို "ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ်-စကြာမင်းစည်းစိမ်သည်ကား နောက်ဆုံး ပယ်စွန့်၍သာ သွားရမည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုသို့ စိတ္တသူကြွယ်က ပြောဆိုအပ်လေသော် စိတ္တသူကြွယ်၏ မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့သည် စိတ္တသူကြွယ်ကို "အရှင့်သား .... သတိထားပါလော့၊ မနယောင်ယမ်းပါလင့်"ဟု ယောင်ယမ်းသည်ထင်မှတ်၍ ပြောဆိုကြလေ၏။

ထိုသို့ပြောဆိုကြသဖြင့် စိတ္တသူကြွယ်က "သင်တို့က ငါ့ကို 'အရှင့်သား .... သတိထားပါလော့၊ မယောင်ယမ်းပါလင့်' ဟု ယင်းစကားကို ဆိုကြရအောင် ငါသည် အဘယ်သို့လျှင် ပြောဆိုသနည်း"ဟု မေးလေလျှင် ထို မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်း

တို့သည် "အရှင်သား....'ထိုစကြဝဠာတေးမင်း အဖြစ်သည်လည်း မမြဲသောသဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသော သဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝဠာတေးမင်းအဖြစ် = စကြာမင်းစည်းစိမ်သည် ကား နောက်ဆုံး ပယ်စွန့်၍သာ သွားရမည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏' ဟု ဤသို့လျှင် အရှင်သားသည် ပြောဆို၏" ဟု ပြန်လည်ဖြေကြား လေသော် စိတ္တသူကြွယ်သည် ထိုမိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုး သားချင်းတို့ကို "အမောင်တို့ .... ငါ့ကို အရာမ်စောင့်နတ်, တောစောင့်နတ်, သစ်ပင်စောင့်နတ်, ဆေးပင် မြက်ပင် တောစိုးပင် တို့၌ စိုးအုပ်ကုန်သောနတ်တို့သည် 'သူကြွယ်....အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝဠာတေးမင်းဖြစ်လိုမ်-ဟု တောင့်တပါလော့' ဟူ၍ တိုက်တွန်း စကား ပြောလာကြကုန်သဖြင့် ငါသည် ထိုနတ်တို့ကို 'ထိုစကြ-ဝဠာတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲသော သဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသောသဘောသာဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝဠာတေးမင်းအဖြစ် = စကြာမင်းစည်းစိမ်သည်ကား နောက်ဆုံး ပယ်စွန့်၍သာ သွားရ မည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏'ဟု ငါပြောဆိုပါ၏ (ယောင်ယမ်းပြောဆို ခြင်း မဟုတ်)"ဟု ရှင်းလင်းဖြေကြားလေ၏။

ထိုအခါ စိတ္တသူကြွယ်၏ မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်း တို့က "အရှင်သား .... ထိုနတ်တို့သည် အဘယ် အကျိုးထူးကို မြင်ကြ၍ အရှင်သားကို 'သူကြွယ် .... အနာဂတ်ကာလ၌ စကြ ဝဠာတေးမင်း ဖြစ်လိုမ်-ဟု တောင့်တပါလော့' ဟူ၍ တိုက်တွန်း စကား ပြောကြားကြသနည်း"ဟု မေးကြလေသော် စိတ္တသူကြွယ် သည် ထိုမိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို "အမောင်တို့.... ထိုနတ်တို့၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် 'ဤစိတ္တသူကြွယ်ကား သီလရှိသူ, ကောင်းသောအကျင့်ရှိသူဖြစ်၏၊ ဤစိတ္တသူကြွယ်သည် အကယ်၍ 'ငါသည် အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝဠာတေးမင်း ဖြစ်လိုမ်' ဟု တောင့်တလျှင် သီလရှိသော ထိုစိတ္တသူကြွယ်၏အဖို့ရာ ဤစိတ်၏ တောင့်တမှုသည် သီလစင်ကြယ်သူဖြစ်ခြင်းကြောင့် မချွတ်ကင်း အမှန်ပင် ပြည့်စုံလိမ်မည်၊ တရားရှိသောသူသည် တရားအား လျော်သောအကျိုးကို မြင်နိုင်၏' ဟု ဤသို့ အကြံဖြစ်သောကြောင့်

ထိုနတ်ဘိုသည် ဤအကျိုးထူးကို မြင်ကုန်လျက် 'သုကြွယ်.... အနာဂတ်ကာလ၌ စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လိုမ်-ဟု တောင့်တပါ လော့'ဟူ၍ ငါ့ကို တိုက်တွန်းစကား ပြောကြား ကြလေသည်။ ငါသည် ထိုနတ်တို့ကို 'ထို စကြဝတေးမင်းအဖြစ်သည်လည်း မမြဲ သော သဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ မခိုင်မာသော သဘောသာ ဖြစ်ချေ၏၊ ထိုစကြဝတေးမင်းအဖြစ် = စကြာမင်းစည်းစိမ်သည် ကား နောက်ဆုံးမှာ စွန့်ပယ်၍သာ သွားရမည့်အရာ ဖြစ်ချေ၏' ဟု ငါပြောဆိုပါ၏ (ယောင်ယမ်း၍ ပြောဆိုခြင်းမဟုတ်)" ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားလေ၏။

မိတ်ဆွေ ခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့က "အရှင့်သား....ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် အကျွန်ုပ်တို့ကိုလည်း ဆုံးမပါလော့"ဟု တောင်းပန် စကား ပြောကြားကြသောအခါ စိတ္တသုကြွယ်သည် ထိုမိတ်ဆွေ ခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း နောက် ဆုံးတရား ဟောကြားလေ၏—

"မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်တို့သည်—

'ထို မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဇော်အထူးကို ခံတော်မူ ထိုက်သောအကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံ-မည်တော် မူ၏ (၁)။ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို ကိုယ်တိုင် မှန်စွာ သိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏ (၂)။ အသိဉာဏ်=ဝိဇ္ဇာ,အကျင့်=စရဏ နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောအကြောင်းကြောင့်လည်း ဝိဇ္ဇာ, စရဏသမ္ပန္န-မည်တော်မူ၏ (၃)။ ကောင်းသော စကား ကို ဆိုတော်မူတတ်သောအကြောင်းကြောင့်လည်း သုဂတ မည်တော်မူ၏ (၄)။ လောကကို သိတော်မူတတ်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း လောကဝိဒူ – မည်တော်မူ၏ (၅)။ ဆုံးမထိုက်သူကို ဆုံးမတတ်သည့် အတုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း အနုတ္တရော-ပုရိသဒမ္မသာရထိ-မည်တော်မူ၏ (၆)။ နတ်လူတို့၏ဆရာ

ဖြစ်တော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း သတ္တာဒေဝ-မနုဿာနံ-မည်တော်မူ၏ (၇)။ သစ္စာလေးပါးတရားကို သိစေတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓ-မည်တော်မူ၏ (၈)။ ဘုန်းတော်ခြောက်ပါး ရှိတော်မူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါ-မည်တော်မူ၏(၉)'—ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ ငါတို့သည် သက်ဝင် ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်အုံ့-ဟူ၍ဂုဏ်း,

'တရားတော်သည် မြတ်စွာဘုရား ကောင်းစွာ ဟောထားသော တရားတော်ဖြစ်ပေ၏ (၁)။ ကိုယ်တိုင်သိမြင်နိုင်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၂)။ အခါမလင့် အကျိုးပေးတတ်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၃)။ လာလည့်, ရှုလည့်-ဟု ပြထိုက်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၄)။ မိမိ၏ကိုယ်ထဲ,စိတ်ထဲ၌ ဆောင်ယူထားထိုက်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၅)။ အရိယာပညာရှိတို့သည် ကိုယ်စီကိုယ်ငါ သိနိုင် ခံစားနိုင်သော တရားတော်ဖြစ်ပါပေ၏ (၆)'–

ဟု တရားအပေါ်၌ ငါတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်အုံ့-ဟူ၍ဂုဏ်း,

'အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ကောင်းသောအကျင့် ရှိတော်မူပါပေ၏ (၁)။ အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ဖြောင့်မတ်သောအကျင့် ရှိတော်မူပါပေ၏ (၂)။ အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားသံဃာတော်သည် မှန်ကန်လျောက်ပတ်သော အကျင့်ရှိတော်မူပါပေ၏ (၃)။ အရိယာရှစ်ဖော် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သား သံဃာတော်သည် ရိုသေအပ်သော အကျင့်ရှိတော်မူပါပေ၏ (၄)။ (ဤကား အကြောင်းဂုဏ် ၄-ပါးတည်း)။ အစုံအားဖြင့် လေးစုံ, ပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ရှစ်ပါးရှိသော အရိယာရှစ်ဖော် ဤ မြတ်စွာဘုရား၏

တပည့်သား သံဃာတော်သည် အရပ်ဝေးမှ ဆောင်လာ၍သော်လည်း ပေးလှူပူဇော်ရန် ထိုက်တန်ပါပေ၏(၅)။ ညှဉ်သည်တို့အလိုငှါ စီမံထားသော ဝတ္ထုကိုသော်လည်း ပေးလှူပူဇော်ရန် ထိုက်တန်ပါပေ၏ (၆)။ တမလွန်အတွက် ရည်မြော်သော အလှူကို ခံတော်မူထိုက်ပါပေ၏ (၇)။ လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးရန် ထိုက်တန်ပါပေ၏ (၈)။ သတ္တဝါအပေါင်း၏ ကောင်းမှုပြုရန် အမြတ်ဆုံးလယ်မြေလည်း ဖြစ်တော်မူပါပေ၏ (၉)'—

ဟု သံဃာအပေါ်၌ ငါတို့သည် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံကြကုန်အုံ့-ဟူ၍ဝင်း,

'ငါတို့အိမ်၌ရှိသော ပေးလှူဖွယ်ဟူသမျှကို သိလိုရှိ၍ အကျင့်ကောင်းသူတို့နှင့် မနဲခြားအုံ့-ဟူ၍ဝင်း ဤသို့ချင်သင်တို့သည် ကျင့်ရမည်"—

ဟု နောက်ဆုံးတရား ဟောကြားလေ၏။ ထိုနောက် စိတ္တသူကြွယ်သည် မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ဆွေမျိုးသားချင်းတို့ကို ဘုရား, တရား, သံဃာ, စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း=ဤ လေးဌာနတို့၌ ဆောက်တည်စေပြီးလျှင် ကွယ်လွန်လေ၏။

(ဤ၌။ ॥စိတ္တသူကြွယ် စုတေပြီးနောက် မည်သည့်ဘုံ၌ ဖြစ်လေသည်-ဟု ကျမ်းဂန်အဆို အထူးမရှိသော်လည်း ထို စိတ္တသူကြွယ်မှာ ဩနာဂါမ်အရိယာဖြစ်သောကြောင့် (အသည္ဘတ်ကြဉ်သော)ရူပါဝစရ ဗြဟ္မာ့ဘုံ ၁၅-ဘုံတို့တွင် တဘုံတို့၌ ဖြစ်လေ၏၊ အထူးအားဖြင့် သုဒ္ဓါဝါသဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏-ဟု အထူးမှတ်ယူသင့်၏)॥

ဤကား စိတ္တသူကြွယ် အကြောင်းတည်း॥

---

(၃) ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်အကြောင်း

(က) သီတင်းသည်၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်အလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ

မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်၍ နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က သင်ဟာဝတ္ထုလေးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူ ဥပါသကာတယောက်ကို တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုလုပ်၍ ထိုရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှုပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကားမိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းရာ ကာလဝယ် အာဠဝီတိုင်း အာဠဝီပြည် အာဠဝကမင်း၏သားတော် အာဠဝကမင်းသား ဖြစ်လာလေသည်။

(ဤမှနောက်–အာဠဝကမင်းကြီး တောကစားထွက်တော်မူသည်မှ အစ အာဠဝကမင်းသား အနာဂါမ်တည် ပိဋ္ဌကတ်သုံးပုံတတ်သိသည့် ဥပါသကာ သီတင်းသည်ဖြစ်လျက် သီတင်းသည်ဥပါသကာ-၅၀၀ အခြံအရံ ရှိကြောင်း တိုင်အောင်သော အကြောင်းအရာ အဋ္ဌပ္ပတ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ စာမျက်နှာ ၂၅၇-မှ စ၍ ၃၀၇-တိုင်အောင် ကျယ်ဝန်းစွာ အပြည့်အစုံ ရေးသားအပ်ပြီးလေပြီ၊ ပြန်လည်ကြည့်ရှုကြပါကုန်)။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

တနေ့သ၌ ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်သည် ဥပါသကာ ငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင့် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အလွန်ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့လှစွာသော ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်၏ ပရိသတ်ကို တွေ့မြင်တော်မူ၍ "ချစ်သားအာဠဝက.... သင်၏ ပရိသတ်ကား များလှ၏၊ သင်ချစ်သားသည် ထိုပရိသတ်ကို အဘယ်သို့ သဂြိဟ်ချီးမြှင့်သနည်း" ဟု မေးတော်မူလတ်သော် ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

"မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းမှု နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်း = ဒါနဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၁)၊ ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားမှု နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားခြင်း = ဝိယဝါစာဖြင့် သင်္ဂြိဟ် ချီးမြှင့်ပါသည် (၂)၊ ကိစ္စကြီးငယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော် ထို ကိစ္စကြီးငယ်ကို ပြီးမြောက်အောင် စောင့်ရှောက် ရှက် ဆောင်ပေးမှု နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ဖြစ်ပေါ်လာ သောကိစ္စ ပြီးမြောက်အောင်ရှက်ဆောင်ပေးခြင်း=အတ္ထ-စရိယာဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၃)၊ ကိုယ်တူထားမှု နှစ်သက်အားရရှိမည့်သူကို ကိုယ်တူထားခြင်း = သမာ-နတ္တတာဖြင့် သင်္ဂြိဟ်ချီးမြှင့်ပါသည် (၄)"—

ဟူ၍ ဖြေကြားလျှောက်ထားလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုအကြောင်းကို အစွဲပြု၍ နောက် အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါ-သကာတို့ကို တောရဝင်ရာထူးဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူလတ်သည် ရှိသော် ဤဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည်ကို—

"တောဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ပရိသံ သင်္ဂဏှာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထကော အာဠဝကော = ရဟန်းတို့....(ဒါန, ဝိယဝါ-စာ, အတ္ထစရိယာ, သမာနတ္တတာ-ဟူသော) သင်္ဂဟ-ဝတ္ထုလေးပါးတို့ဖြင့် မိမိ၏ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက်ကြသည့် ဥပါဘုရား၏ တပည့် = သာဝကဥပါသကာတို့တွင် ဟတ္ထ-ကာဠဝကသီတင်းသည်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ ပရိသသင်္ဂဟ = ပရိသတ်ကို ချီးမြှောက်သော အရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဝင် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဟတ္ထကာဠဝကသီတင်းသည် အကြောင်းတည်း။

(၅) မဟာနာမသာကီဝင်မင်းအကြောင်း

(က) သာကီဝင်မင်း၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီမင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "ပဏီတရသဒါန = အရဟာကောင်းမြတ်သည့် ဆွမ်း, ဆေး လှူဒါန်းသောအရာ"၀ယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးခံ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူးဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘ၀ မဟာနာမသာကီဝင်မင်း ဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ၀ယ် ကပိလ၀တ်ပြည် သက္ကေ=သာကီ၀င်မင်းမျိုး၌ မဟာနာမ-အမည်ရှိသော သာကီ၀င်မင်းသား(အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော်)ဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးမြော်ရလျှင်ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည် = သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်လေသည်။

(ဂ) ဧတဒဂ်ရာထူး ရရှိခြင်း

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေရဉ္ဇာပြည်၌ ၀ါလပတ်လုံး သီတင်းသုံးနေတော်မူပြီး၍ (၀ါကျွတ်ပြီး၍) အစဉ်သဖြင့် ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူခဲ့ရာ ကပိလ၀တ်နေပြည်တော်သို့ ရောက်တော်မူ၍ နိဂြောဓာရုံကျောင်းတိုက်၌ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံလျက် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏ ဖြစ်၏။

မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းသည် "မြတ်စွာဘုရား ကြွလာပြီ"ဟု သတင်းကြားရ၍ ဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်က ထိုင်နေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "မြတ်စွာဘုရား.... 'ရဟန်းအပေါင်းသည် ဝေရဇ္ဇာပြည်၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်ရခြင်းဖြင့် အလွန်ပင်ပန်းဆင်းရဲသတဲ့'ဟု တပည့်တော်သတင်းစကား ကြားသိအပ်ပါသည်၊ တပည့်တော်အား လေးလပတ်လုံး နေ့စဉ်ရက်ဆက် ရဟန်းသံဃာအား ပြိုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ပေးတော်မူကြပါဘုရား၊ တပည့်တော်သည် ရဟန်းသံဃာ၏ ကိုယ်၌ ဩဇာကို သွင်းထည့်ပေးလိုပါသည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူသဖြင့် မဟာနာမသာကိုဝင်မင်း၏ လျှောက်လားချက်ကို လက်ခံတော်မူလေ၏။

မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းသည် မြတ်စွာဘုရား လက်ခံတော်မူသည်ကို သိ၍ နောက်တနေ့မှ အစပြုကာ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို လွန်စွာမွန်မြတ်သော ဘောဇဉ်ငါးပါး, စတုမဓုဆေး-စသည်တို့ဖြင့် နေ့စဉ် နေ့စဉ် ပြိုစုလုပ်ကျွေး၍ လေးလ ဧ့ပြန်သောအခါ တဖန်ထပ်၍ လေးလပတ်လုံးပင် ပြိုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ရယူကာ လေးလဆက်ကာပြိုစု၍ ရှစ်လဧ့ပြန်လျှင် တဖန်ထပ်၍ လေးလပတ်လုံးပင် ပြိုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ရယူ လျှောက်ထားကာ လေးလဆက်လက် ပြိုစုလုပ်ကျွေး၍ တနှစ်ပြည့် ပြောက်လေသည်။ တနှစ်ပြည့်သောအခါလည်း တဖန်ထပ်၍ ပြိုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်ရယူ လျှောက်ထားပါသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် ခံဝန်ချက်ကို ပေးတော်မမူတော့ချေ။

(ဤ၌။ ။တနှစ်မှ အထက်ကား မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်ဖြင့် ဆေးပစ္စည်းဖြင့် ဖိတ်ကြားမှုအတွက် လက်ခံသာယာခြင်းကို တားမြစ်အပ်သောကြောင့် ပြိုစုလုပ်ကျွေးရန် ခံဝန်ချက်=ခွင့်ပြုချက်ကို ပေးတော်မမူတော့ချေ။ ချဉ်းကပ်-မြတ်စွာဘုရားသည် တတိယအကြိမ်၌ မဟာနာမသာကိုဝင်မင်းက "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် သံဃာကို အသက်ထက်ဆုံး ဆေးပစ္စည်းဖြင့် ဖိတ်မနှိုးခြင်းငှါ အလိုရှိပါ၏=ဖိတ်မနှိ

လိုပါ၏"ဟူ၍ လျှောက်ဆိုလေလျှင် "သာဓု သာဓု မဟာနာမ်....၊ မဟာနာမ်....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်သည် သံဃာကို အသက်ထက်ဆုံး ဆေးပစ္စည်းဖြင့် ဖိတ်မန်လေလော့" ဟု ခံဝန်ချက်=ခွင့်ပြုချက်ကို ပေးတော်မူပြီးသည်သာ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ခံဝန်ချက်=ခွင့်ပြုချက် ပေးတော်မူပြီးနောက် ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့သည် မဟာနာမသာကီဝင်မင်းအား စိတ်ညစ်ဖွယ် သဒ္ဓါတရား ယုတ်ပြားလေသော်ဖွယ် အတင်းအကြပ် ပြောဆိုညှဉ်းပန်းအပ်ကြောင်းကို ကြားသိတော်မူ၍ ထိုရဟန်းတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပြီးလျှင် (ဝိ ၂၊ ၁၃၆-၁၃၇-တို့၌လာသည့်) "မနာမဖျားသော ရဟန်းသည် နောက်ထပ် ဖိတ်ကြားခြင်းနှင့် အမြဲဖိတ်ကြားခြင်းကို ကြဉ်၍ (=နောက်ထပ် ဖိတ်ကြားခြင်း, အမြဲဖိတ်ကြားခြင်းမရှိပဲ) လေးလသာ ဆေးဖြင့် ဖိတ်ကြားခြင်းကို လက်ခံ=သာယာရမည်၊ ထိုထက်အလွန် သာယာ=လက်ခံငြားအုံ့၊ ထိုရဟန်းအား ပါစိတ် အာပတ် သင့်၏"ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူလေသည်။ (ဤသိက္ခာပုဒ်ကို မဟာနာမသိက္ခာပုဒ်ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထိုသိက္ခာပုဒ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဝိနည်း ပါစိတ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ ၁၅၃-မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။ ထို့ကြောင့် အလျှင်လက်ဦး က ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သော်လည်း နောက်အခါဝယ် သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်အပ်သော့ကြောင့် "ခံဝန်ချက်ကို ပေးတော်မမူတော့ချေ"ဟု ဆိုအပ်လေသည်)။

မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းသည်ကား ထိုအချိန်မှ အစပြု၍ မိမိထံမှောက် ကြွရောက်လာတိုင်းသော ရဟန်းသံဃာအား ထိုနည်းအတိုင်းပင်လျှင် အလွန်မွန်မြတ်အရသာရှိသည့် ဘောဇဉ် ငါးပါး, စတုမဓုဆေးများဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးလေသည်။ ထိုသို့ မဟာနာမသာကီဝင်မင်း၏ "ရဟန်းသံဃာအား အလွန်မွန်မြတ်အရသာရှိသည့် ဘောဇဉ်ငါးပါး, စတုမဓုဆေးများဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းတည်းဟူသော" ဂုဏ်သတင်းသည် ဇမ္ဗူဒီပ်တကျွန်းလုံး၌ ထင်ရှားစွာ ဖြစ်လေတော့၏။

သို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူ၍ ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အဆက် ဗောဓိရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤမဟာနာမ သာကီဝင်မင်းကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ပဏီတဒါယကာနံ ယဒိဒံ မဟာနာမော သဗ္ဗော = ရဟန်းတို့... မွန်မြတ်သောတောဇဉ်ရသာ, ဆေးပစ္စည်းကို လှူဒါန်းကြသည့် ဂါဝုရား၏တပည့် = သာဝက ဥပါသကာဘို့တွင် မဟာနာမသာကီဝင်မင်းသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပဏီတဒါန = အကောင်းအမွန်ကို လှူဒါန်းသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား မဟာနာမသာကီဝင်မင်း အကြောင်းတည်း။

---

(၆) ဥဂ္ဂသူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤဥဂ္ဂသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "မနာပဒါန = နှစ်သက်ဖွယ်သော အလှူဝတ်ကို ပေးလှူသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို မြှုပ်ပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ် ဝေသာလီပြည်အရပ်၌ သူဌေးမျိုးဝယ် ဖြစ်၍လာလေ၏။

ဥဂ္ဂသူဌေး-ဟု အမည်တွင်ခြင်း

ထိုသူဌေးသား မွေးဖွားပြီးကာလဝယ် အမည်သီးခြား မမှတ်သား မမှည့်မခေါ်အပ်ပေ။ အရွယ်ရောက်လာသော နောက်အဖို့ ၌ကား ထိုသူဌေးသား၏ ကိုယ်ခန္ဓာ=အတ္တဘောသည်လည်း အလုံးအပေါက် ပြည့်ဖြိုးမြင့်မောက်လျက် တန်ဆာဆင်အပ်သော တုရိုဏ်တိုင်ကဲ့သို့ရင်း, မြောက်ဆွဲ၍ထားအပ်သော ရွှေပုဆိုးကဲ့သို့ရင်း အလွန်တင့်တယ်လှပေ၏၊ ထိုသူဌေးသား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများသည်လည်း ;တနေ့တခြား ထင်ရှားကျော်လွှမ်း၍သာ လာကုန်၏၊ ဤသို့လျှင် ထိုသူဌေးသားသည် ကိုယ်ခန္ဓာနှင့် ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ မြင့်မောက်ထင်ရှား ကျော်လွှမ်းခြင်းကြောင့် နောက်တချိန်ဝယ် "ဥဂ္ဂသူဌေး" ဟူ၍ လူသူလေးပါးတို့ ပြောကြားခေါ်ဆိုအပ်သူ ဖြစ်လာလေသည်။

အထူးအားဖြင့် ဤဥဂ္ဂသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ရသောအခါကပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ ဝင်ရှိ (=သောတာပန်အရိယာဖြစ်၍) နောက်အဖို့ဝယ် အောက်မင်းသုံးပါး, အောက်ဖိုလ်သုံးပါးတို့ကို မျက်မှောက်ပြုရလေသည် (အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေသည်)။

ထိုဥဂ္ဂသူဌေးသည် အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်ရောက်ထိုင်နေလျက် "ငါသည် အကြင်အကြင် ဝတ္ထုကို နှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်၏၊ ထိုထိုနှစ်သက်အပ် မြတ်နိုးအပ်သော ဝတ္ထုကိုသာလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်အား လှူပေဘုံ၊ ငါသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ မျက်မှောက်တော်မှ 'နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သောဝတ္ထုကို လှူဒါန်းသောသူသည် နှစ်သက်မြတ်နိုးအပ်သော အကျိုးကို ရ၏' ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသည်ကိုလည်း ကြားနာအပ်ဘူးလေပြီ"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိလေသည်။ ထို့နောက် ဥဂ္ဂသူဌေး၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် "စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၏စိတ်အကြံကိုသိတော်မူကာ အိမ်တံခါးဝသို့ ကြွသော်မူ ကြွတော်မူလေရာ၏" ဟု ကြံစည်စဉ်းစားမှု အထူးထလည် ဖြစ်၍လာလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဥဂ္ဂသူဌေး၏စိတ်အကြံကို သိတော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် (ထိုခဏမှာပင်) သူဌေး၏ နေအိမ်တံခါးဝ၌ အထင်အရှား အုံ့ညြောနန်း ရောက်ရှိတော်မူလာလေ၏။ ဥဂ္ဂသူဌေးသည် "မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပြီ" ဟု ကြားသိ၍ အတိုင်းထက်အလွန် အားတက်ဝမ်းမြောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက်၍ တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်ကို ဆီးကြိုယူလင့်၍ အိမ်အတွင်းသို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့ကာ ခင်းထားအပ်ပြီး အသင့်ရှိနေသော ဘုရားနေရာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားကို ၎င်း, ကြွင်းကျန်သော နေရာတို့၌ ရဟန်းအပေါင်းကိုလည်း ထိုင်နေတော်မူစေပြီး နောက် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို အထူးထူး အပြားပြား မျှားမြတ်သော အရသာတို့ဖြင့် ပြွေစုလုပ်ကျွေးလျက် ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးလယ်သောအခါ အပြစ်လွှတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေလျက် မြတ်စွာဘုရားကို ၍သို့ လျှောက်ထားလေ၏—

"(၁)–မြတ်စွာဘုရား.... 'မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကို ရ၏' ဟူသော ဤတရားစကားတော်ကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်တော်မှ ကြားနာရဘူး, ခံယူရဘူးပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား.... အကျွန်ုပ်၏ အင်ကြင်းပွင့် အဆင်းရှိသော ခဲဖွယ်သည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် သနားသမှ အကြောင်းပြု၍ အကျွန်ုပ်၏ ထိုခဲဖွယ်ကို ခံယူတော်မူစေချင်ပါသည်" ဟု လျှောက်ထားဆက်ကပ် လှူဒါန်းလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူလေ၏။

တဖန် "(၂)–မြတ်စွာဘုရား....'မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကို ရ၏" ဟူသော ဤတရားစကားတော်ကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရား မျက်မှောက်တော်မှ ကြားနာရဘူး, ခံယူရဘူးပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ဆီးသီးဖြင့် စိမ်ထားသော ဝက်သား

ဟင်းသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်။ (ပ)။ (၃) အကျွန်ုပ်၏ ကန်စွန်းရွက် ဆီပြန်ကြော်သည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်။ (ပ)။ (၄) မြတ်စွာဘုရား....ဆန်မည်းကို ရွေးဆယ်ဖယ်ရှားပြီး မှားသော အရည်သောက်ဟင်းနှင့် စားမဟင်းလျှောပါရှိသော အကျွန်ုပ်၏ သလေးဆွမ်းသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်။ (ပ)။ (၅) မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်၏ ကာသ်ကတိုင်းဖြစ် အဝတ်တို့သည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ် ရှိပါကုန်သည်။ (ပ)။ (၆) မြတ်စွာဘုရား.....အကျွန်ုပ်၏ ပလ္လင်, မွေးရှည်ကော်ဇောကြီး, ပန်းပြောက်ခြယ် သားမွေး အခင်း, ဝံပိုင့်ရေအခင်း, နီသောမျက်နှာကြက်နှင့် အုံးနီနှစ်ဖက်ရှိ သည့် နေရာသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ရှိပါသည်၊ မြတ်စွာဘုရား.... အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း "ဤအရာဝတ္ထုများကား စင်စစ်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား မအပ်" ဟု သိပါကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား.... အကျွန်ုပ်တို့၏ ဤစန္ဒကူးနှစ်ထိုင်ခုံသည် အဖိုးတသိန်းကျော်တန် ပါ၏၊ အကျွန်ုပ်၏ ထိုအသုံးအဆောင်ဝတ္ထုတို့ကို မြတ်စွာဘုရား သံ့ည် သံ့နားသမ္ဘ အကြောင်းပြု၍ ခံယူတော်မူစေချင်ပါသည်"ဟု လျှောက်ထားဆက်ကပ် လှူဒါန်းလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူလေ၏။

(ဤ၌ အထူးမှတ်ရန်မှာ—ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ယာဂုသောက်ပြီးလျှင် ထိုင်နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းမကပ်မီ အကြားကာလ၌ ထို အလှူဝတ်မျှားကို လှူဒါန်းလိုခြင်း ဆိုအပ်ပြီးအတိုင်း လျှောက် ထားလေသည်။

"မြတ်စွာဘုရားသည် ကရုဏာရှေးရှု အလှူခံတော်မူလေ၏" ဟူ သောစကားမှာ ဒေသနာဦးတည်ချက်မျှသာ ဖြစ်သည်၊ စင်စစ်သော် ကား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ထို အလှူဝတ်တို့ကို မြတ်စွာဘုရားအားရင်း, ရဟန်းငါးရာတို့အားရင်း လှူဒါန်းသည်သာ ဖြစ်၏။

(၆) အမှတ်ပါ စကားရပ်တွင် "ဤ အရာဝတ္ထုများကား စင်စစ် အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား မအပ်-ဟု-သိပါကုန်၏" ဟူသော ဤ စကားရပ်၌ မအပ်စပ်သော အလှူဝတ်ကို အစဲပြု၍ အပ်စပ်သော အလှူဝတ်တို့ကိုပါ "မအပ်" ဟူ၍ ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အမှန် စင်စစ်သော်ကား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် အလုံးစုံသော အိပ်ရာနေရာ လှူဖွယ်

ဝတ္ထုများကို ယူဆောင်စေကာ အစုအပုံပြုလုပ်ပြီးလျှင် မအပ်စပ်သည်များကို မိမိ၏အိမ်စျေးဆိုင်သို့ပို့၍ အပ်စပ်သော ကပ္ပိယအသုံးအဆောင် အိပ်ရာနေရာ ဘဏ္ဍာများကို မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော ရဟန်းငါးရာတို့အား လှူဒါန်းလေသည်။

ထို (၆)အမှတ်ပြု စကားရပ်တွင် ပါရှိသည့် "အဖိုးတသိန်းကျော်တန်စန္ဒကူးနှစ်ထိုင်ခုံ" မှာ အလွန်မကြီးလှ၊ အလျားနှစ်တောင့်ထွာ, အနံတစောင့်ထွာ ပမာဏရှိသည်၊ ခိုင်မာ၍ လောကပညတ် မြတ်သော ဥစ္စာဖြစ်သောကြောင့် အဖိုးတသိန်းကျော် တန်လေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုစန္ဒကူးနှစ်ထိုင်ခုံကို အလှူခံတော်မူပြီးလျှင် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်စေ၍ ရဟန်းတို့အား မျက်စဉ်းကြိတ်ဖို့ရန် လှူဒါန်းစေတော်မူသည်။ ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း)။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဥဂ္ဂသုဒ္ဓေးကို ဤဆိုလတ္တံ့သော တရား ဂါထာဘို့ဖြင့် အနုမောဒနာ တရား ဟောကြားတော်မူ၏—

. မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ၊
ယော ဥဇ္ဇုဘူတေသု ဒဒါတိ ဆန္ဒသာ။
အစ္ဆာဒနံ သယနမန္နပါနံ၊
နာနာပဂ္ဂကာရာနိ စ ပစ္စယာနိ။

ဂဟပတိ = ဥဂ္ဂသညာ ဒါယကာ...။ မနာပဒါယိ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အလှူဝတ်တို့ကို ဖြူဆွတ်သည့် စေတနာ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လှူဒါန်းသောသူသည်။ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ် အမျိုးမျိုး အလှူ၏အကျိုးကို။ လဘတေ = မုချပိုင်ပိုင် ရယူနိုင်၏။ ယော = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ဥဇ္ဇုဘူတေသု = ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး = သုံးပါးဖြောင့်မတ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့၌။ ဆန္ဒသာ = ကုသိုလ်ဆန္ဒ ပြင်းပြသက်ဝင် လိုလိုချင်ချင်အားဖြင့်။ အစ္ဆာဒနံ = အဝတ်ကိုဝင်း။ သယနံ = အိပ်ရာနေရာကိုဝင်း။ အန္နပါနံ = စားဖွယ်, သောက်ဖွယ် အသွယ်သွယ်ကိုဝင်း။ နာနာပဂ္ဂကာရာနိ = ထိုမှတပါး အထူးထူး အပြားပြားကုန်သော။

ပစ္စယာနိ စ = ပစ္စည်းတို့ကိုလင်း။ ဒဒါတိ = သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လှူဒါန်းပေ၏။

စတ္တာဠီ မုတ္တာဠီ အနုဂ္ဂဟိတံ၊
ခေတ္တူပမေ အရဟန္တေ ဝိဒိတ္ဝာ။
သော ဒုစ္စဇံ သပ္ပုရိသော စဇိတ္ဝာ၊
မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ။

ယေန = အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ခေတ္တူပမေ = လယ်မြေကောင်းနှင့် မစေ့ခင်းပုံယူ တူတော်မူကြ ကုန်သော။ အရဟန္တေ=ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်တို့ကို။ ဝိဒိတ္ဝာ = ပညာသက်ဝင် လင်းလင်းသိမြင်၍။ စတ္တာဠီ = စွန့်လည်း စွန့်အပ်ပေ၏။ မုတ္တာဠီ = လွှတ်လည်း လွှတ်အပ်ပေ၏။ အနုဂ္ဂဟိတဠီ=ငဲ့ကွက်သည့်စိတ် ဝိတ်မရှိနဲ့ စွဲလည်း မစွဲယူအပ်ချေ။ မနာပဒါယိ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အလှူဝတ်တို့ကို ဖြေဆွတ်သည့်စေတနာ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်း လှူဒါန်းလေ့ရှိသော။ သော သပ္ပုရိသော = နှလုံးပျော့ပျောင်း ထိုသူတော် ကောင်းသည်။ ဒုစ္စဇံ = သာမန်စိတ်ဖွဲ့ သဒ္ဓါမဲ့တို့ စွန့်ခဲ နိုင်သော အလှူဝတ်ကို။ စဇိတ္ဝာ = သဒ္ဓါမတွန့် လှူစွန့်၍။ ဝါ-လှူစွန့်သောကြောင့်။ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ် အမျိုးမျိုး အလှူ၏အကျိုးကို။ လဘတေ = မုချပိုင်ပိုင် ရယူနိုင်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဥဂ္ဂသူဌေးကို ဤတရားဂါထာတို့ဖြင့် အနု မောဒနာ ပြုတော်မူ၍ နေရာမှထကာ ဖဲကြွတော်မူလေ၏။ ။ (ဤစကားရပ်စုကို ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် အင်္ဂုတ္တိုရ် ဒုတိယ အုပ် စာမျက်နှာ ၅၃-၄-၅။ မနာပဒါယိသုတ်မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြ အပ်သည်)။

ဥဂ္ဂသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ထိုအလှူပွဲ၌ပင် "မြတ်စွာ ဘုရား.... 'မနာပဒါယိ လဘတေ မနာပံ = နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုကို ပေးလှူသူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အကျိုးကို ရ၏' ဟူသော ဤတရား စကားတော်ကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားမျက်မှောက်တော်မှ

ကြားနာရဘူး, ခံယူရဘူးပါသည်။ မြတ်စွာဘုရား...အကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သည့် နှစ်ရှိုက်ဖွယ်ရာ အကြင်အကြင် ဝတ္ထုပစ္စည်းသည် ရှိပါ၏၊ ထိုထိုဝတ္ထုပစ္စည်းကို အကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားအမှီ ရှိသော ရဟန်းသံဃာအား လှူဒါန်းအပ်ပြီးသောလျှင် ဖြစ်ပါတော့သည်"ဟု အသိပေး လျှောက်ထားပြီးလျှင် ထိုအချိန်မှစ၍ မိမိပိုင် နှစ်ရှိုက်ဖွယ်ရာ ထိုထိုအလျှုဝတ်များကို မြတ်စွာဘုရား အမှီရှိသော ရဟန်းသံဃာအား မပြတ်လှူဒါန်းလေ၏။

(၇) ဗောဓိတ္တဝတ္ထုရှိခြင်း

ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဗေဒေဟဒေါဏကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တရားဟောကြား ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ဥဂ္ဂသူဌေးကို—

> "ဗောဓိဂို ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ မနာပဒါယကာနံ ယဒိဒံ ဥဂ္ဂေါ ဂဟပတိ ဝေသာလိကာ = ရဟန်းတို့...နှစ်သက်ဖွယ်သော (=နှစ်ရှိုက်ဖွယ်သော) ဝတ္ထုကို လှူလေ့ရှိကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်=သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "နောပဒါန = နှစ်ရှိုက်ဖွယ်သော ဝတ္ထုကို လှူဒါန်းသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဗောဓိဂိုရာထူးခံ ထားတော်မူလေ၏။

ဥဂ္ဂသူဌေး၏ ဘဝအလား

ထိုနောက် အခါတပါးခံ ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ကွယ်လွန်လေ၏။ ကွယ်လွန်ပြီးသောအခါ ဥဂ္ဂသူဌေးသည် တခုသော သုဒ္ဓါဝါသပြည်ဖွားဘုံ၌ ဖြစ်လေ၏။ ထိုစဉ်အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဗေဒေဟဒေါဏကျောင်း၌ ကိန်းဝေါင်းမမှေလျော် နေတော်မူဆဲဖြစ်၏။ ထိုအခါ သန်းခေါင်ယံ၌ အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်သော အဆင်းရှိလျက် ဗေဒေဟ ကျောင်းတိုက်

အလုံးကို တိန်လင်းတော်ကပ်ဆေကာ ဥဂ္ဂပြဟ္မာသည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးညွှတ်ပြီးလျှင် အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။ ထို ဥဂ္ဂပြဟ္မာကို မြတ်စွာဘုရားသည်—

"ဥဂ္ဂ .... အသ္ဘီနည်း (= ဘယ်နယ်လ) သင့်အဖိုရာ အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံ၏လော"—

ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ဥဂ္ဂပြဟ္မာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

"မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော်၏အဖိုရာ စင်စစ် အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံပါ၏"—

ဟု ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏။

(ဤ၌ "အဘယ်ကို မေး၍ အဘယ်ကို ဖြေသနည်း"ဟု မေးရန်ရှိ၏။ အဖြေကား—အရဟတ္တဖိုလ်ကို မေး၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြေ၏ဟု မှတ်ယူရာ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့—ဥဂ္ဂပြဟ္မာ၏အဖိုရာ လူဖြစ်စဉ်အခါ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရရှိရန် အလိုဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ရှိလေသည်။ ဤကြောင့် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်တော်မူ၍ "သင့်ဈဖိုရာ အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံ၏လော"ဟု မေးတော်မူလေသည်။ ဥဂ္ဂပြဟ္မာသည်လည်း ထိုအချိန်ဝယ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ "တပည့်တော်၏အဖိုရာ စင်စစ် အလိုအတိုင်း ပြည့်စုံပါ၏"ဟု ဖြေကြားလေသည်)။

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဥဂ္ဂပြဟ္မာကို ဤဆိုလတ္တံ့သော နှစ်ဂါထာတို့ဖြင့် တရားဟောတော်မူလေ၏—

မနောပဒါယီ လဘတေ မနောပံ၊
အဂ္ဂဿ ဒါတာ လဘတေ ပုနဂ္ဂံ။
ဝေဒဿ ဒါတာ ဝေဒလဘီ ဟောတိ၊
သော်ဠသန္နဒေါ သေဋ္ဌမုပေတိ ဌာနံ။

နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ကို ပေးလှူသည် နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ကို ရ၏။ မွန်မြတ်သည်ကို ပေးလှူသည် တဖန် မွန်မြတ်သည်ကို ရ၏။

တောင့်တအပ်သည်ကို ပေးလှူသူသည် တောင့်တအပ်သည်ကို ရ၏။

ချီးမွမ်းအပ်သည်ကို ပေးလှူသူသည် ချီးမွမ်းအပ်သည့် ဌာနသို့ ရောက်၏။

ယော အဂ္ဂဒါယီ ဝရဒါယီ၊
သေဋ္ဌဒါယီ စ ယော နရော။
ဒီဃာယု ယသဝါ ဟောတိ၊
ယတ္တ ယတ္တူပပဇ္ဇတိ။

အကြင်သူသည် အလွတ်အမြတ် ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ တောင့်တအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ အကြင်သူသည် ချီးမွမ်းအပ်သော ဝတ္ထုပစ္စည်းကို ပေးလှူလေ့ရှိ၏၊ ထိုသူသည် ဖြစ်လေရာရာ ဘုံဘဝ၌ အသက်ရှည်သူ အခြံအရံများသူ ဖြစ်ရ၏။

ဤကား ဥဂ္ဂဘူဌေးဆုံးကြောင်းတည်း။

---

(၇) ဥဂ္ဂတသူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ ဥဂ္ဂတသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်တက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသားဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "သံဃုပဋ္ဌာန = ရဟန်းသံဃာအား စိတ်တူမျှစွာ ထားရှိ ပြုစုလုပ်ကျွေးသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူးခံ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် တိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

(၈) နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂတသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူကာလဝယ် ဟတ္ထိဂါမအရပ်၌ သူဌေးမျိုးဝယ် ဖြစ်လာလေ၏။ ထိုသူဌေးသား၏ အမည်ကို "ဥဂ္ဂတ သတ္တိသား" ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုဥဂ္ဂတသူဌေးသားသည် အရွယ်ရောက်သည့် နောက်အဖို့ဝယ် ဘခင်သူဌေးကွယ်လွန်သောအခါ၌ သူဌေးအရာသို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းသံဃာအပေါင်း ခြံရံ၍ အပ်လျက် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလတ်သော် ဟတ္ထိဂါမအရပ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ နာဂဝနမည်သော ဥယျာဉ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် ခုနှစ်ရက်ပတ်လုံး သေသောက်ကြွေး ယစ်မူးလျက် ကရေသည်တို့ဖြင့် ခြံရံ၍ နာဂဝနဥယျာဉ်သို့ သွားရောက်၍ မြေးထူးမျော်ပါး ကစားလတ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ အားကြီးသော အရှက်, အကြောက်ကို ဖြစ်စေလေ၏။ ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွားရောက်ဆည်းကပ်လေလျှင် ထိုဥဂ္ဂတသူဌေး၏ သေယစ်မူးမှုအလုံးစုံသည် ချုပ်ငြိမ်းလေတော့၏။ ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုး၍ အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးအား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောတော်မူ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် အောက်မက်,အောက်ဖိုလ် သုံးပါးတို့သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ (= အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်လေ၏)။

ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် ထိုအချိန်မှစ၍ ကရေသည်မိန်းမရှင်တို့ကို "သင်တို့သည် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ သွားကြကုန်လော့" ဟု ပြောဆိုစွန့်လွှတ်လိုက်၍ အလျှပေးရခြင်းဌာသာ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက်ပျော်ပိုက်သူဖြစ်လျက် ရဟန်းသံဃာအား အလှူဒါနကိုသာလျှင် ပေးလှူ၍ နေလေတော့၏။ နတ်တို့သည် ညဉ့်အချိန်ပိုင်း၏ အခြားမဲကာလ၌ လာရောက်ကြ၍ ဥဂ္ဂတသူဌေးအား "သူဌေး— ဤ

မည်သော ရဟန်းသည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံသည့် တေဝိဇ္ဇ ရဟန္တာဖြစ်၏၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး နှင့် ပြည့်စုံသည့် ဆဠဘိညရဟန္တာ ဖြစ်၏၊ ဤမည်သော ရဟန်း သည် သီလရှိ၏၊ ဤမည်သော ရဟန်းသည် သီလမရှိ = ဒုသီလ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏"ဟု ပြောကြားကြကုန်၏။ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် နှတ်တို့ ၏ စကားကို ကြားရရှိလည်း (ဒုသီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ အတွက်နှင့် သဒ္ဓါတရား ပျက်စီးခြင်း မရှိပဲ) သီလဝန္တရဟန်းသံဃာ အရိယာ အရှင်မြတ်တို့၏ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာ အမှန်အတိုင်း သိမှတ်အာရုံပြု ကြည်ညိုလေသည်။ (ဒုသီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြစ်ကိုမူ အာရုံမပြု ချေ၊ ၊အတုယူဖွယ် ကောင်းလေ၏)။ လူဖွယ်ဝတ္ထုပစ္စည်းကိုကား သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်, ဒုသီလပုဂ္ဂိုလ်=နှစ်မျိုးလုံးအား ပင် တူမျှသော သဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် လှူဒါန်းလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အနီး ထံတော်ပါးဌ ထိုင်နေလျှင်လည်း (ဒုသီလပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြစ် ကို လုံးဝမလျှောက်ထား မပြောကြားပဲ)သီလဝန္တအရှင်မြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကိုသာလျှင် ချီးမွမ်းစကား လျှောက်ထားလေသည်။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ထိုကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်အဖို့ဝယ် ဇေ-တဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာသူးဌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ဥဂ္ဂတသူဌေးကို—

> တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ သံဃုပဋ္ဌာကာနံ ယဒိဒံ ဟတ္ထိဂါမကော ဥဂ္ဂတော ဂဟ-ပတိ = ရဟန်းတို့....သံဃာအား စိတ်တူမျှစွာထား၍ မြှီစု လုပ်ကျွေးကြသော ဂါဝုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါ-သကာတို့တွင် ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား (ဆင်ရွာသား) ဥဂ္ဂတသူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "သံဃုပဋ္ဌာန=သံဃာ့ကျေးဇူး စိတ်ဘူမျှစွာထားရှိ ပြုစုလုပ်ကျွေးသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧကဒဂ်ရာထူးခံ ထားတော်မူလေ၏။

အထူးမှတ်ရန်—

(ဤဥဂ္ဂတသူဌေးဟာ နေရပ်ဖြစ်သည့် ဟတ္ထိဂါမအရပ်(ဆင်ရွာ)ကား စဇ္ဇီတိုင်းခဲ့ ရှိလေသည်။ ဤယခု (၂) အမှတ်ပါ ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား ဥဂ္ဂတသူဌေးနှင့် ရှေ(၆)အမှတ်ပါ ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေး ဤနှစ်ဦးတို့သည် အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးစီရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးမျိုး ဖြစ်ကြသည်။ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ပဋ္ဌာန်တော်တော်မြန်မာပြန် အဂုတ္တိုရ် တတိယဆုပ် အဋ္ဌကနိပါတ် ပဌမပဏ္ဏာသက ၃-ဂဟပတိဝဂ် ပဌမသုတ် ဒုတိယသုတ် စာမျက်နှာ (၄၇) မှ စ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်လတ္တံ။ ဤကျမ်းဌမ္ဘ အကျဉ်းချုပ်မျှ ဖော်ပြပေအံ့—

(၆) အမှတ်ပါ ဥဂ္ဂသူဌေး၏ အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး

အခါတပါးခ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ကူဋာဂါရသာလာ ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် ရဟန်းတော်တို့ကို "ရဟန်းတို့... ဝေသာလီပြည်သား ဥဂ္ဂသူဌေးကို အုံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူ ဟူ၍ မှတ်ယူကြကုန်လော့" ဟု အကျဉ်းမျှ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတွင်း (ဂန္ဓကုဋီကျောင်းဆောင်)သို့ ဝင်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက် ရဟန်းတပါးသည် နံနက်အခါ ဥဂ္ဂသူဌေး၏ နေအိမ်သို့ ကြွရောက်၍ အသင့်ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေလေ၏။ (ဥဂ္ဂသူဌေးအိမ်၌ ရဟန်းငါးရာ ထိုင်နေနိုင်ရန် နေရာငါးရာ အမြဲခင်းထားပြီး ရှိလေသည်)။ ထို့နောက် ထိုရဟန်းသည် မိမိထံမှောက်သို့ လာရောက်ရှိခိုးကာ အပြစ်လွတ်ဆုဘရပ်၌ ထိုင်နေသော ဥဂ္ဂသူဌေးကို "သူဌေး... သင့်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူ ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူအပ်ပြီ၊ သူဌေး... သင့်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူအပ်သည့် ထိုအုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး တရားတို့ကား အဘယ်တရားတို့ပါနည်း" ဟု မေးမြန်းလေ၏။

ဥဂ္ဂသူဌေးက "အရှင်ဘုရား.... 'အဘယ်မည်သော အုံ့ဖွယ်ရှစ်မျိုးတို့နှင့် တပည့်တော်ပြည့်စုံ၏' ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်

ကိုမူ တပည့်တော် မသိပါ။ စင်စစ်သော်ကား အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏ အဖိုရာ အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့ ရှိကြပါသည်၊ ထို အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့ကို နာတော်မူပါ၊ ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းတော်မူပါ၊ တပည့်တော် လျှောက်ထားပါမည်"ဟု ဆိုလေလျှင် ထိုရဟန်းသည် "ကောင်းပြီ သူဌေး...." ဟူ၍ ဝန်ခံလေ၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ထိုရဟန်းကို ဤသို့ လျှောက်ထားလေ၏—

(၁) အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးဝဋ္ဌမ အဝေးမှပင် ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက် တပည့်တော်၏ စိတ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်၌ အကြွင်းမဲ့ယုံကြည် ကြည်ညိုမှု သွားပါသည်၊ (ဘုရား ဟုတ်လေသလော, မဟုတ်လေသလော - ဟု ဇွေးတောကြံစည်ခြင်း အလျှင်းမဖြစ်ပါ၊ ဤသူမြတ်သည် ဘုရားစင်စစ် ကေန်ဖြစ်၏-ဟု တပည့်တော်၏ စိတ်သည် အလွန်ကြည်ညိုမှု သွားပါသည်။ နောက်ကျခြင်း အလျှင်းမရှိပါ)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏ အဖိုရာ "မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရသည်နှင့်တပြိုင်နက်ပင် ဘုရားရှင်၏ အပေါ်၌ အကြွင်းမဲ့ယုံကြည် ကြည်ညိုခြင်း" တည်းဟူသော ဤ ဝဋ္ဌမ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ကင်ရှားရှိပါ၏။

(၂) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် ဘဒ္ဒါရှန်းစိုး ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိလျက် မြတ်စွာဘုရားသို့ ဆည်းကပ်ပါသည်၊ တပည့်တော်အား မြတ်စွာဘုရားသည် မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရားလမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် (၁) ဒါနကထာ=ဒါနနှင့်စပ်သော တရားစကား, (၂) သီလကထာ= သီလနှင့်စပ်သော တရားစကား, (၃) သဂ္ဂကထာ=နတ်ရွာသုဂတိနှင့် စပ်သော တရားစကား, (၄) မဂ္ဂကထာ= မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းကျင့်စဉ်နှင့် စပ်သောတရားစကားတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောကြားတော်မူပါသည်၊ ထိုသို့ ဟောကြားတော်မူသဖြင့် တပည့်တော်၏အဖိုရာ ခဲ့သောစိတ်ရှိ, နှုးညံ့သော စိတ်ရှိ, ပိတ်ပင်ခြင်း နိဝရဏမှ ကင်းသောစိတ်ရှိ, တက်ကြွဝမ်းမြောက်သောစိတ်ရှိ, ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်ကို သိတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်တော်အား ဒုက္ခ, သမุဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂ ဟူသော သစ္စာလေးဝ သာမုက္ကဿိက ဓမ္မဒေသနာကို ဟောကြားပြသတော်မူပါသည်။ ထိုအခါ တပည့်တော်သည် အနာဂါမိဖိုလ်ရောက် ဓမ္မစက္ခု အာသိညာဏ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်=အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ပြီးလျှင် လောကုတ္တရာသရဏဂုံခံယူ၍ ဗြဟ္မစရိယ-ဝဋ္ဌမက သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ (အမျှားဆောက်

ဏည် ကျင့်သုံးနေကျဖြစ်သည့် ရိုးရိုးငါးပါးသီလတွင် "ကာမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ"ဟု ဆောက်တည်သော နေရာဝယ် "အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ" ဟု ဆို၍ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးအပ်သော ငါးပါးသီလကို ဗြဟ္မစရိယ-ပဋ္ဌမက သီလဟူ၍ ခေါ်၏)။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏ အဖိုရာ ဤကဲ့သို့ "မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးတွေ့ တရားနာရ၍ အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ရှိကာ လောကုတ္တရာသရဏဂုံနှင့်တကွ ဗြဟ္မ-စရိယပဋ္ဌမက သီလကို ခံယူဆောက်တည်ကျင့်သုံးခြင်း" တည်းဟူသော ဤဒုတိယ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၃) အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်မှာ ကုမာရိရှယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော ယေားလေးယောက်တို့ ရှိကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား ... တပည့်တော်သည် အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ပြီးသောအခါ အိမ်သို့ပြန်လာကာ ထိုမယားလေးယောက်တို့ကိုခေါ်၍ "နှမတို့...ငါသည် ဗြဟ္မစရိယပဋ္ဌမက သီလကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးအပ်လေပြီ၊ အလိုရှိသောနှမသည် ဤ အိမ်၌ပင်လျှင် စည်းစိမ်တို့ကိုလည်း သုံးဆောင်ခံစားလော့၊ ကောင်းမှု ကုသိုလ်တို့ကိုလည်း ပြုလော့၊ ဆွေမျိုးမိတဿိမ်သို့ ပြန်လိုလျှင်လည်း စားသုံးလောက်အောင် ဥစ္စာများကို ယူဆောင်၍ ဆွေမျိုးမိတဿိမ်သို့ ပြန်လော့၊ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတပါးကို အလိုရှိကြလျှင်လည်း 'အဘယ်ယောကျ်ားအား သင်တို့ကို ပေးရမည်-ဆိုသည်ကို' ပြောကြား ကြလော့"ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားပါသည်။ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ ပြောဆိုအပ်သော် မယားကြီးသည် "အရှင်.... ကျွန်တော်မကို ဤမည်သော ယောကျ်ားအား ပေးစားပါလော့" ဟု ဆို၏။ အရှင်ဘုရား....ထိုအခါ တပည့်တော်သည် ထိုယောကျ်ားကို ခေါ်စေ၍ လက်ဝဲလက်ဖြင့် မယားကြီးကို ကိုင်လျက်, လက်ျာလက်ဖြင့် ရေကရားကို ကိုင်ပြီးလျှင် ထိုယောကျ်ားအား ထိုမယားကြီးကို စွန့်လှူ ပေးစားလိုက်ပါ၏။ အရှင်ဘုရား ... တပည့်တော်သည် ကုမာရိရှယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားကြီးကို ထိုသို့ စွန့်လှူ ပေးစားလိုက်သည် ရှိသော် စိတ်တမျိုး ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်သွားသည်ကို မသိရှိပါ (စိတ်တမျိုး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်၍ (မသွားပါ-ဟု ဆိုလိုသည်)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ "မယားကြီးကို ယောကျ်ားတပါးအား ပေးစားခွန်လှူလိုက်ရသော်လည်း စိတ်တမျိုး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်မှု မရှိခြင်း" တည်းဟူသော ဤတတိယ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိ ပါ၏။

(၄) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏ အိမ်၌ ရှိသမျှစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ကောင်းသောအကျင့်ရှိတော်မူကြသည့် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခွဲခြားအပ်ပါကုန်။ (ဤရွှေ.ဤမျှကို ငါလျှုအုံ့, ဤရွှေ.ဤမျှကိုမူ ငါမလျှု၊ ဤဝတ္ထုမျှားကို ငါလျှုအုံ့, ဤဝတ္ထုမျှားကိုမူ ငါမလျှု-ဟူ၍ စိတ်ကိုဖြစ်စေသူသည် မိမိစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် ခွဲခြားအပ်သည် မည်ကုန်၏။ တပည့်တော်၏အဖိုရာ ထိုကဲ့သို့ စိတ်မဖြစ်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား တပည့်ထော်၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသမျှတို့သည် သံဃာ(သံဃာပစ္စည်း) ဥစ္စာတို့ကဲ့သို့ဝင်း, ဂဏသန္တက(ဂိုဏ်း၏ပစ္စည်း)ဥစ္စာတို့ကဲ့သို့ဝင်း သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် ဆက်ဆံကုန်၏=သက်ဆိုင်ကုန်၏ဟူ၍သာ စိတ်ထားပါသည်)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "မိမိ၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသမျှတို့ကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခွဲခြားပဲ ဆက်ဆံကုန်၏=သက်ဆိုင်ကုန်၏ ဟူ၍ စိတ်ထားခြင်း"တည်းဟူသော ဤစတုတ္ထ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၅) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် ရဟန်းတော်မြတ် တပါးပါးသို့ ဆည်းကပ်, ပြုစုလျှင် ရှိသေစွာသာလျှင် ဆည်းကပ်, ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြွပ်ပြုစုပါသည်၊ မရှိမသေ မဆည်းကပ်,မပြုစုပါ။အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့သာ "ရဟန်းသူမြတ်တို့ကို ရှိသေစွာ ဆည်းကပ်,ပြုစုခြင်း"တည်းဟူသော ဤငါးခုမြောက် အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၆) အရှင်ဘုရား---ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားဟောလျှင် ရှိသေစွာသာလျှင် တရားနာပါ၏၊ မရှိမသေ မနာပါ။ အကယ်၍ ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားမဟောလျှင် တပည့်တော်သည် ထိုအရှင်အား တရားဟောပါ၏။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "ရဟန်းသူမြတ်က တရားဟော့လျှင် ရှိသေစွာ နာယူခြင်း, ရဟန်းသူမြတ်က တရားမဟောလျှင် မိမိကတရားဟောခြင်း" တည်းဟူသော ဤခြောက်ခုမြောက် အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၇) အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ "သူ့ရှေ့....မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ,လယ်,အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပါပေ၏" ဟု ပြောလာကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ ပြောလာကြသည် ရှိသော် တပည့်တော်သည် ထိုနတ်တို့ကို "သင်နတ်တို့က ဤသို့

ပြောကြသည်ဖြစ်စေ, မပြောကြသည်ဖြစ်စေ (=ပြောပြော, မပြော မပြော) စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ,လယ်, အဆုံး သုံးပါးစေ့ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားတော်မူ အပ်ပေ၏"ဟု ဤသို့ ပြန်လည်ပြောဆိုပါသည်၊ ဤသို့ တပည့်တော်ကို နှတ်ဘို့က ချဉ်းကပ်၍ ပြောလာကြခြင်းသည် အံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ။ အရှင်ဘုရား....ထိုသို့ နှတ်ဘို့ မိမိထံချဉ်းကပ်လာခြင်း, နှတ်ဘို့နှင့် အတူတကွ စကားပြောရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် "ငါ့ထံသို့ နှတ်ဘို့ ချဉ်းကပ်ကုန်၏" ဟူ၍ရင်း, "ငါသည် နှတ်ဘို့နှင့်အတူတကွ စကား ပြောရ၏"ဟူ၍ရင်း စိတ်၏တက်ကြွမှုကို တပည့်တော် မသိစဘူးပါ (=စိတ်မတက်ကြွစဘူးပါ)။အရှင်ဘုရား ...တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "ငါ့ထံသို့ နှတ်ဘို့ချဉ်းကပ်ကုန်၏, ငါသည် နှတ်ဘို့နှင့်အတူတကွ စကားပြောရ၏–ဟု စိတ်မတက်ကြွခြင်း" တည်းဟူသော ဤခုနစ်ခု မြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(ဂ) အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူအပ်သည့် အောက်(ကာမ)ဘုံသို့ ဆဲဆောင်တတ်သော သြရမ္ဘာဂိယ သံယောဇဉ်ငါးမျိုးတို့တွင် မိမိ၌ မယယ်အပ်သေးသည့် တစုံတခုသော သံယောဇဉ်ကိုမျှ မတွေ့မြင်ပါ။ (ဤစကားရပ်ဖြင့် မိမိ၏ အနာဂါမ် အရိယာဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြသည်)။ အရှင်ဘုရား ...တပည့်တော်၏ အဖိုရာ "အနာဂါမ်အရိယာဖြစ်ခြင်း"တည်းဟူသော ဤရှစ်ခုမြောက် အံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ဤအံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့ ထင်ရှားရှိကြပါသည်။ "အဘယ်မည်သော အံ့ဖွယ်ရှစ်မျိုးတို့နှင့် တပည့်တော်ပြည့်စုံ၏"ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကိုကား တပည့်တော် မသိပါ-ဟု ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားလေ၏။

ထို့နောက် ထိုရဟန်းသည် ဥဂ္ဂသူဌေးအိမ်မှ ဆွမ်းခံခဲ့၍ နေရာမှ ဖဲသွားခဲ့ကာ ဆွမ်းစားပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုး၍ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလျက် မိမိနှင့် ဥဂ္ဂသူဌေးတို့ ပေး,ပြေ=ပြောဆိုခဲ့သမျှ စကားအလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရား ထံ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းကို—

"ရဟန်း....ကောင်းစွာ ကောင်းစွာ၊ ကောင်းစွာ ပြေကြား ပြောဆို လိုသူသည် ဥဂ္ဂသူဌေးပြောကြားသည့်အတိုင်း ပြေကြားပြောဆိုရာ၏။

ရဟန်း....ဥဂ္ဂသူဌေးကို သူဖြေကြားသည့် အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏–ဟု ငါဘုရား မိန့်ကြားအပ်ပေ၏။ ရဟန်း....ဥဂ္ဂသူဌေးကို သူဖြေကြားသည့် အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသူဟူ၍ မှတ်ယူလေလော့"—

ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ။(ဤကား ဥဂ္ဂသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့ဖြည်း)။

(၇) အမှတ်ပါ ဥဂ္ဂဟသူဌေး၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး

အခါတပါးဌ ဗြတ်စွာဘုရားသည် ဝင်္ဂီတိုင်း ဟတ္ထိဂါမအရပ်(ဆင်ရွာ)ဌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ရဟန်းတော်တို့ကို "ရဟန်းတို့.... ဟတ္ထိရွာသား (=ဆင်ရွာသား) ဥဂ္ဂတသူဌေးကို အံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူဟူ၍ မှတ်ယူကြကုန်လော့" ဟု အကျဉ်းမျှ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက် ရဟန်းတပါးသည် ရှေးနည်းအတူ နံနက်အခါ ဥဂ္ဂတသူဌေးနေအိမ်သို့ ကြွရောက်၍ ဥဂ္ဂတသူဌေးကို ရှေးဖော်ပြုရာပါ ရဟန်းအတူ မေးလေ၏။ ဥဂ္ဂတသူဌေးက ရှေးဥဂ္ဂသူဌေးနည်းတူ လျှောက်ထား၍ မိမိ၏ အံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးကို ဖြေကြား လျှောက်ဆိုသည်မှာ—

"(၁) အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်သည် မိမိပိုင်အည့် နှာဂဝန္ဓုယျာဥ် (=ကုံ့ကော်ထောဥယျာဉ်) ဌ အာရုံငါးပါး လိုက်စားမှီးမိုက်ပျော်ပိုက်နေစဉ် ဗြတ်စွာဘုရားကို ရှေးဦးအစ အဝေးမှပင် ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပ်ပိုင်နက် တပည့်တော်၏ စိတ်သည် ဗြတ်စွာဘုရား၏ အပေါ်ဌ အကြင်းမဲ့ ယုံကြည် ကြည်ညိုရှိ၍ သွားပါသည်၊ သေယစ်မှုးမှ သည်လည်း ချုပ်ငြိမ်း၍ သွားပါသည်။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏ အဖိုရာ "ဗြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရသည်နှင့် တပ်ပိုင်နက်ပင် ဘုရားရှင်၏ အပေါ်ဌ အကြင်းမဲ့ ယုံကြည် ကြည်ညိုခြင်း, သေယစ်မှုးမှ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း" တည်းဟူသော ဤ ပဌမအံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၂) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် သဒ္ဓါရှိန်းစို ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိလျက် ဗြတ်စွာဘုရားသို့ ဆည်းကပ်ပါသည်၊ တပည့်တော်အား ဗြတ်စွာဘုရားသည် မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရားလမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် (၁) ဒါနကထာ, (၂) သီလကထာ, (၃) သဂ္ဂကထာ, (၄) မဂ္ဂကထာ တို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဟောကြားတော်မူပါသည်၊ ထိုသို့ ဟောကြားတော်မူသဖြင့် တပည့်တော်၏အဖိုရာ ခံ့သော စိတ်ရှိ, နူးညံ့သောစိတ်ရှိ, ပိတ်ပင်ခြင်း နီဝရဏမှ ကင်းသော စိတ်ရှိ, တက်ကြွ ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိ, ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်ကို

သီတော်မှုသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်တော်အား ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂဟူသော သစ္စာလေးဝ သာမုက္ကံသိက ဓမ္မဒေသနာကို ဟောကြား ပြသတော်မူပါသည်။ ထိုအခါ တပည့်တော်သည် အနာဂါမိဖိုလ်ရောက် ဓမ္မစက္ခုအာသီဘာဏ် ပေါက်ခဲ့ပါသည်=အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ပြီးလျှင် လောကုတ္တရာသရဏာဂုံခံယူ၍ ဗြဟ္မစရိယပဋ္ဌမကသိုလ်ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးခဲ့ပါသည်။ အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်၏အဖိုရာ ဤကဲ့သို့ "မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးဇွတ် တရားနာရ၍ အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ရှိကာ လောကုတ္တရာသရဏာဂုံနှင့်တကွ ဗြဟ္မစရိယပဋ္ဌမကသိုလ်ကို ခံယူဆောက်တည် ကျင့်သုံးခြင်း" တည်းဟူသော ဤ ဒုတိယ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၃) အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်မှာ ကုမာရီအရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားလေးယောက်တို့ ရှိကြပါသည်။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်သည် အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ပြီးသောအခါ အိမ်သို့ ပြန်လာကာ ထိုမယားလေးယောက်တို့ကို ခေါ်၍ "နှမတို့....ငါသည် ဗြဟ္မစရိယပဋ္ဌ-
" မက သိုလ်ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးအပ်လေပြီ၊ အလိုရှိသော နှမသည် ဤ.. အိမ်ဌပင်လျှင် စည်းစိမ်တို့ကိုလည်း သုံးဆောင် ခံစားလော့၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်တို့ကိုလည်း ပြုလော့၊ ဆွေမျိုးမိဘအိမ်သို့ ပြန်လိုလျှင်လည်း စားသုံးလောက်အောင် ဥစ္စာများကို ယူဆောင်၍ ဆွေမျိုးမိဘအိမ်သို့ ပြန်လော့၊ သို့မဟုတ် ယောကျ်ားတပါးကို အလိုရှိကြလျှင်လည်း 'အဘယ် ယောကျ်ားအား သင်တို့ကို ပေးရမည်ဆိုသည်ကို' ပြောကြား ကြလော့" ဟု ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားပါသည်။ အရှင်ဘုရား.... ဤသို့ ပြောဆိုအပ်သော် မယားကြီးသည် "အရှင်.... ကျွန်တော်မကို ဤမည်သော ယောကျ်ားအား ပေးစားပါလော့" ဟု ဆို၏။ အရှင်ဘုရား.... ထိုအခါ တပည့်တော်သည် ထို ယောကျ်ားကို ခေါ်စေ၍ လက်ဝဲလက်ဖြင့် မယားကြီးကို ကိုင်လျက်, လက်ျာလက်ဖြင့် ရေကရားကို ကိုင်ပြီးလျှင် ထိုယောကျ်ားအား ထိုမယားကြီးကို စွန့်လှူ ပေးစားလိုက်ပါ၏။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် ကုမာရီရွယ် နုနယ်ပျိုမျစ်သော မယားကြီးကို ထိုသို့ စွန့်လှူ ပေးစားလိုက်သည်ရှိသော် စိတ်တမျိုး ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်၍ မသွားပါ။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏အဖိုရာ "မယားကြီးကို ယောကျ်ားတပါးအား ပေးစားစွန့်လှူ လိုက်ရုံသော်လည်း စိတ်တမျိုး ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်မှု မရှိခြင်း" တည်းဟူသော ဤ တတိယ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၄) အရှင်ဘုရား ...တပည့်တော်၏အိမ်၌ ရှိသမျှစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို ကောင်းသောအကျင့်ရှိတော်မူကြသည့် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခွဲခြားအပ်ပါကုန်။ အရှင်ဘုရား .....တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "မိမိ၏ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသမျှတို့ကို သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့နှင့် မခွဲခြားပဲ ဆက်ဆံကုန်၏=သက်ဆိုင်ကုန်၏ဟူ၍ စိတ်ထားခြင်း" တည်းဟူသော ဤစတုတ္ထ အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၅) အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်သည် ရဟန်းတော်မြတ် တပါးပါးသို့ ဆည်းကပ်, ပြုစုလျှင် ရှိသေစွာသာလျှင် ဆည်းကပ်, ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြွပ် ပြုစုပါသည်၊ မရှိမသေ မဆည်းမကပ်, မပြုစုပါ။ ထိုအရှင်က တပည့်တော်အား တရားဟောလျှင် ရှိသေစွာသာလျှင် တရားနာပါ၏၊ မရှိမသေမနာပါ။ အကယ်၍ထိုအရှင်ကတပည့်တော်အား တရားမဟောလျှင် တပည့်တော်သည် ထိုအရှင်အား တရားဟောပါ၏။ အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏အဖိုရာ ယင်းကဲ့သို့ "ရဟန်းသူမြတ်တို့ကို ရိုသေစွာ ဆည်းကပ်ပြုစုခြင်း, ရဟန်းသူမြတ်က တရားဟောလျှင် ရိုဇသစွာ နာယူခြင်း, ရဟန်းသူမြတ်က တရားမဟောလျှင် မိမိက တရားဟောခြင်း" တည်းဟူသော ဤငါးပုံမြောက် အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၆) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်က သံဃာကို ပင့်ဖိတ်အပ်သည် ရှိသော် နတ်တို့သည် ဖျဉ်းကပ်၍ တပည့်တော်ကို "သူဌေး.....ဤမည်သောရဟန်းသည် ရူပကာယ, နာမကာယ=နှစ်ပါးစုံမှ လွတ်မြောက်သော=ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သော ရဟန်းသည် ပညာဖြင့် လွတ်မြောက်သော=ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သော ရဟန်းသည် နာမကာယဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းရှိသော=ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် အထက်ဂဏ်ဖိုလ်သို့ရောက်သော=ဒိट्ठिပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သဒ္ဓါဖြင့် လွတ်မြောက်သော=သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် ပညာတရားဖြင့် အထက်ဂဏ်သို့ အစဉ်လျှောက်သော= ဓမ္မာနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သဒ္ဓါဖြင့် အထက်ဂဏ်သို့ အစဉ်လျှောက်သော=သဒ္ဓါနုသာရီပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤမည်သော ရဟန်းသည် သီလရှိ၏, ကောင်းသောအကျင့်ရှိ၏၊ ဤမည်သောရဟန်းသည် သီလမရှိ, ယုတ်ညံ့သော အကျင့်ရှိ၏" ဟု ပြောလာကြပါကုန်၏၊ ထိုသို့ နတ်တို့ လာရောက်ပြောကြားခြင်းသည် အုံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ။ အရှင်ဘုရား...တပည့်တော်သည် သံဃာတော်ကို ပြုစု လုပ်ကျွေးသည်ရှိသော် "ဤမည်သောပုဂ္ဂိုလ်အားမူ ဒုဿီလဖြစ်သည့်အတွက် ဆန့်ကျင်ယင်

ပေးလှူအုံ့၊ ဤမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားမူ သီလဝန္တဖြစ်သည့်အတွက် မျှားစွာပေးလှူအုံ့"ဟု ဤသို့ စိတ်ဖြစ်သည်ကို မသိစတွေးပါ(ထိုသို့သော စိတ်မျိုး မဖြစ်စတွေးပါ)၊ အရှင်ဘုရား....စင်စစ်သော်ကား တပည့်တော်သည် သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်, ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်=နှစ်မျိုးလုံးဌပင် ညီမျှသော စိတ်ရှိလျက်သာ ပေးလှူပါ၏။ အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖိုရှု ယင်းကဲ့သို့ "သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်, ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်=နှစ်မျိုးလုံးဌပင် ညီမျှ သောစိတ်ရှိလျက်ပေးလှူပြုစုခြင်း" တည်းဟူသောဤခြောက်ခုမြောက် အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၃)., အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ "သူဌေး...မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်ပါ ပေ၏"ဟု ပြောလာကြပါသည်၊ အရှင်ဘုရား....ဤသို့ပြောလာကြသည် ရှိသော် တပည့်တော်သည် ထိုနတ်တို့ကို "သင်နတ်တို့က ဤသို့ပြောကြ သည်ဖြစ်စေ, မပြောကြသည်ဖြစ်စေ (=ခပြောပြော, မပြောမပြော) စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားသည် တရားတော်ကို စ, လယ်, အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားတော်မူအပ် ပေ၏"ဟု ဤသို့ ပြန်လည်ပြောဆိုပါသည်၊ ဤသို့ တပည့်တော်ကို နတ်တို့က ချဉ်းကပ်၍ ပြောလာကြခြင်းသည် အုံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ။ အရှင် ဘုရား...ထိုသို့ နတ်တို့ မိမိထံချဉ်းကပ်လာခြင်း, နတ်တို့နှင့်အတူတကွ စကားပြောရခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် "ငါ့ထံ နတ်တို့ ချဉ်းကပ်ကုန်၏" ဟူ၍ရင်း, "ငါသည် နတ်တို့နှင့် အတူတကွ စကား ပြောရ၏" ဟူ၍ရင်း စိတ်၏တက်ကြွမှုကို တပည့်တော် မသိစတွေးပါ (=စိတ် မတက်ကြွစတွေးပါ)။ အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်၏အဖိုရှု ယင်းကဲ့သို့ "ငါ့ထံသို့ နတ်ဘို့ချဉ်းကပ်ကုန်၏, ငါသည် နတ်တို့နှင့် အတူတကွ စကားပြောရ၏-ဟု စိတ်မာက်ကြွခြင်း" တည်းဟူသော ဤခုနှစ်ခုမြောက် အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

(၄) အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလျင် လက်ဦး (=မြတ်စွာဘုရား၏ အလျင်) အကယ်၍ သေရပါမူ တပည့် တော်ကို မြတ်စွာဘုရားက "ဟတ္ထိဂါမအရပ်သား (=ဆင်ရွာသား) ဥဂ္ဂတသူဌေးမှာ နောက်ထပ်တဖန် ဤကာမဘုံသို့ ပြန်လာရောက် ကြောင်း သံယောဇဉ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ" ဟု မိန့်ကြားတော်မူရာသော အကြောင်းသည် အုံ့ဖွယ်မဟုတ်ပါ၊ (ဤစကားရပ်ဖြင့် 'မိမိအနာဂါမ် ဟရိယာဖြစ်ကြောင်းကို ဖော်ပြသည်)။ အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်၏

အဖိုရာ ဟင်းကဲ့သို့ "နောက်ထပ်တဖန် ဤကာမဘုံသို့ ပြန်လာရောက်ကြောင်း (=သြရမ္ဘာဂိယ) သံယောဇဉ်ဟူ၍ မရှိခြင်း"တည်းဟူသော ဤရှစ်ခုမြောက် အုံ့ဖွယ်တရားသည် ထင်ရှားရှိပါ၏။

ဘုရင်ဘုရား.... တပည့်တော်၏အဖိုရာ ဤအုံ့ဖွယ်တရား ရှစ်ပါးတို့ ထင်ရှားရှိကြပါသည်။ "အဘယ်မည်သော အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့နှင့် တပည့်တော် ပြည့်စုံ၏"ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူသည်ကိုကား တပည့်တော် မသိပါ"–

ဟု ဤကဲ့သို့ လျှောက်ထားလေ၏။ ။(ထိုနောက် အကြောင်းအရာ မျှားမှာ ရှေ ဥဂ္ဂသူဌေးဝတ္ထုနှင့် ထင်မျှတူ၏။ ဤကား ဥဂ္ဂတသူဌေး၏ အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးတို့တည်း။ အဌကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်၌ ဤ သူဌေးနှစ်ယောက်တို့၏အမည်ကို ဥဂ္ဂ-ဟူ၍ချည်း လာရှိသော်လည်း ဤ ယခု ဇောဒဋ္ဌဝဏ်ပါဠိတော်အလာကို ထောက်ဆ၍ ဝေသာလီပြည်သား သူဌေးကို ဥဂ္ဂ-သူဌေးဟူ၍, ဟတ္ထိဂါမအာရပ်သား (=ဆင်ရွာသား) သူဌေးကို ဥဂ္ဂတ-သူဌေးဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြအပ်သည်။ ဤ သူဌေးနှစ်ဦးဘို့ အတွက် အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါးကို အကျဉ်းသရုပ်မျှရေးသားဖော်ပြရန် ဖြစ်သော်လည်း ကြည်ညိုဖွယ်ရှိလှသောကြောင့် အကြောင်းအရာအကျယ်ကိုပါ ရေးသားဖော်ပြအပ်ပေသည်။ ။ဤကား အထူးမှတ်ဖွယ်တည်း)။

ဤကား ဥဂ္ဂတသူဌေး အကြောင်းတည်း။

(ဂ) သူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ဇရူးကောင်းမှု

ဤသူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည်လည်း ပဒုမဗွာရမြို့တော်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီမင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာရသည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာတယောက်ကို "အဝေစ္ဆပသာဒ = သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုယောအရာ"၀ယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အမှိုကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို

ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ သူရမ္ဘသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ သူဌေးမျိုးဝယ် ဖြစ်၍လာလေ၏။ ထိုသူဌေးသား၏ အမည်ကို "သူရမ္ဘသတ္တိသား"ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ ကိုသူရမ္ဘသူဌေးသားသည် အရွယ်ရောက်သည့် နောက်အဖို့ဝယ် အိမ်ရာတ်ခြင်း (= အိမ်ထောင်ကျခြင်း) သာသနာပြင်ပ တိတ္ထိများ၏ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာဖြစ်လျက် လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင်လေ၏။

သူရမ္ဘသူဌေး သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက်တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် နံနက်မိုးသောက်ထ အခါ သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် သူရမ္ဘသူဌေး၏ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရကြောင်း ရှေးကောင်းမှုကို မြင်တော်မူ၍ ဆွမ်းခံချိန်၌ သူရမ္ဘသူဌေးနေအိမ်တံခါးဝသို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူလေ၏။ သူရမ္ဘသူဌေးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မှီးမြင်ရလျှင် "ရဟန်းဂေါတမသည် မြတ်သောမင်းမျိုး၌လည်း ဖြစ်သူမှန်၏၊ လောက၌လည်း အလွန်ထင်ရှား ကျော်ကြားသူဖြစ်၏၊ သို့ရကား ထိုရဟန်းဂေါတမထံမှောက်သို့ မသွားရောက်လျှင် သင့်လျော်ပတ်မည် မဟုတ်ချေ" ဟု ကြံစည်အောက်မေ့၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်သို့ သွားရောက်လျက် ခြေတော်တို့၌ ရှိခိုးပြီးသော် သပိတ်တော်ကို ယူဆောင်ကာ အိမ်တွင်းသို့ ပင့်သွင်း၍ သူမြတ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သောပလ္လင်၌ နေရာပေးထိုင်နေစေပြီးလျှင် ဆွမ်းဆက်ကပ် ပြီးလုပ်ကျွေးပြီးနောက် အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေ့လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် သူရမ္ဘသူဌေးအား စရိုက်နှင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ သူရမ္ဘသူဌေးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သူရမ္ဘသူဌေးကို သောတာပတ္တိဖိုလ်အရောက် ချီးမြှောက် ဆုံးမတော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

မာရ်နတ် အကဲစမ်းလာခြင်း

ထိုနောက် မာရ်နတ်သည် "ဤသူရမ္ဘမည်သည်ကား (တိတ္ထိတို့ တပည့် ဖြစ်၍) ငါတို့၏ ဥစ္စာ = ငါတို့လူသာ ဖြစ်ချေသည်၊ သို့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ယခု သူ၏အိမ်သို့ ကြွတော်မူလေသည်၊ အသို့နည်း(=ဘယ်နယ်လဲ) သူရမ္ဘသည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို ကြားနာရ၍ အရိယမဂ်တရား ထင်ရှားဖြစ်အောင် ပြုနိုင်လေသလော၊ သူ၏အဖို့ရာ ငါ့ဘိုင်နက်ဖြစ်သော အာရုံငါးသွယ် ကာမနယ်ပယ်မှ လွန်မြောက်ခြင်း, မလွန်မြောက်ခြင်းကို လင်းလင်းသိအောင် ငါ စုံစမ်းပေအုံ့" ဟု ကြံစည်၍ မိမိကိုယ်တိုင်က အလိုရှိရာရူပ်ကို ဖန်ဆင်းနိုင်သော တန်ခိုးရှင်ဖြစ်ရကား မာရ်နတ်သားသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တူအောင် တန်ခိုးရုပ်ကို ဖန်ဆင်း၍ သင်္ကန်းကိုင်ပုံ, သပိတ်ကိုင်ပုံ အလုံးစုံကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား၏ အသွင်အပြင်အတိုင်း ပြုလုပ်ကာ မဟာပုရိသလက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ့်နှစ်ပါးတို့ကို ဆောင်သူ ဖြစ်လျက် သူရမ္ဘသူဌေး၏ နေ့အိမ်တံခါးဝ၌ ရပ်တည်လာလေ၏။

သူရမ္ဘသူဌေးသည်လည်း "မြတ်စွာဘုရား တဖန် ကြွလာတော်မူပြန်သည်"ဟု ကြားသိ၍ "ဘုရားရှင်တို့အဖို့ရာ အကြောင်းမဲ့ကြွလာခြင်းမည်သည် မရှိချေ၊ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် တဖန် မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပြန်ပါလိမ့်"ဟု လျှင်မြန်စွာ "မြတ်စွာဘုရား"ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ဘုရားယောင်ဖန် ထိုမာရ်နတ်အထံသို့ သွားရောက်, ရှိခိုး, အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်စာညလျက်

"မြတ်စွာဘုရား....အရှင်ဘုရားတို့သည် ယခုပင်လျှင် ဤအိမ်ဦး ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စကို ပြီးတော်မူ၍ ကြွသွားတော်မူပြီးစ ဖြစ်ပါသည်၊ အဘယ်အကြောင်းကို အစွဲပြု၍ တဖန် ကြွရောက်တော်မူ လာပြန်ပါကုန်သနည်း" ဟု ရိုသေစွာ မေးလျှောက်လေ၏။

မာရ်နတ်သည် "ဒါယကာသူရမ္ဘဋ္ဌ....ငါဘုရားသည် တရား ဟောစဉ်က တခုသော်စကားကို မစဉ်းစားမဆင်ခြင်မိပဲ ဟော ကြားအပ်မိလေပြီ၊ မှန်၏— ငါဘုရားသည် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို 'အားလုံးတို့ပင် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ' ဟု၍ ဟောအပ်မိခဲ့ကုန်ပြီ၊ သို့သော်လည်း ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အားလုံးပင် ဤသို့(အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ) သဘောရှိကြသည်မဟုတ်ကုန်၊ မှန်ပေ၏—ထိုခန္ဓာ ငါးပါးတို့တွင် မြတ်ကြ, ခိုင်ကြ, အခါခပ်သိမ်း တည်ကြသည့် အချို့ ခန္ဓာများလည်း ရှိကြကုန်သေး၏"ဟု အကဲစမ်းစကားပြောကြား လာလေ၏။

သူဌေးမ္ဘဋ္ဌ၏ မတုန်လှုပ်သော သဒ္ဓါတရား

ထိုအခါ သူရမ္ဘဋ္ဌ သောတာပန်သူဌေးသည် " ဤ ယခုစကား ကား အလွန်ဝန်လေး အရေးကြီးသောစကား ဖြစ်ချေသည်၊ မှန်ပါပေသည်—မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အဖို့ရာ မစဉ်းစား မဆင်ခြင် ပဲ ဟောကြား ပြောဆိုခြင်းမည်သည် တစိုးတစိ မရှိချေ၊ မာရ်နတ် သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်တယောက်ဖြစ်သတဲ့၊ ကောင်းပင် ဤယခုပုဂ္ဂိုလ်သည် မာရ်နတ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု အမှန် အတိုင်း ဆင်ခြင်ကြံစည်မိ၍ "သင်သည် မာရ်နတ် မဟုတ်လော" ဟု တိုက်ရိုက်ပင် မေးလေ၏။ ထို မာရ်နတ်၏အဖို့ရာ အရိယာ သာဝကကြီးတဦးက ပြောကြား မေးမြန်းအပ်သော စကားသည် ပုဆိန်ဖြင့် ပေါက်လိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏၊ သို့ရသား မာရ်နတ် သည် မိမိကိုယ် = ပင်ကိုယ်သဘောအတိုင်း မတည်နိုင်တော့ပဲ " ဟုတ်ပါသည် သူရမ္ဘဋ္ဌ....ငါသည် မာရ်နတ်ဖြစ်ပါသည် " ဟု ဖြောင့်မှန်စွာ ပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ သူရမ္ဘသောတာပန်သူဌေးသည် "ဟယ်မာရ်နတ်.... သင်ကဲ့သို့သော မာရ်နတ်ပေါင်း အရာ,အထောင်ပင်သော်လည်း လာရောက်၍ ငါ၏သဒ္ဓါတရားကို တုန်လှုပ်စေခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ချေ၊ ဂေါတမနွယ်ဖွား ရှင်တော်မြတ်ဘုရားကြီးသည် ငါ့အား တရားဟောတော်မူသည်ရှိသော် 'သဗ္ဗေ သမ္မိရာ အနိစ္စာ = ခပ်သိမ်းဥသျှံ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သမ်ိရတရားတို့သည် မမြဲကြကုန်'ဟူ၍ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်တိုင် အသိပေး၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့လေပြီ၊ သင်သည် ငါ၏အိမ်တံခါးဝ၌ မရပ်မတည်လာလင့် " ဟု ဆို၍ လက်ဖျစ်တီးကာ နှင်ထုတ်လိုက်လေ၏။ မာရ်နတ်သည် သူရမ္ဘ၏ စကားကို ကြားရလျှင် တဖန် စကားကို ဖြန်း၍ မပြောဆိုနိုင်တော့ရကား ထိုနေရာ၌ပင်လျှင် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ သူရမ္ဘသည်လည်း ညနေချမ်းအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ မာရ်နတ်ပြုအပ်သော အမှုအရာ အားလုံးကို လျှောက်ထားပြီးလျှင် "ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....ဤသို့လျှင် မာရ်နတ်သည် တပည့်တော်၏ သဒ္ဓါတရားကို တုန်လှုပ်စေခြင်းငှါ အားထုတ်ခဲ့ပါပြီဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

(၇) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်းကိုပင် အခြေပြုတ်ပြု၍ နောက်အခါဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤသူရမ္ဘသူဌေးကို—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ သူရော အမ္ဘဋ္ဌော = ရဟန်းတို့.... သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုကြကုန်သော ငါ၏ဗုဒ္ဓဘုရား၏ တပည့်=သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် သူရမ္ဘသူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ရှိုးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "အဝေဓပသာဒ = သာသနာ၌ သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ် ကြည်ညိုသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဒက်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သူရမ္ဘသူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၉) ဇီ၀ကဆေးဆရာအကြောင်း

(က) ဇီ၀ကမိ ရှေးကောင်းမှု

ဤ ဆရာဇီ၀ကအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၀ယ် ဟံသာ၀တီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥ၀ါသကာတယောက်ကို "ပုဂ္ဂလပွသာဒ = မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုသော အရာ = ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ ကြည်ညိုသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဒက်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘ၀ ဇီ၀ကဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသား သူတော်ကောင်းသည် ကမ္ဘာတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရား မြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလ၀ယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ အဘယမင်းသားကို အစွဲပြု၍ သာလ၀တီမည်သော ပြည်တန်ဆာမ၏ ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေကပ်စွဲ ဖြစ်ပွါးမွေးဖွားလာခဲ့လေသည်။

> ပြည်တန်ဆာမတို့ မည်သည့် သား, သမီး မွေးဖွားလာသောအခါ အကယ်၍ သားယောကျ်ားကလေး ဖြစ်လျှင် တော်ရာလွတ်ရာ စွန့်ပစ်ကြမြဲမမှတာဖြစ်၍ သမီးမိန်းကလေးဖြစ်လျှင် မွေးကျွေးသုတ်သင်ကြမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်လေသည်။

သို့ရကားသာလဝတီ ပြည့်တန်ဆာမသည် ထိုမွေးဖွားစ သူငယ်ကို စကောဒို စကောစုတ်ဖြင့် အိမ်စေမတဇယာက်ကို လူမသိရအောင် အမှိုက်ပုံ၌ စွန့်ပစ်စေခဲ့လေသည်။ ထိုအခါ ထိုသူငယ်ကို အဘယမင်းသားသည် ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးထံသို့ အခစားကွားလေလျှင် အဝေးမှပင် မြင်ရ၍ ဗိမိ၏ မင်းချင်းများကို "အချင်းတို့..... ကျီးများဝိုင်းအုံဝန်းရံ အပ်သော ထိုဝတ္ထုကား အဘယ်အရာနည်း"ဟု ပြောဆို စေ လွှတ်၍ ကြည့်စေရာ မင်းချင်းတို့က "အရှင်မင်းသား... ဖွားသစ်စ သူငယ်ကလေးပါတည်း"ဟု ပြောဆိုကြ၍ မင်းသားက တဖန် "အချင်းတို့... အသက်ရှင်သေး၏လော"ဟု မေးမြန်း၍ "အရှင် မင်းသား ..... အသက်ရှင်ပါသေး၏"ဟု မင်းချင်းတို့ ပြန်ကြား လျှောက်ထားသည်ကို ကြားသိရ၍ ထိုသူငယ်ကို ဗိမိ၏နန်းအိမ်သို့ ပို့ဆောင်စေကာ ဗိမိနန်းအိမ်မှပင် ချမ်းသာစွာ မွေးကျွေးပြုစု၍ ထားစေလေ၏။ ထိုသူငယ်၏အမည်ကို မင်းချင်းတို့က "ဇီဝတိ= အသက်ရှင်ပါသေး၏"ဟု ပြန်ကြား ပြောဆိုအပ်သောကြောင့် ဇီဝတိတိ ဇီဝကော-ဟူသော ဝေါဟာရအရ ဇီဝက-ဟူ၍ မှည့်ခေါ် ကြလေသည်။ ထိုဇီဝက-ဟူသော အမည်ရင်းပေါ်မှာ အဘယ မင်းသား မွေးမြူအပ်သောကြောင့် "ကောမာရဘစ္စ" ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်တိုးဆင့်ကာ "ဇီဝက, ကောမာရဘစ္စ = အဘယ မင်းသားမွေးမြူအပ်သည်=အဘယမင်း၏ မွေးစားသား, ဇီဝက" ဟူ၍ ခေါ်တွင်ကြလေသည်။

အဘယမင်းသား၏ မွေးစားသား ထိုဇီဝကသတ္တိသားသည် အသက် တဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်မြောက် ရောက်လတ်သော အခါ တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွား၍ ဆေးအတတ်ကို တဖက်ကမ်း ရောက် သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့ပြီးလျှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအထံမှ လခရိုက္ခာ ပူဇော်သက္ကာရ ရရှိပြီးနောက် (=ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ သမားတော်ကြီးဖြစ်ပြီးနောက်) စက္ကပဇ္ဇောတမင်း၏ ရောဂါကို ချမ်းသာအောင် ကုသပေးခဲ့လေသည်။ စက္ကပဇ္ဇောတမင်းသည် သမားတော်ကြီး ဇီဝကအား ဆန်လည်း အစီးငါးရာ, အသပြာ

ပေါင်း တသောင်းခြောက်ထောင်, အရုံပုဆိုး အဝတ်အထည် ပေါင်း တထောင်နှင့်တကွ အဖိုးအနှုတ်ကိုတန်သော သိရိတိုင်း ဖြစ် ပုဆိုးအစုံကို ဥဏ္ဏပူဇော်ခ ပြုသဆောက်နှင်း စေခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင် ပေါ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏ ဖြစ်၏။ သမားတော်ကြီး ဇီဝကသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဒေါသမလဓာတ် အားကြီးသော ကိုယ်တော်၌ သိမ်မွေ့သည့် ဝမ်းလားဆေးကိုပေး၍ ဆေးကုသသည်ရှိသော် "မြတ်စွာဘုရား သုံးဆောင်တော်မူအပ်သော ပစ္စည်းလေးရပ်တို့သည် ငါ၏ဥစ္စာအလျှဒါနချည်းဖြစ်ကြစေကုန်သတည်း" ဟု ကြံစည်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မိမိမိုင် သရက်ဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက် (=သရက်တောကျောင်းတိုက်)၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားအား ဆေးကုသပေးပြီးလျှင် ထိုသိဝေယျက=သိရိတိုင်းဖြစ် ပုဆိုးအစုံကို ကပ်လှူ၍ "မြတ်စွာဘုရား....ဤသိရိတိုင်းဖြစ် ပုဆိုးအစုံကို အရှင်ဘုရားတို့သာလျှင် သုံးဆောင်တော် မူကြပါကုန်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ ထိုပုဆိုးအစုံနှင့်တကွ အရုံဖြစ်သော ပုဆိုးအဝတ်အထည် တထောင်ကို ရဟန်းသံဃာအား လှူဒါန်းလေ၏။

(ဤကား–ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း၌ အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် ဇာတဋ္ဌဝဏ္ဏနာအဖွင့်၌ လာသည့်အတိုင်း ရေးသားအပ်သော ဇီဝက ဆေးဆရာ၏ အကြောင်းအရာဝတ္ထု အကျဉ်းတည်း။ ဝတ္ထုကြောင်း အကျယ်ကို ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန် ဝိနယ မဟာဝဂ်ပါဠိတော် ၇-စီဝရက္ခန္ဓက စာမျက်နှာ ၃၈၁-မှ စ၍ ကြည့်ဖြစ်အောင် ကြည့်ရှုကုန်လော်။)

(၇) ဇာတက်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖိုဝယ် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို ဇာတက်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဇီဝကသမားတော်ကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ပုဂ္ဂလပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ ဇီဝကော ကောမာရဘစ္စော = ရဟန်းတို့.....ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြည်ညိုကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် အဘယမင်းသား၏ မွေးစားသား ဇီဝကသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ = ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ ကြည်ညိုသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးခ်ီ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဇီဝကဆေးဆရာ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၀) နကုလပိဟုသူဌေးအကြောင်း

(က) သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ နကုလပိတုသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ တံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးကောင်းသား ဖြစ်လတ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသကာဘယောက်ကို "ဝိဿာသက = ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အကျွမ်းဝင် = ရင်းနှီးသော စကားကို ပြောကြားသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ကေဒဂ်ရာထူးခ်ီ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်၍ အားကျကာ အမိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းတတ်နာမှ ပြုလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ နကုလဒိတုသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုသူတော်ကောင်း အမျိုးကောင်းသားသည် ကမ္ဘာတသိန်း ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူရာကာလဝယ် ဘဂ္ဂတိုင်း အဝင်အပါ သုသုမာရဂိရိမြို့၌ သူဌေးမျိုးဝယ် လာရောက်ဖြစ်ပွားလေ

သည်။ (သူဌေးဇနီးမောင်နှံ နှစ်ယောက်လုံးပင် သားဖြစ်သူ "နကုလ"ကို အစွဲပြု၍ ဖခင်သူဌေးမှာ "နကုလပိတု"ဟု အမည်တွင်၍ မိခင်သူဌေးကတော်မှာ "နကုလမာတု"ဟု အမည် အသီးအသီး တွင်ကြလေသည်)။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလတ်သော် သုသုမာရဂိရမြို့သို့ ရောက်တော်မူ၍ ဘေသကဋ္ဌာမည်သော တောအုပ်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏။ ။(မြို့တည်သောအခါ မိကျောင်းမြည်သည်ကို အစွဲပြု၍ မြို့အမည်ကို သုသုမာရဂိရ-မြို့ဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ဘေသကဋ္ဌာမည်သော ဘီလူးမ စိုးအုပ်သည့်တော ဖြစ်သောကြောင့် တောအမည်မှာ "ဘေသကဋ္ဌာ" မည်တွင်လေသည်)။

ထိုအခါ နကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့သည် သုသုမာဂရိရမြို့နေ လူအပေါင်းတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ လာရောက်ကြသည်ရှိသော် ရှေးဦးပဌမအကြိမ် မြင်လျှင်မြင်ခြင်း ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးလုံးပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "ဤသူကား ငါတို့၏သားကြီးတည်း"ဟု သားဟူသောအမှတ်သညာကို ဖြစ်စေကြ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့၌ တုပ်ဝပ်ပြီးလျှင် "ချစ်သား....သင်သည် ဤမျှကာလကြာအောင် ငါတို့မိဘများကို စွန့်ပစ်၍ အဘယ်အရပ်သို့ လည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေသနည်း"ဟု တည်ကြည်တည်တည်း ပြောဆိုကြလေသည်။

(နကုလပိတု သူဌေးကြီးသည် ရှေးအခါ ဘဝ ငါးရာတို့ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ ဘခမည်းတော်ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး ဘထွေး(အဖေ၏ညီ), ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး ဘကြီး (အဖေ၏အစ်ကို), ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး ဦးကြီး (အမေ့မောင်) ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ နကုလမာတု သူဌေးကတော်ကြီးသည်လည်း ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ မယ်တော် ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး မိထွေး (=အမေ့ညီမ=ဒေါ်လေး), ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး မိကြီး (အမေ့အမ =ဒေါ်ကြီး),ဘဝငါးရာတို့ပတ်လုံး အရီး(=အဖေ့နှမ)ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ဤသို့ ဘဝသံသရာ ရှည်စွာသောကာလပတ်လုံး အချစ်မေတ္တာဓာတ်

ဆက်စပ်ကိန်းဝပ်ခဲ့လေသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကို မြင်ကြ, တွေ့ကြ ရလျှင်ပင် သား-ဟူသော အမှတ်သညာကို ပယ်ကြ၍ မရပ်တည်နိုင်ကြပဲ ထိုကဲ့သို့ အကျွမ်းတဝင် တရင်းတနှီး ဝင်ပြောဆိုကြလေသည်)။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ စိတ်ကျေနပ်ခြင်းသို့ မရောက်ကြသေးသမျှ "ဖယ်ကြလော့"ဟု မိန့်ကြားတော်မမူချေ၊ ထိုသူတို့ စိတ်ကျေနပ်ချိန်ကိုသာ ငုံလင့်နေတော်မူ၏။ ထို့နောက် ထိုမိဘဟောင်းသူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့ မိမိတို့ စိတ်ဒုက္ခလိုအတိုင်း သတိရကြ၍ အလယ်အလတ် မဏ္ဍိုတ္တရပင်ကိုယ်သေတော်သို့ ရောက်ကြသောအခါမှ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အာသယဓာတ်ကို သိတော်မူကာ တရားဟောတော်မူလေသည်။ တရားဒေသနာနိဂုံး ဆုံးခဏအခါ နှစ်ဦးလုံးတို့ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထို နကုလပိတုသူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့ အသက်အရွယ် ကြီးရင့်ကြသောအခါ တဖန် သုသုမာရဂိရမြို့သို့ ကြွရောက်တော်မူလာပြန်လေသည်။ ထိုသူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့သည် "မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပြီ" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရလျှင် ဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးကြကာ နက်ဖြန်ခါ ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်ခဲ့ကြပြီး နောက်တနေ့၌ မိမိတို့အိမ်ဝယ် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို အထူးထူး အပြားပြား များများမြတ်သည့် အရသာရှိသော ဆွမ်း, ခဲဖွယ်, ဆေးဝဋ်တို့ဖြင့် ပြီးစုံလုံလျောက်ကြပြီးနောက် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ ဆည်းကပ်ကြလျက် အပြစ်လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေကြပြီးလျှင် နကုလပိတုသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ငယ်ရွယ်သူ နကုလမာတုသူဌေးမကို ထိမ်းမြားယူဆောင်ခဲ့သည်မှစ၍ စိတ်မျှဖြင့်လည်း နကုလမာတုသူဌေးမကို လွန်ကျူးမိသည်ဟု တပည့်တော် မသိစဘူးပါ၊ ကိုယ်ဖြင့်မူကား အဘယ်

မှာ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအုံးနည်း။ မြတ်စွာဘုရား.....တပည့်တော်တို့သည် ယခုဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏၊ နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

နကုလမာတု သူဌေးကတော်ကြီးကလည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ထိုနည်းအတူပင် "မြတ်စွာဘုရား....နကုလပိတုသူဌေးသည် ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် ငယ်ရွယ်သူ တပည့်တော်မကို ထိမ်းမြားယူဆောင်ခဲ့သည်မှစ၍ စိတ်မျှတြင့်လည်း နကုလပိတုသူဌေးကို လွန်၍ ကျင့်မိသည်ဟု တပည့်တော်မ မသိစဘူးပါ၊ ကိုယ်ဖြင့်မူကား အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါအုံးနည်း။ မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်တို့သည် ယခု ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏၊ နောင်တမလွန် ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်လိုပါကုန်၏" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ (အုံ ၆-၇ ဤမျှသာ စကားအမြွက်မျှ ဖော်ပြသည်၊ စကားအပြည့်အစုံကို ဆက်၍ ပြဆိုပေအုံ)—

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် နကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ကို "ဒါယကာတို့.....ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးသားတို့သည် ယခုဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရုန်, နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရုန် အကယ်၍ အလိုရှိကုန်ဘုံ၊ နှစ်ဦးလုံးတို့သည် (၁) တူမျှသော သဒ္ဓါတရား ရှိကြကုန်ရာ၏၊ (၂) တူမျှသောသီလ ရှိကြကုန်ရာ၏၊ (၃) တူမျှသောစွန့်ကြဲမှု ရှိကြကုန်ရာ၏၊ (၄) တူမျှသော အဘိဉာဏ်ပညာ ရှိကြကုန်ရာ၏။ ယင်းသို့ သဒ္ဓါ, သီလ, စာဂ, ပညာ တူမျှစွာရှိကြ၍လျှင် တို့ဇနီးမောင်နှံတို့သည် ယခုဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရကုန်၏၊ နောင်တမလွန်ဘဝ၌လည်း အချင်းချင်း ရှုမြင်ကြရကုန်၏" ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤတရားဂါထာတို့ကိုလည်း ဆက်၍ ဟောတော်မူ၏—

(၁) ဥဘော သဒ္ဓါ ဝဒညူ စ၊
သညတာ ဓမ္မဇီဝိနော။
တေ ဟောန္တိ ဇာနိပတယော၊
အညမညံ ပိယံဝဒါ။

(ဂဟပတေ = ဒါယကာတို့...)။ ဥဘော = ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့သည်။ သဒ္ဓါ စ = သဒ္ဓါတရားနှင့်လည်းပြည့်စုံကုန်၏။ ဝေဿု စ = အလှူခံတို့၏ စကားအမိုပ္ပါယ်ကိုလည်း နားလည် သိရှိကုန်၏။ သညတာ စ = ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး သုံးပါးလုံးကိုလည်း စောင့်စည်းကြကုန်၏။ တေ ဇာနိပတယော=ထိုဇနီးမောင်နှံတို့သည်။ အညမညံ = အချင်းချင်း (= တယောက်သည် တယောက်ကို)။ ပိယံဝဒါ = ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားကြကုန်လျက်။ ဓမ္မဇီဝိနော စ=တရားသဖြင့် အသက်မွေးခြင်းရှိကြကုန်သည်လည်း။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။

(၂) အတ္ထာသံ ပစုရာ ဟောန္တိ၊
ဖာသုကံ ဥပဇာယတိ။
အမိတ္တာ ဒုမ္မနာ ဟောန္တိ၊
ဥဘိန္နံ သမသီလိနံ။

အာသံ = ထိုဇနီးမောင်နှံတို့၏(အဖွဲ့ရာ)။ အတ္ထာ = အကျိုးတရားတို့သည်။ ပစုရာ = ဆဆတက်ပွါး များကုန်သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။ ဖာသုကံ = ဘေးရန်မဲ့လျှင်း ချမ်းသာစွာနေရခြင်းသည်။ ဥပဇာယတိ=ဖြစ်၏။ သမသီလိနံ = တူမျှသောသီလရှိကြကုန်သော။ ဥဘိန္နံ = ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးသားတို့၏ (အပေါ်၌)။ အမိတ္တာ = ရန်သူတို့သည်။ ဒုမ္မနာ = ကောင်းကျိုးတွေ ပြည့်ဖုံးသဖြင့် နှလုံးမသာ မျက်နှာမလှ မနာလိုကြကုန်သည်။ ဟောန္တိ = ဖြစ်ကုန်၏။

(၃) ဣဓ ဓမ္မံ စရိတ္ဝာန၊
သမသီလမ္ဘတာ ဥဘော။
နန္ဒိနော ဒေဝလောကသ္မိံ၊
မောဒန္တိ ကာမကာမိနော။

ကာမကာမိနော = ဝတ္ထုကာမ အဝဝကို တောင့်တလင့်ဆို အလိုရှိကြကုန်လျက်။ သမသီလမ္ဘတာ = တူမျှ

သော သိလအကျင့်ရှိကုန်သော။ ဥဘော = ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးသားတို့သည်။ ဣဓ = ပစ္စုပ္ပန္န ဤလူ့ဘဝ၌။ ဓမ္မံ = သူတော်ကောင်းတရားကို။ စရိတ္ဝာန = ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြ၍။ နန္ဒိနော = နှစ်သက်ခြင်းဝီတိ ကိုယ်ဝယ် ရှိကြကုန်လျက်။ ဒေဝလောကသ္မိံ = နတ်ပြည်လောက၌။ မောဒန္တိ = နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြရကုန်၏။ ။ (အံ . ၁၊ ၃၇၂-၃။ ဝိဒူဂတတ်တော်မြန်မာပြန် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၃၀၆-၇-မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြသည်)။

(၈) တေဒဏ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

ရှေးဖော်ပြရာပါ နကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ လျှောက်ထားအပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားအပ်သော သုတ္တန်ကို ပဌမသမဓိပိသုတ္တန် ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထို သုတ္တန်တရား သွားကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားဆင်ခြင်လျင် နကုလပိတု, နကုလမာတု သူဌေးကြီး, သူဌေးကဲတော်ကြီး နှစ်ဦးလုံးတို့ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်အံ့ပေါ်၌ သားအရင်းနှင့်မခြား အလွန် အကျွမ်းဝင် ရင်းနှီး အားထားခင်မင်သော စိတ်ရှိကြကြောင်း သိသာပေ၏။ ထိုသို့ အလွန်အကျွမ်းဝင် ရင်းနှီးအားထားခင်မင်သော စိတ်ရှိကြသောကြောင့်ပင် ဖိဖိတို့စိတ်၌ ရှိသမျှကို မရှက်မကြောက် အလုံးစုံ ဖွင့်၍ လျှောက်ထားကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့်ပင် နောက်အဖွဲ့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ နေတော်မူလျက် ဥပါသကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း ဇေတဝဏ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤနကုလပိတုသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ယောက်လုံးတို့၏ ဖော်ပြရာပါ အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီး အားထားသော စိတ်ရှိကြလျက် လျှောက်ထား မေးမြန်းအပ်သော စကားကို အကြောင်းအမျိုးပွတ် ပြုတော်မူ၍ နကုလပိတုသူဌေးကြီးကို—

"ဗေဒဂ္ဂိ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ ဥပါသကာနံ ဝိသာသကာနံ ယဒိဒံ နကုလပိတာ ဂဟပတိ-ရဟန်း

တို့.... (ငါဘုရားနှင့်) အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသော စကားကို ပြောကြားကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့် = သာဝက ဥပါသကာတို့တွင် နကုလပိတု သူဌေးသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဝိဿာသက = ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသောစကားကိုပြောကြားသော အရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဒဂ်ရာထူးခံ့ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား နကုလပိတု သူဌေးအကြောင်းတည်း။

ဤတွင် *ဥပါသကစရိတပိုင်း ပြီး၏။

---

*ဥပါသကစရိတ=ဒါယကာတို့၏ ကျင့်စဉ်လုပ်ငန်း။

ဥပါသိကာစရိတ

(၁) သုဇာတာသူဌေးကတော်အကြောင်း

(က) သူဌေးကတော်၏ ရှေးကောင်းမှု

၅၂ သုဇာတာ သူဌေးကတော်လောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (=သူဌေးသမီး) ဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို ရှေးဦးစွာသရဏဂုံ ခံယူ ဆောက်တည်သော အရာဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူးခံ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အမိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေသည်။ ထိုမြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ သုဇာတာသူဌေးကတော်ဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီး (=သူဌေးသမီး)သည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မမူမီကပင် ဥရုဝေလတောအုပ်အနီး သေနာနိဂုံးဝယ် သေနိယ သူဌေးကြီး၏ သမီး သုဇာတာဖြစ်လာ၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ပညောင်ပင်တပင်၌ (ညောင်စောင့်နတ်ကို တိုင်တည်ကာ) "အကျွန်ုပ်သည် အကယ်၍ ဇာတ်တူအမျိုးအိမ်သို့ လိုက်ပါ၍ ပဌမကိုယ်ဝန်၌ သားယောကျ်ားကို ရရှိခဲ့ပါလျှင် နှစ်စဉ်နှစ်စဉ် ဗလိပူဇော်မှု ပြုပါမည်"ဟု၍ ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ ထိုသုဇာတာ သူဌေးသမီး၏ ထိုဆုတောင်းသည် ပြည့်ဝခဲ့လေသည်။

(သုဇာတာသည် အရွယ်ရောက်လတ်သော် ဗာရာဏသီသူဌေးသားနှင့် အထိမ်းမြားခံ၍ ပဌမကိုယ်ဝန်ဝယ် ယသ-သတ္တိသားကို ဖွားမြင်လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မိမိဆုတောင်းပြည့်ဝသည့်အတွက် နှစ်စဉ်

နှစ်စဉ် ထိုဆုတောင်းထု ပညောင်ပင်သို့လာ၍ ညောင်စောင့်နတ်အား ဗလိပူဇော်မှု ပြုလေသည်။

ထိုသို့ ဗလိပူဇော်မှု ပြုချိန်လာခဲ့ရာ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူမည့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၌ကား အကြိမ်ပေါင်းအနည်းဆုံး ၂၀-ကျော် မျှ ဗလိပူဇော်မှု ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူခန့်မှန်းသင့်ပေ၏။ မှန်၏— မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်တော်မူမည့် ထို မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် လောက်အချိန်၌ သုဇာတာသူဌေးကတော်၏သား ယသ-သူဌေးသား သည်ပင် အိမ်ထောင်ကျ၍ ပြာသာဒ်သုံးဆောင်၌ အလှည့်အလည် အာရုံငါးပါး ခံစားသုံးစွဲ ရှိနေလေပြီ။ ။ဤသို့ အထူးမှာတမ်းခြင်းမှာ— "မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်မည့်နေ့၌ ဃနာနို့ဆွမ်း ကပ်လှူလာသော သုဇာတာကို အရှယ်ခပ်ငယ်ငယ် သူဌေးသမီးကလေး အနေဖြင့်" ခန့်မှန်းတတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။)

သုဇာတာ သူဌေးကတော်သည် မြတ်စွာဘုရားအလောင်း တော် ဒုက္ခရစရိယာကျင့်တော်မူ၍ ခြောက်နှစ်ပြည့်ခြောက်သော မဟာသက္ကရာဇ် (၁၀၃) ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်နေ့ဝယ် "စောစော ပင် ဗလိပူဇော်မှု ပေါ်ပြူပေအုံ့"ဟူ၍ သန်းခေါင်ကျော် မိုးသောက် အချိန်ရောက်လျှင်ပင် ထ၍ နွားနှားများတို့ကို မိမိ၏အစေခံတို့ကို နှိုးကြွစ်စေလေသည်။ ထိုနေ့၌ နွားငယ်တို့သည် အမိနွားမ၏ နို့တိုင်နားသို့ (အလိုက်သိကြသည့်အလား) မလာရောက်ကြကုန်၊ နို့တိုင်အနီး၌ နို့ကြွစ်ခွက်ကို ဆောင်အပ်လျှင်ပင် မကြွစ်ရဲ အလိုလို သူ့ဓမ္မတာဖြင့် နို့ရည်အယဉ်တို့ ဆွင်ဆွင်ယိုစီး၍ ကျလာကုန်၏။ သုဇာတာသူဌေးကတော်သည် ထိုအံ့ဖွယ်ကို တွေ့မြင်ရ၍ ကိုယ်တိုင်ပင် နို့ရည်ကို ခံယူလျက် အိုးသစ်၌ ထည့်ပြီးလျှင် ကိုယ်တိုင်ပင် မီးမွေး၍ ဃနာနို့ဆွမ်းကို စတင် ကျိုချက်လေ၏။

ထို ဃနာနို့ဆွမ်းကို ကျိုချက်အပ်သည်ရှိသော် အလွန်အလွန် ကြီးကုန် ကြီးကုန်သော အမြှုပ်များ ထပေါ်၍ လက္ခဏာရစ်လှည့် ကြကာ အိုးအတွင်း၌သာ လည်၍နေကုန်၏၊ အမြှုပ်တပေါက်မျှ အပြင်သို့ မထွက်ကျချေ။ မဟာပြဟ္မာကြီးသည် ဗြဟ္မာ့ထီးဖြူကို ဆောင်းမိုးလျက်, လောကပါလ နတ်မင်းကြီးလေးဦးတို့သည်

သန်လျက်ကိုယ်စီ စွဲကိုင်ကြကာ စောင့်ရှောက်ကုန်လျက်, သိကြား မင်းသည် မီးစများကိုလှိုကာ မီးကိုမှုတ်လျက်, နတ်တို့သည် လေးကျွန်းတို့၌ရှိသည့် ညြစာကို စုယူကြကာ နှီးဃနာအိုးအတွင်း သို့ ထည့်ကြကုန်လျက် ဤဆိုအပါပြီး နည်းအတိုင်း ဝေယျာဝစ္စကို ရွက်ဆောင်ကြလေသည်။

သုဇာတာသူဌေးကတော်သည် တနေ့တည်းမှာပင် ဤအုံ့ဖွယ် တို့ကို တွေ့မြင်ရ၍ ပုဏ္ဏာကျွန်မကို ခေါ်ပြီးလျှင် " အမိပုဏ္ဏာ.... ယနေ့ ငါတို့၏ ညောင်စောင့်နတ်သည် အလွန်လျှင် စိတ်ကြည်ပုံ ရ၏၊ ငါသည် ဤမျှကာလကြာအောင် ဤသို့သော အုံ့ဖွယ်များကို ရှေးအခါက တကြိမ်မျှ မမြင်အပ်စဘူးပါ၊ လျင်မြန်စွာသွား၍ နတ်မင်း၏ နေရာညောင်ပင်ကို သုတ်သင်ပါလော့" ဟု ပြောဆို လွှတ်လိုက်လေ၏။ ပုဏ္ဏာကျွန်မသည် " ကောင်းပါပြီ အရှင်မ..." ဟု သူဌေးကတော်၏ စကားကို ဝန်ခံ၍ ဆောဆောလျှင်လျှင် ပညောင်ပင်ရင်းသို့ သွားရောက်လေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော်သည်လည်း ဆွမ်းခံချိန်ကိုင့်မျှော်တော် မူကာ စောစောပင် သွားရောက်၍ ပညောင်ပင်ရင်း၌ ထိုင်နေ တော်မူလေသည်။ ပညောင်ပင်ရင်းကို သုတ်သင်ရန်သွားသော ပုဏ္ဏာကျွန်မသည် အိမ်သို့တဖန် ပြန်လာပြီးလျှင် သုဇာတာသူဌေး ကတော်အား " အရှင်မ.... ပညောင်ပင်စောင့် နတ်မင်းသည် ကိုယ်တိုင် ဆင်း၍ ပညောင်ပင်ရင်း၌ ထိုင်နေပါသည်" ဟု တအံ့ တသြ ပြောဆိုလေ၏။ သုဇာတာသူဌေးကတော်သည် " ဟယ် ကျွန်မ.... အကယ်၍ သင်ပြောသည့်အတိုင်း မှန်ကန်လျှင် သင့်ကို ငါ ကျွန်မအဖြစ်မှ လွှတ်မည်" ဟု ပြော၍ အဆင်တန်ဆာအစုံကို ဝတ်ဆင်လျက် အဖိုးတသိန်းတန် ရွှေခွက်၌ နှီးဃနာဆွမ်းကို ခူးထည့်ပြီးနောက် အခြားရွှေခွက်တခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ပြီးလျှင် အဝတ် ဖြူပိတ်ချောများဖြင့် ရစ်ပတ်လျက် ထက်ဝန်းကျင်မှ နံ့သာပန်း ဆိုင်းများကို တွဲလျားချကာ ကိုယ်တိုင်ပင်ရွက်၍ သွားလေလျှင် ဘုရားအလောင်းတော်ကို မြင်ရ၍ အားကြီးသောဝိတိကို ဖြစ်စေ ကာ မြင်ရာအရပ်မှစ၍ ကိုယ်ကို ညွှတ်လျက်, ညွှတ်လျက် သွား

ရောက်ပြီးလျှင် ဦးခေါင်းမှ ခွက်ကိုချ၍ ဖွင့်ပြီးသော် ရွှေခွက်နှင့် တကွ နို့ဃနာဆွမ်းကို အလောင်းတော်၏လက်၌ ဆက်ကပ်, ရှိခိုးပြီးလျှင် "အကျွန်ုပ်၏ စိတ်နှလုံးအလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝသကဲ့သို့ အရှင်တို့၏အလိုဆန္ဒလည်း ပြည့်ဝပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်း မင်္ဂလာစကား ပြောကြား၍ ဖဲသွားလေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော်သည် နေရဟူရာမြစ်ကမ်းနားသို့ သွားရောက်၍ ရွှေခွက်ကို ကမ်းနားခွဲထားပြီးသော် ရေချိုးပြီး ကမ်းသို့ တဖန် ပြန်တက်တော်မူ၍ လေးဆယ့်ကိုးလုပ် ပြီလုပ်ကာ နို့ဃနာ ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် ရွှေခွက်ကို နေရဟူရာမြစ်ကြော်၌ မျှောပြီးနောက် အစဉ်သဖြင့် မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ သက်ရောက်တော်မူကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သုံးလောကထွတ်ထား သမ္ဗညုဘုရား အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီး၍ မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၏ အနီးခွဲပင် သဏ္ဌာသဏ္ဌာဟ စံနေတော်မူပြီးနောက် ဋုသိပတန မိဂဒါဝုန်သို့ ကြွရောက်ပြီးလျှင် ဓမ္မစက္ကြာတရားဦးကို ဟောတော်မူပြီးလျှင် သုဇာတာသူဌေးကတော်၏သား ယသ-သတ္တိသား သူဌေးသား၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု = ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူသဖြင့် သစ်ပင်ရင်းတခုသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ယသ-သူဌေးသားသည်လည်း တိုညှဉ်၏အခြားမဲ့ခွ် မောင်းမ ဆောင်ကို မြင်ရ၍ သံဝေဂဖြစ်ရှိကာ "ဥပဒ္ဒုတံ ဝတ ဘောဘော = အိုး....သူဇရာ,ကိုယ်ပါ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုးဌ၏ ဒုက္ခအိုးကြီးကို အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာတရားတို့ ထိပါးနှိပ်စက်လှချည်တကား၊ ဥပသဋ္ဌံ ဝတ ဘောဘော = အိုး ....သူဇရာ, ကိုယ်ပါ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုး ဌ၏ဒုက္ခ အိုးကြီးကို အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာတရားတို့ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် အပ်လှချည်တကား"ဟု ညည်းတွားပြောဆိုကာ နေဒေါမ်မှထွက်ခဲ့ ၍-မြို့ပြင်ပ၌ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်လျက် တရား ဘေသနာကို ကြားနာရသောကြောင့် သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်းကာ သိမြင်ဆိုက်ရောက်လေ၏။ (အဂ်ုတ္တရအဋ္ဌကထာ ၁၊

မျက်နှာ ၃၁၀-အလို အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ် သုံးပါးတို့ကို ထိုးထွင်းကာ သိမြင်ဆိုက်ရောက်လေ၏)။

ထိုနောက် ယသ-၏ ဖခင် သူဌေးကြီးသည် ဖဝါးခြေထပ် လိုက်ပါလတ်၍ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ယသသူဌေးသား၏ သတင်းကို မေးလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား သည် ယသသူဌေးသားကို တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဖုံးကွယ်ထား၍ ဖခင် သူဌေးကြီးအား တရား ဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ဖခင်သူဌေးကြီး သောတာပတ္တိဖိုလ်၌တည်၍ ယသသူဌေးသား အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ယသသူဌေးသားကို ဟေတိကဋ္ဌ ခေါ်တော်မူ၏။ ထိုခဏမှာပင် ယသသူဌေးသား၏အဖိုရာ လူ၏အသွင် ကွယ်ပျောက်၍ ဣဒ္ဓိမယသပိတ်,သင်္ကန်း ပရိက္ခရာတို့ကို ဆင်မြန်း ပြီးဖြစ်ကာ ယသသူဌေးသားသည် ဟေတိကဋ္ဌ ရဟန်း ဖြစ်လေ၏။ သူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြွရန် ဖိတ်မန်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်ယသကို နောက်ပါရဟန်း ပြု၍ သူဌေးကြီ ၏အိမ်သို့ ကြွရောက်တော်မူလျက် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးလတ်သော် တရား ဟောတော်မူလေ၏။ ဒေသနာ နိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ အရှင်ယသ၏ မယ်တော် သုဇာတာ သူဌေးကတော်ကြီးသည်၎င်း, အရှင်ယသ ၏ လူဖြစ်စဉ်က ဇနီး ဟောင်းသည်၎င်း သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြ လေကုန်၏။ ထိုနေ့မှာပင် သုဇာတာသူဌေးကတော်ကြီးသည် ချွေးမနှင့်အတူ တကွ တေဝါဒိကသရဏဂုံ၌ တည်လေ၏။ (ဤကား အကျဉ်း သံခေပ အကြောင်းအရာတည်း။ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယဘဏ္ဍ စာမျက်နှာ ၂၇၁-မှ ၂၇၈ တိုင်အောင်၎င်း, ၎င်းစာမျက်နှာ ၅၀၀-မှ ၅၂၇-တိုင်အောင် ၎င်း ပြန်လည်ကြည့်ရှုကြကုန်ရာ၏)။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် အစဉ်အတိုင်း ဥပါသိကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည် ရှိသော် ဤသုဇာတာသူဌေးကတော် ဥပါသိကာကြီးကို—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ပဌမံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တီနံ ယဒိဒံ သုဇာတာ သေနိယဓီတာ = ရဟန်းတို့.....ရှေးဦးစွာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်း = သရဏာဂုံသို့ ရောက်ကြသည့် ဥပါဒုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် သေနိယသူဌေး၏သမီး သုဇာတာ သူဌေးမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"

ဟု ချီးကျူးမိန့်ဖြောက်တော်မူကာ "ပဌမံသရဏာဂမန = ရှေးဦးစွာ သရဏာဂုံခံယူသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သုဇာတာသူဌေးကတော် အကြောင်းတည်း။

---

(၂) ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးအကြောင်း

(က) ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ ဝိသာခါအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးသမီး(သူဌေးသမီး)ဖြစ်လတ်၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာရစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာ တယောက်ကို "ဒါယိက=အလှူအတန်း ပေးကမ်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး=တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ကိကီမင်းကြီး၏ သမီးထွေးဘဝ

တိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာဝယ် ကဿပ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ကာသိတိုင်းရင် ဘုရင်ကိကီ မင်းကြီး၏ ရွှေနန်းတော်ဝယ် ဘုရင့်သမီးတော် ညီအမ ခုနစ်ဖော် တို့အနက် အငယ်ဆုံး အလွေးဆုံး ညီမ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထို အခါ၌—

သမ္ဘဝီ, သမ္ဘာဝုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ, ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ, သုဓမ္မာ စ၊ သံဃဒါသီ စ သတ္တမာ—

ဟူသော သင်္ဂဟဂါထာအတိုင်း ကိကီမင်းကြီးမှာ (၁) သမ္ဘဝီ မင်းသမီး၊ (၂) သမ္ဘာဝုတ္တာမင်းသမီး၊ (၃) ဘိက္ခုနီမင်းသမီး၊ (၄) ဘိက္ခုဒါယိကာမင်းသမီး၊ (၅) ဓမ္မာမင်းသမီး၊ (၆) သုဓမ္မာမင်းသမီး၊ (၇) သံဃဒါသီမင်းသမီး ဟူ၍ သမီးတော် ညီအမ ခုနစ်ဖော်ကို ရှိကြလေသည်။ ထိုသမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့ သည် ဤယခု မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါဝယ်—

ခေမာ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ, ဂေါတမီ။
ဓမ္မဒိန္နာ, မဟာမာယာ၊ ဝိသာခါ စေဝ သတ္တမီ—

ဟူသော သင်္ဂဟဂါထာအတိုင်း အစဉ်အတိုင်း (၁) ခေမာ ထေရီ၊ (၂) ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီ၊ (၃) ပဋာစာရာထေရီ၊ (၄) မိဘုရားတော် မဟာပဇာပတီ ဂေါတမီထေရီ၊ (၅) ဓမ္မဒိန္နာ ထေရီ၊ (၆) မယ်တော် မဟာမာယာမိဖုရား၊ (၇) ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးတို့ အသီးအသီး ဖြစ်လာကြလေသည်။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ ဝိသာခါဖြစ်ခြင်း

ကိကီမင်ကြီး၏ သမီးတော် ခုနစ်ဖော်တို့တွင် အငယ်ဆုံး အလွေးဆုံးဖြစ်သူ သံဃဒါသီမင်းသမီးသည် ဗုဒ္ဓန္တရအသင်္ချေယု တကပ်ပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူခဲ့ ကာလဝယ်

အင်္ဂါတိုင်းဘဒ္ဒိယမြို့၌ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏သားနန္ဒိယသူဌေး၏ အဂ္ဂမဟေသီ သုမနဒေဝီ သူဌေးကတော်ကြီးဝမ်း၌ ကိန်းဝိုက်သန္တေ တည်နေဖြစ်ပွါးလာလေသည်။ ထိုသူဌေးသမီး၏အမည်ကို ဝိသာခါ-ဟု၍ မိဘဆွေမျိုးတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ဝိသာခါ သူဌေးသမီးခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသောအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သေလပုဏ္ဏားနှင့် အခြား ကျွတ်ကိုက်သူ ဝေနေယျတို့၏ ဓဂ်ဖိုလ် ရကြောင်း ရေးကောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်တော်မူ၍ မျှားစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလတ်သည်ရှိသော် အင်္ဂါတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေ၏။

ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦး

ထိုအချိန်၌ မေဏ္ဍကသူဌေးသည် ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် "ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦး"ဟူ၏ အကြီးအမှူးဖြစ်ကာ သူဌေး ပြိုလုပ်နေထိုင်ဆဲ ဖြစ်၏။ ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦးတို့ ဟူသည်မှာ (၁) မေဏ္ဍက သူဌေးကြီး၊ (၂) ထိုသူဌေးကြီး၏ စန္ဒပဒုမာမည်သော သူဌေးကတော်ကြီး၊ (၃) ထိုသူဌေးကြီး၏သား ဓနဉ္ဇယသူဌေး (၄) ထိုဓနဉ္ဇယ သူဌေး၏ သုမနဒေဝီမည်သော သူဌေးကတော်၊ (၅) မေဏ္ဍက သူဌေးကြီး၏ ပဏ္ဍုမည်သောကျွန် = ၅-ယောက်သည် ၅-ဦးတို့ ဖြစ်သည်။ (ထိုသူ ၅-ဦးတို့၏ ဘုန်းအာနုဘော် ကြီးမားပုံကို ဓမ္မပဒ-အဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် ၁၈-မလဝဂ်၊ ၁၀-မေဏ္ဍကသူဌေးဝတ္ထု၊ စာမျက်နှာ ၂၃၇-၈-တွင်မှ အကျဉ်းချုပ် ယူတင်ပြဦးအံ့)—

၁။ ဓမ္ဍကသူဌေးကြီး၏ အာနုဘော်။ ။ယခုသော် မေဏ္ဍက သူဌေးကြီးသည် မိမိ၏ ဘုန်းအာနုဘော်ကို စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်၍ စပါးကျီအလုံးပေါင်း(၂၂ ၅၀)တထောင်နှစ်ရာ ငါးဆယ်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေပြီးလျှင် ဦးခေါင်း ဆေးလျှော်ပြီးနောက် တံခါးဝ၌ ထိုင်နေ၍ အထက်ကောင်းကင်သို့မော်၍ ကြည့်လိုက်ဇ်လသည်၊ ထိုခဏဝယ် သလေးနီစပါ-မိုးကြီး မြီးပြိုးဖြိုန်းဖြိုန်း အုန်းအုန်း ရွာချ၍ စပါးကျီအလုံးပေါင်း (၁၂ ၅၀) တထောင်နှစ်ရာ ငါးဆယ်ဘို့မှာ သလေးနီစပါးတို့ဖြင့် ပြည့်လျက်သား

ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ သူဌေးကြီးသည် ကျန်သည့် အိမ်ရှိလူများ၏ ဘုန်းအာနုဘော်ကိုလည်း စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်၍ သူဌေးကတော်ကြီး, သား, ချွေးမ, ကျွန် ၅သူ လေးဦးတို့ကို "သင်တို့၏ ဘုန်းအာနုဘော်တို့ကိုလည်း စုံစမ်းကြကုန်လော့"ဟု တိုက်တွန်းစကားပြောကြားလေ၏။

၂။ စန္ဒပဒုမာသူဌေးကတော်ကြီး၏ အာနုဘော်။ ။ထိုအခါ စန္ဒပဒုမာသူဌေးကတော်ကြီးသည် အဆင်တန်ဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် လူများအပေါင်း ကြည့်ရှုနေစဉ်ပင် ဆန်များကို(တပြည်ခန့်) ခြင်စေ၍ ထိုဆန်တို့ဖြင့် ထမင်းချက်စေပြီးနောက် တံခါးမှမ်းယ် ခင်းထားအပ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေကာ ရှေယောက်မကို ကိုင်လျက်"ထမင်းဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်"ဟု ကြွေးကြော်စေ၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသော သူတို့အား ခွက်အပြည့်ထည့်၍ ပေးလှူလေသည်။ တနေ့လုံး ပေးလှူသော်လည်း ယောက်မဖြင့် ခပ်ယူသောနေရာသာ ထင်၍ ကျန်သည့်ထမင်းအိုး အရာမယွင်းပဲ ရှိလေသည်။

မဒ္ဒပဒုမာ အမည်ရခြင်းအကြောင်း။ ။ထိုသူဌေးကတော်ကြီး၏ အဖိုရာ ရှေးဘုရားရှင်တို့၏ လက်ထက်တော် အခါကလည်း ရဟန်းသံဃာအား လက်ပဲလက် (ဗယ်ဘက်လက်)ဖြင့် ဆွမ်းအိုး ဆွမ်းဇလုံကို မ ချီလျက် လက်ျာလက် (ညာဘက်လက်)ဖြင့် ယောက်ချို, ယောက်မ, ဌနှုန်းကို စွဲကိုင်ကာ ၅ါနည်းနှင်နှင် သပိတ်အပြည့်ဆွမ်းလှူခဲ့ဘူးသောကြောင့် လက်ပဲလက်(ဗယ်ဘက်လက်)ဖဝါးအပြည့် ပဒုမာကြာပန်း လက္ခဏာ အရေး အသား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၍ လက်ျာလက်(ညာဘက်လက်)ဖဝါးအပြည့် လဝန်းလက္ခဏာအရေးအသား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ထိုပြင်လည်း သူဌေးကတော်ကြီးသည် ရှေးဘုရားရှင်များ လက်ထက်တော်အခါက ရဟန်းသံဃာအား လက်ပဲလက်ဖြင့် မမကရိုဏ် = ရေစစ်ကိုယူကာ သောက်ရေကို စစ်၍ လှူဒါန်းလျက် ထိုမှ, ၅ါမှ သံဃာရှိရာသို့ မမောနိုင်, မပန်းနိုင် လှည့်လည်သွားလာခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထို သူဌေးကတော်ကြီး၏

လက်ျာခြေ(ညာဘက်ခြေ)ဖဝါးအပြည့်လဝန်း လက္ခဏာ အရေး အသား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်၍ လက်ဝဲခြေ (ဗယ်ဘက်ခြေ) ဖဝါး အပြည့် ပဒုမာကြာပန်း လက္ခဏာ အရေးအသား ထင်ရှား ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်၊ ဤဖော်ပြရာပါ အကြောင်းများကြောင့် ထိုသူဌေးကတော်ကြီး၏ အမည်ကို မိဘဆွေမျိုးတို့က "စန္ဒပဒုမာ" ဟု၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

၃။ သားဖြစ်သူ ဓနဉ္ဇယသူဌေး၏ အာနုဘော်။ ။မေဏ္ဍကသူဌေးကြီ၏သား ဓနဉ္ဇယသူဌေးသည်လည်း ဦးခေါင်းဆေးလျှော်ပြီးလျှင် အသပြာထောင်အိတ်ကို ယူ၍ "အသပြာကျပ်တို့ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်" ဟု ဆို၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသောသူတို့အား ခွက်အပြည့် ကျပ်အသပြာတို့ကို ထည့်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးသော်လည်း အသပြာ အိတ်ထဲ၌ ကျပ်အသပြာတထောင် ရှိမြဲရှိ၍ နေလေသည်။

၄။ ချေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီသူဌေးကတော်၏ အာနုဘော်။ ။ထိုမေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ချေးမဖြစ်သူ သုမနဒေဝီ သူဌေးကတော်သည်လည်း အဆင်တန်ဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ကောက်စပါးတောင်းကို ယူ၍ ဟင်းလင်းအပြင်၌ ထိုင်နေလျက် "မျိုးရိုးကွာ ထမင်းတို့ဖြင့် အလိုရှိသောသူတို့သည် လာရောက်ကြကုန်"ဟု ဆို၍ လာတိုင်း လာတိုင်းသောသူတို့အား ခွက်အပြည့် ထည့်၍ ပေးလေသည်။ ထိုသို့ပေးသော်လည်း ကောက်စပါး ထည့်သော တောင်းသည် ပြည့်မြဲတိုင်းသာ လျှင် ပြည့်၍နေ၏။

၅။ ကျွန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏ၏ အာနုဘော်။ ။မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ ကျွန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏသည်လည်း ကျွန်တို့ ဆိုင်ရာ အဆင်တန်ဆာစုံ ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ရွှေထမ်းပိုးတို့၌ ရွှေချည်ကြိုးတို့ဖြင့် နွားတို့ကို ယှဉ်ကၜ ရွှေနင်တံကို စွဲကိုင်လျက် နွားတရုန်းတို့အား နံသာ လက် ၅-ချောင်းရာများပေးပြီး နွားဦး ချိုတို့၌ ရွှေအစွပ်တို့ကို စွပ်လျက် လယ်တောသို့ သွားရောက်ကာ မောင်းနှင်ထွန်ယက်ပြလေသည်။ ထိုအခါ အုံ့ညြိုဖွယ်ရာ လက်ဝဲဘက်မှ ထွန်ရေး

သုံးကြောင်း,လက္ခာဘက်မှ ထွန်ရေးသုံးကြောင်း, အလယ်ဗဟိုမှ ထွန်ရေးတကြောင်းအားဖြင့် ထွန်ရေးအကြောင်း ခုနစ်ကြောင်းတို့ ခွဲထွက်၍ သွားကြလေသည်။

ဇမ္ဗုဒီပ်ကျွန်းအပြင်၌ နေ့ကြသော သူတို့သည် ထမင်း, မျိုးရိက္ခာ, ဌေ, ရွှေ-စသည်တို့တွင် မိမိတို့ အလိုရှိရာကို မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးအိမ်မှသာ လျှင် ယူငင်ကြရလေသည်။ ဤကား ဘုန်းကြီးသူ ၅-ဦးတို့အကြောင်းတည်း။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာစက်ပြန့်နှံ့ရာ ရာဇဂြိဟ်ပြည်နယ်အတွင်း၌ ဤ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးအပြင် ဇောတိကသူဌေး, ဇဋိလသူဌေး, ပုဏ္ဏသူဌေး,ကာကဝလိယသူဌေးဟူ၍ သူဌေးကြီးလေးဦးတို့လည်း ရှိကြသေး၏၊ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးနှင့်သော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာစက် ပြန့်နှံ့ရာနယ်ပယ်၌ "အမိတဘောဂ = သုံးမကုန် စွဲမကုန် စည်းစိမ်ကုံလုံကြွယ်ဝသည့် သူဌေးကြီးပေါင်း" ၅-ဦးတို့ ရှိကြလေသည်။ ။(ထို ၅-ဦးတို့တွင် ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး၏ အကြောင်းကား အထက် ဥတ္တရာဝတ္ထု၌ ထင်ရှားလတ္တံ့၊ ကျန်သူဌေးကြီး ၄-ဦးတို့၏ အကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်ကို ဤဆဌမတွဲအဆုံး ဤကျမ်းနိဂုံးအုပ်ခါနီးမှ ဖော်ပြပေအုံ့)။

အမိတဘောဂသူဌေးကြီး ၅-ဦးတို့တွင် တဦးအပါ အဝင်ဖြစ်သော မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် မိမိတို့၏ ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ ရောက်တော်မူလာကြောင်း သတင်းစကား ကြားသိရလေလျှင် မိမိ၏မြေးမ(=ခနဋ္ဌယသူဌေး၏သမီး) ဝိသာခါသတို့သမီးကို ခေါ်၍ "ချစ်မြေး…ဖိုးဖိုး ယခုပြောပြမည့် ကိစ္စသည် ချစ်မြေး၏အဖွိုရာလည်း မင်္ဂလာကောင်းမှု ကုသိုလ်ဖြစ်၏၊ ဖိုးဖိုးတို့၏ အဖွိုရာလည်း မင်္ဂလာကောင်းမှု ကုသိုလ်ဖြစ်၏၊ ချစ်မြေး၏ ရံရှေ့ဖော် သတို့သမီးငါးရာတို့နှင့် အတူအကွ ရထားအစီးငါးရာတို့ကို ကိုယ်စီကိုယ်ငစီးကြလျက် ကျွန်မငါးရာ ခြံရံအပ်ကာ ချစ်မြေးသည် မြတ်စွာဘုရားအား ခရီးဦးကြိုဆိုမှုပြုလေလော့" ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။

ခုနှစ်နှစ်အရွယ်ကပင် ဝိသာခါ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

ဝိသာခါသတို့သမီးသည် အဖိုး၏တိုက်တွန်းစကားကို ကြားရလေလျှင် အားရဝမ်းသာစွာ အဖိုးပြောဆိုသည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား ခရီးဦးကြိုဆိုမှုပြုလေ၏၊အထူးအားဖြင့်-(အဖိုးဖြစ်သူ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးက သူဌေး၏ဇာတိမာန်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးထိုမှောက်သို့ ရောက်အောင် ရထားစီး၍ သွားရမည်ကဲ့သို့ ပြောဆို မှာကြား လိုက်သော်လည်း) ဝိသာခါ သတို့သမီးသည် အကြောင်းဟုတ်သည်, မဟုတ်သည်တို့၌ လိမ္မာပါးနပ် ယဉ်ကျေးပြီးသူ ဖြစ်သောကြောင့် ရထားစီး၍ သွားသင့်လောက်သော မြေအရပ်တိုင်ရုံသာ ရထားစီး၍ သွားပြီးလျှင် (ရထားနှင့် သွားက အဂါရဝ = မရိုသေမှု ဖြစ်လောက်သည့် အရပ်သို့ ရောက်လျှင်) ရထားမှ ဆင်းသက်၍ ခြေလျှင်သာလျှင် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက်, ရှိခိုးကာ အပြစ်လွှတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိသာခါသတို့သမီး(= သူဌေးသမီး) အား သူမ၏ စရိုက်နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်စွာ တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် ရံရွှေဖော်သတို့သမီးငါးရာတို့နှင့် အတူဘက္ခု သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။

မေဏ္ဍက သူဌေးကြီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက် ဆည်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်လွှတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည် နေလေ၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် မေဏ္ဍက သူဌေးကြီးအားလည်း သူ၏စရိုက်နှင့် လိုက်လျောညီညွတ်စွာ တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသည် တရားဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်၍ = သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီး၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို နက်ဖြန် ကောင်းမှုကုသိုလ်အလှူ၌ ပင့်ဖိတ်ပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ မိမိ၏ အိမ်ဝယ်

မွန်မြတ်သော ခဲ့ဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်း သံဃာကို ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေး ဆက်ကပ်လေ၏၊ ဤနည်းဖြင့် မေဃကသူဌေးကြီ သည် လခွဲ (= ၁၅-ရက်) ပတ်လုံး ကြီးစွာ သော အလှူဒါနကို ပေးလှူခဲ့လေသည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဘဒ္ဒိယမြို့ခံ ချွတ်သင့်သော သတ္တဝါဝေနေယျ ရှိသလောက် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၍ လောလောဆယ် ချွတ်ရန် ဝေနေယျ မရှိသောအခါ ဘဒ္ဒိယမြို့မှ ဖဲကြွတော်မူလေ၏။

ဝိသာခါတို့မိသားစု သာကေတမြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း

သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် ပသေနဒိကောသလ မင်းတရားသည် (မိမိ တိုင်းနိုင်ငံ၌ အမိတဘောဂသူဌေးတဦးမျှ မရှိသေးရကား) ဗိမ္ဗိ-သာရမင်းတရား၏ အထံသို့ "အကျွန်ုပ်၏ အာဏာစက် ပြန့်နှံ့ရာ ကောသလတိုင်းနယ်ပယ်ဝယ် အမိတဘောဂသူဌေးအိမ်ထောင်စု တခုမျှ မရှိဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံသို့ အမိတ ဘောဂသူဌေးအိမ်ထောင်စု တခုခုကို ပို့လွှတ်စေလိုပါသည်"ဟု၍ သာဂါလွှဲ ပို့သစေလွှတ် တောင်းခံလေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးသည် အမတ်တို့နှင့် ထိုအကြောင်းကို တိုင်ပင်ဆွေးနွေးလေ၏။ အမတ်တို့သည် "ကျွန်ုပ်တို့သည် အမိတ ဘောဂသူဌေးကြီးများ အိမ်ထောင်စုကိုကား မည်သည့်နည်း ဖြင့်မျှ မပို့သနိုင်ကြပါကုန်၊ သို့သော်(ကောသလမင်းကြီး စိတ်ကျေ နပ်လောက်အောင်)သူဌေးသားတယောက်ကို ပို့သကြကုန်စို့"ဟု တိုင်ပင်ညီညွှတ်ကြ၍ မေဃကသူဌေးကြီး၏သား ဓနञ္ဇယသူဌေး ကို ကောသလတိုင်းသို့ သွားရောက်နေထိုင်ရန် တောင်းပန် စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးသည် အမတ်တို့၏ စကားကို ကြားသိရ၍ မေဃကသူဌေးကြီ ၏ သား ဖြစ်သူ ဓနञ္ဇယသူဌေးကို ကောသလတိုင်းသို့ သွားရောက်နေထိုင် ရန် တောင်းပန်စကား ပြောကြား၍ ပို့သစေလွှတ်လေသည်။

(ဤ၌။ ။ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာအလိုအားဖြင့် ကောသလမင်းကြီးနှင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကြီးတို့သည် အချင်းချင်း နှမ၏လင်=မောင်လယ်

နှမလယ် တော်စပ်ကြ၍ ကောသလမင်းကြီးက ဗိမ္မိသာရမင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်၍ သူ့ဦးကြီးတဦးဦးကို မိမိ၏ကောသလတိုင်းသို့ပို့လွှတ်ရန် တောင်းခံသောအခါ ဗိမ္မိသာရမင်းတရားကြီးသည် သူ့ဦးကြီးမျှားကို မတုန်လှုပ်, မချောက်ချားစေနိုင်သဖြင့် မေဏ္ဍကသူ့ဦးကြီး၏သား ဓနဥယသူ့ဦးကို ကောသလတိုင်းသို့ လိုက်ပါနေထိုင်ရန် တောင်းပန်တိုက်တွန်း၍ ဓနဥယသူ့ဦးက ဘာဘာတူသဖြင့် ထိုဓနဥယသူ့ဦး အိမ်တောင်စုကို ကောသလမင်းကြီးနှင့်အတူ ထည့်လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်)။

ဓနဥယသူ့ဦးသည် ဘဒ္ဒိယမြို့မှ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့၍ သာဝတ္ထိပြည်မှ ခုနစ်ယူဇနာ ဝေးကွာသည့် နေထိုင်ရန်ချမ်းသာမည့်အရပ်သို့ ရောက်လေလျှင် ကောသလမင်းကြီးကို "ဤအရပ်သည် မည်သူ၏နိုင်ငံနည်း"ဟု မေး၍ ကောသလမင်းကြီ က "သူ့ဦး....ငါ၏နိုင်ငံဖြစ်သည်" ဟု ပြောလေလျှင် ဓနဥယသူ့ဦးသည် "ဤအရပ်မှ သာဝတ္ထိပြည်သည် မည်မျှဝေးကွာပါသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးက "ခုနစ်ယူဇနာထက်၌ သာဝတ္ထိပြည် ရှိ၏"ဟု မိန့်ဆိုလေလျှင် ဓနဥယသူ့ဦးသည် "အကျွန်ုပ်တို့ နေဖို့ရန် သာဝတ္ထိမြို့တွင်းသည် ကျဉ်းမြောင်းပါ၏၊ အကျွန်ုပ်တို့၏ အခြေအရံလူကားများလှစွာ၏၊ အရှင်မင်းကြီးတို့ နှစ်သက်ကျေနပ်တော်မူကြပါလျှင် အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤအရပ်၌ပင် မြို့တည်၍ နေကြပါရစေ"ဟု ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးသည် "ကောင်းပြီ"ဟု ဝန်ခံ၍ ထိုအရပ်၌ မြို့သစ်ဖန်တီးပြီးလျှင် ဓနဥယသူ့ဦးအား အပ်နှင်း၍ သွားလေ၏။ ထိုအရပ်ဝယ် ကိုယ်တိုင်ပင် ဌနထိုင်ရန်ဌာနကို ယူအပ်လေသောကြောင့် မြို့၏အမည်မှာ "သာကေတ"မြို့ဟု မည်တွင်လေသည်။

သာဝတ္ထိပြည်၌ မိဂါရသူ့ဦးကြီး၏သား ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနသတ္တိသားသည် အရွယ်သို့ရောက်ရှိလေပြီး ထိုအခါ ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနသတ္တိသား၏ ဖခင် မိဂါရသူ့ဦးကြီးသည် "ငါ့သား အရွယ်သို့ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ယခုအချိန်ကား ငါ့သားကို အိမ်ရာဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ရမည့် အချိန်ဖြစ်လေသည်"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ "ငါတို့နှင့် ဇာတ်တူအမျိုးအိမ်မှ သတို့သမီးကို ရှာကြလော့"ဟု မှာထားပြောဆိုကာ အကြောင်းဟုတ်သည်, မဟုတ်သည်၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာကြသည့်

ယောက်ျားတို့ကို စေလွှတ်လေ၏။ ထိုသတ္တိသမီးရှာသော လူများသည် သာဝတ္ထိပြည်၌ မိမိတို့ နှစ်သက်အပ်သည့် သတ္တိသမီးကို မတွေ့မမြင်ကြ၍ သာကေတမြို့သို့ သတ္တိသမီးအရှာ သွားရောက်ကြလေ၏။

ထိုနေ့၌ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် မိမိနှင့်အရွယ်တူ ရံရွှေဖော် သတ္တိသမီးငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် ရေသဘင်ကစားရန် မြို့၏ အပြင်ဘက်ရှိ ရေကန်ကြီးတခုသို့ သွားရောက်လေ၏။ သတ္တိသမီးရှာသော သာဝတ္ထိပြည်သား လူများသည်လည်း သာကေတမြို့ဘွင်း၌ လှည့်လည်ကြ၍ မိမိတို့ ကျေနပ်နှစ်သက်လောက်သည့် သတ္တိသမီးကို မတွေ့မမြင်ကြရကား မြို့ပြင်ပတံခါးဝ၌ ရပ်တည်နေကြလေကုန်၏။ ထိုအချိန်၌ မိုးကြီး စ၍ ရွာသွန်းလေ၏။ ထိုအခါ ဝိသာခါနှင့်အတူ မြို့မှထွက်ခဲ့ကြသော သတ္တိသမီးငါးရာတို့သည် မိုးစွတ်မည်မှ ကြောက်ကြသောကြောင့် အလျင်အမြန် ပြေးသွားကြကာ စရပ်တဆောင်သို့ ဝင်ရောက်တည်းခိုကြလေ၏။ သတ္တိသမီးရှာသူများသည် ထိုသတ္တိသမီးငါးရာတို့ အတွင်းမှာလည်း မိမိတို့ကျေနပ်နှစ်သက်လောက်သော သတ္တိသမီးကို မတွေ့မမြင်ကြရကုန်။

အထူးအားဖြင့် ထိုသတ္တိသမီးငါးရာတို့၏နောက်မှ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် မိုးရွာသည်ကိုလည်း မရေမတွက်ပဲ မဆောမလျင်(ဇနွေရရ)သွားခြင်းဖြင့် မိုးအစွတ်ခံလျက်သာ နောက်ဆုံးမှ စရပ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာလေ၏။ သာဝတ္ထိပြည်သား သတ္တိသမီးရှာသည့် လူကြီးများသည် ဝိသာခါကို မြင်ကြရသည်ရှိသော် "ဤလောကဝယ် ရှုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်လှပခြင်း ရှိသော သတ္တိသမီးသည် ဤ(ယခုတွေ့မြင်ရသည့်) သတ္တိသမီးလျှင် လွန်သောအတိုင်းအရည်ရှိသည် ဖြစ်လေရာ၏ (= ဤယခု တွေ့မြင်ရသည့် သတ္တိသမီးထက် တင့်တယ်လှပသော သတ္တိသမီးဟူ၍ မရှိနိုင်လေရာ)။ ဤရုပ်ရည်အဆင်းဟူသည်ကား အချို့သော သတ္တိသမီးများ၏အဖို့ရာ သလဲသီးမည့်ကဲ့သို့ နုနုထွတ်ထွတ် ဖြစ်ရှိနိုင်ပေသည်။ စကားစကို ဖြစ်စေ၍ ပြောဆိုကြည့်ကြမှသာလျှင်

'ဤသတ္တိသမီးသည် ချိုမြိန်သော နှုတ်သံစကား ရှိ၏မရှိ၏' ဟု သိနိုင်ကြပေလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကြလေ၏။ ထိုနောက် လူကြီးများနှင့် ဝိသာခါသူငယ်သမီးတို့ စကားအပြန်အလှန် မေးကြ, ဖြေကြသည်မှာ—

(လူကြီးများ) သမီး....အမိုးသည် အလွန်အရွယ်ရင့်ရော်သော မိန်းမကြီးကဲ့သို့ သွားဘီတကား။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....ဖခင်တို့သည် အဘယ်ကို မြင်၍ ဤသို့ ပြောဆိုကြပါသနည်း။

(လူကြီးများ) သင်ချစ်သမီးနှင့် အတူတကွ ကစား ဝေါ်ဖြစ်ကြသည့် အခြားသတ္တိသမီးများသည် မိုးစွတ်ခံ့သည်မှကြောက်ကြသောကြောင့် အဟုန်လျင်စွာ ပြေးလာကြ၍ ဤဗရပ်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ခိုလှုံကြပါသည်၊ သင်ချစ်သမီးသည်ကား အရွယ်ကြီးသော မိန်းမကြီးကဲ့သို့ ခြေလှမ်းကိုလွန်၍ မလာခဲ့ချေ၊ ထဘီကို မိုးစွတ်မည်ကိုလည်း သင်ချစ်သမီးကား မရေတွက်ပေ၊ အဂယ်၍များ ချစ်သမီးကို ဆင်ဖြစ်စေ, မြင်းဖြစ်စေ လိုက်လာခဲ့လျှင် ချစ်သမီးသည် ဤကဲ့သို့ပင် နံ့နံ့နှေးကန် ပြုလုပ်မည်လော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....ထဘီများဆိုသည်မှာ လောကဓိ ဝယ်၍ရခဲ့သော အရာမဟုတ်ပါ။ သမီး၏အိမ်မှာ ထဘီများကို ရလွယ်လှပါကုန်၏။ အရွယ်ရောက်သည့် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမတို့ဟူသည်ကား ရောင်းကုန်နှင့်တူကြပါသည်၊ မတော်တဆ ပြေးသွားသဖြင့် လက်သော်ဝင်း, ခြေသော်ဝင်း ကျိုးသွားခဲ့ပါမူ အင်္ဂါချို့တဲ့သော မာတုဂါမ မင်းမိန်းမကို ယောက်ျားတို့သည် စက်ဆုပ်ရွံရှာ တံတွေးထွေး၍သာ သွားကြပါကုန်၏၊ ထိုကြောင့် သမီးသည် ဖြေးဖြေးသာ လာခဲ့ပါသည်။

ထိုအခါ လူကြီးများသည် "ဤဇမ္ဗူဒီပ၏ကျွန်းအပြင်မှာ ဤသဘို့သမီးနှင့် တူညီသောမင်းမိန်းမသည် မရှိချေ၊ရှုစ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသကဲ့သို့ ခြေခြေငံငံ ပြောဆိုသောအသံ မှာလည်း သာယာ ချိုမြိန်လှပေ၏။ အကြောင်းဟုတ်သည်, မဟုတ်သည်ကို သိ၍ ပြောဆိုပေ၏။ =,အရည်အချင်း, အဆင်း အသံ = ဤနှစ်တန်နှင့် လောက်ငံကုံလုံသူ ဖြစ်ပေ၏"ဟု ကြီးစည်ဆင်ခြင်ကြပြီးလျှင် ဝိသာခါ၏အပေါ်၌ ပန်းလုံးကို ပစ်တင်လိုက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် "ငါကား ရှေးအခါက အသိမ်းအပိုက် မခံရသေးသူ ဖြစ်ချေသည်၊ ယခုမှာကား အသိမ်းအပိုက်ခံရပြီးသူ ဖြစ်ချေပြီ"ဟု ကြီးစည်ဆင်ခြင်၍ ယဉ်ကျေးသောအခြင်းအရာဖြင့် ထိုနေရာမှာပင် မြေ၌ ထိုင်လိုက်လေ၏။ ထိုအခါ လူကြီးများသည် ဝိသာခါသူဌေးသမီးကို ထိုနေရာ၌ပင် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့် ဝန်းရံကြလေကုန်၏။ ဝိသာခါသူဌေးသမီးသည် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ ဝန်းရံပြီး၍ ဖုံးလွှမ်းအုပ်ခြုံ လုံလုံသောအဖြစ်ကို သိရှိပြီးမှ ကျွန်မအပေါင်းခြံရုံလျက် ခိမိအိမ်သို့ သွားလေ၏။ မိဂါရသူဌေး၏ လူကြီးများသည်လည်း ဝိသာခါသူဌေးသမီးနှင့် အတူတကွပင် ဓနဥယသူဌေးကြီး၏အထံသို့ လိုက်ပါသွားရောက်ကြလေကုန်၏။

ထိုနောက် ဓနဥယသူဌေးကြီးနှင့် လူကြီးများ အချင်းချင်း ကြောင်းလမ်းစကား ပြောကြားကြသည်မှာ—

(ဓနဥယသူဌေးကြီး) အမောင်တို့....အမောင်တို့သည် အဘယ်ရွာ၌ နေသူများ ဖြစ်ကြပါသနည်း။

(လူကြီးများ) အရှင် သူဌေးမင်း.... အကျွန်ုပ်တို့သည် သာ၀တ္ထိပြည်နေ မိဂါရသူဌေးမင်း၏ လူကြီးများ ဖြစ်ကြပါသည်။ အကျွန်ုပ်တို့၏ သူဌေးမင်းက အရှင်သူဌေးမင်းတို့၏အိမ်မှာ အရှယ်ရောက်သော သမီးကညာရှိသည်ဟု သတင်းကြားရ၍ အကျွန်ုပ်တို့ကို ကြောင်းလမ်းစကား ပြောကြားကြရန် စေလွှတ်အပ်ပါကုန်သည်။

(ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီး) ကောင်းပြီ အမောင်တို့...အမောင်တို့၏ သူဌေးသည် စည်းစိမ်ဥစ္စာအနေအားဖြင့် ငါတို့နှင့် မတူညီသော်လည်း အမျိုးဇာတ်အားဖြင့်မူ (သူဌေးမျိုးဖြစ်၍) တူညီပေ၏။ စည်းစိမ်ရော, အမျိုးဇာတ်ပါ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့် တူညီမှုတည်းဟူသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူကိုကား လောကဌ ရခဲလှပေ၏။ အမောင်တို့သည် ပြန်ကြကုန်လော့၊ အမောင်တို့၏ သူဌေးအား ငါတို့ကလက်ခံလိုက်ကြောင်းကိုသာ ပြောကြားကြလော့။

မိဂါရသူဌေး၏ လူကြီးများသည် ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီး၏ စကားကို ကြားနာကြပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ကြ၍ မိဂါရသူဌေးအား ဝမ်းမြောက်ဖွယ်စကား, တိုးပွါးမည့်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် "အရှင်သူဌေးမင်း....အကျွန်ုပ်တို့သည် သာကေတမြို့ဝယ် ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီး၏ အိမ်၌ သမီးဝိသာခါ သတို့သမီးကို ရအပ်ခဲ့ပါပြီ"ဟု ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ ထိုစကားကို ကြား၍ မိဂါရသူဌေးသည် "မြတ်သောအမျိုးကြီးအိမ်၌ ငါတို့သည် သတို့သမီးကို ရအပ်ပြီတဲ့"ဟု နှစ်လိုအားရမဲ့ ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် ထိုခဏမှာပင် ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီးအထံသို့ "ယခု (ရက်များမကြာမီ) ပင်လျှင် သတို့သမီးကို လာရောက်ဆောင်ယူကြပါမည်၊ ပြိုသင်ပြိုတိုက်သော ကိစ္စများကို ပြုလုပ်ထားကြစေချင်ပါသည်"ဟု သတင်းစကား သဝဏ်လွှာပါးလိုက်လေ၏။ ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီးကလည်းမိဂါရသူဌေးအထံသို့"ဤပြိုသင်ပြိုထိုက်သောကိစ္စများကို အသင့်ပြုလုပ်ထားဖို့ရန် ငါတို့အဖို့ ဝန်မလေးပါ=တာဝန်မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား သူဌေးကြီးသည်သာ မိမိပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ရမည့်ကိစ္စကိုပြုလုပ်ဆောင်ရွက်စေချင်ပါသည်"ဟု အတုံ့သတင်းစကား သဝဏ်လွှာပြန်၍ပါးလိုက်လေ၏။

ကောသလမင်းကြီး ထိမ်းမြားမဂ်လာပွဲသို့ လိုက်ပါရခြင်း

မိဂါရသူဌေးသည် ကောသလမင်းကြီ ထံသို့ သွားရောက်၍ "အရှင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်မှာ မဂ်လာကိစ္စတခု ဖြစ်ရှိလာပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီး၏ ကျွန်ရင်း ပုဏ္ဏဝဍ္ဎနသတို့သား၏အတွက် ဓနञ္ဇယ

သူဌေးကြီး၏သမီး ဝိသာခါမည်သော သတို့သမီးကို သွားရောက်ဆောင်ယူရပါမည်၊ အကျွန်ုပ်အား သာကေတမြို့သို့ သွားရောက်ရန် ခွင့်ပြုတော်မူကြပါကုန်လော့"ဟု ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထားလေ၏။ ကောသလမင်းကြီးက "ကောင်းပြီ သူဌေးကြီး....ငါတို့ကော လိုက်ပါရန် လိုအပ်ပါသေးသလော"ဟု မေးမြန်းလေလျှင် မိဂါရသူဌေးသည် "အရှင်မင်းကြီး....အရှင်မင်းကြီးတို့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ လိုက်ပါခြင်းကို အကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့သော သူများသည် အဘယ်သို့လျှင် ရနိုင်ပါမည်နည်း(= ရဖို့ရန်မလွယ်ကူ-ဟု ဆိုလိုသည်)"ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ ကောသလမင်းကြီးသည် အမျိုးကြီးနှစ်ဘက်အား ချီးမြှောက်မှုကို ပြုလိုရကား "ရှိပါစေ သူဌေးကြီး....၊ ငါသည်လည်း လိုက်ပါပေအုံ့"ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြား၍ မိဂါရသူဌေးကြီးနှင့်အတူ သာကေတမြို့သို့ လိုက်ပါလေ၏။

ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီးသည်လည်း "ယခုအခါ မိဂရသူဌေးသည် ကောသလမင်းကြီ ကိုပါခေါ်ဆောင်၍ ငါတို့၏ သာကေတမြို့သို့ လာနေပြီတဲ့"ဟု သတင်းစကား ကြားသိရလေလျှင် ကိုယ်တိုင်ပင် ခရီးဦး ကြိုဆို၍ မင်းကြီးကို တမြတ်စာနိုး ခေါ်ယူခဲ့ကာ မိမိ၏ နေအိမ်သို့သွားလေ၏။ အိမ်ရောက်လျှင်ပင် မင်းကြီးအတွက်ရင်း, မင်းကြီး၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါအတွက်ရင်း, မိဂါရသူဌေးနှင့်တကွ လူများအတွက်ရင်း နေရာထိုင်ခင်း, ပန်း, နံ့သာ, ထမင်း-စသည် အလုံးစုံကို အပြီးစီမံလေ၏။ "ဤသူအတွက် ဤအရာ၀တ္ထုကို ရမှသင့်မည်၊ ဤသူအတွက် ဤအရာ၀တ္ထုကို ရမှသင့်မည်"ဟု အားလုံးအတွက် လိုအပ်သည့် အရာ၀တ္ထုမှန်သမျှကို ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီးသည် ကိုယ်တိုင်ပင် သိရှိဆင်ခြင် ပြည့်စုံအောင် စီရင်လေ၏။ ထိုထိုလူအများတို့သည် "ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီးသည် ငါတို့အားသာ ဂရုတစိုက်ပူဇော်မှုကိုပြု၍ နေ၏"ဟု ကြံစည်မှတ်ထင်ကြလေကုန်၏။

တနေ့သ၌ ပသေနဒိကောသလမင်းကြီးသည် ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီးအထံသို့ "သူဌေးကြီးသည် ငါတို့လူတွေ အလွန်များလှသည့်

အတွက် အခါလေးမြင့် ငါတို့အား ပြုစု, ကျွေးမွေးမှုကို ပြုလုပ်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သို့ရကား သတို့သမီး၏ သာဝတ္ထိသို့ လိုက်ပါသွားရောက်ရန်အခါကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားစေချင်သည်"ဟု သတင်းစကား ပို့သစေလေ၏။ ဓနञ္ဇယ သူဌေးကြီးကလည်း မင်းကြီးအထံသို့ "ယခုအခါ မိုးကာလသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ လေးလကြာ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့ လှည့်လည်သွားနိုင်ကြမည် မဟုတ်ပါ၊ အရှင်မင်းကြီး၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့အတွက် ရသင့်သမျှညီသုံ (လိုအပ်သမျှညီသုံ) အလုံးစုံသည် အကျွန်ုပ်၏တာဝန် ဖြစ်ပါစေ၊ စင်စစ်သော်မူ အရှင်မင်းကြီးသည် အကျွန်ုပ်က ပို့သသောအခါမှ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်ကြွစေချင်ပါသည်" ဟု သတင်းတို့ တဖန် ပို့သစေပြန်လေ၏။

ထိုအချိန်မှစ၍ သာကေတ တမ္ဘိလုံးသည် အမြတ်မိုး ပွဲလမ်းသဘင် ခံနေသောရွာကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍ နေလေ၏။ ဤနည်းဖြင့် ဝါတွင်းသုံးလလွန်မြောက် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်သို့ရောက်ခဲ့လေပြီ။ အထူးအားဖြင့် ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီးက မိမိ၏သမီး ဝိသာခါ ဆင်မြန်းဖို့ရန် စီမံနေသော မဟာလတာ တန်ဆာကြီးကား အပြီးသို့ မရောက်သေးချေ။ ထိုအခါ ဓနञ္ဇယသူဌေးကြီး၏ အလုပ်အမှုဆောင်လူကြီးတို့သည် သူဌေးကြီးထံ လာရောက်ကြ၍"အရှင်သူဌေးမင်း...အခြားကြင်းကျန်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုများ မရှိသောဟူ၍, မပြည့်စုံသောဟူ၍ မရှိပါ၊ မပြည့်စုံသော အရာဝတ္ထုမှာ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ ပရိသတ်အတွက် ထမင်းချက်ဖို့ရန် ထင်းများ မလောက်မငေ ဖြစ်နေကြပါသည်" ဟု ဓနञ္ဇယ သူဌေးကြီးအား လာရောက် ပြောကြား ကြေလေကုန်၏။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးက "အမောင်တို့ .... သွားကြကုန်၊ ဆင်တင်းကုပ်, မြင်းတင်းကုပ်များကို ဖျက်ခွါ၍ ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုကာ ထမင်းချက်ကြကုန်လော့" ဟု အမိန့်ပေး ပြောဆိုသဖြင့် အလုပ်အမှုဆောင်လူကြီးများသည် သူဌေးကြီးပြောဆိုသည့်အတိုင်း ဆင်တင်းကုပ်, မြင်းတင်းကုပ်များကို ဖျက်ခွါ၍ ထင်းအဖြစ် အသုံးပြုကြကာ ထမင်းချက်ကြသဖြင့် လ·ဝက် (=၁၅-ရက်အချိန်) လွန်ခဲ့ပြန်လေ

၏။ လ-ဝက် (၁၅-ရက်) လွန်သောအခါ အလုပ်အမှုဆောင် လူကြီးများသည် သူဌေးကြီးအား "အရှင်သူဌေးမင်း...ထင်းများ မလောက်ငပါကုန်"ဟု တဖန် ပြောကြားကြပြန်ကုန်၏။ ထိုအခါ ဓနုဿယသူဌေးကြီးသည် "အမောင်တို့....ယခုအခါ၌ မိုးကာလ ဖြစ်၍ ထင်းများကို ရနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ မောင်တို့ကို ပြုလုပ်ကြစေ ချင်သည်မှာ ငါတို့၏ ပုဆိုးကျီတိုက် (= အုတ်ဂိုဒေါင်) များကို ဖွင့်၍ ပုဆိုးကြမ်း အထည်ကြမ်းတို့ကို ယူဆောင်ကြကာ ကြိုး အလွန်း ပြုလုပ်ကြလျက် ဆီအိုးကြီးများ၌ စိမ်ပြီးလျှင် ထမင်းချက် ကြစေလိုသည်" ဟု အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ဤ နည်းဖြင့် ထမင်းချက်၍ လာခဲ့ကြရာ လေးလတင်းတင်းပြည့်၍ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့သို့ ရောက်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ၌ မဟာ လတာ တန်ဆာကြီးလည်း ပြီးဆုံးလေ၏။

ထိုအခါ ဓနုဿယသူဌေးကြီးသည် သမီးဝိသာခါ အတွက် မဟာလတာတန်ဆာကြီး ပြီးဆုံးကြောင်းကို ကြားသိရ၍ "နက် ဖြန်ခါ၊ သတို့သမီးကို သတို့သားအိမ်သို့ ပို့သရတော့မည်" ဆိုရ သော ယနေ့၌ သမီးဝိသာခါကို မိမိအနီး၌ ထိုင်နေစေပြီးလျှင် "ချစ်သမီး....အရှင်သခင် လင်၏အိမ်၌ နေထိုင်သော အိမ့်ရှင်မ မည်သည် ဤမည် ဤမည်သောအကျင့်ကို သင်ကြားတတ်မြောက် ခြင်းငါ သင့်၏" ဟု အဆုံးအမ = ဩဝါဒကို ပေးလေ၏။ ထို အချိန်၌ မိဂါရာသူဌေးသည် အခြားမဲ့ဖြစ်သော တိုက်ခန်း၌ ထိုင်နေ လျက် ဓနုဿယသူဌေးကြီးက သမီးဝိသာခါအား ပေးအပ်သော ဩဝါဒ = အဆုံးအမကို နာယူ၍ ထောင်နေလေ၏။ ဓနုဿယ သူဌေးကြီးကလည်း သမီးဝိသာခါကို ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဆုံးမ သင်ကြားပေးလေသည်။

"ချစ်သမီး....ယောကျ္မအိမ်၌နေသော ချွေးမမည်သည်—

(၁) အိမ်တွင်းကမီးကို အပြင်သို့ မထုတ်ဆောင်ရ၊

(၂) အပြင်အပ အိမ်က မီးကို မိမိအိမ်တွင်းသို့ မသွင်း ဆောင်ရ၊

(၃) ပြန်ပေးသောသူတို့အားသာ ပေးရမည်၊
(၄) ပြန်မပေးသောသူတို့အား မပေးရ၊
(၅) ပေးသော်ငင်း, မပေးသော်ငင်း ပေးရမည်၊
(၆) ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေရမည်၊
(၇) ချမ်းသာစွာ စားရမည်၊
(၈) ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည်၊
(၉) မိုးကို ရိုသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးရမည်၊
(၁၀) အိမ်တွင်းနတ်တို့ကို ရှိခိုးရမည်"—

ဟု ဤသြဝါဒ ၁၀-ပါးကို သင်ကြားဆုံးမပေးလေသည်။ (ဤသြဝါဒ ၁၀-ချက်၏ အဓိပ္ပါယ်ဆိုလိုရင်းကို အောက် မဟာဗုဒ္ဓဝင် စတုတ္ထတွဲ စာမျက်နှာ ၄၇၉-၄၈၀-တို့၌ ပြန်၍ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီးသည် သမီးဝိသာခါအား ဤသြဝါဒ ၁၀-ပါးကို ပေးပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ အားလုံးသော အသင်းအပင်းတို့ကို စုဝေးစေ၍ မင်း၏ စစ်တပ်အလယ်၌ ပညာရှင်သူကြွယ်ရှစ်ဦးတို့ကို အာမခံယူစေ၍ "အကယ်၍ ရောက်လေရာအရပ်၌ ကျွန်ုပ်သမီး၏အတွက် အပြစ်တစုံတရာ ဖြစ်ရှိခဲ့သော် အမောင်ပညာရှင်သူကြွယ်ကြီးရှစ်ဦးတို့က သုတ်သင်ဖြေရှင်းပေးကြပါလေ"ဟု မှာထားပြောဆိုပြီးနောက် မိမိ၏သမီး ဝိသာခါကို ကိုးကုဋေတန်သော မဟာလတာတန်ဆာဖြင့် တန်ဆာဆင်စေလေသည်၊ သမီးအား နံ့သာမှုန့်ဖိုးအနေဖြင့် လှည်းအစီးပေါင်း (၁၅၄) တရာ့ငါးဆယ့်လေးစီးတို့က ဥစ္စာကို ပေးလေသည်၊ သမီးနှင့် အတူတကွ အမြဲမပြတ် သွားလာ လှည့်လည်ကြမည့် ကျွန်မငါးရာတို့ကိုလည်း, အာဇာနည်မြင်းကသော ရထားအစီးငါးရာတို့ကိုလည်း, အသုံးအဆောင်အမျိုးစုံကိုလည်း တမျိုး တမျိုးလျှင် တရာစီ တရာစီကိုလည်း ပေးလေသည်။ ထိုသို့ ပေးပြီးမှ ကောသလမင်းကြီးနှင့် မိဂါရသူဌေးကို အလျင်လက်ဦး သွားရောက်နှင့်ရန် လွှတ်လိုက်လေ၏။

ထိုနောင်မှ ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီးသည် သမီးဝိသာခါ သွားတော့မည့်အချိန်၌ နွားခြီအုပ်လူကြီးများကို ခေါ်စေပြီးလျှင် "အမောင်တို့.... ငါ့သမီး၏အဖိုရာ ရောက်လေရာအရပ်၌ နွားနို့သောက်သုံးရန် နို့စားနွားမများကိုလင်း, ယာဉ်ကားရန် ဥသဘနွားလားတို့ကိုလင်း လိုပေလိမ့်မည်၊ သို့ရကား ငါ့သမီးသွားမည့်လမ်း၌ နွားခြီကိုဖွင့်၍ အနံ = အပြန့်ပမာဏအားဖြင့် ရှစ်ဥသဘ (တဥသဘလျှင် တာ ၂ ဝ-ရှိသည်) အရပ်သို့တိုင်တိုင် နွားအပေါင်းဖြင့် ပြည့်စေ၍ သုံးဂါဝုတ်ထက်၌ ဤ အမည်ရှိသော ရေစားထားသည့် ချောက်ကြီး ရှိသည်၊ နွားအုပ်အဦးအများ ထိုနေရာသို့ ရောက်မှ စည်သံ အချက်အမှတ်ပေး၍ နွားခြီကို ဖိတ်ကြလော့ " ဟု ပြောဆို အမိန့်ပေးလေ၏။ နွားခြီအုပ်လူကြီးများသည် ကောင်းပါ့ဖြီဟု ဝန်ခံ၍ သူဌေးကြီး ပြောဆိုမိန့်ကြားသည့်အတိုင်း ရွက်ဆောင်စီမံ ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။ နွားခြီတံခါးကို ဖွင့်အပ်သည်ရှိသော် အရေအသား ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးကြသည့် နို့စားနွားမတို့သာလျှင် ထွက်ကြလေကုန်၏၊ တံခါးကို ဖိတ်အံ့ပ်သော်ကား ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု (= ကဿပဖြတ်စွာသာသနာဝယ် သံဃာတော်များ ဆွမ်းစားပြီးသော်လည်း " အရှင်တို့.... ဤခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်ကား သလိပ်, သည်းခြေ, လေဒေါသကို အထူးနှိုင်နင်းပါသည် " ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် မစားချင် စားချင်အောင် လျှောက်ထားကာ လိုသည်ထက် ပိုမ်ိုလှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှု) ကုသိုလ်အစွမ်းကြောင့် အားအင်ခိုင်ဖြိုးခိုင်းနွားကြီးများ, နွားသိုးများသည်လည်း ခြီကို ခုန်ကျော်၍ အပြင်သို့ ထွက်ကြကာ လမ်းခရီးသို့ အပြီးလိုက်ပါကြလေကုန်၏။

ဝိသာခါ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်ပုံ

ထိုနောက် ဝိသာခါသူဌေးမသည် သာဝတ္ထိပြည် မြို့တံခါးဝသို့ ရောက်လတ်သော် "ငါသည် ဖုံးကွယ်သောယာဉ်၌ ထိုင်၍တည်းမြို့သို့ ဝင်ရ ကောင်းမည်လော၊ သို့မဟုတ် ရထား၌ ရပ်တည်ကာ ကိုယ်ကို ထင်စွာပြ၍ ဝင်ရ ကောင်းမည်လော"ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိလေ၏။ ထိုနောက်ဆက်၍ ဝိသာခါသူဌေးမ၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ်

"ဖုံးကွယ်သောယာဉ်ဖြင့် မြို့သို့ ဝင်သည်ရှိသော် ငါ့အဖိုရာ မဟာလဘာ တန်ဆာ၏ ထူးကဲသောဂုဏ်ကျေးဇူးသည် ထင်ရှားလိမ့်မည်မဟုတ်"ဟု အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလာလေသည်။ဝိသာခါသူဌေးမသည် သာဝတ္ထိပြည်အလုံးအား မိမိကိုယ်ကို ထင်ရှားပြလျက် ရထားဌ် ရပ်တည်ကာ မြို့တွင်းသို့ ဝင်လေ၏။ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားတို့သည် ဝိသာခါ၏ အသရေကို မြင်ကြရ၍ "ဝိသာခါသူဌေးမ ဆိုသည်မှာ ဤအမျိုးသမီးတဲ့, ဤသို့စင် အဆင်းရုပ်ရည် အသရေနှင့် ပြည့်စုံပါဘိ၏၊ ဤစည်းစိမ်အသရေသည်လည်း ဤအမျိုးသမီးအားသာလျှင် သင့်လျော် လျောက်ပတ်လှပါပေ၏" ဟု ပြောဆိုချီးမွမ်းကြလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဝိသာခါသူဌေးမသည် ကြီးစွာသော စည်းစိမ်, အသရေဖြင့် မဂဝါရသူဌေးအိမ်သို့ ဝင်လေသည်။

ဝိသာခါသူဌေးမ ရောက်လာသောနေ့မှာပင် မြို့သူမြို့သားအားလုံးတို့သည် "ငါတို့အား ဓနဥယသူဌေးကြီးသည် မိမိမြို့(သာကေတ)သို့ ရောက်ရှိကြစဉ်က ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရယုယမှု ပြုစုခဲ့ပါပေသည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကြကာ မိမိတို့စွမ်းအားအလျောက် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများကို ဝိသာခါသူဌေးမ ထံသို့ ပို့သကြလေ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် ပို့တိုင်းပို့တိုင်းသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို ထိုမြို့မှာပင် အခြားအခြားသော အိမ်တို့၌ အလုံးစုံပင် နှံ့စပ်အောင် ပေးစေပြန်လေ၏။ (ဤသို့လျှင် ဝိသာခါသည် ရောက်သည့်နေ့မှာပင် ပေးကမ်းခြင်း = ဒါနသင်္ဂဟတရားဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားများ၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျုံးမိလေ၏။)

ထိုအခါ ဝိသာခါ၏အဖိုရာ ညဉ့်ဦးယံ၏ အခြားမဲ့ကာလ၌ ထိုမဂဝါရသူဌေးအိမ်ဝယ် အာဇာနည်မြည်းမတကောင်၏ ကိုယ်စက်သားဖွားမြင်ခြင်းကိစ္စတရပ် ဖြစ်ပေါ်ကြွေတွေ့၍လာလေ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် မိမိ၏အစေခံကျွန်မများကို ဆီမီးတိုင်များကို ကိုင်စေ၍ ထိုမြည်းမ (= လားမ) သားဖွားရာနေရာသို့ သွားရောက်ကာ မြည်းမ (= လားမ) ကို ရေနွေးဖြင့် ဇရချိုးပေးစေ

ပြီး ဆိုဖြင့် လိမ်းကျံစေပြီးနောက် မိမိနေရာဌာနသို့သာလျှင် သွားလေ၏။

မိဂါရသူဌေး၏ ဦးခံပွဲ

မိဂါရသူဌေးသည်လည်း ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သားအတွက် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ ဦးခံပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်လေသည်၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်သည်ရှိသော် မိမိတို့မြို့ဦး ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူသည်ကိုပင် (မိန္ဒာအယူရှိသူဖြစ်၍) နှလုံးမသွင်း = အမှတ်မရဝဲ ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက်သောနေ့၌ မိမိတအိမ်လုံးပြည့်အောင် အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးသော တက္ကတွန်းရဟန်းတို့ကို ဖိတ်ခေါ်နေရာပေးပြီးလျှင် "ငါ၏သမီးသည် လာလေ၄ရဟန္တာတို့ကိုရှိခိုးလှည့်လော" ဟု ဝိသာခါထံသို့ သတင်းပို့စေလေ၏။ဝိသာခါသူဌေးမသည် "ရဟန္တာများ" ဟူသော စကားကို ကြားရလျှင်ပင် သောတာပန် အရိယသာ-ဝိကာဖြစ်ရကား အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကာ ထိုတက္ကတွန်းရဟန်းတို့ ထိုင်နေရာဒေရပ်သို့ သွားရောက်၍ ထိုတက္ကတွန်းတို့ကို မြင်ရလေလျှင် "ဤသို့ သဘောရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည် အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ ရဟန္တာများမဟုတ်ကြကုန်၊ အရှက်, အကြောက် = ဟိရိ, ဩတ္တပ္ပ လုံးဝကင်းသည့် တက္ကတွန်းအထံသို့ အဘယ့်ကြောင့် ငါ့ကို ယောကျ္ဃမကြီးသည် ခေါ်ဘိသနည်း"ဟု စိတ်အပျက်ကြီးပျက်ကာ "မိ, မိ = ထို, ထို" ဟု ကဲ့ရဲ့၍ မိမိနေရာတိုက်ခန်းသို့သာလျှင် ပြန်သွားလေ၏။

အဝတ်မလွှမ်း တက္ကတွန်းတို့သည် ထိုအခြင်းအရာကို မြင်ကြရ၍ အားလုံးတပြိုင်နက် တညီတညွတ်တည်းပင် မိဂါရသူဌေးကို "သူဌေး–သင်သည် အခြားတပါးသော ချွေးမသတို့သမီးကို မရနိုင်ဘူးလော၊ (= ရနိုင်သည်သာ)၊ ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်မ ကျက်သရေယုတ်မကြီးကိုမှ အဘယ့်ကြောင့် ဤသင့်အိမ်သို့ သွင်းဘိသနည်း၊ လျှင်လျှင်မြန်မြန် ထိုကာဌကဏ္ဍီ = ကျက်သရေမဲ့သည့် အယုတ်တမာမကို ဤအိမ်မှ နှင်ထုတ်လော့" ဟု ကဲ့ရဲ့စကားပြောကြားကြလေ၏။ ထိုအခါ မိဂါရသူဌေးသည် "ငါကား ဤ

တက္ကတွန်းရဟန်းတို့၏ စကားကြောင့် ဤဝိသာခါချွေးမကို အိမ်မှ မနှင်ထုတ်နိုင်၊ ဤဝိသာခါချွေးမကား အမျိုးကြီး၏သမီး ဖြစ်လေသည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ "ဆရာတို့...ငယ်ရွယ်သူတို့မည်သည် သိ၍ဖြစ်စေ, မသိမူ၍ဖြစ်စေ စိတ်လိုက်မာန်ပါ ပြုတတ်, ပြောတတ်ကုန်ရာပါသည်၊ ဆရာတို့သည် ဆိတ်ဆိတ်သာ နေကြပါကုန်လော့"ဟု တက္ကတွန်းတို့ကို ချွေးသင်စကား ပြောကြား၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။

မိဂါရသူဌေး မခံမရပ်နိုင်စကာင် ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် ဝိသာခါသည် ယောကျွမမိဂါရသူဌေးကို (ချွေးမလိမ္မာပီဝိ) မြတ်သောပလ္လင်၌ ထိုင်နေစေ၍ ရှေယောက်ချိုကို ကိုယ်တိုင်ကိုင်ကာ ရွှေခွက်၌ ရေမရောသည့် ချိုမြိန်သောနွားနှာ အပြည့်ထည့်လျက် တရိုတသေ ပြုစုလုပ်ကျွေးလေ၏။ မိဂါရသူဌေးသည်လည်း ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါ၏ အပြုအစု အမှုအယုကို ခံယူကာ ရွှေခွက်၌ထည့်ထားသည့် ရေမရောသော ချိုမြိန်သောနွားနှာကို မြိန်ရှက်စွာ စားသုံး၍ နေလေ၏။ ထိုအချိန်၌ ဆွမ်းခံမထေရ်မြတ်တပါးသည် ဆွမ်းခံကြွယင်း မိဂါရသူဌေး၏ အိမ်တံခါးဝသို့ ရောက်တော်မူလာလေ၏။ ဝိသာခါသည် ထိုဆွမ်းခံမထေရ်ကို မြင်၍ "ငါကိုယ်တိုင် ယောကျွမ (မိန်းမကြီး) အား ပြောကြားရန် မသင့်"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ မထေရ်မြတ်ကို မိဂါရသူဌေး မြင်လောက်အောင် မိမိက ဖယ်ရှား၍ ရပ်တည်နေလေ၏။ မိဂါရသူဌေးသည်ကား ပညာမဲ့သူဖြစ်၍ မထေရ်ကို မြင်ပါလျက်လည်း မမြင်ယောင်ဆောင်ကာ မျက်နှာကို အောက်ချ၍ နွားနှာကိုသာ စားသုံး၍နေလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် "မထေရ်ကို မြင်ပါလျက်လည်း ငါ့ယောကျွမ လူ့ဗာလကြီးသည် အမှတ်သညာကိုမျှ မပြုချေ"ဟု သိရှိရိပ်မိကာ မထေရ်မြတ်အထံသို့ သွားရောက်၍ "ကန်တော့ဆွမ်းပါဘုရား...၊ တပည့်တော်မ၏ ယောကျွမ်းကြီးသည် အဟောင်း အမြင်းကိုသာ စားသုံး၍ နေပါသည်ဘုရား"ဟု ရှိခိုးလျှောက်ထားလေ၏။

မိဂါရသူဌေးသည် တက္ကတွန်းတို့ ပြောဆိုတုန်းကမူ သည်းခံနိုင်သေး၏၊ "အဟောင်းအမြင်းကိုသာ စားသုံး၍နေပါသည်" ဟု ပြောဆိုအပ်သော်ကား ထိုခဏမှာပင် မခံမရပ်နိုင်တော့ပဲ ရွေ့ခွက်မှ လက်ကိုဖယ်ပြီးလျှင် "ဤနွားနာကို ဤနေရာမှ လွတ်ရာဖယ်ရှား ဆောင်ယူသွားကြလော့၊ ဤဝိသာခါကိုလည်း ဤအိမ်မှ နှင်ထုတ်ကြ,ဆွဲထုတ်ကြလော့၊ မှန်၏—ဤဝိသာခါသည် ငါ့ကို ဤသို့စင် မင်္ဂလာရှိသောအိမ်၌ မင်္ဂလာနွားသနာထမင်း စားသုံးနေပါသည်ကို မစင်ကို စားသုံးသူဖြစ်အောင် ပြုမူပြောဆိုဘိ၏"ဟု အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုသို့ပင် မိဂါရသူဌေးက ပြောကြားအပ်သော်လည်း ထိုအိမ်မှာရှိသမျှ အလုံးစုံသော ကျွန်များ,အလုပ်သမားများသည် ဝိသာခါ၏ ဥစ္စာများ=လူများသာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ သို့ရကား အဘယ်သူသည် ဝိသာခါကို လက်၌ဖြစ်စေ, ခြေ၌ဖြစ်စေ ဆွဲကိုင်ဝုံအုံနည်း = မဆွဲမကိုင်ဝုံသည်သာတည်း၊ (ဆွဲကိုင်ဖို့ နေနေသာသာ) ခံတွင်းဖြင့် = နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုစွမ်းနိုင်သောသူဟူ၍ တလူမျှ မရှိချေ။

ဝိသာခါ အရေးဆိုခြင်း

ထိုနောင်မှ ဝိသာခါသူဌေးမသည် ယောကျွမ်၏ စကားကို ကြားပြီးလျှင် "အိုဖခင်....ဤမျှသော တရားမဝင်သည့် စကားအစဉ်ဖြင့် ကျွန်တော်မတို့သည် ဤအိမ်မှ မထွက်နိုင်ကြပါ၊ ကျွန်တော်မကို အသင်ဖခင်သူဌေးတို့သည် ရေဆိပ်မှ ရေအိုးရွက်သော ကျွန်မကဲ့သို့ ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ၊ ထင်ရှားရှိသော မိဘနှစ်ပါးတို့၏ သမီးကောင်းများမည်သည် ဤမျှဖြင့် အိမ်မှ ထွက်သွားရိုး မရှိပါကုန်။ ဤ အကြောင်းကြောင့်ပင် ကျွန်တော်မ၏ ဖခင်သည် ဤ သာဝတ္ထိသို့ လာမည့်နေ့၌ ပညာရှိသူကြွယ်လူကြီးမင်း ရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်စေ၍'ငါ့သမီးကို အကြောင်းပြု၍ အပြစ်တစုံတရာဖြစ်ပေါ်ခဲ့လျှင် အမောင်တို့ ဖြေရှင်းသုတ်သင်ကြရမည်'ဟု မှာတမ်းပြောဆိုကာ ထိုသူကြွယ်ပညာရှိကြီး ရှစ်ဦးတို့၏ လက်၌ ကျွန်တော်မကို အပ်နှံထည့်လိုက်ပါသည်။ ထိုသူကြွယ်ပညာရှိလူကြီး ရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်စေ၍ ကျွန်တော်မ၏

အပြစ်ဟုတ်, မဟုတ်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းကြစေလိုပါသည်"ဟု ကြောင်းကျိုးပြည့်လျှံ ခြေငံသောစကားကို ပြောကြားလေ၏။

အရေးအခင်း ရှင်းလင်းပွဲ ကျင်းပခြင်း

ထိုအခါဗိဝါရသူဌေးသည် "ဤဝိသာခါကား ကောင်းသော စကားကိုသာ ပြောဆိုပေ၏"ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိကာ သူကြွယ်ပညာရှိကြီး ရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်စေပြီးလျှင်"အာမခံလူကြီးမင်းတို့— ဤဝိသာခါသတို့သမီးသည် ဤအိမ်သို့ရောက်၍ ခုနစ်ရက်မျှ မပြည့်သေးဘဲပင် မင်္ဂလာရှိသောအိမ်၌ နေထိုင်သော အကျွန်ုပ်ကို'မစင်စား'ဟူ၍ ပြောဆိုပါသည်"ဟု အမှုဖွင့် တိုင်တမ်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုနောက် အာမခံလူကြီးများ, ဝိသာခါသူဌေးမ, ဗိဝါရသူဌေး = ဤသုံးဦးသားတို့ မေးမြန်း, ရှင်းလင်း, တိုင်ကြားခြင်း ပြုကြပုံမှာ—

(လူကြီးများ) သမီး.... ဤယခု သူဌေးကြီး တိုင်ကြားသည့်အတိုင်း ချစ်သမီး ပြောဆိုမိသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့...သမီး၏ ယောကျ္ဃမသည် မစင်ကို စားလိုရ်ု ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ သမီးသည်ကား ဤကဲ့သို့ ယောကျ္ဃမကို မစင်စား ပြု၍ မပြောဆိုမိပါ။ အမှန်မှာ— ဝိဏ္ဍာပါတ်ဓုတင်ဆောင် မထေရ်မြတ်တပါး ဤအိမ်တံခါး ဝ၌ ကြွရောက်ရပ်တည်လာသည်ရှိသော် ဤမိဂါရ(ယောကျ္ဃမ) သူဌေးကြီးသည် ရေမရောသည့် နွားဆနာထမင်းကို စားသုံးနေစဉ် ထိုဝိဏ္ဍာပါတ်ဓုတင်ဆောင်အရှင်ကို စိတ်၌ မထားပါ။ သမီးသည် ဤအကြောင်းကြောင့် (မထေရ်ထံ သို့ သွားရောက်ကာ) "ကန်တော့ဆွမ်းပါ အရှင်ဘုရား....၊ တပည့်တော်မ၏ ယောကျ္ဃမသည် ယခုဘဝ ဤကိုယ် အဖြစ်၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အသစ်ကို မပြုပါ၊ ရှေးအဟောင်းအမြင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု၏ အကျိုးကိုသာ စားသုံးနေပါသည်"ဟု ဤမျှကိုသာ ပြောဆိုမိပါသည်။

(လူကြီးများ) အရှင်သူဌေးမင်း....ဤကိစ္စ ကျွန်ုပ်တို့၏ သမီးမှာ အပြစ်မရှိပါ၊ ကျွန်ုပ်တို့၏ သမီးသည် အကြောင်းဟုတ်သည်ကို ပြောဆို၏၊ အရှင်သူဌေးမင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် အမျက်ထွက်ရသနည်း။

(မိဂါရ) အာမခံလူကြီးမင်းတို့... ဤပြောဆိုချက်သည် အပြစ်မဟုတ်လျှင် ရှိစေဦး၊ ဤဝိသာခါသူငယ်မသည်ကား ဤအိမ်သို့ ရောက်သောနေ့မှာပင် ကျွန်ုပ်၏သားအပေါ်၌ ရှိသည်ဟုမျှ အမှတ်မမြဲပဲ မိမိအလိုရှိရာ အရပ်သို့ သွားရောက်ခဲ့ပါသည်။

(လူကြီးများ) သမီး.... ဤယခု သူဌေးကြီး တိုင်ကြားသည့်အတိုင်း ချစ်သမီး သွားရောက်မိသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့.... သမီးသည် (ဤ သူဌေးကြီး တိုင်ကြားသည့်အတိုင်း) အလိုရှိရာ အရပ်သို့ မသွားပါ၊ အမှန်မှာ–ထိုနေ့က ဤအိမ်၌ အာဇာနည်မြည်းမ (= လားမ) သားဖွားခြင်းကိစ္စ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ဤအာဇာနည်မြည်းမသားဖွားနေပါလျက် အသိအမှတ်ကိုမျှ မပြုပဲ နေထိုင်ခြင်းမည်သည် ငါ့အဖို့ရာ မသင့်လျော်ပါ တကား-ဟု စဉ်းစားမိ၍ ဆီမီးတိုင်များကို စွဲကိုင်စေကာ ကျွန်မိန်းမတို့ ခြေရံအပ်လျက် ထို သားဖွားရာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ မြည်းမ(= လားမ)အတွက် သားဖွားခြင်းကိစ္စ စောင့်ရှောက်ပြုစုမှုကို သမီး ပြုစေခဲ့ပါသည်။

(လူကြီးများ) အရှင်သူဌေးမင်း....ကျွန်ုပ်တို့ သမီးသည် သူဌေးမင်း၏အိမ်၌ ကျွန်မိန်းမများပင် မပြုလုပ်နိုင်သည့် ကိစ္စကို ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ခဲ့ပါသည်၊ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ရာ၌ အရှင်သူဌေးမင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် အပြစ်ဟု ရှုတိသနည်း။ (= ထိုသို့ ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ခြင်းသည် ကျေးဇူးပင် မဟုတ်ပါလော)။

(**မိဂါရ**) အာမခံလူကြီးမင်းတို့ .... ဤသို့ ပြုလုပ်ရက်ဆောင်ခြင်းသည် ဂုဏ်ကျေးဇူးပဲ ဖြစ်သည်ထားပါဦး၊ ကျွန်ုပ် အထူးတင်ပြလိုသည်မှာ– ဤ ဝိသာခါသူငယ်မ၏ဖခင်က ဤအိမ်သို့ လာမည့်နေ့၌ အဆုံးအမ သြဝါဒကို ပေးသည်ရှိသော် " (၁) အိမ်တွင်းကမီးကို အပြင်သို့ မထုတ်ဆောင်ရ " ဟု၍ ပြောဆိုမှာကြား လိုက်ပါသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဝဲ,ယာနှစ်ဘက် အိမ်နီးခြင်းများအား မီးကို မပေးပဲ နေခြင်းငှါ အာဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ပါမည်နည်း။

(**လူကြီးများ**) သမီး....ဤယခု သူဌေးကြီး တင်ပြ ပြောဆိုသည့်အတိုင်း သမီး၏ဖခင် ဓနုဇယသူဌေးကြီးက ပြောဆိုမှာကြားလိုက်သည် မှန်ပါသလော။

(**ဝိသာခါ**) ဖခင်တို့...သမီး၏ဖခင် ဓနုဇယသူဌေးကြီးက ဤယခု ယောကျ္ဃမသူဌေးကြီး တင်ပြ ပြောဆိုသည့် ပကတိမီးကိုစွဲ၍ ပြောသည်မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ်သော်ကား အိမ်အတွင်း၌ ယောကျ္ဃမ-စသူတို့၏ ကျိုးကျိုးအင်ဒလာ စကား (အကြောင်းအရာ) များကို ကျွန်မိန်းမ, ကျွန် ယောကျ်ား-စသူတို့အား မပြောကြားသင့်ပါ၊ မှန်ပါသည်—ဤသို့သော စကားများသည် ကျယ်ပွားလာလျှင် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုပြုရန် ဖြစ်လာတတ်ပါသည်၊ ဤအတွင်း မီးကို ရည်စူး၍ သမီး၏ ဖခင်က ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။

(**မိဂါရ**) အာမခံလူကြီးမင်းတို့....ဤ ပြောဆိုချက်သည် အပြစ်မဟုတ်လျှင် ရှိစေဦး၊ ဤဝိသာခါသူငယ်မ၏ဖခင်က "(၂) အပြင်အပ အိမ်က မီးကို မိမိအိမ်တွင်းသို့ မသွင်းဆောင်ရ" ဟု၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အိမ်တွင်းကမီး ငြိမ်းနေလျှင် အပြင်အပ အိမ်ကမီးကို မဆောင်ယူခြင်းငှါ အာဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ပါမည်နည်း = ဆောင်ယူရမည်သာ ဖြစ်၏။

(လူကြီးများ) သမီး.... ဤယခု သူဌေးကြီး တင်ပြ ပြော ဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ပါသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....သမီး၏ဖခင် ဓနဉ္ဇယသူဌေးကြီး က ဤယခု ယောဂ္ဂမသူဌေးကြီး တင်ပြ ပြောဆိုသည့် ပကတိမီးကို ရည်ရွယ်၍ ပြောသည် မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ် သော်ကား ကျွန်အလုပ်သမားတို့က ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်ကို အိမ်နေအတွင်းလူများအား မပြောကြားသင့်ပါ၊ ပြောကြား၍ စကားကျယ်ပွါးလာလျှင် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှု ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ ဤအပြင်မီးကို ရည်စူး၍ သမီး၏ဖခင်က ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ။သမီး၏ဖခင် သူဌေးကြီးက "(၃) ပြန်ပေးသောသူတို့အားသာ ပေးရ မည်" ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း "မိမိအိမ်မှ ၄ါး ရမ်းအပ်သော အသုံးအဆောင်ကို တဖန်ပြန်ပေးသော သူတို့အားသာလျှင် နောက်ထပ်တဖန် ၄ါးရမ်းပေးကမ်း ရမည်"ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုရည်ရွယ်၍ ပြောဆို မှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၄) ပြန်မပေးသော သူတို့ အား မပေးရ" ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း "မိမိ အိမ်မှ ၄ါးရမ်းအပ်သော အသုံးအဆောင်ကို တဖန်ပြန်၍ မပေးသောသူတို့အား နောက်ထပ် တဖန် မ၄ါးရမ်းရ, မပေးကမ်းရ"ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၅) ပေးသော်၎င်း, မပေးသော်၎င်း ပေးရမည်" ဟူသော ဤအမှာစကားကို ကား "ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့်ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟများ မိမိတို့ ထံမှောက် ရောက်လာကြလျှင် တဖန်ပြန်၍ ပေးခြင်း၄ါ စွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်စေ, မစွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်စေ ပေးကမ်း မှသာ သင့်လျော်မည်" ဟူသော ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၆) ချမ်း သာစွာ ထိုင်နေရမည်" ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း " ယောဂ္ဂမ ယောဂ်ကျားသူ, ဧယောဂ္ဂမ မိန်းမသူတို့ကို

မြင်လျှင် ကိုယ်က မတ်တတ်ထရမည့်နေရာ၌ ထိုင်နေရန် မသင့်လျော် = အလျင်လက်ဦး ကိုယ်ကထ၍ အရိုအသေ ပြုရမည်"ဟူသော ၌ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆို မှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၇) ချမ်းသာစွာ စားရမည်"ဟူသော ၌အမှာစကားကိုကား "ယောဂ္ဂမ ယောက်ျားသူ, ယောဂ္ဂမ မိန်းမသူ, အရှင်သခင် လင် ယောက်ျားတို့ အလျင်လက်ဦး ကိုယ်က မစားမူ၍ ထိုသူ တို့ကို ပြုစုကျွေးမွေး၍ အားလုံးတို့ ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ် ရ,မရကို ကိုယ်တိုင်သိမြင်ပြီး နောက်မှ မိမိက စားသုံးမှ သင့်လျော်မည်"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆို မှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၈) ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည်"ဟူသော ၌အမှာစကားကိုလည်း"ယောဂ္ဂမ ယောက်ျားသူ, ယောဂ္ဂမ မိန်းမသူ, အရှင်သခင် လင် ယောက်ျားတို့ အလျင်လက်ဦး ကိုယ်က အိပ်ရာသို့ တက် ရောက်ကာ မအိပ်စက်ရ၊ ထိုသူတို့အတွက် ပြုရန်သင့်လျော် သော ဝတ်ကြီး, ဝတ်ယေမျှားကို ပြုပြီး နောက်မှ မိမိက အိပ်စက်မှ သင့်လျော်မည်"ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။ ။"(၉)မီးကို ရိုသေစွာ လုပ်ကျွေးရမည်"ဟူသော ၌အမှာစကားကို ကား "ယောဂ္ဂမ ယောက်ျားသူကိုဝင်း,ယောဂ္ဂမ မိန်းမ သူကိုဝင်း, အရှင်သခင်ယောက်ျားကိုဝင်း ၌သူများကို မီးပုံကြီးကဲ့သို့ဝင်း, မြေနဝါးမင်းကဲ့သို့ဝင်း အောက်မေ့ ပြီလုပ်ကာ ရိုသေလေးခန့်စွာ ကြည့်ရှုမှ သင့်လျော်မည်" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရယ်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြား လိုက်ပါသည်။

(မိဂါရ) လူကြီးမင်းတို့ ····၌ ယခု ပြောဆိုခဲ့သည့် အချက်ကြီး ရှစ်ချက်တို့မှာ အပြစ်မဟုတ် = ဂုဏ်ကျေးဇူး တို့ပင် ဖြစ်ကြသည့် ထားပါဦးတော့၊ ၌ဝိသာခါသူငယ်

မ၏ ဖခင်သည် အိမ်တွင်းနှတ်တို့ကို ရှိခိုးရန် စေခိုင်းလိုက်ပါ၏၊ ဤအချက်၏အနှက်အဓိပ္ပါယ်ကားအဘယ်ပါနည်း။

(လူကြီးများ) သမီး....ဤယခု သူဌေးကြီး တင်ပြပြောဆိုသည့်အတိုင်း မှန်ပါသလော။

(ဝိသာခါ) ဖခင်တို့....သမီး၏ဖခင် သူဌေးကြီးက အိမ်တွင်းနှတ်များကို ရှိခိုးရန် စေခိုင်းလိုက်သည် မှန်ပါ၏၊ မှန်ပါပေသည်—"(၁၀) အိမ်တွင်းနှတ်တို့ကို ရှိခိုးရမည်" ဟူသော ဤအမှာစကားကိုလည်း သမီး၏ဖခင်သည် "အသီးအခြား အိမ်ရာကို စိုးအုပ်နေထိုင်သောအချိန်ကစ၍ မိမိ၏အိမ်တံခါး၀သို့ ကြွရောက်လာသော ရဟန်းတော်ကို မြင်ရလျှင် မိမိအိမ်မှာရှိသော ခဲ့ဖယ်, ဆောင်ဥမ္မ တတ်နိုင်သလောက် ရဟန်းတော်များအား လှူဒါန်းပြီးမှသာလျှင် မိမိ စားသင့်သည်"ဟူသော ဤအနှက်အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုမှာကြားလိုက်ပါသည်။

ထို့နောက် အာမခံလူကြီးများက သူဌေးကြီး....သင့်အဖို့မှာ ကား ရဟန်းတော်တို့ကို မြင်ရလျှင် မပေးမကမ်း မလှူဒါန်းရခြင်းကိုသာ နှစ်သက်အပ်သည် ထင်ပါ၏" ဟု၍ မှတ်ချက်ချ, ရှုတ်ချစကား ပြောကြားကြသောအခါ မိဂါရသူဌေးသည် အခြားချေပပြောဆိုရန် စကားကို မတွေ့မမြင်တော့ရကား မျက်နှာအောက်ချလျက်သာ ထိုင်နေလေတော့၏။

ဝိသာခါ၏ နောက်ပိုင်း အရေးဆို အောင်မြင်ပွဲ

ထို့နောက် အာမခံလူကြီးရှစ်ဦး, မိဂါရသူဌေးကြီးနှင့် ချေးမ ဝိသာခါတို့ ဆက်၍ အရေးဆိုကြပြန်သည်မှာ—

(လူကြီးများ) အသို့နည်း=ဘယ့်နယ်လဲ သူဌေးကြီး=ကျွန်ုပ်တို့၏ သမီးအဖို့ရာ အခြားသော အပြစ်များကော ရှိပါသေးသလော။

(မိဂါရ) မရှိတော့ပါ လူကြီးမင်းတို့....။

(လူကြီးများ) သူဌေးမင်း....ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် အပြစ်မရှိသော ကျွန်ုပ်တို့၏သမီးကို အကြောင်းမရှိပဲ အိမ်မှ နှင်ထုတ်စေတိသနည်း။

(ထိုခဏ၌ ဝိသာခါက ထ၍ ပြောသည်မှာ)–ဖခင်တို့.... သမီး၏အဖို့ရာ သမီး၏ ယောကျ်မကြီး(မဆင်မခြင်)ပြောသောစကားဖြင့် အလျင်လက်ဦး ဤအိမ်မှထွက်ခွါသွားရန် မသင့်လျော်ချေ၊ အမှန်မှာ သမီး ဤအိမ်သို့ လိုက်ပါလာသောနေ့က သမီး၏ အပြစ် ရှိ,မရှိ (အရေးပေါ်ခဲ့သော်) သုတ်သင်ရှင်းလင်းရန် သမီး၏ဖခင် သူဌေးကြီးက ဖခင်တို့လက်၌ ထည့်အပ်၍ ပေးလိုက်ပါသည်၊ (ယခုမူ သမီး အပြစ်မရှိကြောင်း သုတ်သင်ရှင်းလင်း၍ပြီးပြီ)၊ ယခုအခါ သမီးအဖို့ရာ သွားဖို့ရန် ချမ်းသာပေပြီ—

ဤကဲ့သို့ ပြောဆို၍ ဝိသာခါသည် (မိမိနေရာ တိုက်ခန်းသို့ လာရောက်ကာ) ကျွန်မိန်းမ,ကျွန်ယောကျ်ားတို့ကို"ယာဉ်စသည်တို့ကို စီရင်ပြင်ဆင်မှ ပြုကြလော့"ဟု အမိန့်ပေးလေ၏၊ထိုအခါ မိဂါရ သူဌေးသည် အာမခံသူကြွယ်ကြီးရှစ်ဦးတို့ကို ခေါ်ယူခဲ့ကာ ရွှေးမ ဝိသာခါကို "သမီး....ငါသည် မသိမဆင်ခြင်၍ ပြောမှားအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ငါ့အား သည်းခံပါလော့"ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလေ၏၊ ထိုအခါ ဝိသာခါသည် အခွင့်ကောင်းကြုံပြီ ဖြစ်ရကား "အိုဖခင်တို့....ဖခင်တို့အပေါ်မှာ သည်းခံသင့်သောအရာကို သမီး စောစီးစွာပင် သည်းခံပါ၏၊ သမီး အထူးတင်ပြပြောဆိုလိုပါသည်မှာ—သမီးကား ဘုရားမြတ်စွာသာသနာ၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သည့် သဒ္ဓါတရားရှိသော အမျိုး၏သမီး ဖြစ်ပါသည်၊ သမီးတို့သည် ရဟန်းသံဃာနှင့် ကင်းကွာ၍ နေထိုင်ရန် မဖြစ်နိုင်ပါ၊ အကယ်၍ သမီးအလိုကျအတိုင်း ရဟန်းသံဃာကို ပြုစုလုပ်ကျွေးခွင့် ရပါမူ သမီး ဤအိမ်၌ ဆက်၍နေပါမည် = မရလျှင် မနေနိုင်ပါ"ဟု အရေးဆိုစကား ပြောကြားလေ၏၊ မိဂါရ သူဌေးကြီးသည်လည်း "ချစ်သမီး....သင်ချစ်သမီးသည် အလို

ရှိတိုင်း သမီးရေ ရဟန်းတို့ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပါလော့”ဟု ကြည်ကြည်ဖြူဖြူ ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားလေ၏။

မိဂါရသူဌေး သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောင်မှ ဝိသာခါသူဌေးမသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို (နက်ဖြန် ဆွမ်းအလှူခံတော်မူရန်) ပင့်ဖိတ်စေပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ သူဌေးအိမ်ကြီးအပြည့် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို ထိုင်နေစေလေသည်။အဝတ်မလွှမ်း တက္ကတွန်းပရိသတ်တို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား မိဂါရသူဌေးအိမ်သို့ ကြွတော်မူကြောင်း သတင်းကြားကြ၍ ထိုအရပ်သို့ သွားရောက်ကြလျက် အိမ်ကို ဝန်းရံကာ ထိုင်နေကြလေကုန်၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် အလှူရေစက်ကို သွန်ချလှူဒါန်းပြီးလျှင် ယောဂ္ဂမသူဌေးကြီးထံသို့ “ပူဇော်မှယ်မှ အစုစုအဝုံးလုံး စီမံ၍ပြီးပါပြီ၊ ကျွန်တော်မ၏ ယောဂ္ဂမကြီးသည် လာရောက်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကြွပ် ပြုစုလုပ်ကျွေးစေချင်ပါသည်”ဟု သတင်းပို့စေမလေ၏။ မိဂါရသူဌေးသည် တက္ကတွန်းဆရာတို့၏ စကားကို လိုက်နာ၍ “ငါ့သမီးပဲ မြတ်စွာဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးပါတော့”ဟု တိမ်းရှောင်စကား ပြန်ကြားလိုက်လေ၏။ ဝိသာခါသူဌေးမသည် ထူးထွေစုံစွာ မျှားမြတ်သောအရသာ တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေး၍ ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးဆုံးလတ်သော် တဖန်ထပ်၍ ယောဂ္ဂမသူဌေးကြီးထံသို့ “ဆွမ်းကပ်လှူခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီ၊ ကျွန်တော်မ၏ ယောဂ္ဂမကြီးသည် လာရောက်၍ တရားစကားကို နာကြားစေချင်ပါသည်” ဟု သတင်းပို့စေပြန်မလေ၏။

ထိုအခါ မိဂါရသူဌေးသည် ရှေးကုသိုလ်တံ ဆော်ဖန်တိုက်ဟွန်းအပ်ပြီးဖြစ်ရကား“ငါ့အဖိုရာ ယခုအခါ၌ မသွားရောက်ခြင်းမည်သည် အလွန်လျှင် အကြောင်းမဟုတ်စွာ့တကား”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိ၍ တရားနာယူလိုသော ဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ဖြစ်ရှိကာ မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူမည့် နေရာသို့ သွားလေ၏၊

ထိုသို့ သွားနေသဲသော မိဂါရသူဌေးကို တက္ကတ္ထန်းဆရာတို့က "ရဟန်းဂေါတမ၏ တရားကို နာကြားလျှင် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ၏ အပြင်ဖက်၌ ထိုင်နေ၍ နာကြားလော့" ဟု အကြံပေးစကား ပြောကြားကြလေ၏။ ထိုပြောကြားချက် အတိုင်းပင် သူဌေး၏လူများသည် ရှေးဦးစွာ သွားနှင့်ကြ၍ တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာဖြင့် ဝန်းရံ ကာကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် "သင် မိဂါရသူဌေးကား တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ အပြင်ဖက်၌ နေလိုမူလည်း နေစေ၊ နံရံတဖက်, ဘို့မဟုတ်တောင်တဖက်, သို့မဟုတ် စကြဝဠာတိုက်တဖက်၌ နေလိုမူလည်း နေစေ ငါကား ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်ချေသည်၊ မည်မျှပင် ခရီးဝေးကွာ ခြားနေစေကာမူ သင့်ကို ငါဘုရား၏ အသံတော်ကို ကြားစေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏"ဟု မိန့်ဆိုတော်မူသည့်ပမာ ရွှေရောင်အဆင်း မှည့်ဝင်းသောအသီးရှိသည့် သရက်ပင်ကြီးကို ပင်စည်မှ ဆွဲကိုင်၍ လှုပ်လိုက်သကဲ့သို့ မိဂါရသူဌေးအား ဒါနုကဿ, သိလကဿ, သဂ္ဂကဿ-အစရှိသော မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

(**အထူးမှတ်ရန်မှာ** — မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူလျှင် ရှေတော်၌ တည်နေသူများ, နောက်တော်၌ တည်နေသူများ, စကြဝဠာတိုက် အရှုအထောင်ကို ကျော်လွန်၍ တည်နေသူများ, အကန့်ပြတ်ပြည့်၌ တည်နေသူများ အားလုံးတို့သည်ပင် "မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ့ကိုသာလျှင် ကြည့်နေတော်မူ၏၊ ငါ့အားသာလျှင် တရားဟောတော်မူ၏" ဟု ပြောဆိုကြရလေသည်။ **မှန်၏**–မြတ်စွာဘုရားသည် တရားဟောနေတော်မူသောအခါ ထိုထို တရားနာပရိသတ်ကို ကြည့်နေတော်မူသကဲ့သို့ရင်း, ထိုထို တရားနာပရိသတ်နှင့် အတူတကွ စကားပြောနေတော်မူသကဲ့သို့ရင်း ဖြစ်ရှိလေသည်။

အနည်းငယ်ချဲ့၍ ဖော်ပြရလျှင်–မြတ်စွာဘုရားတို့သည် လစန်းနှင့် တူတော်မူကြကုန်၏၊ လစန်းသည် ကောင်းကင်အလယ် သူ၏လမ်းဖြင့် တည်လျက်ကပင် "လစန်းသည် ငါ့အထက်၌ တည်ရှိ၏၊ လစန်းသည် ငါ့အထက်၌ တည်ရှိ၏" ဟု လူတိုင်း လူတိုင်း၏ စိတ်ဝယ် ထင်ရသကဲ့သို့ ဤအတူပင် မြတ်စွာဘုရားတို့ တရားဟောတော်မူနေသောအခါ ဝဲ,

ယာ, ရွှေ, နောက်, အထက် အရုပ်ရှိ တရားနှာ ပရိသတ်အားလုံး တို့၏ စိတ်သန္ဓာန်ဝယ် မိမိတို့၏ မျက်နှာရှေ့ဌ ဗည်နေတော်မူသကဲ့သို့ ထင်ရကုန်၏။

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုဘုရားရှင်တို့ ပါရမီဖြည့်စဉ်အခါက ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍, မျက်ရေးကွင်းအပ်သည့် မျက်လုံးတော်အစုံကို ထုတ်၍, နှလုံးသားကို ထုတ်၍, သွေးပါး၏ အစေအပါး ကျွန်ဖြစ်စေရန် ဇာလီမင်းသားကဲ့သို့သော သားတော်များ ကဏှာဇိန်မင်းသမီးကဲ့သို့သော သမီးတော်များ မဒ္ဒီဒေဝီတို့ကဲ့သို့သော ဇနီးများကို ရက်ရက်ကြီးစွန့်၍ အလှူခံတို့အား လှူဒါန်းအပ်ခဲ့သည့် ဒါနကောင်းမှု၏ အကျိုးဖြစ်သည်။ ။ဓမ္မပဒ ၆ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၅၆-မှ)။

ဘေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ မိဂါရသူဌေးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်၍ (=သောတာပန်အရိယာဖြစ်၍) တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာကို မ-ချိပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့ကို တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်တော်မှာပင် "ချစ်သမီး....သင်ချစ်သမီးသည် ယနေ့ကို အစပြု၍ ငါ၏မိခင်ပါပေ" ဟု ဝမ်းမြောက်စကား ပြောကြားကာ ရွှေးမဝိသာခါကို မိမိ၏ အမိအရာ၌ ထားလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝိသာခါသူဌေးမသည် "မိဂါရမာတာ = မိဂါရသူဌေး၏ မယ်တော်" အမည်ရှိသူ ဖြစ်လေတော့၏။

(ဤကား—အဂ္ဂိတ္ထိရ်အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြချက်တည်း။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌မူ ဘာဏကမထေရ်များ၏ အလိုသို့လိုက်၍ "မိဂါရသူဌေးသည် သောတာပန် အရိယာဖြစ်ပြီးနောက် တင်းထိမ်ကန့်လန့်ကာ အနားကို ချိမ၍ လာရောက်ကာ ချွေးမ၏သားမြတ်ကို ခံတွင်းဖြင့်ငုံ၍ 'သင်သည် ယနေ့မှစ၍ ငါ့မိခင်ပါပေ' ဟု ပြောဆို၍ အမိအရာ၌ ထားလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဝိသာခါသည် 'မိဂါရမာတာ=မိဂါရသူဌေး၏မယ်တော်' အမည်ရှိသူ ဖြစ်လေတော့၏။ နောက်အဖို့ဝယ် သားကို ရသည်ရှိသော် (မိဂါရမယ်တော်-ဟူသော အမည် နှင့် လိုက်လျော စွာ) ထိုသား၏ အမည်ကို 'မိဂါရသူဌေးသား' ဟု မှည့်ခေါ်လေသည်"—ဤသို့စသည် ဖွင့်ပြ၏။

ဤအရာဝယ် ဝိသာခါ၏ အကြောင်းအရာကို အဂ္ဂိတ္ထိရ်အဋ္ဌကထာ၌ လိုရင်းအကျဉ်းမျှကိုသာ ဖွင့်ပြသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင်စာဇာတ် ပရိသတ်သူတော်

ဧင်တို့ အခြားသိမ္မတ်သင့်သော ဝိသာခါ၏ အကြောင်းအရာတို့ကိုလည်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်မှ ထုတ်နုတ်၍ ပြဆိုဦးအံ့)—

ယောက္ခမသူဌေးကတော်ကြီးလည်း သောတာပန် အရိယာဖြစ်ခြင်း

ဓိဂါရသူဌေးကြီးသည် ချေးမကို မိခင်အရာ၌ ထားပြီးသော် မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့၌ ဦးတိုက်ပြီးနောက် ခြေတော်တို့ကို လက်ဖြင့် ဆုပ်နယ်လျက်ရင်း, ခံတွင်းဖြင့် စုပ်လျက်ရင်း "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်သည် ဓိဂရ-ဖြစ်ပါသည် ဘုရား၊ တပည့်တော်သည် ဓိဂါရ-ဖြစ်ပါသည် ဘုရား"ဟု သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မိမိအမည်ကို ထုတ်ဖော်လျှောက်ထား၍ "ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော်သည် ဤလွန်ခဲ့ပြီးသမျှ ကာလပတ်လုံး အတယ်မည်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌ လူအပ်သောအလှူသည် အကျိုးကြီးမြတ်၏ဟု မသိခဲ့ပါ၊ ယခုအခါ၌မူ တပည့်တော်သည် ချေးမကို အမှီပြု၍ သိအပ်ပါပြီ၊ အလုံးစုံသော အပါယ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ရပါပြီ၊ တပည့်တော်၏ ဤအိမ်သို့ ချေးမ ဝိသာခါ လာရောက်သည်မှာ တပည့်တော်၏ အကျိုး, စီးပွါး, ချမ်းသာ ဖြစ်ဖို့ရန် လာရောက်ခဲ့ပါပြီ"ဟု လျှောက်ထားပြီးနောက် ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာကိုလည်း ရွတ်ဆိုလျှောက်ထားလေ၏-

သောဟံ အဇ္ဇ ပဇာနာမိ၊ ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလံ။
အတ္ထာယ ဝတ မေ ဘဒ္ဒါ၊ သုဏိသာ ဃရမာဂတာ။

ဘန္တေ=မြတ်စွာဘုရား....။ သော အဟံ = ထိုတပည့်တော်သည်။ ယတ္ထ = အကြင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌။ ဒိန္နံ = လူအပ်သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ဖလံ = အကျိုးကြီးမြတ်၏။ (တံ = ထိုသို့ သဘောရှိသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို)။ အဇ္ဇ = ယနေ့။ ပဇာနာမိ = ခွဲခြမ်းစိတ်ဖွင့်သိမြင်ရပါပြီဘုရား။ ဘဒ္ဒါ = ကောင်းခြင်းအင်္ဂါ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော။ သုဏိသာ = ချေးမလိမ္မာ ဝိသာခါသည်။ မေ=တပည့်တော်၏။ အတ္ထာယ = အကျိုးငှါ။ မေ = ဓိဂါရတွင်ခေါ် တပည့်တော်၏။ ဃရံ = အိမ်သို့။

အာဂတာ ဝတ = ရှေးကုသိုလ် ကံကောင်း ထောက်၍ ရောက်ခဲ့ပါပြီဘုရား။

ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါသည် နောက်တနေ့ အတွက်လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ဖိတ်ပြန်လေ၏။ ထိုအခါ နောက်တနေ့၌လည်း ဝိသာခါ၏ ယောကျ္ဍမမိန်းမသူ သူဌေးကတော်ကြီးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုအချိန်မှ စ၍ မိဂါရသူဌေးကြီး၏အိမ်သည် ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာတော်အတွက် တံခါးဟင်းလင်း ဖွင့်ပြီးသား ဖြစ်လေတော့၏။

သူမြတ်တယောက်၊ အိမ်သို့ရောက်က၊ မြားမြောက်ပြောထူ၊ အိမ်နေလူတို့၊ နိုဗ္ဗုန္နန်းခွင်၊ အသေခ္ခဝင်ဖို့၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ဆင့်၊ တံခါးပွင့်၏"။

ဝိသာခါအား ယောကျ္ဍမကြီး ချီးမြှောက်ခြင်း

ထိုနောက် မိဂါရသူဌေးကြီးသည် "သြ....ငါ့ချွေးမကား ငါ့အပေါ်ဝယ် ဥပကာရကျေးဇူး အထူးများလှတိ၏၊ ထိုချွေးမလိမ္မာအတွက် ငါသည် ကြည်ညိုသူတို့ပြုမြဲအမှု အမှုအရာကို ပြုပေတော့အုံ၊ ဤငါ့ချွေးမလိမ္မာအဖို့ရာ ဝန်လေးလှစွာသော မဟာလတာတန်ဆာကြီးကို အမြဲဆင်ထားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်၊ ငါ့ချွေးမလိမ္မာအတွက် နေ့နေ့,ည၌ည၌ ဈရိယာပုထိုလေးပါးတို့၌ ဆင်ယင်နိုင်ကြမည့် အဆင်တန်ဆာကို ငါပြုမေအုံ"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် အဖိုးတသိန်းထိုက်သော "ဃနမဇ္ဈက = တခဲနက် ပြေပြစ်သည်" အဆင်တန်ဆာကို ပြုလုပ်စေပြီးနောက် ထိုအဆင်တန်ဆာ ပြီးလတ်သည်ရှိသော် ဘုရားဒကားရှိသော သံဃာကို ပင့်ဖိတ်၍ ရှိသေစွာ ဆွမ်းဆက်ကပ်ပြီးလျှင် ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါကို နံ့သာရေအိုး (၁၆) တဆယ့်ခြောက်လုံးတို့ဖြင့် ရေချိုးစေ၍ မြတ်စွာဘုရား ရှေ့တော်မှောက်၌ ထားကာ တန်ဆာဆင်ပေး၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးစေလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည်လည်း ထိုဘချိန်မှစ၍ ဒါန-အစရှိသော ကောင်းမှုတို့ကို စိတ်အလိုရှိတိုင်း ပြုလုပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်မှ*ဆုရှစ်ပါးတို့ကိုရ၍ ကောင်းကင်အပြင်ဝယ် လစန်း အရေးကဲ့သို့ အထူးထင်ရှားကာ သား, သမီး တို့ဖြင့် ပွါးစီး စည်ပင်ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့–ဝိသာခါသူဌေး မမှာ သားတကျိပ်, သမီးတကျိပ်တို့ ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ ထို သား, သမီး နှစ်ကျိပ်တို့တွင် တယောက်တယောက်မှာ သား တကျိပ်စီ, သမီးတကျိပ်စီ ထွန်းကားပြန်လေသည်၊ (သို့ရကား ဝိသာခါမှာ မြေး လေးရာတို့ ရှိကြလေသည်)။ ထိုမြေးလေးရာ တို့တွင်လည်း တယောက်တယောက်မှာ သားတကျိပ်စီ, သမီး တကျိပ်စီပင် ထွန်းကားလေပြန်သောကြောင့် မြစ်ပေါင်း ရှစ် ထောင်တို့ ရှိကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ရှေးမထေရ်မြတ်တို့သည်–

ဝိသာခါ ဝိသတိ ပုတ္တာ၊
နတ္တာ စ စတုရော သတာ။
ပနတ္တာ အဋ္ဌသဟဿာ၊
ဇမ္ဗုဒီပေ သုပါကဋာ။

ဝိသာခါ=မိဂါရသူဌေး၏ ချွေးမလိမ္မာ ဝိသာခါသည်။ ဝိသတိ ပုတ္တာ = သား သမီး နှစ်ကျိပ် ရှိသည်ဖြစ်၍ဌင်း။ စတုရော သတာ နတ္တာ စ=မြေးလေးရာရှိသည်ဖြစ်၍ဌင်း။ အဋ္ဌသဟဿာ ပနတ္တာ စ = မြစ်ရှစ်ထောင်ရှိသည်ဖြစ်၍

---

*ဆုရှစ်ပါးဟူသည်မှာ– (၁) သံဃာအား အသက်ထက်ဆုံး မိုးရေခံ သက်နှီး လှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၂)ညည်းသည်=အာဂန္တုရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၃) ခရီးသွားရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၄) သူနာရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၅) သူနာပြုရဟန်းတို့အား ဆွမ်းလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၆) သူနာရဟန်းတို့အား ဆေးလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၇)အမြဲယာဂုလှူဒါန်းခွင့်ရခြင်း၊ (၈)ဘိက္ခုနီ သံဃာအား ရေသနုပ် သက်နှီး လှူဒါန်းခွင့် ရခြင်း=ဤရှစ်ပါးတို့ တည်း။ ဤဆုရှစ်ပါး အကြောင်းအရာ ဝတ္ထုအကျယ်ကို ဝိနယ မဟာဝဂ် ပါဠိတော် မြန်မာပြန် စာမျက်နှာ (၄၀၇) ဝိသာခါဝတ္ထုမှစ၍ ကြည့်ရှု မှတ်ယူကုန်ရာ၏။

ရင်း။ ဇမ္ဗုဒီပေ = ဇမ္ဗူဒီပဝ်ခေါ်တွင် ကျွန်းအပြင်၌။ သုပါ-
ကဋ္ဌာ = အလွန်ထင်ရှား ဓကျော်ကြားလှစွာ၏—

ဟူသော ဤဂါထာကို ဖွဲ့ဆိုချီးကျူးတော်မူကြလေသည်။

ဝိသာခါ၏ ထူးခြားချက်များ

ဝိသာခါသည် အသက်နှစ်ပေါင်း (၁၂၀) တရာ့နှစ်ဆယ် ရှည်သူ ဖြစ်၏။ ဦးခေါင်းဌ ဆံပင်ဖြူ တပင်မျှ မပေါက်ရောက်ချေ။ အမြတစေ (၁၆) တဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ရှိသူကဲ့သို့ ပျိုနုလျက်နေ၏။ သား, သမီး, မြေး, မြစ်တို့ ခြီရံလျက် ဝိသာခါ ကျောင်းသို့ သွားသည်ကို မြင်ရလျှင် "ဤအမျိုးသမီးများအလယ်တွင် အဘယ်သူသည် ဝိသာခါပါနည်း" ဟု မေးယူရလောက်အောင်ပင် ပျိုမျစ်နုနယ်၏။

ဝိသာခါ သွားနေသည်ကို မြင်ကြသောသူတို့သည် "ယခုအခါ ဖြေးဖြေးသွားပါစေ၊ ငါတို့၏ အရှင်မ ဝိသာခါသည် သွားနေမှသာ တင့်တယ်လှတာ၏" ဟု ကြိုစည် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ကြလေသည်။ ဝိသာခါ ရပ်နေသည်ကို၊(ပ)၊ ထိုင်နေသည်ကို၊ပ၊ လျောင်းစက်နေသည်ကို မြင်ကြသောသူတို့သည် "ယခုအခါ အနည်းငယ် ဆက်၍ လျောင်းစက်ပါစေ၊ ငါတို့၏ အရှင်မ ဝိသာခါသည် လျောင်းစက်နေမှသာ တင့်တယ်လှတာ၏" ဟု ကြိုစည် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ကြလေသည်။ ဤသို့လျှင် ဝိသာခါကား သွား,ရပ်, ထိုင်, လျောင်း = ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့အနက် "ဤမည်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့်တော့ မတင့်တယ်ဘူး" ဟု ပြောဆိုဖွယ်မရှိအောင်ပင် တင့်တယ်လေသည်။

(ဆင်ပြောင်ငါးစီး အားရှိသည်) — ဝိသာခါကား ဆင်ပြောင်ငါးစီးတို့၏ အားကို ဆောင်နိုင်သည်။ တချိန်က ကောသလမင်းကြီးသည် "ဝိသာခါကား ဆင်ပြောင်ငါးစီးတို့၏ အားကို ဆောင်သတဲ့" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ ဝိသာခါ ကျောင်းသို့သွား၍ တရားနာပြီး ပြန်လာသောအချိန်၌ အားအစွမ်းကိုစုံစမ်းလိုရကား ဆင်ပြောင်ကြီးတစီးကိုအလွတ်ခိုင်းလေ

သည်။ ဆင်ပြောင်သည် နှာမောင်းကို ချီမြှောက်၍ ဝိသာခါသို့ ရှေးရှု ထိုးသတ်မည့်အမူဖြင့် ပြေးလာနေ၏။ ဝိသာခါ၏ အခြေအရံ မိန်းမငါးရာတို့သည် အချို့က ကြောက်လန့်၍ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ကြလေသည်။ (ဤမှ နောက်ဝါကျ၌ သီဟိုဠ်မှဝယ် ကေစွာ နှ ပရိစ္ဆဒ်တွာ-ရှိ၏၊ ဆဋ္ဌမှဝယ် ကေစွာ နှ ပရိသဒ္ဒ်တွာ ရှိ၏၊ ကေစွာ ပန် ပရိသဒ္ဒ်တွာ-ဟု ရှိသောပါဠိသည် ပိုရ်ု ယုတ္တိ တန်၏၊ ထိုအတိုင်း မြန်မာပြန်၍ ဖော်ပြပေအုံ)။ အချို့သော အခြေအရံ မိန်းမတို့ကမူကား ဝိသာခါကို ဝိုင်းဝန်းဖက်ကြ၍ ဝိသာခါက "အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်သနည်း"ဟု မေးအပ်လေသော် "အရှင်မ....မင်းကြီးသည် အရှင်မ၏ အားအစွမ်းကို စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်၍ ဆင်ပြောင်ကို အလွှတ်ခိုင်းသတဲ့" ဟု ပြောဆိုကြလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် "ဤ ဆင်ပြောင်ကို မြင်ရ = တွေ့ရ၍ ပြေးသဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရှိအုံနည်း (= အကျိုးမရှိ)၊ ထိုဆင်ပြောင်ကို အဘယ်မုံ ဖမ်းယူရမည်နည်း" ဟု ကြံစည်၍ "ငါသည် အကယ်၍ ထို ဆင်ပြောင်ကို ငါ့အား ရှိသလောက် တင်းတင်း ကြပ်ကြပ် ဖမ်းယူလိုက်လျှင် ထို ဆင်ပြောင်သည် ပျက်စီးသေဆုံးလေရာ၏" ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ မိမိအနီးသို့ ရောက်လာသော ထိုဆင်ပြောင်ကို လက်ချောင်းကလေး ၂-ချောင်းတို့ဖြင့်သာ နှာမောင်း၌ ညှပ်ကိုင်ကာ အသာအယာ ဆွဲနှုန်းလွှဲလိုက်လေသည်။ ဆင်ပြောင်သည် မိမိကိုယ်ကိုဆောင်၍ ကြိုးကြိုးရပ်တည်ခြင်းငါ့ မစွမ်းနိုင်ချေ၊ (= မိုင်းမိုင်းလဲ၍ သွားလေ၏)။ လူများအပေါင်းသည် သာဓုကောင်းကြီး ပေးကြလေ၏။ ဝိသာခါသည်လည်း မိမိအခြေအရံ ပရိသတ်နှင့်တကွ ချမ်းသာစွာ အိမ်သို့ပြန်သွားလေ၏။

ဗုဇ္ဈာရုံကျောင်းဆောက်ရန် အကြောင်းဖန်ခြင်း

ထိုအချိန်၌ သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် မိဂါရ်မယ်တော် ဝိသာခါသူဌေးမသည် သား, မြေး များသူဖြစ်၍ ကျန်းမာသန်စွမ်းသော သားများ,မြေးများ ရှိသူဖြစ်၍ "အလွန်မင်္ဂလာရှိသော အမျိုးသမီးသူဌေးကတော်ကြီး"ဟူ၍ လူတိုင်းက အသိအမှတ်ပြု သမုတ်အပ်

လေသည်။ ထိုမျှလောက်သော သား, မြေးတို့အနက် တယောက်မျှလည်း အကြားကာလ သေပျောက်သူဟူ၍ မရှိဘူးသေးချေ။ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သားတို့သည် မဂ်လာပွဲသဘင်တို့၌ ဝိသာခါကို ရှေးဦးစွာ ဖိတ်ကြား၍ ကျွေးမွေးကြလေသည်။ ထိုနောက် တရက်သောပွဲသဘင်နေ့ဝယ် လူအများ ဝတ်စားတန်ဆာ စုံလင်ဆင်ယင်ကြလျက် တရားနာရန် ကျောင်းသို့ သွားကြစဉ် ဝိသာခါသည်လည်း ဖိတ်ကြားအပ်သောအရပ်၌ ညှိုခံကျွေးမွေးသည်ကို စားသောက်ပြီးလျှင် မဟာလတာတန်ဆာကြီးကို ဆင်ယင်၍ လူများနှင့် အတူတကွ တရားနာရန် ကျောင်းသို့ လိုက်ပါခဲ့လျက် ကျောင်းတိုက်သို့ ဝင်လုလတ်သော် "မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ အထံတော်သို့ ဤကဲ့သို့သော ဖျံလွင့်သူတို့၏ အသွင်အပြင်ဖြင့် သွားရောက်ရန် မသင့်လျော်"ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ ထိုမဟာလတာတန်ဆာကို ချွတ်ပြီးလျှင် အထုပ်ထုပ်လျက် မိမိဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဆင်ပြောင်ငါးစီးအားကို ဆောင်နိုင်သည့် ကျွန်မ၏လက်၌ ပေးအပ်လေ၏။

(ထို မဟာလတာတန်ဆာကို ထိုကျွန်မသာလျှင် ရွက်နိုင် သယ်နိုင်၏၊ အခြားသူများ မရွက်နိုင် မသယ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် ဝိသာခါသည် ထိုကျွန်မကို "အမိ....ဤတန်ဆာကို ယူထားလော့၊ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှ တရားနာပြီး ပြန်သောအခါကျမှ ထိုတန်ဆာကို ဆင်ယင်ပေအုံ့" ဟု ပြောဆို၍ ကျွန်မ၏လက်၌ ပေးအပ်လေသည်။)

ဝိသာခါသည် မဟာလတာတန်ဆာကို ကျွန်မလက်၌ ပေးအပ်ပြီးနောက် ဃနမဇ္ဈကတန်ဆာကို ဆင်၍ မြတ်စွာဘုရားသို့ ဆည်းကပ်ပြီးလျှင် တရားနာလေသည်။ တရားနာ၍ ပြီးဆုံးသောအခါ ဝိသာခါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး၍ နေရာမှထကာ ဖဲသွားခဲ့လေသည်။ ကျွန်မသည်လည်း ထိုမဟာလတာတန်ဆာကြီးကို တရားနာရာနေရာ၌ပင် မေ့၍ထားခဲ့လေသည်။ အထူးအားဖြင့် တရားနာပြီး ပြန်သွားသောပရိသတ်၏ တစုံတရာသောဝတ္ထုမေ့ကျန်နေရစ်ခဲ့လျှင် ထိုဝတ္ထုကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် သိမ်းဆည်း၍ ထားတော်မူမြဲဖြစ်သည်။ ဤသို့လျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် ထိုနေ့၌ ဝိသာခါ၏ မဟာလတာတန်ဆာကြီးကို

တွေ့ရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား "မြတ်စွာဘုရား....ဝိသာခါသည် မဟာလတာတန်ဆာကြီးကို မေ့၍ သွားခဲ့ပါသည်ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ချစ်သားအာနန္ဒာ.... သင့်လျော်ရာအရပ်၌ သိမ်းထားလော့" ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်သည် တို မဟာလတာတန်ဆာကြီးကို မ-ချီ၍ စောင်းတန်းလှေကားတဖက်၌ ချိတ်ဆွဲ၍ ထားဂတော် မူလိုက်လေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည်လည်း *သုပ္ပိယာဥပါသိကာမနှင့်အတူ တကွ အာဂန္တုရဟန်း, ခရီးလွှားရဟန်း, သူနာရဟန်း-ပသည် တို့အတွက် ပြိုသင့်ပြိုထိုက်သည်ကို သိရအောင်ဟူ၍ ဧတဒဂ် ကျောင်းတိုက်တော်အတွင်း၌ လှည့်လည်လေ၏။ အထူးအားဖြင့် ဝိသာခါဒါယိကာမကြီးနှင့် သုပ္ပိယာဒါယိကာမကြီးတို့ ကျောင်း တိုက်အတွင်း လှည့်လည်ကြသည်တို့ကို မြင်ကြရလျှင် ထောပတ်, ဖျား, ဆီ-စသည်ကို အလိုရှိကုန်သော ရဟန်းငယ်များ,သာမဏေ

---

*သုပ္ပိယာဒါယိကာမ-ဟူသည်မှာ ဗာရာဏသီပြည်မှ သုပ္ပိယဥပါ-သကာ၏ ဇနီးဖြစ်သည်၊ သူတို့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးတို့သည် ရတနာ၃ သုံးပါးကို အလွန်ကြည်ညိုကုန်၏။ သံဃာအား ပစ္စည်း ၄-ပါးကို လှူလေ့ရှိကုန်၏။ သံဃာ့အမှုခမ်းသိမ်းကို ရှက်ဆောင်လေ့ ရှိကုန်၏။ တချိန်က (မြတ်စွာဘုရား ဗာရာဏသီပြည် မိဒါဝုန်တောင်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ်က) သုပ္ပိယာဒါယိကာမကြီးသည် မိဂဒါဝုန်ကျောင်း တိုက်သို့ သွား၍ မမာမကျန်းသော ရဟန်းတပါးကို တွေ့ရလျှင် "အရှင် ဘုရားအား အတယ်ခေတ်စာဖြင့် အလိုရှိပါသနည်း" ဟုမေး၍ ရဟန်းက "သားဟင်းမျိုးရည်=အသားစွပ်ပြုတ်ဖြင့် အလိုရှိ၏" ဟု ဆိုလေသော် ရှိပါစေ အရှင်ဘုရား....၊ ပို့လိုက်ပါမည်" ဟု လျှောက်ထားခဲ့၍ နောက် နေ့၌ ကပ္ပိယအသားကို မရနိုင်သည်ဖြစ်၍ မိမိ၏ ပေါင်သားဖြင့် ရဟန်း အတွက် သားဟင်းမျိုးရည် = အသား စွပ်ပြုတ်ရည် ကျိုချက်ကာ လှူဒါန်း၍ တဖန် မြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုခြင်းပြင်းစွာသောကြောင့် အမာရွတ်မျှမထင် ပကတိ နဂိုရုပ်ကိုယ်ရှိသူ ဖြစ်ခဲ့လေသည်၊ အကြောင်း အရာအကျယ်ကို ဝိနည်း မဟာဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် မျက်နှာ ၄၁၁ မှစ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏။

များသည် ခွက်,ပန်းကန်-စသည်ကို စွဲကိုင်ကြလျက် ထိုဒါယိကာ မကြီးတို့ထံ ချဉ်းကပ်ကြစမြဲ ဖြစ်လေသည်၊ ထိုနေ့မှာလည်း ထို အတူပင်ပြုကြလေသည်။

ဝိသာခါဒါယိကာမကြီးသည်လည်း သူနာရဟန်းများ,ရဟန်း ငယ်များ, သာမဏေများကို ကြည့်ရှုကာ လိုအပ်ရာရာကို လှူဒါန်း ပြီးလျှင် အခြားတံခါးတခုဖြင့် ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှ ထွက်၍ ကျောင်းတိုက်ဥပစာဌ် ရပ်တည်လျက်ပင် မိမိ၏ ကျွန်မကို "အမိ.... မဟာလတာတန်ဆာကို ယူခဲ့လော့၊ ဆင်ယင်ပေအုံ့"ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအချိန်ကျမှ ကျွန်မသည် မိမိမှေ့၍ ကျောင်း တိုက်မှ ထွက်ခဲ့မိကြောင်း ကောင်းစွာအမှတ်ရ သိရှိ၍ "ဟော.... အရှင်မ....ကျွန်တော်မ မေ့ထားခဲ့ပြီ"ဟု၍ ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအခါ ဝိသာခါသူဌေးမသည် "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သွား၍ယူပြီး ပြန်ခဲ့လော့၊ အထူးအားဖြင့် အကယ်၍များ ငါ့အရှင် အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်က ထိုမဟာလတာတန်ဆာကို ချီမ၍ အခြားတနေရာရာ၌ သိမ်းထား အပ်ခဲ့လျှင် မယူခဲ့လင့်၊ အရှင်မြတ်အားသာလျှင် ထိုတန်ဆာကို ငါသည် စွန့်လှူအပ်ပြီးဖြစ်သည်"ဟု မှာကြားပြောဆို၍ ကျွန်မကို လွှတ်လိုက်လေ၏၊ ဝိသာခါကား "အမျိုးလေးပါး လူအများတို့ ကျောင်းတိုက်အတွင်းဝယ် မေ့ကျန်၍ထားခဲ့သော ဗဟုည်းဘဏ္ဍာ များကို မပျောက်မပျက်ရအောင် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် သိမ်းဆည်း၍ ထားတော်မူ၏"ဟူသော ဤအချက်ကို ကြိုတင်၍ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤသို့ မှာကြား ပြောဆိုလိုက်လေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်လည်း ကျွန်မကို မြင်လျှင်ပင် "အဘယ်အကျိုးငှါ လာသနည်း"ဟု မေးတော်မူ၍ ကျွန်မက "တပည့်တော်မ အရှင်မ၏ မဟာလတာတန်ဆာကို မေ့ထားခဲ့ သောကြောင့် လာပါသည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် "ထိုမည်သော စောင်းတန်းလှကား နံပါးတဘက်၌ ငါ ချိတ်၍ ထားအပ်သည်၊ သွားလော့, ထိုတန်ဆာကို ယူချေလော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏၊ ကျွန်မသည် "အရှင်ဘုရား....အရှင်ဘုရားတို့၏ လက်ဖြင့် သုံးသပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို တပည့်တော်မ၏ အရှင်မ

သည် (လူအပ်ပြီးသား နှလုံးထားရ) တဖန် ပြန်မယူအပ်သော ဝတ္ထုပြုအပ်ပါပြီဘုရား"ဟု လျှောက်ထားခဲ့၍ လက်အချည်းနှီးသာ ဝိသာခါထံသို့ ပြန်လာခဲ့၍ ဝိသာခါက "ဘယ့်နယ်လဲ အမိ...."ဟု မေးအပ်လေလျှင် ထိုအကြောင်းကို ဝိသာခါအား ပြန်ကြားပြော ဆိုလေ၏။

ထိုအခါ ဝိသာခါသည် ကျွန်မကို "အမိ ငါသည် အရှင်မြတ်သုံးသပ်ကိုင်တွယ်အပ်ပြီးသော မဟာလတာ အဆင်ဘဏ္ဍာကို မဆင်မြန်းတော့ပါ၊ ငါသည် စွန့်လူအပ်ပြီးသားပင် ဖြစ်ပါ၏၊ သို့သော် အရှင်မြတ်များအဖို့ရာ စောင့်ရှောက်သိန်းသိမ်းရန် ဝန်လေးလှ ဆင်းရဲလှပါသည်၊ ထိုတန်ဆာကို စွန့်ကြဲရောင်းချ၍ သံဃာအား အပ်စပ်သော ပစ္စည်းဘဏ္ဍာကို ဆက်ကပ်လှူခါန်း မပေအုံ၊ သွားချေ, ထိုမဟာလတာတန်ဆာကို ယူခဲ့လော့"ဟု ပြောဆိုစေလွှတ်လိုက်လေ၏၊ကျွန်သည်လည်း ကျောင်းတိုက်သို့ သွား၍ မဟာလတာတန်ဆာကို ယူဆောင်ခဲ့လေ၏၊ ဝိသာခါ သည် မဟာလတာတန်ဆာကို မဆင်မြန်းပဲသာလျှင် ရှေ့ပန်းထိမ် သည်တို့ကို အခေါ်ခိုင်း၍ တန်ဖိုးဖြတ်စေလေသည်၊ ရှေ့ပန်းထိမ် သည်တို့က "ဤတန်ဆာသည် ကိုးကုဋေ အဖိုးထိုက်တန်၏၊ လက်ခကားတသိန်းကန်၏"ဟုတန်ဖိုးဖြတ်ပြောဆိုအပ်လေသော် ဝိသာခါသည် ထိုတန်ဆာကို ယာဉ်၌ တင်ထားစေ၍ "ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ထိုမဟာလတာတန်ဆာကို ရောင်းချကြကုန်လော့" ဟု ပြောဆိုလေသည်။

ထိုမျှလောက်သော အဖိုးဥစ္စာကို ပေး၍ ဝယ်ယူခြင်းငှါ တဦး တယောက်မျှ စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ မှန်၏–ထိုမဟာလတာ တန်ဆာကို ဆင်ယင်ရန် ထိုက်တန်သော အမျိုးသမီးမိန်းမတို့ ကား ရှိခဲလှစွာကုန်၏၊ မှန်ပါပေသည်–မဟာပထဝီ ဤမြေ အဝှန်း၌ (၁) ဝိသာခါဒါယိကာမကြီး၊ (၂) ဗန္ဓုလစစ်သေနာ ပတိကတော် မလ္လိကာ(=မယ်လတိုင်းသူ)နှင့် (၃) ဗာရာဏသီ သူဌေးကြီး၏သမီး–ဤသုံးယောက်သော မိန်းမတို့သည်သာလျှင် မဟာလတာတန်ဆာကို ရနိုင်ကြလေသည်။

သို့ရကား ဝိသာခါ သူဌေးသည် မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင် မဟာလတာတန်ဆာ၏ အဖိုး (ကိုးကုဋေနှင့်တသိန်း)ကို ပေး၍ ထိုကိုးကုဋေနှင့်တသိန်းသော အသပြာခေါ်လာတို့ကို လှည်းဖြင့် တင်စေကာ ကျောင်းတော်သို့ ယူဆောင်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား---တပည့်တော်မ၏ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်သည် တပည့်တော်မ၏ မဟာလတာတန်ဆာကို မပျောက်ပျက်အောင် သိမ်းဆည်းရန် လက်ဖြင့် သုံးသပ်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ မထေရ်မြတ် သုံးသပ်ပြီးချိန်မှစ၍ ထိုတန်ဆာကို တပည့်တော်မသည် ဆင်မြန်းခြင်းငါ မစွမ်းနိုင်တော့ပါ၊ သို့အတွက် ထိုမဟာလတာတန်ဆာကို စွန့်ကြဲ၍ သံဃာတော်အား အပ်စပ်သော = ကပ္ပိယဗိုလ်ကို ဆက်ကပ်မည်ဟု ရောင်းစေရမည်မှာ တပည့်တော်မမှတစ်ပါး ထိုတန်ဆာကို ဝယ်ယူစွမ်းနိုင်မည့် အခြားသူတဦးကိုမျှ မတွေ့ရ၍ တပည့်တော်မသည်ပင်လျှင် ထိုတန်ဆာ၏တန်ဖိုး(ကိုးကုဋေနှင့်ကျပ်တသိန်း)ကို ယူဆောင်စေ၍ လာခဲ့ပါသည်ဘုရား၊ သက်နီး, ဆွမ်း, ကျောင်း, ဆေး = ပစ္စည်းလေးပါးတို့တွင် အဘယ်မစ္စည်းဖြင့် ဆက်ကပ်ရလျှင် သင့်လျော်ပါမည်နည်းဘုရား"ဟု လျှောက်ထားမေးမြန်းလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ဝိသာခါ....ဤသာဝတ္ထိမြို့ အရှေ့တံခါးအနီးဌာ သံဃာတော်များ နေထိုင်ရန် ကျောင်းဆောက်လုပ်ဖို့ သင့်အဖိုရာ သင့်လျော်၏"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ဝိသာခါသူဌေးမသည် "သင့်လျော်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား...."ဟု လျှောက်ထား၍ အားရဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းနေရာ မြေအရပ်ကိုပင် (၉၀၀၀၀၀၀ဝိ) ကိုးကုဋေသော ကျပ်အသပြာတို့ဖြင့် ဝယ်ယူလေ၏၊ အခြားကိုးကုဋေသော ဥစ္စာတို့ဖြင့် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီးကို စတင် တည်ဆောက်လေ၏။

အရှင်မောဂ္ဂလာန်ထေရ် ကြီးကြပ်တော်မူ၍ ကိုးလဖြင့်အပြီး ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ကြီး ဆောက်လုပ်ခြင်း

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် မိုးသောက်ထအခါ သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် နတ်ပြည်မှ စုတေ၍ ဘဒ္ဒိယ

မြို့ဝယ် သူဌေးမျိုးဌာဖြစ်လာသော ဘဒ္ဒိယသူဌေးသား၏ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို မြင်တော်မူ၍ အနာထပိဏ်သူဌေးအိမ်ဌာ ဆွမ်းဘဉ်းပေးပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည် မြောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု ကြွတော်မူလေ၏။

(အထူးမှတ်ရန်မှာ – ပြူလုပ် ရွက်ဆောင်တော်မူနေကျ ပကတိအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိသာခါ၏အိမ်ဌာ ဆွမ်းခံ၍ တောင်တံခါးဖြင့် ထွက်ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ဌာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏။ အနာထပိဏ်သူဌေးအိမ်ဌာ ဆွမ်းခံတော်မူပြီးလျှင် အရှေ့တံခါးဖြင့် ထွက်ကြွတော်မူ၍ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်ဌာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူ၏၊ မြောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူသည်ကို မြင်ကြရလျှင်ပင် "ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလိမ့်မည်" ဟု အားလုံးသိကြရ၏)။

ဝိသာခါသူဌေးမသည်လည်း ထိုနေ့ဌာ "မြတ်စွာဘုရား မြောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု ကြွတော်မူပြီ"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ လျင်မြန်စွာမြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးပြီးလျှင် "ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလိုကြပါသလား ဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "အိမ်း....ဟုတ်ပေသည် ဝိသာခါ...." ဟု၍ မိန့်တော်မူလေလျှင်"မြတ်စွာဘုရား....ဤမျှ (= ကိုးကုဋေ) သော ဥစ္စာကိုစွန့်၍ ဘရှင်ဘုရားတို့၏အတွက် ကျောင်းဆောက်နေဆဲရှိပါသည်၊ ပြန်နှစ်တော်မူကြပါဦး မြတ်စွာဘုရား...."ဟု လျှောက်ထားလေ၏၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ဝိသာခါ....ဤယခု သွားခြင်းကား ပြန်နှစ်၍ မဖြစ်သော သွားခြင်း ဖြစ်သည်" ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ဝိသာခါသည် "ကေန်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှုနှင့်ပြည့်စုံသူ တဦးဦးကို မြင်တော်မူလိမ့်မည်"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ "မြတ်စွာဘုရား.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တပည့်တော်မ၏အဖိုရာ ကျောင်းဆောက်ရာ၌ ပြုပြီး,မပြုရသေးသည်ကို ခွဲခြမ်းသိမြင် စီရင်ပေးမည့် ရဟန်းတော်တပါးကို ပြန်နှစ်စေပြီးမှ (= ထားခဲ့ပြီးမှ) ကြွတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က

ဝိသာခါကို "ဝိသာခါ....သင် သဘောကျသည့် ရဟန်း၏သပိတ်ကို ယူလော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ဝိသာခါသူဌေးမသည် ပကတိအားဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ချစ်ခင် သဘောကျသော်လည်း "အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် တန်ခိုးကြီးတော်မူ၏၊ ထိုမထေရ်ကို အမှီပြုရလျှင် ငါ၏ ကျောင်းဆောက်ခြင်းကိစ္စသည် လျင်မြန်စွာ ပြီးစီးပေလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်မိ၍ အရှင်မောဂ္ဂလန်မထေရ်၏ သပိတ်ကို တောင်းယူလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ကြည့်လျက်နေ၏၊ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်.... သင်ချစ်သား၏ အခြံအရံ ရဟန်းငါးရာတို့ကို ခေါ်ယူ၍ သင်ချစ်သား ပြန်နှစ်လော့"ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူသည့်အတိုင်း မိမိ၏တပည့် ရဟန်းငါးရာတို့ကို ခေါ်ယူ၍ ပြန်နှစ် ကျန်ရစ်တော်မူလေ၏။

မထေရ်မြတ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ယူဇနာငါးဆယ်, ခြောက်ဆယ်တို့တိုင်တိုင် သစ်သား, ကျောက်တို့ အလို၌ သွားရောက်ကြသူ လူတို့သည်လည်း ကြီးကုန်, ကြီးကုန်သော သစ်သား, ကျောက်များကို ယူခဲ့ကြ၍ ထိုနေ့ဦးပင်လျှင် (= နေ့ချင်းပြန်) ပြန်လာနိုင်ကြကုန်၏။ လှည်းပေါ်၌ သစ်သားများ, ကျောက်များကို တင်ကြရာမှာလည်း မပင်ပန်းကြကုန်၊ လှည်းဝင်ရိုး ကျိုးသောဟူ၍ မရှိ။ မကြာမီပင် ဘုံနှစ်ဆင့်ရှိသော (= ၂-ထပ်)ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ်၍ ပြီးကြလေသည်။ ထိုပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးမှာ အောက်ထပ်၌ တိုက်ခန်း ၅၀၀, အထက်ထပ်၌ တိုက်ခန်း ၅၀၀ = ၅ရာ့သို့ တိုက်ခန်းပေါင်း (၁၀၀၀) တထောင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ပြာသာဒ်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် ရှစ်မင်းပယ်မှ ကျယ်ဝန်းသန့်ရှင်းသော မြေအပြင်၌ ပြာသာဒ်ကျောင်းကြီးကို ဆောက်လုပ်စေလေသည်။ ထိုပြင်လည်း "ပြာသာဒ်တော်ကြီး ထီးထီးသက်သက်ကား မတင့်တယ်ချေ"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိ၍ ထိုပြာသာဒ်မကြီးကို ဝန်းရံလျက် ကမ္ဘာန်းကျောင်းပေါင်း ၅၀၀, ပြာသာဒ်ငယ်

၅၀၀, တန်ဆောင်းရှည်ပေါင်း ၅၀၀-တို့ကိုလည်း ဆောက်လုပ်ပြီးစေပြန်လေ၏။

ကျောင်းရေဝက်ချပ်ကြီး ၄-လကြာ ကျင်းပခြင်း

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုးလကြာ ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူပြီး၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလာလေ၏။ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး၏ ပုဇွာရုံ ကျောင်းပြာသာဒ်ကြီးဌာ်လည်း ပြီးမွမ်းကိစ္စ အဝဝသည် အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်၏ စောင့်ရှောက်ခြင်းခံရသည့်အတွက် ကိုးလဖြင့် အလုံးစုံ ပြီးစီးလေ၏။ ကျောင်းအမကြီးသည် ပြာသာဒ်အတွက် ထုပိကာကို ရေအိုးအလုံး ခြောက်ဆယ်ခန့် ဆုံဝင်လောက်အောင် တခဲနက် ခတ်အပ်သော ရွှေနီဖလံဖြင့် ပြုလုပ်စေလေသည်။ ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီးသည် "မြတ်စွာဘုရားရှင် ဧတဝဏ်ကျောင်းတော်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာ၏" ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားရလျှင် ခရီးဦးကြိုဆို၍ မြတ်စွာဘုရားကို မိမိ၏ကျောင်းတိုက်သို့ ပင့်ဆောင်သွားပြီးလျှင် "မြတ်စွာဘုရား....၌ မိုးလေးလပတ်လုံး ရဟန်းသံဃာကိုပါ ခေါ်ယူတော်မူ၍ ၌ တပည့်တော်မ၏ ပုဇွာရုံတိုက်ကျောင်းဌာ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြပါ ဘုရား။ ကျောင်းလွှတ်ပူဇော်ပွဲ ပြုလုပ်ပါမည်ဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရန် ခံဝန်ချက်ကို တောင်းယူလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူလေ၏။

ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် ထိုနေ့မှအစပြု၍ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကျောင်းတိုက်မှာပင် အလှူဒါနကြီး ပေးလှူလေ၏။ ထို့နောက် ဝိသာခါ၏ သူငယ်ချင်းမတယောက်သည် အဖိုး တသိန်းတန်သော အဝတ်တထည်ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ ဝိသာခါထံ လာရောက်ပြီးလျှင် "သူငယ်ချင်းမ.....ငါသည် ၌

အဝတ်ကို သင်၏ပြာသာဒ်ကျောင်းတော်၌ မြေအခင်းအနေဖြင့် ခင်းလှူလိုပါသည်၊ ခင်းရမည့်နေရာကို ငါ့အား ပြောကြားကြစေချင်ပါသည်"ဟု ပြောဆိုလာ၏။ ထိုအခါ ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးက"ကောင်းပါပြီ သူဌေးချင်းမ....၊အကယ်၍ ငါက သင့်အား 'ခင်းဖို့ရန် နေရာမရှိ'ဟု ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ပြောဆိုလျှင် သင်က ငါ့အပေါ်မှာ "အခွင့်မပေးလို၍"ဟု အထင်လွဲပေလိမ့်မည်၊ သို့ရကား ကိုယ်တိုင်သာလျှင် ပြာသာဒ် ကျောင်းကြီး၏ အထက်ထပ်, အောက်ထပ် အခန်းတဝေါင်လုံး နှံ့စပ်အောင်ကြည့်ပြီးလျှင် ခင်းရမည့်နေရာကို စဉ်းစား ရှာကြံပါလော့"ဟု ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားသဖြင့် ထို သူဌေးချင်းမသည် အဖိုးတသိန်းတန်သော အဝတ်ကို ယူဆောင်၍ အထက်ထပ်,အောက်ထပ် ဘိုဘိုခရေ့ကွိုင် နှံ့စပ်အောင် လှည့်လည် ရှာကြံကြည့်ရှုလေသော် သူမ ယူဆောင်လာသည့် အဝတ်အောက် အဖိုးလျော့၍ တန်သော အခင်းအဝတ်ကို မတွေ့ရ၍ "ငါကား ဤသူဌေးချင်းမ၏ ကောင်းမွန် ပြာသာဒ်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖွဲ့အစုကို မရနိုင်တော့ချေ"ဟု ဆင်ခြင်မိကာ နှလုံး မသာယာခြင်းသို့ ရောက်လျက် တနေရာ၌ ငိုကြွေးလျက်သာ ရပ်နေလေ၏။

ထိုအခါ ထိုသူဌေးချင်းမကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် မြင်တော်မူ၍ "အဘယ့်ကြောင့် ငိုကြွေးသနည်း"ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ထိုသူဌေးချင်းမက ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် "အကြီးပြောသူ စိတ်ပူ၍ မနေလင့်၊ ငါသည် သင့်အား ခင်းရမည့်နေရာကို ပြောကြားပေအုံ့"ဟု မိန့်တော်မူ၍ "စောင်းတန်း=လှေကားခြေရင်း သံယာတော်များ ခြေဆေးကြမည့် နေရာအနီးဝယ် ၌ သင်၏ အဝတ်ကို ခြေသုတ်စရာပြု၍ ခင်းလေလော့၊ ရဟန်းတို့သည် ခြေဆေးကြပြီးလျှင် ရှေးဦးစွာ ၌ သင်၏အဝတ်၌ ခြေကိုသုတ်ပြီးမှ ကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်ကြလိမ့်မည်၊ ၌သို့ ဖြစ်သည်ရှိသော် သင့်အဖို့ရာ အကျိုးကြီးမြတ်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု အကြံပေးစကား မိန့်ကြား

တော်မူလေ၏။ (ဤနေရာကား ဝိသာခါ အမှတ်တမဲ့ မစဉ်းစားမိသော ဧနရာ ဖြစ်သတဲ့။)

ပစ္စည်း ၄-ပုံ စုံအောင် လှူခြင်း

ဝိသာခါကျောင်းအမကြီးသည် မိုးလေးလတို့ ကာလပတ်လုံး ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ မြတ်စွာဘုရား အမှီးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို လှူဒါန်းလေသည်။ နောက်ဆုံး(တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့)၌ ရဟန်း သံဃာအား သက်နှံးလျှာ အထည်အဝတ်တို့ကို လှူဒါန်းလေ၏၊ အငယ်ဆုံး သံဃာ(=သင်္ဃနောဝ)ရအစပ်သော သက်နှံးလျှာအဝတ်တို့သည်ပင် အဖိုးတထောင် တိုက်တန်ကုန်၏။ အားလုံးသော ရဟန်းတို့အား သပိတ်နှင့် အပြည့်ထည့်၍ စတုမဓုဆေးကို လှူဒါန်းလေ၏။ လေးလကြာ ကျောင်းလွတ်ပူဇော်ပွဲကျင်းပရာ၌(၉ဝ၀ ၀ ၀

ကို လှည့်လည်လျက် ၅-၀ါထောတို့ဖြင့် အလွန် ချိုမြိန် သာယာ သော အသံဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဥဒါန်းကျူးရင့်လေ သည်။

ကဒါဟံ ပါသာဒံ ရမ္မံ၊ သုဝေမတ္တိကလေပနံ။
ဝိဟာရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပ္ပေါ မယ္ဟ ပူရိတော။(၁)

အဟံ = သိန်းကမ္ဘာတည့် အခါပြည့်အောင် အဘိနိ-ဟာရ ပုညသမ္ဘာ ဆည်းပူးခဲ့ပါသော အကျွန်ုပ် ဝိသာခါ သည်။ ရမ္မံ = ရောက်လာသသူ ရှင်ရှင်လူတို့ ကြည်ဖြူနှလုံး ရှင်ပြိုးမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော။ သုဝေမတ္တိက-လေပနံ = အက်တေ, မြေသရက်တို့ဖြင့် ချောမွတ်အောင် မွမ်းမံ လိမ်းကျံအပ်ပေထသော။ ပါသာဒံ = ပုဗ္ဗာရုံ တွင်ခေါ် ပြာသာဒ်ကျောင်းတော် တည်း ဟူ သော။ ဝိဟာရဒါနံ=သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့ကိန်းဝပ်ပျော်စံရာ မဟာဝိဟာရ ကျောင်းအလှူဒါနကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါ သမယ ဘယ်ကာလများမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွမ်းရှိ လှူဒါန်းကော်ရော် ပူဇော်ရပါမည်နည်း။ ဣတိ = ဤသို့။ မယ္ဟံ = ဝိသာခါသမုတ် ကျောင်းအမ အကျွန်ုပ်၏။ သက်ပ္ပေါ = လွန်ခဲ့သည့် သိန်းကမ္ဘာ ရှည်မြင့်လှ ထိုအခါက သဒ္ဓါ, ပညာ နှစ်ဖြာညီမျှ ကြီစည် တောင့်တချက် အဝဝသည်။ ပူရိတော = အလိုရှိတိုင်း မဆိုင်းပြည့်မြောက် သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ မဏ္ဍပိဋ္ဌေ၊ ဘိသိမိမ္ဟောဟနာနိ စ။
သေနာသနဘဏ္ဍံ ဒဿာမိ၊ သက်ပ္ပေါ မယ္ဟ ပူရိတော။(၂)

အဟံ=တသိန်းကမ္ဘာရှည်မြင့်ကြာအောင် မဟာပုည ကုသလကို လုံ့လကြိုးကုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါသည်။ မဏ္ဍပိဋ္ဌေ = ညောင်စောင်း, အင်းပျဉ် = ခဲ့ရင်နှင့်ထိုင်စရာ သင်္ချာမြားမြောင် သံဃာ့အသုံးအဆောင်ကိုရင်း။ ဘိသि-မိမ္ဟောဟနာန် စ = သံဃာ့အသုံး ဘုံလျှို (= ဖုံနှင့်)

ခေါင်းအုံးတို့ကိုဝင်း။ သေနာသနဘဏ္ဍံ = ဆိုင်ငြီး, မပြီး ကျောင်းအသုံးအဆောင်အသီးသီးကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါ သမယ ဘယ်ကာလများမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်း၍ အားရမ်းကော်ရော် ပူဇော်လှူဒါန်းရပါမည် နည်း။ (ဇုတိ = ဤသို့)။ မယံ = ကျောင်းအမ-ဟု အပေါင်းကခေါ်သမုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါ၏။ သက်ပ္ပေါ = ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမာဒိက လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုးစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ် စက်သည်။ ပူရိတော = လူနတ်နေမော် သာဝခေါ်လျက် ရည်မြော်သည့်တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြီးတိုင်းပြည့်မြောက် (ယခုဖြင့်)သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေတကား။

ကဒါဟံ သလာကဘတ္တံ၊ သုစိ မံသူပသေစနံ။
ဘောဇနဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပ္ပေါ မယ္ဟ ပူရိတော။ (၃)

အဟံ = ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအမ-ဟု အပေါင်းကသမုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါသည်။ သုစိ = ဆန်ကွဲဆန်ညှာ စပါး လုံးနှင့် ခဲမပါအောင် ကောင်းစွာ ရွေးဆယ် စင်ကြယ်စွာ ထသော။ မံသူပသေစနံ = ဟင်းလျှာအခန်းခန်း အသားတို့ဖြင့် ပြွမ်းပေထသော (= ဒံပေါက်ဆွမ်း အမျိုးမျိုးကို ဆိုလိုသည်)။ သလာကဘတ္တံ=စာရေးတံခေါ်မှတ် ဆွမ်း ဟူ၍သမုတ်အပ်သော။ (၀၊) သလာကဘတ္တံ=စာရေးတံ ဆွမ်းအစ ခုနစ်ဝသော။ ဘောဇနဒါနံ = အာယု, ဝဏ္ဏ, သုခ, ဗလံ ဝဠိဘာန်ဟု ငါးတန်ကျိုးရ ဆွမ်းအလှူဒါန ကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလများမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်း၍ အားရမ်းကော် ရော် သံဃာတော်အား ပူဇော် လှူဒါန်းရပါမည်နည်း။ (ဇုတိ=ဤသို့)။ မယံ = ကျောင်းအမ-ဟု အပေါင်းက ခေါ်သမုတ် အကျွန်ုပ်ဝိသာခါ၏။ သက်ပ္ပေါ = ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမာဒိက လက်မွန် စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုးစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်စက်သည်။

ပူရိတော = လူနတ်နေမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်ခဲ့တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြီတိုင်းပြည်မြောက် (ယခုဖြင့်) သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ ကာသိကဝတ္ထုံ၊ ခေါမကပ္ပါသိကာနိ စ။
စိဝရဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပ္ပေါ မယ္ဟ ပူရိတော။ (၄)

အဟံ = သံဃဒါယိကာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါသည်။ ကာသိကဝတ္ထုံ = ကာသိတိုင်းဖြစ် အသစ်စက်စက် အနွေ့ကျိုးမှုန် အဖိုးတန်အဝတ်လည်းဖြစ်သော။ ခေါမကပ္ပါသိ-ကာနိ စ = ခုံချည်သက်နှီး, ဝါချည်သက်နှီးများလည်းဖြစ်သော။ စိဝရဒါနံ—ဆိုပြီး, မပြီး အသီးသီး အဝ၀ သက်နှီးအလှူဒါနကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလများမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်းမှ်ုအားရမ်းကော်ရော် သံဃာတော်အား ပူဇော်လှူဒါန်းရပါမည်နည်း။ (ဒုတိ=ဤသို့)။ မယ္ဟံ = မေတ္တာ၏ ပြေးဝနေ့ယာ၏ရင်သွေး သူဌေးမကျောင်းဒါယိကာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါ၏။ သက်ပ္ပေါ = ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမာဝိက လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြီစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်စက်သည်။ ပူရိတော = လူနတ်နေမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်ခဲ့တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြီတိုင်းပြည်မြောက် (ယခုဖြင့်) သိဒ္ဓိပေါက်ခဲ့လေပြီတကား။

ကဒါဟံ သပ္ပိနဝနီတံ၊ မဓုတေလဉ္စ ဖာဏိတံ။
ဘေသဇ္ဇဒါနံ ဒဿာမိ၊ သက်ပ္ပေါ မယ္ဟ ပူရိတော။ (၅)

အဟံ = သာသနမာတာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါသည်။ သပ္ပိနဝနီတံ = ထောပတ်ကြည်နှ ဩဇာစုသား ဆီဥလည်းဖြစ်သော။ မဓုတေလဉ္စ = ပျားနှင့်နှမ်းဆီ နှစ်မည်လည်းဖြစ်သော။ ဖာဏိတဉ္စ = ရသာချိုကဲ တင်လဲလည်းဖြစ်သော။ ဘေသဇ္ဇဒါနံ = သမားတို့ဥစ္စာ ရသာယ

ဆေးအလှူခါနကို။ ကဒါ = ဘယ်ခါသမယ ဘယ်ကာလ မျှားမှာမှ။ ဒဿာမိ = နှလုံးစိတ်ဝမ်း ဝိတိလွှမ်းမှ အားရမ်းကော်ရော် သံဃာတော်အား ပူဇော်လှူခါန်းရဝါ မည်နည်း။ (ဇုတိ = ဤသို့)။ မယှံ = မိဂါရမာတာ အကျွန်ုပ် ဝိသာခါ၏။ သက်ပေါ = ပဒုမုတ္တရဗြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ပဌမာဒိက လက်မွန်စခဲ့သည့် တောင့်တကြိုစည်ချက် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်စက်သည်။ ပူရိတော = လူနတ်နေမော် သာဓုခေါ်လျက် ရည်မြော်ခဲ့တိုင်း လူ့သမိုင်းတွင် ကြိုတိုင်းပြည့်မြောက်-(ယခုဖြင့်)သိန္ဓိပေါက်ခဲ့ လေပြီတကား....။ ။(ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်စုကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သည်)။

(ဂ) ဇာတက်ဘွဲ့ထူး ရှိခြင်း

ကျောင်းအမကြီးဝိသာခါ၏ အိမ်သည်ကား နံနက်အခါဝယ် (သံဃာအဝင်အထွက် များလှသောကြောင့်) သက်နုံးရောင်တို့ဖြင့် ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းလျက် ရှိသည်ပြင် အထွက်အဝင် သံဃာတော်တို့ သွားလာလှုပ်ရှားသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောလေ, ဖန်ရည်ရနံ့တို့ဖြင့် သင်းမှုံကြိုင်လှိုင်လျက် ရှိပေ၏။ အနာထပိဏ် သူဌေးအိမ်မှာကဲ့သို့ ကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါ၏ အိမ်မှာလည်း အာဂန္တုဆွမ်း, ခရီးသွားဆွမ်း-အစရှိသော ဆွမ်းမျိုးစုံတို့သည် အသင့်စီမံချက်ပြုတ်ပြီးသာလျှင် ရှိကုန်၏။

ကျောင်းအမကြီးသည် နံနက်အခါဝယ် ရဟန်းသံဃာအား ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဆွမ်းများလှူခါန်းဆက်ကပ်ပြီးနောက် နေမွန်းလွဲသောအခါ မိမိ၏ တပည့်များကို ထောပတ်, ဆီဥ, ပျား, ဆီ, တင်လဲ-ဟူသော ဆေးပစ္စည်းများကိုလည်း (သပြေ, သရက်, မုဒရက်, ဖက်သစ်, သစ်မည်စည်။ ။ငှက်ဖျောနှစ်မျိုး, ကြာစွယ်တိုး, ရှစ်မျိုးအဖျော်ရည်-ဟူသော) အဖျော် ရှစ်မျိုးတို့ကိုလည်း ထမ်း,ရွက် ယူဆောင်ခဲ့စေပြီးလျှင် ဘုရားသီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတိုက်တော်သို့ သွားရောက်ကာ ရဟန်းသံဃာအား လိုအပ်သလို

ဆေးပစ္စည်းများ, အဖျော်ယမကာများကို လူဒါန်းဆက်ကပ်လေသည်။ ထိုနောင်မှ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာကြားပြီးလျှင် အိမ်သို့ ပြန်လာလေ၏။ (ဤကား ဝိသာခါ၏ နိုဗဒ္ဓကောင်းမှုဝတ် ဖြစ်သည်)။

ထိုကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အဖို့ဝယ် ဥပါသိကာ ဒါယိကာမကြီးများကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ တို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် မိဂါရမယ်တော် ဤကျောင်းအမကြီး ဝိသာခါကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဒါယိကာနံ ယဒိဒံ ဝိသာခါ မိဂါရမာတာ=ရဟန်းတို့.... စွန့်ကြဲပေးကမ်း လူ့ဒါန်းရခြင်း၌ နှစ်ခြိုက် မွေ့လျော်ကြသည့် ဝါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် မိဂါရမယ်တော် ဝိသာခါသူဌေးမသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဒါယိက = လူ့ဒါန်းကျင်းခြင်း၌ မွေ့လျော်သောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး အကြောင်းတည်း။

(၃-၄) ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီတို့အကြောင်း
(က) ဥပါသိကာ ၂-ဦးတို့၏ ရှေးဆုတောင်း

ဤ ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီအလောင်း သူတော်ကောင်းအမျိုးသမီးတို့ နှစ်ဦးလုံးပင် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးကောင်းသမီး (=သူဌေးသမီး)များ ဖြစ်ကြ၍ နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာကုန်ဘုံ-ဟု ကျောင်းတော်သို့ သွားကြလေ၏။ ထိုသို့ သွားရောက်ရာ၌ ခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း သူဌေးသမီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာ တယောက်ကို

"ဗဟုဿုတ = အကြားအမြင်များသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဒဂ်ရာထူးခ့ဲ တားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် လိုရာထူး ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု မြွေခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

သာမာဝတီအလောင်း သူဌေးသမီးသည်လည်း မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "မေတ္တာဝိဟာရီ = မေတ္တာဖြင့်နေလေ့ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဒဂ်ရာထူးခ့ဲ သားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် လိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု မြွေခဲ့လေသည်။ ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင် ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုသူဌေးသမီး နှစ်ဦးတို့ ထိုဘဝ အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ် ကောင်းမှုကို ပြုကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားကြ စဉ်ပင် ကမ္ဘာတသိန်းလွန်မြောက်၍ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာသို့ ရောက်ခဲ့ လေသည်။

ထိုစဉ်အခါ အကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူလာ ခိုက်ဝယ် ကောသမ္ဗီပြည်အရပ်၌ ယောသကသူဌေးကြီး ဇနီး မောင်နှံတို့သည် နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း အသပြာတထောင်တထောင် ကို စွန့်လွှတ်၍ နိမန္ဒဒါနဝတ်ကို တည်ထား ဖြစ်စေလေသည်။ (ဤယောသကသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ အခန်း-၂၇ စာမျက်နှာ ၆၉၃-မှ ၇၁၂-တိုင်အောင် ပြန်လည်သုံးသပ် ကြည့်ရှု ကုန်ရာ၏)။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီ ဖြစ်ကြခြင်း

ထိုသို့ ယောသကသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့နိမန္ဒဒါနဝတ်ကို ဖြစ်စေကြသောအခါဝယ် ရှေးဖော်ပြရာပါ ပါရမီရှင်နှစ်ဦးတို့တွင်

ခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း နတ်သမီးသည် နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဃောသကသူဌေးရ၏အိမ်ဝယ် အထိန်းတော်ကြီးဝမ်းဌ ပဋိသန္ဓေတည်နေ ကပ်စွဲလာ၏။ ထိုသူငယ်မကို ဖွားမြင်လာသောအခါ ထိုသူငယ်မ၏ကိုယ်ခန္ဓာသည်ကုန်းကုန်းကလေး ဖြစ်လာလေသည်။ (ပါရမီရှင်ဖြစ်ပါလျက် အထိန်းတော်၏သမီး ကျွန်မဖြစ်ရခြင်း, ခါးကုန်းရခြင်း ရှေးကံ အကြောင်းအရာ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။ ထိုသို့ ကိုယ်ခန္ဓာ ကုန်းကုန်းကလေး ဖြစ်လာသောကြောင့် ထိုသူငယ်မ၏ အမည်ကို ခုဇ္ဇုတ္တရာ-ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေ၏။ (ခုဇ္ဇ = ကုန်းသော ကိုယ်ရှိသော+ဥတ္တရာ = ဥတ္တရာသူငယ်မ-ဟု ဆိုလိုသည်)။

သာမာဝတီ သူဌေးသမီး

ထိုအချိန်မှာပင် သာမာဝတီအလောင်း နတ်သမီးသည်လည်း နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဘဒ္ဒဝတိယတိုင်း ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် ဘဒ္ဒဝတိယသူဌေးကြီး၏သမီး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသူဌေးသမီးအမည်ကို "သာမာ"ဟူ၍ မိဘတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ နောက်တချိန်ဝယ် ဘဒ္ဒိယမြို့၌ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဗ္ဘိက္ခဘေးကြီး ဖြစ်ပွါးလာလေသည်။ မြို့နေလူများတို့သည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဗ္ဘိက္ခဘေးမှ ကြောက်လန့်ကြသည် ဖြစ်၍ ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြား မိမိတို့အဆင်ပြေမည့် အရပ်တပါးသို့ ပြေးသွားကြကုန်၏။

ထိုအခါ သာမာ၏ဖခင် ဘဒ္ဒဝတိယသူဌေးကြီးသည် သူဌေးကတော်ကြီးနှင့် "အဘယ် = သူဌေးကတော်ကြီး.... ၌ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် ကျရောက်နေသော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး၏အဆုံးကို မသိအပ်ချေ၊ (=မည်သည့် ရက်,လကျမှ ထိုသည့်ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး ပြီးဆုံးမည်ကို မသိနိုင်ချေ)။ ကောသမ္ဗီမြို့နေ ငါတို့၏သူငယ်ချင်း ဃောသကသူဌေးကြီး အထံသို့ သွားကြကုန်စို့၊ ထိုသူဌေးကြီးသည် ငါတို့ကိုတွေ့မြင်ရလျှင် မေ့လျော့လိမ့်မည်မဟုတ်"ဟု တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေ၏။ ဃောသက

သူဌေးကြီးသည် ဘဒ္ဒဝတီယသူဌေးကြီး၏ အဒိဋ္ဌသဟာယ = မတ္တေဘူးသော သူငယ်ချင်း ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤသို့ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေသည်။ ဘဒ္ဒဝတီယ သူဌေးကြီးသည် ဤကဲ့သို့ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားပြီးနောက် ကျန်လူများကို ထားခဲ့၍ သူဌေးကတော်ကြီးနှင့် သမီးဖြစ်သူ သာမာဝတီကို ခေါ်ယူ၍ ကောသမ္ဗီမြို့ဘက်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့လေ၏။ ဒီသားစုသုံးဦးလုံးတို့ပင် လမ်းခရီးအကြား ဆင်းရဲကြီးစွာကို ခံစားကြလျက် အစဉ်သဖြင့် ကောသမ္ဗီပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြ၍ စတုဒိသာစရုပ် တခုဝယ် တည်းခို နေထိုင်ကြလေကုန်၏။

သာမာဝတီ တွေ့ကြုံရသည့် အနိဋ္ဌဃောကခံ

ဃောသကသူဌေးကြီးသည်လည်း မိမိ၏ အိမ်တံခါးဝဝယ် အထီးကျန် = ဆင်းရဲသား, ခရီးသွားများနှင့် ဗုန်းတောင်းယာစကာတို့အား နေ့စဉ်နေ့စဉ် ကြီးစွာသောအလှူဒါနကို နိဗန္ဓပေးလှူစေလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒဝတီယသူဌေးကြီးသည် "ငါတို့သည် ဤယခု ဆင်းရဲသောအသွင်ဖြင့် ငါ့သူငယ်ချင်းဃောသကသူဌေးအား မိမိကိုယ်ကို ပြုဖို့ရန် မဝံ့ပေ၊ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ် နဂိုရုပကတိအနေဖြစ်မှ ကောင်းစွာဝတ်, ရုံကြကာ ဃောသကသူဌေးကြီးကို တွေ့ကြကုန်အံ့"ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်မိလေ၏။ ထိုအခါ ဘဒ္ဒဝတီယသူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့သည် သမီးသာမာဝတီကို ဃောသက သူဌေး၏ အလှူတင်းကုပ် = အလှူမဏ္ဍပ်သို့ ထမင်းအတောင်း လွှတ်လိုက်ကြလေကုန်၏။

သာမာဝတီသူဌေးသမီးသည် ခွက်ကိုလက်စွဲလျက် အလှူမဏ္ဍပ်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် တိုးဝှေ့နေသော လူအုပ်ကြီးထဲသို့ မတိုးဝှေ့ဝံ့သဖြင့် လူအုပ်မှလွတ်ရာ တခုသောနေရာ၌ ရှက်နိုးသော အမူအရာဖြင့် ရပ်၍နေလေ၏။ ထိုသို့ ဒုန်ရှေ့ရစ်စွာ ရှက်နိုးသော အမူအရာဖြင့် ရပ်၍နေသော သာမာဝတီသူဌေးသမီးကို မြင်ရ၍ အလှူဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးသည် "အခြားလူများသည် ဦးတည့်ရာရာအရပ်၌ တံငါများ ငါးဝေသည့် ငါးလှသည့်အရပ်မှာကဲ့သို့ ကျယ်စွာသောအသံကို မြွက် = အော်ကြကာ အစာ

ထမင်းကို လုယက်တောင်းယူ၍ သွားကြလေသည်၊ ဤသူငယ်မ ကား အမျိုးကောင်းသမီးတဦး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဤသူငယ်မ အဖိုရာ အဆင်းလက္ခဏာ ကြန်အင်္ဂါ၏ပြည့်စုံခြင်း = ဥပမိသမ္ဘတ္တိ လည်း ရှိပေသည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးနောက် သာမာဝတီ သူဌေးသမီးကို "အမိ....သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် အခြားလူများ ကဲ့သို့ တောင်းယူကာ မသွားဘိသနည်း" ဟု မေးလေ၏။ သာမာဝတီက"ဖခင်....ဤသို့စင် ကြယ်တည်းကျဉ်းမြောင်းလှသော အရပ်အတွင်းသို့ သမီးလို ဇနီးရှင် မိန်းခလေး တယောက်သည် အဘယ်သို့ပြု၍ (= ဘယ်လိုလုပ်ပြီး)ဝင်နိုင်ပါမည်နည်း = မဝင် နိုင်သည်သာ"ဟု ပြောရ၍ ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးက "အမိ.... အမိတို့မှာ လူ ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိကြသနည်း"ဟု မေးလေလျှင် သာမာဝတီ သူဌေးသမီးသည် "အိုဖခင်....သမီးတို့မှာ မိသားစု သုံးယောက်ရှိကြပါသည်"ဟု ပြန်လည်ဖြေကြားလေ၏။ ဝေယျာ-ဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးသည် မိသားစုသုံးယောက်စာ ထမင်းထုပ် သုံးထုပ်တို့ကို ပေးလိုက်လေ၏။

သာမာဝတီသည် ထိုထမင်းကို မိဘတို့အား ပေးလေ၏။ဖခင် သူဌေးကြီးသည် ကာလရှည်စွာ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခဲ့သူဖြစ်ခြင်း ကြောင့် အလွန်အကျွံစားသဖြင့် ထိုနေ့မှာပင် ကွယ်လွန်သွားရှာ လေ၏။ သာမာဝတီသည် နောက်တနေ့၌ အလှူတင်းကုပ် = အလှူစရပ်သို့ သွား၍ နှစ်ယောက်စာ ထမင်းနှစ်ထုပ်တို့ကိုသာ တောင်းယူခဲ့လေ၏။ ထိုနေ့၌ မိခင် သူဌေးကတော်ကြီးသည် အစာထမင်း ဆင်းရဲခြင်းကြောင့် တကြောင်း, သူဌေးကြီး ကွယ်လွန်သဖြင့် စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်းကြောင့် တကြောင်း = ဤ အကြောင်းများကြောင့် သန်းခေါင်ယံ ကျော်လွန်သော အခါ ကွယ်လွန်သွားရှာပြန်လေ၏။ သာမာဝတီ သူဌေးသမီးသည် နောက်တနေ့၌ တယောက်စာ ထမင်းတထုပ်ကိုသာ တောင်းယူ ရှာလေ၏။

ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးသည် သာမာဝတီ၏ အပြုအမူကို စုံစမ်းလို၍ "အမိ....အမိသည် ပဌမနေ့က သုံးယောက်စာ ထမင်း

တို့ကို ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒုတိယနေ့ဦးကား နှစ်ယောက်စာ, ယခုယနေ့ တတိယနေ့ဦးကား တယောက်စာသာ အမိသည် တောင်းယူ၏၊ အကြောင်းကား အဘယ်သို့နည်း"ဟု မေးလေ၏။ သာမာဝတီက ပဌမနေ့ဦး ဖခင်ကွယ်လွန်ကြောင်း, ဒုတိယနေ့ ညဉ့်သန်းခေါင်ကျော်တွင် မိခင်ကွယ်လွန်ကြောင်းနှင့် ထို့ကြောင့် ဤယနေ့=တတိယနေ့တွင် မိမိတယောက်စာသာ ထမင်းကို တောင်းယူကြောင်းကို ရှင်းလင်း ပြောကြားလေလျှင် ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားမှူးသည် "အမိ....အမိတို့သည် အဘယ်မြို့ရွာ၌ နေသူများ ဖြစ်ကြသနည်း" ဟု မေးပြန်လေ၏။ သာမာဝတီသည် မိမိတို့ ဒိဘားဂုဏ်းယောက် ဘဒ္ဒိယမြို့မှ ဆာဇလာင်မှတ်သိပ်ခြင်းဘေးကြောင့် လာရောက်ရကြောင်း အကြောင်းအကျိုးလင်စွာ ပြောကြားလေသော် ဝေယျာဝစ္စအလုပ်သမားမှူးသည်"အမိ...ဤသို့ဖြစ်လျှင် (=ဒီလိုဆိုလျှင်) အမိသည် ငါတို့ ဘေသဇဘဏ္ဍားကြီး၏ သမီးဟုဆိုရမည်သူ ဖြစ်ပေသည်၊ ငါ့မှာလည်း အခြားသမီး ဟူ၍ မရှိချေ၊ သို့ရကား သင်သည် ယနေ့မှစ၍ ငါ၏သမီးဖြစ်လေပြီ အမ်...."ဟု ပြောဆိုကာ သီးပြုလုပ် မွေးယူသောတော့၏။

အလုပ်သမားမှူးကြီး၏ မွေးစားသမီးဖြစ်သူ သာမာဝတီသည် အလှူမဏ္ဍာပ်၌ အလှူခံများ ထ၍ ထ၍ ဟစ်အော် ကျယ်စွာသော အသံကို ကြားရ၍ "အိုဖခင်....အဘယ့်ကြောင့် ၎င်း ယခုမြင့်သော အသံ, ကျယ်သောအသံ ဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ ဖခင် အလုပ်သမားမှူးက "လူများစွာ၏ အတွင်းမှာ အသံနည်း အောင်=တိတ်အောင် ပြုလုပ်ရန် မတတ်နိုင်ဘူး သမီး..." ဟု ပြောလေလျှင် သာမာဝတီသည် "အို ဖခင် .....ကျွန်ကိုယ်၌ အသံနည်းအောင် = တိတ်အောင် ပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းဥပါယ်ကို သမီး စဉ်းစားမိပါသည်"ဟု ဆိုလေလျှင် အလုပ်သမားမှူးသည် "အဘယ်သို့ ပြုလုပ်ရန် သင့်သနည်း သမီး....."ဟု မေးလေ၏။ သာမာဝတီက "အို ဖခင်.... ပတ်ဝန်းကျင်မှ စည်း စောင်ရန်း (=သွပ်ဆူးကြိုး), ကာပြီးလျှင် ထွက်ပေါက်, ဝင်ပေါက် နှစ်ပေါက်သာထား၍ စည်း စောင်ရန်းအတွင်း၌ အိုးခွက်များကို

ချထားကာ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်များ ဝင်ပေါက် = ဝင်တံခါးမှ ဝင်၍ အစာထမင်းကို ခံယူပြီးနောက် ထွက်ပေါက် = ထွက်တံခါးမှ ထွက်နိုင်ကြအောင် ဖခင်တို့သည် စီမံပြုလုပ်ကြကုန်လော့" ဟု နည်းပေးစကား ပြောကြားလေလျှင် ဖခင် ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားများသည် "ကောင်းပြီ သခင်း...."ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် နောက်တနေ့မှစ၍ သာမာဝတီနည်းပေးသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်စေလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ အလှူတင်းကုပ် = အလှူမဏ္ဍပ်ကြီးသည် ပဒုမာကြာဒေါင်ကြီးပမာ အလွန်သာယာ တိတ်ဆိတ်လျက်ရှိလေ၏။

သာမာဝတီ ဃောသကသူဌေးကြီးသမီး ဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် တနေ့သ၌ ဃောသကသူဌေးကြီးသည် ရှေးအခါက မိမိ၏ အလှူမဏ္ဍပ်၌ မြင့်သောအသံ, ကျယ်သောအသံများကို ကြားရလျက် ထိုအချိန်၌ ထိုအသံမျိုးကို မကြားရတော့သည်ဖြစ်၍ အလှူဒါန ဝေယျာဝစ္စ အလုပ်သမားများကို အခေါ်ခိုင်း၍ အပြန်အလှန် မေး, ဖြေကြသည်မှာ—

(သူဌေး) အမောင် ယနေ့ အလှူဒါနကို မပေးစေဘူးလော။

(ဝေယျာဝစ္စမှူး) ပေးအပ်ပါသည် အရှင်သူဌေးမင်း....။

(သူဌေး) ထိုသို့ပေးအပ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ရှေးအခါကကဲ့သို့ အလှူမဏ္ဍပ်ဝယ် မြင့်,ကျယ်သောအသံများကို မကြားရသနည်း။

(မှူး) မှန်ပါသည် အရှင်သူဌေးမင်း....၊ အကျွန်ုပ်မှာ သမီးလိမ္မာတယောက်ရှိပါသည်၊ အကျွန်ုပ်သည် ထိုသမီးလိမ္မာပြောဆိုညွှန်ပြအပ်သည့် နည်းလမ်းဥပါယ်၌ တည်၍ အလှူမဏ္ဍပ်ကို အသံတိတ်အောင် ပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

(သူဌေး) သင့်အဖိုရာ သမီးမည်သည် မရှိ၊ (မရှိကြောင်းကို ငါသိ၏)၊ သင်သည် သမီးလိမ္မာကို အဘယ်မှ ရအပ်သနည်း—

ဤသို့ ပြောဆိုလေလျှင် ဝေယျာဝစ္စမှူးသည် မလိမ်နိုင်တော့ ရကား ဃောသကသူဌေးကြီးအား သမီးသာမာဝတီ လာရောက်ပို့ အကြောင်းအရာအစုံကို ဖွင့်ဟ ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဃောသကသူဌေးကြီးသည် ဝေယျာဝစ္စမှူးကို "အမောင်..... သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့သော ဝန်လေးသည့် အမှုကို ပြုတိုသနည်း၊ သင်သည် ဤမျှကာလကြာအောင် ငါ၏သမီး မိမိ ထံ၌ နေသည်ကို မပြောကြားခဲ့ချေ၊ ယခုပင် အမြန် ထိုငါ့သမီးကို ငါ့အိမ်သို့ ပို့စေလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဝေယျာဝစ္စမှူးသည် သူဌေးကြီး၏ စကားကို ကြားရ၍ အလိုမတူပဲ သာမာဝတီကို သူဌေးကြီးအိမ်သို့ ပို့ရလေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဃောသကသူဌေး ကြီးသည် သာမာဝတီကို သမီးရင်း အရာ၌ ထားပြီးလျှင် "သမီးအား ချီးမြှောက်မှ ငါပြုပေအုံ့"ဟု မိမိနှင့် အမျိုးဇာတ်တူ သော အိမ်တို့မှ သမီး = သာမာဝတီနှင့် အရွယ်တူသည့် သတို့ သမီး ငါးရာတို့ကို သာမာဝတီ၏ ရံရွှေအဖော်များ ပြု၍ ထား လေ၏။

သာမာဝတီကို ဥဒေနုမင်းက မိဖုရားမြှောက်ခြင်း

တနေ့သ၌ ကောသမ္မီပြည့်ရှင် ဥဒေနဘုရင်သည် မြို့တွင်းဌ် လှည့်လည်လတ်သော် သတို့သမီး ရံရွှေဖော် ငါးရာတို့ ခြံရံအပ် လျက် ကစားနေသော သာမာဝတီ သူဌေးသမီးကို မြင်၍ မေတ္တာ တိမ်းညွှတ်ပြီးလျှင် "ဤသူငယ်မကား အဘယ်သူ၏သမီး သူငယ်မ ဖြစ်သနည်း"ဟု မေး၍ "ဃောသကသူဌေးကြီး၏ သမီးတည်း" ဟု ကြားသိရလျှင် အရှင်သခင် လင် ရှိ,မရှိကို မေးပြန်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်သခင် လင် မရှိကြောင်း ပြောကြားအပ်လျှင် "သွားကြလော့, ဃောသက သူဌေးကြီးအား 'အသင်သူဌေးကြီး တို့၏သမီး သာမာဝတီကို ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက အလိုတော်ရှိ၏'ဟု ပြောကြားကြလော့"ဟု ဆို၍ မင်းချင်းတို့ကို ဃောသကသူဌေး ကြီးထံသို့ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုသတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ သူဌေးကြီးသည် "ငါတို့မှာ ဤသာမာဝတီမှတပါး အခြားသမီး မရှိချေ၊ တယောက်တည်းသော ချစ်သမီးငယ်ကို ရန်သူမ-များ

ဝိုင်းဝိုင်းလည်နေရာဖြစ်သည့် ရွှေနန်းအိမ်၌ မပေးနိုင်ကြကုန်"ဟု ပြတ်ပြတ်တောင်းတောင်း ပြန်ကြားလိုက်လေ၏။ ဥဒေနမင်းသည် ထိုစကားကို ကြားသိရလျှင် (ပြင်းစွာ အမျက်ထွက်၍) ဃောသကသူဌေးကြီးကိုရင်း, သူဌေးကတော်ကြီးကိုရင်း အိမ်ပြင်သို့ ထုတ်၍ တအိမ်လုံးကို မင်းတံဆိပ် ခတ်နှိပ်စေလေ၏=ချိပ်ပိတ်စေလေ၏။

သမီးသာမာဝတီသည် အပြင်ပ၌ ကစားပြီး၍ အိမ်သို့ပြန်လာလတ်သော် မိဘနှစ်ပါး အားငယ်စွာ အိမ့်ပြင်၌ ထိုင်နေကြသည်ကို တွေ့မြင်၍ "အိုမိခင်,ဖခင်တို့...အဘယ့်ကြောင့် ဤအိမ်အပြင်ဘက်၌ ထိုင်နေကြသနည်း"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ဃောသကသူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့က ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေလျှင် သမီးလိမ္မာ သာမာဝတီသည် "အိုမိခင် ဖခင်တို့..... မိခင်; ဖခင် ကျေးဇူးရှင်တို့သည် ငါ့သမီးသည် ရန်သူဝိုင်းဝိုင်းလည်သည့် ရွှေနန်းအိမ်၌ နေရလျှင် တယောက်တည်းတော့ မနေနိုင်၊ အကယ်၍ ငါ့သမီး၏ ရုံရွှေဖော် သတ္တိသမီးငါးရာတို့ကိုပါ နေစေတော်မူကြမည်ဆိုပါလျှင် ငါတို့သမီးသည် နေပါလိမ့်မည်' ဟု ဤသို့သောစကားတို့ကို အဘယ့်ကြောင့် မသိလိုက်ကြ=မပြန်ကြားလိုက်ကြသနည်း။ အိုမိခင်, ဖခင်တို့...ယခုအခါ ဤကဲ့သို့ ဘုရင်မင်းမြတ်ထံသို့ ပြန်ကြားစေကြပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးဇနီးမောင်နှံတို့သည် "ကောင်းပါပြီ သမီး....၊ ငါတို့က သမီး၏စိတ်ကို သိမှမသိကြပဲကိုး"ဟု ပြောကြ၍ ဥဒေနမင်းကြီးအား သာမာဝတီ ပြောသည့်အတိုင်း ပြန်ကြားပြောဆိုစေကြလေကုန်၏။

ဥဒေနမင်းသည်(ထိုစကားကို ကြားရလေလျှင်)အတိုင်းထက်အလွန် စိတ်ကြည် (=ကျေနပ်)တော်မူ၍ "တထောင်ပင် ရှိချင်ရှိပါစေ၊ အားလုံးတို့ကို သိမ်းယူ ခေါ်ဆောင်ကြရမည်"ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။ ထိုနောက် နက္ခတ်ကောင်း, အခါကောင်းကို ရွေးချယ်ကြ၍ သာမာဝတီသူဌေးသမီးကို အခြံအရံသတ္တိသမီး မင်းမိန်းမငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ရွှေနန်းတော်သို့ ပို့ဆောင်ကြလေကုန်၏။

ဥဒေနမင်းသည် ထိုရံရွှေဖော် သတ္တိသမီးငါးရာလုံးတို့ကို သာမာ-
ဝတီ၏ အခြေအရံများ ပြုလုပ်ခန့်ထား၍ သာမာဝတီမိဖုရားကို
အဘိသိက်ရေချမ်း သွန်းဖျန်းပြီးလျှင် ရွှေနန်းပြာသာဒ်တဆောင်၌
ခမ်းနားစွာ နေစေလေ၏။

ထိုအချိန်ဝယ် ကောသမ္မီပြည်၌ ဆောသကသူဌေး, ကုက္ကုဋ
သူဌေး, ပါဝါရိကသူဌေး တည်းဟူသော သူဌေးချင်းသူဌေး
သုံးယောက်တို့သည် မိမိတို့ ကိုးကွယ်ရင်းဖြစ်သည့် ရသေ့ငါးရာတို့
အထံမှ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူနေကြောင်းနှင့် ယခုအခါ
သာဝတ္ထိပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြောင်း ကြားသိရ၍
သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားရောက်, တရားနာကြသဖြင့် သောတာပန်
အရိယာများ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် ဘုရားအမှီးရှိသော သံဃာ
တော်အား ၁၅-ရက်ကြာ မဟာဒါန ပေးလှူကြပြီးနောက် မြတ်စွာ
ဘုရားကို မိမိတို့က ပင့်လျှောက်သောအခါ ကောသမ္မီပြည်သို့
ကြွရောက်တော်မူပါရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား ခံဝန်ချက်ရယူ
ကြပြီးလျှင် ကောသမ္မီပြည်သို့ ပြန်ခဲ့ကြ၍ တယောက်လျှင် ကျောင်း
တိုက်ကြီး တတိုက်ကျွတ် တည်ဆောက်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရား
အထံတော်သို့ အပင့်လွှတ်ကြလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်
"ကောသမ္မီပြည်သို့ သွားရောက်အုံ့" ဟု ရဟန်းသံဃာ များစွာ
ခြံရံလျက် ခရီးဒေသစာရီ ထွက်ချီတော်မူလတ်သော် လမ်းခရီး
အကြားဝယ် မာဂဏ္ဍိယပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အရဟတ္တ
ဖိုလ်ရောက်ကြမည့် ရှေးကောင်းမှုကို မြင်တော်မူသဖြင့် ကောသမ္မီ
ပြည်ဖက်သို့ အသွားဖြတ်တော်မူ၍ ကုရုတိုင်း ကမ္မာသဒမ္မနိဂုံးသို့
ကြွရောက်တော်မူကာ မာဂဏ္ဍိယပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့
အား ချေချွတ်ဆုံးမတော်မူပြီးလျှင် ကောသမ္မီပြည်ဘက်သို့ ခရီး
ဆက်၍ ကြွတော်မူခဲ့ရာ အစဉ်သဖြင့် ကောသမ္မီပြည်သို့ ရောက်ရှိ,
သူဌေးသုံးဦးတို့ လှူဒါန်းအပ်သည့် ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်
တို့ကို အလှူခံပြီး နောက်တနေ့၌ သူဌေးတို့ ပင့်လျှောက်ချက်အရ
ကောသမ္မီပြည်အတွင်းသို့ ရဟန်းသံဃာအပေါင်း ခြံရံလျက်
ကြွရောက်တော်မူလေသည်၊ မြို့တွင်းတို့ ဝင်တော်မူလျှင်ပင် ရန်ပြိုး

ဖွဲ့ရင်းရှိသူ မဘဂ္ဂီမိဖုရား၏ စိမ်ချက်အရ သေသောက်ကြူးများက အမျိုးမျိုးဆဲရေးကြလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် အခြားမြို့ရွာသို့ ပြောင်းရွှေ့ရန် လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အာနန္ဒာအား ဓမ္မပဒကျမ်းလာ အတ္တဒဏ္ဍဝဂ္ဂ၊ တရားဒေသနာကို ဟောတော်မူ၍ သူ့ဌေးသုံးဦးတို့ ရှုဒါန်းအပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်၌ အလှည့်အလည် လိတင်းသုံး နေထိုင်ချီးမြှောက်တော်မူလေသည်။ ။(ဤစာပိုဒ်ပါ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၇၁၂-မှ ၇၂၇-တိုင်အောင် ဖြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

ခုဇ္ဇုတ္တရာ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း

ကောသမ္ဗီပြည် သူ့ဌေးကြီးသုံးဦးတို့သည် အလှည့်ကျအားဖြင့် ဘုရားအမှီးရှိသော သံဃာတော်အား တလပတ်လုံး ကြီးစွာသော အလှူဒါနကြီးများကို ပေးလှူကြပြီးနောက် သဘောထားကြီးစွာဖြင့် မြို့သူမြို့သားတို့အားလည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်ရန် အခွင့်ပြုကြသဖြင့် လူအများတို့သည်လည်း လမ်းအလိုက်, ရပ်ကွက်အလိုက်, အသင်းအဖွဲ့အလိုက် ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေသည်။

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် ပန်းသည်ကြီး၏ ပင်ဖိတ်ချက်အရ ထိုပန်းသည်ကြီး၏ အိမ်၌ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုခဏဝယ် သာမာဝတီမိဖုရား၏ အလုပ်အကျွေး လူယုံတော်ဖြစ်သော ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် (နေ့စဉ်ပန်းဝယ်နေကျအတိုင်း) အသပြာ ရှစ်ကျပ်တို့ကို ယူခဲ့၍ ပန်းဝယ်ရန် ထိုအိမ်သို့ ရောက်ရှိလာလေ၏။ ပန်းသည်ကြီးသည် ခုဇ္ဇုတ္တရာကို မြင်လျှင် အိုအမိ ဥတ္တရာ....ယနေ့ အမိအား ပန်းများကို ပေးနိုင်ခွင့် မရှိတော့ချေ၊ ငါသည် ဘုရားအမှီးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို ဆွမ်းပြုစုနေရ၏။ အမိသည်လည်း ဆွမ်း ပြုစုရန် အဖော်သဟဇာတ ဖြစ်စေချင်ပါ၏၊ ဤသို့ ဝေယျာဝစ္စကောင်းမှု

သင် ပြုသည်ရှိသော် သူတပါးတို့၏ ဝေယျာဝစ္စကို ပြုရသည့် အလုပ်အကျွေးဘဝမှ သင် လွတ်မြောက်ရပါလိမ့်မည်"ဟု အကြံပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် မိမိရသောအစာကို စားပြီးနောက် ဘုရားအမှီးရှိသော သံယောအား ဆွမ်းပြုစုဆက်ကပ်ရာ၌ ဝေယျာဝစ္စအမှု ကူညီ၍ ပြုလေ၏။

သူမသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပနိသိန္ဓကထာ = အနီးသို့ရောက်လာသူတို့အား ဟောကြားသည့် တရားစကားအနေဖြင့် ဟောကြားအပ်သော တရားအလုံးစုံကို နှုတ်ငုံရအောင် သင်ယူလေ၏။ အနုမောဒနာ တရားစကား ကြားနာရသော်ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန် အရိယာမဖြစ်လေ၏။

သာမာဝတီတို့ တမ္ဘလုံး သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း

ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် အခြားနေ့များ၌ ပန်း(၄)လေးကျပ်ဖိုးသာ ဝယ်၍ (၄)ကို မိမိ ဥက်ယူထာ မြဖြစ်သော်လည်း ထိုနေ့၌မူ သစ္စာလေးပါး တရားကိုသိမြင် အရိယာသူတော်စင် ဖြစ်ပြီ ဖြစ်ဆသောကြောင့် သူဘဝါးဥစ္စာ၌ ခိုးဥက်လိုစိတ်ငိတ်(ဗိတ်)မရှိတော့ပဲ ၄(၇)ရှစ်ကျပ်ဖိုး ပန်းများကို ဝယ်၍ ခြင်းတောင်းအပြည့် ထည့်ဆောင်ကာ သာမာဝတီမိဖုရားအထံသို့ ပြန်လာလေ၏။ ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားနှင့် ခုဇ္ဇုတ္တရာတို့ အပြန်အလှန် မေး၊ ဖြေ ပြောဆိုကြသည်မှာ—

> **(သာမာ) အမိ ဥတ္တရာ... အမိသည် အခြား နေ့များ၊ တုန်းက ပန်းတို့ကို များစွာ မယူဆောင်ခဲ့၊ ယနေ့မူ ပန်း၊ တို့သည် များလှကုန်စွာ့တကား၊ အသို့နည်း (= ဘယ်နယ်လဲ)ငါတို့၏အပေါ်မှာ မင်းကြီးသည် တိုး၍ သဒ္ဓါ ကြည်ဖြူတော်မူသလော။**
>
> ခုဇ္ဇာသည် မုသားပြောရန် မထိုက်တန်သည့် အရိယာ သူမန် ဖြစ်ပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ရှေး ရက်, လ, နှစ်များက

မိမိပြုခဲ့သည့် လိမ်လည်မှုအားလုံးကို မဖုံး မကွယ်တော့ပဲ အလုံးစုံ ဝန်ခံ ဖွင့်ဟ ပြောကြားလေ၏။

(သာမာ) သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် ယနေ့ပန်းတွေ အများကြီး ယူဆောင်ခဲ့သနည်း။

(ခုဇ္ဇာ) ကျွန်တော်မသည် ယနေ့ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာရရ၍ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရ လေပြီ၊ ထို့ကြောင့် အရှင်မတို့ကို မလိမ်လည် မလှည့်ပတ် တော့ပါ။

ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားနှင့်ဝေါက္ခ ရံရွှေတော်ငါးရာ တို့ကပါ လက်ကိုယ်စီဖြန့်ကြ၍ "အမိ ဥတ္တရာ...အမိ ရာဇပ် ခဲ့သည့် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ငါတို့အားလည်း ပေးပါ လော့"ဟု တောင်းခံကြလေသည်။

(ခုဇ္ဇာ) ရှင်မတို့....ဤကဲ့သို့ တလက်မှ တလက်သို့ အထည်ဝတ္ထုပမာ ပေးခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း(=ပေး၍ မရနိုင်ပါ)၊ အမှန်မှာ–ငါသည် မြတ်စွာဘုရားဟောကြား တော်မူအင်္ဂသော နည်းအတိုင်း ရှင်မတို့အား တရား ဟောပြုပါမည်၊ ရှင်မတို့သည် မဂ်ဖိုလ်၏ အကြောင်း ရှေး ကောင်းမှု ရှိကြပါလျှင် ထိုအမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ရကြပါ လိမ့်မည်။

(သာမာတို့) ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် အမိ ဥတ္တရာ...ယခုပင် ဟောပြုပါလော့။

(ခုဇ္ဇာ) ဤကဲ့သို့ (ကျွန်ုပ်က နိမ့်သောနေရာ၌ နေ၍ မြင့်သောနေရာ၌နေကြသော ရှင်မတို့အား)ဟောခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း(=မဟောကောင်းပါ)၊ ကျွန်ုပ်၏အတွက် မြင့်သောနေရာကို ခင်းပေးပြီးလျှင် ရှင်မတို့က နိမ့်သော နေရာတို့၌ ထိုင်နေကြရပါမည်။

ထိုအခါ သာမာဝတီအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမအပေါင်း ငါးရာ တို့သည် ခုဇ္ဇုတ္တရာအား မြင့်သောနေရာကို ပေးကြ၍ မိမိတို့ကမှ

နိမ့်သောနေရာများကို ယူကြကာ ထိုင်နေလေကုန်၏။ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည်လည်း (ပဋ္ဌိသန္ဓိဒါ ဥဏ်ကို ရသည့် သေက္ခအရိယာ သောဘာပန် အရိယာ ဖြစ်ရကား) သေက္ခာဝဋ္ဌိသန္ဓိဒါဥဏ်၌ တည်၍ သာမာဝတီ အမှုးပြုသော မင်းမိန်းမပေါင်း ၁၂ ယောက်တို့ အား တရားဟောလေ၏။ တရားဒေသနာ နိဂုံး ဆုံးသောအခါ သာမာဝတီ မိဖုရားကို အကြီးအမှူးပြု၍ အလုံးစုံသော မင်းမိန်းမ ၁၂ ယောက်တို့သည် သောတာပတ္တိ ဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုဒေါ်ခိန်မှစ၍ ခုဇ္ဇုတ္တရာကို ဝေယျာဝစ္စအလုပ်မှ ဖယ်ရှားပြီးလျှင် (= ဝေယျာဝစ္စအလုပ်ကို မလုပ်စေကြတော့ပဲ) "အမိဥတ္တရာ.... သင်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားစကားကို ကြားနာပြီးလျှင် ဆောင်ယူ မှတ်သားခဲ့၍ ငါတို့ကို တဆင့် ဟောကြားပါလော့"ဟု ပြောဆိုကြလေ၏။ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည်လည်း ထိုအခါမှစ၍ မင်းမိန်းမတို့ ပြောဆိုသည့် အတိုင်း(နေ့စဉ် မြတ်စွာဘုရားထံမှ တရားနာပြီးလျှင် ဆောင်ယူ မှတ်သားခဲ့၍ မင်းမိန်းမတို့ကို ရှေနှန်းတော်မှာပင် တဆင့်ပြန်၍ ဟောကြားမှုကို)ပြုလေ၏။

ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေး ကုသိုလ်,အကုသိုလ်ကံများ

(ဤ၌– "အဘယ့်ကြောင့် ဤ ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် ကျွန်မ ဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–သူမသည် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်အတွင်းက သာမဏေရီမ တပါးအား မိမိ၏ ဝေယျာဝစ္စ အမှုကို အပ္ပဒိုင်းခဲ့သလည်း။ ထိုအကုသိုလ်ကံကြောင့် ဘဝငါးရာ ဆက်လျက် သူဘပါးတို့၏ ကျွန်မ ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

တဖန် "အဘယ့်ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် ကုန်းကွသူ ဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ် ရှိပြန်၏။ အဖြေကား–ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ ဤခုဇ္ဇုတ္တရာ အလောင်းအမျိုးသမီးသည် ဗာရာဏသီမင်း၏ ရှေနန်းတော်၌ မောင်းမ ဓိဿံဖြစ်၍နေရစဉ် ရှေနန်းတော်သို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်သည့် ခါးကုန်းသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တပါးကို ဖူးမြင်ရ၍ မိမိနှင့်အတူနေ မင်းမောင်းမ တို့၏ရှေ့ဝယ် ပြက်ရယ် ပြောင်လှောင်မှု ပြုလိုသည်ဖြစ်၍ ကုန်းကွသော အမှုအရာဖြင့် သွားလာ လှည့်လည်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာ ကုန်းကွသူ ဖြစ်ရလေသည်။

"ခုဇ္ဇုတ္တရာသည် အာဘယ်ခကာင်းမှ ကုသိုလ်ကို ပြုခဲ့သောကြောင့် ယခုဘဝဝယ် ပညာရှိသူ ဖြစ်ရသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၏။ အဖြေကား–ဤခုဇ္ဇုတ္တရာအလောင်း အမျိုးသမီးသည် ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ ဗာရာဏသီမင်း နန်းတော်၌ နေရစဉ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ရှစ်ပါးတို့ ရှေ့နန်းတော်မှ ပူးသာနီ့ယနာဆွမ်း အပြည့်ပါသည့် သပိတ်တို့ကို ယူ၍ ကြွတော်မူကြသည်ကို မြင်ရလျှင် "ဤ (တပည့်တော်မ လှူဒါန်းအပ်သည့်) လက်ဆောက်၌ သပိတ်ကို တင်ထား၍ ကြွတော်မူကြပါ အရှင်ဘုရားတို့...."ဟု သောက်ထား၍ (သပိတ်ခြေပြုလုပ်ရန်) မိမိ ဝတ်ထားသည့် ရှေလက်ကောက်ရှစ်ကွင်းတို့ကို ချတ်၍လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ ထိုကံ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် ပညာရှိသူ ဖြစ်လေသည်။ ဤကား အထူးမှတ်ရန် ခုဇ္ဇုတ္တရာ၏ ရှေးကံမျှားတည်း။ အုံ.ဋ္ဌ ၁၊မျက်နှာ ၃၃၈–မှ)

မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ ရန်တိုက်မှုများ

ထို့နောက် သာမာဝတီမိဖုရား၏ အခြေအရံဖြစ်ကြသည့် မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်နှိုက်က သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် သောတာပန် အရိယာသူတော်စင်များဖြစ်ကြပါသော်လည်း ဥဒေနမင်းက သာသနာတော်၌ သဒ္ဓါတရား မရှိသူ ဖြစ်သောကြောင့် အခါမပြတ် ဘုရားရှင်ထံသို့ သွားရောက်ကြ၍ ဘုရားဖူးခွင့်ကို မရကြကုန်၊ (သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ကြခြင်းကြောင့် ဘုရားရှင်ကိုလည်း အလွန်ပင် ဖူးမြင်လိုကြကုန်၏)။ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ကောသမ္ဗီမြို့တွင်း လမ်းခရီးသို့ ကြွတော်မူသည်ရှိသော် လေသာပြွန်ဘင်းပေါက်တို့က နည်းသဖြင့် မိန်းမငါးရာ မကြည့်လောက်ကုန်ရကား မိမိ,မိမိ၏ အိပ်ခန်း၌ အပေါက်ဖောက်၍ ထိုအပေါက်များမှ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကြည့်ရှုကြရကုန်၏။

တနေ့သ၌ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မိမိ၏ ပြာသာဒ်အပြင်မှ ထွက်၍ စကြီလျှောက်၍လာရာ ထိုမင်းမိန်းမတို့၏ နေရာဌာနသို့ ရောက်၍ဘိုက်ခန်း(= အိပ်ခန်း)အပေါက်များကို မြင်ရလေလျှင် "ဤအရာကား အဘယ်နည်း = ဒါ ဘာလဲ"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ မင်းမိန်းမ ငါးရာတို့က မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ ဘုရားရှင် အပေါ် ရန်ပြုမှုထားခြင်းကို မသိကြသဖြင့် "မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ

ကောသမ္ဗီမြို့သို့ ကြွတော်မူခဲ့ပါပြီ၊ကျွန်တော်မတို့သည် ဤအိပ်ခန်း ပေါက်များအနီးဌာ ရပ်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးလည်း ဖူးမြော်ကြရပါ၏၊ ပူလည်း ပူဇော်ကြရပါ၏"ဟု ရိုးသားစွာ ပြောဆို ကြလေလျှင် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် "ယခုအခါ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပေါ်ဌာ ငါပြုရမည့်အမှုကို သိစိမ့်မည်။ ဤ မိန်းမတို့သည်လည်း ရဟန်းဂေါတမ၏ အလုပ်အကျေး = တပည့်မများ ဖြစ်ကြသည်၊ ဤမိန်းမတို့၏ အပေါ်ဌာလည်း ငါပြုရမည့်အမှုကို သိစိမ့်မည်"ဟု ကြံစည် အံကြိတ်၍ သွားလေ၏။

ထိုသို့ သွားပြီးလျှင် ဥဒေနမင်းနှင့်အတူ ဆိတ်ကွယ်ရာသို့ ကပ်ရောက်သောအခါဌာ "မြတ်သော မင်းကြီး....သာမာဝတီ မိဖုရား၏ မောင်းမမိသမ်များ၏အဖို့ရာ အရှင်မင်းကြီးမှ အပြင် အပဌာ တောင့်တမှု ရှိနေပါသည်၊ ထို သူမတို့သည် နှစ်ရက် သုံးရက် အံတွင်းဌာပင် အရှင်မင်းကြီး၏ အသက်ကို လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ကြပါလိမ့်မည်၊ သာမာဝတီ မိဖုရားသည် မောင်းမ မိသမ် အခြံအရံနှင့်တကွပင် အရှင်မင်းကြီးတို့အပေါ်ဌာ ချစ်ခြင်း ခင်မင်ခြင်းကို အလျှင်းမပြုပါ၊ ရဟန်းဂေါတမကိုကား မြို့တွင်း လမ်းခရီးဖြင့် သွားသည်ကိုပင် မြင်ကြ၍ လေသာ ပြူတင်းပေါက် များ မလောက်သည့်အတွက် ပြူတင်းတို့ကို ချိုးမဲ့ အိပ်ခန်းတို့ကို ဖောက်ကြလျက် ကြည့်ခွင့် မရ-ရအောင် ပြုကြကာ ကြည့်ရှုကြ ပါသည်"ဟု ရန်တိုက်စကား ပြောကြားလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် "ထို မိန်းမတို့ကား ဤသို့သဘောရှိသော အမှုကို ပြုကြလိမ့်မည် မဟုတ်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား ပြောကြား ချက်ကို လက်မခံ, မယုံကြည်ချေ၊ နောက်တဖန် ပြောသော် လည်း မယုံကြည်မြဲ မယုံကြည်ချေ၊ ထို့နောက် သုံးကြိမ်မြောက် ပြောကြားအပ်သော်လည်း မယုံကြည်သော ဥဒေနမင်းကို မာ-ဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် "မြတ်သောမင်းကြီး_ အကယ်၍ ကျွန်တော်မ၏ စကားကို မယုံကြည်လျှင် အရှင်မင်းကြီးကိုယ်တိုင် ထို မိန်းမ တို့၏နေရာတိုက်ခန်းသို့သွားရောက်၍ စုံစမ်းတော်မူပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် သွား၍ အိပ်ခန်းတို့ဌာ အပေါက်

များကို မြင်ရလေလျှင် "ဤ အပေါက်များကား အဘယ်နည်း = ဘယ့်နယ်ဟာလဲ"ဟု မေးမြန်းရှာ မောင်းမတို့က ထိုအကြောင်းကို ရှိုးသာ စွာပင် ပြန်ကြား ပြောဆိုအပ်လေသော် ထို မောင်းမတို့ အား အမျက်မထွက်မူ၍ တစုံတရာ ဘာကိုမျှ မပြောဆိုပဲ အပေါက် များကိုသာ ပိတ်စေလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် ထိုအချိန်မှစ၍ ထို မောင်းမငါးရာတို့ နေရာပြောသာပ်၏ အထက်ဌသာ အပေါက် ရှိသည့် သံဇာလဲသာပြူတင်းတို့ကို ပြုလုပ်စေလေ၏။ (ဤကား ပဌမအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်းတည်း)။

မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် ထိုအကြောင်းဖြင့် မင်းကြီးကို အမျက် ထွက်စိမ့်သောငှါ (= စိတ်ဆိုးစိမ့်သောငှါ) မတတ်နိုင်ရကား "အရှင်မင်းကြီး....ဤ သာမာဝတီ အမှုးရှိသည့် မောင်းမ ငါးရာ တို့က အရှင်မင်းကြီးဘို့၌ ချစ်ခင်မှုရှိသည်, မရှိသည်ကို သိအောင် စုံစမ်းကြစို့လား၊ ကြက်ရှင် ရှစ်ကောင်တို့ကို ထိုသူမကို့ထံ အပို့ ခိုင်း၍ အရှင်မင် ကြီးတို့အတွက် အချက်ခိုင်းတော်မူကြပါလော့" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ မင်းသည် မာဂဏ္ဍိဒေဝီမုရားဏ်စကားကို ကြား သိပြီးသော် "ဤကြက်တို့ကို ချက်၍ ငါ့ထံသို့ ပို့ဆက်စေချင်၏"ဟု ပြောဆိုကာ သာမာဝတီ၏အထံသို့ ကြက်အရှင် ရှစ်ကောင်တို့ကို ပို့စေလေ၏၊ သောဘာပန်ဖြစ်သူ အရိယသာဝိကာ = မြတ်စွာ ဘုရား၏ တပည့်မသည် အသက်ရှင်သောကြက်တို့ကို အဘယ် မှာသျှင် ချက်လိမ့်မည်နည်း(= အသက်ကို အသေခံမည်၊ မချက် ဆုံးသည်သာ)။ သို့ရကား သာမာဝတီသည် "မသင့်လျော်ပါ"ဟု ပြောဆို၍ ထိုကြက်ရှင်တို့ကို လက်ဖြင့် တို့ထိရန်ပင် အလိုမရှိပဲ ဖြစ်၍ နေလေ၏။

ထိုအခါ မာဂဏ္ဍီသည် "ရှိပါစေ အရှင်မင်းကြီး....ထိုကြက်တို့ ကိုပင် ရဟန်းဂေါတမ၏အတွက် ချက်ပေးရန် ပို့စေတော်မူပါ"ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် မာဂဏ္ဍီဒေဝီမုရား ပြောဆိုသည့် အတိုင်း ပြုလေ၏။ မာဂဏ္ဍီမိဖုရားသည် လမ်းခရီးအကြာင့်ပင် ကြက်တို့ကို သတ်စေ၍ "ဤကြက်တို့ကို ချက်စေ၍ ရဟန်းဂေါတမ အား လှူစေချင်၏"ဟု ပြောဆိုမှာထား၍ သာမာဝတီထံသို့ အပို

လွတ်လိုက်လေ၏။ အလွန်ရိုးဖြောင့်လှစွာသောသာမာဝတီသည် ကြက်ဥကို သေပြီးဖြစ်သောကြောင့်ဌင်း, မြတ်စွာဘုရားကို ရည်ညွှန်းပြောဆို၍ ဝိုစေအပ်သောကြောင့်ဌင်း ထိုကြက်သေသားတို့ကိုချက်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင့်အထံဟော်သို့ ပို့စေလေ၏၊ မာဂဏ္ဍီမိဖုရားသည် "ကြည့်လော့ အရှင်မင်းကြီး...." ဟု ပြောဆို၍ ဤမျှဖြင့်လည်း ဥဒေနမင်းကို အမျက်ထွက်စိမ့်သောဌာ (= စိတ်ဆိုးစိမ့်သောဌာ) မတတ်နိုင်ချေ။ (ဤကား ဒုတိယအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်းတည်း)။

တတိယအကြိမ် ရန်တိုက်ခြင်း

ဥဒေနမင်းမှာ (၁) သာမာဝတီမိဖုရား၊ (၂) ဥဇ္ဇေနီပြည် စဏ္ဍာပဇ္ဇောတမင်း၏သမီး ဝါသုလဒတ္တာမိဖုရား၊ (၃) မာဂဏ္ဍီမိဖုရားဟူ၍ မိဖုရားသုံးယောက်တို့ ရှိလေရာ မိဖုရားတယောက်တယောက်လျှင် မောင်းမမိသံ ရံရှေဖော် ငါးရာ ငါးရာစီ ရှိလေသည်။ ဥဒေနမင်းသည် ထိုမိဖုရားသုံးယောက်တို့တွင် တယောက်တယောက်သော မိဖုရား၏နေရာ နန်းပြာသာဒ်၌ ခုနစ်ရက်စီ ခုနစ်ရက်စီ အလှည့်အလည် စံနေမြဲ ဖြစ်သည်။ ထိုနောက် မာဂဏ္ဍီမိဖုရားသည် မြေဟောက်ငယ် တကောင်ကို ဝါးကျည်ဆစ်၌ ထည့်စေ၍ မိမိ၏နေရာအနီး၌ ထားလေ၏၊ ဥဒေနမင်း၏ အဖိုရာမှာလည်း မည်သည့်နေရာသို့ သွားသွား ဆင်ချစ်သောစောင်းကို ယူ၍သာလျှင် သွားမြဲမမှတာဖြစ်၏၊ မာဂဏ္ဍီမိဖုရားသည် မင်းကြီး မိမိထံသို့ လာသောအခါ၌ မင်းကြီးမသိအောင် ထိုခမြေဟောက်ငယ်ကို စောင်းခွက်အတွင်း၌ထည့်၍ အပေါက်ကို ပိတ်စေလေ၏။

ထိုနောင်မှ သာမာဝတီ မိဖုရားထံသို့ သွားခါနီး ဖြစ်သော မင်းကြီးကို "အရှင်မင်းကြီး .... သာမာဝတီ မိဖုရား ဆိုသည်မှာ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပင်းအသင်း ဖြစ်ပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီးတို့ကို မြက်တပင်လောက်မျှ မရေတွက်ပါ၊ တစုံတခု ပြုပြီးလျှင် အရှင်မင်းကြီးတို့၏ အပြစ်ကိုသာလျှင် ကြံစည်နေသူ ဖြစ်ပါသည်

မမ္မေမလျှော့ သတိရှိရှိ နေတော်မူခဲ့ကြပါ"ဟု (အကျိုးလိုသည့် အဟန်)မှာကြားပြောဆိုလိုက်လေ၏။

ဥဒေနမင်းကြီးသည် သာမာဝတီမိဖုရား၏ နန်းပြာသာဒ်၌ ခုနစ်ရက် အချိန်ကုန်လွန်စေပြီး၍ တဖန် ခုနစ်ရက်၌ မာဂဏ္ဍီမိဖုရား၏ နန်းအိမ်သို့ သွားရောက်လေ၏။ မာဂဏ္ဍီမိဖုရားသည် မင်းကြီးလာလျှင်ပင် "အရှင်မင်းကြီး....အသို့နည်း (=ဘယ့်နယ်လဲ) အရှင်မင်းကြီး၏အပေါ်မှာ သာမာဝတီ မိဖုရားသည် အခွင့်အပေါက်ကို မရှာပဲ ရှိပါ၏လော"ဟု အကျိုးလိုဟန် ပြောဆို၍ မင်းကြီး၏လက်မှ စောင်းကိုယူကာ လှုပ်ပြီးလျှင် "အသို့နည်း (=ဘယ့်နယ်လဲ)မြတ်သောမင်းကြီး....ဤစောင်းတော်အတွင်းမှာ အကောင် တကောင်ကောင် လှည့်လည်ရှေ့ရှား သွားနေပါတကား"ဟု ဆို၍ မြွေယွက်ရန် အပေါက်ကို ပွှိလုပ်ပြီးလျှင်(မူလက မိမိပြုလုပ်ထားသည့် အပေါက်ကိုမှင့်ပြီးလျှင်) "အဇ္ဇုမ္မေ = အလိုလေး ကျွန်တော်မ၏ ပျက်စီးခြင်းပါတကား၊ အန္ဓောသပ္ပေါ = စောင်းတော်အတွင်းမှာ မြွေကြီး"ဟုဆိုကာ စောင်းကို စွန့်ပစ်၍ ပြေးလေ၏၊ (မာဂဏ္ဍီ၏ ရန်တိုက်ခြင်းကား အောင်မြင်လေပြီ)။ ထိုအခါ ဥဒေနမင်းသည် မီးလောင်သည့်ဝါးတောအလား,ဆားထည့်လိုက်သည့် မီးဖိုပမာ အမျက်ဒေါသဖြင့် တဖျစ်ဖျစ်မြည်လျက် "အလျင်အမြန် အခြေအရံနှင့်တကွသော သာမာဝတီကို ခေါ်ခဲ့ကြလော့"ဟု အမိန့်ပေးလေ၏၊ မင်းချင်းတို့သည် သွား၍ ခေါ်ကြလေကုန်၏။

> "သူတဖက်သား၊ မျက်မာန်ပျိုးသော်၊ တရားပကွာ၊ ထိန်းစောင့်ကာဖြင့်၊ မေတ္တာနှလုံး၊ ကိုယ်ကသုံးလျှင်....၊ အရှုံး ဘယ်မှာ ရှိချိမ့်နည်း"။ ။ဓမ္မပဒေသ။

သာမာဝတီမိဖုရားသည် မင်းကြီး အမျက်ထွက်သည်ကို သိ၍ မိမိမှ ကြင်းသော မင်းမိန်းမတို့အား "မင်းကြီးသည် သင်တို့ကို သတ်လိုရှိ ခေါ်၏၊ ယနေ့ တနေ့လုံးလုံး ညြဒိသက မေတ္တာဖြန့်ခြင်းဖြင့် မင်းကြီးကို မေတ္တာ ဖျန်းကြလော့"ဟု တရားအချက် အမှတ်ပေးလေ၏၊ ဥဒေနမင်းသည် သာမာဝတီမိဖုရားနှင့်တကွ

ထိုမောင်းမ ငါးရာတို့ကို အခေါ်ခိုင်းပြီးလျှင် အားလုံးတို့ကို အစဉ်လိုက် တန်းစီပြီးမှ လေးကြီးကို စွဲကိုင်၍ အဆိတ်လူးမြှားကို ခွဲပြီးလျှင် လေးကို ဖြည်ယူလျက် (= လေးညှိုကို ညှိုလျက်) ရပ်တည်လာလေ၏။

ထိုခဏ၌ သာမာဝတီအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမ ငါးရာလုံးတို့သည် မင်းကြီးအား စူးစိုက်၍ သြဒါသကမေတ္တာကို ဖြန့်ကြလေ၏၊ မင်းကြီးသည် မြှားကို ပစ်ရန်လည်း မစွမ်းနိုင်, ဖယ်ရှားရန်လည်း မစွမ်းနိုင်ပဲ ကိုယ်တို့မှ ချွေးပေါက်များ တဖြိုင်ဖြိုင် ယိုထွက်၍ လာလေကုန်၏၊ တကိုယ်လုံးလည်း တုန်လှုပ်၍ နေသည်ပြင် ခံတွင်းမှလည်း တံတွေးများ စီးကျလာလေ၏၊ ကိုင်ယူသင့် ကိုင်ယူစရာကို မမြင်ပဲ ရှိလေ၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးကို သာမာဝတီက "မြတ်သောမင်းကြီး.... ပင်ပန်းတော်မူသလော"ဟု မေးလေလျှင် မင်းကြီးသည် "အိမ်း.... ဟုတ်ခပသည် ရှင်မိဖုရား....ငါပင်ပန်းလှ၏၊ သင်သည် ငါ၏မိုရာ ဖြစ်ပါလော့" ဟု ဆိုလေ၏။ သာမာဝတီမိဖုရားက "ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....မြှားကို မဟာပထဝီမြေကြီးသို့ ရှေးရှုပြုတော်မူပါလော့" ဟု ပြောဆိုလေလျှင် မင်းကြီးသည် သာမာဝတီမိဖုရား ဆိုသည့်အတိုင်း ပြုလေ၏။ ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားသည် "မင်းကြီးလက်မှ မြှားသည် လွတ်စေသတည်း' ဟု အဓိဋ္ဌာန်လိုက်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် မြှားသည် မင်းကြီးလက်မှ လွတ်၍ သွားလေ၏။

ဥဒေနမင်းကြီးသည် ထိုခဏမှာပင် ရေ၌ ဝင်၍ ပြန်လာပြီးသော် စိုသော်ဆံ, စိုသော်အဝတ်ရှိလျက် သာမာဝတီ၏ ခြေတို့၌ တုပ်ဝပ်ပြီးလျှင် "ရှင်မိဖုရား....ငါ့အား သည်းခံပါလော့၊ ငါသည် ကုန်းချောသူ မာဂဏ္ဍီ၏စကားဖြင့် မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ပဲ ဤအမှုကို ပြုမှားအပ်ခဲ့လေပြီ" ဟု တောင်းပန်ဝန်ချစကား ပြောကြားလေ၏။ သာမာဝတီမိဖုရားက "သည်းခံပါသည် အရှင်မင်းကြီး...." ဟု ခွင့်ပြုသည်းခံစကား ပြောကြားလေလျှင် ဥဒေနမင်းကြီးသည် "ကောင်းပါပြီ ရှင်မိဖုရား....ဤသို့လျှင် သင်မိဖုရား

သည် ငါ့အား သည်းခံအပ်သည် မည်ပါပေ၏၊ ယနေ့ ဤအချိန်မှ စ၍ ရှင်မိဖုရားတို့၏ အလိုအတိုင်း မြတ်စွာဘုရားအား အလှူဒါနကို ပေးလှူကြပါလော့၊ နေလွဲအခါ ကျောင်းတော်သို့သွား၍ တရားစကား နာကြားကြပါကုန်လော့၊ ယနေ့မှစ၍ သင်တို့အား အစောင့်အရှောက်ကို ငါပေးအံ့" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ သာမာဝတီမိဖုရားက အခွင့်ရသဖြင့် "အရှင်မင်းကြီး.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ယနေ့မှစ၍ ကျွန်တော်မတို့အား တရားသင်ပြပေးမည့် ရဟန်းသော် တပါးကို မြတ်စွာဘုရားအထံတော်မှ တောင်းပန်၍ ပင့်ဆောင်ပေးကြပါလော့" ဟု ဆိုလေလျှင် ဥဒေနမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းတပါးကို တောင်းပန် လျှောက်ထားလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်ကို ရခဲ့လေ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ သာမာဝတီအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ပင့်စေကြ၍ နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဆွမ်းဆက်ကပ်ပူဇော်မှု ပြုကြပြီးလျှင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသော အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်၏ အထံ၌ တရားစာပေကို သင်ယူကြလေကုန်၏။

သာမာဝတီမိဖုရား အမှူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့သည် တနေ့သ၌ မထေရ်မြတ်၏ အနုမောဒနာတရားဝယ် သဒ္ဓါကြည်ညို ဖြစ်ရှိကြသဖြင့် မထေရ်မြတ်အား (တယောက်လျှင် တထည်ကျစီ) အပေါ်ရုံအဝတ်အထည် ငါးရာတို့ကို လှူဒါန်းကြလေကုန်၏။

> မထေရ်မြတ်သည် ရှေးနှစ်ဉ်အခါ တခုသော ဘဝဝယ် အပ်လျှို့သမား = အဝတ်ချုပ်သမား ဖြစ်သောအခါ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တပါးအား အပ်တချောင်းနှင့် လက်တဝါးစာ(=လက်တဝါးခန့်ရှိသည့်) အဝတ်ကြမ်းပိုင်းကို လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။ မထေရ်မြတ်သည် အပ်လှူခဲ့သော ကောင်းမှုကြောင့် ဤကိုယ်အဖြစ်၌ ပညာကြီးသူဖြစ်၍ အဝတ်ကြမ်းပိုင်းကို လှူခဲ့သောကောင်းမှုကြောင့် ဤနည်းနှင်နှင် အကြိမ်ငါးဆုတိုင်တိုင် သင်္ကန်းလျှာအဝတ်တို့ကို ရရှိတော်မူလေသည်)။

သာမာဝတီတို့ မီးတိုက်၍ အသတ်ခံရခြင်း

ထို့နောက် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် အခြားပြိုင်ယှဉ်ကို မမြင်ရတော့ရကား တနေ့သည် ဥဒေနမင်းကြီးကို "အရှင်မင်းကြီး....ဥယျာဉ်တော်သို့ အပျော်အပါး သွားကြကုန်အုံ့"ဟု တိုင်ပင်ပြောဆိုလေ၏။ ဥဒေနမင်းကြီးက (မာဂဏ္ဍိ၏ အကြံကို မသိသဖြင့်) "ကောင်းပြီ ရှင်မိဖုရား"ဟု ဝန်ခံလေလျှင် မာဂဏ္ဍိ မိဖုရားသည် မိမိ၏ဘဏ္ဍားဖြစ်သူ စူဠမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကို ခေါ်စေ၍ "ဘဏ္ဍား....ကျွန်တော်မတို့ ဥယျာဉ်သို့ သွားသောအခါ၌ သာမာဝတီ၏ နေရာ နန်းပြာသာဒ်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် မောင်းမမိသမ်အခြံအရံငါးရာနှင့်တကွသော သာမာဝတီကို ပြာသာဒ်အတွင်း သွင်းထားမှပြု၍ 'မင်းကြီး၏ အမိန့်အာဏာ'ဟု ပြောဆိုကာ တံခါးကို ပိတ်ပြီးနောက် ကောက်ရိုးများဖြင့် ရစ်ပတ်ဝန်းဝိုင်း၍ သာမာဝတီ၏ နန်းပြာသာဒ်ကို မီးတိုက်ရစ်လော့"ဟု တိတ်တဆိတ် ပြောဆိုမှာထားခဲ့လေ၏။ စူဠမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားမိုက်သည် ဥဒေနမင်းကြီးနှင့် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားတို့ အပျော်အပါးဥယျာဉ်သို့ သွားကြသောအခါ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား မှာကြားထားခဲ့သည့်အတိုင်း သာမာဝတီ၏ နန်းပြာသာဒ်ကို မီးတိုက်လေတော့၏။

ထိုနေ့အဖို့၌ ထိုမင်းမိန်းမ ငါးရာလုံးတို့ပင် ရှေးကပြုအပ်ခဲ့သော ဥပဝိဋ္ဌကအကုသိုလ်ကံ၏အာနုဘော်ခြင့်သမာဓိတ်ကို ဝင်စားဖို့ရန် မစွမ်နိုင်ကြတော့ချေ။ သာမာဝတီ မိဖုရားနှင့်တကွ ငါးရာလုံးတို့ပင် တပြိုင်နက်တည်း ဖွဲ့အစုဖွဲ့ဆုံကဲ့သို့မီးအလောင်ခံကာ ဒေသဆုံးကြရှာလေကုန်၏။ ထိုမင်းမိန်းမတို့အား စောင့်ရှောက်ရသည့် မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည် မင်းကြီးထံသွားကြ၍ "အရှင်မင်းကြီး....ဤမည်သောအမှု(သာမာဝတီ၏ နန်းပြာသာဒ်ကို မီးတိုက်ခြင်းအမှု)ကို ပြုကုန်ကြပါပြီ"ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

ဥဒေနမင်း၏ ဗုဒ္ဓပရိယာယ်

ဥဒေနမင်းကြီးသည် "အဘယ်သူသည် မီးတိုက်မှု ပြုအပ်သနည်း"ဟု လက်သည်တရားခံကိုရှာကြံထောက်လှမ်းလတ်သည်

ရှိသော် မာဂဏ္ဍိမိဖုရားက ပြုစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို သိရှိရမ်း မာဂဏ္ဍိမိဖုရားကို ရှေတော်မှောက်သို့ အရောက်ခေါ်စေပြီးလျှင် "အဘယ် = မာဂဏ္ဍိမိဖုရား.....ငါပြုလုပ်ရမည့် အလုပ်ကို ပြုလုပ်သောသင်သည်.ကောင်းသောအမှုကို ပြုအပ်ပါပေပြီ၊ အမျိုးမျိုးထက္ကြားဘ ငါ့ကို သတ်ဖို့ရန် အားထုတ်နေသည့် သာမာဝတီမိဖုရားကို သင်ကား သတ်စေအပ်လေပြီ၊ သင့်အပေါ်မှာ ငါသည် အလွန်ကြည်ညိုပေ၏၊ သင့်အား ဆုလာဘ်စည်းစိမ်ကို ငါပေးပေဘုံ၊သင်၏ဆွေမျိုးများကို ခေါ်စေလော့"ဟု ရာဇပရိယာယ်ဖြင့် ပြောဆိုလေ၏။

မာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် ဥဒေနမင်းကြီး၏စကားကို ကြားရလျှင် အလွန်အားရ နှစ်သက်လျက် ဆွေမျိုးမဟုတ်သူများကိုလည်း ဆွေမျိုးများပြုလုပ်ကာ ခေါ်စေလေ၏။ ဥဒေနမင်းကြီးသည် အားလုံးသော ရာဇဝတ်ကောင်များ စုဝေးမိပြီးအဖြစ်ကို သိရှိလတ်သော် မင်းယင်ပြင်ခ (= နန်းတော် မြေကွက်လပ်ခ) ထိ ရာဇဝတ်သားများကို လည်ပင်းပမာဏနက်သော တွင်းများခ် မြှုပ်သတ်မြေဖိုပြီးလျှင် မြေပေါ်ခ်ွတည်ရှိနေသော ဦးခေါင်းတို့ကို ရိုက်ခွဲစေလျက် သံထွန်သွား သံထွန်တုံးတပ်သော ထွန်များဖြင့် ထွန်ယက်စေ၏။ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားကိုလည်း အပိုင်းအပိုင်းခုတ်သတ်စေပြီးလျှင် မုန့်ကြော်သော အိုးကင်းခ် ထည့်၍ ကြော်စေလေ၏။

သာမာဝတီတို့၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံ

(ဤခ်-"မောင်းမမိသော် အခြံအရံငါးထောနှင့် တကွသော သာမာဝတီမိဖုရား၏ မီးလောင်တိုက်အသွင်းခံ၍ သေဆုံးရခြင်း၏ ရှေးမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကား အဘယ်နည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား-သာမာဝတီမိဖုရားအလောင်း အမျိုးသမီးသည် ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ တခုသောဘဝယ် ထိုမိန်းမ ငါးထောတို့နှင့် အတူတကွ ဂင်ါမြစ်ခ် ရေကစားပြီး ဆိပ်ကမ်း၏ အပြင်အပခ် ရပ်တည်နေစဉ် အချမ်းအအေးဝတ် ပြင်းထန်စွာ ပြစ်လာလတ်သော် မနီးမဝေးသော အရပ်ခ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါး၏ သစ်မ်းကျောင်း=သစ်ရွက်မိုးသည့် ဓကျောင်းကလေးကို မြင်ရ၍ သစ်မ်းကျောင်းအတွင်းခ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရှိ,မရှိကို မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ပဲ ပြင်ပမှမီးတိုက်၍ မီးလှံကြလေသည်။

သခ်ၤမ်းကျောင်းအတွင်းဘ္ဍာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် နိဗ္ဗာန်သမာပတ်ကို ဝင်စား၍ ထိုင်နေတော်မူ၏ ဖြစ်၏(=ထိုင်ရင်း နိဗ္ဗာန်သမာပတ်ကို ဝင်စားနေတော်မူ၏ ဖြစ်၏)။ ထိုမိန်းမတို့သည် မီးတောက်မီးလျှံများ ပြတ်စဲသွားသောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ်ကို မြင်ကြရ၍(ဤဘ္ဍာ–လွန်ခဲ့ပြီးခဲ့သည့် မီးတိုက်မှုအတွက် သတ်လို့ သေစေလို့သော စေတနာမရှိ၍ အပြစ်မရှိသော်လည်း နှလုံးသွင်းမတတ်ကြ,အကြောက်လွန်ကြသည့်အတွက်) "ရှင်မတို့...ငါတို့သည် အဘယ်အမှု ပြုမိကြသနည်း=အပြုမှားကုန်ပေါ့၊ ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် မင်းကြီး၏ ရှေနန်းတော်ဘ္ဍာ နေ့စဉ် ဆွမ်းခံကြွသော အရှင်မြတ် ဖြစ်လေသည်၊ ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ပျံလွန်တော်မူနေသည်ကို မြင်ရလျှင် မင်းကြီးသည် ငါတို့အား ပြင်းစွာအမျက်ထွက်ပေလိမ့်မည်၊ ယခုအခါ မင်းကြီးမကြားသိမီ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို အစပျောက်,အနုပျောက် ပြာကျအောင် မီးသင်္ဂြိုဟ်မှု ငါတို့ပြုမှု သင့်တော်တော့မည်"ဟု အတိုင်ပင်မှား, အကြံမှားကြကာ နောက်ထပ်၍ အခြားထင်းတို့ကိုလည်း ထည့်ပြီးလျှင် မီးတိုက်မှားကြပြန်လေ၏။ (ဤနောက်သပ် မီးတိုက်ခြင်းကား ဧသေစေလိုသော စေတနာ ပါရှိသောကြောင့် အပြစ်ကြီးလေးလေသည်)။

ဘဖန် (နောက်ထပ်တိုက်သည့်) မီးတောက်မီးလျှံများ ပြတ်လတ်သော် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် နိဗ္ဗာန်သမာပတ်မှ ထတော်မူ၍ ထိုမိန်းမများ ကြည့်ရှုနေကြစဉ်ပင် သင်္ကန်းတို့ကို ခါ၍ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ကာ ကြွသွားတော်မူလေ၏။ ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲ၌ ကျက်ကြရပြီးလျှင် ဝိပါက်ကြွင်းအနေဖြင့် ဤယခု မီးလောင်တိုက်အသွင်းခံရ၍ သေဆုံးပျက်စီးခြင်းသို့ ထိုမိန်းမတို့ ရောက်ကြရလေသည်။ ဤကား အဖြေတည်း)။

(ဂ) ဘဝင်ဆွဲရှား ရှိကြခြင်း

သာမာဝတီမိဖုရား အမှားပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့ အကျိုးမဲ့ပျက်စီးဆုံးရှုံးကြပြီးသည့်နောက် ၁-ဘိက္ခု = ရဟန်းယောက်ျား, ၂-ဘိက္ခုနီ = ရဟန်းမ, ၃-ဥပါသကာ = ဒါယကာ, ၄-ဥပါသိကာ = ဒါယိကာမ တည်းဟူသော = ပရိသတ်လေးပါးတို့ အလယ်၌ ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးခဲ့လေသည်၊ ဖြစ်ပွါးပုံမှာ—

"ခုဒ္ဓဟ္တရာကား အကြားအမြင် = မဟုသုတ များပါ ပေစွ၊ မာတုဂါမကိုယ်အဖြစ်၌ တည်သူ ဖြစ်ပါလျက် (= မိန်းမသားဖြစ်ပါလျက်) မင်းမိန်းမငါးရာတို့အား တရားကို ဟောကြား၍ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်စေပါ ပေ၏။

သာမာ၀တီမိဖုရားသည်လည်း ဥဒေနမင်းကြီးက မိမိ (သာမာ၀တီ)သို့ ပစ်အပ်သောမြားကို ညြဒိသကမေတ္တာ ဖြန့်ခြင်းဖြင့် ဖြန့်၍ တားမြစ်နိုင်ပါပေ၏"—

ဤကဲ့သို့ ချီးမွမ်းစကား ဖြစ်ပွါးခဲ့လေသည်။

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတ၀နက္ကောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလျက် ဥပါသိကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း တေဒဂ်ရာထူး၌ တားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် ခုဒ္ဓဟ္တရာရှင်မ ကို—

"တေဒဂ္ဂိ ဘိက္ခဝေ မမ သာ၀ိကာနံ ဥပါသိကာနံ မဟုသုတာနံ ယဒိဒံ ခုဒ္ဓဟ္တရာ = ရဟန်းတို့...အကြား အမြင် မဟုသုတများကြွယ်သည့် ငါ၏တရားဝေနေ၏ တပည့်မ = သာ၀ိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ခုဒ္ဓဟ္တရာဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မဟုသုတ = အကြားအမြင် များသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

(တေဒဂ်ရာထူးဖြင့် ချီးသည်းချီးကျူးလောက်ပါပေသည်။ ထင်ရှားစေဦးအုံ–သာမာ၀တီမိဖုရားအမှူးရှိသော မင်းမိန်းမငါးရာတို့ သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်ကြပြီးသောအခါ ဤခုဒ္ဓဟ္တရာကို "အမိ ဥတ္တရာ..... အမိသည် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း မြတ်စွာဘုရားဆီတော်သို့ သွား၍ ဘုရားရှင်ဟောသမျှတရားကို နာပြီးလျှင် အကျင့်ပတ်တို့အား တဖန် ပြန်၍ ဟောပါလော့"ဟု ဆိုကြလေသည်၊ သူမသည် တိုမင်းမိန်းမတို့ ဆိုသည့်အတိုင်း ပြုလျက် နောက်အဖို့ဝယ် ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင် တိပိဋကဓရအမျိုးသမီး ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား

သည် ခုဇ္ဇုတ္တရာကို နောက်အဖိုဝယ် ဗဟုသုတ အထူး တေဒဂ် ထားတော်မူလေသည်။

ဤသို့လျှင် ဥပါသိကာ=ဒါယိကာမတို့အနက် ဗဟုသုတများလှသူ ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်ဘုရားကပင် တေဒဂ်ရာထူးခံ ထားတော်မူအပ်သော သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ခုဇ္ဇုတ္တရာ အရိယသာဝိကာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကောသမ္မီပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် အခါပြုတ် မြတ်ဘုရားထံသို့သွား၍ တရားနာပြီးလျှင် နန်းတော်သို့တဖန် ပြန်လာ၍ သာမာဝတီအမှူးပြုသော မင်းမိန်းမငါးရာ အရိယသာဝိကာတို့အား ဘုရားဟောတော်မူသည့်နည်းအတိုင်း မိမိကြားနာခဲ့ရသော တရားများကို "ဝုတ္တံ ဟေတံ ဘဂဝတာ၊ ဝုတ္တမရဟတာတိ မေ သုတံ"ဟု နိဒါန်းပျိုးကာ တဖန်ပြန်၍ ဟောပြလေသည်။

ထိုသို့ ခုဇ္ဇုတ္တရာ တဖန်ပြန်၍ ဟောကြားဆဲသည့် သုတ်ပေါင်း (၁၁၂) တရာ့တဆယ့်နှစ်သုတ်ရှိသော ဇိနဝစန=ဘုရားရှင်၏ စကားတော်အစဉ်ကို သံဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့သည် "ဣတိဝုတ္တကပါဠိတော်"ဟူသော အမည်ဖြင့် သံဂါယနာတင်တော်မူခဲ့ကြလေသည်။ ဣတိဝုတ္တက ၌ မျက်နှာ ၂၉-မှ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် တေဒဂ်ပွဲကြီးသဘင် ယင်ရာ၌ သာမာ-ဝတီမိဖုရားကိုကား—

> "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ မေတ္တာဝိဟာရီနံ ယဒိဒံ သာမာဝတီ = ရဟန်းတို့.... မေတ္တာဈာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိကြသည့် ငါ့ဘုရား၏တပည့်မ= သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် သာမာဝတီသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "မေတ္တာဝိဟာရီ = မေတ္တာဈာန်ဖြင့် နေလေ့ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူးခံ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ခုဇ္ဇုတ္တရာနှင့် သာမာဝတီတို့ အကြောင်းတည်း။

(၅) ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာ အကြောင်း
(က) ဥတ္တရာ၏ ရှေးရောင်းမှု

၅။ ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး)ဖြစ်၍ တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို ကြားနာစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "ဈာနာဘိရတာ = ဈာန်တရားဖြင့် နေလေ့ရှိသောအရှာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = ဧတဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ဗျာဒိတ်စကား ကြားတော်မူခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး၏ သမီး ဥတ္တရာ ဖြစ်လာခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ၎င်းအကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သုမနသူဌေးကြီးကို မိဖုရား၌ နေရသည့် "ပုဏ္ဏသီဟ" အမည်ရှိသော အလုပ်သမားနှင့် ဇနီးဖြစ်သူ ဥတ္တရာတို့၏ သမီး ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုသမီး၏ အမည်ကိုလည်း အမိအမည်နှင့် အလားတူ "ဥတ္တရာ"ဟု၍ မည်ခေါ်ကြကုန်၏။

ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးပြစ်ချိန်

ထိုနောက် တနေ့သ၌ နက္ခတ်ပွဲသဘင်နေ့ဝယ် ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးကြီးသည် ပုဏ္ဏကို ခေါ်စေ၍ "အမောင်ပုဏ္ဏ... နက္ခတ်ပွဲသဘင်သည်ရင်း, ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းသည်ရင်း ဆင်းရဲသော (မောင်တို့လို) လူ့အဖွဲ့ရာ အဘယ်ပြုအံ့နည်း၊ သို့သော်လည်း အမောင်သည် 'ပွဲသဘင်အဖိုးအခရိက္ခာကို ယူ၍ ပွဲလမ်းသဘင်ကိုပင် ဖျော်ရွှင်မည်လော၊ သို့မဟုတ် အားကောင်းသည့်နွားများ,

ထွန်တုံး, ထွန်သွားများကို ယူကာ လယ်ထွန် မည်လော၊ အမောင်နှစ်သက်ရာကို ပြောပါလော့"ဟု ဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် သူဌေးကြီးကို"အရှင်.....ကျွန်ပ်၏ အိမ်ရှင်မ နှင့် တိုင်ပင်ပြီးမှ စဉ်းစားပါရစေ"ဟု ပြောခဲ့၍ ထိုသူဌေးကြီး မေးသည့်စကားကို အိမ်ရှင်မ-ဥတ္တရာအား ပြောကြားလေ၏။ ဇနီးဥတ္တရာသည် "အိုအရှင်....သူဌေးဟူသည်မှာ ,အကျွန်တို့၏ အရှင်သခင် အစိုးရသူဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်သည့်အတွက် ထိုသူဌေး မင်း၏ အဖိုရာ အရှင်နှင့် အတူတကွ စကားပြော ဆိုလတ်သော် ပြောသမျှ စကားသည် တင့်တယ်၏ (= အရှင်သခင် အစိုးရသူ ဖြစ်၍ သူ့အဖိုရာ သူပြောသမျှ တင့်တယ်၏)၊ သို့သော်လည်း အရှင်သည် မိမိ၏ လုပ်ငန်းဖြစ်သည့် လယ်ထွန်မှုကို မစွန့်ဝစ် ပါလင့်"ဟု တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေ၏။ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ သည် ဇနီး၏ စကားကို နားထောင်ပြီးလျှင် လယ်ထွန်ရမည့် ထွန်တုံး, ထွန်သွား, နွားစသည့် ဘဏ္ဍာများကို အပြည့်အစုံ ယူကာ လယ်တောသို့ သွားရောက်၍ လယ်ထွန်နေလေ၏။

အကြောင်းထူး တိုက်ဆိုင်လာသည်မှာ ထိုနေ့၌ အရှင်သာရိ-ပုတ္တရာ မတေရ်သည် နိရောဓသမာပတ်မှ ထ၍ "ယနေ့ ငါသည် အဘယ်သူအား ချီးမြှောက်မှုပြုရလျှင် သင့်မည်နည်း"ဟု ဆင်ခြင် တော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဤပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ၏ *ရှေးကောင်း မှု = ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍ ဆွမ်းခံချိန်၌ သပိတ်,သင်္ကန်း

---

* ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယကို မြင်တော်မူ၍- ဟူသောစကားရပ် ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရရှိရေးအတွက် ပစ္စုပ္ပန် ဤဘဝ၌ ပြည့်စုံရမည့် အကြောင်းတို့ ပေါင်းဆုံ ညီညွတ်မှုပင် ရှိသော်လည်း မချုတ်ကေန် အမှန်ပင် ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို အလိုရှိအပ်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် ဒီဋ္ဌမမ္မဝေဒနီယကံအဖြစ်ဖြင့် မျက်မှောက်ဘဝ အကျိုး ရမည့်ကံ၏ အဖိုရာ၌လည်း ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းအပေါင်း ကဲ့သို့ပင် ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို အလို ရှိအပ်လေသည် ဟု မြတော်မူ၏။ ထိုကြောင့်ပင် အထူတ်အထိပ်ရောက်သည့် သမ္ဘုဏ်-သုပနိဿယ,ယောနိသော မနသိကာရ-ဟူသော(ပစ္စုပ္ပန်)အကြောင်းတို့

ကို ယူဆောင်တော်မူကာ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ လယ်ထွန်ရာ အရပ်သို့ ကြွတော်မူလျက် မနီးမဝေးဝယ် ကိုယ်တော်ကို ပြလေ၏။ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် မထေရ်မြတ်ကို မြင်လျှင် လယ်ထွန်ခေတ္တရပ်ထား၍ မထေရ်၏အထံသို့ သွားပြီးလျှင် တည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့် ရှိခိုးလေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲကို (ချီးမြှောက်တော်မူလိုသဖြင့်) ကြည့်တော်မူ၍ ရေ ချမ်းသာမည့် အရပ်ကို မေးတော်မူလေ၏။ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် "အရှင်မြတ် ကြီးကား မျက်နှာသစ်တော်မူလိုသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟုကြံစည် အောက်မေ့ကာ လျင်မြန်စွာ သွားတည့်၍ တံပူကို ယူဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် အပ်စပ်အောင်ပြုလျက် မထေရ်မြတ်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် တံပူကို ဝါးနေတော်မူစဉ်ပင် သပိတ်နှင့်တကွ ဓမကရိုဏ် = ရေစစ်ကို တုတ်ယူ၍ ရေအပြည့် ခပ်ဆောင်လာခဲ့လေ၏။

"အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် မျက်နှာတော် သစ်ပြီးလျှင် ဆွမ်းခံခရီးသို့ ကြွတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် "အခြားတပါးသော နေ့တို့၌ မထေရ်မြတ်သည် ဤခရီးသို့ ကြွတော်မမူ၊ ယနေ့မူကား ငါ့အား ချီးမြှောက်ရန် ကြွလာတော်မူသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သြ....ငါ၏ အိမ်ရှင်မသည် ငါ့အတွက် ယူဆောင်လာမည့် ထမင်းကို မထေရ်မြတ်၏ သပိတ်၌ လောင်းထည့်၍ လှူလိုက်ရပါမူ ကောင်းလေစွ" ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်မိလေ၏။

ထို့နောက် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ၏ အိမ်ရှင်မသည် "ယနေ့ကား ပွဲသဘင်နေ့ဖြစ်သည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့၍ စောစောပင် မိမိအတွက် ရရှိသောရိက္ခာဖြင့် ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်များကို စီမံချက်ပြုတ်ကာ ယူဆောင်ခဲ့၍ အရှင်သခင် ခင်ပွန်းသည် မောင်ပုဏ္ဏ၏ လယ်ထွန်ရာ လယ်တောသို့ လာလတ်သည်ရှိသော် လမ်းခရီး

ကောင်းကောင်းကြီး ပြည့်စုံသော်လည်း မက်ဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယမှ ကင်းသောသူ၏အဖို့ရာ မက်, ဖိုလ်ရခြင်းသည် မပြည့်စုံနိုင်။ ဋီကာ ၂၀၈-မှ

အကြားဌ် မထေရ်မြတ်ကို မြင်၍ "သြ...အခြား တပါးသောနေ့ များဌ် ငါ့အဖိုရာ မထေရ်မြတ်ကို ဖူးတွေ့ရသော်လည်း လှူဖွယ် ဝတ္ထုတာ မရှိပဲ ဖြစ်နေ၏။ လှူဖွယ်ဝတ္ထုရှိပြန်ပါတော့လဲ ငါ၏အရှင် မြတ်ကို မဖူးတွေ့ရချေ။ ယနေ့မူကား လှူဖွယ်ဝတ္ထု, အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ် = နှစ်မျိုးလုံးတို့ပင် မျက်မှောက်ဖြစ်၍ နေချေပြီ၊ ငါ့အရှင် သခင် ခင်ဗျန်းသည်၏အတွက် တဖန် အိမ်ပြန်၍ ချက်ပြုတ်စီမံပြီးမှ ထမင်းကို ပို့တော့မည်၊ ငါ ယခု ဆောင်ယူခဲ့သည့် ဤ ထမင်း အစာအာဟာရကို မထေရ်မြတ်အား လှူဦးမှပဲ"ဟု ဆင်ခြင်မိကာ စေတနာသုံးတန် ပြဋ္ဌာန်းလျက် ထိုမိမိယူဆောင်ခဲ့သောဘောဇဉ် ထမင်းကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်၏ သပိတ်ဌ် လောင်း ထည့်လှူဒါန်းလိုက်ပြီးလျှင် "ဤသို့ သဘောရှိသည့် ဆင်းဆင်းရဲရဲ အသက်ရှင်ရခြင်းမှ လွတ်မြောက်ရပါလို၏ဘုရား"ဟု ဆုတောင်း စကား လျှောက်ထားလိုက်လေ၏၊ မထေရ်မြတ်သည်လည်း "သင်၏ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝပါစေ"ဟု ထိုအမျိုးသမီးအား ဝမ်း မြောက်ဖွယ်ရာ = အနုမောဒနာစကား မိန့်ကြားတော်မူ၍ ထို အရပ်မှပင် ပြန်နှစ်ကာ ကျောင်းတော်သို့ ကြွလေ၏။

(ဤ၌–ဒါနကောင်းမှု တခုခုပြုလျှင် မဟာကုသိုလ်ဇော၀ါရ၀ိထိတို့ မျှားစွာ ဖြစ်ကြလေရာ တဝိထိ တဝိထိတို့၌ ကုသိုလ်ဇော ခုနစ်ကြိမ်တို့ ဖြစ်ရှိလေသည်၊ ထို ဇောခုနစ်ကြိမ်တို့အနက် ပဌမဇောစိတ်တို့၌ ပါရှိ သော ကုသိုလ်စေတနာကို(အကြောင်းညီညွတ်လျှင် မျက်မှောက်ဘဝ၌ အနုပါဒိဏ္ဍက=သက်မဲ့ဖြစ်သည့် ရွှေ, ငွေ-စသော ရွှမ်းဝတ္ထု အကျိုး တရားတို့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့်)ဒိဋ္ဌမ္မေ၀ေဒနီယကံဟူ၍ ခေါ်ဆို အပ်၏။

ထို ဒိဋ္ဌမ္မေ၀ေဒနီယကံ အကျိုးပေးရန်မှာ–(က) ဝတ္ထုသမ္ပဒါ= အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကအနာဂါမ်အရိယာ(သို့မဟုတ်)ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်း၊ (ခ) ပစ္စယသမ္ပဒါ=လှူဖွယ် ဝတ္ထုက တရားသဖြင့် ရအပ်သော ပစ္စည်း ဖြစ်ခြင်း၊ (ဂ) စေတနာသမ္ပဒါ=အလှူပေးပုဂ္ဂိုလ်၏ စေတနာသုံးတန် နှင့် ပြည့်စုံညီညွတ်ခြင်း၊ (ဃ) ဂုဏာတိရေကသမ္ပဒါ=အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က သမာပတ်မှ ထသစ်ဖြစ်ခြင်း (ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအတွက်) =ဤအကြောင်း လေးပါးနှင့်ပြည့်စုံ၍ အလှူရှင်ကလည်း ရှေးကောင်းမှု=ဥပနိဿယနှင့်

ပြည့်စုံခြင်း–ဤအကြောင်းများ ညီညွတ်မှ မျက်မှောက်ဘဝ၌ အကျိုး ပေးရလေသည်။

ယခု ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲ ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အလှူဒါနမှာလည်း ဖော်ပြ ရာပါ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝအတွက် အကြောင်းလေးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ပြင် မောင်ပုဏ္ဏကိုယ်တိုင်ကပင် သူဌေးဖြစ်ရန် အတိတ်ဘဝ ရှေးကောင်းမှု= ဥပနိဿယနှင့်လည်း ပြည့်စုံသူဖြစ်၍ ထိုနေ့မှာပင် မဟာဓနသူဌေးကြီး ဖြစ်အောင် အနုပါဒိဏ္ဏက=သုံးမကုန် စုံမကုန်နိုင်သည့် သက်မဲ့ ရှေတုံး ရွှေစိုင် ရွှမ်းဝတ္ထုအကျိုးတို့ကို ပေးလေသည်)။

ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲ၏ ဇနီးသည်လည်း တဖန် မိမိအိမ်သို့ ပြန်၍ ခင်ပွန်းသည်အတွက် ထမင်းအစာအာဟာရကို ချက်ပြုတ်စီမံကာ ယူဆောင်ခဲ့၍ ပုဏ္ဏလယ်ထွန်ရာအရပ်သို့ရောက်လေသော် ခင်ပွန်း သည်၏ အမျက်ထွက်အံ့သော ဘေးမှ ကြောက်ရွံ့သည် ဖြစ်၍ (ခင်ပွန်းသည် အမျက်ထွက်ခဲ့လျှင် ထိုဆွမ်းအလှူဒါန အဟော- သိုက်ဖြစ်ကာ အကျိုးမရမည်ကို စိုးရိမ်ရွံ့သည်ဖြစ်၍) "အို– အရှင်.....ယနေ့ တရက်လောက်တော့ အရှင်၏စိတ်ကို အမျက် မထွက်အောင် စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းစေလိုပါသည်"ဟု ကြို တင်၍ ပြောလေ၏၊ ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲက "အာယ်အကြောင်း ကြောင့်နည်း"ဟု မေးလေလျှင် ဇနီးသည်သည် "အရှင်.... ကျွန်တော်မသည် ယနေ့ အရှင်၏ (အတွက်တာ) ထမင်း= အာဟာရကို ဆောင်ယူလာစဉ် လမ်းခရီးအကြားဌ အရှင်သာရိ- ပုတ္တရာမထေရ်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ အရှင်၏ ဝေစုကျထမင်းကို မထေရ် မြတ်၏ သပိတ်ဌ လောင်းလှူလိုက်ပြီးမှ အိမ်သို့ တဖန် ပြန်ကာ ထမင်းအသစ်ချက်၍ ယူဆောင်ပြီး (ယခုလို နေမြင့်မှ)လာရောက် ရပါသည်"ဟု ကြောင်း, ကျိုး လုံလောက်စွာ ပြောဆိုလေ၏။

ထွန်စိုင်မြေတုံးတို့ ရွှေတုံးများ ဖြစ်လေပြီ

ပုဏ္ဏာသူဆင်းရဲကလည်း "ရှင်မ....သင်သည် နှစ်သက်ဖွယ်သော အမှုကို ပြုအပ်လေပြီး ငါသည်လည်း စောစောကပင် မထေရ်မြတ် ကြီးအား တံပူနှင့် မျက်နှာသစ်ရေတော်ကို ပူဇော်ဆက်ကပ် လှူဒါန်းအပ်လေပြီ၊ယနေ့ ငါတို့အဖို့ရာ ကောင်းသော မိုးသောက်

ခြင်း ဖြစ်ပါပေ၏၊ မထေရ်မြတ်၏ ယနေ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အတွက် သုံးဆောင်အပ်သမျှ အလုံးစုံပင် ငါတို့၏ ဥစ္စာသာလျှင် ဖြစ်ပေ၏" ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆိုကာ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးတို့၏ သန္တာန်ဝယ် တထပ်တည်း တူမျှသည့် ကုသိုလ်စိတ်များ တဖွားဖွားဖြစ်၍ နေလေ၏။

ထိုနောက် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ထမင်းစားပြီးလျှင် ဇနီးသည်၏ ပေါင်ပေါ်၌ ဦးခေါင်းချ၍ ခေတ္တမျှ လဲလျောင်းလေ၏၊ ထိုအခါ ပုဏ္ဏ၏ ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် အိပ်ပျော်ခြင်း = ဘဝင်စိတ်အစဉ်သည် သက်လေတော့၏ (= အိပ်ပျော်သွား၏ဟု ဆိုလိုသည်)။ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် အချိန်အနည်းငယ် အိပ်ပျော်ပြီး၍ နိုးလာလတ်လျှင် မိမိထွန်ယက်ထားသောအရပ်ကိုကြည့်ရှုလေ၏၊ မောင်ပုဏ္ဏ ကြည့်တိုင်း ကြည့်တိုင်းသော အရပ်သည် သပ္ပတ်ခါးပွင့်ကြီးတို့ဖြင့် ကြိုဆီထားသကဲ့သို့ ဝါဝါဝင်းရှေ့ ထိန်ထိန်ဝေလျက် ရှိလေ၏၊ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ဇနီးသည်ကို "ရှင်မ....ထိုဝတ္ထုများကား အဘယ်မည်သော ဝတ္ထုများနည်း (ထွန်စိုင်မြေတုံးတို့ကို လက်ဖြင့်ညွှန်၍ ပြောနေသည်)၊ ယနေ့ ငါထွန်ယက်ပြီးသမျှ ဤလယ်မြေအရပ် ဌာနသည် ငါ့အဖိုရာ ရွှေရောင်အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ထင်နေရ၏" ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ဇနီးသည်က "အရှင်....ယနေ့ အရှင်သည် တနေ့လုံး ပင်ပန်းလှသောကြောင့် မျက်စိများ လည်၍ = မှောက်မှား၍ နေကြသည် ထင်ပါ၏" ဟု ပြောလေလျှင် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် "ရှင်မ....ငါ့အား မယုံကြည်လျှင် ရှင်မကိုယ်တိုင် ကြည့်ပါလော့" ဟု ပြောဆိုလေ၏၊ ထိုအခါကျမှ ဇနီးသည်သည် လယ်မြေကိုကြည့်ပြီးလျှင် "အရှင်....အရှင်သည် ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ပြောဆိုပါ၏၊ ဤဝတ္ထုများသည် အရှင်ပြောသည့်အတိုင်း ရွှေစိုင်တုံးများ ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်" ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ကိုယ်တိုင်ထသွား၍ ထွန်စိုင်မြေတုံးတခုကို ကောက်ယူပြီးလျှင် ထွန်တုံးဦးခွ ထုနှက်ကြည့်လေ၏၊ ထွန်စိုင်မြေတုံးကြီးသည် ရွှေတုံးရွှေစိုင်ကြီးဖြစ်ကာ တင်လဲခဲကြီးကဲ့သို့ ထွန်တုံးဦးခွ ကပ်ငြိလျက် တည်လေ၏၊ ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် ဇနီး

သည်ကို ခေါ်၍ "ရှင်မရေ...အခြားသူများ စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစေ့သည် သုံးလ (သို့မဟုတ်) လေးလကြာမှ အသီး သီး၏၊ ငါ တို့၏ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်တည်းဟူသော လယ်မြေ ကောင်းအတွင်း၌ စိုက်ပျိုးအပ်သည့် သမ္ဘပါမျိုးစေ့သည်ကား ယနေ့ပင် မချက်ကန် အမှန်ပင် အသီးကို သီးစေအပ်=အကျိုးကို ပေးအပ်လေပြီ၊ ဤတပယ်မျှလောက်သောမြေအရပ်၌ သျှီသျှားသီး မျှသော မြေစိုင်ခဲသော်မှလည်း ရှေ့မဟုတ်သော မည်သည် မရှိ ချေ"ဟု လက်တွေ့ပြု၍ ပြောဆိုလေ၏။

ဇနီးသည်က "ယခုအခါ အဘယ်သို့ ပြုလုပ်ကြမည်နည်း အရှင်...."ဟု မေးမြန်းလေလျှင် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲသည် "ရှင်မ.... ဤမျှ များပြားလှသော ဤရွှေတွေကို ငါတို့ ခိုးဝှက်၍ စားသုံး ခြင်းငှါ အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မတတ်နိုင်"ဟု ပြောဆို၍ ဇနီးသည်ကို ထိုနေရာ၌ ထားခဲ့ပြီးလျှင် ထမင်းအပြည့် ထည့်၍လာသော ခွက် အပြည့် ရွှေတုံးရွှေစိုင်တို့ကို ထည့်၍ မင်းနန်းတော်သို့ သွားရောက် ကာ မင်းကြီးအား "လူတယောက် ရွှေခွက်ကို ယူဆောင်လာ၍ ရွှေနန်းတော်တံခါးဝ၌ ရပ်တည်လာနေပါ၏"ဟု လျှောက်ကြား စေလေ၏၊ မင်းကြီးသည် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲကို ရွှေတော်မှောက်သို့ အရောက် ခေါ်သွင်းစေပြီးလျှင် မင်းကြီးနှင့် ပုဏ္ဏသူဆင်းရဲတို့ အပြန်အလှန် မေး, ဖြေကြသည်မှာ—

(မင်းကြီး) အမောင်....သင်သည် ဤရွှေများကို အဘယ် အရပ်၌ ရအပ်သနည်း။

(ပုဏ္ဏ) အရှင်မင်းကြီး....ယနေ့ အကျွန်ုပ် လယ်ထွန် အပ်သည့် မြေအရပ်တခုလုံး ရွှေတုံး ရွှေစိုင်ချည်း ဖြစ်၍ နေပါသည်၊ မင်းမှုထမ်းများကို စေလွှတ်၍ မင်းဘဏ္ဍာ အဖြစ် သိမ်းပိုက်တော်မူကြစေချင်ပါသည်။

(မင်းကြီး) သင်သည် အဘယ်အမည် ရှိသနည်း။

(ပုဏ္ဏ) အရှင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်သည် ပုဏ္ဏ-အမည် ရှိပါ၏။

ထိုနောက် မင်းကြီးသည် "အချင်းတို့....သွားကြလော့၊ လှည်းများကို က-ပြီးလျှင် ပုဏ္ဏား၏ လယ်ထွန်ရာအရပ်မှ ရွှေများကို တိုက်ခဲ့ ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော့"ဟု ဆို၍ မင်းမှူထမ်းတို့ကို လှည်းများနှင့်တကွ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

ပုဏ္ဏတို့မိသားစု သူဌေးလည်းဖြစ် သောတာဟန်အရိယာများလည်း ဖြစ်ကြခြင်း

လှည်းတို့ဖြင့် သွားရောက်ကြပြီးသော မင်းမှူထမ်းတို့သည် "မင်းကြီး၏ ဘုန်းတည်း"ဟု နှုတ်က မြွက်ဆို၍ ရွှေစိုင်ခဲတို့ကို ကောက်ယူကြကုန်၏၊ ကောက်ယူသမျှ ရွှေစိုင်ခဲများသည် ပကတိ ထွန်စိုင်မြေခဲများသာလျှင် ဖြစ်ကြလေ၏၊ မင်းချင်းတို့သည် ရွှေနန်းတော်သို့ သွားရောက်ကြ၍ မင်းကြီးအား ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ ဗိဒ္ဓိသာရမင်းကြီးက "အချင်းတို့.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်တို့သည် 'မောင်ပုဏ္ဏား၏ ဘုန်းကံတည်း' ဟု နှုတ်က မြွက်ဆိုကာ ကောက်ယူကြကုန်လော့"ဟု အကြံပေးစကား ပြောကြားလိုက်ရာ မင်းချင်းတို့သည် တဖန်ပြန်သွားကြ၍ မင်းကြီး မှာကြားလိုက်သည့်အတိုင်း "မောင်ပုဏ္ဏား၏ ဘုန်းကံတည်း"ဟု နှုတ်က မြွက်ဆိုကြကာ ကောက်ယူကြလေကုန်၏၊ ယူတိုင်း ယူတိုင်းသည် ရွှေသားအတိသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။

မင်းမှူထမ်းတို့သည် ထိုရွှေအားလုံးကို လှည်းအစီးပေါင်းများစွာဖြင့် တိုက်ဆောင်ခဲ့ကြ၍ မင်းကြီး၏အမိန့်အရ နန်းယင်ပြင် (= နန်းတော်မြေကွက်လပ်)၌ ပုံ၍ ထားကြလေကုန်၏၊ ရွှေတုံးရွှေစိုင်အပုံကြီးကား အမြင့်ပမာဏအားဖြင့် ထန်းတဆင့်ခန့်မြင့်၍ နေလေ၏၊ မင်းကြီးသည် ကုန်သည်တို့ကို ထိုအရပ်သို့ ခေါ်စေပြီးလျှင် "ဤမြို့ဝယ် အဘယ်သူ၏အိမ်၌ ဤမျှ များပြားသော ရွှေများ ရှိသနည်း"ဟု မေးလေ၏။ ကုန်သည်တို့က "အရှင်မင်းကြီး.... တဦးတယောက်၏ အိမ်မှာမှ ဤမျှ များပြားသော ရွှေများ မရှိပါ"ဟု လျှောက်ထားကြလေလျှင် မင်းကြီးက တဖန် "ဤမျှ များလှသော ဥစ္စာ၏ အရှင်ဖြစ်သူ မောင်ပုဏ္ဏားအား အဘယ်သို့

ပြုရသော် သင့်မည်နည်း”ဟု မေးပြန်လေ၏။ ကုန်သည်တို့က “ထိုပုဏ္ဏားကို ‘ဓနသေဋ္ဌိ’အမည်ရှိသော သူဌေးကြီး ခန့်အပ်သင့်ပါသည် အရှင်မင်းကြီး...”ဟု တညီတညွတ်တည်း တင်လျှောက်ကြလေလျှင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မောင်ပုဏ္ဏားကို ဤရာဇဂြိုဟ်မြို့ဝယ် ‘ဓနသေဋ္ဌိ’ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ် သတ်မှတ်၍ သူဌေးကြီးအရာကို ခန့်အပ်ကြကုန်လော့”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုရွှေအားလုံးကို မောင်ပုဏ္ဏားအားသာ တဖန် ပြန်ပေး၍ ထိုနေ့မှာပင်လျှင် မောင်ပုဏ္ဏားအား ကြီးကျယ် ခမ်းနားစွာသော (မင်းပေး) အဆောင်အယောင်များဖြင့် မဟာဓနသေဋ္ဌိ သူဌေးကြီးရာထူးကို ပေးအပ် ချီးမြှောက်လေ၏။

ဓနသေဋ္ဌိအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားသီဟသူဌေးကြီးသည် သူဌေးဘွဲ့ရ မဂ်လာပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပလတ်သော် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားအမှီးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူလေ၏။ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ဒါန အနုမောဒနာတရားကို ကြားနာကြရခြင်းကြောင့် (၁) ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး၊ (၂) သူဌေးကတော်ကြီး ဥတ္တရာ၊ (၃) သမီးဥတ္တရာ=ဤမိသားစု သုံးယောက်တို့ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏=သောတာပန် အရိယာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ။ဤကား ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာစက် ပြန့်နှံ့ရာ နယ်အတွင်းဝယ် သုံးမကုန် စွဲမကုန်သည့် စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိကြသော=အမိတဘောဂ သူဌေးကြီး ၅-ဦးတို့အနက် ပုဏ္ဏားသီဟ (ဓနသေဋ္ဌိဘွဲ့ခံ)သူဌေးကြီး၏ အကြောင်းတည်း။

ပုဏ္ဏားသီဟသူဌေးကြီး(မိန္ဒာဒိဋ္ဌိ)သုမနသူဌေးကြီးနှင့် ခမည်းခမက် တော်စပ်ရခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီး(သုမန)သည် “ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီး၏အိမ်မှာအရွယ်ရောက်သောသတို့သမီးရှိ၏”ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိ၍ မိမိ၏ သားနှင့် ထိမ်းမြားလိုသောကြောင့် ပုဏ္ဏားသူဌေးကြီးအိမ်သို့ တမန် စေလွှတ်လေ၏။ ပုဏ္ဏား-

သီဟသူဌေးကြီးသည် သုမနသူဌေး မှာကြားလိုက်သည့် သတင်း စကားကို ကြားရလေလျှင် "ငါသည် သမီးကို ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မပေးနိုင်"ဟု စကားပြတ် သတင်းတုံ့တဖန် ပြန်လိုက်လေ၏။ သုမနသူဌေးသည်လည်း သူဌေးမာန်ဖြင့် မခံ မရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ "သင်သည် ငါ၏အိမ်ကို မှီ၍နေသွားပြီးမှ ယခုအခါ တပြိုင်နက် တည်းပင် အစိုးရသူ အထက်တန်းစား ဖြစ်သွားခြင်းကြောင့် ငါ့အား (မာန်တက်ကာ)သမီးကို မပေးသလော"ဟု သတင်း တဖန် ပို့စေပြန်လေ၏။ ပုဏ္ဏသီဟသူဌေးကြီးကလည်း အညှိုမခံပဲ "အမောင်တို့၏ သုမနသူဌေးက ဤယခု မခြေမငံ စကားကို (ပြောကြားလိုက်သည်မှာ) သဘာဝ ဟုတ်မှန်သည်ကိုပင် ပြော ကြားဦးတော့၊ မင်းယောက်ျားသားမည်သည်ကို အခါခပ်သိမ်း ဤကဲ့သို့ချည်း(= သူဆင်းရဲဖြစ်နေရမည်) ဟု မမှတ်ယူသင့်ပါ။ မှန်ပါသည်=ငါကား ယခုအခါဝယ် ထိုသုမနသူဌေးကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ကျွန်ပြုလုပ်၍ သိမ်းယူခြင်းငါပင် စွမ်းနိုင်ပါ၏။ အမှန်မှာ—အသင် သုမနသူဌေး၏ မျိုးရိုးဇာတိ, အနွယ်ကို ငါ မဖျက်ဆီးပါ=ဖျက်လိုဖျက်ဆီး ပြောကြားသည်မဟုတ်ပါ၊ စင်စစ် သော်ကား ငါ့သမီးသည် သောတာပန် အရိယသာဝိကာ= မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်မ-ဖြစ်သည့်အတွက် နေ့စဉ် နေ့စဉ် အသပြာ တကျပ်တန် ပန်းတို့ဖြင့် ရတနာသုံးပါးအား ပူဇော်မှုပြု နေသူ ဖြစ်သည်၊ ထိုငါ့သမီးကို သင်ကဲ့သို့သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိ သူ၏အိမ်သို့ ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မပို့သနိုင်"ဟု တင်းတင်းမာမာပင် ပြန်ကြား ပြောဆိုလိုက်လေ၏။

ဤသို့လျှင် ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးကြီး၏ တားမြစ်သော အဖြစ် (= တင်းမာသောအဖြစ်)ကို သိရလေလျှင် သုမနသူဌေးသည် လေပျော့သွားကာ "အဟောင်း ဖြစ်သော=ရှိရင်းစွဲ ဖြစ်သော အကျမ်းဝင်မှု=ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို မဖျက်ဆီးစေချင်ပါ။ ငါသည် ငါ့ချွေးမအတွက် နေ့စဉ် နေ့စဉ် အသပြာ နှစ်ကျပ်တန် ပန်းတို့ကို စိမ်စေပါမည်"ဟု သတင်းတဖန် ပို့စေပြန်လေ၏။ ထိုအခါကျမှ ပုဏ္ဏသီဟသူဌေးကြီးသည် ကျေးဇူးသိတတ်သူ ကတညူပုဂ္ဂိုလ်

ဖြစ်သောကြောင့်"ကောင်းပါပြီ"ဟု ဝန်ခံ၍ သမီးဖြစ်သူ ဥတ္တရာ ကို သုမနသူဌေးအိမ်သို့ ပို့စေလေ၏။

ဥတ္တရာ၏ ကြီးစွာဝေသာ သမ္ဘါဆန္ဒ

တနေ့သမ္ဘ ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး၏သမီး ဥတ္တရာသည် မိမိ၏အရှင် ခင်ပွန်းသည်ဖြစ်သော သူဌေးသားကို "အရှင်....အကျွန်ုပ်သည် မိမိ၏ မိဘအိမ်ဝယ် တလလျှင် ရှစ်သီတင်း အမြဲမပြတ် အဌဂ် ဥပုသ် စောင့်သုံးခဲ့ပါသည်၊ ယခု အခါလည်း အရှင်တို့က သဘောတူလက်ခံကြပါလျှင် အဌဂ်ဥပုသ်တို့ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးလိုပါသည်"ဟု သာယာ ညွှတ်ပျောင်း တောင်းပန်ရှာ လေ၏။ သူဌေးသားသည် "ခွင့်မပြုနိုင်" ဟု ပြတ်ပြတ် တောင်း တောင်းပင် ပြောဆိုကာ လက်မခံခဲ့ချေ။ ဥတ္တရာသည်လည်း သူဌေးသားကို အသိမှန်=အမြင်မှန်ကို ရစေရန် မတတ်နိုင်ရှာ သည်ဖြစ်၍ ဆိတ်ဆိတ်နေခဲ့ရလေ၏။ နောက်တကြိမ် ဝါတွင်း၌ "ဥပုသ်စောင့်ထိန်းသူ ဖြစ်တော့မည်"ဟု ကြံစည်၍ သိုအခါ၌ အခွင့်ကို ပြုစေပါသော်လည်း (ခွင့်တောင်း ပြန်ပါသော်လည်း) အခွင့်မရပဲ ရှိရှာလေ၏။

ဥတ္တရာ သူဌေးသမီးသည် ဝါတွင်း သုံးလအနက် နှစ်လခွဲ လွန်မြောက်၍ လဝက်(=၁၅-ရက်)သာကျန်လတ်သော် မိဘတို့၏ အထံသို့ "မိခင်, ဖခင်တို့....သမီးသည် မိ, ဘ တို့က အိမ်ထောင် တည်းဟူသော လျှောင်အိမ်တွင်း သွင်းထားအပ်ခဲ့သည် ဖြစ်ပါ၍ ဤမျှရှည်ကြာ အခါကာလအတွင်း၌ တရက်တာမျှ ဥပုသ် အင်္ဂါ တို့ကို ဆောက်တည် ကျင့်သုံးခွင့်ကို မရခဲ့ပါ၊ သမီးအထံသို့ အသပြာ (၁၅၀၀၀/၀၀) တသောင်းငါးထောင်တို့ကို ပို့လိုက်ကြ စေချင်ပါသည်"ဟု သတင်းစကား ပို့သစေလေ၏။ မိ,ဘ တို့သည် သမီးပို့လိုက်သော သတင်းကို ကြားကြရ၍"အဘယ်အကြောင်း ကြောင့်နည်း"ဟု အကြောင်းကိုပင် မမေးတော့ပဲ အသပြာ (၁၅၀၀၀/၀၀)ကျပ် တသောင်း ငါးထောင်ကို ပို့လိုက်ကြလေ ကုန်၏။

ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် ထိုအသပြာတို့ကိုယူ၍ ရာဇဂြိဟ်မြို့မှ ရှိသည့် (ဆရာဇီဝက၏ နှမ) "သိရိမာ အမည်ရှိသော ပြည့်တန်ဆာမကို ခေါ်စေပြီးလျှင် "အမိ သိရိမာ.... ငါသည် ဤ လဝက် (=၁၅-ရက်) ပတ်လုံး ဥပုသ် အင်္ဂါတို့ကို ဆောက်တည်ကျင့်သုံးပါအုံ(=ဆောက်တည်ကျင့်သုံးလို၍ပါ)၊ အမိသည် ဤ အသပြာ(၁၅၀၀၀/၀၀) တသောင်း ငါးထောင်တို့ကို ယူ၍ ဤ လဝက်(=၁၅-ရက်)ပတ်လုံး သူဌေးသားကို ပြုစုယုယ ဖျော်ဖြေစေချင်ပါသည်" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ သိရိမာသည် ကောင်းပါပြီ အရှင်မ...." ဟု ဥတ္တရာ၏ ပြောဆိုချက်ကို လက်ခံ သဘောတူလေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ သူဌေးသားသည် "ငါကား သိရိမာနှင့် အတူ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ပြိုက်ရဟေ့မည်" ဟု ဥတ္တရာ၏ လဝက် ဥပုသ်စောင့်သုံးမှုကို လက်ခံ သဘောတူလိုက်လေ၏။

ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် သူဌေးသားက လက်ခံ သဘောတူကြောင်း သိရ၍ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း စောစောပင်လျှင် ကျွန်မအပေါင်း ခြံရံအပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်များကို စီမံပြီးလျှင် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား ဆက်ကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ကျောင်းတော်သို့ ကြွသွားလေသော် ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကို ဆောက်တည်လျက် မြတ်သော ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်ရောက်ကာ မိမိ၏ သီလတို့ကို ဆင်ခြင်လျက် တိုင်နေလေ၏။ ဤသို့လျှင် (သီတင်းကျွတ် လဆန်း ၁-ရက်နေ့မှစ၍)လဝက်(=၁၅-ရက်)လွန်မြောက် ဥပုသ်ကို ချရတော့မည့် (သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်)နေ့သို့ ရောက်သောအခါ စောစောစီးစီးပင် ယာဂု, ခဲဖွယ် စသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ် ချက်ပြုတ်စီမံလျက် လှည့်လည်နေလေ၏။

"ဝတ္ထုကာမ၊ သဘာဝကား၊ ကာလရှည်ကြာ၊ သုံးမီပါကာပမာဒ စု၊
လွှမ်းမိုးပူဇော်ကြောင့်၊ သူ့ဟာကိုပင်၊ ကိုယ့်ဟာ ထင်၏"။ ။ဓမ္မပဒေသ။

ထိုအချိန်၌ သူဌေးသားသည် သိရိမာနှင့်အတူတကွ ပြာသာဒ်ထက်ဝယ် မွေ့လျော် ပျော်ပါးနေရာက ဇာလေသာပြူတင်းကို ဖွင့်၍ အိမ်ဝိုင်းအတွင်းကို ကြည့်ကာ ရပ်တည်နေလေ၏။ ဥတ္တရာ

သည် ထိုအခိုက်မှာ လေသာပြူတင်းပေါက်ဖြင့် အထက်ကိုမော့၍ ကြည့်မိလေ၏။ (အကြည့်ချင်းဆုံ၍ သွားလေပြီ)။ သူဌေးသား သည် ဥတ္တရာကို ကြည့်၍ "ဤဥတ္တရာသည် ငရဲသုမ သဘောရှိစွာ တကား၊ ဤသို့ သဘောရှိသော သူဌေးမ-စည်းစိမ်ကို စွန့်ပယ်၍ ထမင်းအိုး, ဟင်းအိုး ဖီးသွေး (မင်) များဖြင့် လူးလဲ ညစ်ပေကာ အကြောင်းမဲ့ ကျွန်မတို့၏အကြားဌ် ဟိုသွား ဒီသွား လည့်လည် ကျက်စားနေဘိ၏"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ ပြုံးရှင်မှုပြုလေ၏။ ဥတ္တရာ သူဌေးသမီးကလည်း သူဌေးသား မေ့လျော့သည်ကို သိ၍ "ဤသူမိုက်မည်သည်ကား မိမိ၏ စည်းစိမ်သည် အခါခပ်သိမ်း တည်နေလိမ့်မည်ဟု မှတ်ထင်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်" ဟု ဆင်ခြင် မိကာ ပြုံးရှင်မှ ပြုလေ၏။

ထိုအခါ သိရိမာသည် "ဤကျွန်မကား ငါ၌လျက်ပင် ဤကဲ့သို့ ငါ့အရှင်နှင့် ပြုံးရှင်မှ မြဲဘိ၏"ဟု အမျက်ထွက်ကာ အောက်ထပ်သို့ ပြေးဆင်းလာလေ၏။ ဥတ္တရာသူဌေးသမီးသည် သိရိမာ၏ ပြေးဆင်းလာပုံဖြင့်ပင် "ဤအမိုက်မသည် လဝက်မျှ ဤအိမ်၌ နေရခြင်းကြောင့် 'ဤအိမ်သည် ငါ့အိမ်' ဟု အမှတ်ရှိသူ ဖြစ်မှား လေပြီ"ဟု သိ၍ ထိုခဏမှာပင် မေတ္တာအပွန့်ဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဗုဒ္ဓေမပျက် ရပ်တည်လျက်သာ နေလေ၏။ သိရိမာသည်လည်း ကျွန်မတို့အကြားမှ ပြေးလာ၍ ယောက်ချိုတခုကို ဆွဲယူကာ မုန့်ကြော်ရာအရပ်၌ရှိသည့် အိုးကင်းထဲမှ ကျိုက်ကျိုက်ဆူ (ပွက်ပွက်ဆူ) နေသော ဆီကို ယောက်ချိုအပြည့် ခပ်ယူခဲ့ပြီးလျှင် ဥတ္တရာ၏ ဦးခေါင်းပေါ်၌ တအားသွန်လောင်းချလိုက်လေ၏။ မေတ္တာဈာန် ကို ဖြန့်ထားခြင်းကြောင့် ဥတ္တရာ၏ ဦးခေါင်းပေါ်၌ လောင်းချ အပ်သည့် ကျိုက်ကျိုက်ဆူ (ပွက်ပွက်ဆူ) သော ဆီပူသည့် ပဒုမာ ကြာရွက်ပေါ်၌ လောင်းချအပ်သည့် ရေကဲ့သို့ လျှောမ်သာ ကျ သွားလေ၏။

ထိုခဏ၌ သိရိမာ၏ အနီး၌ ရပ်တည်ရှိနေကြသော ဥတ္တရာ၏ ကျွန်မတို့သည် သိရိမာကို ကြည့်ရှုကြ၍ "ဟယ် ကျွန်မ....သင်ကား ငါတို့၏ အရှင်မလက်မှ အဖိုးအခ ရယူ၍ လာနေသူ ဖြစ်လျက်

ဤအိမ်ဝယ် ဆယ့်ငါးရက်တာ အနေရကြာသည် ဖြစ်၍ ငါတို့၏ အရှင်မနှင့် တူမျှသူဖြစ်အောင် အားထုတ်ဘိတကား"ဟု မျက်မှောက်ထင်ထင်မှာပင် သိရိမာကို ရေရွတ်စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါကျမ္မ (မေ့လျော့နေသော) သိရိမာသည် မိမိမှာ သို့သည်ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာသိမြင် ဆင်ခြင်မိလေ၏။ သိရိမာ မိမိမှားကြောင်း ကောင်းစွာသိမြင် ဆင်ခြင်ပြီးနောက် ထိုနေရာမှပင် သွားရောက်ကာ ဥတ္တရာ၏ ခြေရင်းခံ့ ကုပ်ဝပ်၍ "အရှင်မ.... ကျွန်တော်မသည် မစူးမစမ်းမူ၍ ပြုမှားအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ကျွန်တော်မအား သည်းခံကြပါကုန်လော့"ဟု တောင်းပန်ဝန်ခံ စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဥတ္တရာသူဌေးသမီးယည် "အမိ သိရိမာ....ငါကား သင့်အား ဤနေရာ၌ အကန်တော့ မခံနိုင်ပါ၊ ငါကား ဖခင်ရှိသောသမီးဖြစ်သည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် တည်းဟူသော ငါ၏ဖခင်ကို သည်းခံစေမှ=ကန်တော့မှ ငါသည် သည်းခံပေအုံ့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထိုခဏမှာပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ဥတ္တရာ၏ နေ့အိမ်ဝယ် အသင့်ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ကြွရောက်ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ သိရိမာသည် မြတ်စွာ ဘုရားရှင် အထံတော်သို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်တို့၌ ဦးတိုက်ကုပ်ဝပ်၍ "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော်မ သည် အရှင်မ ဥတ္တရာ၏အပေါ်၌ အပြစ်တခု လွန်ကျူးပြီးအပ်ခဲ့ ပါပြီ၊ အရှင်ဘုရားတို့က သည်းခံတော်မူကြမှ ငါ သည်းခံမည်ဟု ပြောပါသည်။ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော် မအား သည်းခံတော်မူကြပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က"သိရိမာ....သင့်အား ငါဘုရားသည်းခံ၏"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် သိရိမာသည် ဥတ္တရာထံသို့ သွားရောက်၍ ဥတ္တရာကိုလည်း သည်းခံစေ = ကန်တော့လေ၏။

ဆက်၍ဖော်ပြလိုသည်မှာ- ထိုနေ့၌ သိရိမာသည် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်၏ ဆွမ်းအနုမောဒနာတရား နာကြားရ၍—

အကျွောခေန ဇိနေ ကောဓံ၊ အသာဓုံ သာဓုနာ ဇိနေ။ ဇိနေ ကဒရိယံ ဒါနေန၊ သစ္စေနာလိကဝါဒိနံ။

ကောဓံ = ဒေါသဒုစရိုက် ခြောင်းခြောင်းထွက်သူကို။ အကျွောခေန = အမျက်မပါ မေတ္တာနှလုံး ကိုယ်ကသုံး သဖြင့်။ ဇိနေ = ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏။ အသာ-ဓုံ = သူတော်မဟုတ် လူသူနှိပ်ကို။ သာဓုနာ = သူတော်နှလုံး ကိုယ်ကသုံးသဖြင့်။ ဇိနေ = ချမ်းမြေ့ ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏။ ကဒရိယံ = ကိုယ်ကလည်းမလှူလို သူလှူမည် ကိုလည်း ဟန့်တား အလွန်ကြမ်းတမ်းသော မစ္ဆရိယ သမားကို။ ဒါနေန = စွန့်ကြဲပေးကမ်း ကိုယ်က လှူဒါန်း သဖြင့်။ ဇိနေ = ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏။ အလိက-ဝါဒိနံ = မမှန်စကား ပြောကြားလေ့ရှိသောသူကို။ သစ္စေန = အမှန်စကား ကိုယ်ကပြောကြားသဖြင့်။ ဇိနေ = ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ အနိုင်ယူရာ၏"—

ဟူသော ဤတရားဂါထာအဆုံးဝယ် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ သောတာပန် အရိယာဖြစ်ပြီးနောက်သိရိမာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုပင့်ဖိတ်၍ နောက်တနေ့ဝယ် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူလေ၏။ ဤသို့လျှင် နန္ဒမည်သောသူငယ်၏ အမိဖြစ်၍ နန္ဒမာတာဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်သော ဤဥတ္တရာသူဌေး သမီး၏အကြောင်းအရာ အဋ္ဌပ္ပတ်သည် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည်ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၍ ဥပါသိကာ ဒါယိကာမများကို ဇေတဒဂ်ရာထူးဘွဲ့ ယားတော်မူသည်ရှိသော် ဤနန္ဒမာတာ ဥတ္တရာ သူဌေးသမီးကို—

"ဇေတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဗျာယိနီနံ ယဒိဒံ ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ = ရဟန်းတို့....

> ဗျာန်ဝင်စားလျှော်ရှိကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် နန္ဒသုဇေယ်၏ အမိဖြစ်သူ ဥတ္တရာဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဗျာယီ = ဗျာန်ဝင်စားလျှော်ရှိသော အရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဘင်ရာထူးဌာ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ဥတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာအကြောင်းတည်း။

---

(၆) သုပ္ပဝါသာ (ကောလိယ) သာကီဝင်မင်းသမီးအကြောင်း

(က) မင်းသမီး၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယ သာကီဝင် မင်းသမီးအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော် အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်ဌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာရစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "ပဏီတဒါယိက = မွန်မြတ်သည်ကို လှူသောအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဘင်ရာထူးဌာ ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အမိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေ၏။

(ခ) ဓနာဂ်ဆုံးဘဝ ကောလိယသာကီဝင်မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာ ဖြစ်လာခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့ဌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ကောလိယပြည်ဌ သာကီဝင်မင်းသမီးဖြစ်လာလေသည်။ ထိုမင်းသမီး၏အမည်ကို သုပ္ပဝါသာ-ဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ သုပ္ပဝါသာ သာကီဝင်မင်းသမီးသည် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် သာကီဝင်မင်းသားတယောက်၏ အိမ်သို့

လိုက်ပါ အိမ်ရှင်မ ပြုလုပ်နေထိုင်ရစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမ အကြိမ် ဖူးတွေ့ရစဉ်ကပင် ဘုရားရှင်၏ တရားစကားကို ကြားနာ ရ၍ သောတာပတ္တိဖိုလ်ခဲ့ တည်လေသည်။ ထို သုပ္ပဝါသာ သာကိုဝင်မင်းသမီးသည် နောက်အဖို့ဝယ် သိဝလိသူငယ်ကို ဖွားမြင်လေသည်။ (ဤ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို အောက် ထေရာပဒါနခဏ်း ဤ ဆဋ္ဌမတွဲ ပဌမဝိုင်း စာမျက်နှာ ၃၀၅-မှ စ၍ ကြည့်ရှုကုန်ရာ၏)။

(ဂ) တေဒဏ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

အရှင်သိဝလိ၏မယ်တော် ဤသုပ္ပဝါသာ ကောလိယ သာကိ-ဝင်မင်းသမီးသည် အခါတပါးခဲ့ ဘုရားအမှုးရှိသော ရဟန်း သံဃာအား အထူးထူးအပြားပြား များမြတ်ချီမြှင့်သော အရသာ ရှိသည့် ပဏီတဘောဇဉ်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေသည်။ မြတ်စွာ-ဘုရားသည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး၍ အနုမောဒနာတရား ဟောကြား တော်မူလတ်သည်ရှိသော် သုပ္ပဝါသာမင်းသမီးအား—

"ဘောဇနံ သုပ္ပဝါသေ ဒေန္တိ အရိယသာဝိကာ ပဋိ-ဂ္ဂါဟကာနံ ဗဟု ဌာနာနိ ဒေတိ-အစရှိသည်ဖြင့် သုပ္ပ-ဝါသာ.... ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို လှူဒါန်းသော ဝါ ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် တို့အား ၅-ဌာနတို့ကို လှူဒါန်းသည် မည်၏။ အသက် အလှူကို လှူသည်မည်၏, အဆင်းအလှူကို လှူသည် မည်၏, ချမ်းသာသုခအလှူကို လှူသည် မည်၏, ခွန်အား ဗလအလှူကို လှူသည် မည်၏, ဉာဏ်ပညာပဋိဘာန် အလှူကို လှူသည် မည်၏။

အာယုဒါနကို ပေးလှူရခြင်းကြောင့် နတ်ခွဲဖြစ်, လူခွဲ ဖြစ်သော အသက်၏ အဖို့ဝေစုရသူ (အသက်ရှည်သော နတ်, အသက်ရှည်သောလူ) ဖြစ်၏။ (ပ)။ ဉာဏ်ပညာ ပဋိဘာန်အလှူဒါနကို ပေးလှူရခြင်းကြောင့် နတ်ခွဲဖြစ်, လူခွဲဖြစ်သော ဉာဏ်ပညာပဋိဘာန်၏ အဖို့ဝေစုရသူ

(=ဥာဏ်ပညာ ကြီးသောနတ်, ဥာဏ်ပညာ ကြီးသောလူ) ဖြစ်၏"—

ဟူသော ဤတရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏၊ ဤသို့လျှင် ဘေဒဂ်ဘွဲ့ပေးရန် ဤအကြောင်းဝတ္ထုကား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

ထိုမှ နောက်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ဝယ် သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၍ ဥပါသိကာ = ဒါယိကာမများကို ဘေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရ၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ကောလိယသာကီဝင်မင်း၏ သမီး ဖြစ်သူ ဤသုပ္ပဝါသာ ဥပါသိကာမကို—

"ဘေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ပဏီတဒါယိကာနံ ယဒိဒံ သုပ္ပဝါသာ ကောလိယဓီတာ = ရဟန်းတို့...မွန်မြတ်သောဝတ္ထုကို ပေးလှူကြသည့် ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ကောလိယ သာကီဝင် မင်း၏ သမီး သုပ္ပဝါသာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ပဏီတဒါယိကာ = မွန်မြတ်သောဝတ္ထုကို လှူလေ့ရှိသောအရာ"ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တောဝင်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သုပ္ပဝါသာမင်းသမီး အကြောင်းတည်း။

---

(၇) သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာအကြောင်း

(က) သုပ္ပိယာ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီးဖြစ်၍ နောက်အဖို့ဝယ်မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာယူစဉ် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ = သူနာရဟန်းကို ထူး

ဆွန်စွာ ပြုစုသောအရာ”ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ် ရာထူးခ် ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေ၏။

(၁) နောက်ဆုံးဘဝ သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္မာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်း တော်မူရာကာလဝယ် ဗာရာဏသီပြည် အမျိုးကောင်းအိမ် = သူဌေးအိမ်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်လာလေသည်၊ ထိုသတို့သမီး၏ အမည်ကို သုပ္ပိယာ-ဟု၍ မည်ခေါ်ကြလေသည်။ သုပ္ပိယာသူဌေး သမီး အရွယ်ရောက်သောအခါ သုပ္ပိယမည်သော အမျိုးကောင်း သား = သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါ (= အိမ်ရှင်မ ဖြစ်ခဲ့)ရ လေသည်။

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံ လျက် ဗာရာဏသီပြည်သို့ကြွရောက်တော်မူကာ ဋ္ဌသိပတန မိဂ-ဒါဝုန်ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူလေ၏၊ သုပ္ပိယာသူဌေးကတော်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးမြင်ရသောအခါ၌ပင်လျှင် တရားတော်ကို ကြားနာရ၍ သော-တာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏=သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။

သုပ္ပိယာ၏ အုံ့ဩလောက်သော ဒါနစေတနာ

တနေ့သ၌ သုပ္ပိယာဥပါသိကာသည် မိဂဒါဝုန်ကျောင်းတိုက် တော်သို့ သွားရောက်ကာ တရားနာပြီးလျှင် ကျောင်းစဉ် လှည့် လည်လတ်သော် ရဟန်းတပါး ဝမ်းလျှောဆေးစားထား၍ အား နွဲ့ကာ မမာမကျန်း ဖြစ်နေသည်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ ထိုရဟန်းကို ရှိခိုး, အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား၏ ကျန်းမာ ရေးအတွက် အဘယ်အရာကို ရမှ သင့်ပါမည်နည်းဘုရား”ဟု မေးလျှောက်လေ၏၊ ဂိလာနရဟန်းက “ဒါယိကာမကြီး....သား မျိုးဟင်းရည် = စွပ်ပြုတ်ရည်ကို ရလျှင် သင့်လျော်ပါ၏”ဟု

မိန့်ဆိုလေလျှင် သုပ္ပိယာဥပါသိကာသည် "ရှိပါစေ အရှင်ဘုရား....၊ တပည့်တော်မသည် ပို့လိုက်ပါမည်"ဟု လျှောက်ထားရှိခိုးကာ မြို့တွင်းသို့ ပြန်လာ၍ နောက်တနေ့ဝယ် အလိုလိုဖြစ်သော အသား = ပံသုကူအသား ရယူဖို့ရန် အိမ်စေကျွန်မကို ဈေးသို့ လွှတ်လိုက်လေ၏၊ အိမ်စေကျွန်မသည် တမြို့လုံးခ်ေပင် ပံသုကူအသား(=မိမိပယောဂမပါပဲ အလိုလိုဖြစ်ပေါ်သောအသား)ကို ရှာမရ၍ မရသည့်အကြောင်းကို သုပ္ပိယာဥပါသိကာအား ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

သုပ္ပိယာဥပါသိကာ သူဌေးကတော်သည် "ငါကား အရှင်မြတ်၏အတွက်တာ သားမျိုးဟင်းရည်=စွပ်ပြုတ်ရည်ကို ပို့လိုက်ပါမည်ဟု လျှောက်ထားခဲ့ပြီးမှ အကယ်၍ ပံသုကူအသားကို မရသဖြင့် မပို့သဝဲ နေချေလျှင် အရှင်မြတ်သည် အခြားမှလည်း သားမျိုးဟင်းရည် = စွပ်ပြုတ်ရည်ကို မရသည်ဖြစ်၍ ငြိုငြင်ပင်ပန်းတော်မူရှာလိမ့်မည်၊ တစုံတခု(=ရသည့်နည်း)ကို ပြု၍ ပို့စေမှ သင့်တော်မည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ အိပ်ခန်းတွင်းသို့ ဝင်သွား၍ မိမိ၏ ပေါင်သားကို ဖြတ်ပြီးလျှင် အိမ်စေကျွန်မအား "အမိ....ဤအသားကို ယူသွားပြီးလျှင် ဟင်းမျိုးရည်ဆိုင်ရာ အဆောက်အဦ(=ငြုတ်, ကြက်သွန်, ဇီရာ, ကရဝေး-စသည်)တို့နှင့် ရောစပ်၍ သားမျိုးဟင်းရည် = စွပ်ပြုတ်ရည် ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်သို့ ယူဆောင်သွား၍ ဂိလာနရဟန်းတော်အရှင်အား လှူဒါန်းလိုက်ပါလော၊ အကယ်၍များ ထိုဂိလာနအရှင်မြတ်က ငါ့ကို မေးတော်မူခဲ့လျှင် နေမကောင်းဘူး ဟူ၍ ပြောဆိုလျှောက်ထားပါလော့"ဟု ပြောဆိုကာ ပေးအပ်လိုက်လေ၏၊ ကျွန်မသည် သုပ္ပိယာဥပါသိကာ သူဌေးကတော် ပြောသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်ဆက်တပ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအကြောင်းကို သိတော်မူ၍ နောက်တနေ့ ဆွမ်းခံချိန်၌ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံအပ်လျက် သုပ္ပိယာဥပါ-သိကာ၏ အိမ်သို့ ကြွတော်မူလေ၏၊ (သုပ္ပိယဒါယကာ ပင့်လျှောက်ချက်အရ ကြွတော်မူခြင်းဖြစ်သည်)၊ မြတ်စွာဘုရားသည်

ခင်းထားပြီးသော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် သုပ္ပိယဒါယကာနှင့် အပြန်အလှန် မေးမြန်းပြောဆိုတော်မူသည်မှာ—

(ဗုဒ္ဓ) သုပ္ပိယာဥပါသိကာမ အဘယ်မှာနည်း။

(သုပ္ပိယဒကာ) မမာမကျန်းဖြစ်နေပါသည် မြတ်စွာဘုရား။

(ဗုဒ္ဓ) ထိုသို့ပင် မမာမကျန်းသော်လည်း လာပါစေလော့။

(သုပ္ပိယ) မလာနိုင်ပါ မြတ်စွာဘုရား....။

(ဗုဒ္ဓ) ထိုသို့ မလာနိုင်လျှင် ပွေ့ချီ၍သော်လည်း ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြလော့။

ထိုအခါ သုပ္ပိယဥပါသကာသည် သုပ္ပိယာဥပါသိကာကို ပွေ့ချီ၍ ဆောင်ယူခဲ့လေ၏။ သုပ္ပိယာဥပါသိကာ၏အဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားရှိရာကို ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ထိုမျှ ကြီးစွာသောအနာသည် အသားနုတက်ကာ ပကတိ အရေ, အမွေးတို့ ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ယောက်လုံးတို့ပင် "အချင်းတို့....မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမြတ်သည်၏ အဖြစ် (= ကြီးမြတ်ခြင်း)သည် အံ့ဖွယ်ရှိစွာတကား, မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်စွာတကား၊ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်လိုက်ရသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင် ထိုမျှကြီးစွာသောအနာသည် အသားနုတက်ကာ ပကတိ အရေ, အမွေးတို့ ဖြစ်တုံဟိ၏"ဟု ပြောဆိုကြကာ ရှင်လန်းနှစ်သက် ဂက်ကြွသောစိတ် ရှိကြလျက် ဘုရားအမှီးရှိသော သံဃာတော်ကို မွန်မြတ်သော ဆွမ်း, ခဲဖွယ်, ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ပြည့်ဆက်ကပ် လုပ်ကျွေးကြလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးလတ်သော် သုပ္ပိယဥပါသကာ, သုပ္ပိယာဥပါသိကာတို့အား တရားဟောတော်မူပြီး၍ ကျေးဇူးတော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူကာ ရဟန်းသံဃာကို စည်းဝေးစေတော်မူ၍ ထို အစည်းအဝေး၌ မေးမြန်း မိန့်ဆိုတော်မူသည်မှာ—

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်းတို့....အဘယ်သူသည် သုပ္ပိယာဥပါသိ-
ကာမကို အသားတောင်းသနည်း။

(ထိုရဟန်း) မြတ်စွာဘုရား..... တပည့်တော်သည်
သုပ္ပိယာဥပါသိကာမကို အသားတောင်းမိပါသည်။

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်း....ပို့ဆောင်အပ်သလော။

(ထိုရဟန်း) ပို့ဆောင်အပ်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား....။

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်း....သင်သည် သုံးဆောင်သလော။

(ထိုရဟန်း) တပည့်တော်သည် သုံးဆောင်မိပါသည်
မြတ်စွာဘုရား....။

(ဗုဒ္ဓ) ရဟန်း.....သင်သည် (မည်သည့်အသားဟု)
စုံစမ်း မေးမြန်းမိ၏လော။

(ထိုရဟန်း) မစုံစမ်း မမေးမြန်းမိပါ မြတ်စွာဘုရား....။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းကို များစွာသော
အကြောင်းတို့ဖြင့် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပြီးလျှင်—

"ရဟန်းတို့....သဒ္ဓါတရားရှိ၍ ကြည်ညိုသောလူတို့သည်
မိမိ၏ အသားတို့ကိုသော်လည်း စွန့်လှူကုန်၏။ ရဟန်း
တို့....လူသားကို မစားအပ် = မစားကောင်း၊ စားသော
ရဟန်းအား ထုလ္လစ္စည်းအာပတ် သင့်စေ။ ရဟန်းတို့....
မစုံစမ်းမမေးမြန်းပဲအသားကို မစားအပ်=မစားကောင်း
စားသောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်စေ"—

ဟု သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူလေ၏။ (အကြောင်းအရာ
အကျယ်ကို ပိဋကတ်တော်မြန်မာပြန် ၀ိနည်း မဟာဝဂ်ပါဠိတော်
မျက်နှာ ၃၁၁-မှ စ၍ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။ ဤသို့လျှင် ဤ
သုပ္ပိယာဥပါသိကာ၏ တေဒဂ်ရကြောင်း အကြောင်းဝတ္ထုကား
ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

(ဂ) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ်မြတ်စွာဘုရားသည် ဧတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နေတော်မူစဉ် ဥပါသိကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ၎င်း သုပ္ပိယာဥပါသိကာကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ ဂိလာနုပဋ္ဌာကိနီ ယဒိဒံ သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာ = ရဟန်းတို့....သူနာကို လုပ်ကျွေးပြုစုတတ်ကုန်သော ငါ၏ဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် သုပ္ပိယာဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူးမိန့်မြွက်တော်မူကာ "ဂိလာနုပဋ္ဌာကိအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား သုပ္ပိယာဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

(ဂ) ကာတိယာနီ ဥပါသိကာအကြောင်း

(က) ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ ကာတိယာနီ ဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ဘက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီမင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး(သူဌေးသမီး)ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "အဝေစ္ဆပသန္န = သာသနာတော်ဝယ် မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သောအရာ" ၌ တေဒဂ်ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျကာ အဓိကာရကောင်းမှုကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး=ဌာနန္တရကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကာတိယာနီသူဌေးမ ဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည် ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ် ကုရရဃရ-မည်သောမြို့၌ သူဌေးသမီး

ဖြစ်လာလေသည်၊ ထိုသူဌေးသမီး၏အမည်ကို "ကာတိယာနီ" ဟု မိဘတို့ကမှည့်ခေါ်ကြလေသည်။ ထိုကာတိယာနီသူဌေးသမီးသည် အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် (အောက်ထေရာပဒါနခေါ်ဦးဌေ၏ပြုရာပါ)သောဏကုဋိကဏ္ဏမထေရ်၏မယ်တော်ဖြစ်သူ ကာဠီသူဌေးကတော်နှင့် အလွန်ရင်းနှီးသည့် သူငယ်ချင်းမ ဖြစ်လေ၏။

ကာတိယာနီသူဌေးမ၏ အစလသဒ္ဓါတရား

နောက်အဖို့ဝယ် သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်မြတ်သည် ဘုရားရှင်အထံတော်မှ ပြန်လာ၍ မယ်တော် ကာဠီသူဌေးကတော်လာ "မြတ်စွာဘုရားအား ရှုတ်ဆိုလျှောက်ထားခဲ့သည့် နည်းအတိုင်း မယ်တော်အားလည်း တရားဟောတော်မူပါ"ဟု တောင်းပန်လျှောက်ထားအပ်ရကား ညဉ့်အဖို့ဝယ် ကုရရဃရမ္ဘီလယ် တရားမဏ္ဍပ်အတွင်း ခင်းထားအပ်သော ဓမ္မာသနပလ္လင်တော်၌ ထိုင်နေတော်မူ၍ မယ်တော်ကာဠီသူဌေးကတော်ကို ကိုယ်တော်၏ မျက်မှောက်၌တရားနှားခံအဖြစ်ထားကာ တရားဟောမှုကို စတင်အားထုတ်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဤကာတိယာနီသူဌေးမသည် ကာဠီနှင့် အတူတကွ သွား၍ ပရိသတ်အစွန်မှ တရားကို ရိုသေစွာ နာယူလျက် တည်နေလေ၏။

ထိုအချိန်၌ ခိုးသားဝါးရာတို့သည် မြို့တွင်း၌ နေ့အခါကမြို့လုပ်အပ်ခဲ့သော အမှတ်ဖြင့် မြို့အစွန်မှစ၍ ဥမင်လိုက်ခေါင်း တူးကြ၍ ဤကာတိယာနီသူဌေးမ၏ အိမ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ခိုးမှူး (ဓားပြ = ဒမ္ပဲမိုလ်)သည် ယေသားများနှင့်အတူ ဥမင်လိုက်ခေါင်းသို့ မဝင်ပဲ "ဤပရိသတ်ကား အာဘယ်ကြောင့် စည်းဝေးနေပါလိမ့်"ဟု စုံစမ်းရန် သောဏမထေရ် တရားဟောရာ အရပ်သို့ သွားရောက်၍ ပရိသတ်အစွန်း၌ ရပ်တည်လျက် ဤကာတိယာနီသူဌေးမ၏ ကျောနောက်က ရပ်၍နေလေ၏။

ထိုအခါ ကာတိယာနီသူဌေးမသည် အစေအပါး ကျွန်မကို "သွားပါချေ မယ်မင်း....၊ အိမ်တွင်းသို့ဝင်၍ ဆီမီးထွန်းရန် ဆီကို ယူခဲ့ပါလော့၊ ငါတို့သည် ဆီမီးများကို ညှိထွန်း၍ တရားနာကြ

ကုန်အုံ့ (သီဟိုဠ်မှုအလို) ဆိမီးညှိထွန်းကြကုန်အုံ့၊ သူယေါ်ချင်းမ ကာဠီ၏ကုသိုလ်မှ၌ အဖွဲ့အစု ယူကြကုန်အုံ့"ဟု ပြောဆိုစေလွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုကျွန်မသည် ဒုဗိမ်သို့ရောက်၍ ဥမင်လိုက်ခေါင်းအတွင်း၌ သူခိုး(ဓားပြ)တို့ကို တွေ့မြင်ရ၍ မီးထွန်းရန်ဆီကိုမှ မယူဝံ့တော့ပဲ တရားပွဲသို့ပြန်လာ၍ မိမိ၏အရှင်မအား "အရှင်မ.... အိမ်မှာ ခိုးသူ(ဓားပြ)တို့သည် ဥမင်လိုက်ခေါင်း တူးဖောက်၍ နေကြပါ၏"ဟု ပြောကြားလေ၏။ ဓားပြမိုလ်သည် ထိုစကားကို ကြားရ၍ "အကယ်၍များ ဤကာတိယာနီသူဌေးမသည် ဤကျွန်မ၏စကားကို နာယူ၍ မိမိအိမ်သို့ လိုက်ပါသွားရောက်လျှင် ဤနေရာ၌ပင် ထိုသူဌေးမကို သန်လျက်ဖြင့် နှစ်ပိုင်း ဖြတ်ပေအုံ့၊ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ အကယ်၍ နာယူမြဲတိုင်းသော တရား အာရုံနိမိတ်ဖြင့်ပင် ဆက်လက်၍ တရားကို နာယူနေခဲ့သော် ခိုးသားများ ယူအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကိုလည်း တဖန် ပြန်၍ ပေးစေအုံ့"ဟု စိတ်ထဲက ကြံစည်၍ထားလေ၏။

ကာတိယာနီသူဌေးမသည်လည်း ကျွန်မပြောသောစကားကို ကြားသိရလေလျှင် "အမိ....အသံမပြုပါလင့် = တိတ်တိတ်နေပါ၊ ခိုးသူတို့ ခိုးယူကြလျှင် မိမိတွေ့မြင်သောဝတ္ထုကိုသာ ခိုးယူကြပါလိမ့်မည်၊ ငါကား ယခု ကြားနာရန်ခဲယဉ်းလှသော တရားတော်ကို နာကြားနေပါ၏၊ အမိသည် တရား၏အနုရာယ်(= ဓမ္မနုရာယ်)ကို မပြုပါလင့်" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဓားပြမိုလ်သည် ကာတိယာနီ သူဌေးမ၏စကားကို နောက်မှနေ၍ ကြားရလေသော် "ဤသို့စင် ကြီးမြတ်လှသည့် ကုသိုလ်ဆန္ဒ အဏ္ဍာသယဖြင့် တည်နေသူ သူဌေးမ၏ အိမ်က ဥစ္စာကို ခိုးယူကြမည်ဆိုလျှင် ငါတို့သည် မဟာပထဝီမြေအတွင်းသို့သာ ဝင်ကြရတော့မည် ကေန် အမှန်ဖြစ်ချေ၏= မြေမျိုခံကြရတော့မည် ကေန်"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ ထိုခဏမှာပင် ကာတိယာနီသူဌေးမ၏ အိမ်သို့သွား၍ ခိုးဆားများ ယူအပ်ပြီးသော ဥစ္စာအားလုံးကို စွန့်ထားခဲ့စေပြီးလျှင် ခိုးသားတို့နှင့် အတူတကွ လာ၍ တရားနာလျက် ပရိသတ် အစွန်အဖျား၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ကာတိယာနီသူဌေးမ ဥပါသိကာသည် အရှင်သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်၏ တရားဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏ = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် အရုဏ်တက်လတ်သော် ဓားပြဖိုလ်သည် ကာတိယာနီသူဌေးမ ဥပါသိကာ၏ ခြေတို့၌ ဦးတိုက်တုပ်ဝပ်၍ "အရှင်မ.... အကျွန်ုပ်တို့အားလုံးအားပင် သည်းခံပါလော့" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ကာတိယာနီသူဌေးမ ဥပါသိကာက "သင်တို့သည် ငါ့အပေါ်၌ အဘယ်သို့သော ပြစ်မှားမှုကို ပြုအပ်သနည်း" ဟု မေးမြန်းလေလျှင် ဓားပြဖိုလ်သည် မိမိ ပြုမှားကြံမှားခဲ့သည့် အပြစ်အားလုံးကို ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ ကာတိယာနီ သူဌေးမ ဥပါသိကာက "အမောင်တို့....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ငါသည် သင်တို့အား သည်းခံ၏" ဟု ဆိုလေလျှင် ဓားပြဖိုလ်သည် "အို အရှင်မ....အကျွန်ုပ်တို့အား ဤသို့(သည်းခံပါ၏-ဟု ပြောဆိုရုံ) မျှဖြင့် အပြေအလည် သည်းခံအပ်သည် မမည်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား အရှင်မတို့၏သား သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်မြတ်အထံ၌ အကျွန်ုပ်တို့ ငါးရာလုံးအားပင် ရှင်ရဟန်းပြုပေးစေချင်ပါ၏" ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ကာတိယာနီသူဌေးမ ဥပါသိကာသည် ထိုခိုးသားငါးရာလုံးတို့ကို ခေါ်ဆောင်၍ အရှင်သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်၏အထံ၌(ရဟန်းဒါယိကာမ အဖြစ် ခံယူကာ) ရှင်ရဟန်းပြုပေးစေလေ၏။ ထိုခိုးသားငါးရာတို့သည်လည်း မထေရ်၏အထံ၌ ရှင်ရဟန်းပြုကြပြီးသော် ရဟန်းတရား ပွါးများကြီးကုတ် အားထုတ်ကြသဖြင့် ငါးရာလုံးတို့ပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေ၏ = ရဟန္တာဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဤကာတိယာနီဥပါသိကာမ၏ မတုန်မလှုပ် သာသနာ၌ သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါတရားနှင့်စပ်သော အကြောင်းဝတ္ထုသည် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။

(ဂ) တေဓက်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ဥပါသိကာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း

တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ ထားတော်မူသည်ရှိသော် ဤ ကာတိယာနီသူဌေးမ ဥပါသိကာကို—

"တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ. မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ အဝေစ္စပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ ကာတိယာနီ = ရဟန်းတို့.... သာသနာတော်ဝယ် မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်ကြသည့် ငါ၏ဂုရား၏ တပည့်မ = သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ကာတိယာနီ ဥပါသိကာသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ "အဝေစ္စပသန္နအရာ" ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကာတိယာနီဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

---

(၉) နကုလမာတု ဥပါသိကာအကြောင်း

(ဤ နကုလမာတုဥပါသိကာအကြောင်းကို အောက်ဥပါသကစရိတ ခဏ်း ၁၀-နကုလပိတုဥပါသကာအကြောင်း၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းအတိုင်း သိမှတ်ရာ၏။ အထူးအားဖြင့် နကုလပိတု ဥပါသကာနေရာ၌ နကုလမာတု ဥပါသိကာကို အဦးပြု၍ သိမှတ်ရာ၏။

နကုလပိတုဥပါသကာနှင့် နကုလမာတုဥပါသိကာတို့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးပင် ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ နကုလပိတု ဥပါသကာအလောင်း အမျိုးကောင်းသားက ဥပါသကာတယောက်ကို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားက ဝိဿာသကအရာ၌ ဧတဒဂ်တားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဝိဿာ-သက တေဒဂ်ရာထူးကို ဆုပန်ခဲ့သည့်နည်းတူ နကုလမာတုဥပါသိကာ အလောင်း အမျိုးကောင်းသမီးသည်လည်း ဥပါသိကာမတယောက်ကို ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာဘုရားရှင်က ဝိဿာသိကအရာ၌ ဧတဒဂ်ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကိုပြုပြီးလျှင် ထို ဝိဿာသိကရာထူးကို ဆုပန်ခဲ့လေသည်။ ဝတ္ထုသွားပုံ အလားတူသော ကြောင့် အဌကထာ၌ အထူး မဖော်ပြဟော့ချေ။

ဤ နကုလမာတုဥပါသိကာသည်လည်း နကုလပိတုဥပါသကာ နည်းတူပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က "တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ

ဥပါသိကာနှံ ဝိဿာသိကာနှံ ယဒိဒံ နကုလမာတာ ဂဟပတာနီ =ရဟန်းတို့....(ငါဘုရားနှင့်)အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးသောစကား ကို ပြောကြားကြသည့် ငါဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဥပါသိကာ တို့တွင် နကုလမာတု သူဌေးကတော်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏"ဟု ဝိဿာသိကအရှင်ဝယ် တေဒဂ်ရှုထူးဌ် ထားတော်မူ သည်ကို ခံရလေသည်)။

ဤကား နကုလမာတုဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

---

(၁၀) ကုရရဃရမ္ဘြိုနေ ကာဠိဥပါသိကာအကြောင်း

(က) ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု

ဤ ကာဠိဥပါသိကာအလောင်း အမျိုးကောင်း သမီးသည် လည်း ပဒုမုတ္တရမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဟံသာဝတီ မင်းနေပြည်၌ အမျိုးကောင်းသမီး (= သူဌေးသမီး) ဖြစ်ခဲ့၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားစကားကို ကြားနာစဉ် ပဒုမုတ္တရ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဥပါသိကာတယောက်ကို "အနုသယ-ပဟန = ကိုယ်တိုင် ဘုရားရှင်ကို မဖူးတွေ့ရပဲလျက် တဆင့်ကြား သဖြင့် ဘုရားဂုဏ်ကို သက်ဝင်ယုံကြည်သောအရာ"ဝယ် အသာ ဆုံးအမြတ်ဆုံး=တေဒဂ်ရာထူးဌ် ထားတော်မူသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ အားကျ-အတုယူကာ အဓိကာရကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုပြီးလျှင် ထိုရာထူး = ဌာနန္တရကို ဆုဆောင်းပတ္ထနာမှု ပြုခဲ့လေသည်။

(ခ) နောက်ဆုံးဘဝ ကာဠီသူဌေးသမီး ဖြစ်ခြင်း

ထိုအမျိုးကောင်းသမီးသည် ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့၍ ဤဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်း တော်မူရာကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်လာလေ သည်။ ထိုသူဌေးသမီး၏ အမည်ကို မိဘတို့က "ကာဠီ" ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

ကာဠီသူဌေးသမီးသည် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် အဝန္တီ ဒက္ခိဏာပထတိုင်း (ဌန္ဒိယပြည် တောင်ပိုင်း) ကုရရဃရမ္ဘြိုနေ

သူဌေးသားနှင့်မိဘတို့က ထိမ်းမြားပေးစားသဖြင့် ထို ကုရရဃရမြို့ သူဌေးသားအိမ်သို့ လိုက်ပါခဲ့ရလေသည်။ ထိုနောက် ကာဠီ သူဌေးကတော်ကလေးမှာ သူဌေးသားနှင့်ဆက်ဆံမှု အကြောင်း ပြု၍ နှုတ်ငုံသန္ဓေ တည်ခဲ့လေသည်။

ကာဠီသူဌေးကတော်ကလေးသည် နှုတ်ငုံသန္ဓေ ရင့်ကျက်လတ်သော် "မိဘနှင့် ဝေးကွာ သူတပါးတို့၏ ရပ်ရွာအိမ်ခြံ ကိုယ်ဝန်မှ ထရခြင်း (= မီးရှူးသန့်စင်ရခြင်း) မည်သည့် မသင့်လျော်ချေ"ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိ၍ မိမိ၏ ဇာတိမြို့ဖြစ်သည့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် မိဘတို့အိမ်သို့ပြန်လာကာတနေ့သောညဉ့်သန်းခေါင်ယံ အချိန် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-၃၊ ဝါဆိုလပြည့် ဓမ္မစက္ကြာတရား ဟောကြားတော်မူသောနေ့ သန်းခေါင်ယံအချိန်)၌ မိမိနေထိုင်ရာ ဘုံနန်းပြာသာဒ် အထက်ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်ကြွလျက် ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မေးမြန်းပြောဆိုနေကြသည့် သာတာဂိရနတ်မင်း, ဟေမဝတနတ်မင်းတို့၏ တရားစကားကို ကြားနာရ၍ တဆင့်ကြားဖြင့် သာသနာတော်၌ သက်ဝင်ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားကို အထင်ထင်ဖြစ်ပွါးစေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဖူးမြင်ရပဲလျက်လျှင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည် = သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်လေသည်။ ။(၎င်း အကြောင်းအရာများကို အောက်မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၄၅၇-၌ ပြည့်စုံစွာ ရေးသားဖော်ပြခဲ့ပြီ၊ ထိုကို တဖန် ပြန်လည်သုံးသပ် မှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

ထို ကာဠီ အမျိုးသမီးသည် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမတို့အနက် ရှေးဦးစွာ သောတာပန်တည် အရိယသာဝိကာဖြစ်၍ အမျိုးသမီး ပိုင်းတွင် အကြီးဆုံး အမကြီးသဖွယ် ဖြစ်လေသည်။ ထိုညဉ့်မှာပင် ကာဠီအမျိုးသမီးသည် (သောဏ-ကုဋိကဏ္ဏမထေရ်အလောင်း) သတို့သားကို ဖွားမြင်ပြီးနောက် မိဘအိမ်တွင် အလိုရှိသလောက် နေထိုင်ပြီးလျှင် ကုရရဃရမြို့သို့ တဖန် ပြန်သွားလေ၏။

(၈) တေဒဂ်ဘွဲ့ထူး ရရှိခြင်း

နောက်အဖို့ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်တွင် ရဟန်းတို့အလယ်၌ တင့်တယ်စွာ ထိုင်နေတော်မူလျက် ဥပါသိကာတို့ကို တေဒဂ်ရာထူး = ဌာနန္တရတို့၌ အသီးအသီး ထားတော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဤကုရုရဃရမ္ဘီနေ ကာဠီဥပါသိကာ သူဌေးကတော်ကို—

> ‘‘ဒေဝဒ္ဓ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝိကာနံ ဥပါသိကာနံ အနုသဝပ္ပသန္နာနံ ယဒိဒံ ကာဠီ ဥပါသိကာ ကုရုရဃရိကာ = ရဟန်းတို့…ငါ့ဘုရားကို အဆင့် ကြားဖြင့် ကြည်ညိုကြသည့် ငါ့ဘုရား၏ တပည့်မ=သာဝိကာ ဥပါသိကာတို့တွင် ကုရုရဃရမ္ဘီနေ ကာဠီဥပါသိကာ သူဌေးကတော်သည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေ၏’’—

ဟု ချီးကျူး မိန့်မြွက်တော်မူကာ “အနုသဝပ္ပသန္နအရာ” ဝယ် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး = တေဒဂ်ရာထူး၌ ထားတော်မူလေ၏။

ဤကား ကုရုရဃရမ္ဘီနေ ကာဠီဥပါသိကာ အကြောင်းတည်း။

ဤတွင် ဥပါသိကာစရိတပိုင်း ပြီး၏။

ဤတွင် အခေါ်း-၄၅ ပြီး၏။

အဓိပ္ပာယ်ဘောဂသူဌေးကြီးများ၏ကြောင်း

(၁) ဇောတိကသူဌေးအကြောင်း

(က) ကြီးခင်းရှင် ဘဝ

လွန်လေပြီးသောအခါ (ဤကမ္ဘာမှ အထက် ကိုးဆယ်တစ်ကမ္ဘာဝယ် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူရာကာလမှ ရှေးဖြစ်သောအခါ) ဗာရာဏသီပြည်၌ သူကြွယ်ညီနောင်နှစ်ဦးတို့သည် မိမိတို့ အလုပ်သမားများကို ကြီးခင်းစိုက်စေကြလေသည်။ တနေ့သ၌ ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်သည် ကြီးခင်းသို့ သွား၍ "တပင်ကို ငါ့နော်ဝင်တော်အား ပေးမည်၊ တပင်ကား ငါ့ဖို့ ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု ရည်ရွယ်အောက်မေ့၍ ကြီးပင်ကြီးရိုး ၂-ပင်တို့ကို ဖြတ်ယူကာ ကြီးရည် အပြင်သို့ ထွက်၍ မကျစိမ့်သောငှါ ခုတ်ဖြတ်ရာနေရာ၌ သစ်ရွက်စသည်ဖြင့် ဖုံးစည်း၍ ယူခဲ့လေသည်။

> ထိုခေတ် ထိုအခါ၌ ကြီးရိုးတို့ကို ယခုခေတ်မှာကဲ့သို့ ယန္တယားဖြင့် ကြိတ်ရမှုလုံးဝ မရှိချေ၊ ကြီးပင်တို့ကို အရင်းက ဖြစ်စေ, အဖျားက ဖြစ်စေ ဖြတ်၍ မြှောက်လိုက်သောအခါ ဓမကရိုဏ်ရေစစ်မှ ရေယိုချိုကဲ့သို့ အလိုလိုပင် ကြီးရည်များ ယိုထွက်၍ ကျလာလေသည်။

ထိုသူကြွယ် ကြီးခင်းမှ ကြီးရိုး ၂-ပင်တို့ကို ယူဆောင်၍ အိမ်သို့ပြန်လာသောအချိန်မှာ ဟိမဝန္တာဂန္ဓမာဒနတောင်ဝယ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါးသည် သမာပတ်မှ ထ၍ "ငါသည် ယနေ့အဘယ်သူအား ချီးမြှောက်ရပါမည်နည်း" ဟု စူးစမ်း ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော် မိမိ၏ ဉာဏ်ကွန်ရက်၌ တိုညီဖြစ်သူ သူကြွယ်ဝင်လာသည်ကို မြင်တော်မူ၍ရင်း, ထို သူကြွယ်၏ ဒါနတည်းဟူသော သင်္ဂဟမှုပြုလုပ်ရန် စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို သိတော်မူ၍ရင်း သပိတ်,သင်္ကန်းကို ယူ၍ တန်ခိုးဖြင့် လာရောက်ကာ ထို

သူကြွယ်၏ ရှေ့၌ ရပ်တည်တော်မူလာလေ၏။ သူကြွယ်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို မြင်ရလျှင်ပင် ကြည်ညိုသောစိတ် ဖြစ်ရှိလျက် မိမိ၏အပေါ်ရုံ စုလျားတဘက်ကို မြင့်သောမြေ အရပ်၌ ခင်းထား၍ "အရှင်ဘုရား....၌ နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူကြပါကုန်"ဟု လျှောက်ဆိုကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို ထိုင်နေစေပြီးလျှင် "သပိတ်ကို တဆိတ်လောက် စောင်းငဲ့ ပေးတော်မူကြပါဘုရား"ဟုလျှောက်ထား၍ ကြီးရိုး ကြီးပင်၏ ခွဲစည်းရာ ဌာနကို ဖြေလျှက် သပိတ်ထက်၌ စိုက်လိုက်လေ၏။ ကြီရည်သည် အလိုလို လျှောကျကာ သပိတ်ကို ပြည့်စေလေသည်။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ထိုကြီရည်ကို သောက်သုံးတော်မူပြီးလတ်သော်ကား သူကြွယ်သည် "ငါ၏ကြီရည်ကို အရှင်မြတ် သောက်သုံးတော်မူအပ်သည်မှာ အလွန် ကောင်းမြတ်လှဘိတကား၊ အကယ်၍ ငါ့နောင်ကြီးသည် အဖိုးကို ဆောင်စေလိုပါက အဖိုး (တန်ဖိုး) ကို ငါပေးပေအံ့။ အကယ်၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖွဲ့အစုကို ဆောင်စေလိုပါက ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖွဲ့အစုကိုပင် ငါပေးပေအံ့။ (နောင်တော်အတွက် ယူဆောင်လာသည့် ကြီရည်ကိုလည်း ငါလျှော်တော့အံ့)"ဟု ကြီစည်ပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....သပိတ်တော်ကို တပည့်တော်ဖက်သို့ တဆိတ်လောက် စောင်းငဲ့ပေးတော်မူကြပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထား၍ ဒုတိယ ကြီးရိုးကြီးပင်ကိုလည်း အဖွဲ့အစည်းကိုဖြေကာ ကြီရည်ကို လောင်းလျှောလိုက်ပြန်လေ၏။ (ဤ၌ သူ့နောင်တော်အတွက် သူ ယူဆောင်လာသည်ကို သူ၏ နောင်တော်ကလည်း မသိပါချေ။ သို့စေကာမူ "ငါ့နောင်တော်သည် ကြီခင်းမှ အခြား ကြီကို ယူဆောင်၍ စားသုံးလိမ့်မည်"ဟု ဤမျှလောက်ပင်လျှင် ထို သူကြွယ်၏ စိတ်သန္တာန်မှာ လှည့်ပတ် ကောက်ကျစ်လိုစိတ် ဝိတ်မရှိချေ)။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည်ကား လက်ဦး(ပဌမကြီးရိုးကို လျှော်စဉ်ကပင် ကြီရည်)ကို သောက်သုံးတော်မူပြီးဖြစ်သောကြောင့် ထို နောက်ထပ်လျှောအပ်သော ကြီရည်ကို မိမိမှတပါး အခြားပစ္စေက

ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့နှင့်လည်း အတူတကွ ခွဲဝေသုံးဆောင်တော်မူ လိုသည်ဖြစ်၍ တိုဒုတိယလှူအပ်သော ကြီရည်ကို အလှူခံရုံသာ ခံယူပြီး သုံးဆောင်တော်မမူပဲ ထိုင်မြဲ ထိုင်နေတော်မူလေသည်။ သူကြွယ်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ အမူအရာကို အကဲခပ်သိမြင်၍ တည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့် ရှိခိုးပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား.... တပည့်တော် လှူဒါန်းအပ်သည့် အမြတ်ရသော ကြီရည်အလှူဒါန၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် နတ်ပြည်, လူ့ပြည်တို့၌ စည်းစိမ်ကို ခံစံသုံးဆောင်ပြီးလျှင် အဆုံးဘဝ နောက်ကာလ၌ အရှင်ဘုရားတို့ ဆိုက်ရောက် မျက်မှောက်ပြုအပ်သော တရားသို့သာလျှင် ရောက်ရလိုပါ၏"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှု ပြုလေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင် သူမြတ်သည်လည်း "ဝံ ဟောတု = ဤသင် ဆုတောင်းသည့် အတိုင်း ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု မိန့်တော်မူ၍ "ဒုဏ္ဍိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ"အစရှိသော ၂-၀ါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာ ပြုတော်မူပြီးလျှင် ထိုသူကြွယ်မြင်နိုင်အောင် အဓิฐာန်တော်မူ၍ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွတော်မူကာ အဖော်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ငါးရာတို့အား ထိုကြီရည်ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေ၏။

ထို ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်သည် ထို တန်ခိုးပြာဋิဟာကို မြင်ရပြီးနောက် နောင်တော် သူကြွယ်ထံသို့ သွားရောက်၍ နောင်တော် သူကြွယ်က"အဘယ်အရပ်သို့ သင်သွားနေသနည်း"ဟု မေးအပ်လေသော် "ကြီခင်းကို ကောင်း မကောင်း ကြည့်ရှုရန် သွားရောက်ခဲ့ပါသည်"ဟု ဖြေကြားပြောဆိုလေ၏။ တဖန် နောင်တော် သူကြွယ်က "သင်ကဲ့သို့သောသူသည် ကြီခင်းသို့ သွားရောက်သဖြင့် အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း (ကြီရိုး မပါလာ၍ အပြစ်တင်ခြင်း ဖြစ်သည်)၊ တကယ်ဆိုလျှင် ကြီရိုး တပင်, နှစ်ပင်တို့ကို ယူဆောင်၍ လာသင့်သည် မဟုတ်လော"ဟု အပြစ်တင် စကားပြောကြားအပ်လေသော် ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်သည် "သြ..... နောင်တော်....ကျွန်ုပ်သည် ကြီရိုးနှစ်ပင်တို့ကို ယူအပ်ခဲ့ပါသည်၊ အထူးသော်ကား လမ်းခရီးမှာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တပါးကို ဖူးတွေ့ရ၍ ညီတော့်အတွက် ကြီရိုးမှ ကြီရည်ကို လှူပြီးလျှင်

'နောင်တော်အလိုရှိရာ တန်ဖိုးကိုဖြစ်စေ, ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့အစုကိုဖြစ်စေ ငါ ပေးတော့မည်' ဟု ကြံစည်မိ၍ နောင်တော်တို့အတွက် ယူဆောင်လာသော ကြိုရိုးမှ ကြိုရည်ကိုလည်း ထို အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား အကျွန်ုပ် လှူဒါန်းအပ်ခဲ့ပါသည်။ အသို့နည်း (=ဘယ်နှယ်လဲ) ထိုနောင်တော်အတွက် ယူခဲ့သော ကြိုရိုး၏ တန်ဖိုးကိုတည်း ယူကြမည်လော၊ သို့မဟုတ် ကုသိုလ်ကောင်းမှု အဖို့အစုကိုတည်း ယူကြမည်လော" ဟု ရိုးသားစွာပင် မေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါ နောင်တော်သူကြွယ်က "ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် အဘယ်သို့ ပြုတော်မူအပ်သနည်း" ဟု မေးလေလျှင် ညီတော်သူကြွယ်သည် မိမိမြင်ခဲ့ရသည့်အတိုင်း "အို နောင်တော်....ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ညီတော်၏ ကြိုရိုးမှ ကြိုရည်ကို သောက်သုံးတော်မူပြီးလျှင် နောင်တော်တို့၏ ကြိုရိုးမှ ကြိုရည်ကိုကား တရိုတသေ ယူဆောင်သွားတော်မူကာ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ကြွ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ငါးရာတို့အား လှူဒါန်းတော်မူပါသည်" ဟု ပြန်ကြား ပြောဆိုလေ၏။

နောင်တော်သူကြွယ်သည် ညီဖြစ်သူ သူကြွယ် ပြောကြားစဉ်ပင် တကိုယ်လုံး ဝိတိအဟုန်ဖုံးအုပ်လျက် "အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် သိမြင်အပ်သော တရားထူးကို ရခြင်းသည်သာလျှင် ဖြစ်ပါစေသတည်း" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။ ဤသို့လျှင် ညီဖြစ်သူကား လူ,နတ်,နိဗ္ဗာန်=သုံးတန်သောသမ္ပတ္တိချမ်းသာတို့ကို တောင့်တအပ်ကုန်၏၊ နောင်တော်သည်ကား ဇာပုဒ်တည်းဖြင့်ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို တောင့်တအပ်လေသည်၊ ဤကား ထိုညီနောင်နှစ်ဦးတို့၏ ရှေးကံကောင်းမှု ကုသိုလ်တည်း။

တဖန် သူကြွယ်ညီနောင်ဘဝ

ထိုသူကြွယ်ညီနောင်တို့သည် အသက်တမ်းအတိုင်း တည်နေကြ၍ ထိုဘဝမှ စုတေကြသည်ရှိသော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြ၍ ဗုဒ္ဓသာဝုရားရှင်နှင့် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင် နှစ်ဆူတို့၏အကြား မရေမတွက်နိုင်သော နှစ်ကာလအပိုင်းအခြားတည်းဟူသော ဗုဒ္ဓန္တရ

အသခ်ေါ်ယျတာကပ်ကာလကို နတ်ပြည်၌သာ ကုန်လွန်စေကြလေ ကုန်၏၊ ထိုညီနောင်နှစ်ယောက်တို့ နတ်ပြည်၌ တည်နေကြစဉ်ပင် ဝိပဿနိမြတ်စွာဘုရားသည် လောကဓာတ် ပွင့်ထွန်းတော်မူလာလေ၏၊ ထို ညီနောင်နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့ကြ၍ ဗန္ဓုမတီ မင်းနေပြည်ဝယ် အမျိုးကောင်းသူကြွယ်အိမ်၌ နောင်တော်ကား ., နောင်တော်ပင်, ညီတော်ကား ညီတော်ပင် ဖြစ်လျက် ပဋိသန္ဓေ ယူနေဖြစ်ပွါး လာကြပြန်လေ၏၊ ထိုညီနောင်နှစ်ယောက်တို့တွင် နောင်တော်၏ အမည်ကို သေန-ဟူ၍, ညီတော်၏အမည်ကိုကား အပရာဇိတ-ဟူ၍ မိဘတို့က မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။

ထိုသူကြွယ်ညီနောင် နှစ်ယောက်တို့ အရွယ်သို့ ရောက်ကြသော အခါ အိမ်ထောင်စုကို ကောင်းစွာတည်တံ့စေ၍ နေထိုင်ကြစဉ် "အိုသူတော်ကောင်း သူမြတ်လောင်းတို့....လောကဓာတ် ဘုရားမြတ် ရတနာ, တရားရတနာ, သံဃာရတနာတို့ နေဝါ,လဝန်း ဖြစ်ထွန်း ပွင့်ပေါ်ခဲ့လေပြီ၊ အလှူဒါနတို့ကို ပေးလှူကြကုန်လော့၊ ကောင်းမှုတို့ကို ပြုကြကုန်လော့၊ ယနေ့သည် ရှစ်ရက်မြောက် = အဇွမီဥပုသ်နေ့ ဖြစ်သည်၊ ယနေ့ကား ဆယ့်လေးရက်မြောက် = စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်နေ့ ဖြစ်သည်၊ ယနေ့ကား ဆယ့်ငါးရက်မြောက်= ပန္နရသီဥပုသ်နေ့ ဖြစ်သည်၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးမှ ပြုကြပါကုန်လော့၊ တရားတော်ကို နာကြားကြပါကုန်လော့" ဟု ခမ္ဘဏသာသက = နိဗ္ဗာန်ဆော်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဗန္ဓုမတီ နေပြည်တော်အတွင်း၌ လည်ပတ်လည် ကြွေးကြော်သော အသံကို ကြားရသဖြင့် လူများအပေါင်း နံနက်ခင်း အလှူ လှူကြ၍, နေမွန်းလွဲသောအခါ တရားနာသွားကြသည်ကို မြင်ရကား နောင်တော်ဖြစ်သော သေန-သူကြွယ်သည် "အဘယ်အရပ်သို့ သွားကြမည်နည်း" ဟု မေး၍ လူအများက "မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံ တရားနာရန် သွားကြပါမည်"ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုအပ်လေသော် "ကျွန်ုပ်လည်း လိုက်ပါပါရစေ" ဟု ပြောဆိုကာ ထိုလူများအပေါင်းနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါခဲ့၍ ပရိသတ်အစွန်အဖျားဌာ ထိုင်နေလျက် တရားနာယူလေ၏။)

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသေနာ-သူကြွယ်၏ အလိုအဆောသယကို သိတော်မူပြီးလျှင် ဒါနကထာ, သီလကထာ-စသော အစဉ်အတိုင်းသော တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ သေနာ-သူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာပြီးလျှင် ရှင်ရဟန်းပြုရန် အလွန်ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယ ဖြစ်ရှိလာရကား ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်ကို (မိမိကို) ရဟန်းပြုပေးရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ဒါယကာ...သင့်အဖိုရာ ပန်ကြားရမည့် ဆွေမျိုးများ ရှိကြသလော"ဟု မေးတော်မူသဖြင့် သေနာ-သူကြွယ်က "ရှိကြပါသည် မြတ်စွာဘုရား...."ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဆွေမျိုးများကို ပန်ကြားပြီးမှ လာခဲ့လော့"ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက် သေနာ-သူကြွယ်သည် ညီဖြစ်သူ အပရာဇိတ-သူကြွယ်ထံသို့ သွားရောက်၍ ညီ, အစ်ကို နှစ်ယောက်တို့ တိုင်ပင်ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သေနာ) ချစ်ညီ...ဤအိမ်မှာ ရှိရှိသမျှ စီးပွါးဥစ္စာနှစ်ဟူသမျှသည် ချစ်ညီ၏ဥစ္စာ ဖြစ်ပါစေ။

(အပရာဇိတ) အရှင်နောင်တော်...အရှင်နောင်တော် တို့ကကော(ဘာလုပ်ကြမည်နည်း)။

(သေနာ) ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုတော့အုံ့။

(အပရာဇိတ) အရှင်နောင်တော်...ဘယ်နှယ် ပြောလိုက်ကြကုန်သနည်း၊ အကျွန်ုပ်သည် မိခင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် မိခင်ကဲ့သို့ဌင်း, ဖခင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဖခင်ကဲ့သို့ဌင်း နောင်တော်တို့ကို ရခဲ့ပါပြီ၊ ဤအိမ်ကားများသော အသုံးအဆောင်ရှိပါ၏၊ အိမ်၌ စိုးအုပ် တည်နေယင်းကပင် ကောင်းမှုတို့ကို ပြုနိုင်ပါကုန်သည်၊ ဤကဲ့သို့(ရဟန်း)မပြုကြပါလင့်။

(သေနှ) ငါသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ တရားတော်ကို ကြားနာအပ်ခဲ့ပြီ၊ ထိုတရားတော်ကို အိမ်၏အလယ်၌ တည်နေသူသည် ဖြည့်ကျင့်ရန် မတတ်နိုင်ချေ။ သို့ရကား ငါသည် ကောင်းစွာ ရဟန်းပြုပေတော့အုံ၊ ချစ်ညီသည် နေရစ်လော့—

သေနှ-သူကြွယ်သည် ဤကဲ့သို့ ပြောဆို ညီဖြစ်သူ အပရာဇိတသူကြွယ်ကို ပြန်နှစ်စေပြီးလျှင် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား အထံတော်၌ ရှင်ပြုပြီးနောက် ရဟန်းအဖြစ်ကို ဆက်လက်ရယူကာ ရဟန်းတရား ပွါးများကြီးကုတ်အားထုတ်သဖြင့် မကြာမြင့်မီပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

ဂန္ဓကုဋီ ဆောက်လုပ်လျှောက်နှိုးခြင်း

ညီဖြစ်သူ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည်လည်း "နောင်တော်၏ ရှင်, ရဟန်းပြုပွဲ ပူဇော်သောင်ဆင်ယင်ကျင်းပအုံ"ဟူ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာအား အလှူဒါန ပေးလှူပြီးလျှင် နောင်တော် သေနှ-မထေရ်မြတ်ကို ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုး၍ "အရှင်ဘုရား....အရှင်မြတ်တို့သည် မိမိ၏ ဘဝလွတ်မြောက်ရေး အလုပ်ကို ပြီလုပ်အပ်ပြီးပါပြီ၊ အကျွန်ုပ်သည်ကား ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့ဖြင့် အနှောင်အဖွဲ့ ခံနေရပါသဖြင့် တောထွက်၍ ရှင်, ရဟန်းပြုမြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ၊ အကျွန်ုပ်အား အိမ်၌ တည်နေယင်းပင် သင့်လျော်လျောက်ပတ်မည့် ကြီးမြတ်သော ကောင်းမှုကို မိန့်ကြားတော်မူကြစေချင်ပါသည်"ဟု လျှောက်ထားလေ၏၊ ထိုအခါ အပရာဇိတ-သူကြွယ်ကို နောင်တော် သေနှ-မထေရ်မြတ်သည် "ကောင်းစွာ ကောင်းစွာ ပညာရှိ....မြတ်စွာဘုရား၏ အတွက် ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းလေလော့"ဟု အကြံပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

အပရာဇိတ(ညီဖြစ်သူ)သူကြွယ်သည်"ကောင်းပါပြီ"ဟု ဝန်ခံစကား လျှောက်ထားပြီးလျှင် အဟူးထူးသော သစ်တို့ကို တိုက်ဆောင်စေ၍ တိုင်စသည်အလို့ငှါ ရွှေစေ, တိုက်ခွဲစေပြီး နောက်

ရွှေစိမ်ခြယ်သောတိုင်တလုံး, ငွေစိမ်ခြယ်သောတိုင်တလုံး, ပတ္တမြားစိမ်ခြယ်သောတိုင်တလုံး–ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရတနာခုနစ်မျိုးစိမ်ခြယ်အပ်သော တိုင်တို့ကို ပြုလုပ်စေလျက် ထိုတိုင်တို့ဖြင့် ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းတော်ကြီး ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် ရတနာ ခုနစ်သွယ် စိမ်ခြယ်အပ်သော အမိုးအုတ်တို့ဖြင့်ပင် ကျောင်းတော်ကြီးကို မိုးစေလေ၏။

တူဝတော်မောင် အပရာဇိတ-က ဆင်ဝင်ဆောင် လျှုဒါန်းခြင်း

အထူးအားဖြင့် ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဆောက်လုပ်နေသောအခါ၌ပင် အပရာဇိတ-သူကြွယ်ထံ သို့ မိမိနှင့်အမည်တူ(နှမ၏သား)အပရာဇိတပင်မည်သော တူတော်မောင်သည် လာလတ်၍ "ဦးကြီး.... ကျွန်တော်လည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်လိုပါသည်၊ ကျွန်တော်အားလည်း ကုသိုလ်ဝေစု ပေးကြစေချင်ပါသည်''ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားလာလေ၏၊ဦးကြီးတော်သူ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည်"မပေးနိုင်ပါတူတော်မောင်....၊ ငါသည် သူတပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသည့် ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်ပေအုံ့"ဟု ပယ်မြစ်စကား ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပင် ပြောကြားလေ၏။

တူတော်မောင် 'အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် အကြိမ်များစွာ တောင်းပန်ပါသော်လည်း ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ပါဝင်ခွင့်ဝေစုကို ဘယ်နည်းနှင့်မှ မရနိုင်ရကား "ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းမကြီး ရှေတည့်တည့်မှ ဆင်ဝင်ညှော်ခံဆောင်ကို ရမှသင့်မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ ရတနာ ခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော ဆင်ဝင်ညှော်ခံဆောင်ကို ဆောက်လုပ်စေလေ၏၊ ထို တူတော်မောင် အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ဤဘုရားမြတ်စွာပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလ၌ "မေဏ္ဍက"သူဌေးကြီး ဖြစ်လာလေသည်၊ (အကြောင်းအရာအကျယ် နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။

၃၅၈ ဟောဗုဒ္ဓဝင် [သံ၀

ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၏ ရှေ့ပျော်ခင်းနှင့် တင့်တယ်ပုံ

အထူးအားဖြင့် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၌ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြီးသော လေသာပြူတင်းကြီး သုံးပေါက်တို့ ပါရှိကြလေသည်၊ ထိုလေသာပြူတင်းကြီး သုံးပေါက်တို့၏ ရွှေမျက်မှောက်တည့်တည့်၌ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် အောက်မြေအပြင်၌ အင်္ဂေါတို့ဖြင့် အပြေအပြစ် ပြုအပ်သည့် လေးထောင့်ရေကန်ကြီး သုံးလုံးတို့ကို ပြုလုပ်စေပြီးလျှင် နံ့သာလေးမျိုးရေ အပြည့်ထည့်၍ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်အတွင်း၌ ထိုင်နေတော်မူသောအခါ လေအဟုန်တိုက်ခတ် ယူဆောင်လာသည့် ကြာ၀တ်မှုန်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကို ကြဲဖြန့်ရန် ရည်သန်လျက် ကြာမျိုးငါးပါးတို့ကို ထိုကန့်သုံးလုံးတို့၌ စိုက်ပျိုးစေလေ၏။

ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ထုပိကာ၏ လေးမျက်နှာအလွှာများကား ရွှေနီဖလံဖြင့် ပြီးလေသည်၊ အထွတ်ကား သန္တာဖြင့် ပြီးလေသည်၊ တို့ ထုပိကာ၏ အောက် အမိုးအုတ်များကား မြကျောက်ဖြင့် ပြီးလေသည်၊ ဤသို့လျှင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး၏ အထွတ်ထုပိကာသည် ကနေသော ဥဒေါင်းပမာ တင့်တယ်လှပစွာ၏။ ထို့ပြင်လည်း ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီး ဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ရတနာခုနစ်ပါးကို အနက်ခတ်သင့်သောရတနာမျိုးကို ခတ်၍ရင်း, မခတ်သင့်သော ရတနာမျိုးကိုကား အတုံးလိုက် အခဲလိုက်သာလျှင်ရင်း ယူဆောင်ခဲ့၍ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဝန်းပတ်လျက် ပုဆစ်ဒူးဝန်းနစ်လုမျှမြင့်အောင် ပရိဝုဏ်ကြီးတခုလုံးကို ရတနာခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်စေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားအား ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းကြီးကို တင်လှူခြင်း

ဤသို့ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ပြီးဆုံး, တင့်တယ်စေပြီးလျှင် အုတ်ကျောင်းတော်ကြီး ဒါယကာ အပရာဇိတ သူကြွယ်သည် နောင်ဟော် အရှင်သေနမ-မထေရ်မြတ်တံသို့ ဆည်း

ကပ်၍"အရှင်ဘုရား...ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကား ပြီးစီးပါပြီ၊ထိုအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို မြတ်စွာဘုရားရှင် သုံးဆောင်တော်မူခြင်းကို ဘုရားတပည့်တော် လိုလားတောင့်တပါသည်၊ သုံးဆောင်ခြင်းဖြင့် ကြီးမြတ်သော ကုသိုလ်တရား ဖြစ်ပွါးပါသည်တဲ့ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ နောင်တော် အရှင်သေနမထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်သွားရောက်၍ "မြတ်စွာဘုရား.... ဤ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ရှင်တော်ဘုရား၏တို့အတွက်ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကိုဆောက်လုပ်ပြီးစေအပ်ပါပြီတဲ့၊ ယခုအခါဦးကား ရှင်တော်ဘုရားတို့၏ သုံးဆောင်တော်မူခြင်းကို လိုလား တောင့်တပါသည်တဲ့" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ဗိပဿီမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နေရာတော်မှ ထ၍ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်သို့ ရှေ့ရှု ကြွတော်မူပြီးလျှင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကြီးကို ဝန်းရံ၍ ပရိဝုဏ်အပြည့် ပုဆစ်ဘုံဝန်းနှစ်လုမျှ မြင့်အောင် ကြဲဖြန့်ထားသော ရတနာခုနှစ်ပါး အစုအပုံကို ကြည့်ရှုတော်မူလျက် တံခါးမုခ်ဦးသာ ရပ်၍ နေတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားကို အပရာဇိတ-သူကြွယ်က "မြတ်စွာဘုရား....ဝင်တော်မူကြပါ" ဟု လျှောက်ထားသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝင်တော်မမူဘဲ ထိုတံခါးမုခ်မှာပင် ရပ်တည်တော်မူ၍ တတိယအကြိမ် ထပ်၍ လျှောက်ထားသောအခါဦးကား သူကြွယ်၏နောင်တော် အရှင်သေနမထေရ်မြတ်ကို ကြည့်ရှုတော်မူလေ၏။

မထေရ်သည် ကြည့်တော်မူပုံ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုဆောက်ကို သိ၍ ညီဖြစ်သူ သူကြွယ်ကို "သ္ဝားလေ့ချစ်ညီ....၊ 'တပည့်တော်၏သာ စောင့်ရှောက်မှု ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ရှင်တော်ဘုရားတို့သည် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြပါ' ဟု မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားလော့" ဟု နည်းပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ သူကြွယ်သည် မထေရ်၏ စကားကို ကြားရလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို တည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့်

ရှိခိုးရ၏ "မြတ်စွာဘုရား....လူအများသည် သစ်ဖင်ရင်းနှင့် ဝင်ရှိ မင့်မကွက် ဖဲသွားကြသကဲ့သို့ရှင်း, မြစ်တဖက်ကမ်း ကူးသန်းကြ ပြီးလျှင် တောင်ကို မင့်မကွက် ခွန်ပစ်သွားကြကုန်သကဲ့သို့ရှင်း ဤအတူပင် ရှင်တော်ဘုရားတို့သည် ငဲ့ကွက်ကြောင့်ကြမှ လုံးဝ ပြုတော်မမူကြပဲ ၊ မလိုရှိကိုင်း ချမ်းသာစွာ သီတင်းသုံး နေထိုင် တော်မူကြပါ၏ဘုရား"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

(ဤ၌။ ။"မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ့်ကြောင့် ကျောင်းတော် သို့ ဝင်တော်မမူပဲ ရပ်တည်နေတော်မူသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား–မြတ်စွာဘုရားသည် "ဘုရားရှင်တို့၏အထံသို့ နံနက်အခါ၌ရင်း, နေလွဲအခါ၌ရင်း မျှားစွာသောသူတို့ လာရောက်ကြလေသည်၊ ထိုသူများသည် ရုတနာဟို့ကို(မြင်နေရ၍)ကောက်ယူ၍ ဖဲသွားကြလျှင် ငါဘုရားကိုသည် မတားမြစ်နိုင်ကုန်ချေ၊ အကယ်၍များ ကျောင်း ..ဒါယကာ အပဏ္ဍိတ-သူကြွယ်သည် 'ကျောင်းပရိဝုဏ်အတွင်းနှင့် ဤမျှ ဧသာ ရုတနာများ ရောပြွမ်းနေပါလျက် မိမိ၏ အလုပ်အကျေးဇကာ များ ခိုးယူသွားကြသည်ကိုလည်း (မြင်နေပါလျက် ဘုရားသည်) တား မြစ်တော်မမူ'ဟု ငါဘုရားအပေါ်၌ ရန်ငြိုးမှု ပြုမှားခဲ့လေလျှင် အပါယ် ဘုံသို့ လားရောက်ရှာချေတော့မည်"ဟု ကြံစည် ဒေါသခြင်တော်မူမိလေ သည်၊ ထို့ကြောင့် ရပ်တည်နေတော်မူ၏။ ဤကား အဖြေတည်း။)။

ထိုသို့ အပရာဇိတ-သူကြွယ်က "မြတ်စွာဘုရား....တပည့်တော် ၏သားလျှင် စောင့်ရှောက်မှုဖြစ်ပါလိမ့်မည် = စောင့်ရှောက်ရန် မှာ တပည့်တော်၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်၊ အရှင်ဘုရားတို့ သည် ချမ်းသာစွာ နေတော်မူကြပါကုန်လော့"ဟု လျှောက်ထား (တာဝန်ယူ)သောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည်ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်း တော်သို့ ဝင်တော်မူလေ၏။ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်သည် ပထ်ဝန်းကျင်မှ အစောင့်အနေကို ချထားပြီးလျှင် အစောင့်လူ များကို "အမောင်တို့....ရင်ခွင် (ခါးပိုက်, ပုဆိုးခါးပုံ) ဖြင့်ရင်း, ခြင်းတောင်းများ အိတ်များဖြင့်ရင်း ယူ၍သွားကြသောသူများကို တားမြစ်ကြကုန်၊ လက်ဆုပ်ဖြင့် ယူ၍သွားသော သူများကိုကား မတားမြစ်ကြကုန်လင့်"ဟု ပြောဆို မှာထားလေသည်။

မြို့တွင်းဦးလည်း ကျောင်းဒါယကာအပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် "ဝန္ဓကုဋ္ဌိကုတ်ကျောင်းတော် ပရိဝုဏ်အတွင်းရှိ ငါသည် ရတနာခုနစ်ပါးတို့ကို ပုဆစ်ဦးနှစ်မျှ ကြိုးအပ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ မြတ်စွာဘုရား အထံတော်ရှိ တရားနာ၍ ပြန်လာကြသော လူဆင်းရဲတို့သည် လက်နှစ်ဖက်အပြည့် ရတနာတို့ကို ဆုပ်ယူကြကုန်လော၊ ချမ်းသာသောသူများသည်လည်း လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ရတနာတို့ကို ဆုပ်ယူကြကုန်လော"ဟု အိမ်ပေါက်စေ့လှည့်လည် ပြောကြားစေလေ၏။ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်၏ စိတ်သန္တာန်မှာ "သဒ္ဓါတရားရှိကြသူတို့သည် တရားနာလိုကြကုန်သည်ဖြစ်၍ သွားရောက်ကြမည်ကေန် အမှန်ပင်ဖြစ်သည်၊ သဒ္ဓါတရား မရှိကြသောသူများသည်လည်း ဥစ္စာကို ရယူလိုသော လောဘဖြင့် သွားရောက်ကြကာ တရားနာကြ၍ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပေလိမ့်မည်" ဤကဲ့သို့ အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလာလေသည်။ ထိုကြောင့် လူအပေါင်းအား ချီးမြှောက်ရန် ဤကဲ့သို့ လှည့်လည်ပြောကြားစေခြင်း ဖြစ်သည်။

လူများအပေါင်းသည် အပရာဇိတ-သူကြွယ် ပြောကြားသည့် အတိုင်းပင် ဆင်းရဲသူများက လက်နှစ်ဖက်အပြည့်, ချမ်းသာသောသူများက လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ရတနာတို့ကို ယူကြလေသည်။ ပဌမအကြိမ် ကြိုးအပ်သောရတနာတို့ ကုန်ပြန်သော် ဒုတိယအကြိမ် ထိုနည်းအတူ ပုဆစ်ဦးနှစ်လုမျှ ကြဲပြန်လေ၏၊ ထိုဒုတိယအကြိမ် ကြိုးအပ်သောရတနာတို့ ကုန်ပြန်သော် တတိယအကြိမ်လည်း ထိုနည်းအတူ ပုဆစ်ဦးနှစ်လုမျှ ကြဲပြန်လေ၏။

အထူးအားဖြင့် ကျောင်းဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် "မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်မှ ထွက်ကျွန်သော ရွှေရောင်တော်နှင့် အမျက်ကျောက်ရတနာ၏ အရောင် ဤနှစ်ပါးကို ကြည့်ရှုကြရသော လူများအဖို့ ကြည့်၍အားမရ မရောင့်မရဲနိုင်အောင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းခံ သန္ဓားငဆစ်သီး (ကဆစ်သီးလုံးကြီးခန့်) ပမာဏရှိသော အဖိုးအတိုင်းမသိတိုက်တန်သည့် အမျက်ကျောက် ရတနာကြီးကို

ထားရှိလေသည်။ လူများအပေါင်းသည်လည်း သူကြွယ်ကြီးစည်း အောက်မေ့သည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်ရောင်နှင့် အမျက်ကျောက် ရတနာရောင်ကို အားမရမမရောင့်ငဲ့နိုင်လောက် အောင်ပင် ကြည့်ရှုကြလေ၏။

ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ပုဏ္ဏားတဦး ပြောင်ပြောင်ခိုးယူခြင်း

ဘနေသည် မိစ္ဆာအယူရှိသော ပုဏ္ဏားတယောက်သည် "မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရင်းခံ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ချထားအပ်သတဲ့၊ ငါသည် ထို ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ခိုးဆောင်ပေအုံ့" ဟူသော အကြံ နှလုံးသွင်းဖြင့် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ဘုရားဖူးလာကြ သူ လူများအကြားမှ ဘုရားရှင်ရှေ့တော်သို့ ဝင်ရောက်လာလေ သည်။ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်သည် တိုပုဏ္ဏား၏(မရိုးဖြောင့် သော) ဝင်လာပုံ အခြင်းအရာဖြင့်ပင် "ကျောက်မျက်ရတနာကို ခိုးယူလိုဟု" ဟု ရိပ်မိသိရှိ၍ "သြ...ဤပုဏ္ဏားသည် ကျောက်မျက် ရတနာကို မခိုးယူပါမူ ကောင်းလေစွ" ဟု ကြံစည်မိလေသည်။

ပုဏ္ဏားသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုးဘိသကဲ့သို့ ခြေ တော်ရင်းခံ မိမိလက်ကို တုပ်ဝပ်ညွှတ်စေကာ ကျောက်မျက် ရတနာကြီးကို ကောက်ယူ၍ မိမိ၏ ခါးဝိုက်ကြားခံ ၇တ်ထားပြီး လျှင် ဖဲသွားလေ၏။ ကျောင်းဒါယကာ အပရာဇိတ-သူကြွယ် သည် တိုပုဏ္ဏား(အပြုအမူ)အပေါ်၌ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ စိတ်ကို ကြည်ကြည်လင်လင် မထားနိုင်ပဲ မြတ်စွာဘုရား တရားဟောမှ အပြီးတွင် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ ဆည်းကပ်၍ "မြတ်စွာ ဘုရား... တပည့်တော်သည် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဂန္ဓကုဋီအုတ် ကျောင်းတော်ပရိဝုဏ်အပြည့် ပုဆစ်ဗူးဝန်းနှစ်လုမျှ ရတနာခုနှစ် ပါးတို့ကို ကြဖြန့်အပ်ခဲ့ပါကုန်သည်၊ ယို ရတနာတို့ကို ယူဆောင် သွားကြသော လူများအပေါ်၌ တပည့်တော်၏ စိတ်သည် မကျေ မချမ်းမှု အလျင်းပင်မဖြစ်ပဲ တိုး၍ တိုး၍သာလျှင် သဒ္ဓါကြည်လင် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ယနေ့မူကား 'သြ... ဤပုဏ္ဏားသည် ကျောက်မျက်

ရတနာကြီးကို မခိုးယူပါမှ ကောင်းလေစွ' ဟု တပည့်တော်ကြီစည်မိပါလျက် ထိုပုဏ္ဏားကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ခိုးယူ၍ သွားလတ်သော် မိမိစိတ်ကို မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ကြည်ကြည်လင်လင် မထားနိုင်ပဲ ရှိရပါသည်ဘုရား" ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရား၏ နည်းညွှန်းအရ အပရာဇိတ-သူကြွယ် ဆုတောင်းခြင်း

ဝိပသီမြတ်စွာဘုရားသည် သူကြွယ်၏ စကားကိုကြားသိတော်မူလေလျှင် "ဒါယကာ...မိမိ၏ ဥစ္စာကို သူတပါးတို့ မခိုးယူ မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည်မဟုတ်လော" ဟု နည်းညွှန်းစကား အရိပ်အမြွက် မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ သူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရားပေးအပ်သည့် နည်းညွှန်းခွ ကည့်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင်—

> "မြတ်စွာဘုရား....ယနေ့ကို အစပြု၍ တပည့်တော်၏ ဥစ္စာကို မြတ်ဆာချည်မျှင် တပင်မျှကို ပင်သော်လည်း တပည့်တော်ကို လွှမ်းမိုးအနိုင်ကျင့်၍ ရာပေါင်းများစွာသောမင်းများ, ခိုးသူများသည် သိမ်းပိုက် လုယက်ခိုးယူခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ကြသောမည်သည့် မဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း = ရာပေါင်းများစွာသော မင်း, ခိုးသူတို့ မသိမ်းပိုက်နိုင်, မလုယက်နိုင်, မခိုးယူနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း၊ မီးသည်လည်း တပည့်တော်၏ ဥစ္စာကို မလောင်ကျွမ်းပါစေသတည်း၊ ရေသည်လည်း မတိုက်မျှောနိုင်ပါစေသတည်း"—

ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှုကို ပြုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သူကြွယ်အား "ဧဝံ ဟောတု = ဤ ယခု သင်ဆုတောင်းသည့် အတိုင်း ဖြစ်ပါစေ" ဟု အနုမောဒနာမှုကို ပြုတော်မူလေ၏။ အပရာဇိတ-သူကြွယ်သည် ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော် ရေစက်ချပွဲ ပြုလုပ်သည်ရှိသော် ရဟန်းတော်ပေါင်း (၆၀၀၀၀၀)

ခြောက်သန်းရှစ်သိန်းတို့အား ကျောင်းတိုက်တော်အတွင်းမှာပင် ကိုးလတို့ပတ်လုံး ကြီးစွာသောအလှူကို ပေးလှူ၍ ရေစက်ချ အလှူပွဲကြီး ပြီးဆုံးသောနေ့၌ အားလုံးသော ရဟန်းတို့အား တိစီဝရိက်သင်္ကန်းသုံးထည်စီ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ အငယ်ဆုံးသံဃာ (=သင်္ဃနောကိုယ်တော်) အား လှူဒါန်းအပ်သည့် သင်္ကန်းလျှာသုံးထည်စာ အဝတ်တို့သည်ပင် အဖိုးတသိန်းထိုက်တန်ကုန်၏။

နောက်ဆုံး ဗောဓိကသူဌေးဘဝ

ထို အပရာဇိတ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်သည် ဤနည်းဖြင့် အသက်ထက်ဆုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို ပြု၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ပြီးလျှင် ဤမျှ ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာရှည် လျှားစွာသော အခါကာလဖတ်လုံး အပါယ်လေးပါး မလားမရောက်မှု၍ ဤအကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်ထွန်းတော်မူရာ ကာလဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သူဌေးမျိုး တအိမ်ဝယ် ဝင်ဖွားရှေ့ယူနေခဲ့၍ ကိုးလခွဲကြာ မယ်တော်ဝမ်း၌ ကိန်းနေခဲ့လေသည်။ ထိုသူဌေးသားကို ဖွားမြင်သောနေ့ကား ရာဇဂြိုဟ် တပြည်လုံးဝယ် ရှိသမျှ လက်နက်အားလုံးတို့သည် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်သည့် အဟန် အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ကြလေကုန်၏၊ လူအားလုံးတို့၏ ကိုယ်ဝယ် ဝတ်ဆင်၍ထားအပ်သည့် အဆင်တန်ဆာတို့သည်လည်း အလျှံလွှတ်ကြသည့်ပမာ အရောင်အဝါကို လွှတ်ကြလေကုန်၏။ သို့ရကား ရာဇဂြိုဟ် တပြည်လုံးသည် တခဲနက် အရောင် တောက်ပြောင်လျက် ရှိလေ၏။

ထိုသူငယ်၏ ဖခင်သူဌေးသည်လည်း စောစောပင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးထံသို့ အခစား သွားရောက်လေ၏၊ ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးနှင့် သူဌေးကြီးတို့ အပြန်အလှန် မေး,ဖြေကြသည်မှာ—

(မင်းကြီး) ယနေ့ လက်နက်အားလုံး အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ကြလေသည်၊ မြို့အလုံးသည့် တခဲနက်အရောင် တောက်ပြောင်လျက် ရှိချေသည်၊ ဤသို့ဖြစ်ရာ၌ အကြောင်းကို အသင်သူဌေးသည် သိ၏လော။

(သူဌေး) သိပါသည် အရှင်မင်းကြီး....။

(မင်းကြီး) အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း သူဌေးကြီး....။

(သူဌေး) အကျွန်ုပ်၏ အိမ်၌ အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ကျွန်တယောက် ဖွားမြောက်ခဲ့ပါပြီ၊ ထို အကျွန်ုပ်သား၏ မကောင်းမှုရိန်စော် အာနုဘော်ကြောင့် ဤကဲ့သို့ (တမ္ဘီလုံး အလျှံအရောင် ဖုံးခြင်း) ဖြစ်ပါသည်။

(မင်းကြီး) သူဌေး.... အသို့နည်း = ဘယ်နယ်လဲ ထို သင့်သားသည် ခိုးသူဖြစ်လိမ့်မည်လော။

(သူဌေး) အရှင်မင်းကြီး.... ဤကဲ့သို့ အကျွန်ုပ်၏သား ခိုးသူဖြစ်ရန် အကြောင်းမရှိပါ။ဘုန်းကံကြီးလှသည့် ရွှေကပြိုဘုံ ကုသိုလ်ထူးရှိသည့် သူတယောက် ဖြစ်ပါသည်။

(မင်းကြီး) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုသူငယ်ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက် မွေးမြူမှ သင့်လျော်မည်၊ ဤ အသပြာ တထောင်သည် ထိုသူငယ်၏ နှိုးဖိုးဖြစ်စေ။

ဤကဲ့သို့ပြောဆို၍ ဗိဒ္ဓိသာရမင်းကြီးသည် နေ့စဉ်ပင်နှိုးအနေဖြင့် အသပြာ တထောင် တထောင် ပေးစေလေ၏။ ထိုနောက် ထိုသူငယ်ကို အမည်မှည့်သောနေ့၌ တမ္ဘီလုံး တခဲနက် အလုံးတပြောင်ပြောင် အရောင်တလက်လက် တောက်မမှုကို အကြောင်းပြု၍ "ဧာတိကသတ္တိသား"ဟု အမည်မှည့်ကြလေကုန်၏။

ဧာတိကသူဌေးအိမ်ကို သိကြား ဖန်ဆင်းပေးခြင်း

ထိုနောက် ဧာတိကသူဌေးသား အရွယ်ရောက်သောအခါ သူ့အတွက် နေအိမ်ဆောက်လုပ်ရန် မြေအပြင်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းအပ်သည် ရှိသော် သိကြားမင်း၏ ပဏ္ဍုကမ္ဗလာ ကျောက်နေရာသည် ပူနွေးသောအခြင်းအရာကို ပြလေ၏။ သိကြားမင်းသည်"အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့(ပဏ္ဍုကမ္ဗလာပူနွေးမှု)ဖြစ်သနည်း" ဟု စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော် "ဧာတိကအတွက် အိမ်နေရာကို

ယူကြကုန်၏"ဟု သိ၍"ဤဇောတိကကား ထိုလူတို့ ဆောက်လုပ်အပ်သော အိမ်၌ နေရမည်သူမဟုတ်၊ ငါသည်လည်း ထိုအရုပ်သို့ သွားမှ သင့်လျော်မည်" ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် လက်သမားအသွင်ဖြင့် ထိုအရုပ်သို့ သွားရောက်၍ "အမောင်တို့.... အဘယ်အမှု ပြုကြသနည်း" ဟု မေးမလေ၏။ လူအများက "ဇောတိကသူဌေးသားအတွက် အိမ်နေရာကို ယူကြပါသည်"ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေလျှင် သိကြားမင်းသည် "အမောင်တို့.... ဖယ်ရှားကြလော့၊ ဤ ဇောတိကသူဌေးသည် အမောင်တို့ ဆောက်လုပ်အပ်သော အိမ်၌ နေရမည်သူ မဟုတ်ချေ" ဟု ပြောဆိုပြီးလျှင်(၁၆)တဆယ့်ခြောက်မင်းပယ် ကျွယ်ဝန်းသော မြေအရုပ်ကို စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ရှုလိုက်လေ၏။ ထိုမြေအရုပ်သည် ထိုခဏမှာပင် ကသိုက်ဝန်းပမာ ညီညွတ်သော မြေအရုပ် ဖြစ်၍ သွားလေ၏။ (၁)

သိကြားမင်းသည် ဝေဖန် "ဤ အရုပ်၌ မြေကို ဖောက်ခွဲ၍ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ဘုံခုနစ်ဆင့်(ခုနစ်ထပ်)ရှိ ပြာသာဒ်ကြီး ထပေါ်စေသတည်း"ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် ဘုံခုနစ်ဆင့် (ခုနစ်ထပ်)ရှိ ပြာသာဒ်ကြီး မြေကိုခွဲ၍ တက်ပေါ်လာလေ၏။ (၂)

သိကြားမင်းသည် တဖန်"ဤပြာသာဒ်ကြီးကိုဝန်းရံ၍ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော တံတိုင်းကြီး ခုနစ်ထပ်တို့ ထပေါ်ကြစေသတည်း" ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် ရတနာ,ခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော တံတိုင်းကြီး ခုနစ်ထပ်တို့ မြေကိုခွဲ၍ တက်ပေါ်လာလေကုန်၏။ (၃)

ထို့နောက် သိကြားမင်းသည် "တံတိုင်း ခုနစ်ထပ် တို့၏ အပိုင်းအခြား အကြားအကြား၌ ပဒေသာပင်တို့ ထပေါ်ကြစေသတည်း"ဟု ကြံစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ ထိုခဏမှာပင် ပဒေသာပင်တို့သည် သိကြားမင်း ကြံစည်သည့်အတိုင်း ထပေါ်၍ လာလေကုန်၏။ (၄)

ထို့နောက် တဖန် သိကြားမင်းသည် "ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသည့် ပြာသာဒ်ကြီး၏ ထောင့်လေးထောင့်တို့၌ ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့

ထပေါ်ကြွေစေသတည်း" ဟု ကြိုစည်၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ပြန်လေ၏၊ အလုံးစုံသည် သိကြားမင်း ကြိုစည်သည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်လာလေ၏။ ။ (အထူးအားဖြင့်—မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့၏ အဝပမာဏမှာ—တလုံးက တယူဇနာ, အခြားတလုံးက သုံးဂါဝုတ်, အခြားတလုံးက နှစ်ဂါဝုတ်, အခြားတလုံးက တဂါဝုတ် အဝပမာဏရှိ၏၊ အောက်အဖိုမှာ မဟာပထဝီမြေကြီး အဆုံးရှိလေသည်။ ဇော်တိကသူဌေးအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့၏ အဝပမာဏကို အဌကထာ(ရှေးအဋ္ဌကထာ) ၌ အထူးမဖွင့်ပြအပ်ချေ၊ လေးလုံးတို့သည်ပင် မျက်နှာဝ ဖြတ်၍ထားအပ်သည့် ထန်းသီးပမာဏ ရတနာအပြည့်သာလျှင် ထပေါ်၍လာကြလေကုန်သည်၊ ဤကား အထူးတည်း)။ (၅)

ပြာသာဒ်ကြီး၏ ထောင့်လေးထောင့်တို့၌ပင် ထန်းပင်ပျို ပင်စည်လုံးခန့် လုံးပတ်ပမာဏရှိကြသည့် ရွှေကြိုပင်ကြီး လေးပင်တို့ ပေါက်၍လာကုန်၏။ ထိုကြိုပင်ကြီးတို့၏ အရွက်တို့မှာ မြရတနာဖြင့် ပြီးကုန်၍ ပင်စည်တို့မှာ ရွှေဖြင့် ပြီးကုန်၏။ ၎င်းကြိုပင်ကြီးတို့သည် ဇော်တိကသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကို ထင်ရှားပြသရန် ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်သတဲ့။ (၆)

တံခါးခုနစ်မုခ်တို့၌ နတ်ဘီလူးစစ်မှူး ခုနစ်ဦးတို့ အစောင့်အရှောက်ကို ယူကြလေသည် (=စောင့်ရှောက်ကြလေသည်)၊ (၁) ပဌမတံခါးမုခ်၌ ယမကောဋိ-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး (၁၀၀၀) တထောင်နှင့် အတူတကွ စောင့်ရှောက်၏၊ (၂) ဒုတိယတံခါးမုခ်၌ ဥပပ္ပလ-မည်သော နတ်ဘီလူး စစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး (၂ ၀၀၀) နှစ်ထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၃) တတိယတံခါးမုခ်၌ ဝဇိရ-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး (၃ ၀ ၀ ၀)သုံးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၄) စတုတ္ထတံခါးမုခ်၌ ဝဇိရပဟု-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး(၄ ၀ ၀ ၀)လေးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၅) ပဉ္စမ

တံခါးမှန်၌ ကသကန္ဒ-မည်သော နတ်ဘီလူးစစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး (၅၀၀၀) ငါးထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၆) ဆဋ္ဌတံခါးမှန်၌ ကဠဂ္ဂ-မည်သော နတ်ဘီလူး စစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး(၆၀၀၀)ခြောက်ထောင်တို့နှင့် အတူတကွ, (၇) သတ္တမတံခါးမှန်၌ ဒိသာမုခ-မည်သော နတ်ဘီလူး စစ်မှူးသည် မိမိ၏ အခြေအရံ နတ်ဘီလူး(၇၀၀၀)ခုနှစ်ထောင်တို့နှင့် အတူတကွ စောင့်ရှောက်နေလေ၏။

ယမကောဋိ စ ဥပ္ပလော၊
ဝဇိရော ဝဇိရမောဟု။
ကသကန္ဒော ကဠဂ္ဂော စ၊
ဒိသာမုခေါ စ သတ္တမော။
တေ ဂဏ္ဍီသု အာရက္ခံ၊
ဇောတိကဿ နိဝေသနေ။

(ပဋ္ဌိဘာန်ဂါထာ)

ဗိမ္ဗိသာရဝင်းကြီးက သူဌေးထီးဖြူပို့သ၍ သူဌေးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်း

"ဇောတိကသူဌေးသားအတွက် ရတနာခုနှစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ဘုံခုနှစ်ဆင့်ရှိ (= ခုနှစ်ထပ်ရှိ) ပြာသာဒ်ကြီး မြေမှ တက်ပေါ်လာသတဲ့၊ တံတိုင်းကြီး ခုနှစ်ထပ်, တံခါးမှန်ခုနှစ်ရပ်တို့နှင့်တကွ ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးတို့မြေမှထပေါ်ကြကုန်သတဲ့" ဟူသောသတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် ဇောတိကထံသို့ သူဌေးထီးဖြူနှင့်တကွ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားများ ပို့သစေလေ၏။ ထိုသူဌေးသားသည် ထိုအချိန်မှစ၍ "ဇောတိကသူဌေး" ဟူ၍ အမည်ထင်ရှား ကျော်ကြားလာလေ၏။

"သတုလကာယီ" သူဌေးကတော် မြောက်ကျွန်းသူကို နတ်ကို ယူဆောင်ပို့သခြင်း

ဇောတိကသူဌေးနှင့်အတူတကွ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့သော အမျိုးသမီးသည်ကား ထိုအချိန်ဝယ် ဥတ္တရကုရုကျွန်း၌ ဖြစ်ရှိနေ

လေသည်။ ဇောတိကသူဌေးသား သူဌေးဖြစ်လာသောအခါ ထိုကောင်းမှုပြုဖော် မြောက်ကျွန်းသူ "သတုလကာယီ"ကို နှတ်တို့သည် မြောက်ကျွန်းမှ ယူဆောင်ခဲ့ကြ၍ ဇောတိက၏ ခုနစ်ထပ်တိုက်ကြီး ကျက်သရေတိုက်ခန်း၌ ထိုင်နေစေကြလေကုန်၏။ သတုလကာယီ သူဌေးကတော်သည် မြောက်ကျွန်းမှ လာသောအခါ ဆန်တစလယ်နှင့် မီးကျောက်သုံးလုံးတို့ကိုသာ ယူဆောင်ခဲ့လေသည်၊ ထိုသူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့အဖို့ရာ အသက်တက်ဆုံး ထိုဆန်တစလယ်ဖြင့်ပင် ထမင်းဖြစ်ရှိလေသည်။ အကယ်၍ ထိုသူများက ဆန်လှည်း အစီးတရာ (ထိုဆန်ထည့်သည့် ခွက်၌) ဖြည့်လောင်းကြစေကာမူ ထိုဆန်တစလယ်သည် တစလယ်သာလျှင် ဖြစ်၍ တည်လေသည်။ (အုံ့ဖွယ်ပါပေ)။

ထမင်းချက်လိုသောအခါ ဆန်တို့ကို ထမင်းအိုး၌ ထည့်၍ မီးကျောက်သုံးလုံးတို့၏ အပေါ်၌ တည်ထားလိုက်ရလေသည်။ ကျောက်တို့သည် ထိုခဏမှာပင် အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်လာ၍ ထမင်းကျက်လျှင် ကျက်ခြင်း မီးအလျှံများ ငြိမ်းစဲ၍ သွားကြလေ၏၊ ထိုသို့ မီးငြိမ်းသောအမှတ်ဖြင့်ပင် ထမင်းကျက်သည်၏အဖြစ်ကို သိကြရကုန်၏၊ ဟင်းလျှာ-စသည် ချက်သောအခါ၌လည်း ဤနည်းအတူပင်တည်း။ ဤသို့လျှင် ထိုဇောတိကသူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့အဖို့ရာ မီးကျောက်တို့ဖြင့်သာလျှင် အစာအာဟာရသည် ကျက်ရလေ၏၊ (ထင်းမီး-စသည်ဖြင့် မချက်ရ)။ မြကျောက်ရတနာအရောင်ဖြင့်သာလျှင် နေကြကုန်၏၊ သူတို့သည် မီးရောင် ဆီမီးရောင်ကို လုံးဝ မသိကြကုန်။

"ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကား ဤသို့စင်ခမ်းနားကြီးကျယ်လှသတဲ့"ဟူသော သတင်းစကားသည် ဇမ္ဗူ-ဒီပ်ကျွန်းအလုံး နှံ့၍သွားလေသည်။ လူများအပေါင်းသည် ယာဉ်စသည်တို့ကို ကာ-စေ၍ ဇောတိကသူဌေး၏စည်းစိမ်ကိုကြည့်ရှုရန် ဥဒဟို လာရောက်ကြလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးသည် လာတိုင်းလာတိုင်းသောသူတို့အား မြောက်ကျွန်းဆန်ဖြင့် မီးကျောက်ပေါ်ဝယ် ထမင်းအချက်ခိုင်း၍ ပေးလှူ ကျွေးမွေးစေလေ၏၊

"ပဒေသာပင်တို့မှ မောင်တို့, အမိတို့ အလိုရှိရာ အဝတ်အထည်၊ အဆင်တန်ဆာတို့ကို ဆွတ်ခူးယူကြကုန်လော့"ဟု တိုက်တွန်း စေခိုင်းသည်ပြင် တဝါဝတ်ရှိသော ရှေဒိုးကြီး၏ အဝကို ဖွင့်စေ၍ "မောင်တို့,အမိတို့ သုံးစွဲလောက်အောင် ရွှေငွေဥစ္စာများကို ယူ၍ သွားကြကုန်လော့"ဟု၍လည်း တိုက်တွန်း စေခိုင်းလေ၏။ ဇမ္ဗူဒီပဝယ်ကျွန်းပ်နေသူ လူအားလုံးတို့သည် ရွှေငွေဥစ္စာကို အလိုရှိသမျှ ယူငင်၍ ပြန်သွားကြသည်ရှိသော် ရှေဒိုးကြီးမှာ လက်တသစ်ခန့်မျှပင် ယုတ်လျော့မှုမရှိပဲ ပြည့်မြဲပြည့်၍နေလေ၏၊ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုဇောတိကသူဌေး၏ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းကြီး ဒါယကာ အပရာဇိတသူကြွယ်ဖြစ်စဉ်က ဂန္ဓကုဋီပရိဝုဏ်အတွင်း သဲဖြူခင်း၍ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ရတနာခုနစ်ပါးတို့ကို ပုဆစ်ခူးနှစ်လုမျှ ကြဲဖြန့်၍ လှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ်၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်လေသည်။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို လာရောက်ကြည့်ရှုခြင်း

ဤသို့ လူများအပေါင်း အဝတ်အထည်, အဆင်တန်ဆာ, ဥစ္စာရွှေငွေများကို အလိုရှိသမျှ ယူငင်သွားကြစဉ်အခါဝယ် ဗိမ္ဗိ-သာရမင်းကြီးသည် ဇောတိက၏ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ရှုလိုသော်လည်း လူအများ လာနေဆဲဖြစ်၍ ကြည့်ရှုခွင့်ကို မရခဲ့ချေ၊ နောက်အဖို့ဝယ် အလိုရှိသမျှ ယူငင်ကြ၍ သွားကြပြီ ဖြစ်ရကား လာရောက်ယူငင်သူများ နည်းပါးလတ်သည်ရှိသော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ဇောတိက၏ ခမည်းတော် သူဌေးကြီးကို "သင့်သား၏ ပြာသာဒ်ကို ငါတို့ ကြည့်လိုကုန်၏"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဖခင်သူဌေးကြီးသည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြားခဲ့၍ သားထံသို့ သွားရောက်ကာ "ချစ်သား.... ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည် သင်ချစ်သား၏ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ရှုတော်မူလိုသည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ သားဖြစ်သူ ဇောတိကသူဌေးကလည်း "ကောင်းပါပြီ ဖခင်...ပြည့်ရှင်မင်းကြီး ကြွလာတော်မူပါစေ"ဟု လက်ခံစကား ပြောကြားလေ၏။

ဗိဒ္ဓိသာရမင်းကြီးသည် များစွာသောအခြီအရံဖြင့် ဇောတိကသူဌေး၏ ဘုံနန်းပြာသာဒ်သို့ သွားရောက်လေ၏။ ရှေးဦးစွာသော တံခါးမုခ်၌ တံမြက်လှည်း၍ အမှိုက်စွန့်သွန်သော ကျွန်မသည် မင်းကြီးအား မိမိလက်ကို ကမ်းလိုက်လေ၏၊ မင်းကြီးသည် "သူဌေးကတော်"ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ရှက်နီးရကား ထိုကျွန်မ၏ လက်ရုံးခ်ိန် မိမိလက်ကို မတင်ထားချေ၊ ဤနည်းအတူပင် ကြွင်းသောတံခါးမုခ်တို့၌လည်း ကျွန်မတို့ကို "သူဌေးကတော်များ" ဟု မှတ်ထင် အောက်မေ့ရကား ထိုကျွန်မတို့၏ လက်ရုံးခ်ိန် မိမိလက်ကို မတင်ထားချေ။ (ဤသို့လျှင် ဇောတိက၏ ဘုံနန်းပြာသာဒ်၌ ကျွန်မများပင် သူဌေးကတော်တွေဟု ထင်မှားလောက်အောင် ခမ်းနားတင့်တယ်လှကုန်၏)။

ဇောတိကသူဌေးသည် လာရောက်၍ မင်းကြီးကို ခရီးဦးကြိုဆိုကာ ရှိသေစွာ ရှိခိုးပြီးလျှင် မင်းကြီးနောက်မှ လိုက်ပါလျက် "ရှေ့မှ ကြွတော်မူကြပါ အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ပြောဆိုလေ၏။ မင်းကြီး၏ အဖိုရာ မြကျောက်ရတနာ ခင်းရှိ ထားအပ်သော မြေသည် အသူတရာနှက်သော ချောက်ကမ်းပါးကြီးကဲ့သို့ ဖြစ်၍ ထင်နေလေ၏။ မင်းကြီးသည် "ဤဇောတိကသူဌေးကား ငါ့ကို ဖမ်းယူရန် တွင်းကြီးကို တူးထားအပ်လေပြီ"ဟု အထင်လွဲကာ ခြေမချဝံ့ပဲ ရှိလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးသည် "အရှင်မင်းကြီး.... ဤအရာသည် တွင်းမဟုတ်ပါ၊ ကျွန်တော်မျိုး၏ နောက်မှ လိုက်ပါတော်မူခဲ့ကြပါလော့"ဟု ပြောဆိုကာ မင်းကြီး၏ရှေ့မှ သွားလေ၏။ မင်းကြီးသည် ဇောတိကသူဌေး ရှေ့ကနင်း၍သွားသော အခါမှ မြရတနာမြေကို နင်း၍ အောက်အပြင်မှ အစပြုကာ ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ရှုလျက် လှည့်လည်လေ၏။

(အဇာတသတ်မင်းသားဇယ်၏ အကြံ။ ။ထိုအချိန်ဝယ် အဇာတသတ်မင်းသားကလေးသည် ခမည်းတော်၏ လက်ချောင်းကို ဆဲကိုင်လိုက်ပါ လှည့်လည်ရင်းက "သြ ငါ၏ ဖခမည်းတော်သည် မသိဆိုးဝါး မိုက်ကန်းလှဘိတကား၊ ငါတို့အောက် ဇာတ်နိမ့်သည့် သူကြွယ်ဖြစ်သူက ရတနာ ခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ပြာသာဒ်ကြီးဟု နေထိုင်ပါရပြီး ထို ငါ့ခမည်းဆော်ကြီးသည် ကေရာဇ်မင်းစစ် ဖြစ်ပါလျက် သစ်သားဖြင့်

ပြီးသော နန်းအိမ်၌ နေဘိ၏၊ ယခုအခါ ငါသည် မင်းဖြစ်ခဲ့လျှင် ဤသူဌေးအား ဤရတနာပြာသာဒ်ကြီး၌ ထယ်နည်းနှင့်မျှ နေဖို့ရန် ခွင့်ပေးလိမ့်မည်မဟုတ်"ဟု ကြံစည်ဇောက်မေ့လေ၏)။

မင်းကြီး၏ အဖိုရာမှာလည်း ပြာသာဒ်အထက်ထပ်မျှားသို့ တက်ရောက်စဉ်ပင် နံနက်ပွဲတော်စာ စားသုံးရန် အခါရောက်လာလေ၏။ မင်းကြီးသည် ဇောတိကသူဌေးကို "သူဌေးကြီး..... ငါတို့သည် နံနက်ပွဲတော်စာကို ဤမှာပင် စားကြကုန်အုံ့" ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးကလည်း "သိပါသည် အရှင်မင်းကြီး...၊ အရှင်မင်းကြီး၏အတွက် နံနက်ပွဲတော်စာကို အသင့်စီမံအပ်ပြီးဖြစ်ပါသည်"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုနောက် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် နံ့သာရေခဲ (၁၆) တဆယ့်ခြောက်လုံးတို့ဖြင့် ရေချိုးပြီးလျှင် ဇောတိကသူဌေး၏ နေထိုင်ရာမဏ္ဍပ်အတွင်း ခင်းထားအပ်သော သူဌေး၏ထိုင်နေရာ ပလ္လင်၌ပင် ထိုင်နေလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးအား လက်ဆေးရေကို ပေးပြီးနောက် အဖိုးတသိန်းတန် ရွှေခွက်၌ ပျော့ပျောင်းသော (လက်ကော်ရ) နွေးဃနာထမင်းကို ခူးထည့်ပြီးလျှင် မင်းကြီး၏ ရှေ့၌ ပဌမဦးစွာ လာရောက်ချထားကြလေ၏။ မင်းကြီးသည် "စားရမည့်ဘောဇဉ်" ဟူသော အမှတ်ဖြင့် စားဖွယ်ရန် ဟန်ပြင်လိုက်လေသည်။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးက "အရှင်မင်းကြီး.... ဤအရာသည်ကား စာသုံးရန် မဟုတ်သေးပါ၊ ဤအရာသည်ကား အဌေကောင်းကောင်း ပေးဖွယ်ရန် စီမံအပ်သည့် ပျော့ပျောင်းသော (လက်ကော်ရ) နွေးဃနာထမင်းသာ ဖြစ်ပါသေးသည်" ဟု ပြောဆိုပြီးမှ ဇောတိကသူဌေး၏ တပည့်များသည် အခြား အဖိုးတသိန်းတန် ရွှေခွက်တခွက်၌ မြောက်ကျွန်းဆန်ဖြင့် ချက်အပ်သည့် ထမင်းကို ခူးကြ၍ ရှေး (နွေးဃနာ) ရွှေခွက်၏ အပေါ်၌ တင်ထားလာကြလေကုန်၏။ (ထိုသို့ ပြုလုပ်မှသာ အောက်နွေးဃနာရွှေခွက်မှ အဌေမပြတ်ဟပ်သဖြင့် အထက်ရွှေခွက်၌ တည်သော မြောက်ကျွန်းဆန်ထမင်းမှာ အစ, အဆုံး ပူနွေးလျက် စားသုံး၍ ချမ်းသာမှု ဖြစ်သတဲ့)။

မင်းကြီးသည် အလွန်ချီးမြှင့်အရသာရှိသော မြောက်ကျွန်းဆန် ထမင်းကို စားသုံးရလေသော် (အလွန်စားချင်ကောင်းသဖြင့်) အတိုင်းအရှည်ကို မသိနိုင်ပဲ ရှိလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးကို ဇောတိကသူဌေးသည် ရှိခိုးပြု လက်အုပ်ချီပြီးလျှင် "သင့်တော်လောက်ပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....ဤမျှသာလျှင် ဖြစ်စေချင် (စားသုံးစေချင်) ပါသည်၊ ဤထက် ပိုလွန်သွားလျှင် အစာကြေနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ" ဟု လျှောက်ထားလေ၏၊ မိမ္ဓိသာရမင်းကြီးက "ဘယ့်နှယ်လဲ သူဌေးကြီး....မိမိ၏ ထမင်းကိုအလေးပြု၍ (= ဂုဏ်တင်၍) ပြောဆိုသလော"ဟု ဆိုလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးသည် "အရှင်မင်းကြီး....ဤသို့ မိမိ၏ထမင်းကို အလေးပြု၍ ပြောခြင်း (= ဂုဏ်တင်၍ပြောခြင်း) အလျှင်းပင် မဟုတ်ပါ၊ မှန်ပါသည်— အရှင်မင်းကြီးတို့၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အားလုံးအတွက်လည်း ဤမြောက်ကျွန်းဆန် ထမင်းနှင့် ကျောက်ချက်ဟင်းပင် ဖြစ်ပါသည်၊ စင်စစ်သော်ကား အကျွန်ုပ်သည် အရှိန်အစော်မဲ့ (သတင်းမကောင်းဖြစ်) မည်မှ ကြောက်လန့်ပါ၏"ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏၊ "အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း" ဟု မင်းကြီးက မေးလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးသည် "အကယ်၍မျှား အရှင်မင်းကြီး၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ (အစာက သြဇာများလှသောကြောင့်) လေးလံပျင်းတွဲမှု အနည်းငယ်မျှ ဖြစ်ရှိခဲ့ပါလျှင် 'မင်းကြီးသည် ယမန်နေ့က ဇောတိကသူဌေးအိမ်၌ ထမင်းပွဲတော်စာ စားသုံးခဲ့လေသည်၊ ဇောတိကသူဌေးက တစုံတရာ ပြုလုပ်လိုက်သည် ဖြစ်လိမ့်မည်'ဟု အထင်မှား အမြင်မှား လူအများ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြမည်မှ ကြောက်လန့်ပါသည် အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏၊ ထိုအခါ ကျမှ မင်းကြီးသည် "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထမင်းပွဲကို သိမ်းလော့၊ ရေကြည်တော်ကို ဆက်သလော့" ဟု အမိန့်ပေးလေသည်၊ မင်းကြီး ပွဲတော်စာတည်ပြီးသော အဆုံး၌ အလုံးစုံသော မင်း၏ အခြေအရံ ဗိုလ်ပါပရိသတ်သည် ထိုမြောက်ကျွန်းဆန်ထမင်းကိုပင် စားသုံးကြလေ၏။

မင်းကြီးထံ သတုလကာယီသူဌေးကတော် အခစားဝင်ခြင်း

ထိုနောက် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ကျန်းမာ, ချမ်းသာကြောင်း စကားနှီးနှော ပြောဆိုနေထိုင်ယင်းက ဇောတိကသူဌေးကြီးနှင့် စကားစပ်ရာ မေး, ဖြေကြသည်မှာ—

(**မင်းကြီး**) သူဌေးကြီး....ဤအိမ်၌ သူဌေးကတော် မရှိဘူးလော။

(**ဇောတိက**) ရှိပါသည် အရှင်မင်းကြီး....။

(**မင်းကြီး**) ယခု သူဌေးကတော် အဘယ်မှာ နေသနည်း။

(**ဇောတိက**) ကျက်သရေတိုက်ခန်း၌ ထိုင်နေပါသည်၊ မင်းကြီးလာရောက်ကြောင်းကို မသိ၍ ဖြစ်ပါသည်။ ။ (မှန်၏—မင်းကြီး အခြေအရံပရိသတ်နှင့်တကွ အစောကြီးကပင် လာရောက်သော်လည်း သူဌေးကတော် သတုလကာယီကား မင်းကြီးလာရောက်သည်ကို အမှန်ပင် မသိပါချေ)။

ထိုနောင်မှ ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် "မင်းကြီးသည် ငါ၏ဇနီး သူဌေးကတော်ကို တွေ့မြင်တော်မူလို၏"ဟု ဆင်ခြင်မိ၍ သူဌေးကတော်ထံသို့ သွားပြီးလျှင် "မင်းကြီး ငါတို့အိမ်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာသည်၊ သင့်အဖို့ရာ မင်းကြီးကို ဖူးတွေ့ရန် မသင့်လျော်ဘူးလော"ဟု မေးမြန်းလေ၏၊ သတုလကာယီသည် ကျက်သရေတိုက်ခန်းဝယ် လျောင်းစက်ယင်းက "အရှင်....ဤမင်းဆိုသော သူသည် အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်သနည်း"ဟု မေး၍ ဇောတိကသူဌေးက "မင်းဆိုသည်မှာ ငါတို့၏အပေါ်၌ အစိုးရသောသူ ဖြစ်သည်" ဟု ပြောဆိုလေလျှင် သတုလကာယီသည် မနှစ်သက်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ ထုတ်ဖော် ပြောကြားလိုရကား "ငါတို့သည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်ခဲ့လေကုန်ပြီတကား၊ ယင်း ငါတို့အပေါ်၌ အစိုးရသောသူ ဟူ၍လည်း ရှိရတုံဘိသေး၏၊ ငါတို့သည် သဒ္ဓါတရားအတုဖြင့် ကုသိုလ်

ကောင်းမှုတို့ကို ပြုခဲ့မိကြ၍ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကုံထံကြွယ်ဝခြင်းသို့ ရောက်ကြပါသော်လည်း သူတပါး၏ စိုးမိုးပိုင်သရာနေရာ၌ လူဖြစ်၍လာကြရကုန်၏၊ ကောနပင် ငါတို့သည် ကံ, ကံ၏အကျိုးကို မယုံကြည်ကြပဲ အလွဒါန ပေးကမ်းခဲ့ကြသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဤသို့ သူတပါးစိုးမိုးပိုင်သရာနေရာ၌ လူဖြစ်လာရခြင်းသည် ထိုသို့သဒ္ဓါတရားမရှိပဲ ဝတ်ကြေဝတ်ကုန် လွှဒါန်းခဲ့သည့် ကောင်းမှု၏ အကျိုးတည်း"ဟု ညည်းတွားပြောဆိုပြီးလျှင် "အရှင်....ယခုကျွန်တော်မ အဘယ်အမှုကို ပြုရမည်နည်း"ဟု မေးမြန်းလေ၏၊ ထိုအခါ ဗောဓိကသူဌေးကြီးက"ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ယူဆောင်ကာ လာရောက်၍ မင်းကြီးကို ယပ်လေခပ်ပေးလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထိုသို့ ဗောဓိကသူဌေး၏ ပြောဆိုစေခိုင်းချက်အရ သံတုလကာယီသူဌေးကတော်သည် ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ယူဆောင်ကာ လာလတ်၍ မင်းကြီးကို ယပ်လေခပ်ပေးနေစဉ် မင်းကြီး၏ဦးရစ် (ခေါင်းပေါင်းတော်)မှ အနံ့ကို ယူဆောင်လာသော လေသည် သူဌေးကတော်၏ မျက်လုံးနှုတ်ဖက်တို့ကိုတိုက်ခတ်လေ၏၊ ထိုအခါ သူဌေးကတော်၏ မျက်လုံးတို့မှ မျက်ရည်အယဉ်တို့သည် သွင်သွင်ဖြစ်ပွါး စီးကျလာရလကုန်၏၊ ထိုအခြင်းအရာကို မြင်ရ၍ မင်းကြီးသည် ဗောဓိကသူဌေးကြီးကို "သူဌေးကြီး....မာတုဂါမ မင်းဓိန်းမမည်သည်မှာ ဘုက်ပညာ နည်းပါးလှ၏၊ 'မင်းကြီးသည် ငါ့အရှင်၏ စည်းစိမ်ကို သိမ်းယူလေရာ၏' ဟု အောက်မေ့ကာ မင်းဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူမည်မှ ကြောက်ရွံ့ရှာသောကြောင့် ငိုကြွေးနေသည် ထင်ပါ၏၊ ထိုသင့်သူဌေးကတော်ကို 'ငါ့အဖို့ရာ သင်၏စည်းစိမ်ဖြင့် အလိုမရှိ'ဟု ပြောပြကာ နှစ်သိမ့်စေပါလော့ = သက်သာရာ ရစေပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ဗောဓိကသူဌေးက ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးဘား
သခ္ခါးဘေစ်သီးခန့်ရှိ ကျောက်မျက်ရတနာကြီး ပေးလိုက်ခြင်း

ထိုအခါ ဗောဓိကသူဌေးက "အရှင်မင်းကြီး....ဤသူဌေးကတော်သည် မငိုပါ"ဟု ဆိုလေလျှင် မင်းကြီးက "မငိုလျှင် ယခု

မျက်ရည် တတွေတွေကျနေသည်ကား အဘယ့်ကြောင့်နည်း”ဟု မေးသဖြင့် သူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီးတို့၏ ဦးရစ်(ခေါင်းပေါင်းတော်) ရန်ကြောင့် ဤသူဌေးကတော်မှာ မျက်ရည်များ ဖြစ်ပွါးခဲ့ကြပါသည်၊ မှန်ပါသည်—ဤသူဌေးကတော်ကား ဆိမ်းအရောင်, ပဂတိ မီးအရောင်များကို မကြည့်ရဝဲ ကျောက်မျက်ရတနာအရောင်ဖြင့်သာလျှင် စားသောက်, နေထိုင်, အိပ်စက်သူ ဖြစ်ပါသည်၊ အရှင်မင်းကြီးသည်ကား ဆိမ်းအရောင်ဖြင့် နေထိုင်သည် ဖြစ်တော်မူပါလိမ့်မည်”ဟု ရှင်းလင်းလျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးက “အိမ်း....ဟုတ်ပေသည်သူဌေး....”ဟု ဆိုလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ယနေ့မှစ၍ ကျောက်မျက်ရတနာ အရောင်ဖြင့်သာ နေတော်မူကြပါ”ဟု လျှောက်ထား၍ သဠေါ်ဆမ်သီး (= ကဆစ်သီးလုံးကြီး) ခန့် ပမာဏရှိသည့် အဖိုးအနှဲ့ ထိုက်တန်သော ကျောက်မျက်ရတနာကြီးကို ဆက်သလိုက်လေ၏၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိ (= ခုနစ်ထပ်ရှိ) ပြာသာဒ်ကြီးကို ဇစ္ဆေစပ်စပ် ကြည့်ရှုပြီးလျှင်“ဇောတိကသူဌေး၏ စည်းစိမ်ကားကြီးကျယ်ခမ်းနားလှပါတိ၏”ဟု ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားကာ ရှေနှန်းကော်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

အဇာတသတ်မင်း၏ မတရားအပြုအမူကြောင့် ဇောတိကသူဌေးကြီး သံဃာရုံ ရဟန်းပြု, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

နောက်တချိန်ဝယ် အဇာတသတ်မင်းသားသည် ဒေဝဒတ် ဟည်းဟူသော ဗိတ်မကောင်း(= ပါပမိတ်)နှင့် ပေါင်းမိသောကြောင့် ခမည်းတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကို ရှားမီးကျီးတို့ဖြင့် ကင်ကာ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ပြီးနောက် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိလတ်သော် “ဇောတိကသူဌေး၏ ပြာသာဒ်ကြီးကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူမည်” ဟူသော အကြံဖြင့် စစ်ကြီးဆင်ကာ ထွက်လာလတ်၍ ဇောတိကသူဌေး၏ ပြာသာဒ်ကြီး အရံအကာ ကျောက်မျက်ရတနာတံတိုင်းခွံ အခြံအရံစစ်တပ်ကြီးနှင့်တကွသော မိမိအရိပ်ကို မြင်လေလျှင် “ဇောတိကသူဌေးသည် စစ်ကြီးဆင်လျက်

ဗိုလ်ပါကို ခေါ်ဆောင်ကာ ငါ့ကို တိုက်ခိုက်ရန် ထွက်လာလေ ပြီ"ဟု အောက်မေ့၍ တံတိုင်းအနီးသို့ပင် မချဉ်းကပ်ဝံ့ပဲရှိလေ၏။

ဇောတိက သူဌေးကြီးသည်လည်း ထိုနေ့၌ ဥပုသ်စောင့်သုံး ဆောက်တည်ကာ စောစောစီးစီးကပင် နံနက်စာကို စားပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင့် အထံတော်၌ တရားတော်ကို နာယူကာ ချမ်းသာစွာ ထိုင်နေလျက်ရှိ၏။

"ဝိသမလောဘ၊ပြွတ်ပြွတ်ထ၍၊အန္ဓဝေကြာ့ကြမ်း၊ လူသေသွေ့သွမ်းတို့၊ ညှိုးနွမ်းဖုကွ၊ ရောက်သမျှပင်၊ ဓမ္မကိန်းပျော်၊ သူ, လူတော်ကား၊ စိတ်သော်ရှင်မှေ့၊ ကိုယ်ချမ်းမြေ့၏။ ။မေမ္ဗုပဒေသ။

ထိုသို့ အဇာတသတ်မင်း စစ်ကြီးဆင်၍ လာရောက်သော အခါ ဇောတိကသူဌေး၏ နန်းပြာသာဒ် ပဌမတံခါးမှခ်ိ၌ အစောင့်ယူနေသော ယမကောင်ကို နတ်ဘီလူးသည် "သင် ဘယ် ပြေးနိုင်ဦးမည်နည်း" ဟု ခြိမ်းခြောက်ဟစ်ကြွေးကာ အခြီအရံနှင့် တကွသော အဇာတသတ်မင်းကို တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးလျက် စစ်ကြီး ပျက်စေကာ တူရှုအရပ်, အထောင့်အရပ် နှံ့စပ်အောင် လိုက်လေ တော့၏။ ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် စစ်ကြီးပျက်ရှုံး၍ ဦးတည်မိရာ ကျောင်းတော်သို့သာ ပြေးသွားလေ၏။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းကို ဇောတိကသူဌေးကြီး မြင်လေ လျှင်"အရှင်မင်းကြီး....အံ့ကြောင်းအသို့ရှိသနည်း"ဟု ပြောဆိုကာ ထိုင်နေရာမှထ၍ ရပ်တည်လာလေ၏။ အဇာတသတ်မင်းက "သူဌေး....သင်သည် သင့်လူများကို "ငါနှင့် စစ်ထိုးရစ်ကြ"ဟု စေခိုင်းမှာတမ်းပြီး ဤကျောင်းတော်သို့ လာရောက်ကာ တရား နာသကဲ့သို့ အဘယ့်ကြောင့်နေထိုင်ဘိသနည်း"ဟု ရန်တွေ့စကား ပြောကြားလေလျှင် ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် "ဩ....အရှင်မင်း ကြီးသည် ကျွန်ုပ်၏အိမ်ကို သိမ်းယူရန် သွားရောက်တော်မူခဲ့ပါ သလော"ဟု မေးလေ၏။အဇာတသတ်မင်းက "အိမ်း....ငါသွား ရောက်ခဲ့သည်"ဟု ဒေါသသံပါပါဖြင့် ပြောကြားလေလျှင် ဇော တိက သူဌေးကြီးသည် "အရှင်မင်းကြီး.....အကျွန်ုပ်က အလိုမရှိ (=သဘောမတူ) လျှင် ကျွန်ုပ်၏အိမ်ကို (အရှင်မင်းကြီး တဦး

တည်းမဆိုထားဘိ) မင်းပေါင်းအထောင်သောမှလည်း သိမ်းယူခြင်းငါ့ဓတတ်နိုင်"ဟု တည်ငြိမ်ရဟန်စွာ ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ အဇာတသတ်မင်းသည် "သင်သည် မင်းဖြစ်လိမ့်မည်လော=မင်းက မင်းဖြစ်မည်လူမှိုလိုလား" ဟု ပြောဆိုကာ ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်း ထွက်လာလေ၏။ ဇောတိကသူဌေးကြီးက တည်ငြိမ်စွာပင် "ကျွန်ုပ်ကား မင်းမဟုတ်ပါ၊ သို့သော်လည်း ကျွန်ုပ်၏ဥစ္စာကို မြတ်ဆာချည်မျှင် တပင်ကိုမျှ ကျွန်ုပ်က အလိုမရှိ(=သဘောမတူ)လျှင် မင်းများ, ခိုးသူများ သိမ်းပိုက်, ကိုက်ယူခြင်းငါ့ မစွမ်းနိုင်ပါ"ဟု ဆိုလေလျှင် အဇာ-တသတ်မင်းသည် "ငါက သင်သဘောတူမှ သင့်ဝစ္စည်းကို ယူရမှာတဲ့လား=ငါသည် မင်းဖြစ်သောကြောင့် သင့်ဝစ္စည်းကို သင်အလိုမတူစေကာမူ ယူနိုင်သည်"ဟု မင်းမာန်တက်ကာ ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးကြီးကလည်း "အရှင်မင်းကြီး.....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် (လက်ဖမိုးနှစ်ဖက်ကို ဆန့်တန်းကာ) အကျွန်ုပ်၏ လက်ဆယ်ချောင်းတို့၌ ဤလက်စွပ်ကွင်း (၂၀) နှစ်ဆယ်တို့ ရှိကြပါသည်၊ ဤလက်စွပ်ကွင်းများကို ကျွန်ုပ်သည် အရှင်မင်းကြီးအား မပေး၊ အကယ်၍ စွမ်းနိုင်ကြပါမူ ဖြုတ်ယူကြကုန်လော့"ဟု ရဲရင့်စွာ ပြောဆိုလေ၏။

အဇာတသတ်မင်းကား မြေ၌ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ခုန်လိုက်လျှင် တဆယ့်ရှစ်တောင် အမြင့်အရပ်သို့တက်၏၊ ရပ်တည်၍ခုန်လိုက်လျှင် အတောင်ရှစ်ဆယ် အမြင့်အရပ်သို့ တက်၏။ ဤသို့စင်အားကောင်းသူ ဖြစ်လင့်ကစား ဇောတိက သူဌေး၏ လက်မှ လက်စွပ်များကို ဗယ်မှ, ညာမှ အပြန်ပြန်လှည့်လည်၍ ချွတ်ယူပါသော်လည်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သား ပျက်ရှိ လက်စွပ် တကွင်းကိုမျှပင် ရအောင် မဖြုတ်ယူနိုင်ချေ။ ထိုအခါ ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် "အရှင်မင်းကြီး....အလိုတော်ရှိလျှင် ဝတ်လဲတော်ကိုဖြုန်း၍ ခံတော်မူလော့"ဟု ပြောဆိုကာ လက်ချောင်းများကို ဖြောင့်တန်းအောင် ပြုလိုက်လေ၏=လက်ချောင်းများကို ဖြောင့်ဖြောင့် အောက်သို့ ဖိုက်ချလိုက်လေ၏။ ထိုခဏ၌ လက်စွပ်ကွင်း နှစ်ဆယ်တို့သည်

အလွယ်နှင့် ထွက်ကျလာလေကုန်၏။ ထိုနောက် အဇာတသတ်မင်းကို ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် "မင်းကြီး....ဤသို့ (မင်းကြီးမျက်မြင်အကိုင်း)ပင် ကျွန်ုပ်၏ ဥစ္စာကို ကျွန်ုပ်က အလိုမရှိ (= သဘောမတူ) လျှင် သိမ်းယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ" ဟု ပြောဆို၍ အဇာတသတ်မင်း၏ ရှိုင်းပြသော အပြုအမူများကြောင့် သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိပြီးလျှင် "ဘုရင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်အား ရှင်ရဟန်းပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုပါလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

အဇာတသတ်မင်းသည်လည်း "ဤဇောတိကသူဌေး ရဟန်းပြုလျှင် ငါသည် သူ၏ပြာသာဒ်ကို အလွယ်တကူ သိမ်းယူနိုင်လိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ တခွန်းတည်းသောတောင်းပန်စကားဖြင့်ပင် "သင် ရဟန်းပြုလိုမူ ပြုလော့"ဟု အလွယ်ပင် ပြောဆိုလိုက်လေ၏။ ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် သံဝေဂကြီးစွာ ဖြစ်ရှိ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရဟန်းပြုပြီးသော် မကြာမီပင် ရဟန်းတရား ပွါးများအားထုတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကာ ဇောတိကမထေရ်ဟု အမည်ထင်ရှား ဖြစ်ပွါးလေတော့၏။ ဇောတိကမထေရ် အရုဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော ခဏမှာပင် တိုနန်းပြာသာဒ်-အစရှိသော စည်းစိမ်ဥသုံ အလုံးစုံသည် ပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်ကွယ်၍ သွားကြလေ၏။ ဇောတိ-ကသူဌေး၏ သတုလကာယိအမည်ရှိသော ထို သူဌေးကတော်ကိုလည်း နတ်တို့သည် ဥတ္တရကုရုကျွန်းသို့သာလျှင် တဖန်ပြန်၍ ပို့ဆောင်ကြလေကုန်၏။

တနေ့သ၌ ရဟန်းတို့သည် ဇောတိကမထေရ်ကို "ငါ့ရှင် ဇောတိက....သင့်အဖို့ရာ ထိုပြာသာဒ်ကြီး၌ဌင်း, သတုလကာယိ သူဌေးကတော်၌ဌင်း တွယ်တာ တပ်မက်မှု တဏှာ လောဘ ရှိသေးသလော"ဟု မေးကြ၍ ဇောတိကမထေရ်က "မရှိတော့ပါ ငါ့ရှင်ထို...."ဟု ဖြေကြားလေလျှင် ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား "မြတ်စွာဘုရား...ဤဇောတိကရဟန်းသည် မဟုတ်မမှန် ပြောကြား၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြေကြား ဝန်ခံပါ၏" ဟု လျှောက်ထားကြလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်

"ရဟန်းတို့.....ငါ့သားတော် ဇောတိကရဟန္တာ၏ စိတ်အစဉ် ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ထိုတုံနန်းပြာသာဒ်ညီးစိမ်နှင့် သူဌေးကတော် အပေါ်၌ တပ်မက်မှုတဏှာလောဘ မရှိကေန် စင်စစ်မှန်၏"ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာကို ဟောကြား တော်မူလေ၏—

ယောဓ တဏှံ ပဟန္ဒွာန၊ အနာဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
တဏှာဘဝပရိက္ခီဏံ၊ တမဟံ ပြူမိ ပြာဟ္မဏံ။

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတော်များ ဘိုရေစ်သားတို့....။ယော= အမှတ်မထင် အကြင်သူသည်။ ဓီ၀=ပစ္စုပ္ပန္န ဤလောက၌။ တဏှံ = ခြောက်ဌာရဝယ် မှီတွယ် ဖြစ်ပွါး တဏှာ တရားကို။ ပဟန္ဒွာန = သမုဒ္ဓေဒပဟာန်ဖြင့် ပယ်လွန် ဖြတ်တောက်၍။ အနာဂါရော = အိမ်ရာ၌ နေခြင်းကို အလျှင်းပင် အလိုမရှိတော့ပဲ။ ပရိဗ္ဗဇေ = ရဟန်းဘောင် ရောက် ထွက်မြောက်ခဲ့ပေ၏။ တဏှာဘဝပရိက္ခီဏံ = တဏှာခြောက်သင်း ဘဝသုံးခင်းတို့ အကြွင်းမဲ့ ကုန်ခန်း ပြီးသော။ တံ-တာဒိသံ = ထိုသို့ ရှုအပ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် မြတ်ကို။ အဟံ = လူသုံးပါးတို့ဆရာ ဘုရား. ငါသည်။ ပြာဟ္မဏံ = ထိုထိုပါပ မကောင်းမှုဟူသမျှကို အပယ်ပြုပြီး ပယ်စွန့်ပြီး၍ ဘုန်းမီးလုံ့ပ ပြာဟ္မဏခေါ်ဆို ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ် ဟူ၍။ ပြူမိ = ရှိုးမှမ်းနှုတ်ဖျား ဟောကြားပေ၏—

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့ သောတာ-ပတ္တိဖိုလ် အစရှိသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

ဤကား ဇောတိကသူဌေး အကြောင်းတည်း။

---

(၂) မေဏ္ဍကသူဌေးအကြောင်း
သူဌေး၏ ဒရွေးကောင်းမှု

ဤမေဏ္ဍကသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် လွန်ခဲ့ သော ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာထက်ဝယ် ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားရှင်

လက်ထက်တော်အခါ၌ (ဇောတိကသူဌေးအလောင်း) အပရာ-ဇိတသူကြွယ်၏ တူ (နှမသား) ဦးလေးနှင့်အမည်တူ အပရာ-ဇိတ-အမည်ရှိသူ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ထိုနောက် ထိုတူဖြစ်သူ အပရာ-ဇိတသူကြွယ်၏ ဦးလေးဖြစ်သူ အပရာဇိတသူကြွယ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကို စတင် ဆောက်လုပ်လေ၏။

တူဖြစ်သူ အပရာဇိတသူကြွယ်သည် ဦးလေး အပရာဇိတသူကြွယ်ထံသို့ သွားရောက်၍ "ဦးလေး····ကျွန်ုပ်တို့ တူ, ဝရိုးနှစ်ယောက် အတူတကွပင် ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ဆောက်လုပ်ကြပါကုန်စို့"ဟု ခွင့်ပန် တိုင်ပင်စကား ပြောကြား၍ ဦးလေးဖြစ်သူက "ငါသည် အခြားသူတို့နှင့် မဆက်ဆံအောင်ပြု၍ တဦးတည်းသာ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်ကို ဆောက်လုပ်ပေအုံ့"ဟု ဖြစ်ပယ်စကားပြောကြားသောအခါ၌ တူဖြစ်သူသည် "ဤနေရာ၌ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော် ဆောက်လုပ်လျှင် ဤကျောင်းရှေ့ဥပစာနေရာ၌ ညှိုခံဆင်ဝင် ခန်းမဆောင်ကိုရမှ သင့်တော်မည်" ဟု ဆင်ခြင်ကြံစည်၍ တောမှ သစ်အဆောက်အဦများကို တိုက်ဆောင်စေခဲ့ပြီးလျှင် ရှေစိခြယ်သော တိုင်တလုံး, ဌေစိခြယ်သော တိုင်တလုံး, ပတ္တမြားစိခြယ်သော တိုင်တလုံး, ရတနာခုနစ်ပါး စိခြယ်သော တိုင်တလုံး = ဤသို့ စသည်ဖြင့် ထုပ်, လျှောက်, ဒိုင်း, မြား, တုံခါးရွက်, လေသာပြူတင်း, အခြင်, ရနယ်, အမိုးအုတ်များကိုပါ အလုံးစုံတို့ကိုပင် ရွှေ, ငွေ-စသည်ခြယ်စီအပ်သည်ချည်း ပြုလုပ်စေ၍ ဂန္ဓကုဋီအုတ်ကျောင်းတော်၏ ရှေ့ဖျက်နှာစာနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ဆင်ဝင်ညှိုခံ ခန်းမဆောင်ကို ဆောက်လုပ်စေလေ၏။

ထိုခန်းမဆောင်၏ အထက်၌ တခဲနက် ရွှေနီဖလံဖြင့်ပြီးသော အမိုးအုတ်များ, သန္တာကျောက်ဖြင့်ပြီးသော အတွတ်ထုပိကာများကို တပ်ဆင်၍ ထားလေ၏၊ ဆင်ဝင်ညှိုခံခန်းမဆောင် အလယ်၌ ရတနာမလ္လာပ် (တရားမလ္လာပ်) ကို ထိုးပြီးလျှင် "ဓမ္မာသနပလ္လင်ကို ခင်းထားစေလေသည်။ ထိုဓမ္မာသနပလ္လင်၏ ပုံပန်းမှာ–အခြေ

လေးခုတို့နှင့် အပေါင် (ဘောင်) လေးခုတို့သည် တခဲနက် ရှေနီ ဖလံဖြင့် ပြီးကုန်၏ (၁)၊ ရှေဆိတ်ရုပ် လေးရုပ်တို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် ပလ္လင်အခြေလေးခုတို့၏အောက်က ခံထားစေ၏ (၂)၊ အခြားရှေဆိတ်ရုပ် နှစ်ရုပ်တို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် ခြေတင်အင်းပျဉ် = ခြေတင်ခုံ၏အောက်က ခံထားစေ၏ (၃)၊ အခြားရှေဆိတ်ရုပ် ခြောက်ရုပ်တို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် တရားမင်္ဂလာပ်ကို ဝန်းရံလျက် ထားစေလေ၏ (၄)၊ တရားဟောရာ နေရာထိုင်ကို ရှေးဦးစွာ ချည်ကြိုးငယ်တို့ဖြင့် ရက်စေပြီးနောက် အလယ်၌ ရွှေနန်းချည်ကြိုးများ ထပ်၍လိုက်စေပြီးလျှင် အထက်၌ပုလဲကြိုးများဖြင့် ထပ်၍ ရက်စေလေသည် (၅)၊ ထိုမဟာသနပလ္လင်၏ နောက်ခံမှိုရာ တံကဲပျဉ်မှာ စန္ဒကူးနံ့သာသားဖြင့် ပြီးလေသည်။ (၆)။

ဤသို့ ဆင်ဝင်ညှိုခံ ခန်းမဆောင်ကို ဆောက်လုပ်ပြီးပြေလတ်၍ ဆင်ဝင်ခန်းမဆောင် ရေစက်ချပွဲ ကျင်းပဆင်ယင်လတ်သည်ရှိသော် ရဟန်းတော်ပေါင်း (၆၈၀၀၀၀၀) ခြောက်သန်း ရှစ်သိန်းတို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပင့်ဖိတ်၍ လေးလတ္တိပတ်လုံး အလှူဒါနကို နေ့စဉ်ရက်ဆက် ပေးလှူပြီး နောက်ဆုံးနေ့၌ တိစီဝရိုက်=သင်္ကန်းသုံးထည်စီ လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေသည်။ ထိုအလှူပွဲ၌ အင်ယန်ဆုံး သံဃာ (သင်္ဃနော) အား လှူဒါန်းသော သင်္ကန်းသည်ပင် အဖိုး တသိန်း (သိဟိုဠ်မှ အလို အဖိုးတထောင်) ထိုက်တန်လေသည်။

ဗာရာဏသီ သူဌေးကြီးတဝ

ဤသို့လျှင် မေလ္လာကသူဌေးအလောင်း သူတော်ကောင်းသည် ဝိပဿီမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါ၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခဲ့၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်,လူ့ပြည်တို့၌ ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ရလျက် ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာသို့ ရောက်သောအခါ ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် မဟာဘောဝသူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်သော အခါ ဗာရာဏသီသူဌေးကြီး ဖြစ်၍လာလေ၏။ ထိုမဟာဘောဝသူဌေးကြီးသည် တနေ့သ၌ မင်းကို ခစားရန် သွားလေသော်

ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကို မြင်၍ "ဆရာ....အသို့နည်း(=ဘယ့်နယ်လဲ) နက္ခတ်,အချိန်မုဟုတ်များကိုစုံစမ်းဆင်ခြင်မိကြပါကုန်၏လော"ဟု မေး၍ ပုရောဟိတ်ဆရာကြီးက "အိမ်း....စုံစမ်းရှုကြည့် ဆင်ခြင်မိပါ၏၊ ဆရာတို့မှာ နက္ခတ်, အချိန်မုဟုတ်များကို စုံစမ်း ရှုကြည့်ခြင်းမှတပါး အခြားအမှု အဘယ်မှာ ရှိအုံ့နည်း"ဟု ပြောဆိုလေလျှင် သူဌေးကြီးသည် ဆက်၍ "ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဇနပုဒ်တိုက်နယ်၌ ဖြစ်မည့်အရေးကား အဘယ်သို့များ ရှိလေသနည်း"ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထိုနောက် ဆက်၍ ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(ပုရောဟိတ်) ဘေးတခု ဖြစ်ပေါ်လိမ့်မည်။

(သူဌေး) ဘယ်လို ဘေးပါလဲဆရာ...။

(ပုရောဟိတ်) ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး ဖြစ်လိမ့်မည် သူဌေး....။

(သူဌေး) ဘယ့် အချိန်လောက်မှာ ဖြစ်ပါမည်နည်း ဆရာ—။

(ပုရောဟိတ်) ဤအချိန်မှနောက် သုံးနှစ် လွန်မြောက်သောအခါ၌ ဖြစ်လိမ့်မည် သူဌေး....။

ထိုစကားကို ကြားသိရ၍ မဟာဘောဂသူဌေးကြီးသည် လယ်ထွန်ခြင်းအလုပ်ကို တိုးချဲ့၍ များစွာလုပ်စေကာ အိမ်မှာရှိသော ဥစ္စာဖြင့်လည်း စပါးကိုသာ ဝယ်ယူ၍ စပါးကျီ အလုံးပေါင်း (၁၂၅၀)တထောင့်နှစ်ရာ့ငါးဆယ်တို့ကို ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် အလုံးစုံသော စပါးကျီတို့ကို ကောက်စပါးအပြည့် ထည့်သွင်းသိုလှောင်၍ ထားလေ၏။ စပါးကျီတို့၌ ထည့်သွင်းသိုလှောင်၍ ပိုလျှံသောစပါးတို့ကို အိုးစရည်း (=အိုးတုတ်ကြီး) များ အပြည့် ထည့်သွင်း သိုလှောင်၍ တဖန် ပိုလျှံသောစပါးတို့ကို မြေ၌ တွင်းတူး၍ မြှုပ်သိမ်းစေပြီးလျှင် ထိုမှ ပိုလျှံသောစပါးတို့ကိုမူ မြေညှက်နှင့် နယ်၍ အိမ်နံရံ(=ဘီတို့) တို့ကို လိမ်းကျံစေလေ၏။ (နည်းယူ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှ၏)။

မဟာဘောဝသူဌေးကြီးသည် နောက်တချိန် (ပုရောဟိတ်ဆရာကြီး ပြောသည့်အခါ)၌ ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းဘေး (=ဒုဿိုက္ခဘေး) ဆိုက်ရောက်လတ်သော် မိမိ သိမ်းဆည်းသိုလှောင်ထားသည့် စပါးများကို နွေရည်ရက်များ စားသုံးလျက် စပါးကျီများ, အိုးစရည်းကြီးများ၌ သိုလှောင်ထားသည့် စပါးကုန်လတ်သည်ရှိသော် အခြံအရံ အစေအပါးလူများကိုခေါ်စေ၍ "အမောင်တို့...သွားကြဦးလော့၊ တောင်ခြေသို့ ဝင်ကြကာ ဖြစ်သလို အသက်မွေး ထိန်းကျောင်းကြလျက် ဆန်ရေစပါး ပေါများ ဝပြောသောအခါ ငါ၏အထံသို့ လာလိုသူများ ပြန်၍ လာကြကုန်လော့၊ မလာလိုသူများသည် ထိုထို မိမိတို့ နှစ်သက်ရာ အရပ်၌ပင် အသက်ရှင် နေထိုင်ကြလော့" ဟု ခွင့်လွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုလူများသည် ငိုကြွေး မြည်တမ်းကြကာ မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင် စီးကျကုန်လျက် သူဌေးကြီးကို ရှိခိုး, ကန်တော့ပြီးလျှင် ခုနှစ်ရက်ကြာ သူဌေးကြီးအထံမှာပင် နေထိုင်ကြပြီးနောက် သူဌေးကြီး ပြောဆိုသည့်အတိုင်း ပြုကြလေကုန်၏။

သူဌေးကြီး၏ အထံ၌ကား ဝေယျာဝစ္စရှက်ဆောင်မည့် ပုဏ္ဏမည်သော ကျွန်တယောက်သာ ကျန်ရစ်လေ၏။ ထိုပုဏ္ဏကျွန်နှင့် တကွ သူဌေးကတော်ကြီး, သူဌေးသား, သူဌေးချွေးမ, သူဌေးကြီးပါ အိမ်သား ၅-ယောက်သာ ရှိကြလေကုန်၏။ ထို သူဌေးကြီး အိမ်သားစု ၅-ယောက်တို့သည် မြေတွင်းတို့၌ မြှုပ်နှံထားသော စပါးများလည်း ကုန်ပြန်လေသော် နံရံလိမ်းသည့် မြေညက်ကို ခွါယူ၍ ရေစိမ်လျက် ထိုမှရသော စပါးဖြင့် မျှတကြလေကုန်၏။ ထိုနောက် သူဌေးကတော်ကြီးသည် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း (=ဒုဿိုက္ခ) ဘေး တိုးတက် လွှမ်းမိုး ပြင်းထန်လာလေသော် နံရံမြေညက်များ ကုန်လုနီးပါးဖြစ်လေလျှင် နံရံခြေတို့၌ကျန်နေသော မြေညက်ကို ခွါယူ, ရေစိမ်၍ တခွက်မျှလောက်သော ကောက်စပါးကို ရရှိ,ဆန်ဖွပ်လေလျှင် ဆန်တစလယ် ရရှိ၍ "ဒုဿိုက္ခဘေး ရောက်သောအခါ ခိုးသူတို့သည် အလွန် များကုန်၏"ဟု လူဆိုး

သူခိုးရန်မှကြောက်သဖြင့် ထိုဆန်တစလယ်ကို လိုရမယ်ရ အိုးငယ်တလုံးခွ ထည့်သွင်း, ဝိတ်ဖုံးကာ မြေခွ မြှုပ်၍ထားလေ၏။

ထိုနောက် တနေ့သခွ သူဌေးကြီးသည် မင်းကို ခစားရာမှ ပြန်လာ၍ သူဌေးကတော်ကြီးကို "ရှင်မ....ငါ အလွန်ဆာလောင်လှ၏၊ တစုံတရာ စားဖွယ်ရာများ ရှိသလော"ဟု မေးလေ၏။ သူဌေးကတော်ကြီးသည် ရှိသည်ကို "မရှိ"ဟု မပြောဆိုပဲ သူဌေးကြီးနှင့် အပြန်အလှန်ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သူဌေးကတော်) အရှင်....ဆန်တစလယ်တော့ ရှိပါ၏။

(သူဌေး) ထိုဆန်တစလယ်သည် ယခု အဘယ်မှာနည်း။

(ကတော်) သူခိုးဘေးမှ ကြောက်သဖြင့် ကျွန်တော်မသည် မြေခွ မြှုပ်၍ထားအပ်ပါသည်။

(သူဌေး) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုဆန်တစလယ်ကို တူးဖော်ထုတ်ယူ၍ တစုံတရာ ချက်စမ်းပါလော့။

(ကတော်) အရှင်....ကျွန်တော်မသည် အကယ်၍ ထိုဆန်တစလယ်ကို ယာဂုကျိုရပါလျှင် နှစ်ကြိမ်စာ (=၂-ထပ်စာ) ရနိုင်ပါသည်၊ အကယ်၍ ထမင်းချက်ရပါလျှင် တကြိမ်စာ (=၁-ထပ်စာ)သာ ရနိုင်ပါသည်။ ယာဂုနှင့် ထမင်း ဤနှစ်မျိုးတွင် အဘယ်ကို ကျိုရ, ချက်ရ ပါမည်နည်း = ယာဂု ကျိုရမည်လော, ထမင်းချက်ရမည်လော အရှင်....။

(သူဌေး) ရှင်မ....ငါတို့အဖို့ရာ အခြားအထောက်အပံ့ မရှိချေ။ ထမင်းကိုသာ ဝစ္စာစား၍ သေကြကုန်စို့၊ ထမင်းကိုသာ ချက်လော့။

သူဌေးကတော်ကြီးသည် သူဌေးကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း ထမင်းချက်ပြီးလျှင် ၅-ပုံ ၅-စုဖြိုး၍ သူဌေးကြီး၏ အပုံအစုကို ခွဲထည့်ပြီးလျှင် သူဌေးကြီး၏ရှေ့ခွ အသင့်ချထားလေ၏။ ထိုခဏခွ ဂန္ဓမာ-

ဒနတောင်ဝယ် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် သမာပတ်မှ ထတော်မူစ ဖြစ်၏။

(အထူးအားဖြင့်— သမာပတ် ဝင်စားနေချိန်အတွင်းဌ သမာပတ်အစွမ်းကြောင့် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းသည် မနှိပ်စက်နိုင်၊ သမာပတ်မှ ထတော်မူကြသော အရှင်မြတ်တို့အဖို့ရာကား ဆာလောင် မွတ်သိပ်ခြင်းသည် အားရှိသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းရေလွှာကို လောင်မြိုက်သကဲ့သို့ ပြင်းစွာ ဖြစ်ရှိလေသည်၊ ထို့ကြောင့် သမာပတ်မှ ထတော်မူသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့သည် ဆွမ်းရနိုင်မည့်အရပ်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်၍ ထိုအရပ်သို့ ကြွတော်မူကြမြဲ ဓမ္မတာ ဖြစ်သည်။ အထူးအားဖြင့် ထို သမာပတ်မှ ထသောနေ့ဌ ထိုအရှင်မြတ်တို့အား အလှူဒါန တခုခုကို ပေးလှူကြရသော သူတို့သည် စစ်သေနာပတိ ဗုဒ္ဓူး စသည်တို့တွင် တမျိုးမျိုးသော စည်းစိမ်ကို ရကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏)။

ထို့ကြောင့် ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည်လည်း ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် "ဇမ္ဗူဒီပ်တကျွန်းလုံးဌ ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း(=ဒုဿိုက္ခ)ဘေး ဖြစ်ပွါးနေလေသည်၊ မဟာဘောဝ ဗာရာဏသီသူဌေးကြီးအိမ်ဌကား လူ ၅-ယောက်စာ ဆန်တစလယ်ချက် ထမင်းသည်သာ ကျက်ပြီး အသင့်ရှိလေသည်၊ ဤသူဌေးကြီး အိမ်သားစုတို့သည် သဒ္ဓါတရား ရှိကြကုန်၏လော, ငါ့အား ချီးမြှောက်(=လှူဒါန်း)မှုကို ပြုခြင်း ငါ စွမ်းနိုင်ကြပါကုန်၏လော"ဟု ကြံစည်တော်မူသည်တွင် ထိုသူ ၅-ဦးလုံးတို့၏ သဒ္ဓါတရား ရှိကြသောအဖြစ်, ချီးမြှောက်=လှူဒါန်းမှုကို ပြုစွမ်းနိုင်ကြသောအဖြစ်ကို မြင်တော်မူ၍ သဝိတ်, သက်နှုန်းကို ယူဆောင်ကာ သူဌေးကြီး၏ရှေ့ဌ တံခါးဝယ် ဓိမ်ကိုယ်ကို ရပ်တည်လျက်သား ထင်ရှားပြတော်မူလေ၏။

သူဌေးကြီးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို မြင်လေလျှင် သဒ္ဓါကြည်ညိုစိတ် တဖိတ်ဖိတ်ဖြစ်ရှိလျက် "ငါသည် ရှေးကလည်း အလှူဒါနကို မလှူခဲ့သောကြောင့် ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿိုက္ခဘေးကို ရင်ဆိုင် တွေ့နေရသည်၊ ဤယခု ငါ့အတွက် ထမင်းသည် (ငါ စားသုံးလိုက်ပါက) ငါ့ကို တရက်မျှသာ စောင့်ရှောက်နိုင်လေရာ၏၊ အရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းအပ်

ပါမူကား ကမ္ဘာ ကုဋေပေါင်းများစွာတို့၌ ငါ၏ စီးပွါးချမ်းသာ ကို ရှက်ဆောင်နိုင်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်"ဟု ကြံစည်၍ ထိုထမင်း ခွက်ကို ဖယ်ရှားစေပြီးလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ထံသို့ သွားရောက်ကာ တည်ခြင်း ၅-မျိုးဖြင့် ရှိခိုးပြီးနောက် အိမ်အတွင်းသို့ ပင့်သွင်းခဲ့၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် နေရာ၌ ထိုင်နေမိလတ်သော် ခြေတို့ကို ဆေးကြော ပွတ်သုတ်ပေးပြီးလျှင် ရှေ့အခြေတစ်သောအင်းပျဉ်(=ထိုင်ခုံ) ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကိုထား၍ ထမင်းခွက်ကို ယူဆောင်ခဲ့ကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်၏ သပိတ်၌ လောင်းလှူလေ၏။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် (တဝက်လောင်းလှူပြီး၍) ခွက်ထဲ၌ ထမင်းတဝက်သာ ကျန်ရှိလတ်သော် လက်ဖြင့် သပိတ်ကို ဝိတ်တော်မူလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ သူဌေးကြီးသည် ပစ္စေက-ဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို "အရှင်ဘုရား....ဆန်တစလယ်ဖြင့် လူ ၅-ဦး အတွက် ချက်အပ်သောထမင်းမှ ဤထမင်းသည် တဦးစာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤထမင်းကို နှစ်ပုံပြုခြင်းငါ မစွမ်းနိုင်ပါ=နှစ်ယောက်စာ ခွဲဝေ၍ မဖြစ်နိုင်တော့ပါ၊ တပည့်တော်အား ဤပစ္စုပ္ပန်လောက အတွက်သာ ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မမူကြပါလင့်၊ (တမလွန်လောကအတွက်ပါ ချီးမြှောက်တော်မူကြပါ)၊ တပည့်တော်သည် အကြင်းအကျန်မထားရှိပဲ လှူလိုပါသည်" ဟု လျှောက်ထား၍ အလုံးစုံကိုပင် လောင်းလှူပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် နောက်ထပ်တဖန် ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနဝယ် ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဿီကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏၊ ဤနေ့မှအစပြု၍ ဇမ္ဗူဒီပာကျန်းမာ်နေ့သူ လူအားလုံးတို့အား မျိုးရိုကွာထမင်းကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့်ကိုယ် ဖြစ်ရပါလို၏၊ မိမိလက်ဖြင့် အလုပ်လုပ်၍ အသက်မွေးမှုကို မပြုရပါလို၊ စပါးကျီပေါင်း (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာငါးဆယ်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်းစေပြီးလျှင် ဦးခေါင်းဆေးလျှော်၍ ထိုစပါးကျီတို့၏ တံခါးဝ၌ ထိုင်နေလျက် အထက်ကောင်းကင်သို့ မော်၍ ကြည့်လိုက်သော ခဏ၌ပင် သလေးနီစပါးမိုးအယဉ်တို့

သည် ဖြိုးဖြိုးကျွလာကာ တပည့်တော်၏ ကျိုအားလုံးတို့ကို ပြည့်ပါစေကုန်သတည်း။ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ,တုံ့ဌာနဒ် ဤယခုသူဌေးကတော်သည်ပင် ဇနီး, ဤယခုသားသည်ပင် သား, ဤယခုချွေးမသည်ပင် ချွေးမ, ဤယခုကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ၅-ချက်ကို ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

အိမ်သားစုအားလုံး၏ ထူးကဲသောဇနတနာ

သူဌေးကတော်ကြီးသည်လည်း "ငါ၏အရှင် သူဌေးကြီးကို ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿီကွဘေးက နှိပ်စက်အပ်နေပါလျက် ငါသည်(တကိုယ်ကောင်း)စားသုံးရန် ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မတတ်နိုင်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်၍ ဖိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ယခုအခါ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ တုံ့ဌာနဒ် ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿီကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်လိုပါ၏၊ တပည့်တော်၏အဖို့ရာ ထမင်းခွက်ကို ရွှေကထား၍ ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်းဌ် နေသူ လူအားလုံးတို့အား ထမင်းအစာ ပေးရပါသော်လည်း တပည့်တော်မ ထိုင်ရာမှ မထမချင်း ယူတိုင်း, ယူတိုင်းသော နေရာသည် ပြည့်မြဲပြည့်ပါစေသတည်း၊ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ တုံ့ဌာနဒ် ဤသူဌေးကြီးသည်ပင် တပည့်တော်မ၏ အိမ်ရှင်သခင်, ဤသားသည်ပင် တပည့်တော်မ၏သား, ဤချွေးမသည်ပင် တပည့်တော်မ၏ချွေးမ, ဤကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်မ၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

သူဌေးကြီး၏ သားသည်လည်း မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤနေ့မှစ၍ ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း=ဒုဿီကွဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်လိုပါ၏၊ တပည့်တော်၏အဖို့ရာ အသပြာတထောင်အိတ်ကို စွဲကိုင်၍ ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်းဌ် နေသူ လူအားလုံးတို့အဘွား အသပြာကို ပေးရပါသော်လည်း ဤထောင်ဝင်အိတ်

သည် ပြည့်မြဲပြည့်ပါစေသတည်း၊ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ တုံ့ဌာနခ္ခ ဤမိဘနှစ်ပါးတို့သည်ပင် အမိအဘတို့ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း၊ ဤဇနီးသည်ပင် တပည့်တော်၏ ဇနီး, ဤကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်း ပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

သူဌေးကြီး၏ ချွေးမသည်လည်း မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤနေ့မှစ၍ ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဋ္ဌိကွဲဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏၊ တပည့်တော်မ၏အဖိုရာ စပါး တတောင်းကို ရွှေကထားရ၍ ဓမ္မုဒိပ်ကျန်းခ္ခနေသူ လူအားလုံး တို့အား မျိုးရိုက္ခာထမင်းကို ပေးရပါသော်လည်း ကုန်ခန်းသော အဖြစ် မထင်ပါစေသတည်း၊ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနခ္ခ ဤယောကျ္ကမတို့သည်သာ တပည့်တော်မ၏ ယောကျ္ကမများ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း၊ ဤ သူဌေးသားသည်ပင် တပည့်တော်မ၏ အိမ်ရှင်သခင် သူဌေးသား,ဤကျွန်သည်ပင် တပည့်တော်မ၏ကျွန် ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

ကျွန်ဖြစ်သူ မောင်ပုဏ္ဏသည်လည်း မိမိ၏ဝေစုကို ပစ္စေကမုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းပြီးလျှင် "အရှင်ဘုရား....ဤနေ့မှစ၍ ဤကဲ့သို့သော ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း = ဒုဋ္ဌိကွဲဘေးကို မတွေ့မမြင်ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏၊ အလုံးစုံသော ဤအရှင်သခင်တို့သည်ပင် ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနခ္ခ အကျွန်ုပ်၏ အရှင်သခင်များ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း၊ တပည့်တော်၏အဖိုရာ တကြိမ်ထွန်လိုက်လျှင်ပင် ဝဲဘက်မှ ထွန်ရေးသုံးကြောင်း, ယာဘက်မှ ထွန်ရေးသုံးကြောင်း, အလယ်မှ ထွန်ရေးတကြောင်း = ဤသို့အားဖြင့် တအမှတ(လေးတင်း)မျိုးကြိုးရိုင်းလောက်သည့် ထွန်ရေး ခုနစ်ကြောင်း ခုနစ်ကြောင်းတို့ ခရီးရောက်ကြပါစေသတည်း" ဟု ဆုတောင်းပတ္ထနာမှ ပြုလေ၏။

(ပုဏ္ဏသည် ထိုနေ့၌ သေနာပတိရာထူးကို ဆုတောင်းလျှင် ရနိုင်သော်လည်း အရှင်တို့၌ ချစ်ခင်လှသောကြောင့် ဤ အရှင်သခင်တို့

သည်ပင် ဖြစ်လေရာရာ သံသရာဘဝ ဘုံဌာနခွဲ အကျွန်ုပ်၏ အရှင်သခင်များ ဖြစ်ကြပါစေသတည်း-ဟု မိမိအဖို့ ကျွန်ဖြစ်ရန်ကိုသာ ဆုတောင်းမိလေ၏)။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ထိုသူအားလုံးတို့၏ စကားဆုံးသောအခါ၌ "ဧဝံ ဟောတု = ဤသို့ (သင်တို့ ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း) ဖြစ်ပါစေသတည်း"ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင်—

ဣဒ္ဓိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။

တုယှံ = သင်၏။ ဣဒ္ဓိတံ = အလိုရှိအပ်သမျှသည်။ ပတ္ထိတံ = တောင့်တအပ်သမျှသည်။ ခိပ္ပမေဝ = လျင်စွာသာလျှင်။ သမိဇ္ဈတု = ပြည့်စုံစေသတည်း။ သဗ္ဗေ = ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ကပ္ပါ = အကြံအစည်တို့သည်။ ပန္နရသော စန္ဒော ယထာ = တဆယ့်ငါးရက် ရှိန်းစက်ပေါ်ထွန်း လပြည့်ဝန်းကဲ့သို့။ ပူရေန္တု = ပြည့်စေကုန်သတည်း။

ဣဒ္ဓိတံ ပတ္ထိတံ တုယှံ၊ သဗ္ဗမေဝ သမိဇ္ဈတု။
သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ မဏိဇောတိရသော ယထာ။

တုယှံ = သင်၏။ ဣဒ္ဓိတံ = အလိုရှိအပ်သော။ ပတ္ထိတံ = တောင့်တအပ်သော။ သဗ္ဗမေဝ = အလုံးစုံသည်ပင်။ သမိဇ္ဈတု = ပြည့်စုံစေသတည်း။ သဗ္ဗေ = ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ကပ္ပါ = အကြံအစည်တို့သည်။ ဇောတိရသော မဏိ ယထာ = ဇောတိရသ်ပတ္တမြားကဲ့သို့။ ပူရေန္တု = ပြည့်စေကုန်သတည်း—

ဤပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆုပေးသော ဂါထာကိုဖြင့် အနုမောဒနာပြုပြီးလျှင် "ငါသည် ဤသူတို့၏ စိတ်ကို တိုးတက် ကြည်ညိုစေမှ သင့်တော်မည်"ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူ၍ "ဂန္ဓမာဒန တောင်သို့ တိုင်အောင် ဤသူများသည် ငါ့ကို မြင်ကြစေကုန်သတည်း"ဟု အဓิษฐานတော်မူ၍ ကြွသွားလေ၏။ ထိုသူဌေးကြီးအိမ်သားစု ၅-ဦး

ကျိုသည်လည်း ကြည့်လျက်သာ ရပ်တည်နေကြလေကုန်၏။ ပစ္စေ-ကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ ရောက်လေလျှင် ထို ဆွမ်းကို အဖော် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် ငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ခွဲဝေ သုံးဆောင်ဧဘာ်မူလေ၏၊ ထို ၅-ယောက်စာ ဆွမ်းသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ငါးရာလုံးတို့အား လောက်လောက်ငင ရှိလေ၏၊ သူဌေးကြီးအိမ်သားစု ၅-ဦးတို့ သည်လည်း ကြည့်ရှု ကြည်ညိုကြလျက်သာလျှင် ရပ်တည်နေကြ လေကုန်၏။

ဇွေချင်းပင် ဧကာင်းကျိုးပေးခြင်း

အထူးအားဖြင့် နေမွန်းတည့်ချိန် လွန်သောအခါ သူဌေး ကတော်ကြီးသည် ထမင်းအိုးကို ဆေးကြော,ဖုံးပိတ်၍ လားလိုက် လေ၏။ သူဌေးကြီးသည်လည်း ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း အပြင်း နှိပ်စက်အပ်ရကား လျှောင်း၍ အိပ်ပျော်သွားလေ၏၊ သူဌေး ကြီးသည် ညနေချမ်းအချိန်၌ နိုးလတ်၍ သူဌေးကတော်ကြီးကို "ရှင်မ...ငါသည် အလွန်ဆာလောင်လှပါ၏။ ထမင်းအိုးအပြင်၌ ထမင်းချိုး,ထမင်းလုံး အကပ်အသပ်ကလေးများ ရှိသေးသလော (ကြည့်ပါဦးလော)"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ သူဌေးကတော်ကြီးသည် အိုးကို ပြောင်စင်အောင်ဆေး၍ မိမိထားအပ်သော အဖြစ်ကို သိပါလျက်လည်း "မရှိပါ"ဟု၍ မပြောဆိုပဲ "ထမင်းအိုးကို ဖွင့် ကြည့်ပြီးမှ ငါပြောကေဒ့မည်"ဟု ကြံစည်ကာ ထ၍ ထမင်းအိုး အနီးသို့ သွားပြီးလျှင် ထမင်းအိုးကို ဖွင့်၍ ကြည့်လေ၏။

ထိုခဏ၌ပင်လျှင် မုလေးပန်းငုံ(မြတ်လေးပန်းဖူး)နှင့်တူသော အဆင်းရှိသည့် ထမင်းဖြင့်ပြည့်၍နေသော ထမင်းအိုးသည် အဖုံး (စလောင်းဖုံး)ကို ကြွအောင် မ-ချီ၍ တည်ရှိနေလေ၏။ သူဌေး ကတော်ကြီးသည် ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်လျှင် ဝိတိဖြင့် နှံသော ကိုယ်ရှိလျက်(=တကိုယ်လုံး ဝိတိဖုံးလျက်)သူဌေးကြီးကို "အရှင်... ထပါလော၊ ကျွန်တော်မသည် ထမင်းအိုးကို ပြောင်စင်အောင် ဆေးပြီးမှ အုပ်၍ထားခဲ့ပါသည်၊ ထိုထမင်းအိုးသည်ကား ယခု

အခါ မုလေးပန်းငုံ = မြတ်လေးပန်းဖူးနှင့်တူသောအဆင်းရှိသည့် ထမင်းဖြင့် ပြည့်နေပါပြီ၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့မည်သည့် ပြုသင့်ပြုထိုက်သောသဘော ရှိပါပေကုန်စွဘ၊အလှူဒါနမည်သည့် ပြုသင့်ပြုထိုက်သောသဘော ရှိပါပေစွဘ၊ အရှင်...ထလော့,ချမ်းသာစွာ စားသုံးပါလော့”ဟု ပြောဆိုလေ၏။

သူဌေးကတော်ကြီးသည် ရှေးဦးစွာ အဘနှင့် သားတို့အား ထမင်းကို ပေးကမ်းကျွေးမွေးလေသည်၊ ထိုအဘနှင့်သားတို့ စားပြီး၍ ထသွားကြတော့မှ ချွေးမနှင့်အတူတကွထိုင်၍ မိမိပါ စားပြီးလျှင် ကျွန်ဖြစ်သူ မောင်ပုဏ္ဏားအား ထမင်းကို ပေးလေ၏၊ ယူတိုင်း,ယူတိုင်းသောနေရာသည် မကုန်နိုင်ပဲ ရှိလေ၏၊ယောက်မ ဖြင့် ပဌမအကြိမ် ခူးခပ်ယူသောနေရာသာလျှင် ထင်ရ၏။ ထိုနေ့မှာပင် စပါးကျီ,အိုးစရည်း စသည်တို့သည် ရှေးက စပါးဖြင့် ပြည့်မြဲသောအတိုင်းပင် တဖန် ပြည့်၍နေကြလေကုန်၏။ သူဌေးကြီးသည် “မဟာဘောဂသူဌေးကြီး၏ အိမ်၌ ရိက္ခာထမင်း ပြည့်တင်းစွာ ဖြစ်လျက်ရှိသည်၊ မျိုးရိက္ခာထမင်းကို ရယူလိုသူတို့သည် လာရောက်၍ အလိုရှိတိုင်း ယူကြကုန်လော့”ဟု မြို့အတွင်း၌ လှည့်လည်ကြွေးကြော်စေလေ၏။ လူတို့သည် သူဌေးကြီး၏အိမ်မှ မျိုးရိက္ခာထမင်းကို အလိုရှိသမျှ ယူကြလေကုန်၏၊ ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်း၌ နေသူ လူခပ်သိမ်းတို့သည် ထိုမဟာဘောဂသူဌေးကြီးကို အမှီပြု၍ အသက်ရှင်မှုကို ရကြလေကုန်၏။

နောက်ဆုံးဘဝ မေဏ္ဍကသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုမဟာဘောဂသူဌေးကြီးသည် ထိုဘဝမှ စုတေလတ်သော် နတ်ပြည်၌ဖြစ်၍ နတ်ပြည်,လူ,ပြည်တို့ဝယ် ကျင်လည်ကျက်စားခဲ့ရလျက် ဤအကျွန်ုပ်တို့ ဘုရားမြတ်စွာမွှေ့ထွန်းတော်မူရာကာလဝယ် ဘဒ္ဒိယမြို့မှာ သူဌေးမျိုး၌ဖြစ်လာလေသည်။သူ၏ဇနီး သူဌေးကတော်သည်လည်း မဟာဘောဂသူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်၍ အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ထိုသူဌေး၏ သူဌေးကတော်ကြီးပင် ဖြစ်လာလေ၏။

မေဏ္ဍကသူဌေးဟု အမည်တွင်ခြင်း

ထိုသူဌေးကြီး၏ အိမ်နောက်ပိုင်း ရှစ်မင်းပယ်မျှ ကျယ်ဝန်းသော မြေအရပ်၌ ဝိပဿီမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ရွှေဆိတ်ရုပ်ပြိုလုပ်ကာ ပူဇော်ခဲ့သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်၏ အဟုန်ကြောင့် ဆင်,မြင်း,ဥသဘ ပမာဏရှိသော ရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးများသည် မြေကိုဖောက်ခွဲ၍ ကျောက်ကုန်းချင်းတိုက်ခတ် ထိစပ်ကာ ဖြစ်ပေါ်၍လာလေကုန်၏။ ထိုရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးတို့၏ ခံတွင်းများ၌ အဆင်း ၅-မျိုးရှိသည့် ချည်ဂေါ်လိလုံးများ အသင့်တည့် အပ်ပြီးသား ဖြစ်၍နေကုန်၏။ ထောပတ်,ဆီ,ပျား,တင်လဲ-စသည်တို့ကိုဖြစ်စေ၊ အဝတ်အထည်,ရွှေ,ငွေ-စသည်တို့ကိုဖြစ်စေ အလိုရှိလတ်လျှင် ထိုရွှေဆိတ်ရုပ်တို့၏ ခံတွင်းမှ ချည်ဂေါ်လိလုံးများကို ဖယ်ရှားပစ်ကြရကုန်၏။ ရွှေဆိတ်ရုပ်တရုပ်တည်း၏ ခံတွင်းမှပင် ဇမ္ဗူဒီပ ကျွန်းခွဲနေသူ လူအားလုံးတို့အတွက် လောက်ငအောင် ထောပတ်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ, အဝတ်အထည်, ရွှေ, ငွေ-တို့ ထွက်၍လာကုန်၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ သူဌေးကြီး၏အမည်သည် "မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး"ဟု၍ ထင်ရှားကျော်ကြားလာလေ၏။ (မေဏ္ဍက = ရွှေဆိတ်ရုပ်ရှင်သူဌေးဟု ဆိုလိုသည်)။

ထို သူဌေးကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့၏ ရှေးဘဝက သားသည်ပင် ယခုဘဝ၌လည်း သားဖြစ်၍လာလေ၏ (ထိုသားမှာ ဝိသာခါ၏ ဖခင် ဓနဥယသူဌေး ဖြစ်သည်)။ ရှေးဘဝက ချွေးမသည်ပင် ယခုဘဝ၌လည်း ချွေးမဖြစ်လာလေ၏။ ရှေးဘဝကကျွန်သည်ပင် ယခုဘဝ၌လည်း ကျွန်ဖြစ်၍လာလေ၏။ (မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ သူဌေးကတော်ကြီးကား စန္ဒပဒုမာ-အမည်ရှိသည်၊ ချွေးမဖြစ်သူ ဓနဥယသူဌေးကတော်ကား သုမနဒေဝီ-အမည်ရှိသည်၊ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး၏ကျွန်ကား ပုဏ္ဏ-အမည်ရှိသည်)။

(ဤ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး, သူဌေးကတော်ကြီး, သား-ဓနဥယသူဌေး, ချွေးမ သုမနဒေဝီ,ကျွန်ယုံတော် မောင်ပုဏ္ဏတို့၏ အာနုဘော်အကြောင်းနှင့်တကွ မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး သောတာပန်အရိယာ ဖြစ်သည့်တိုင် ဗုဒ္ဓာဝင်သော အကြောင်းအရာများကို ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ

အောက်ဥပါသိကာစရိတအခန်း ဝိသာခါအကြောင်း စာမျက်နှာ ၂၄၅-မှ ၅၅ ပြန်လည်ကြည့်ရှု သုံးသပ်ကုန်လတ်)။

အထူးအားဖြင့် မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ တရားတော်ကို နာရ၍ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ မိမိလာရောက်စဉ်အခါဝယ် တိတ္ထိတို့က မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးမဲ့ကို ပြောကြား၍ မိမိအားတားမြစ်ကြသည့်အကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မေဏ္ဍကသူဌေးကြီးကို "ဒါယကာသူဌေး....၌ သတ္တဝါတို့မည်သည် ကြီးစွာသော မိမိ၏ အပြစ်ကိုကား မမြင်ကြကုန်၊ သူတပါးတို့၏ အပြစ်ကိုကား မရှိသည်ကိုပင် အရှိပြုကာ ထိုထိုအရပ်၌ ဖွဲ့ဖျင်းကဲ့သို့ လှေ့လွှင့်ပြောကြားတတ်ကုန်၏" ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ၌ဆိုလတ္တံ့သော တရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏—

သုဒသံ ဝဇ္ဇမညေသံ၊ အတ္တနော ပန ဒုဒ္ဒသံ။
ပရေသံ ဟိ သော ဝဇ္ဇာနိ၊ ဩပုနာတိ ယထာ ဘုသံ။
အတ္တနော ပန ဆာဒေတိ၊ ကလိံ ဝ ကိတဝါ သဌော။

ဂဟပတိ = မေဏ္ဍကသည်း အိုဒါယကာ...။ ဣမေသံ သတ္တာနံ = ၌သတ္တဝါတို့သည်။ အညေသံ = သူတပါးတို့၏။ ဝဇ္ဇံ = အပြစ်ကို။ သုဒသံ = အလွယ်ဖြင့်သာ ရှုမြင်နိုင်စွာ၏။ အတ္တနော = မိမိ၏။ ဝဇ္ဇံ ပန = အပြစ်ကိုကား။ ဒုဒ္ဒသံ = အလွန်ပင်ကြီးကဲသော်လည်း မြင်ခဲလှစွာ၏။ ဟိ = မှန်၏။ သော = ထို ကိုယ့်အပြစ်ကိုကား လျစ်လျူမပြု, သူ့အပြစ်ကိုသာ ရှုလှေ့ရှိသောသူသည်။ ပရေသံ = သူတပါးတို့၏။ ဝဇ္ဇာနိ = အပြစ်တို့ကို။ ဘုသံ ယထာ = ဖွဲ့ဖျင်းကို ကဲ့သို့။ ဩပုနာတိ = လှေ့လွှင့်သောအား ပြောကြားတတ်ပေ၏။ အတ္တနော = မိမိ၏။ ဝဇ္ဇံ ပန = အပြစ်ကိုကား။ ကိတဝါ = ကောက်ကျစ်သော။ သဌော = ဝှက်မုဆိုးသည်။ (တနည်း) သဌော = ကောက်ကျစ်သောဝှက်မုဆိုးသည်။

ကိတဝါ-ကိတဝါယ = သစ်ခက် စသည်ဖြင့်။ ကလိ = မိမိကိုယ်ကို။ ဆာဒေတိ ဣဝ = ဖုံးလွှမ်းသကဲ့သို့။ ဆာဒေ-တိ = ဖုံးလွှမ်းတတ်၏—

ဤဒေသနာ ဂါထာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ် - စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ (ဓမ္မပဒ ၆ ၂၊ ၂ ၃ ၂-မှစ၍)။

ဤကား မေဏ္ဍကသူဌေး အကြောင်းဟူ၏။

---

(၃) ဇဋ္ဌိလသူဌေးအကြောင်း

ဇဋ္ဌိလ၏ ရှေးကံအကြောင်း

ဤ ဇဋ္ဌိလသူဌေးအလောင်းသည် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာခေတ်၌ ရှေပန်းထိမ်သည် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးနောက် ဝေဠုစေတီတော်ကြီး တည်ထားအပ်ဆဲဖြစ်လတ်သော် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တပါးသည် စေတီတော်တည်ရာအရပ်သို့ သွားရောက်ကြည့်ရှု၍ "အမောင်တို့... အဘယ့်ကြောင့် စေတီတော်၏ မြောက်ဘက်မှခ်သည် မတက်ပဲ ရှိနေသနည်း"ဟု မေးတော်မူလေ၏။ လူများက "ရွှေမလောက်သောကြောင့်ပါဘုရား"ဟု လျှောက်ထားကြလေသော် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်သည် "ငါသည် မြို့တွင်းသို့သွား၍ လူများကို ရွှေလှူဒါန်းရန် ဆောက်တည်စေအံ့၊ သင်တို့သည် ရိုသေသဖြင့် အလုပ်ကို လုပ်ဆောင်ကြလော့"ဟု မိန့်ဆိုအားပေးစကား ပြောကြားခဲ့၍ မြို့တွင်းသို့ဝင်ပြီးလျှင် "အမိတို့....အမောင်တို့....သင်တို့၏ စေတီတော်အတွက် မြောက်ဘက်မှခ်၌ ရွှေမလောက်ပဲ ဖြစ်နေသည်၊ ရွှေကို သိကြကုန်လော့"ဟု လူများအပေါင်းကို ဆောက်တည်စေလျက် ရွှေပန်းထိမ်သည်အိမ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။

ထိုအချိန်၌ ရွှေပန်းထိမ်သည်သည် ဇနီးဖြစ်သူနှင့် ခိုက်ရန်မှုပြုကာ ထိုင်နေဆဲဖြစ်၏။ ထိုနောက် မထေရ်သည် ရွှေပန်းထိမ်သည်ကို "ဒါယကာ....စေတီတော်ကြီးမှာ သင်တို့ တာဝန်ယူကြ

သည့် မြောက်ဘက်မှခ်အတွက် ရွှေမလောက်ပဲ ဖြစ်နေသည်၊ သို့ရကား ရွှေကို သိမှ သင့်တော်မည်"ဟု မိန့်ဆိုလေ၏။ ရှေပန်းထိမ်သည်သည် ဇနီးဖြစ်သူအား အမျက်ထွက်သဖြင့် (စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့်) "သင်၏ဘုရားကို ရေထဲပစ်ချ၍သာ သွားပေတော့"ဟု ရိုင်းပြစွာ ပြောဆိုလိုက်လေ၏။ ထိုအခါ ဇနီးဖြစ်သူသည် ရှေပန်းထိမ်သည်ကို "ရှင်သည် အလွန်ကြမ်းကြုတ်သည့် မကောင်းမှုကို ပြုအပ်မိလေပြီ၊ ကျွန်တော်မအား ရှင်အမျက်ထွက်လျှင် ကျွန်တော်မကို သာ ဆဲရေးလိုမူ ဆဲရေးသင့်၏, ရိုက်နှက်လိုမူ ရိုက်နှက်သင့်၏၊ အဘယ့်ကြောင့် အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန် ဘုရားရှင်တို့ အပေါ်၌ ရန်လိုမှု ပြုတိသနည်း"ဟု အပြစ်ပြစကား ပြောကြားလေ၏။

ရှေပန်းထိမ်သည်သည် ထိုခဏမှာပင် သံဝေဂကြီးစွာ ရ၍ "အရှင်ဘုရား.....တပည့်တော်အား သည်းခံတော်မူပါဘုရား" ဟု လျှောက်ထားတောင်းပန်လေ၏။ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်က "အမောင်....သင်က ငါ့ကို တစုံတရာ ပြစ်မှားပြောဆိုအပ်သည် မဟုတ်=ဘုရားရှင်ကိုသာ ပြစ်မှားပြောဆိုအပ်ခဲ့လေပြီ၊ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားကိုသာ ကန်တော့လော့"ဟု မိန့်တော်မူလေလျှင် ရှေပန်းထိမ်သည်သည် "အရှင်ဘုရား....အဘယ်သို့ပြု၍ ကန်တော့ရပါမည်နည်း"ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ ထိုအခါ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်သည် "ရှေပန်းအိုးသုံးလုံး ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ဓာတ်တော်တိုက် အတွင် ၌ ဌာပနာသွင်းထည့်၍ စိုသောအဝတ်,စိုသောဆံရှိလျှက် ကန်တော့လေလော့ အမောင်...."ဟု နည်းညွှန်းစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ရှေပန်းထိမ်သည်သည် "ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား...."ဟု လျှောက်ထားပြီးလျှင် ရှေပန်းများ ပြုလုပ်သည်ရှိသော် မိမိ၏ သားသုံးယောက်တို့အနက် သားကြီးကို အခေါ်ခိုင်း၍"လာလော့ ချစ်သား....ငါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရန်စကား ပြောမှားမိခဲ့လေပြီ၊ ထို့ကြောင့် ဤရှေပန်း သုံးခိုင်တို့ကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ဓာတ်တော်ဌာပနာတိုက်၌ ထည့်၍ ကန်တော့ရပေမည်၊ ချစ်သား

သည်လည်း ငါ၏အဖေ်သဟဲ ဖြစ်ပါလော့" ဟု ပြောလေ၏။ သားကြီးသည် "အဖေ့ကို ကျွန်တော်သည် ရန်စကားအပြော မခိုင်းအပ်ပါ၊ (အဖေ့အလိုအလျောက် ပြောခြင်းဖြစ်သည်)၊ ထို့ကြောင့် အဖေသာလျှင် ပြုလုပ်လေလော့" ဟု ဆို၍ ရှေပန်းခိုင်ကို ကူညီ၍ မလုပ်လိုခဲ့ချေ။ သားအလတ်ကိုခေါ်၍ ထိုအတူပင် ပြောပြန်လေ၏၊ သားလတ်သည်လည်း တို(သားကြီး) နည်းတူပင် ဆို၍ မလုပ်လိုပဲ ရှိခဲ့၏။ သားငယ်ကိုခေါ်၍ ထိုအတူ ပြောသော အခါ သားငယ်သည် "ဖခင်အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသောကိစ္စ အဝဝသည် သား၏ တာဝန်ဖြစ်၏"ဟု ပြောဆိုကာ အဘ၏ အဖေ်သဟဲဖြစ်၍ ရှေပန်းခိုင်တို့ကို ကူညီလုပ်ဆောင်၍ ပေးလေ၏။

ရှေပန်းထိမ်သည်သည် တထွာခန့်စီရှိသော ရှေသားပန်းစိုက်အိုး သုံးလုံးတို့ကို (ပန်းခိုင်ပါ) ပြီးအောင်ပြုလုပ်၍ ဓာတ်တော်ဌာပနာတိုက်၌ ထည့်သွင်းလျက် (ရဟန္တာမဟေရ်မြတ် ညွှန်ကြားအပ်သည့်အတိုင်း) စိုသောအဝတ်, စိုသောဆံ ရှိလျက် မြတ်စွာဘုရားကို တောင်းပန်ကန်တော့လေ၏။ (ဤကား ဇင်္ဂီလသူဌေး၏ ရှေးကံအကြောင်းတည်း)။

နောက်ဆုံးဘဝ ဇင်္ဂီလသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုရှေပန်းထိမ်သည်သည် ရှေးဖော်ပြရာပါ ဝစီကံဒုစရိုက်ကြောင့် ခုနစ်ကြိမ် (=ခုနစ်ဘဝ) တိုင်တိုင် ရေ၌ အမျှောခံခဲ့ရလေသည်။ ဤ နောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝ၌ကား ဗာရာဏသီသူဌေးသမီး၏သား ဖြစ်လာလေသည်။ ခဲ့ဦးအုံ–အကျွန်ုပ်တို့၏ ဘုရားမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဗာရာဏသီပြည်၌ အလွန်အဆင်းလှသည့် သူဌေးသမီးတယောက် ရှိလေသည်၊ ထိုသူဌေးသမီးကို အသက် ဆယ့်ငါးနှစ်, ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိသော အခါ မိဘတို့သည် စောင့်ရှောက်ရန်ကျွန်မတယောက်ကို ပေးအပ်၍ ဘုံခုနစ်ဆင့် (ခုနစ်ထပ်) ရှိသော ပြာသာဒ်၏ အထက်ဆုံးအထပ်ဝယ် ကျက်သရေတိုက်ခန်း၌ နေထိုင်စေကြလေသည်။

တနေ့သဘ္ဘ လေသာပြူတင်းကို ဖွင့်၍ အပြင်သို့ ကြည့်နေသော ထိုသူဌေးသမီးကို ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သွားသော ဝိဇ္ဇာဓိရ် တယောက်သည် မြင်၍ အချစ်စိတ်ပြင်းထန်စွာ လေသာပြူတင်း ပေါက်ဖြင့် ဝင်လာပြီးလျှင် သူဌေးသမီးနှင့် ချစ်တင်းမိတ်ဖွဲ့မှု ပြုလေ၏။

သူဌေးသမီးသည် ထိုဝိဇ္ဇာဓိရ်နှင့် ဆက်ဆံပေါင်းသင်းမှုကို အစွဲပြု၍ မကြာမီပင် ကိုယ်ဝန်ကို ရလေ၏။ ထိုအခါ သူဌေးသမီး ကို ကျွန်မက မြင်၍ "အမိ...ဤ အရာသည် အဘယ်နည်း = ဒါ ဘာဖြစ်တာလဲ" ဟု မေး၍ သူဌေးသမီးက "ရှိပါစေ၊ တဦး တယောက်အားမျှ မပြောကြားပါလင့်"ဟု နှုတ်ပိတ်စကား ပြော ကြားအပ်ရကား ကျွန်မသည် ကြောက်သဖြင့် ဆိတ်ဆိတ်နေရ လေ၏။ သူဌေးသမီးသည် ဆယ်လမြောက်၌ သားကို မွေးမြင်၍ အိုးသစ်တလုံးကို ယူဆောင်ခဲ့စေပြီးလျှင် ထိုအိုး၌ သူငယ်ကိုသိပ်၍ အဖုံးဖြင့်ပိတ်ကာ ထို၏အထက်၌ ပန်းဆိုင်း ပန်းကုံးများကို တင်ထားပြီးသော် "ဤအိုးကို ဦးခေါင်းဖြင့် ရွက်ယူသွားကာ ဂင်္ဂါ မြစ်ကြောင့် မျှောလိုက်လေလော့၊ 'ဤအရာကား အဘယ်နည်း (=ဘာနည်း)' ဟု တဦးဦးက မေးအပ်လျှင် 'ကျွန်တော်မ၏ သခင်မအတွက် ဗလိပူဇော်မှု' ဟု ပြောလေ"ဟု ဆိုကာ ကျွန်မကို စေခိုင်းလိုက်လေ၏။ ကျွန်မသည်လည်း သူဌေးသမီးစေခိုင်းသည့် အတိုင်း ပြုလုပ်လေ၏။

ထိုအချိန်၌ ဂင်္ဂါမြစ်၏အောက်(ရေစုန်)ဝယ် မိန်းမနှစ်ယောက် တို့သည် ရေချိုးကြယင်းက ရေဖြင့်မျှောလာသော ထိုအိုးကို မြင်ကြ၍ တယောက်က "ထိုအိုးသည် ငါ့ အိုးတည်း" ဟု ပြောလေ၏၊ တယောက်က "ထိုအိုး၏အတွင်းဝယ် ပါလာသောပစ္စည်းသည် ငါ့ပစ္စည်းတည်း" ဟု ပြောလေ၏။ ထိုသို့ပြောကြ၍ မိမိတို့အနီးသို့ ထိုအိုးရောက်လာလတ်သော် ဆယ်ယူ၍ ကုန်း၌ထားကာ ဖွင့်ကြည့် ကြလေလျှင် သူငယ်ကို တွေ့မြင်ကြ၍ တယောက်က "ငါ့အိုးဟု ပြောဆိုအပ်လေသောကြောင့် သူငယ်သည် ငါ့ဥစ္စာဖြစ်သည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ တယောက်ကလည်း "အိုးအတွင်းဝယ် ပါ့ါလာ

သောပစ္စည်းသည် ငါ့ပစ္စည်းတည်းဟု ငါပြောဆိုအပ်လေသော ကြောင့် သူငယ်သည် ငါ၏ သူငယ်ဖြစ်သည်"ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုမိန်းမ နှစ်ယောက်တို့သည် ငြင်းခုံကြလျက် တရားဆုံးဖြတ်ရာ လွတ်ရုံးသို့ သွားရောက်ကြ၍ ထိုအကြောင်းကို ပြောကြားကြလေ ကုန်၏။ တရားဆုံးဖြတ်သော အမတ်တို့ အဆုံးအဖြတ်မပေးနိုင် ကြသည်ရှိသော် မင်းထံသို့ သွားရောက်ကြလေကုန်၏။ မင်းသည် ထိုမိန်းမ နှစ်ယောက်တို့၏ စကားကို ကြားသိပြီးလျှင် ဒုတိယ မိန်းမကို "သင်သည် သူငယ်ကို ပိုင်စေ"ဟုဆင်း, ပဌမမိန်းမကို "သင်သည် အိုးကိုပိုင်စေ"ဟုဆင်း အဆုံးအဖြတ်စကား မိန့်ကြား လေ၏။

ထိုမိန်းမ နှစ်ယောက်တို့အနက် သူငယ်ကိုရသော မိန်းမသည် တား အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်၏ အလုပ်အကျွေး ရင်းနှီးသူ ဒါယိကာမ ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုမိန်းမသည်"ဤသူငယ် ကို မထေရ်၏ အထံ၌ ရှင်ပြုစေမည်" ဟု ကြံရွယ်ကာ သူငယ်ကို မွေးမြူလေ၏။ ထိုသူငယ်၏အဖိုရာ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်သော နေ့၌ ကိုယ်ဝန်အညစ်အကြေးကို ဆေးကြောဖယ်ရှားမှုမပြုရသော ကြောင့် ဆံပင်များမှာ ဆံကျစ်ပမာ ရှုပ်ထွေးလျက် တည်နေ ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူငယ်၏အမည်ကို"ဇဋ္ဌိလ"ဟူ၍ မှည့်ခေါ် ကြလေ၏။

ထိုဇဋ္ဌိလသူငယ် ခြေဖြင့် တောက်တောက် သွားနိုင်လောက် သောအခါ၌ အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်သည် ထိုအိမ်သို့ဆွမ်းခံ ကြွဝင်တော်မူလာလေ၏။ဒါယိကာမသည် မထေရ်မြတ်ကို နေရာ ထိုင်ခင်း ပေးလှူပြီးလျှင် ဆွမ်းအာဟာရကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်း လေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် ဇဋ္ဌိလ သူငယ်ကို မြင်တော်မူ၍ "ဒါယိကာမကြီး..... ဘယ့်နယ်လဲ၊ သင်သည် သူငယ်ကို ရအပ် သလော"ဟု မေးတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဒါယိကာမကြီးသည် "ရအပ်ပါသည် အရှင်ဘုရား....၊ ဤသူငယ်ကို တပည့်တော်မသည် အရှင်ဘုရားတို့အထံ၌ ရှင်ပြုစေမည်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်

မွေးမြူခဲ့ပါသည်၊ ထိုသူငယ်ကို ရှင်ပြုပေးတော်မူကြပါဘုရား”ဟု လျှောက်ထားရှိ မထေရ်မြတ်အား လှူလေ၏။

အရှင်မဟာကစ္စည်းမထေရ်သည် “ကောင်းပြီ”ဟု လက်ခံကာ ထိုသူငယ်ကို ခေါ်ဆောင်၍ သွားတော်မူယင်းပင် “ဤသူငယ်၏ အဖိုရာ လူ့စည်းစိမ်ကို ခံစံဖွယ်ရန် ကောင်းမွန်ကံ ရှိလေသလော” ဟု ဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြည့်ရှုတော် မူလတ်သော် “ဘုန်းကြီးသော သတ္တဝါတဦးဖြစ်၍ ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို ခံစားသုံးဆောင် ရလိမ့်ဦးမည်၊ ဤသူငယ်သည် ယခု ငယ်သေး၏၊ သူ၏ ဉာဏ် ပညာသည်လည်း မရင့်ကျက်သေး”ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင် သိမြင် တော်မူသောကြောင့် ထိုဇဋိလသူငယ်ကို ခေါ်ဆောင်ကာ တက္ကသိုလ်ပြည်ဝယ် ဒါယကာရင်း တယောက်၏ အိမ်သို့ ကြွရောက် တော်မူလေ၏။

ဒါယကာသည် မထေရ်ကိုရှိခိုးပြီး ရပ်တည်ယင်းကပင် သူငယ် ကိုမြင်၍ “အရှင်ဘုရား....အရှင်ဘုရားတို့သည် သူငယ်ကို ရအပ် ခဲ့ပါသလော”ဟု မေးလျှောက်လေ၏။ အရှင် မဟာကစ္စည်း မထေရ်က “အိမ်း....ရအပ်ခဲ့ပေသည် ဒါယကာ....ဤသူငယ်ကား ရှင်ရဟန်းပြုပေလိမ့်မည်၊ ယခု ငယ်သေး၏၊ သင်၏ အထံ၌ပင် နေပါစေ”ဟု အရှင် ကစ္စည်းမထေရ်က မိန့်ကြားတော်မူလေ လျှင် ဒါယကာသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရား....”ဟု လက်ခံ၍ ထိုသူငယ်ကို သားအရာ၌ ထားပြီးလျှင် ပြုစုလုပ်ကျွေး မွေးမြူ လေ၏။

ထိုဒါယကာကား ကုန်သည် ဖြစ်လေသည်၊ အထူးအားဖြင့် သူ၏အိမ်မှာ ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာ မရောင်းရသေးသည့်(=ရောင်း၍ မစွံသေးသည့်)ရောင်းကုန် ဘဏ္ဍာတို့သည် များလှစွာ၏။ ဘနေ့ သင်္ဘ ထိုကုန်သည်ဒါယကာသည် ရွာတပါးသို့ ခရီးသွားအံ့ဆဲ ဖြစ်လတ်သော် ထိုရောင်း၍ မစွံသော ကုန်ဘဏ္ဍာအားလုံးကို ဈေးဆိုင်သို့ ပို့ဆောင်၍ သူငယ်(ဇဋိလ)ကို ဆိုင်ထိုင်ခိုင်းကာ ထိုထို ရောင်းကုန်ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးများကို ပြောပြ၍ “ဤမည်,

ဤမည်သော ရောင်းကုန်ပစ္စည်းကို ဤမျှ, ဤမျှသော ဥစ္စာကို ရယူ၍ ပေးလော့"ဟု မှာထားခဲ့၍ ခရီးထွက်သွားလေ၏။

၁၂-နှစ်ကြာ ရောင်းချမစ္ဆံသောကုန်များ တရက်တည်းဖြင့် ရောင်းချ စွဲခြင်း

ထိုနေ့၌ မြို့စောင့်နတ်တို့သည် အယုတ်သဖြင့် ဝရုတ်, ဗီရာ မျှကိုပင် ဝယ်ယူလိုကြသော စျေးဝယ်များကိုသော်လည်း ထိုဇဋ္ဌိလ သူဌေး ဆိုင်ထိုင် ရောင်းနေသည့် ဆိုင်သို့ ရှေးရှုလာကြအောင် ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။ ဇဋ္ဌိလသူဌေးသည် ၁၂-နှစ်ကြာအောင် ရောင်းချမစ္ဆံ စုပုံနေသော ရောင်းကုန်များကို တရက်တည်းဖြင့်ပင် ရောင်းချလိုက်ရလေသည်။ အိမ်ရှင်စျေးသည် သူကြွယ်သည် ပြန်လာ၍ စျေးဆိုင်၌ အနည်းငယ်မျှသော ရောင်းရန် ကုန်ကိုမျှ မတွေ့ရလေလျှင် "ချစ်သား....သင်သည် အလုံးစုံသော ရောင်း ကုန်ဘဏ္ဍာများကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်လေသလော" ဟု မေး၍ ဇဋ္ဌိလသူဌေးက "ကျွန်တော် မဖျက်ဆီးပါ၊ အားလုံးရောင်းကုန် များကို အဖေတို့ ပြောဆိုမှာထားအပ်သည့် နည်းအတိုင်း ရောင်း ပြီးပါပြီ၊ ဤဒေကား ဤမည်သောကုန်ဘဏ္ဍာ၏ အဖိုးဖြစ်ပါသည်, ဤဒေကား ဤမည်သော ကုန်ဘဏ္ဍာ၏ အဖိုးဖြစ်ပါသည်"ဟု ပြောဆိုကာ စာရင်းအတိအကျ အပ်နှံလေလျှင် သူကြွယ် သည် အလွန်ကျေနပ်၍ "အဖိုးမပြတ်နိုင်အောင် ထိုက်တန်သည့် ယောက်ျားပါပေ၊ မည်သည့်နေရာ မည်သည့်အလုပ်အကိုင်မှာ မဆို ချမ်းချမ်းသာသာ အသက်ရှင်နိုင်မည့်သူ ဖြစ်သည်" ဟု ကြံစည်၍ မိမိအိမ်၌ အရွယ်သို့ရောက်ပြီး အသင့်ရှိနေသောသမီးကို ဇဋ္ဌိလလုလင်အား ပေးထိမ်းမြားပြီးလျှင် မိမိ၏ လူများကို "ဤ ဇဋ္ဌိလလုလင်အတွက် အိမ်ကြီးတဆောင် ဆောက်လုပ်ကြကုန် လော့"ဟု စေခိုင်း၍ ထိုအိမ်ကြီး ဆောက်လုပ် ပြီးပြေလတ်သော် "သားတို့....သမီးတို့....သွားကြလော့၊ သင်တို့သည် မိမိ၏အိမ်၌ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြကုန်လော့" ဟု ပြောဆိုအပ်နှင်းလေ တော့၏။

ရွှေတောင်ပိုင် ဇဋိလသူဌေးဖြစ်ခြင်း

ထိုနောက် ဇဋိလလုလင်၏အဖိုရာ အိမ်တက်မင်္ဂလာ ပြီလုပ်သောအခါ၌ ခြေတဖက် တံခါးခုံကို နင်းမိလျှင်ပင် အိမ်၏နောက်ဝိုင်း၌ မြေကို ဖောက်ထွင်း၍ အတောင် ရှစ်ဆယ်ခန့်မြင့်သော ရွှေတောင်ကြီး ပေါက်ရှိလာလေ၏။ မင်းကြီးသည် "ဇဋိလ ဆတို့သား၏အိမ်၌ မြေကို ဖောက်ထွင်း၍ ရွှေတောင်ကြီး ပေါက်သတဲ့"ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရလျှင်ပင် ထိုဇဋိလ လုလင်အထံသို့ သူဌေးထီးဖြူကို ပို့စေ၍ သူဌေးတို့ အဆောင် အယောင် အခမ်းအနားများကို ချီးမြှောက်ကာ သူဌေးကြီး ရာထူး၌ ခန့်အပ်လေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ သူသည် "ဇဋိလ သူဌေးကြီး"ဟု၍ အမည်ထင်ရှား ကျော်ကြားလာလေ၏။

ဇမ္ဗူဒီပ်တခွင် ထုတ်လည် စုံစမ်းခြင်း

ဇဋိလ သူဌေးကြီးမှာ သား သုံးယောက်တို့ ရှိကြလေသည်၊ သူဌေးကြီးသည် ထိုသားများ အရွယ်သို့ ရောက်ကြသောအခါ၌ ရဟန်းပြုရန် စိတ်ညွှတ်လာ၍ "အကယ်၍ ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူသော သူဌေးမျိုးရှိခဲ့လျှင် မင်းကြီးတို့သည် ငါ့အား ရဟန်းပြုရန် အခွင့်ပေးကြလိမ့်မည်၊ မရှိလျှင် ပေးကြလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဇမ္ဗူဒီပ်ကျွန်းဝယ် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူသော သူဌေးမျိုး=သူဌေး အိမ်များ ရှိလေသလား"ဟု စုံစမ်းဖို့ရန် ရွှေသား အုပ်ချုပ်, ရွှေသားနှင်တံ, ရွှေသားခြေနင်းတို့ကို သွန်းလုပ်စေပြီးလျှင် မိမိ၏ လူယုံများလက်၌ ပေးအပ်၍ "အမောင်တို့....သွားကြကုန်၊ ၅၂ ပစ္စည်းတို့ကို ယူဆောင်သွားကြ၍ တစုံတရာကို ကြည့်ရှုကြကုန်သတဲ့သို့ ဇမ္ဗူဒီပ်တခွင်၌ လှည့်လည်ကြပြီးလျှင် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူသော သူဌေးမျိုး ရှိ, မရှိကို သိအောင် စုံစမ်းပြီးမှ ပြန်ခဲ့ကြလော့"ဟု ပြောဆိုမှာထား စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

ထိုလူယုံတို့သည် ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြလေလျှင် ဘဒ္ဒိယမြို့သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုလူများကို မေတ္တာက သူဌေးကြီးမြင်၍ "အမောင်တို့....အဘယ်အမှု ပြုလိုကြကုန်သည်

ဖြစ်၍ လှည့်လည်ကြသနည်း”ဟု မေးလေသော် “ကျွန်တော်များ သည် ပစ္စည်းဝတ္ထုတခု ကြည့်ရှုလိုကြ၍ လှည့်လည်ကြပါသည်”ဟု ဖြေကြားကြသဖြင့် မေလ္လာကသူဌေးကြီးသည် “ဤလူများအဖို့ရာ ဤရွှေအုတ်, ရွှေနှင်တံ, ရွှေခြေနင်းတို့ကို ယူဆောင်၍ တစုံတရာ ကြည့်ရှုဖို့ရန် လှည့်လည်ဖွယ်ကိစ္စ မရှိ၊ တိုင်းနိုင်ငံကို စုံစမ်းလိုကြ၍ လှည့်လည်ကြလေသည်”ဟု သိရှိရိပ်မိကာ “အမောင်တို့....ငါတို့ အိမ်နောက်ဝိုင်းသို့ ဝင်၍ ကြည့်ရှုကြကုန်လော့”ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထိုလူများသည် မေလ္လာကသူဌေးကြီး၏ အိမ်နောက်ဝိုင်းဌ် ရှစ်မင်းပယ်မျှ ကျယ်ဝန်းသော မြေအရပ်ဝယ် ရွှေးဖော်ပြုရာပါ ဆင်, မြင်း, ဥသဘ, ပမာဏ ရှိသည့် ရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးများ ကျောက်ကုန်းချင်း သိခတ် ဆက်စပ်လျက် မြေကို ဖောက်ထွင်းကာ တက်ပေါ်နေသည်တို့ကို မြင်ကြရ၍ ထိုရွှေဆိတ်ရုပ်ကြီးများ၏ အကြားအကြားမှ လှည့်လည်ကာ ပြန်ထွက်၍ လာကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုလူများကို မေလ္လာက သူဌေးကြီးသည် “အမောင်တို့....အမောင်တို့ တွေ့မြင်ရန် လှည့်လည် ရှာကြံအပ်သော ပစ္စည်းကို တွေ့မြင်အပ်ပြီလော”ဟု မေး၍ ထိုလူများက “တွေ့မြင်ကြရပါကုန်၏ အရှင်သူဌေးကြီး....” ဟု ဆိုကြလေလျှင် “ထိုသို့ဖြစ်က အမောင်တို့သည် အလိုရှိရာသို့ သွားကြလော့”ဟု ပြောဆိုလွှတ်လိုက်လေ၏။

ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီး၏လူများသည် ဘဒ္ဒိယမြို့မှပင် မိမိတို့ သူဌေးထံ ပြန်ခဲ့ကြ၍ ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးက “အမောင်တို့....အမောင်တို့သည် ငါတို့နှင့် စည်းစိမ်တူ သူဌေးမျိုးကို တွေ့မြင်အပ်ခဲ့ပြီလော”ဟု မေးလေသော် “အရှင်သူဌေးမင်း...အရှင် သူဌေးမင်းတို့၏ စည်းစိမ်သည် ဘာရှိ၍နည်း၊ ဘဒ္ဒိယမြို့ဝယ် မေလ္လာက သူဌေးကြီး၏စည်းစိမ်သည် ၅ဝ်သို့,၅ဝ်သို့ သတောရှိ၏”ဟု စကားပလွင်ခံကာ မိမိတို့ တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် အကြောင်းဥာဏ် အလုံးစုံကို အကုန် ပြန်ကြား ပြောဆိုကြလေ၏။ ထိုစကားကိုကြား၍ ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးသည် နှစ်သက်အားရ စိတ်တိုင်းကျဖြစ်ပြီးလျှင် “သူဌေးမျိုး တမျိုးကိုကား ရအပ်ပေပြီ၊ အခြားသူဌေးမျိုးလည်း ရှိကြောင်း

ရှိဦးမည်လော”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိ၍ အဖိုးတသိန်းထိုက်သော ကမ္မလာကို ပေးအပ်ပြီးလျှင် ထိုလူယုံများကို “အမောင်တို့.... သွားကြကုန်ဦးလော့၊ အခြားသူဌေးမျိုးကိုလည်း စုံစမ်းကြကုန်ဦးလော့”ဟု ပြောဆိုမှာထား၍ လွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏။

ထိုလူများသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ သွားရောက်ကြ၍ ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ ပြာသာဒ်အိမ်မှ မနီးမဝေးဌာ ထင်းများကို စုပုံကာ မီးဖိုကြလျက် ရပ်တည်နေကြကုန်လေ၏။ လူအများက “ဤအမှုသည် အဘယ်နည်း=ဘာလုပ်နေကြသနည်း”ဟု မေးအပ်သော အခါ၌ ထိုဇဋိလသူဌေး၏ လူများသည် “ကျွန်ုပ်တို့၏ အဖိုရာ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သော ကမ္မလာ တထည်ကို ရောင်းချကြလေရာ ဝယ်ယူနိုင်မည့်သူ မရှိ ဖြစ်၍နေပါသည်၊ ယူဆောင်၍ ကျွန်ုပ်တို့မြို့အရောက် သွားကြရမည်ကလည်း လူဆိုး သူဆိုးဘေးမှ ကြောက်ကြရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကမ္မလာကို မီးရှို့၍သွားကြပါမည်”ဟု အကဲစမ်းစကား ပြောကြားကြလေ၏။

ထိုအခါ ထိုလူများကို ဇောတိကသူဌေးကြီး မြင်လတ်သော် “ဤသူတို့သည် အဘယ်အမှု ပြုကြကုန်သနည်း=ဒီလူတွေဘာလုပ်နေကြသနည်း”ဟု မေး၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရလေလျှင် ထိုလူများကို အခေါ်ခိုင်း၍ “အမောင်တို့၏ ကမ္မလာသည် အဘယ်မှု အဖိုးထိုက်သနည်း”ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထိုလူများက “အဖိုးတသိန်း ထိုက်တန်ပါသည် အရှင်သူဌေးကြီး....”ဟု ဖြေကြားအပ်လေသော် ဇောတိကသူဌေးကြီးသည် မိမိလူများကို ထိုလူများအား အသပြာတသိန်း အပေးခိုင်းပြီးနောက် “အမောင်တို့....ငါ၏ တံခါးမုခ်ကို တံမြက်လှည်း၍ အမှိုက် စွန့်သွန်သော ကျွန်မအား ဤကမ္မလာကို ပေးလိုက်ကြပါလော့”ဟု ပြောဆိုမှာကြားကာ ဇဋိလသူဌေး၏ လူများလက်ဦးပင် အပ်နှံ၍ အပ္ပိုခိုင်းလိုက်လေ၏။

ဇောတိကသူဌေးကြီး၏ ကျွန်မသည် ကမ္မလာကို ယူခဲ့၍ (ထိုလူများ မျက်မှောက်မှာပင်) ငိုကြွေးလျက် မိမိ၏အရှင်ဇောတိကသူဌေးကြီးအထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် “အရှင်သူဌေးမင်း...

အသို့နည္း=ဘယ္ခ်ာလဲ ကၽြန္ေတာ္မကို အပ္ခ်စ္ရွိလ်ွင္ ရိုက္ခ်ိန္ကိုရန္ မသင့္ဘူးေလာ (=ရိုက္ခ်ိန္သင့္ပါသည္ဟု ဆိုလို၏)၊ အဘယ့္ေၾကာင့္ ဤသို့စင္ ၾကမ္းတမ္းေသာ ကမ္ဘလာကို ကၽြန္ေတာ္မ၏ထံသို့ ပို့ေစေတာ္မူတိုသနည္း၊ ကၽြန္ေတာ္မသည္ ဘယ္လိုနည္းျဖင့္ ဤ ကမ္ဘလာ အၾကမ္းၾကြဲကို ဝတ္ရိုင္, ခ်ိုရိုင္လိမ့္ မည္နည္း(=မဝတ္ရိုင္, မခ်ိုရိုင္ပါ)"ဟု မေျမခ်ိမ္း စကားတိုင္ၾကား ေျပာဆိုလ၏။ ထိုအခါ ဇာတိကသူရဲေကၾကီးက "အမိ....ငါသည္ ဤသို့ ဝတ္ရန္, ခ်ိုရန္အတြက် သင့္ထံသို့ အပ္ခ်ိုင္း လိုက်သည္ မဟုတ္ပါ။ စင္စစ္သေဘာကား ဤကမ္ဘလာကို လိမ္ခ်ိ ၍ သင့္အိပ္ရာခ်ိုရင္းခ်ဳ ထားပ်ိဳးလ်ွင္ သင္အိပ္ခ်ိန္ေရာက္သေဘာအခါ နံ့သာရည္ျဖင့္ ေဆးေၾကာပ်ိဳးသေ သင့္ခ်ိုမ်ားကို ပ္ပတ္သုတ္ရန္ အလ်ွင္ငါ သင့္ထံသို့ ငါ အပ္ရိုလ္ခတ္လိုက်မိသည္၊ အသို့နည္း=ဘယ့္နယ္လဲ သင္သည္ ဤသို့(=ခ်ိုသုတ္မ္ကို)ပင္ ျပ်ိုလုပ္ခ်ိုင္းငါ မစ္ခ်ိမ္းနိုင္ဘူးေလာ = ခ်ိုသုတ္ရံ့ျမပင္သေ့မ သင္က မသုတ္နိုင္ ဘူးေလာ" ဟု ေျခ်ရင္းေျပာၾကားေတ့ မ ကၽြန္မသည္ စိတ္ ကၽြနပ်ကာ "ဤခ်ိုသုတ္ရန္အမ္ကိုေတ့ ျပ်ိုနိုင္ပါလိမ့္မည္"ဟု ေျပာဆိုကာ ထိုကမ္ဘလာကို ယူ၍ သြားလ၏။

ဇင္ရိုလသူရဲၾကီး၏လူယုံေတာ္မ်ားသည္လည္း ထိုအၾကြင္းကို ကိုယ္ေတ့ ျမင္ခ့ၾကၿ ၍ မိမိတို့၏ သူရဲၾကီးထံသို့ ျပန္လည္ ေရာက္ရိုၾကသည့္တ့င္ ဇင္ရိုလသူရဲၾကီးက "အေမာင္တို့.... အေမာင္တို့သည္ ငါတို့ခ့င့ စည္းစိမ္တ့ သူရဲေမ်ားကို ေတ့ျမင္ အပ်ခ့ၾပ်ၿလား"ဟု ေမးအပ်လ်ွင္ "အရ့င္သူရဲေမင္း....အရ့င္ သူရဲေမင္းဘို့၏ စည္းစိမ္သည့ ဘာရိ၍နည္း၊ ရာဇရ့ိဟ်ျပည့ဝယ် ဇာတိကသူရဲၾကီး၏ စည္းစိမ္သည့ ဤသို့,ဤသို့ သဘာ ရ့ိ၏"ဟု စကားပလ့င်ခ်ကာ ဇာတိကသူရဲၾကီး၏ ပ်ိုသာခ်ၾကီး အသရ, စည္းစိမ္ကုံလုံ ျပည့ၿ ၿ ံ့ပုံကို ေျပာၾကားပ်ိဳးလ်ွင် မိမိတို့ ကိုယ္ေတ့ ျမင္ခ့ၾကရသည့ ထိုကၽြန္မခ့င့ ကမ္ဘလာအၾကြင္းကို ျပန္ေပ်ာင္း ေပ်ာ ဆိုၾကၿ ၊ ေလကုန္၏။

ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးသည် ထိုလူယုံတော်များ၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် နှစ်သက်အားရမိုး ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် "ငါသည် ယခုအခါ ရဟန်းပြုရန် အခွင့်ကို ရပေတော့မည်"ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်၍ မင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် "အရှင်မင်းကြီး....အကျွန်ုပ်သည် ရဟန်းပြုလိုပါ၏"ဟု လျှောက်ထားလေ၏။

(ဤ၌။ ။မည်သည့်မင်းဟု အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်မဖော်ပြအပ်သော်လည်း "ဗိမ္ဗိသာရရညော ပန ဝိဇိတေ ပဋ္ဌ အမိတဘောဂါ နာမ အဟောသုံ ဒေါတိကော, ဇဋ္ဌိလော, မေဏ္ဍကော, ပုဏ္ဏကော, ကာဠ-ဝဋ္ဌိယောတိ။=အထူးအားဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ အာဏာပြန့်နှံ့ရာ နိုင်ငံတော်၌ ဒေါဟိက, ဇဋ္ဌိလ, မေဏ္ဍက, ပုဏ္ဏက, ကာဠဝဋ္ဌိယဟူ၍ အမိတဘောဂသူဌေးကြီး ၅-ဦးတို့ ရှိကြ၏"ဟု ဝိသာခါဝတ္ထု ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၂၄၃-၌ ဖော်ပြအပ်သောကြောင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးဟူ၍ မှတ်ယူရာ၏)။

မင်းကြီးကလည်း "ကောင်းပြီ သူဌေးကြီး....သင် အလိုရှိတိုင်း ရဟန်းပြုလော့"ဟု ကြည်သာစွာ ခွင့်ပြုလေ၏။ ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးသည် မိမိအိမ်သို့ ပြန်ခဲ့၍ သားသုံးယောက်တို့ကို အခေါ်ခိုင်းပြီးလျှင် ရှေအရိုးတစ်သည့် စိန်ပေါက်ချန်းကို သားအကြီး၏ လက်၌ အပ်နှင်းပေးထား၍ "ချစ်သား....အိမ်၏ နောက်ဘက်ဝယ် ရှေတောင်မှ ရှေစိုင်တခဲကို ထုတ်ဆောင် တူးယူခဲ့လော့"ဟု ဆိုမှ ကျွတ်လိုက်လေ၏။ သားအကြီးသည် စိန်ချန်းကို ယူဆောင်ကာ သွားရောက်၍ ရှေတောင်ကို တအားခေါက်လေ၏၊ ကျောက်ဖျာကြီး၌ ပေါက်အပ်သောအခါကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏။ ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးသည် သားအကြီးလက်မှ စိန်ချန်းကိုယူ၍ သားအလတ်လက်၌ အပ်နှင်းကာ ရှေးနည်းအတူ လွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏။ ထိုသားအလတ်၏အဖိုရာလည်း ရှေတောင်ကို စိန်ချန်းဖြင့် ပေါက်လေလျှင် ကျောက်ဖျာ၌ ပေါက်အပ်သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်လေ၏။

ထိုနောင်မှ စိန်ချန်းကို သားအငယ်၏ လက်၌ ပေးအပ်၍ အပေါက်လွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏၊ ထိုသားအငယ်၏အဖိုရာ စိန်ချန်း

ကို ယူသွားမ်ိ ရှေဟောင်ကို ပေါက်သည်ရှိသော် အမှန်ထောင်း ထုကာ စုပုံ၍ထားအပ်သော မြေညက်ခ် ပေါက်အပ်သောအခါ ကဲ့သို့ အလ္လာလိုက်, အစုလိုက် အလွယ်တကူ ရွေများ ထွက်၍ ကျလာလေ၏။ ထိုအခါ သားအငယ်ကို ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးသည် "လံ်ာလေ့ ချစ်သား....ဤမျှလောက်ဖြင့် တော်သင့်ပြီ"ဟု ဆို၍ သားအလတ်နှင့် သားအကြီးတို့ကို "ချစ်သားတို့....ဤရွှေတောင်သည် ချစ်သားတို့၏ ဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်လာသည်မဟုတ်၊ ငါနှင့် သင်တို့ညီငယ်၏ ဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်လာလေသည်၊ သို့ရကား ဤညီငယ်နှင့် တစိတ်တည်း တပေါင်းတည်း ဖြစ်ကြကာ သင်တို့ စာသံးကြလော့"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

(ဤ၌။ ။ရှေးဖော်ပြဆုပါ ဇဋ္ဌိလသူဌေး၏ ရှေပန်းထိမ်သည် ဘဝက ဖြစ်ရပ်ကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်ရာ၏၊ ထိုရှေပန်းထိမ်သည် ဘဝက "ဆင်၏ ဘုရားကို ရေထဲ ပစ်ချ၍သာ သွားပေတော့"ဟု ရှိုင်းပြစ်ရာ ရဟန္တာအရှင်မြတ်အား ပြောကြားခဲ့သည့် အကုသိုလ် ဝစီကံကြောင့် ခုနစ်ဘဝတို့တိုင်တိုင် မေ့ဖွားပြီးသောအခါ ရေအမျှောခံခဲ့ရရုံမျှ မက ဤယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝမှာလည်း ထိုအကုသိုလ်ဝစီကံကြောင့်ပင် ဖွားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း ရေအမျှော ခံရလေသည်။

ဤသာပမြတ်စွာဘုရား၏ ဝေတုစေတီတော်ကြီးအား ပူဇော်၍ တောင်းပန်ဝန်ချရန် ရှေပန်းမျှားပြုလုပ်သောအခါ သားအငယ်ကသာ အဖော်သဟဲဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ဤယခု ရှေတောင်ကြီးသည် ဇဋ္ဌိလ သူဌေးနှင့် သားအငယ်တို့အတွက် ဖြစ်ပေါ်လာရလေသည်)။

ဤသို့လျှင် ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးသည် သားတို့ကို ဆုံးမမှာထား ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားအထံတော်သို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းပြုပြီး နောက် ရဟန်းတရားပွါးများကြီးကုန် အားထုတ်သဖြင့် နှစ်ရက်, သုံးရက်အတွင်းမှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လေ၏ = ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်အခါဝယ် ရဟန်းငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူလတ်သည်ရှိသော် ဇဋ္ဌိလ

သူဌေးမ၏ သားသုံးယောက်တို့နေရာ အိမ်ဟင်းခါးဝယ်ကို ကြွရောက်တော်မူလေ၏။ ထိုသားသုံးယောက်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား အမှူးပြုသော ရဟန်းသံဃာအား လ-ဝက် (=၁၅-ရက်) ပတ်လုံး ဆွမ်းအလှူခံနေကို ပေးလှူကြလေကုန်၏။

ရဟန်းတို့သည် တရားခန်းမဆောင်=မွေ့သဘာဝယ် "ငါ့ရှင် ဇဋိလ....ယနေ့လည်း သင့်အဖိုရာ အလောင်ရှစ်ဆယ် မြင့်သော ရွှေတောင်ကြီးနှင့်သားသုံးယောက်အပေါ် တွယ်ဝါတပ်မက်မှု ရှိသေးသလော" ဟု အမေးစကား ဖြစ်ပွါးစေကြလေကုန်၏။ အရှင်ဇဋိလ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်က "ငါ့ရှင်တို့...ငါ့အဖိုရာ သို့ ရွှေတောင်နှင့် သားတို့၌ တပ်မက်ခြင်း, မြတ်နိုးခြင်း အလျင်း မရှိတော့" ဟု ပြောကြားလေလျှင် ရဟန်းတို့သည် "ဤဇဋိလ ထေရ်ကား မဟုတ်မမှန် ပြောကြား၍ အရဟတ္တမဂ်လိုလ်ကို ဝန်ခံ ပြော်ဆိုတိ၏" ဟု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းတို့၏ စကားကို ကြားသိတော်မူ၍ "ရဟန်းတို့...ငါ့သားတော် ဇဋိလရဟန်း၏ သန္တာန်မှာ ထိုရွှေတောင်နှင့် သားတို့၌ တပ်မက်ခြင်း, မြတ်နိုးခြင်း အလျင်းပင် မရှိတော့ချေ" ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော တရား ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ယောဓ တဏှံ ပဟန္ဒ္ဓာနု၊ အနာဝါရော ပရိမ္ဘဧ။
တဏှာဘဝပရိက္ခီဏံ၊ တမဟံ ပြူမိ. ပြာဟ္မဏံ။

(ဤဂါထာအနက်ကို အောက်ဧာတိကသူဌေးဝတ္ထုတွင် ရေးသားခဲ့ပြီ)။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ မျှားစွာသောသူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်-စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ ။ (ဓမ္မပဒ ၄ ၂၂ စာမျက်နှာ ၄၄၁-မှ စ၍ ထုတ်နုတ်ရေးသားသည်)။

ဤကား ဇဋိလသူဌေး အကြောင်းတည်း။

ကာဌဝဋ္ဌိယ သူဌေးအကြောင်း

ဤ ကာဌဝဋ္ဌိယသူဌေးအကြောင်းကား ဥပရိပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ ၁-ဒေဝဒဟသုတ်အဖွင့် စာမျက်နှာ (၄) ၌ အကျဉ်းချုပ် လာရှိ၏။ လာရှိပုံကား—

မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ကာဌဝဋ္ဌိယ အမည်ရှိသော ဆင်းရဲသားတယောက် ရှိလေသည်။ ဝန္ဓေသည်၌ ကာဌဝဋ္ဌိယ၏ဇနီးသည် စားသုံးရန်အတွက် ဟင်းရွက်နှင့်ရောသော ယာဂုချဉ်ကို ပြုတ်၍လေ၏။ (အလွန်ဆင်းရဲသောကြောင့် ထမင်းချက်၍ မစားနိုင်ဖဲ့ ယာဂုကိုပင် ဟင်းရွက်နှင့်ရော၍ ကျိုရခြင်းဖြစ်သည်)။ ထိုနေ့၌ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် နိရောဓသမာပတ်မှ ထတော်မူ၍ ငါသည် အဘယ်သူအား ချီးမြှောက်မှ ပြုရပါမည်နည်း" ဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုတော်မူလေလျှင် ကာဌဝဋ္ဌိယဆင်းရဲသားကို ညာဏ်၌မြင်၍ သူ၏ အိမ်တံခါးဝသို့ ကြွရောက် ဆွမ်းရပ်တော်မူလေ၏။

ကာဌဝဋ္ဌိယ၏ဇနီးသည် မထေရ်၏လက်မှ သပိတ်ကိုတောင်းယူ၍ ကျိုပြီးအသင့်ရှိနေသော ဟင်းရွက်နှင့်ရောသည့် ယာဂုချဉ် အားလုံးကို သပိတ်၌ လောင်းထည့်၍ မထေရ်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ (ဤအလှူမျိုးကို "နိရဝသေသဒါန = ကိုယ်ဖို့ မချန်သောလှူခြင်း" ဟူ၍ ခေါ်ဆိုလေသည်)။ အရှင်မဟာ-ကဿပမထေရ်သည် ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ထိုယာဂုကို မြတ်စွာဘုရားအား ဆက်ကပ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ် မျက်တော်မူရုံသာ ခံတော်မူ၏။ ကျန်သောယာဂုသည် ရဟန်းငါးရာတို့အား လောက်ငပေ၏။ ကာဌဝဋ္ဌိယဆင်းရဲသားသည်လည်း ဆွမ်းကြွင်းဆွမ်းကျန် တောင်းခံရန်အတွက် ထိုနေရာသို့ (ယာဂုဝေသောနေရာသို့) ရောက်လာလျက် စားသုံးရန် ယာဂုဘုန်းညှင်းငယ်ကို ရရှိလေ၏။

အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် 'မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ယာဂုပါယကာ ကာဌဝဋ္ဌိယအတွက် ရရှိမည့်အကျိုးကို မေးလျှောက်

လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် "ဤမဇ္ဈိမ နောက် ခုနစ်ရက် မြောက်၌ ကာဠဝဋ်ဃသည် ဘုရားထီးဖြူကို ရလိမ့်မည် = သူရှေး ဖြစ်လိမ့်မည်" ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ကာဠဝဋ်ဃဆင်းရဲ သားသည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူအပ်သည့် ထိုစကားကို နားဆတ်ဆတ်ကြားရ၍ အိမ်သို့ ပြန်လာပြီးလျှင် ဇနီးသည်အား ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ၌ မိဠိသာရမင်းတရားသည် မြို့ကို လှည့်လည်သည် ရှိသော် အရှင်လတ်လတ် ကားစင်တင်ထားရာတံကျင်၌ နေရသူ ရာဇဝတ်သား ယောက်ျားကို မြင်တော်မူလေ၏။ ရာဇဝတ်သား သည် မင်းကြီးကို မြင်ရလျှင် "အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်မင်းကြီးတို့ ပွဲတော်စာတည်သည့် ထမင်းကို ပိုသတော်မူကြစေချင်ပါသည်" ဟု အရှေ့ဘုန်းကာ ကျယ်လောင်စွာသော အသံဖြင့် ဟစ်အော်ပြော ဆိုလေ၏။ "မင်းကြီးသည် အိမ်း....ကောင်းပြီ ပို့စေလိုက်မည်" ဟု ပြောဆိုခဲ့၍ ညချမ်းပွဲတော်စာ ဆက်သလာသောအခါ၌ ထို ရာဇဝတ်သား တောင်းခံလိုက်သည့်စကားကို အမှတ်ရတော်မူ၍ "ဤစားတော်ထမင်းပွဲကို မြို့အပြင် ကားစင်တံကျင်သို့ ရောက် အောင် ပို့ဆောင်နိုင်မည့်သူကို စုံစမ်းကြလော့"ဟု ဆိုင်ရာဝန် ထို့ကို မိန့်ဆိုလေ၏။

ရာဇပြေတ်ပြည်၏ ပတ်ဝန်းကျင် မြို့ဥပစာအရပ်မှာ အလွန် ကြမ်းကြုတ်သည့်ဘီလူးများ လှည့်လည်ကျက်စားရာဌာနဖြစ်သော ကြောင့် ညဉ့်အချိန်၌ အလွယ်တကူ မည်သူမျှ မြို့အပြင်သို့ မထွက် ဝံ့သောကြောင့် ဆိုင်ရာဝန်တို့သည် အသပြာ ထောင်ထုပ်ကို မြို့တွင်း၌ လှည့်လည်စေကြလေကုန်၏၊ (= မြို့အပြင် ကားစင် တံကျင်သို့ ထမင်းသွားရောက် ပို့ဝံ့သောသူသည် ၅၂အသပြာ ဈေးထောင်ထုပ်ကို ယူစေ-ဟု မြို့တွင်း၌ လှည့်လည်ကျေညာစေလေ သည်)။ ပဌမအကြိမ်, ဒုတိယအကြိမ် လှည့်လည်စေရာ၌ အသပြာ ဈေးထောင်ထုပ်ကို ယူဝံ့မည့်သူ မပေါ်ထွက်ပဲ တတိယအကြိမ် လှည့် လည်ခေါ်ဆောခိုမှ ကာဠဝဋ်ဃ၏ ဇနီးသည် ထိုအသပြာ

ထောင်ထုပ်ကို မင်းချင်းတို့လက်မှ ယူလိုက်လေ၏ (ကြောက်လျှင် လွှဲ, ရဲလျှင် သူ့ကောင်းဖြစ်သည့် သဘောမျိုးတည်း)။

သူမကို မင်းချင်းတို့သည် မင်းကြီးအား ပြသကြလေကုန်၏။ သူမသည် ယောက်ျား၏အသွင်ကို ယူပြီးလျှင် (= ယောက်ျားတို့ အဝတ်အထည်များကို ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင်) ကိုယ်၌ လက်နက် ငါးပါးကိုဖွဲ့ချည်လျက် ထမင်းပွဲတော်ကိုယူဆောင်ကာ ရဲရဲရင့်ရင့် မြို့မှထွက်ခဲ့လေ၏။ မြို့ပြင်သို့ရောက်လျှင် ထန်းပင်၌ ဖိုးအုပ်နေထိုင်သည့် "ဒီဃတာလ" မည်သော နတ်ဘီလူးသည် ထန်းပင်အနီးမှ သွားသောသူမကို မြင်လေလျှင် "ရပ်လော့, ရပ်လော့၊ သင်သည် ငါ့အစာ ဖြစ်လေပြီ"ဟု မြှိမ်းခြောက်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဘီလူးနှင့်သူမတို့ အပြန်အလှန်ပြောဆိုကြသည်မှာ—

(သူမ) ငါသည် သင့်အစာမဟုတ်၊ ငါကား မင်းကြီး၏ တမန်တော် ဖြစ်သည်။

(ဘီလူး) ယခု အဘယ်သို့ သွားမည်နည်း။

(သူမ) အရှင်လတ်လတ် ကားစင်တင်သော တံကျင်၌ နေသော ရာဇဝတ်သားအထံသို့ ငါ သွားမလို့။

(ဘီလူး) ငါ၏ သတင်းစကားတခုကိုလည်း ဆောင်သွားခြင်းငါ သင်စွမ်းနိုင်စေမည်လော။

(သူမ) အိမ်း...စွမ်းနိုင်ပေ၏။

(ဘီလူး) ထိုသို့ဖြစ်လျှင် "သုမန နတ်မင်းကြီး၏သမီး ဒီဃတာလဘီလူး၏ဇနီး ကာဌိမည်သော နတ်သမီးသည် သားလိုမွေးဖွားလေပြီ"ဟု လမ်းတလျှောက်၌ ဟစ်အော်ကြွေးကြော် ပြောကြားပါလေ၊ ဤထန်းပင်ခြေ၌ ရှေးအိုးခုနစ်လုံးတို့ ရှိကြပါကုန်၏၊ ထိုရှေးအိုးများကို သတင်းကြွေးကြော်ခအနေ သင်ယူပါလေ။

သူမသည် "သုမနနတ်မင်းကြီး၏သမီး ဒီဃတာလ ဘီလူး၏ ဇနီး ကာဠီမည်သော နတ်သမီးသည် သားကိုမွေးဖွားလေပြီ"ဟု လမ်းတလျှောက်၌ ဟစ်အော်ကြွေးကြော်၍ သွားလေ၏။ သုမနနတ်မင်းကြီးသည် နတ်ဘီလူးတို့ အစည်းအဝေး၌ နေထိုင်ယင်းက ထိုအသံကို ကြားရ၍ "လူသားတယောက်သည် ငါတို့အတွက် အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်သော သတင်းကို ဆောင်ယူလာ၏၊ ထိုလူသားကို ခေါ်လိုက်ကြလော့"ဟု ပြောဆိုခေါ်ဝင်စေကာ သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ သဒ္ဓါကြည်သည်ဖြစ်ရှိလျက် "ဤသစ်ပင်၏ ဘေးပတ်လည် အဝန်းအရိပ် ပြန့်နှံ့ရာအရပ်၌ ရွှေအိုးများ ရှိကြသည်၊ ထိုရွှေအိုးများကို သင့်အား ငါပေး၏"ဟု ပြောဆိုလေ၏။

သူမသည် ကားစင် တံကျင်ရှိရာသို့ သွား၍ ရာဇဝတ်သားကို ထမင်းခွံ၍ ကျွေးလေ၏။ ရာဇဝတ်သားသည် ထမင်းစားပြီးနောက် ခံတွင်းကို သူမ၏လက်ဖြင့် သုတ်၍ပေးသောအခါ မိန်းမအတွေ့မှန်း သိ၍ သူမ၏) ဆံထုံး၌ တအားကိုက်၍ ထားလေ၏။ သတ္တိကောင်းသော သူမသည် သန်လျက်ဖြင့် မိမိဆံထုံးကို ဖြတ်ထားခဲ့၍ မင်းကြီးထံသို့သာလျှင် ပြန်သွားလေ၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးက "မယ်မင်း ထမင်းကျွေးပြီးခဲ့ကြောင်းကို အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာ အမှတ်အသားဖြင့် ငါသိရမည်နည်း"ဟု မေးတော်မူလေလျှင် သူမသည် "ကျွန်တော်မျိုးမ၏ ဆံထုံးအမှတ်အသားဖြင့် သိတော်မူနိုင်ပါသည်"ဟု ပြောဆိုကာ မင်းကြီးအား မိမိ တွေ့ကြုံခဲ့ရသမျှသော ဖြစ်ရပ် အားလုံးကို ပြန်ကြားလျှောက်ထား၍ ထိုရွှေအိုးများကို ဆောင်ယူစေလေ၏။ မင်းကြီးသည် ထိုရွှေအိုးများကိုဆောင်ယူစေပြီးလျှင် မှူးမတ်တို့ကို "အခြားတပါးသော်သူ၏အဖို့ရာ ဤမျှ များပြားသော ဥစ္စာမည်သည် ရှိသလော"ဟု မေးတော်မူ၍ မှူးမတ်တို့က "မရှိပါ အရှင်မင်းကြီး...."ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေလျှင် မင်းကြီးသည်

သူမ၏အိမ်ရှင် ကာဌဝဋ္ဌိယကို ရာဇဂြိဟ်ပြည်၌ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား နေရာများပါ ပေးအပ်ကာ "ဓနသေဋ္ဌိ" ဘွဲ့တံဆိပ်တပ်သည့် သူဌေးကြီး ရာထူး၌ ခန့်အပ် မြှောက်စား တင်ထားလေသတည်း။

ဤကား ကာဌဝဋ္ဌိယသူဌေး အကြောင်းတည်း။

အမိတဘောဂ သူဌေးကြီးများအကြောင်း ပြီး၏။

ဤတွင်ရှေ့ကား မဟာဗုဒ္ဓဝင် ဆဋ္ဌမတွဲတည်း။

၁၃၇၁-ခု၊ ပဌမဝါဆိုလပြည့်ကျော် (၁၃)ရက်နေ့ နံနက် (၁၁) နာရီအချိန်တွင် ပြီးသည်။

(ပုံ) ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဓမ္မနာဒတိုက်၊ မင်းကွန်းတောင်ရိုး။

ကျမ်းကြီးနိဒါန်းဆရာတောခင်း ၉-ဂါထာ

ပါဠိ၊ အနက်

(၁) တိသတေကသဟဿမှိ၊
သာကေ'ကတ္တိ'သတာမိကေ။
အဗုတေယျသဟဿမှိ၊
ဖိနစ္ဆေ တု တေရသေ။

(၂) ပဌမာသာဠှမာသသေ၊
ကာဠေ တေရသမေ ဒိနေ။
သောရိ'ဝါရမှိ ပုဗ္ဗဏှေ၊
ဧကာဒသဝဋ္ဋိကွေလာ။

ကေတ္တိ'သတာမိကေ = သုံးဆယ့်တခု အလွန်ရှိသော။ တိသတေကသဟဿမှိ သာကေ = တထောင့်သုံးရာ ကောဇာထိုနှစ် သက္ကရာဇ်၌။ ဝါ၊ ဧတေတ္တိ'သတာမိကေ တိသတေကသဟဿမှိ သာကေ = ကောဇာသက္ကရာဇ် (၁၃၃၁) တထောင့် သုံးရာ့ သုံးဆယ့်တစ် ခုနှစ်၌။ ဖိနစ္ဆေ တု = ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာနှစ်သေတ်ကဉ်း။ တေရသေ=တဆယ့်သုံးနှစ် အလွန်ရှိသော။ အဗုတေယျသဟဿမှိ = နှစ်ထောင့်ငါးရာ သာသနာနှစ်၌။ ဝါ၊ ဧတရသေ အဗုတေယျသဟဿမှိ = နှစ်ထောင့်ငါးရာ စွန်းလာတဆယ် သုံးနှစ်ကယ်သား ဘုန်းကြွယ်မြတ်စွာ သာသနာနှစ်၌။

ပဌမာသာဠှမာသသေ=ပဋ္ဌင်းခံ့ ခြိမ့်ခြိမ့်သဲလျက် ဖြိုင်ထဲ စုံနက် ရဂုံချက်ဝယ် ပုန်းညက်မာလီ သော်တာရိတို့ ညှစ်စီ ပွင့်ကြ ပဌမဝါဆိုလ၏။ ကာဠေ တေရသမေ ဒိနေ = ပုဏ္ဏမီကျော်တက် တဆယ့်သုံးရက်နေ့ဖြစ်သော။ သောရိ-ဝါရမှိ = နဂါးပျော်မွေ့ စနေနေ့၌။ ပုဗ္ဗဏှေ ဧကာဒသ-

ဃဋ္ဌိကွဏ္ဍ=ဖလိုရိုန်စက် လျှံရှိန်တက်သား နံနက်ဃဋ္ဌိ ဆယ်တနာရီအချိန်၌။

(၃) သိဒ္ဓိပတ္တော မဟာဗုဒ္ဓ-
ဝံသော ဗုဒ္ဓတ္ထဒီပကော။
ဆဘာဂေဟိ သုခံ ဆဒ္ဓ-
သံဂိတိသဟဇာတကော။

ဗုဒ္ဓတ္ထဒီပကော = ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ကြောင်းအရာကို ပါရဂူ အယဉ် ဝါတော်စည်ဖြင့် နှိုးယှဉ်တွန်းပ အများဆုံးညွှန်းပြ သော။ ဆဒ္ဓသံဂိတိသဟဇာတကော = နှိုင်ငံတော်ဗုဒ္ဓ သာသနာ၏ ရင်မှပေါက်ဖွား သားသြရသ ဆိုသင့်လှသား ဆဒ္ဓယင်လာ သင်္ဂီယနာနှင့် ယှဉ်ကာတွန်းပေါ် ဖွားဘက် တော်သမိုက် ခေါ်ဆိုတိုက်သော။ မဟာဗုဒ္ဓဝံသော = မှတ်ဖွယ်ပုံယင် ပြည့်စုံလင်သား **မဟာဗုဒ္ဓဝင်** မည်တွင် ခေါ်မှန်း စာတော်ကျမ်းသည်။ ဆဘာဂေဟိ = စိတ်ဖြာ ဝေခွဲ ဆဒ္ဓမတိုင်အောင်သော ခြောက်တွဲတို့ဖြင့်။ သုခံ = မပင်မပန်း ချမ်းသာစွာ။ သိဒ္ဓိပတ္တော = ဗုဒ္ဓဝါဒီ စာ အညီဖြင့် ဝသီဖြူစင်း လူခပင်းအား အလင်းပညာ ဖြန့်ဝိမ့် ၄ါဟု မင်္ဂလာနှင့် အနှက်ပြည့်လျက် သိဒ္ဓိပြီးမြောက် အဆုံးသို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။

(၄) ပဠုတာလိသဝဿာနိ၊
ဌတ္ဝာ လောကံ သဒေဝကံ။
ဥဇ္ဇာရေသိ မဟာဝီရော၊
ဓမ္မနာဝါယ ယော ဇိနော။

မဟာဝီရော=ဗုဒ္ဓကိစ္စ ငါးဌာနကို နေ့ညမပြတ် ပြီးစေ လတ်သား သမ္ဘပ္ပဓာန်လုံ့လ ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော် မူသော။ ယော ဇိနော = ငါးမာရ်အောင်မြင် အကြင် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည်။ ပဠုတာလိသဝဿာနိ = လေးဆယ့်ငါးဝါ **အခါကာလတို့** ပတ်လုံး။ ဌတ္ဝာ =

ရှေတောင်နှုန်းတူ တည်တော်မူ၍။ သဒေဝကံ လောကံ= ဗြဟ္မာ, နတ်နှင့်တကွ လောကလူသား သတ္တဝါများကို။ (ဝါ) သဒေဝကံ လောကံ = ဗြဟ္မာ, နတ်, လူ သုံးတုံသူ ကို။ ဓမ္မနာဝါယ = မဂ္ဂင်ရှစ်ဖော် တရားတည်းဟူသော လှေဖောင်တော်ဖြင့်။ ဥတ္တာရေသိ = နိဗ္ဗုဿာဝရမ်း မှာရပ် ကမ်းသို့ ကူးသန်းရောက်အောင် ထုတ်ဆောင်ကယ်ယူ ဆယ်တင်တော်မူခဲ့လေပြီ။

(၅) တံ ဇိနံ ပဏ္ဍိတာလီသ-
ခဏ္ဍောန ပူဇယာမဟံ။
သက္ကစ္စံ ဗုဒ္ဓဝံသေန,
ဂန္ဓေနေဟ သဂဏ္ဌိနာ။

အဟံ = ပညာသံဝဏ္ဏနိက ရှေးပုညကြောင့် ငယ်က ခုထိ စာမျက်စိဖြင့် သတိမကွာ နေခွင့်ကို ရခဲ့ပါသော မဟာ, ဝိသိဋ္ဌ တိပိဋကဓိရ ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်သမုတ် အကျွန်ုပ် သည်။ ဣဟ = မျက်မှောက်ကြွေမ်လာ ဤဘုရားသာသနာ ၌။ ပဏ္ဍိတာလီသ်ခဏ္ဍောန = ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ရှင်ပင့်ဝါ့ကို သဒ္ဓါ မျှော်မှန်း လေးဆယ့် ငါးခဏ်းရှိသော။ သဂဏ္ဌိနာ = အနုဒီပနီ,တလိကွင်းသတ် ဂဏ္ဌိ = အဆုံးအဖြတ်နှင့်တကွ သော။ ဗုဒ္ဓဝံသေန ဂန္ဓေန = မဟာဗုဒ္ဓဝင် မည်တွင် ခေါ်မှန်း စာတော်ကျမ်းဖြင့်။ တံ ဇိနံ=ငါးမာရ်အောင်မြင် ထိုဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကို။ သက္ကစ္စံ ပူဇယာမိ = ကိုယ်မကြောက်ကြမ်း နှုတ်မသွမ်းပဲ စိတ်ဝမ်းနှံ့ကျိုး မာန်ကို ချိုး၍ မြတ်နိုးကော်ရော် ရှိခိုးပူဇော်ပါ၏ဘုရား။

(၆) ယံ ပတ္တံ ကုသလံ တဿ,
အာနုဘာဝေန ပါဏိနော။
သဗ္ဗေ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ,
ဥတ္တာ ဓမ္မံ သုခါဝဟံ။

မယာ = တိပိဋကဓိရ ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုသမုတ် အကျွန်ုပ်သည်။ ယံ ကုသလံ = မဟာဗုဒ္ဓဝင် မည်တွင်

ခေါ်မှန်း စာတော်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းပြုရ ဝိရိယနှင့် ဉာဏ, သဒ္ဓါယှဉ်ဘက်ပါသော မဟာခေါ်ဆို မြားမြောက်လှ သော အကြင်ကုသိုလ်ကို။ ပတ္တံ = ယောနိသော ပဒဋ္ဌာန် အကြောင်းခံ၍ ကောန် ဆတ်ဆတ် ရောက်အပ် ရအပ် လေပြီ။ တဿ ကုသလဿ = ကျမ်းပြုပါရ ဝိရိယနှင့် ဉာဏ, သဒ္ဓါယှဉ်ဘက်ပါသော မဟာခေါ်ဆို မြားမြောက် လှသော ထိုကုသိုလ်၏။ အာနုဘာဝေန = အမွေခံရိုး ကံတန်ခိုးဟု ဖန်ပျိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ကြောင့်။ သမ္ဘေ = ကြင်းမဲ့ညီသုံ အလုံးစုံကုန်သော။ ပါဏိနော = ဇီဝိတိန္ဒြေ ထိန်းစောင့်ချေ၍ ရှည်လွှေခုထိ တည်နေဘိသား သက်ရှိ များစွာ သတ္တဝါတို့သည်။ သဒ္ဓမ္မရာဇဿ = ပါရမီ,စာဂ စရိယနှင့် ဘုရားကျေးဇူး တရားတူးတို့ဖြင့် ပွါးလူးများစွာ သတ္တဝါတို့ကို သဒ္ဓါရွန်းဝေ နှစ်သက်စေသည့် ပရမေ မှန်ကင်း ဟရားမင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သုခါဝဟံ = လူ, နတ်, နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာ စက်ကို လက်ရောက်ရအောင် ရွက်ဆောင်ပေတတ်ထ သော။ ဓမ္မံ = ဟောဖော်မိန့်ညွှောင်း တရားကောင်းကို ဥတ္တာ = သုတ, စိန္တာ ဘာဝနာဟု ပညာ သုံးဆိုင်း မြင်းလျင်စိုင်းသို့ ပြိုင်းပြိုင်းထင်ထင် အမှန်အတိုင်း သိမြင် ကြ၍—

(၇) ပါပုဏာန္တု ဝိသုဒ္ဓါယ၊ သုခါယ ပဋ္ဌိပတ္တိယာ။
အသောကမနုပါယာသံ၊ နိဗ္ဗာနသုခမုတ္တမံ။

ဝိသုဒ္ဓါယ = ကာမသုခလွတ်,အတ္တကိလမထာ နှစ်ဖြာ သော အယုတ်တရားတို့မှ ဝေးခြားကင်းကွယ် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်သော။ သုခါယ = မဂ်ဖိုလ်၏ အဟန့်အတား နိဝရဏတရားတို့ကို ပယ်ရှားဖြိုခွါ လွယ်ကူ ချမ်းသာစွာ သော။ ပဋ္ဌိပတ္တိယာ = အဋ္ဌင်္ဂိက ဖြူစင်လှသား မဇ္ဈိမ-ပဋ္ဌိပတ် အကျင့်မြတ်ဖြင့်။ အသောကံ = ဗျသန ၅-မျိုး တရားဆိုးတို့ကြောင့် စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း အလျှင်းမရှိ

သော။ အနုပါယာသံ = ရင်ဝမ်းမလင်း ပင်ပန်းပြင်းရှိ အတွင်းကြောက်ဟူ မဖိတ်ဆူပဲ စိတ်ပူလှိုက်ဆွေး ဥပါ-ယာသ = အလောင်အမြှိုက်ဘေးလည်း မရှိထသော။ ဥတ္တမံ-ဆိုခဲ့ပြီးလတ် ဂုဏ်သဂတ်ကြောင့် မြင့်မြတ်ကဲ့ရှုန် သာလွန်စွာထသော။ နိဗ္ဗာနသုခံ-ဘဝကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို မြေးတွယ်ချုပ်စပ် တဏှာငတ်မှ ကျွတ်ရာ, လွတ်ရာ နိမ္မာန်တည်းဟူသော ချမ်းသာသို့။ ပါပုဏ္ဏော-ဒိပ္ပါဘိညေ ဒသဝိပသနာ ပညာကွန်းပြောက် သွန်းသွန်းဆောက်၍ ဆိုက်ရောက်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း။

(၈) စိရံ တိဋ္ဌတု သမ္မမ္မော၊
ဓမ္မေ ဟောန္တု သဂါရဝါ။
သမ္ဘေါ သတ္ထာ ကာလေန၊
သမ္မာ ဒေဝေါ ပဝဿတု။

သမ္မမ္မော = ပရိယတ်, ပဋိပတ်, ပဋိဝေဓ-ဟု သမ္မမ္ဘွင်ခေါ် သာသနာတော်သုံးရပ်သည်။ စိရံ = အနှစ်ငါးထောင် မြားမြောင်ရှည်ကြာ အခါကာလပတ်လုံး။ တိဋ္ဌတု = ဝိတက္ကာဝါဒီ ရန်မသိပဲ လုံ့ဖြည့်ဝေရှုန်း နေစက်ဝန်းသို့ တည်လွန်းတောက်ပပါစေသတည်း။ သမ္ဘေါ = ကြင်းမဲ့ညီသို့ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ သတ္ထာ = လူ, နတ်, ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့သည်။ ဓမ္မေ = ရှင်စေဘုရား ဟောကြားမြွက်ဖော် တရားတော်၌ သဂါရဝါ ဟောန္တု = ကိုးကွယ်ရာစစ် ကေန်ဖြစ်ဟု နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်စွာဖြင့် ပညာဆီမီး ထွန်းညှိသီး၍ ကျောက်ထီးအတူ အလေးမူကြပါစေကုန်သတည်း။ ဒေဝေါ = လူသူ အပေါင်း ပွါးစည်ညောင်းအောင် ကြောင်းရင်းမှန်တို့ ကျေးဇူးပုံသား ပဇူန်ခေါ်လျှင်း မိုးနတ်မင်းသည်။ ကာလေန = ရွာချိန်သင့်ရာ ညဉ့်အခါ၌။ (၀၊) ကာလေန = မြေညှိုရာ အရပ်၌-ငါးရက်တကြိမ်, မြေအလတ်စား အရပ်၌ - ဆယ်ရက်တကြိမ်, မြေကောင်းရာအရပ်၌-

တဆယ့်ငါးရက် = တပက္ခတကြိမ် ရွာချိန်သင့်ရာ ညဉ့်အခါ၌။ သမ္မာ ပဝဿတု = အရည်တန်စွာ မြေပြည်ရွာတို့ သာယာတင့်မော စည်ပင်ပြောအောင် ဖြောဖြောဝှန်ဝှန် ရွာဖြိုးသွန်ပါစေသတည်း။

(၉) ယထာ ရက္ခိံသု ပေါရာဏာ၊
သုရာဇာနော တထေဝိမံ။
ရာဇာ ရက္ခတု ဓမ္မေန၊
အတ္တနောဝ ပဇံ ပဇံ။

ပေါရာဏာ=ရှေးအထက်ကျော် အခါသော်က တော်ဝေါ်ထွန်းသစ် ဘုန်းရောင်လှစ်ကြကုန်သော။ သုရာ-ဇာနော = မဟာသမ္မတ ဤသို့စသည့် ဘုရားအလောင်း ရှေးမင်းကောင်းတို့သည်။ ပဇံ=တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်းကို။ ဓမ္မေန = ရာဇဓံဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားဖြင့်။ ရက္ခိံသု ယထာ = မိဘအရာတည်နေကာဖြင့် ပြစ်ဆာမလိမ်း ရန်မာရင်ငြိမ်းအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကုန်သကဲ့သို့။ ဟထေဝ = ထို ဘုရားအလောင်း ရှေးမင်းကောင်းတို့ အတူသာလျှင်။ ရာဇာ = နှလုံးဉာဏ်ရည် လက်ရုံးရည်ဖြင့် မြန်ပြည်ထောင်စု စိုးမိုးပြီးသား သမ္မုတိနတ် တို့မင်းမြတ်သည်။ ဣမံ ပဇံ = မေတ္တာချည်နှောင် ညီနှင့်နှောင်ဟု ပြည်ထောင်စုသား ဤလူများကို။ ဓမ္မေန = ရာဇဓံဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားဖြင့်။ အတ္တနော ပဇံ ဣဝ=ရင်မှပေါက်ဖွားမိမိ၏သားကိုကဲ့သို့။ ရက္ခတု= မေတ္တာ, ကရုဏာ ဖြန့်ချိကာဖြင့် သဒ္ဓါဆောက်နှီး ဗြဟ္မစိုရ်မိုးကို စွေဖြိုးသွန်းကာ တိုင်းရပ်သာအောင် ပညာဝှန်တောက် တံခွန်ဆောက်၍ စောင့်ရှောက်ချီးပင့်နိုင်ပါစေသတည်း။

(အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ အဋ္ဌကထာဆရာတော်သည် အာဘိဓမ္မာပိဋကအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီအဋ္ဌကထာ, ပဋ္ဌာန်းကရုဏာအဋ္ဌကထာကျမ်းကြီး

များအဆုံး နိဂုံးဌ "ယံ ပတ္တံ ကုသလံ တဿ" အစရှိသော လေးဂါထာ တို့ဖြင့် ဆုတောင်းအာသီသ ပြုတော်မူခဲ့ပါသည်။

အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း ထို အရှင်မဟာပုဒ္ဓဟောသ အဋ္ဌကထာ ဆရာတော်၏ ဆုတောင်းအာသီသဂါထာတို့ဖြင့်ပင် အလွန်ကြည်ညိုစွာ ဆုတောင်းအာသီသမှ ပြုကြပါသည်၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းဖြင့်—

"သစ္စံ ပုနပိ သစ္စန္တိ၊ ဘုဇမုက္ခိပ္ပ ဝုစ္စတေ။
သကတ္ထော နတ္ထိ နတ္ထေဝ၊ ပရဿတ္ထ'မကုဗ္ဗတော—

စဇနတော ပရတ္ထောဝ သပ္ပုရိသေဟိ ကတ္တမ္ဘော၊ ပရတ္ထေ သမ္ပာဒိတေ ပန သကတ္ထော သမ္ပန္နောဝ နာမ။

ပရဿ=သူတပါး၏။ အတ္ထံ=အကျိုးကို။ အကုဗ္ဗတော=မပြုသော ဆူ၏(အဖိုရာ)။ သကတ္ထော=မိမိအကျိုးသည်။ နတ္ထိ=မရှိနိုင်။ နတ္ထေဝ= တကယ်ကို မရှိနိုင်။ (ဣဒံ=ဤစကားသည်)။ သစ္စံ=မှန်၏။ ပုနပိ= တဖန်လည်း။ သစ္စံ=မှန်၏။ ဣတိ=ဤသို့။ ဘုဇံ=လက်ရုံးကို။ ဥက္ခိပ္ပ= ချီမြှောက်၍။ ဝုစ္စတေ=ဆိုအပ်၏။ (ဝါ=ဆိုလော)—

ဣတိ=ဤသို့။ ဝစနတော=ကဝိထိုကို ပုဂ္ဂိုလ်ဂိုလ်တို့ မိန့်ဆိုတော် မူကြခြင်းကြောင့်။ သပ္ပုရိသေဟိ=သူတော်ကောင်းမုန်သမျှတို့သည်။ ပရတ္ထောဝ=သူတပါး၏အကျိုးကိုသာလျှင်။ကတ္တမ္ဘော=အဦးထားကာ ပြုထိုက်စွာ၏။ ပရတ္ထေ=သူတပါး၏ အကျိုးကို။ သမ္ပာဒိတေ ပန= ပြည့်စုံစေအပ်သည် ရှိသော်ကား။ သကတ္ထော=မိမိ အကျိုးသည်။ သမ္ပန္နောဝ နာမ=ပြည့်စုံသည်သာလျှင် မည်၏။"—

ဟူသော "သာရတ္ထဝိလာသိနီ"= ပဋ္ဌိကာဋ္ဌိကာကျမ်းလာ အရှင်သံဃရက္ခိတ မဟာသာမိမထေရ်၏ ဏမှာစကားရပ်နှင့် တထပ်တည်း ညီညွတ်စေကြပါ သတည်း)။

ဤတွင်ရှေ့ မဟာပုဒ္ဓဝင်ကျမ်း အလုံးစုံ ပြီး၏။

(ပု, ဒိ, အာ-နှင့် ပြည့်စုံရပါလိုမ်။)

ဓမ္မာဝုဇ္ဈဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ (ခုတိယပိုင်း)

မှတ်သားဖွယ် အကျဉ်းချုပ်

အကျဉ်းချုပ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အကာလိကဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
အကျွမ်းတဝင် ပြောဆိုခြင်း အကြောင်း မှတ်ဖွယ်	၂၃၂
အကြားကာလ ဘဝများ	၁၄၇
အကြောင်းပေါင်းအထောင်ပြု၍ ဆုံးမ-မရသူ	၁၀၉
အင်ကြင်းပင့် အဆင်းရှိသော ခဲဖွယ်	၂၀၅
အစာစသည့် တာဝန်ယူ၍ ဘုရားဖူး ခေါ်ခြင်း	၁၇၅
အစ္စဲ သုံးပါးနှင့် စပ်၍ မှတ်သားဖွယ်	၁၅၉
အဆင်တန်ဆာတို့ အရောင်အဝါ လွှတ်၍ ဖွားလာသူ	၃၆၄
အဆင့်ကြားဖြင့် ဘုရားကို ကြည်ညိုသူ ကာဠီ	၃၄၉
အဆင်းကို လှူသည် မည်သော အလှူ	၃၃၆
အဆင်းလှုစေသောဆွမ်းအလှူ	၃၃၆
အဆန်း တကြယ် ပန်းမိုးရွာ၍ စိတ္တသတ္တိသားမည်ခြင်း	၁၂၄
အဇာတသတ် မင်းသားဝယ်၏ အကြံ	၃၂၁
အဠလိကရဏီယ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၂
အဌမီ ဥပုသ်ခန့်၌ နိဗ္ဗာန်ဆော် ကြွေးကြော်ခြင်း	၃၅၄

အကျဉ်းချုပ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အတွင်းအာယတန ၆-ပါး	၁၂၅
အထွတ် အထိပ် ရောက်နိုင်သည့် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်း	၃၂၁
အတ္ထစရိယာသင်္ဂဟ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၉
အဒိဋ္ဌသဟာယ ဖြစ်သော ဣသိ ဒတ္တထေရ်	၁၂၉
အနုတ္တရာ ရှုသဖြင့် ကင်းပြုတ်သော တရား	၁၅၉
အနာဂါမ် အဖြစ်သို့ ဥဂ္ဂသူဌေး ရောက်ခြင်း	၂၀၄
အနာဂါမ်တည်ပြီး၍ ဘုရားဖူးရန် ကြံခြင်း	၁၈၅
အနာဂါမ် ဖြစ်သော ဝိသာခ သူဌေး၏ ဣန္ဒြေ	၈၄
အနာထပိဏ် အမည်တွင်ခြင်း	၁၅၃
အနာထပိဏ္ဍိကနတ်သား ဘုရား ထံ လာခြင်းအကြောင်း	၁၆၇
အနာထပိဏ္ဍိက နတ်သား လျှောက်သော ၄-ဂါထာ	၁၆၇
အနာထပိဏ္ဍိကောဝါဒသုတ္တန်	၁၅၆
အနာထပိဏ် နောက်ဆုံးဘဝ သူဌေးဖြစ်ခြင်း	၁၅၃
အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း	၁၅၃
အနာထပိဏ်သူဌေး အလွန် ဂုဏ်သက်သည့် သုတ္တန်	၁၅၆

ကဏ္ဍထုတ်ခဲ့ စာမျက်နှာ

[အ]

အနာထပိဏ် သူဌေးရဲ့ ရှေးဆု ဖောင်း ၁၅၃
အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး တုသိတာ နတ်သားဖြစ်ခြင်း ၁၆၆
အနာထပိဏ်သူဌေး ဒါယကဇေတဝန် ရခြင်း ၁၅၆
အနာထပိဏ်သူဌေး သောတာပန်တည်ခြင်း ၁၅၄
အနားရစ်လေးရစ်ရှိသော ဘုရားသပိတ် ၁၅၀
အနိစ္စဟူသည်ဖြင့် ကင်းပြုတ်သော တရား ၁၅၉
အနုတ္တရံ ပုညကွေတွံ လောကဿ-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၂
အနုတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မ သာရထိ အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
အနုမာနဉာဏ်စွမ်း ထင်ရှားစေလို ကြောင်း မှတ်ဖွယ် ၁၇၁
အနုဃဝပွသန္ဓေတဒဂ် ကာဠီ ရခြင်း ၃၄၉
အနုဃဝပွသန္ဓေတဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၃၄၇
အနှစ်တဆောင်းကြာ သာသနာ၌ နေခြင်း ၂၀
အပရာဇိတ သူကြွယ် လူမျိုးကို ချီးမြှောက်ရန် ပြုခြင်း ၃၆၁
အပ်လျှုခြင်းကြောင့် ပညာကြီးသူ ဖြစ်ရခြင်း ၃၁၄
အပြင်အာယတန ၆-ပါး ၁၇၅
အပြင်မီး အိမ်တွင်း မသွင်းရ-အဓိပ္ပါယ် ၂၆၁

ကဏ္ဍထုတ်ခဲ့ စာမျက်နှာ

[အ]

အဘယ မင်းရဲ့ မွေးစားသား ဇီဝက ၂၂၉
အဘိညာဏ် ၆-ပါးတို့ဖြင့် ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၃
အဘိမမ္မာဌ်လိမ္မာသူ ခေမာထေရီ ၃၄
အဘိရူပနန္ဒာဟုလည်းခေါ် သော နန္ဒာမင်းသမီး ၉၆
အဘိသိက်သွန်းကာ ဖခင်စိတ်ကို ရယူခြင်း ၅၂
အမှာဌကဒါယကာနှင့် ဇေတဝန် ဒါယကာ ၁၇၆
အမိတဘောဂ သူဌေးကြီး ၅-ဦး ၂၄၈
အမိတဘောဂ သူဌေးကြီးများ အကြောင်း ၃၅၀
အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ ဆောင်ရွက်ပုံများ ၅
အမျိုးသမီးတို့တွင် ဦးစွာ သောတာပန်ဖြစ်သူ ၃၄၈
အမျိုးသမီးများလည်း ပညာရှိ ဖြစ်နိုင်ပုံ ၁၁၆
အမြှိုက်ရေချမ်း အဆွတ်ဖျန်း ခံရခြင်း ၃၄
အမေ ခံထိုက်သော သားနှင့် အမေ မခံထိုက်သော သားများ ၄၀၇
အမေ့ပေးပြီးနောက်၌ သားသမီး အလွမ်းမိုးခံရခြင်း ၉၉
အရဟံ–အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တက်ကာ သုညတကို ဟောခြင်း ၁၆၃
အရှမ်ဆောင့်နှတ်များ စိတ္တ သူကြွယ်ထံလာခြင်း ၁၉၃

အကွေ့ရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
အရိုင်ဗုဒ္ဓရဟန်းပြည်ဝယ် ဥမ္မာဒန္တီဖြစ်ခြင်း	၄၆
အရိယမင်္ဂ၏ ဂုဏ်ကို ချီးကျူးသော ဂါထာ	၁၈၈
အရှေ့ပစ္ဆိုမ ၄-ပါးကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
အရှေ့ပစ္ဆိုမ ၄-ပါးဌာနီကန္တီတဏှာ ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
အရေးအခင်းရှင်းလင်းပွဲ	၂၆၅
အရည်အချင်း, အဆင်းအသံ ပြည့်သူ ဝိသာခါ	၂၂၄
အရွယ်သုံးပါးကို ခြေ ဆေးရေသုံးတန်ဖြင့် ရှုခြင်း	၃၉
အရှင် အနုရုဒ္ဓါ၏ နောင်တော် မဟာနာမ မင်းသား	၂၀၀
အရှင် အာနန္ဒာ အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် လျှောက်ပုံ	၁၇၁
အရှင်အာနန္ဒာထံ တရားစာပေ သင်ယူကြခြင်း	၃၁၄
အရှင်ဂျသိဒတ္တနှင့် စိတ္တသူကြွယ် အမေးအဖြေ	၁၃၇
အရှင် မဟာက တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်း	၁၈၂
အရှင်မောဂ္ဂလာန် ကြီးကြပ်၍ ပုဗ္ဗာရုံ ဆောက်ခြင်း	၂၀၄
အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဂုဏ်ကို ချီးကျူးသော ဂါထာ	၁၇၀
အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ပြုမြဲ ဝတ်များ	၁၁၉
အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကုဏ္ဍလ ကေသာကို ဆုံးမခြင်း	၁၁၉
[အ]	
အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ကုဏ္ဍလ ကေသာ	၁၂၁
အရှင်သီဝလိ၏ မယ်တော် သုပ္ပ စါသာ	၃၃၆
အရှင်သုဓမ္မမထေရ် အကြောင်း အကျဉ်း	၁၈၄
အလှူအတန်းဌ ဓမ္မလျော်သော တေဒဂ် ဆုယူခြင်း	၂၄၃
အလှူပေး တရားနာရန် အခွင့်ရကြခြင်း	၃၁၄
အလှူရှင်များ မြင်စေရန် ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း	၃၉၀
အလိုအတိုင်း ပြည့်၏လော ဟူသော အမေးနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၁၀
အလိုရှိရာသို့ သွားနေသည်-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၆
အဝန္တီတိုင်းသား အဒိဋ္ဌသဟာယ ဂျသိဒတ္တ	၁၇၉
အဝေစ္ဆပသာဒ တေဒဂ်ရအဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၂၂၃
အဝေစ္ဆပသာဒ တေဒဂ် သူရမ္ဘု သူဌေး ရခြင်း	၂၂၀
အဝေစ္ဆပ္ပသန္တ တေဒဂ် ကာတီ-ယာနီ ရခြင်း	၃၄၅
အဝေစ္ဆပ္ပသန္တ တေဒဂ် အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၃၄၂
အဝတ်အထည် ငါးရာ ရခြင်းနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၃၁၄
အဝတ်ကြမ်းကို လဲလှယ်၍ သက်နှံးချော လုပ်ခြင်း	၅

အကျဉ်းချုပ်စာ စာမျက်နှာ

[အ]

အဝတ်မီးစာတို့ဖြင့် ထမင်းချက်ကြခြင်း ၂၅၈
အသပြာ ထောင်ထုပ်ဖြင့် စည်လည်စေခြင်း ၅၃
အသခေါ် နတ်ဌ ဖြစ်သော ကြံအလှူရှင်များ ၃၁၄
အသိတဋ္ဌန မြို့တံခါးဝ၌ ဆံတော်စေတီတည်ခြင်း ၁၂၁
အသိတဋ္ဌန မြို့သား တပုဿ, ဘလ္လိက ၁၄၈
အသုဘသညာကို ပွါးစေခြင်း ၂၃
အသက်ကို လှူသည် မည်သော အလှူ ၃၃၆
အသက် ၁၂၀ ရှည်သောဝိသာခါ ၂၂၈
အသက်ထက်ဆုံး ဆေးဖြင့် ဖိတ်သည်ကို ခွင့်ပြုဘူးခြင်း ၂၀၂
အသက်ရှင်ဓသေ့၏ ဇီဝက မည်ခြင်း ၂၂၉
အဓမ္မက်ရှည်စေသော ဆွမ်းအလှူ ၃၃၆
အဟောင်းကို စားသူ-ဟူရာ၌ ရှင်းချက် ၂၆၅

[အာ]

အာဂန္တုက ဆွမ်းငါးရာ နွေစဉ်လှူခြင်း ၁၅၅
အာနန္ဒာကို မျက်ရည်သိမ်းတရားဟောခြင်း ၁၃
အာနန္ဒာနှင့် အနာထပိဏ်တို့၏ အတူအလှယ် စကားမျှား ၁၆၄
အာယတနကို စီးပြန်း၍ မင်ဖိုလ်ရသည်ဟု ထိုသင့်ခြင်း ၀၂၅

အကျဉ်းချုပ်စာ စာမျက်နှာ

[အာ]

အာယတန တဆယ့်နှစ်ပါး ၁၂၅
အာရုဒ္ဓဝိရိယ ဧတဒဂ်ရအဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၉၉
အာရုဒ္ဓဝိရိယ ဧတဒဂ် သောဏာ ထေရီ ရခြင်း ၁၀၃
အာရုဒ္ဓဝိရိယ သောဏာထေရီဟု ထင်ရှားခြင်း ၁၀၀
အာရုံ ၆-ပါးကို အစဉ်ကင်းရှုန် ဟောခြင်း ၁၆၀
အာရုံ ၆-ပါး၌ နိုဝန်ကို ကင်းရှုန် ဟောခြင်း ၁၆၀
အာဟုနေယျ ဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၂
အာဌဝကမင်းသား နောက်ဆုံး ဘဝ ဖြစ်လာခြင်း ၁၉၈

[ဣ]

ဣတိဝုတ္တကပါဠိတော် မည်ရခြင်း အကြောင်း ၃၁၉
ဣဒ္ဓိမန္တီတေဒဂ်ဥပုလဝဏ္ဏာရခြင်း ၆၆
ဣန္ဒြေရစ္စာ အလှူမဏ္ဍပ်၌ ရပ်တည်ခြင်း ၂၉၂
အိပ်ခန်း အမေပါက်များဖြင့် ရန်တိုက်ခြင်း ၃၀၉
အိမ်တွင်း နတ်တို့ကို ရှိခိုးရမည် ဟူရာ၌ အဓိပ္ပါယ် ၂၇၀
အိမ်တွင်းမီး အပြင်မထုတ်ရ အဓိပ္ပါယ် ၂၆၇
အိမ်သားစု အားလုံး၏ တူးကဲသော စေတနာ ၃၈၈
အိမ်ရှင်မအတွက် ဩဝါဒ ၁၀-ချက် ၂၅၈

အကွာရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဌ]	
ဌရိယာပုတ်တိုင်း တင့်တယ်သူ ဝိသာခါ	၂၇၈
ဌာသိဒတ္တ မတေရိ၏အား ပြဿနာ ဖြေရန် ခွင့်ပြုခြင်း	၁၂၂
ဌာသိပတန မ်ိုးဒါဝုန်ကျောင်းဌ် ဘုရား သီတင်းသုံးခြင်း	၃၃၈
[ဍ]	
ဍဂ္ဂတဿဌေးအကြောင်း	၂၁၁
ဍဂ္ဂတသူဌေးအနာဂါမ်ဖြစ်ခြင်း	၂၁၂
ဍဂ္ဂတသူဌေးအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း	၂၁၁
ဍဂ္ဂတသူဌေး၏ အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး	၂၁၉
ဍဂ္ဂတသူဌေး နော်ဂက်ဆုံး ဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၂၁၂
ဍဂ္ဂတသူဌေး သံဃဝဇ္ဇာက တောဒက်ရခြင်း	၂၁၃
ဍဂ္ဂပြဟ္မာကို ဟောသော တရား ဂါထာ	၂၁၀
ဍဂ္ဂသူဌေးအဇကြောင်း	၂၀၃
ဍဂ္ဂသူဌေး အလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း	၂၀၃
ဍဂ္ဂသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၁၁
ဍဂ္ဂသူဌေး၏ အုံ့ဖွယ်ရှစ်ပါး	၂၁၄
ဍဂ္ဂသူဌေး၏ ဘဝအလား	၂၀၉
ဍဂ္ဂသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၀၃
ဍဂ္ဂသူဌေး မနာပဒါန တောဒက် ရခြင်း	၂၀၉
ဍဂ္ဂသူဌေးဟု အမည်တွင်ပုံ	၂၀၄
ဍစ္စာ အမွေ ပေးပြီး သားသမီး လွှမ်းမိုးခံရခြင်း	၉၉
[ဎ]	
ဎဇိတ, ဩဇိတ ညီနောင်တို့ ဆွမ်း ဦး လှူခြင်း	၁၄၈
ဎဇုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
ဎတ္တရကုရုကျွန်းသူကို ဇောတိက ထံ ပို့ခြင်း	၃၆၈
ဎတ္တရာ၏ကြီးစွာသောသဒ္ဓါဆန္ဒ	၃၃၀
ဎတ္တရာ၏ ရှေးကောင်းမှု	၃၂၀
ဎတ္တရာ တရားတဆင့်ပြန်ဟောသူ ဖြစ်ခြင်း	၃၀၃
ဎတ္တရာ နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာ အကြောင်း	၃၂၀
ဎဒေနခင်း၏ ရာဇပရိယာယ်	၃၁၅
ဎဒေန မင်းကြီးအား သြဒီဿက မေတ္တာ ဖြန့်ကြခြင်း	၃၁၃
ဎဒေနမင်းကြီး တောင်းပန်ဝန်ချ ခြင်း	၃၁၃
ဎပနိဿယ အကြောင်းနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၃၂၁
ဎပနိဿယကို မြင်၍ သုံးဆယ့် နှစ်ကောင်ဗြာသ ဟောခြင်း	၁၂၃
ဎပနိသိန္ဓ ကထာကို ခဲ့ဇုတ္တရာ သင်ယူခြင်း	၃၀၅
ဎပ္ပလနတ်ဘီလူး ဒုတိယ တံခါး မုခ်၌ စောင့်ခြင်း	၃၆၇
ဎပ္ပလဝဏ္ဏာအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း	၄၅
ဎပ္ပလဝဏ္ဏာအလောင်း သူဌေး သမီးဘဝ	၄၅
ဎပ္ပလပဏ္ဍာ တန်ခိုး အသာဆုံး ဧကဒက်ရခြင်း	၆၇
ဎပ္ပလဝဏ္ဏာလေရိုအကြောင်း	၄၅

အကွဲရှာစာ၌ စာမျက်နှာ

[ဥ]

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ထေရီမင်း ရှေးဆု
ထောင်း ၄၅
ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ နောက်ဆုံးဘဝ
ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၆၅
ဥပါယဒကာသွလ္လဘုဏ် ဖြစ်ခြင်း
အကြောင်း ၁၁၅
ဥပါယ်ကောင်းကြောင့် ရှေ ဝေ
မျှား ရှိခြင်း ၁၃၄
ဥပါသကာ ငါးရာတို့ ခြုံရုံလျက်
သွားလာသူ ၁၉၂
ဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်းမှု ၃၄၂
ဥပုသ် စောင့်ခွင့်ရရန် ဥတ္တရာ
သိရိမာကို ဖျားခြင်း ၃၃၁
ဥပုသ်နေ့မျှားဌ် ဆံတော်စေတီမှ
ရောင်ခြည်ထွက်ခြင်း ၁၅၁
ဥမ္မာဒန္တီဘဝ ၄၆

[ဦ]

ဦးခေါင်းကို သုံးသပ်၍ ရဟန်း
ဆာသင် ပြစ်ခြင်း ၆၂
ဦးခေါင်းဌ် လောင်းသော ဆီပူ
မေတ္တာကြောင့် အေးခြင်း ၃၃၂
ဦးစွာ သရဏဂုံတည်သော
တေဒင် ဆုတောင်းခြင်း ၂၃၈

[ဧ]

ဧကတောဥပသမ္ဘန္နဘိက္ခုနီမမျှား ၉
ဧဟိပဿိကဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
ဧည့်သည်လာသမျှကို မြောက်
ကျွန်း ဆန်ပြင့် ကျွေးခြင်း ၃၆၉

[ဩ]

ဩဘာကို ရဟန်းမျှား ကိုယ်ဌ
ထည့်လိုခြင်း ၂၀၁

[ဪ]

ဪဒီဿက မေတ္တာ ဖြန့်ကြေရန်
အချက်ပေးခြင်း ၃၁၂
ဪပနေယျိက ဂုဏ်တော်
အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
ဪဘာသ တရားဖြင့် သောဏာ
ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၁၀၂
ဪရမ္ဘာဝိယ သံယောဇဉ်ကို ပယ်
ပြီးသူ ၂၁၈
ဪဝါဒ ဆယ်ပါးကို အဓိပ္ပါယ်
ရှင်းပြခြင်း ၂၆၇

[ဏ]

ကဋ္ဌတ္ထနတ်ဘီလူး ဆဋ္ဌတံခါးမုခ်ဌ
စောင့်ခြင်း ၃၆၈
ကတညူ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၍ သမီးကို
ပို့စေခြင်း ၃၂၉
ကထာဝတ္ထု ၁၀-ပါးဌ် ရဲရင့်သူ
ခေမာထေရီ ၃၄
ကပ္ပိယဘူမိကျောင်းဌ် လှူဖွယ်
မျှား ထား၍ လှူခြင်း ၁၈၉
ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် အနှစ်တသောင်း
နေခြင်း ၂၀
ကသကန္ဒနတ်ဘီလူး ပဋ္ဌမတံခါး
မုခ်ဌ် စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ကဿပဘုရားလက်ထက် နှားနို့
ဆွမ်း လှူဒါန်းခြင်း ၁၄၈
ကာတိယာနီ အဝေစ္ဆပ္ပသန္န
တေဒင်ရခြင်း ၃၄၆
ကာတိယာနီ ဥပါသိကာ
အကြောင်း ၃၄၂
ကာတိယာနီ သူဌေးမ၏ အစလ
သဒ္ဓါတရား ၃၄၃

အကွေ့ရှုစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကာတိယာနီ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၄၅
ကာဠဝဏ္ဍိယ သူဌေးအကြောင်း	၄၀၉
ကာဠီ အနုဿဝပ္ပသန္ဒ ဟောဇင် ရခြင်း	၃၄၉
ကာဠီဥပါသိကာ၏ ရှေးကောင်း မှု	၃၄၇
ကာဠီနတ်သမီး သားကို ဇွား ကြောင်း သတင်းပေးခြင်း	၄၁၂
ကာဠီနှင့် အတူ ကာတိယာနီ တရားနာခြင်း	၃၄၃
ကာဠီ သူဌေးသမီး နောက်ဆုံး ဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၃၄၇
ကိုကိမင်းကြီး၏သမီးတော် ခုနစ်ယောက်	၂၁
ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ	၄၆
ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီးထွေးဘဝ	၂၄၄
ကိုလေသာနည်းသူတို့အား တရား ဟောရန် လျှောက်ခြင်း	၁၆၅
ကိသာဂေါတမီအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၁၃၁
ကိသာဂေါတမီ ဆီမီးဖြင့် တရား ယူပုံ	၁၄၁
ကိသာဂေါတမီ ထေရီ အကြောင်း	၁၃၀
ကိသာဂေါတမီထေရီ အပဒါန် အလို ပြဆိုခြင်း	၁၃၉
ကိသာဂေါတမီ ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁၃၀
ကိသာဂေါတမီထေရီ ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်း	၁၄၁
[ခ]	
ခိသာဂေါတမီ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၃၁
ခိသာဂေါတမီ ရဟန္တာဖြစ်သော တရားဂါထာ	၁၄၁
ခိသာဂေါတမီ ရဟန်းမ ပြုခြင်း	၁၄၀
ခိသာဂေါတမီ လူဇစ်ဝရခရ တောဒက်ရခြင်း	၁၄၃
ခိသာဂေါတမီ သူဌေးချေးမ ဖြစ်လေပြီ	၁၃၄
ခိသာဂေါတမီ သောတာပန် တည်သောဂါထာ	၁၃၈
ဂုဏ္ဍုဠသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၀၃
ဂုဏ္ဍလကေသာအမည်တွင်ခြင်း	၁၁၂
ဂုဏ္ဍလကေသာအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၁၀၂
ဂုဏ္ဍလကေသာ တက္ကတွန်းမ ဝါဒရှင် ဖြစ်လာခြင်း	၁၁၈
ဂုဏ္ဍလကေသာထေရီ ဒေကြောင်း	၁၀၆
ဂုဏ္ဍလကေသာ ထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁၀၆
ဂုဏ္ဍလကေသာ ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၁၂၃
ဂုဏ္ဍလကေသာ ရဟန္တာ ဖြစ်သော တရားဂါထာ	၁၂၃
ဂုရရဟသရမ္ဘိုနှင့် ကာဠီဥပါသိကာ အကြောင်း	၃၄၂
ဂုသိုလ် အာနုဘော်ကြောင့် လက်မှ နှီးထွက်ခြင်း	၄၆
ဂုန်သည်ညီနောင်တို့ ပူဇော်ရန် စတ္တု တောင်းခြင်း	၁၅၁

အကြောရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကောဏာဝုံ ဘုရားလက်ထက် ကျောင်းအမည်ခံ ၂၀
ကောမာရိပြဟ္မာစရိယဖြင့် နေသူ ဘုရင့်သမီးတော်များ ၂၂
ကောလိယ သာကီဝင် မင်းသမီး သုပ္ပဝါသာ ဖြစ်လာခြင်း ၃၃
ကောသလမင်းကြီး ဒေမာထေရီ ထံ ဆည်းကပ်ခြင်း ၃၅
ကောသလမင်းကြီးနှင့် ဒေမာ ထေရီ မေးခြေပုံ ၃၅
ကောသလမင်းကြီး မင်္ဂလာပွဲ လိုက်ပါခြင်း ၂၅
ကောသမ္မီ ကျောင်းတိုက်ကြီး ,,သုံးတိုက်ကို အလှူခံခြင်း ၃၀၃
ကောသမ္မီပြည်မှ သူဌေးကြီး ၃-ဦး ၃၀၃
ကိုယ်ခန္ဓာ ကုန်းနေ၍ ခွေးတွေ့ရာ မည်ခြင်း ၂၉၆
ကိုယ် နှုတ် စိတ် ယဉ်ကျေးခြင်းခွဲ မွေ့လျော်သူ ၃၀
ကိုယ့်အပြစ်ကို မြင်ခဲပုံ ဘုရား ဟောခြင်း ၃၉၄
ကိုးကုဋေတန်သော မဟာလတာ တန်ဆာ ၂၅၉
ကိုးကုဋေဖြင့် ကျောင်းမြေရုကို ဝယ်ခြင်း ၂၀၄
ကိုးလဖြင့် ပုဗ္ဗာရုံကျောင်း ဆောက်လုပ်ပြီးစီးခြင်း ၂၀၇
ကံကုန်လျှင် စီးပွါးပျက်တတ် သည် ၁၃၁
ကံစွန်းရွက် ဆီပြန်ကြော် ဘုရား အား လှူခြင်း ၂၀၆

အကြောရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ခ]

ကျောက်မျက်စုတနှာကြီးကို ပုဏ္ဏားတဦး ပြောင်ခိုးခြင်း ၃၆၂
ကျောင်းအမြန်ပြီးရန် အရှင် မောဂ္ဂလာန်ကို အမှီပြုခြင်း ၂၀၆
ကျောင်းဆောက်ရန် မြေကို တ ဆယ့်ရှစ်ကုဋေဖြင့်ဝယ်ခြင်း ၁၅၄
ကျောင်းတော်ကြီးကို လှည့်၍ ဥဒါန်းကျူးသော၅-ဂါထာ ၂၉၀
ကျောင်းမရှိပဲ ဝါမကပ်နိုင်ပုံ ၂
ကျောင်းဖရစက်ချပွဲအပြီး ဥဒါန်းကျူးရင့်ခြင်း ၂၀၉
ကျောင်းရေစက်ချပွဲကြီး ၄-လ ကြာ ကျင်းပခြင်း ၂၀၇
ကျောင်းရေစက်ချပွဲ ၁၀-ကုဋေ ကုန် ကျင်းပခြင်း ၁၅၄
ကျောင်းလှတော်ပူဇော်ပွဲ ကိုးကုဋေ ကုန် ကျင်းပခြင်း ၂၀၉
ကြာညိုပန်းတိုက် အဆင်းနှင့် တူသူ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ၆၅
ကြာပန်းအတွင်း သံသေဒ တည်နေခြင်း ၄၉
ကြာပန်းလှူ၍ စိတ်ဖြင့် ဆုတောင်းခြင်း ၄၆
ကြာပန်းလှူ၍ ဝန်ချ တောင်းပန်ခြင်း ၄၀
ကြက်မပီ ကျီးမကျ ဩကာလီ အာ ဝါဒ ၁၀၄
ကြက်ရှင်တို့ကို ချက်စေ၍ ရန်တိုက်ခြင်း ၃၁၀
ကြုံတ်ငါးရာတို့ကို မင်းကြီးထံ ဆက်ခြင်း ၅၆
ကြုံခင်းရှင်ဘဝ ၃၅၀

အကွာဆုစဉ်	စာမျက်နှာ
[က]	
ကြံရည်ကို ဇောတိကအလောင်း လှူခြင်း	၃၅၁
ကျွန်ပုဏ္ဏား၏ဆုတောင်း	၃၈၉
ကျွန်ဘဝမှလွတ်ရန် စည်းဝေးကြခြင်း	၄
ကျွန်ဘဝမှ လွတ်လိုသော အမျိုးသမီးများ	၄
ကျွန်မမျှားပင် ဇောတိကသူဌေး ကတော်ဟု ထင်မှားရခြင်း	၃၇၁
[ခ]	
ခန္ဓာကိုယ်၌ တပ်မက်ခြင်းကို ပယ်စေခြင်း	၂၇
ခန္ဓာငါးပါးကို အစ္စသုံးပါးကင်း ရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
ခန္ဓာငါးပါး၌ နိုကန္ဓိတဏှာကင်း ရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
ခန္ဓာငါးပါးသာ ရှိ၍ သတ္တဝါ ဖြစ်, မဖြစ် မဟောပုံ	၄၀
ခါးကုန်း၍ ပြောင်ခြင်းကြောင့် ခါးကုန်းရခြင်း	၃၀၇
ခိပ္ပါဘိညဇောဒဂ် ကုဏ္ဍလကေသာ ရခြင်း	၁၂၄
ခိပ္ပါဘိညဇောဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၁၈၇
ခုနစ်ထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ သတ္တမတံခါးမှခ်ဉ် စောင့်ခြင်း	၃၆၀
ခုနစ်နှစ်အရွယ် ဝိသာခါ သော တာပန်ဖြစ်ခြင်း	၂၄၉
ခုဒ္ဒတ္တာ အလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း	၂၉၁

အကွာဆုစဉ်	စာမျက်နှာ
[ခ]	
ခုဒ္ဒတ္တာ၏ တရားကြောင့် သော တာပန် ဖြစ်ကြခြင်း	၃၀၇
ခုဒ္ဒတ္တာ၏ ရှေးကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံများ	၃၀၇
ခုဒ္ဒတ္တာ၏ ရှေးဆုတောင်း	၂၉၄
ခုဒ္ဒတ္တာနှင့် သာမာဝတီတို့ အကြောင်း	၂၉၄
ခုဒ္ဒတ္တာ တဖန်ပြန်၍ဟောသော ဗျတိဝုတ္တက	၃၁၉
ခုဒ္ဒတ္တာ ဗဟုဿုတတေဒဂ် ရခြင်း	၃၁၀
ခုဒ္ဒတ္တာ မင်းမိန်းမ ငါးရာတို့ အား တရားဟောခြင်း	၃၀၇
ခုဒ္ဒတ္တာသော တာပန်ဖြစ်ခြင်း	၃၀၄
ခေမာအလောင်း ကိုကိမင်းကြီး၏ သမီးတော်ဘဝ	၂၁
ခေမာအလောင်းဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၁၉
ခေမာအလောင်း ဘဝများစွာ မိဖုရားဖြစ်ခြင်း	၁၉
ခေမာအလောင်းသမဏီမင်းသွီး	၂၁
ခေမာထေရီအကြောင်း	၈၈
ခေမာထေရီ ကောသလမင်းကြီး အား တရားဟောခြင်း	၃၄
ခေမာထေရီ စသည်ပြ ဂါထာ	၂၁
ခေမာထေရီ ဉာဏ်ပညာကြီး သော ဇောဒဂ် ရခြင်း	၄၃
ခေမာထေရီမ၏ ကျော်စောသံများ	၃၅
ခေမာထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁၉
ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၃၃
ခေမာ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမပြုခြင်း	၂၂

အကွဲရှာခဏ်	စာမျက်နှာ
[ခ]	
ခေမာ ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာ ဖြစ်ခြင်း	၉၀
ခေမာမိဖုရား အမှားကြံမိပုံ	၂၅
ခေမာမိဖုရားအား မဟာနီဒါန သုတ်ကို ဟောခြင်း	၂၉
ခေမာမိဖုရားအား ရဟန်းပြုခွင့် ပေးခြင်း	၃၃
ခေမာ မိဖုရားအား ဟောသော တရားဂါထာများ	၂၇
ခေမာ မိဖုရားကို သည်းခံစကား မိန့်ကြားခြင်း	၃၂
ခေမာမိဖုရား တောင်းပန် ဂါထာ များ	၂၉
ခေမာမိဖုရား သောတာပန် ဖြစ် ခြင်း	၂၉
ခေမာမိဖုရား သံဓဝဂျာဏ် ဖြစ် လာပုံ	၂၆
ခေမာ သုတ္တန်နှင့်စပ်၍ ရှင်းလင်း ချက်	၄၀
ခင်ပွန်းသည်ကို လွန်၍ စိတ်ဖြင့် ဖမှားဘူးသူ	၂၃၄
ခမ်းနားစွာ ဘိက္ခုနီမ - ပြုပေး ခြင်း	၈၉
ခိုးမှုဖြင့် အသက်မွေးသူ သတ္တု- ၈	၁၀၉
ခိုးသားငါးရှာ အရှင်ဧသာဂတ်၌ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၃၄၅
ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည်-ဟူရာ၌ ရှင်းလင်းချက်	၂၆၉
ချမ်းသာစွာ စားရမည်-ဟူရာ၌ ရှင်းလင်းချက်	၂၆၉
[ခ]	
ချမ်းသာစွာ ထိုင်ရမည်-ဟူရာ၌ ရှင်းလင်းချက်	၂၆၈
ချမ်းသာသုခကို လှူသည် မည် သော အလှူ	၃၃၆
ချမ်းသာသုခ ရစေသော ဆွမ်း အလှူ	၃၃၆
ချီးမွမ်းအပ်သည်ကို လှူသူ ချီး မွမ်းအပ်သည်ကို ရခြင်း	၂၁၁
ခြေဆေးရာအနီး၌ တသိန်းတန် အဝတ်ခင်းရခြင်း	၂၈၈
ခြေဆေးရေဖြင့် တရားအာရုံ ယူခြင်း	၃၈
ခြေလှမ်းတိုင်း ပဒုမာကြာပန်း ခံလာခြင်း	၄၉
ခြောက်ထောင်သော နတ်ဘီလူး တို့ ဆဋ္ဌတ်ခါးမုခ်၌ စောင့် ခြင်း	၃၆၈
ခွင့်ပြုပြီးကို နောက်သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် တားမြစ်ခြင်း	၂၀၂
ခွန်အားကြီးစေသော အလှူ	၃၃၆
ခွန်အားပလကို လှူသည် မည် သောသူ အလှူ	၃၃၆
[ဂ]	
ဂမိကဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ် လှူ ခြင်း	၁၅၅
ဂရုမံရှစ်ပါးဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သူ	၉
ဂန္ဓကုဋီ အုတ်ကျောင်းတော်၏ ရှုခင်းနှင့် တင့်တယ်ပုံ	၄၅၈
ဂန္ဓကုဋီ ဆောက်လုပ်လှူခါန်း ခြင်း	၃၅၆

အကွေ့ထုစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဂ]	
ဂါဟာစွဲ သုံးမျိုး ရွန့်ရင်းကြောမ်း တမ်းခြင်း	၁၅၉
ဂိလာနဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ် လျှူခြင်း	၁၅၁
ဂိလာနဒယနသုတ်	၁၉၃
ဂိလာနုပဋ္ဌာကဆွမ်း ငါးရာ နေ့စဉ်လျှူခြင်း	၁၅၁
ဂိလာနုပဋ္ဌာကိ ဇေတဝဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၃၃၂
ဂိလာနုပဋ္ဌာကိ ဇေတဝဂ် သုပ္ပိယာ ရခြင်း	၃၄၂
ဂေါတမီအမည်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၁၀
ဂေါတမီအလောင်း ဗျာဒီတ် ခံရခြင်း	၂
ဂေါတမီ၏ ပြာသာဒ်ကို နတ်တို့ ထမ်းခြင်း	၁၆
ဂေါတမီ၏ သက်တော်–၁၂၀	၁၀
ဂေါတမီ ကျောင်းတိုက်ကို နောက်ဆုံးကြွသွားခြင်း	၁၂
ဂေါတမီ ဂရုဓံဖြင့် ရဟန်းဖြစ်ခြင်း	၉
ဂေါတမီ တန်ခိုးပြတော်မူခြင်း	၁၃
ဂေါတမီထေရီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူခြင်း	၁၀
ဂေါတမီထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁
ဂေါတမီနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ အုံ့ဖွယ်များ	၁၆
ဂေါတမီ နိဗ္ဗာန်စံရာ၌ ဘုရားရှင်တို့ စီရင်ခြင်း	၁၇
ဂေါတမီနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ ဟောသော တရား	၁၈
ဂေါတမီနောက်ဆုံးဘဝ ဘိက္ခုနီမ ပြုခြင်း	၆
[ဃ]	
ဃနမဇ္ဈက တန်ဆာ ဝိသာခါ အား ဆင်ပေးခြင်း	၂၄၆
ဃနာနို့ဆွမ်းကပ်ချိန် သုဇာတာ အရှယ် မှတ်ဖွယ်	၂၃၉
ဃနာနို့ဆွမ်းကျွေးရာ၌ ဓဝယျာ ဝစ္ဆ ပြုပုံများ	၂၃၉
ဃောသက သူဌေးကြီး ဇနီး မောင်နှံ နိဗ္ဗဒ္ဓဝတ်ထားခြင်း	၂၉၅
ဃောသကသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၀၃
[င]	
ငါးဆဲ့လေးကုဋေကုန် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်	၁၅၄
ငါးထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ ပဋ္ဌမတံခါးမှခ်ဉ် စောင့်ခြင်း	၃၆၂
[စ]	
စတုတ္ထ တံခါးမှခ်ဉ် ဝဇိရုဗာဟု နတ်ဘီလူးစောင့်ခြင်း	၃၆၂
စတုပါဒိသုဒ္ဓိ သီလကို ဖြိုစင်ကွဲ ကျင့်သော ဘေရိမ	၁၄၃
စတုမဓု စသည်ဖြင့် ညြောသွင်း ပေးခြင်း	၂၀၁

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

[စ]

စတုမဟာရာဇာ နတ်မင်းကြီးတို့ ကျောက်သပိတ် လှူခြင်း ၁၅၀
စက္ကူပသာဒကို အစဲ့ကင်းရန် ဟောခြင်း ၁၅၉
စက္ကုပဇ္ဇောထမင်း ပေးသော ဆေးကုခ ... ၂၂၉
စန္ဒကူးနှစ် ထိုင်ခုံကို ဘုရားအား လှူခြင်း ၂၀၆
စန္ဒပဒုမာ အမည်ရခြင်း အကြောင်း ၂၄၆
စန္ဒပဒုမာ သူဌေးကတော်၏ အာနုဘော် ၂၄၆
စာတုဒ္ဒသီဥပုသ်နေ့၌ နိဗ္ဗာန်ဆော် ကြေးကြော်ခြင်း ၃၅၄
စာမဖွဲ့နိုင်သော ကျောင်းတော် ၂၅
စာရေးတံဆွမ်း ငါးရှာ နေ့တိုင်း လှူဒါန်းခြင်း ၁၅၅
စာရေးတံ ယာဂုဆွမ်း ငါးရှာ နေ့စဉ်လှူခြင်း ၁၅၅
စိတ်အကြံချင်းတူစွာ ပြစ်ကြခြင်း ၁၁
စိတ်အကြံချင်းတူပုံပြောကြခြင်း ၁၂
စိတ္တသူကြွယ်အကြောင်း ၁၇၁
စိတ္တသူကြွယ်၏ ဒါနာဘိရတ ဓမ္မာဘိရတ ပြစ်ပုံ ၁၂၆
စိတ္တသူကြွယ်၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၂၂
စိတ္တသူကြွယ် ကွယ်လွန်ခါနီးပင် တရားဟောကြောင်း ၁၉၃
စိတ္တသူကြွယ် ဓမ္မကထိက တေဒဂ် ရခြင်း ၁၉၂
စိတ္တသူကြွယ် ဓမ္မာဘိရတ ပြစ်ပုံ မှတ်ဖွယ် ၁၈၄

အကြောင်းအရာ စာမျက်နှာ

[ဝ]

စိတ္တသူကြွယ် နောက်ဆုံးဘဝ ဥပါသကာ ဖြစ်ခြင်း ၁၂၄
စိတ္တသူကြွယ်နှင့် စပ်သော တရား ဂါထာ ၁၉၁
စိတ္တသူကြွယ် ဘုရားဖူး သွားရောက်ခြင်း ၁၈၅
စိတ္တသူကြွယ် ဟူရာဌ် မှတ်သားဖွယ် ၁၂၁
စူဠမာဂဏ္ဍီ သာမာဝတီတို့ကို မိုးတိုက်သတ်ခြင်း ၃၁၅
စောရနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်၍ ဖွားလာသူ ၁၀၀
စောရပပါတတောင်သို့ ဘဒ္ဒါတို့ သွားခြင်း ၁၁၃
စည်းကမ်းရှိစွာ ဘုရားဖူး ပွဲကြီး ဖြစ်ပေါ်ပုံ ၁၈၂
စောင်းတွင်းမြေထည့်၍ရန်တိုက်ခြင်း ၃၁၁

[ဆ]

ဆဋ္ဌတံခါးမှခ်ဉ် ကဋ္ဌတ္ထနတ်ဘီလူး စောင့်ခြင်း ၃၆၀
ဆရာဇီဝက၏ နှမ သိရိမာ ပြည့် တန်ဆာ ၃၃၁
ဆဋ္ဌဘီညရဟန္တာဟု နတ်တို့ ပြောကြားခြင်း ၂၁၃
ဆီမီးအလှူဖြင့် တရားဆာရှုယူပုံ ၁၄၁
ဆီမီးရောင်ကို မသိကြသော ဇောတိက ဇနီးမောင်နှံ ၃၆၉
ဆုတောင်း ပြည့်၊ မပြည့် ဘုရား ရှင်သို့ မေးလျှောက်ခြင်း ၁၄၄
ဆုရှစ်ပါး မှတ်သားဖွယ် ၂၂၃

အကွေ့ရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဆ]	
ဆေးပင်စောင့်နှတ်များ စိတ္တ သူကြွယ်ထံ လာခြင်း	၁၉၃
ဆေးဖြင့် ဖိတ်ကြားခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၀၁
ဆဲနှစ်နှစ်ကြာ ကုန်များ တရက် ဖြင့် စွဲခြင်း	၄၀၁
ဆယ်ပါးသီလ အနှစ်နှစ်သောင်း တည်ခြင်း	၁၀၇
ဆင်ပြောင်ငါးစီး အားရှိသူ ဝိသာခါ	၂၂၈
ဆန်တစလယ် အသက်ထက်ဆုံး ချက်သုံးရခြင်း	၃၆၉
ဆံကျစ်ပမာ ဆံပင်ရှိ၍ ဇဋိလ မည်ခြင်း	၃၉၉
ဆံတောင်ရှစ်ဆူ ကုန်လည် ညီ နောင်တို့အား ပေးခြင်း	၁၅၁
ဆံပင်ဖြူတပင်မျှ မပေါက်သော ဝိသာခါ	၂၂၈
ဆွေမျိုးများ ကုသိုလ်ပွါးစေရန် မြို့သို့ပြန်ခြင်း	၉၀
ဆွမ်းအလှူ၏အကျိုးငါးပါး	၃၃၆
ဆွမ်းဦး ဒါယကာဖြစ်ရန် သိမ်ဘုရားရှင်ထံ ဆုတောင်းခြင်း	၁၄၈
ဆွမ်း တရားကြောင့် သိရိမာ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၃၄
ဆွမ်းရနိုင်မည့် အရပ်ကို ကြည့်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကြွခြင်း	၃၀၆
[ဇ]	
ဇဋိလ၏ ရှေးကံအကြောင်း	၃၉၅
ဇဋိလသူဌေးအကြောင်း	၃၉၅
[ဈ]	
ဈဋိလ သူဌေးကြီး ရဟန်းပြု ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၄၀၇
ဈနပဒ ကလျာဏီ မည်သော နန္ဒာမင်းသမီး	၉၆
ဈနပဒ ကလျာဏီ မယ်တော်ထံ သွား၍ ရဟန်းမပြုခြင်း	၉၆
ဈနီးမောင်နှံ ရှာသက်ပန် တရား ၄-ပါး	၂၃၄
ဈနီးသည်ကိုလွန်၍ စိတ်ဖြင့်မမှား ဘူးသူ	၂၃၃
ဈမ္ဘုဒီပ်တခုင် လှည့်လည် စုံစမ်း စေခြင်း	၄၀၂
ဈာတိဝါဒဖြင့် ဆဲရေးခြင်းမျိုး	၁၈၄
ဇီဝကအလောင်း ဗျာဓိတ် ခံရ ခြင်း	၂၂၀
ဇီဝက၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၂၀
ဇီဝက ဆေးဆရာအကြောင်း	၂၂၀
ဇီဝက နောက်ဆုံးဘဝဖြစ်ခြင်း	၂၂၀
ဇီဝက ပုဂ္ဂလပွဿနဇောဒဂ်ရခြင်း	၂၃၀
ဇေတ မင်းသား၏ ဥယျာဉ်ကို ကျောင်းဆောက်ရန် ဝယ် ခြင်း	၁၅၄
ဇေတဝန်ကျောင်းကို ချီးကျူး ခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၁၆၀
ဇေတဝန်ကျောင်း၌ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာ၏ ဝတ်များ	၁၁၉
ဇောတိက ရဟန္တာနှင့် စပ်သော တရားဂါထာ	၃၀၀
ဇောတိက ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ဘည်း စိမ်ကွယ်ခြင်း	၃၃၉
ဇောတိက သူဌေးအကြောင်း	၃၅၀

အကွာရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဇ]

ဇောတိကသူဌေးအိမ်ကို သိကြား ဖန်ဆင်းပေးခြင်း ၃၆၅
ဇောတိက သူဌေးက မင်းကြီး အား ကျောက်မျက်ရတနာ ပေးခြင်း ၃၇၅
ဇောတိက သူဌေး ရဟန်းပြု, ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း ၃၇၆

[ဈ]

ဈာယီတေဒဂ် ဥတ္တရာရခြင်း ၃၃၄
ဈာန်ဝင်စားခြင်း ဇတေဒဂ်ရ အ ဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၆၅
ဈာန်ဝင်စားလေ့ရှိသော ဇတေဒဂ် နန္ဒာ ရခြင်း ၆၀

[ဉ]

ဉာယပဋ္ဌိပန္နဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ်၁၉၆ ညီ ဇောတိကအလောင်း၏ ဆု တောင်း ၃၅၂
ညီညွတ်သောမြေနေရာ ဇောတိ-က အတွက် ပေါ်ခြင်း ၃၆၆
ညီနောင်တို့၏ မစ်ဉာဏ်အလား ၁၅၂
ဉာဏ်အလတ် ရှိ၍ အာယတန ၁၂-ပါးတောခြင်း ၁၂၅
ဉာဏ်နည်းသူများအတွက် တန်ခိုး ပြခြင်း ၁၃
ဉာဏ်ပညာကို လျှူသည် မည် သော အလျှူ ၃၃၆
ဉာဏ်ပညာ ကြီးစေသော ဆွမ်း အလျှူ ၃၃၆
ညွှတ်ဖျင်းသောသက်နှံးကိုသာ ဝတ် သော ထေရီမ ၁၄၂

[တ]

တဂါထာမျှဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်သော ထေရီမ ၁၂၄
တစပဉ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ဆံရိတ် ခြင်း ၈၉
တစလယ်ဆန် အတိုးအလျှော့မရှိ ဖြစ်တည်ခြင်း ၃၆၉
တဆင့်ကြားဖြင့် သာသနာ၌ ကြည်ညိုသူ ကာဠီ ၃၄၈
တဆယ့်ခြောက်နှစ်ရွယ် ကဲ့သို့ ပျိုနုနေသူ ၂၇၈
တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့ဖြင့် ဇေတဝန် ကျောင်းဆောက်ခြင်း ၁၅၄
တဏှာစွဲကင်းနိုင်သောတရား ၁၅၉
တတိယအကြိမ် ရုန်တိုက်ခြင်း ၃၁၁
တတိယတံခါးမုခ်၌ ဝဇိရ နတ် ဘီလူးစောင့်ခြင်း ၃၆၇
တထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ ပဌမတံခါးမုခ်၌စောင့်ခြင်း ၃၆၇
တန္ဓစ်လုံး လျှူသော်လည်း လက် ဆောင်ဖြင့် လျှူရမည်သူ ၁၈၉
တပုဏ္ဏ, ဘလ္လိက ညီနောင် အ ကြောင်း ၁၄၇
တပုဏ္ဏ, ဘလ္လိက ညီနောင်တို့၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၄၇
တပုဏ္ဏ, ဘလ္လိကတို့ ဥပါသကာ ဖြစ်ကြခြင်း ၁၄၀
တပုဏ္ဏ, ဘလ္လိကတို့ ပဌမံ သရဏ ဂမန ဇေတဝန်ရခြင်း ၁၅၂
တဖန် သူကြွယ်ညီနောင်ဘဝ ၃၅၃
တမလွန် လောကကို အစ္စကင်း ရန် ဟောခြင်း ၁၆၂

အကွေ့ရှုစဉ်	စာမျက်နှာ
[တ]	
တမလွန်လောကဘဝ် နိုကန္ဒိ ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၂
တမလွန် လောက ဟူရှုဘဝ် မှတ်ဖွယ်	၁၆၃
တမလွန် သွားသူအဖို့ အစောင့် အရှောက် မရှိပုံ	၂၂
တမ္ပိလုံး အလုံတောက်၍ ဇော တိက မည်ခြင်း	၃၆၅
တမ္ပိလုံး၏ ရန်သူဖြစ်၍ ဖွားလာ သူ	၁၀၈
တရားအားထုတ်ဘူး၍ အနာဂါမ် ဖြစ်ခြင်း	၁၂၅
တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါးအဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
တရားဟောရှိရသော ပစ္စည်းမျိုး ကဲ့သို့ဖြစ်၍ စွန့်ခြင်း	၁၈၄
တလပတ်လုံး ဘုရားဖူး အလှူ ပေးနေခြင်း	၁၈၈
တသိန်းကျော်တန် စန္ဒကူးနှစ်ခုံ နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၀၆
တသိန်းတန် အဝတ်ပင် ခင်းရုန် နေရာမရှိခြင်း	၂၈၈
တသိန်းတန် ကမ္ဘလာကို ရှေ့ ကျန်မ ငိုခြင်း	၄၀၄
တသိန်းတန် ရွှေခွက်၌ နွားဃနာ ဆွမ်း ထည့်ခြင်း	၂၄၀
တိစီဝရိက်သက်နှီးများ	၅
တိပိဋကရေ အမျိုးသမီး ခုဇ္ဇုတ္တရာ	၃၁၈
တိရိစ္ဆာန်ဝစ္ဆသူဌေးသမီး ဥမ္မာဒန္တီ	၄၆
တူတော်မောင် အပဆုဇီတ ဆင် ဝင်ဆောင် လှူခြင်း	၃၅၂
[ထ]	
ထေဝါစိက သရဏဂုံ တည်သူ အမျိုးသမီး ၂-ဦး	၂၄၂
ထေဝိဇရဟန္တာဟု နှတ်တို့ ပြော ကြားခြင်း	၂၁၃
ထောကျောင်းသို့ ဓမ္မဒိန္နာ သွား နေခြင်း	၉၀
ထောစောင့်နတ်များ စိတ္တသူ ကြွယ်ထံ လာခြင်း	၁၉၃
ထောစိုးပင်နတ်များ စိတ္တသူကြွယ် ထံ လာခြင်း	၁၉၃
ထောရကျောင်းတံခါး အထိ ဘုရားလိုက်ပို့ခြင်း	၁၅
ထောရဏ အရပ်၌ ဆည်းကပ် သင်ကြားခြင်း	၃၄
ဒန်ခုကို ထောင်းလျှင် နှစ်ခုပင် ပေးသူ	၈၃
ဒန်ခိုးကြီး ထေဒက်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၄၅
ဒန်ခိုးပြန်၍ ရသော ပစ္စည်းမျိုး ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ စွန့်ခြင်း	၁၈၄
ဒေါင့်တ အပ်သည်ကို လှူသူ ဒေါင့်ကအပ်သည်ကိုရခြင်း	၂၁၁
ဒေါင်းရမ်းသူတို့၏ ဆူညံသံ မရှိ အောင် ပြုပုံ	၃၀၀
ဒံခါးစောင့် နတ်ဘီလူးတို့၏ အမည်ပြု ဂါထာ	၃၆၈
ဒံခါးမုခ်တို့၌ ဇောတိကအတွက် နတ်ဘီလူးတို့ စောင့်ခြင်း	၃၆၂
ဒံတိုင်းခုနှစ်ထပ် ဇောတိက အ တွက် ပေါ်ခြင်း	၃၆၆
ဒိုင်ကိုကိုင်၍ တရားအားထုတ် ခြင်း	၁၀၀

အကွဲထုစဉ် စာမျက်နှာ

[ထ]

ထမင်းကို မီးကျောက်ဖြင့် ချက်ခြင်း ၃၆၉
ထီးဖြူအောက်၌ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသူ ၈
ထေရ-အမည်ရှိသော မထေရ်ကြီး ၁၇၆
ထိုင်ခုံ အဖိုး တသိန်းကျော်တန် ရခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၀၇
ထွန်စိုင် မြေတုံးတို့ ရွှေတုံးမျှား ဖြစ်လေပြီ ၃၂၄

[ဒ]

ဒက္ခိဏေယျဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၉၇
ဒါနဋ္ဌ မမ္မလျော်ပုံ-မှတ်ဖွယ် ၁၆၅
ဒါနမှဋ္ဌ ကူညီခဲ့သော သားယယ် အမွေခံရခြင်း ၄၀၇
ဒါနသင်္ဂဟ-အဓိပ္ပါယ် ၁၉၉
ဒါနသင်္ဂဟဖြင့် လူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ရယူမိခြင်း ၂၆၁
ဒါနာဘိရတနှင့် ဓမ္မာဘိရတ ပဋိပ္ကခေါ်မှတ်ဖွယ် ၁၇၆
ဒါယက တောရင် ဘွဲ့ထူး အနာထပိဏ်သူဌေး ရခြင်း ၁၅၄
ဒါယိက တောရင်ဘွဲ့ထူး ဝိသာခါ ရခြင်း ၂၉၃
ဒိဋ္ဌမေ့ ဝေဒနီယကံနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၃၂၃
ဒိဋ္ဌိစွဲကင်းနိုင်သော တရား ၁၅၉
ဒိဗ္ဗစက္ခုက တောရင်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၁၀၅
ဒိဗ္ဗစက္ခုက တောရင် သကုလာ ထေရီ ရခြင်း ၁၀၆

အကွဲထုစဉ် စာမျက်နှာ

[ဒ]

ဒိသာမုခနတ်ဘီလူး သတ္တမတံခါး မုခ်၌ စောင့်ခြင်း ၃၆၈
ဒီဃတာလနတ်ဘီလူးရွှေအိုးမျှား ပေးခြင်း ၄၁၁
ဒုက္ခဟုရှိသဖြင့် ကင်းပြိုတ်သော တရား ၁၅၉
ဒုတိယ ဣသိဒတ္တသုတ် ၁၇၈
ဒုတိယ တံခါးမုခ်၌ ဥပ္ပလနတ်ဘီလူးစောင့်ခြင်း ၃၆၇
ဒုဿီလ အတွက်ကြောင့် သဒ္ဓါတရားမပျက်ခြင်း ၂၁၃
ဒေါသ၏ ရွှေနောက်၌ ကုသိုလ် ဖြစ်ပုံ ၁၁၅
ဒေါသကြောင့် ဆွမ်းအလှူ အကျိုးမရမည်စိုးခြင်း ၃၂၄
တံပွကို အပ်အောင်ပြု၍ ပဏ္ဏလှူခြင်း ၃၂၂
ဒွတ္တိ သာကာရကို သောဏာ စီးဖြန်းခြင်း ၁၀၀
ဒွေဝါစိက သရဏဂုံ တည်သော ညီနောင်များ ၁၅၁

[ဓ]

ဓနသေဋ္ဌိတွဲ ကားဌဝဋ္ဌိယ ရခြင်း ၄၁၃
ဓနသေဋ္ဌိ သူဌေးတွဲ ပဏ္ဏရခြင်း ၃၂၇
ဓနဥယသူဌေး၏ အာနုဘော် ၂၄၃
ဓနဥယသူဌေး ပြောင်းရွှေ့ခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂၅၀
ဓမကရိုက်ဖြင့်စစ်၍ ပဏ္ဏ မျက်နှာသစ်ရေ လှူခြင်း ၃၂၂
ဓမ္မကထိက တောရင် စိတ္တသူကြွယ် ရခြင်း ၁၉၂

အကွေ့အလှစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ဝမ္မကထိက တောဒဂ် ဟုတောင်းခြင်း	၈၂၁၂
ဝမ္မကထိကတောဒဂ် ဝမ္မဒိန္နာထေရီ ရခြင်း	၉၄
ဝမ္မဝေါသကဟုဂ္ဂိုလ် ဥပုသ်နေ့၌ ကြေးကြော်ခြင်း	၃၅၄
ဝမ္မဒိန္နာထေရီအဓိကြောင်း	၈၁
ဝမ္မဒိန္နာ တရားဟောကောင်း တောဒဂ်ရခြင်း	၉၄
ဝမ္မဒိန္နာနှင့်စပ်သောတရားဂါထာ	၉၃
ဝမ္မဒိန္နာအတွက် မြို့ကို ရှင်းရှိ ရှေ့ထမ်းစင်ပေးခြင်း	၈၈
ဝမ္မဒိန္နာ ရဟန်းမ-ပြုရန် ခွင့်ပန်ခြင်း	၈၈
ဝမ္မဒိန္နာ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမပြုခြင်း	၈၃
ဝမ္မဒိန္နာအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၈၂
ဝမ္မဒိန္နာထေရီမင်းရှေးဆုတောင်း	၈၁
ဝမ္မန္တရာယ်မပြုရန် ကာတိယာနီ ဖြောခြင်း	၃၄၄
ဝမ္မပဒတဆုံးဂါထာကို ရှုပနန္ဒာ အား ဟောခြင်း	၉၂
မမ္မာ မင်းသမီး ဗြဟ္မစရိယဖြင့် နေခြင်း	၁၃၁
ဝမ္မာ မည်သော ကိုကိမင်းကြီး သမီးတော်ဘဝ	၁၃၁
ဝေတုစေတီအား ပြစ်မှားရှိ ကန်တော့ရပုံ	၃၉၂
ဝေတ် ၆-ပါးကို အစ္စဲကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၁
ဝေတ် ၆-ပါးခွဲ နိကန္တိတဏှာ ကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၁
ဝေတ်တို့၏ ထူးခြားမှုကို မေးလျှောက်ခြင်း	၁၂၆
ဝေတ်တဆယ်ရှစ်ပါး	၁၂၈
ဓုရတတ်ဆွမ်း ငါးရာ ပုဂ္ဂလိက လှူခြင်း	၁၅၅
[ဒ]	
နကုလပိတု ဇနီးမောင်နှံ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်း	၂၄၃
နကုလပိတု ဝိဿာသက တောဒဂ် ရခြင်း	၂၄၂
နကုလပိတု သူဌေးအကြောင်း	၂၃၁
နကုလပိတု သူဌေးအလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၂၃၁
နကုလပိတု သူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၃၀
နကုလပိတုသူဌေး နောက်ဆုံး ဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၂၃၁
နကုလမာတု ဥပါသိကာ အကြောင်း	၁၄၆
နကုလမာတု ဝိဿာသိကတောဒဂ် ရခြင်း	၁၄၂
နန္ဒ၏အမိ ဥတ္တရာ ဗျာယီတောဒဂ် ရခြင်း	၁၃၅
နန္ဒကောဝါဒသုတ္တန်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ် ချဲ့ကြသူများ	၉
နန္ဒဝန်နှင့် တူသော ဘုရား ကျောင်းတော်	၂၃
နန္ဒသူငယ်၏ မိခင်ဖြစ်၍ နန္ဒ မာတာ မည်ခြင်း	၁၃၄

အကျဉ်းချုပ် စာမျက်နှာ

[နာ]

နန္ဒာအလောင်းဗျာဒိတ်ခံရခြင်း ၉၅
နန္ဒာ ဗျာနှ်ဖြင့် ဇမ္ဗူလျော်သော
ဘေဒဂ်ရခြင်း ၉၈
နန္ဒာထေရီအကြောင်း ၉၅
နန္ဒာထေရီ အရဟတ္တဖိုလ်ရခြင်း ၉၇
နန္ဒာဘေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း ၉၅
နန္ဒာ နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ
ပြုခြင်း ၉၅
နာဂဝနဥယျာဉ်၌ ဘုရားနေတော်
မူခြင်း ၂၁၂
နားခေါင်းပမာ ဆံပင်ရှိ၍
ကုဏ္ဍလကေသာမည်ခြင်း ၁၁၈
နိုဗဒ္ဓဒါနဝတ်ကို အသပြာ
တထောင်စွန့်၍ ပြုခြင်း ၂၉၅
နိဂုံးထော်သဒါန ကာဌဝဋ္ဌိယဇနီး
လှူခြင်း ၄၀၉
နိဗ္ဗာန်ရည်စူးသောကုသိုလ်
ဥပနိဿယ မည်ခြင်း ၁၂၄
နိလရောင်ပြည်တော် ဆံတော်
စေတီမှ ထွက်ခြင်း ၁၅၁
နေရဟူရုမြစ်၌ ရွှေခွက်
မျှောခြင်း ၂၄၁
နေ့ခြင်းပင် ကောင်းကျိုး
ပေးခြင်း ၃၉၁
နတ်ဥယျာဉ်ထက် သာသော
ကျောင်းတော် ၂၄
နတ်တို့ဖွင့်သောတံခါးဖြင့်
ဘုရားထံ သွားခြင်း ၁၅၄
နတ်ပန်းမိုး ရွာခသော ဘုရားဖူး
ပွဲကြီး ၁၀၀
နန်းအိမ်မှ ပဒုမဝတီကို နှင်ထုတ်
ခြင်း ၁၅

အကျဉ်းချုပ် စာမျက်နှာ

[နာ]

နန်းတော်တွင်း၌ အရဟတ္တဖိုလ်
ရသူ ၈
နိမ့်သော နေထား၌ နေ၍ တရား
မဟောကောင်းကြောင်း ၃၀၆
နောက်ဆုံး ဇောတိက သူဌေး
ဘဝ ၃၆၄
နောက်ဆုံးဘဝ ဥဂ္ဂသူဌေး
ဖြစ်ခြင်း ၂၀၃
နောက်ဆုံးဘဝ ကာတိယာနီ
သူဌေးမ ဖြစ်ခြင်း ၃၄၂
နောက်ဆုံးဘဝ ဇဋိလသူဌေး
ဖြစ်ခြင်း ၃၉၂
နောက်ဆုံးဘဝ မဟာနာမ
သာကီဝင်မင်းဖြစ်ခြင်း ၂၀၀
နောင်တော်၏ ကြံအလှူ
ဆုတောင်း ၃၅၃
နောင်တော် တပုဏ္ဏ သောတာပန်
တည်ခြင်း ၁၅၂
နို့ဃနာဆွမ်းအတွက် အုံ့ဖွယ်
မျှား ၂၃၉
နို့ဃနာဆွမ်းကို ၄၉-လုပ်
ဘုဉ်းပေးခြင်း ၂၄၁
နို့ဖိုး နေ့စဉ် တထောင် ရသော
သူယော် ၃၆၅
နို့ရည်မျှား လက်မမှ ယိုစီးလာ
ခြင်း ၅၂
နွားနို့ဆွမ်း နှစ်ပေါင်းများစွာ
လှူဒါန်းခြင်း ၁၄၈
နှစ်ခြိုက်ဖွယ်အလှူ၏ အကျိုးပြ
ဂါထာ ၂၀၃
နှစ်ခြိုက်ဖွယ်ဝတ္ထုတို့ကိုလှူခြင်း ၂၀၆

အကွဲရေးစဉ်	စာမျက်နှာ
[နှ-ပ]	
နွစ်လောင်သော နှတ်ဘီလူးတို့ ဒုတိယတံခါးမှခ်ဉ်စောင့်ခြင်း	၃၆၇
ပက္ခိကဆွမ်းငါးရာ လဆန်း လဆုတ်တိုင်း လှူခြင်း	၁၅၅
ပက္ခိကယာဂုဆွမ်းငါးရာ လဆန်း လဆုတ်တိုင်း လှူခြင်း	၁၅၅
ပဌမတံခါးမှခ်ဉ် ကသကန္ဓ နှတ်ဘီလူးစောင့်ခြင်း	၃၆၇
ပစ္ဆိပ္ပန်ဘဝ အကျိုးရနိုင်သည့် အကြောင်းများ	၃၂၃
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ ဥဏ်ဌ် ဇောတိက အလောင်း ဝင်လာခြင်း	၃၅၀
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ကြာပန်းလှူခြင်း	၄၅
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို မီးတိုက်မိသော အကုသိုလ်ကံ	၃၁၆
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆုပေး ၂-ဂါထာ	၃၉၀
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဆွမ်းခံ၍ ချီးမြှောက်ရန် ကြည့်ခြင်း	၃၈၆
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ အတွက် ဝါဆိုကျောင်းဆောက်ခြင်း	၅
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ခြေသုတ်ရန် တားခြင်း	၄၈
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ဝါဆိုကျောင်း ရှာခြင်း	၃
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်းတို့၏ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ	၆၁
ပစ္စည်းလေးပါးလုံးလှူ၍ ဘုရားအား ဇီဝက ဆေးကုခြင်း	၂၃၀
ပစ္စည်း ၄-ပုံ စုံအောင် လှူခြင်း	၂၈၉
ပစ္စတ္တ ဝေဒီတမ္ဘော ငါ့ညီဟာ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
[ပ]	
ပစ္ဆိမဘဝိကများ အမြတ်ဆုံးကို အလိုမှိပုံ	၁၁၇
ပညာဇောဒဂ် ဆုတောင်းခြင်း	၁၉
ပညာဇောဒဂ်ရရှိခြင်းနှင့်စပ်သည့် ဂါထာများ	၄၃
ပညာရှိများ အားထုတ်ရမည့် တရားလေးပါး	၁၄၄
ပဌာစာရာ အမည်ရခြင်း	၃၃
ပဌာစာရာအလောင်း ကိုကို မင်းကြီး သမီးတော်	၆၈
ပဌာစာရာအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း	၆၇
ပဌာစာရာ ကျောင်းသို့ လာစေရန် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း	၃၄
ပဌာစာရာထေရီ၏ကြောင်း	၆၇
ပဌာစာရာလေရိမၺ ရှေးဆုတောင်း	၆၇
ပဌာစာရာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၇၀
ပဌာစာရာထေရီ ဝိနည်းဆောင် ဇောဒဂ်ရခြင်း	၈၁
ပဌာစာရာ နောက်ဆုံး ဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၆၈
ပဌာစာရာ ရဟန္တာ ဖြစ်သော တရား	၈၀
ပဌာစာရာ သောတာပန် ဖြစ်သော တရား	၃၃
ပဋ္ဌိပတ်ဖြင့် အသက်ထက်ဆုံး ပြုစုသူ	၁၄၄
ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါဉာဏ်ဖြင့် ခေမာထေရီ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၃၃
ပဋ္ဌိသမ္ဘိဒါ သောတာပန် ခဲ့ကုန်ကုန်ရာ	၃၀၇

ဆောင်းခွာ၌ စာမျက်နှာ

[ဝ]

ပဌမဇရာသိဒတ္တသုတ် ၁၇၆
ပဌမတံခါးမှုခ်ဌ် ယာမကောဋ္ဌိ နှတ်ဘီလူး ဖောင့်ခြင်း ၃၆၇
ပဌမံသရဏဂမနတောဒဂ် တပုဿ ဘဝ်လွိုကတ္ဏိ ရခြင်း ၁၅၂
ပဏ္ဍာလက်ဆောင်ရခြင်းနှင့်စပ်၍ မေးလျှောက်ခြင်း ၁၉၀
ပဏိတဒါယက တောဒဂ် မဟာ-နာမ သာကီဝင်မင်း ရခြင်း ၂၀၃
ပဏိတဒါယိက တောဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၃၃၅
ပဏိတဒါယိက တောဒဂ် သုပ္ပ-ဝါသာ ရခြင်း ၃၃၆
ပဏိတရဿဒါန တောဒဂ် ဆု တောင်းခြင်း ၂၀၀
ပဒုမဒေဝီ မိဖုရားကြီး ဖြစ်လာခြင်း ၅၀
ပဒုမဝတီ အမယ်အိုအိမ်၌ နေရခြင်း ၅၅
ပဒုမဝတီ၏ သဘောလား ကြီးမြတ်ပုံ ၅၉
ပဒုမဝတီဘာဝ ၄၈
ပဒုမာကြာတိုက်မှရ၍ ပဒုမဝတီ မည်ခြင်း ၄၆
ပဒုမာကြာပန်း လှူဒါန်းခြင်း ၄၇
ပဒုမာကြာပန်း လှူဒါန်း၍ ဆု တောင်းခြင်း ၄၈
ပဒုမုတ္တရ ဘုရားရှင်၏နှမ နန္ဒာ မင်းသမီး ၁၀၄
ပဒေသာပင်မျှား ဘောဂိက အတွက် ပေါ်ခြင်း ၃၆၆

ဆောင်းခွာ၌ စာမျက်နှာ

[ပ]

ပန္ဒရသီ ဥပုသ်နေ့၌ နိဗ္ဗာန်ဆော် ကြေးကြော်ခြင်း ၃၅၄
ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ ခဝတုစတိ၌ ဆီမီးပူဇော်ခြင်း ၁၀၅
ပရိဗိုဇ်ရဟန်းမ-ဘဝ ၁၀၅
ပရိယတ်, ပဋိပတ်စွယ်စုံသူ ခေမာ ဧသင်္ဂ ၃၄
ပရိသ သင်္ဃာန တောဒဂ် ဟတ္ထ-ကာဠဝက ရခြင်း ၁၆၉
ပရိသတ်ကို ချီးမြှင့်ပုံ ၄-မျိုး ၁၆၉
ပရိသတ် လေးပါး ၁၂၄
ပါဝါရိကသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၃၀၃
ပါဟုနေယျ ဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၆၂
ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင် ခုဒ္ဒုတ္တရ ၃၀၈
ပိယဝါစာ သင်္ဂဟ-အဓိပ္ပါယ် ၁၆၆
ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ တောဒဂ် ဇီဝက ရခြင်း ၂၃၁
ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ တောဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း ၂၂၈
ပုဂ္ဂလိကနိစ္စဘတ်ဆွမ်း ငါးဆု လှူဒါန်းခြင်း ၁၅၅
ပုဏ္ဏ၏ ဆုတောင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၃၈၆
ပုဏ္ဏတ္ထေရီသားစု သူဌေးလည်းဖြစ်, သောတာပန်လည်းဖြစ်ခြင်း ၃၂၃
ပုဏ္ဏမိသားစု ၃ ဦး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း ၃၂၈
ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးကြီး သုမန သူဌေးနှင့် ခမည်း ခမက် တော်ရခြင်း ၃၂၈
ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေးဖြစ်ချိန် ၃၂၀

အကျဉ်းချုပ်စာရင်း	စာမျက်နှာ
[ပ]	
ပုဏ္ဏသူဌေးကြီး၏သမီး ဥတ္တရာ ဖြစ်လာခြင်း	၃၂၀
ပုပ်သောခန္ဓာကိုယ်ကို ရှုစေခြင်း	၂၇
ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းကို ကိုးကုန်ရှေ့ဖြင့် ဆောက်ခြင်း	၂၀၄
ပုဗ္ဗာရုံ ကျောင်းဆောက်ရန် အကြောင်းဖန်ခြင်း	၂၇၉
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသာတိ တောဒဂ် ဆု တောင်းခြင်း	၁၂၅
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသာတိ တောဒဂ် ဘဒ္ဒါ ရခြင်း	၁၂၆
ပေးသော်ရင်း, မပေးသော်ရင်း ပေးရမည်-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၀
ပေါက်ပေါက်ပွင့်လျှံ၍ ဆုတောင်းခြင်း	၄၀
ပေါင်သားကို ဟင်းချက်၍ သုပ်ပြီးသာ လှူခြင်း	၃၃၉
ပံသုကူ အသားဆ၏ အဓိပ္ပါယ်	၃၃၉
ပြာသာဒ်တော်ကြီးနှင့် အရုံ ကျောင်းများ	၂၀၆
ပြစ်မှားမှု မပြစ်ဆောင် ဘုရား ပြုတော်မူခြင်း	၃၆၀
ပြည်သူကို ဘေးကင်းစေလျက် မွေးဖွားသူ	၂၂
ပြန်ပေးသူသာ ပေးရမည်-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၀
ပြန်မပေးသူအား မပေးရ-ဟူရာ၌ ရှင်းချက်	၂၆၀
[ဗ]	
ဗခင်၏ ဒါနမှု၌ ကူညီခဲ့သူ ရွှေ တောင် အမွေရခြင်း	၄၀၃
[ဘ-ဝ]	
ဘယာ ၆-ပါးကို အစဲ့ကင်းရှင် ဟောခြင်း	၁၆၁
ဘယာ ၆-ပါး၌ နိကန္တိ တဏှာ ကင်းရန်ဟောခြင်း	၁၆၁
ဗလိပ္ပူဇော်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ် မှတ်ဖွယ်	၂၃၀
ဗဟုပုတ္တိက သောဏာသာဝေါင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၆၉
ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာဝေရိ အကြောင်း	၉၀
ဗဟုပုတ္တိက-သောဏာဝေရိမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၉၀
ဗဟုပုတ္တိက သောဏာ ရဟန်းမ ပြုခြင်း	၆၉
ဗဟုဿုတ ဘေဒဂ် ခုဇ္ဇုတ္တရာ ရခြင်း	၃၁၂
ဗဟုဿုတ ဘ ဘေဒဂ် ခုဇ္ဇုတ္တရာ ကခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၃၁၀
ဗဟုဿုတ ဘေဒဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၂၉၅
ဗာဇုဏသီ သူဌေးကြီးဘ၀	၃၀၂
ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီး၏ ဥပါယ ကောသလ္လဉာဏ်	၂၃
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး ဗောဓိသတ် ပြာသာဒ်ကို ကြည့်ခြင်း	၃၂၀
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး ထီးပြုပို၍ သူဌေးဖြစ် ခန့်ခြင်း	၃၆၀
ဗုဒ္ဓ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
ဗြဟ္မစရိယ ပဌမကသိလ အဓိပ္ပါယ်	၂၁၆
ဗြဟ္မစရိယဖြင့် အနှစ် ဥပ်ဆောင်း ကြာ နေသည်များ	၂၂

အကြောင်းခေါင်း	စာမျက်နှာ
[ဗ-ဘ]	
ဗြဟ္မစာရိန် ဘိက္ခုနှိမ်ထား	၂၀
အကြီးဝေဘာ့ အာဝုံမှသင်္ဃယ်	၂၇၂
ဘဂဝါဂုဏ်တော် အာဒိပ္ပါယ်	၁၉၆
ဘဏ္ဍာစိုး သူဌေးကတော်ဘဝ	၈၃
ဘဒ္ဒကစ္စာနာ မဟာဘိညာပဋိဟာ	
ဇာတင်ရခြင်း	၁၂၉
ဘဒ္ဒကစ္စာနာရဟန္တာမ-ဖြစ်ခြင်း	၁၂၉
ဘဒ္ဒါ၏ အလိမ္မာရည်	၁၁၄
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ အဟည်နှင့်စပ်၍	
မှတ်ဖွယ်	၁၂၇
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီဟေရီ	
အဖကြောင်း	၁၂၄
ဘုဒ္ဓါကာဿပိလာနီ ဓေရီမစ်	
ရှေးဘဝကောင်း	၁၂၅
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ဓနာဂတ်ဆုံးဘဝ	
ရဟန်းဝ-ပြုခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါကာပိလာနီ ရဟန္တာ ဓေရီမ	
ဖြစ်ခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာ ဒီပွါဘိညာ	
တေဇင် ရခြင်း	၁၄၆
ဘဒ္ဒါကို ဗောဓိဝေါင်နှုတ်	
ချီးကျူးခြင်း	၁၁၆
ဘဒ္ဒါ ဓနာဂတ်ဆုံးဘဝ ရဟန်း	
ပြုခြင်း	၁၀၇
ဘဒ္ဒါ ပဒုမုတ္တရာ ဝါးနှစ်ကြာ	
ဇနုရခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုယာတ်	
ဇာတင်ရခြင်း	၁၂၇
ဘဒ္ဒါ မိတ္တေးမေတ္တာ ရှင်ရဟန်း	
ပြုခြင်း	၁၂၆
ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီး၏ ချစ်ခင်	
ဝိတ်	၁၁၁
[ဘ]	
ဘဒ္ဒါ သူဌေးသမီး ပရိုဝိုင်	
ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၁၇
ဘဒ္ဒိယသူဌေးသား၏ ဥပနိဿယ	
ကို မြင်တော်မူခြင်း	၂၇၅
ဘလ္လိက ဆရာသား သစ်သီး	
လှူခြင်း	၁၄၇
ဘလ္လိက ညီတော် ဆဋ္ဌာဘိညာ	
ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၁၅၂
ဘိက္ခုဒါယိကာ အနှစ်နှစ်သောင်း	
ဗြဟ္မစရိယကျင့်သုံးခြင်း	၁၀၇
ဘိက္ခုဒါယိကာ မည်သော ကိုကို	
ဓင်းကြီးသမီးတော်	၁၀၇
ဘိက္ခုနှင့် ငါးရုတ်ရှိ ပြာသာဒ်	
တို့ကို နတ်တို့ထမ်းခြင်း	၁၆
ဘိက္ခုနှစ်မ ငါးရုတ်ရှိ ဟန်ခိုး	
ပြကြခြင်း	၁၄
ဘိက္ခုနီ မည်သော မင်းသမီး	
ဗြဟ္မစရိယဖြင့် နေခြင်း	၆၈
ဘိက္ခုနီများ သြဝါဒကို ကိုယ်တိုင်	
သာ ယူရခြင်း	၉၆
ဘိက္ခုနီများ ကိုယ်စား လွှတ်၍	
သြဝါဒမယူရခြင်း	၉၆
ဘိက္ခုနီဝါအကြီးဆုံးတောဝင်ရသူ	၁၀
ဘုရားအမှုရှိသော သံဃာအား	
မဟာဒါနကြီး ပေးခြင်း	၁၅၄
ဘုရားမိခြေတော်ကိုကိုင်၍	
ရှိခိုးခြင်း	၁၈၈
ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး	
အာဒိပ္ပါယ်	၁၉၅
ဘုရားတဆူတွင် မဟာဘိညာပဋိဟာ	
လေးပါးတာ ဒေါ်မြ	၁၃၀

အကျဉ်းချုပ်	စာမျက်နှာ
[ဘ]	
ဘုရား တရားဟောတော်မူခြင်း နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၃၇
ဘုရားထံ ဆည်းကပ်သည့် အကြိမ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၁၅၃
ဘုရားထံ မဆည်းကပ်မီသော အပြုံ့ကို တောင်းပန်ခြင်း	၇၁
ဘုရားပေးသည့် သောက ငြိမ်း ကြောင်း ဥပါယ်ကောင်း	၁၃၆
ဘုရားဖူးမလာမီသော အပြုံ့ကို တောင်းပန်ခြင်း	၃၈
ဘုရားဖူးရာ၌ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ဖြစ်ပုံ	၁၈၈
ဘုရားဖူးလိုက်သည့်နှင့် တပြိုင် နက် အနာ ပျောက်ကင်း ခြင်း	၃၄၀
ဘုရားဖူးသုံးထောင်တို့ကို အစား အဝတ် တာဝန်ယူခြင်း	၁၈၆
ဘုရားရှင်အား ဆွမ်းဦး လှူဝေ ရန် ပြုလုပ်ခြင်း	၁၄၉
ဘုရားရှင်အား ဇီဝက ဆေးကုခြင်း	၂၃၀
ဘုရားရှင်၏ ရှေကာယကို ဖူးမြော်ရှိသော နေသူ	၁၄၅
ဘုရားရှင်ကို ပဋိပတ် အကျင့်ဖြင့် ပြုစုခြင်း	၁၄၄
ဘုရားရှင်၏ဆွမ်းခံအပြန်လမ်းနှင့် ဝပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၇၅
ဘုရားရှင် နောင်စတော်တို့၏ အ လေ့အကျင့်ကိုကြည့်ခြင်း	၁၅၀
ဘုရားလက်ထက် ဘိက္ခုနီမ ကျောင်းတည်ရာအရပ်	၁၀

အကျဉ်းချုပ်	စာမျက်နှာ
[ဓ]	
တုလုံးလောင်းကို သာဓုခေါ်သော ပုံပုံ	၁
တူန်းကံကြောင့် ဆားကြီးရေ ကျွန်မ ဖေါ်ထားခြင်း	၂၁၀
တူန်းကံရှင်ကို လက်ခံပေးခဲ့ကြပုံ ကြိုးကြံခြင်း	၁၈၃
တူန်းကံရှင် ဗဟုတ်လူများ၏ ခြင်ရာပုံများ	၁၃၂
တူန်းကံရှင်များ၏ ခြင်ရာပုံများ	၁၃၃
တူန်းကြီးသူ ၅-ဦး	၂၄၅
တူန်းရှိ ညီငယ်ကို မိုက်ရှေ့နှင့် ဇွဲလည်ပေး ကယ်ခြင်း	၄၀၃
တူန်းရှင် ကံရှင် ကိုးဘဝဝါတမ်	၁၃၃
တိုံခုနှစ်ဆင့်ပြာသာဒ် ဝေဘုဏ်က အတူတူ ဖေါ်ခြင်း	၄၁၆
တောသားဦးခေါ်ရောဟာ	၂၄၂
တောင်ခါးပါးခြင့် သံဆာဆား ပြုစုခြင်း	၂၇၂
[ဒ]	
ဒရားချင် ဘားလုံးကောင် ဖြောရ် လှူခြင်းအကျိုး	၁၆
ဒစုံဒမ်းပဲ အသားကို ဘားလျှင် ဒုက္ခရှိကောက်သင့်ခြင်း	၇၃၀
ဒစ္ဆိကာသဏ္ဍ တမ်ခြေကိုး ပန်းပိုး ရှာခြင်း	၁၂၇
ဒစ္ဆိကာသဏ္ဍမြို့ ယုဝရာ သုံးဆယ်ကွာ သာဝတ္ထိခရီး	၁၈၆
ဒဏ်းရဲကြောင်းတရား သုံးပါး	၁၃၄
ဒဠှပုဏ္ဏလိပ်ပြင်၌ အာယတဂ် ၁၂-ပါး ဖေါ်ခြင်း	၁၂၇

အကွေ့ရုစဉ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မလိမ္ပဲမြင်ပြီး၍ အပြစ်မမြင်စေရန် စီမံခြင်း	၁၀၂
မနှာပဒါနှ ဇာတက် ဥဂ္ဂသူဌေး ရခြင်း	၂၀၉
မနှာပဒါနှ ဇာတက်ရအပြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၂၀၃
မဇ္ဈိမဘာဝနီယ ဖြစ်သူကို ပန်ကြားလိုခြင်း	၁၁
မဇ္ဈိမဘာဝနီယ ရဟန်းတို့ကို ဆည်းကပ်ခြင်း	၁၆၄
မကြင်ဘူးပဲ မိတ်ဆွေဖြစ်နေသူ ဣသိဒတ္တ	၁၂၉
မုရဇဝန္ဒိုကရောဂါကို မတားနိုင်ခြင်း	၁၅၈
မဟာကပါဋိဟာရိယသုတ်	၁၈၁
ဗဟေဒုနသေဋ္ဌိသူဌေးကြီး ပုဏ္ဏနေ့ချင်း ဖြစ်ခြင်း	၃၂၈
မဟာနာမ ပဏီတဒါယက တောဒက်ရခြင်း	၂၀၀
မဟာနာမ မင်းသား သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၀၀
မဟာနာမသာကီဝင် အလောင်း ဗျာဒိတ်ခံရခြင်း	၂၀၀
မဟာနာမသာကီဝင်မင်း အကြောင်း	၂၀၀
မဟာနာမသာကီဝင်မင်း၏ ဒရေးကောင်းမှု	၂၀၀
မဟာနိဒါနသုတ်ကို ခေမာမိဖုရား ဆား ဟောခြင်း	၂၉
မဟာနိဒါန သုတ္တန်ကို သမဏီ မင်းသမီးဆောင်ခြင်း	၂၂
[ဗ]	
ဗဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီ အကြောင်း	၁
ဗဟာပဇာပတိ-ဟု မှည့်ခေါ်ရပုံ	၁၀
ဗဟာပညာတေဇက် ခေမာထေရီ ရခြင်း	၄၂
ဗဟာတိညာဝပ္ပတ္တ တောက် ဆုတောင်းခြင်း	၁၂၈
ဗဟာတိညာဝပ္ပတ္တတေဇက်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၁၃၀
ဗဟာတိညာဝပ္ပတ္တ တောက် ဘဒ္ဒ-ဂေါစ္ဆာနှာ ရခြင်း	၁၂၉
ဗဟာတိညာဝပ္ပတ္တသာဝက လေးပါး	၁၃၀
ဗဟာဘောဂ သူဌေးကြီး၏ ဆုတောင်း ၅-ချက်	၃၀၇
ဗဟာမာယာ တုသိတာနတ်ပြည်၌ ပြန်ခြင်း	၇
ဗဟာလတာဝတန်ဆာနှင့် ယန မဌကတန်ဆာ	၂၀၀
ဗဟာလတာဝတန်ဆာ ၄-လကြာ ပြုလုပ်ရခြင်း	၂၅၈
ဗဟာလတာဝတန်ဆာ ဝတ်ဆင် ရသူ ၃-ဦး	၂၀၃
မာဂဏ္ဍိယ ဇနီးမောင်နှံအား ခေါ်ခွေတိုက်ဆိုးမခြင်း	၃၀၃
မာဂဏ္ဍိမိဖုရားဆဲရန်ကိုက်မှုများ	၃၀၈
မာနစ္ဆကင်းနိုင်သောတရား	၁၅၉
မာနာနုသယကို ပယ်ရန် ဟောခြင်း	၂၈
မာရ်ဘုရားကျေးကွဲ့ကင်းသို့ လိုက်ခြင်း မည်ပုံ	၁၅
မာရ်နတ် ဘက်စမ်းလာခြင်း	၂၂၅

အကျဉ်းချုပ်စာအုပ်	စာမျက်နှာ
[မ]	
မာရဇာန်ဆိုကရောဂါ စိတ်ဆိုးသူကြီးယက်ခ်ခြင်း	၁၉၃
ဗီခင်ဟောင်းနှတ် ဆွမ်းဦးလှူရန် တိုက်တွန်းခြင်း	၁၅၀
မိဂဒါဝုန် ကျောင်းခ်ခ် ဘုရားရှင် နေတော်မူခြင်း	၃၃၀
မိဂါရအာမည် ရှင်းချက်	၂၂၄
မိဂါရ၏ဇနီး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၂၅
မိဂါရမာတာ အမည်နှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၂၄
မိဂါရသူဌေး၏ ဧည့်ခံပွဲ	၂၆၂
မိဂါရသူဌေး ဓမ္မာစရိယနိုင်ခြင်း	၂၆၃
မိဂါရသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၂၂
မိစ္ဆာအယူတို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဖဋိ လျှင် မဖြစ်နိုင်	၁၂၉
မိတ္ထေးဇောက်ကို ဘုရားလိုက်ပို့ခြင်း	၁၅
မိယေးဇော် ဂေါတမီ ရဟန်းပြုခိုန်	၀
မိဖုရားငါးရာတို့ကို ကျွန်ပြုလုပ်ပေးခြင်း	၅၉
မိဖုရားငါးရာတို့ မင်းသားငါးရာတို့ကို ဝှက်ယူခြင်း	၅၄
မိဖုရားများ ဂုံးချောစကားပြောကြခြင်း	၅၅
မိဖုရားများ မနာလိုစကား ပြောကြခြင်း	၅၃
မိဖုရားဟောင်း ငါးရာတို့ကို ကျွန်အဖြစ်မှ လွှတ်ခြင်း	၆၀
မိဘမေတ္တာ ကြီးလှစွာ၏	၁၁၂
[ဗ]	
မီးကို ရှိသောစွာ လုပ်ကျွေးရမည့် ဟူရာဇ် ရှင်းချက်	၂၆၉
မီးကျောက်အလုံမျှား ထမင်း ကျက်လျှင် ငြိမ်းခြင်း	၃၆၉
မုဆိုးအား နှတ်ပိတ်စကား ပြောကြားခြင်း	၅၀
မုဆိုး ပဒုမဝတီကို တွေ့ရှိခြင်း	၅၀
မုဆိုး လမ်းကိုအပ္ပတ်အသားပြု၍ ပြန်ခြင်း	၅၁
ဗုဆိုးသားဘဝ	၁၂၂
မေဏ္ဍကသူဌေးအကြောင်း	၃၀၀
မေဏ္ဍကသူဌေး၏ ဇရားကောင်းမှု	၃၀၀
မေဏ္ဍက သူဌေးကြီး၏ အာနုဘော်	၂၄၅
မေဏ္ဍကသူဌေးကြီး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၄၉
မေဏ္ဍကသူဌေး နောက်ဆုံးဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၃၉၂
မေဏ္ဍက သူဌေးဟု အမည်တွင်ခြင်း	၃၉၃
မေတ္တာစျာန်ကို ဝင်စားမှ ဥတ္တရာ နေခြင်း	၃၃၂
မေတ္တာရှေထားမှ ပဋ္ဌိပတ်ဖြင့် ပြုစုသူ	၁၄၄
မေတ္တာဝိဟာရီ တောရဂ်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၂၉၅
မေတ္တာဝိဟာရီ တောရဂ် သာမာဝတီ ရခြင်း	၄၁၉
မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကောင်းမှု သည် ဥပနိဿယ မည်ခြင်း	၁၂၃
မင်းကြီးထံ သတုလကာယ် အခစား ဝင်ခြင်း	၃၂၄

အကျဉ်းစုဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မင်းကြီးမြတ်နိုးလွန်းသဖြင့် မနာ
လိုကြခြင်း ၅၃
မင်းကြီးလက်မှ မြားလွှတ်ရန်
အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း ၃၁၃
မင်းမိန်းမ ငါးဆုကို သောတာပန်
တည်စေသူ ၃၁၈
မင်းမိန်းမတို့၏ အလိမ်မှုကြီး
ပေါ်ခြင်း ၅၆
မင်းသားငါးဆုတို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
ဖြစ်ကြခြင်း ၆၀
မင်းသားတို့၏ ကြွတ်အတွင်းမှ
စာတမ်း ၅၃
မင်းသားတို့၏ ကြွတ်ငါးဆု ရေ
မျှောခြင်း ၅၆
မင်းသား ၇၉၉-ယောက် သံသေ
ဒဇ တည်ခြင်း ၅၄
မယ်တော်ကို တရားနာခံပြု၍
သောဏ တရားဟောခြင်း ၃၄၃
မယ်တော်မာယာ သန္တုသိတနတ်
သား ဖြစ်ခြင်း ၂
မုနိဉာဏ်ဆီ အရှာခိုင်းခြင်းနှင့်စပ်၍
မှတ်ဖွယ် ၁၃၆
မုနိဉာဏ်ဆီရှာ တတိယအိမ်
အရောက်၌ ဆံဝေရခြင်း ၁၃၂
မုန့်ကြွက်ကျစ်နှင့် ပျားဆုပ်မုန့်
ဘုရားအားလှူခြင်း ၁၅၁
မောင်ပူဏ္ဏ၏ အာနုဘော် ၂၄၂
မောင်ပဏ္ဍာ၏ဘုန်းဟုခိုမှ ရှောင်ပြစ်
လာခြင်း ၃၂၂
မျက်စိ အကြည်ရှုပ်၌ နိုကန္ဒီ
ကင်းရုန် ဖမာခြင်း ၁၅၆

အကျဉ်းစုဉ် စာမျက်နှာ

[ဗ]

မျက်စဉ်းကြိတ်ဖိုရန် စဋ္ဌကူးနှစ်
လှူခြင်း ၂၀၃
မျက်နှာသစ်ရေကို ပုဏ္ဏလှူခြင်း ၃၂၂
မျက်မှောက်လောကကို အစဲ
ကင်းရှင် ဟောခြင်း ၁၆၂
မျက်မှောက် လောကဌ် နိုကန္ဒီ
ကင်းရန်ဟောခြင်း ၁၆၂
မျက်မှောက် လောက ဟူရာဌ်
ဖွယ်သားဖွယ် ၁၆၂
မြကျောက်အရောင်ဖြင့်သာ ဇော
တိကတို့ နေခြင်း ၃၆၉
မြေး လေးရာ ထွန်းကားသော
ဝိသာခါ ၂၂၂
မြေစ်ကူးသူတို့ ဖောင်ကို မင့်ပဲ
သွားပုံ ဥပမာ ၃၆၀
မြေ့ စွန်ဆောင် ထွန်းကားသော
ဝိသာခါ ၂၂၂
မြည်းမ သားဖွားရာ၌ ဝိသာခါ
ပြုစုခြင်း ၂၆၁
မြတ်စွာဘုရားအား ဂန္ဓကုဋီကို
တင်လှူခြင်း ၃၀၅
မြတ်စွာ ဘုရားအား မဟာပ် ဟူ
အော စကားနှင့်စပ်၍ မှတ်
ဖွယ် ၂၀၆
မြတ်စွာဘုရား၏ နည်းညွှန်းအရ
အပရာဇိတ ဆုတောင်းခြင်း ၃၆၃
မြတ်စွာဘုရားကျောင်းတော်ကို
မဝင်ခြင်းနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၃၆၀
မြောက်ကျွန်းသူ၏ ဆန်တစလယ်
နှင့် ဖီးကျောက် ၃၆၉
မြို့၏ ရန်သူအဖြစ်ဖြင့် ဖွားလာ၍
သတ္တုကမည်ခြင်း ၁၀၉

အကွေ့ရာစဉ် စာမျက်နှာ

[မ]

မွန်မြတ်သည်ကို လျှူသူ မွန်မြတ်
သည်ကိုရခြင်း ၂၁၀
မြားကို မေတ္တာဖြင့်တားနိုင်သူဟု
ချီးမွမ်းကြခြင်း ၃၁၈

[ယ]

ယမကောင်ကိုနတ်ဘီလူးပဌမတံခါး
မှခ်ဉ် စောင့်ခြင်း ၃၆၇
ယမကောင်ကိုဘီလူးအစောတာတမ်၏
စစ်တပ်ကို တိုက်ဖျက်ခြင်း ၃၃၇
ယသ၏နေ့ဟောင်းသောဟာပန်
ဖြစ်ခြင်း ၂၄၂
ယသ သူဌေးသား ဟိုဘိကျူ
ရဟန်းဖြစ်ခြင်း ၂၄၂
ယသ သူဌေးသား သောတာပန်
ဖြစ်ခြင်း ၂၄၁
ယဒေသာမရုတေရီ အကြောင်း ၁၂၇
ယဒေသာရော တေရီမင်း ရှေးဆု
တောင်း ၁၂၇
ယဒေသာဝရာ ဇနာဂတ်ဆိုး ဘဝ
ရဟန်းမ-ပြုခြင်း ၁၂၀
ယဒေသာဝရာ မိဘထွေးအာဘ်ထံ
ရဟန်းပြုခြင်း ၁၂၉
ယာဂုအားလုံးကို ကာဌဝဏ်ယမ်
ဇနီး လျှူခြင်း ၄၀၉
ယူဇနာ-၄၅ ခရီးဌ် တယူဇနာ
တကျော်း ဘည်စေခြင်း ၁၅၄
ယူဇနာသုံးဆယ် ခရီးဌ် နတ်တို
ညှော်ခံခြင်း ၁၈၆
ယက်ကန်းသည် အကြီးအကဲဘဝ ၆
ယပ်ခပ်နေသော မိန်းမလှပုံ
ဖော်ဆင်းခြင်း ၂၆၊၉၂

အကွေ့ရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ရ]

ရုဟနာခုနစ်ဘီ လှည်းမျှားပြည့်
ဝအောင်ပေးကြခြင်း ၁၀၉
ရတ္တာညူ တောင် ဂေါတမီရခြင်း ၉
ရတ္တာညူ ဘောက်ဆုတောင်းခြင်း ၂
ရတ္တာညူပဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၂
ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း သိရောက်
စ်မခြင်း ၁၀၂
ရဟန်းတ လူကိုသောင်းပန်ဝန်ချ
ရခြင်း ၁၀၅
ရဟန်းလူသာ နှစ်ဆက်နိုင်သော
ဟာကားမျိုး ၁၆၄
ရဟန်းပြုရန် ခေမာမိဘုရား
ခွင့်ပန်ခြင်း ၃၂
ရဟန်းသီဟာ၏ ကိုယ်ခန္ဓာ ဩဇာ
သင်းပေးလိုခြင်း ၂၀၁
ရဟန်းသံဃာထိုင်ရန် နေရာ
ဝါးရာ အမြင့်ခင်းထားခြင်း ၁၅၅
ရာဇဂြိုဟ်၌ အိမ်မျှားအဖေါ်အ
ဝတ္ထု ဖြစ်နေခြင်း ၁၁၀
ရာဇဂြိုဟ်၌ ဘုရားပွင့်နေကြောင်း
သတင်းကြားခြင်း ၁၅၄
ရာဇဂြိုဟ်၌ သတ္တုက လူဆိုး
သောင်းကျန်းခြင်း ၁၀၉
ရာဇဂြိုဟ်သို့ ၁၀၃-ခုနှစ်၌ ဘုရား
ကြွခြင်း ၈၄
ရူပနန္ဒာဘုရား ဝိဇယ ဘုတ္တန်ကို
ဖယောင်ခြင်း ၉၂
ရူပနန္ဒာ၏ ဧရိုက်နှင့်လိုက်အောင်
မိန်းမလှ ဖန်ဆင်းခြင်း ၉၂
ရူပနန္ဒာ သုညတ ကမ္ဘာနှင်းကို
စီးဖြန်းခြင်း ၉၂
ရေခပ်ကျန်မ အကြီးအကဲဘဝ ၂

အကြောင်းခေါင်း စာမျက်နှာ

[ရ]

ရေမမျှောခံရသော ဝစီကံနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ် ၄၀၇
ရောက်လေရာအရပ်၌ လာဘ်ရ သောသူများ ၁၉၁
ရှေးဦးစွာ သရဏဂုံ တည်သော တေဒဂ်ဆုတောင်းခြင်း ၁၄၇
ရှေးက ပေါင်းသင်းဘူး၍ အချစ် စိတ် ဖြစ်ခြင်း ၁၁၁
ရှေးဘဝက သားပစ္စကဗုဒ္ဓါ တို့နှင့် တွေ့ခြင်း ၆၃
ရွှေအိုးကြီးလေးလုံး ဇောတိက အတွက် ပေါ်ခြင်း ၃၆၆
ရွှေကြုံပင်ကြီးလေးပင်တို့ ဇော တိကအတွက် ပေါ်ခြင်း ၃၆၇
ရွှေကြုံတံတို့၌ ဆံတောက်တည့်၍ ပင်ဆောင်ခြင်း ၁၅၁
ရွှေဆိတ်ရုပ်၏ အရှင်ဖြစ်၍ ဓမ္ဓကာမည်ခြင်း ၃၉၃
ရွှေတောင်ပိုင် ဇဋိလသူဌေး ဖြစ်ခြင်း ၄၀၂
ရွှေဒင်္ဂါး အစွန်းချင်းတိုဆောင် ခင်းရှိ မြေဝယ်ခြင်း ၁၅၄

[လ]

လူခစိုဝရဝရ တေဒဂ် ကိသာ ဂေါတမီ ရခြင်း ၂၄၁
လူခစိုဝရဝရ တေဒဂ် ဆုတောင်း ခြင်း ၁၃၀
လူတို့ မနှစ်သက်နိုင်သော တရား များ ၁၆၄
လူမသေဘူးသောအိမ်မှ မုန့်ညင်း ဆီ အယူခိုင်းခြင်း ၁၃၆

[လ]

လူအား စားလျှင် ရဟန်းများ ထုလ္လစ္စဏ်းအာပတ်သင့်ခြင်း ၃၄၁
လေးဌာနတို့၌ ဆောက်တည်စေ ခြင်း ၁၉၂
လေးထောင်သောနတ်ဘီလူးတို့ စတုတ္ထ တံခါးမှခ်၌ ဈာန် ခြင်း ၃၆၂
လောကဝိဒူဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ် ၁၉၅
လောကုတ္တရာ တရား လျှို့ဝှက် ထားသင့်ခြင်း ၈၆
လက်ဆောင်ဖြင့်သာ တလလုံး အလှူပေးနေရခြင်း ၁၈၈
လက်ဆောင်များကို ဝိသာခါထံ ပို့ကြခြင်း ၂၆၁
လက်နက်များ အရောင်ထွက်ကာ ဖွားလာသူ ၁၀၇
လက်နက်များ အလုံတောက်၍ ဖွားမြင်သောသူငယ် ၃၆၄
လက်လုပ်စား အိမ်ရှင်မဘာ ၆၂
လယ်စောင့်အမျိုးသမီးသာ ၄၇
လာဘ်များ၏ တရားအားထုတ် ခွင့်မရခြင်း ၈၉
လာဘ်ရကြောင်းကို ဟောဖော ဂါထာ ၁၉၁
လှူခြင်း၌ မွေ့လျော်သော တေဒဂ် ဆုတောင်းခြင်း ၁၅၃
လှူဒါန်းရခြင်း၌ မွေ့လျော်သော တေဒဂ် ဝိသာခါ ရခြင်း ၂၉၄
လှူပြီးကြောပန်း ပြန်ယူမိသည့် အပြစ်များ ၅၅
လှူပြီးပန်းကို ယူထားရာမှ လှူ ပြန်ခြင်း ၄၇

အကွေ့ရုစဉ်	စာမျက်နှာ
[လ-ဝ]	
လှူပြီးမှ ပြန်ယူ, ပြန်လှူမှ အတွက် မှာထားချက်	၄၈
ဝစီဒုစရိုက်ကြောင့် ခုနှစ်ကြိမ် ရေမျောခံရခြင်း	၃၉၇
ဝဇိရနတ်ဘီလူး တတိယ တံခါး မုခ်၌ စောင့်ခြင်း	၃၆၇
ဝဇိရဗာဟု နတ်တီလူး စတုတ္ထ တံခါးမုခ်၌ စောင့်ခြင်း	၃၆၇
ဝါဆိုနိုင်သော ကျောင်းမျိုး	၂
ဝါဒပြိုင် သဓြေခက်ကို နင်းချေ စေခြင်း	၁၂၀
ဝါရ ၉ ပါးဖြင့် သုညတ သဘော ကို ဟောခြင်း	၁၆၃
ဝိဇယသုတ္တန်ကို ရှုပနန္ဒာအား ဟောခြင်း	၉၇
ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၅
ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို အစ္စကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၀
ဝိညာဏ် ၆-ပါးဌ် နိုကန္ဓိကင်းရန် ဟောခြင်း	၁၆၀
ဝိနယခရ တောဒက် ပဌာစာရာ-လေရီ ရခြင်း	၈၁
ဝိနယခရ တောဒက်ရ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၆၇
ဝိပဿနာကို မနာဘူးပါ ဟူရာ၌ မှတ်ဖွယ်	၁၆၅
ဝိပဿနာညာဏ်, မဂ်ညာဏ်ဂုဏ်ကို ချီးကျူးသော ဂါထာ	၁၆၉
ဝိသာခနှင့် ဓမ္မဒိန္နာတို့၏ မေး-ဖြေ စကားများ	၈၆
ဝိသာခသူဌေး အောက်မင်း သုံးပါးကို မေးခြင်း	၉၁

အကွေ့ရုစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ဝိသာခသူဌေးနှင့်အတူ သောတာပန် တည်သူပေါင်း	၈၄
ဝိသာခသူဌေး ပြဿနာမေးခြင်း	၉၁
ဝိသာခသူဌေး ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီးနှင့် ရင်းနှီးခြင်း	၈၄
ဝိသာခသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်သောနေ့	၈၄
ဝိသာခါ အရေးဆိုခြင်း	၂၆၄
ဝိသာခါအား ချီးမြှောက်ခြင်း	၂၇၆
ဝိသာခါအား ပေးသော ဥစ္စာ ပစ္စည်းများ	၂၅၉
ဝိသာခါ၏ ထူးခြားချက်များ	၂၇၈
ဝိသာခါ၏နောက်ပိုင်း အရေးဆို အောင်မြင်ပဲ	၂၇၀
ဝိသာခါ၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၄၃
ဝိသာခါ၏ သား, မြေး, မြစ် ပြ ဂါထာ	၂၂၂
ဝိသာခါ၏ သား သမီး မြေး မြစ်များ	၂၂၂
ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး အကြောင်း	၂၄၃
ဝိသာခါ ဆု ၈-ပါး ရခြင်း	၂၂၂
ဝိသာခါတို့ မိသားစု သာကေတ မြို့ ဇပြောင်းနေခြင်း	၂၅၀
ဝိသာခါ ဒါယိကတောဒက် ရရှိခြင်း	၂၉၄
ဝိသာခါနှင့် ရံရှေများ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၄၉
ဝိသာခါ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်ပုံ	၂၆၀
ဝိဿာသက တောဒက် နုကုလပိတု ရခြင်း	၂၃၆

အကွေ့ထုစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဓ-သ]	
ဝိဿာသက တောင်ရဲ့ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၂၃၁
ဝိဿာသိကရုတ္ထုးကို နကုလ-မာတု ဆုပန်ခြင်း	၃၄၆
ဝိသုဒ္ဓိ ၂-ပါးတို့၌ ဇုတမာလေရီ လိမ္မာခြင်း	၃၄
ဝီရိယထက်သန်သော သောဏာ ဟု ထင်ရှားခြင်း	၁၀၁
ဝေဒနာ ၆-ပါးကို အစဉ်ကင်းရှုန် ဟောခြင်း	၁၆၁
ဝေဒနာ ၆-ပါး၌ နိုက္ခန္တိတဏှာ ကင်းရှုန် ဟောခြင်း	၁၆၁
ဝေယျာဝစ္စ၏ အကျိုးပြုစကား	၃၀၅
ဝေယျာဝစ္စမှီး သာမာဝတီကို စုံစမ်းခြင်း	၂၉၈
ဝေသာလီပြည်သူတို့အား ဂေါတမီ တရားဟောခြင်း	၁၃
ဝေဠုဝန် ဥယျာဉ်တော်ဖွဲ့ ဂီတိ ၄-ဂါထာ	၂၃
ဝတ်တရားကျေပွန်သော ပဒုမ-ဇတိ	၅၀
ဝန်ခံချက်ကိုပေးတော်မမူ ဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၀၁
သက္ကာယဒိट္ဌိမှ မိစ္ဆာအယူတို့ ဖြစ်နိုင်ခြင်း	၁၂၉
သကုလာထေရီအကြောင်း	၁၀၄
သကုလာထေရီ ဒီဗ္ဗစက္ခုက တောရဂ်ရခြင်း	၁၀၆
သကုလာထေရီမ၏ ရှေးဆုတောင်း	၁၀၄
သကုလာ နှောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းမ-ပြုခြင်း	၁၀၅

အကွေ့ထုစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သကုလာရဟန်းမ အရဟတ္တဖိုလ် ရခြင်း	၁၀၆
သက်နှိုး၏ ခေါင်းပါးခြင်း သုံးမျိုး	၁၄၂
သခါရတို့ကို လက္ခဏာ ဥာဏ်ဖြင့် ကြိတ်ဖျော်ခြင်း	၁၂၅
သင်ဟတရား ၄-ပါး	၁၉၉
သင်ဟဝတ္ထုလေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသူ အဖြစ် ဆုတောင်းခြင်း	၁၉၈
သတ္တမတံခါးမှတ်၌ ဒီသာမုခ ရုတ်ဘီလူး စောင့်ခြင်း	၃၆၈
သတ္တဝါနှင့် စပ်သည့် အယူမှား မရှိသူ	၄၀
သတ္တဝါနှင့် စပ်သည့် အယူမှား ရှိသူ	၄၀
သတ္တဝါ ဖြစ်, မဖြစ်ကို မဟော ခြင်းအကြောင်းမှား	၄၀
သဒုလကာယ် မြောက်ကျွန်းသူ ကို နတ်တို့ပို့ခြင်း	၃၆၈
သတ္တုကစ် ကောက်ကျစ်သော အကြံ	၁၁၃
သတ္တုက ပြေးသွားနိုင်ချိန်ကစ၍ ခိုးယူခြင်း	၁၀၉
သတ္ထာဒေဝမနုဿာနုံ-အစီပွါယ်	၁၉၆
သဒ္ဓါအဦးပြု၍ ရဟန္တာဖြစ်သော ထေရီမ	၁၄၅
သဒ္ဓါအားကြီးသော တောရဂ်ရသူ ထေရီမ	၁၄၆
သဒ္ဓါတရားအဦးပြု၍ ဝိပဿနာ ပွါးခြင်း	၁၄၅
သဒ္ဓါဓိမုတ္တ တောရဂ်ဆု တောင်းခြင်း	၁၄၄

အကြောင်းရာ	စာမျက်နှာ
[သ]	
သဒ္ဓါစိမ့်တွင် တောင်ပင် သီဟိုလက	
မာတုဃေရီ ရခြင်း	၁၄၆
သဒ္ဓါခုရ ရဟန္တာ ဃေရီမ ဖြစ်	
ခြင်း	၁၄၆
သဒ္ဓါလွန်ကဲသူအား ကြည်ညိုဖွယ်	
တရားဟောခြင်း	၁၄၅
သဒ္ဓိမဒ္ဒြလွန်ကဲသော ဓာတိမ	၁၄၅
သန္ဓိဋ္ဌိကဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
သပိတ်ခြေပြုရန် ဇွန်လက်ကောက်	
လျှော်၍ ပညာရှိရခြင်း	၃၀၈
သပိတ်ဖြင့် မျက်နှာသစ်ဝေခမ်း၍	
ပုဏ္ဏ လျှောခြင်း	၃၂၂
သပိတ်လေးလုံး တဲလုံးတည်းဖြစ်	
ရန် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း	၁၅၀
သမ္ဘမမ္ဘကို အစ့်ကင်းလုန် ဟော	
ခြင်း	၁၆၃
သမ္ဘမမ္ဘ၌ နိကန္တိကင်းရန် ဟော	
ခြင်း	၁၆၃
သမဏဂုတ္တာမင်းသမီး ဗြဟ္မစရိယ	
ဖြင့် နေခြင်း	၄၆
သမဏီမင်းသမီး မဟာနိဒါန	
သုတ္တန်ကို ဆောင်ခြင်း	၂၂
သမ္ဘပ္ပဓာန်လေးပါးတောင် သောတာ	
ရခြင်း	၁၀၃
သမာနတ္တတာ–အဓိပ္ပါယ်	၁၉၉
သမာပတ်မှ ထချိန်နှင့် စပ်၍	
မှတ်ဖွယ်	၃၀၆
သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓသ-အဓိပ္ပါယ်	၁၉၅
သမီးဥတ္တရာ သောတာပန် ဖြစ်	
ခြင်း	၃၂၀
သရဏဂမန် တောင် သုဇာတာ	
ရခြင်း	၂၄၃
[သ]	
သာကေတမြို့၏ အဓိပ္ပါယ်	၂၅၁
သာမဏေရီမအား စေခိုင်းမိ၍	
ကျွန် ဖြစ်ရခြင်း	၃၀၃
သာမာဝတီ၏ ရှေးဆုတောင်း	၂၉၄
သာမာဝတီကို ဥဒေနမင်း	
မိဖုရားမြှောက်ခြင်း	၃၀၁
သာမာဝတီ ယောသကသူဌေးကြီး	
သမီး ဖြစ်ခြင်း	၃၀၀
သာမာဝတီတို့၏ ရှေးအကုသိုလ်	
ကံ	၃၀၆
သာမာဝတီတို့ ခုဇ္ဇုတ္တရာထံ တရား	
နာ ကြခြင်း	၃၀၆
သာမာဝတီတို့တဖွဲ့လုံး သောတာ	
ပန် ဖြစ်ကြခြင်း	၃၀၅
သာမာဝတီတို့ မိုးတိုက်၍ အသက်	
ခံရခြင်း	၃၁၅
သာမာဝတီတွေ့ကြုံရသည့် ဘနိုင်	
လောကမ်	၂၉၇
သာမာဝတီ မေတ္တာဝိဟာရီ	
တောင်ရခြင်း	၃၁၉
သာမာဝတီ သူဌေးသမီး	၂၉၆
သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္ဒ ဂုဏ်တော်	
အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
သာလဝတီ ပြည့်တန်ဆာ၏	
သား ဇီဝက	၂၂၀
သာဝတ္ထိနှင့် ရာဇဂြိုဟ်အကြား	
၄၅-ယူဇနာခရီး	၁၅၄
သာဝတ္ထိပြည်သို့ကြွရန် ဘုရားရှင်	
၏ ဝန်ခံချက်ယူခြင်း	၁၅၄
သာသနာ၌ ငါးဆယ့်လေးကုဋေ	
စွန့်လွှတ်ခြင်း	၁၅၄

အကွဲထုစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သားကိုအစ့ဲပြု၍ နုကုလပိတု မည်ခြင်း	၂၃၂
သားထကျိပ်, သမီးတကျိပ်ရ သော ပိသာခါ	၂၂၃
သား နုကုလကို အစ့ဲပြု၍ နုကုလ မာတု မည်ခြင်း	၂၃၂
သားသမီးတကျိပ်ရ၍ ဗဟုပုတ္တိက သောဏာ မည်ခြင်း	၉၉
သားသုံးယောက်၏ ဘုန်းကံကို ဇဋိလသူဌေးကြီးစုံစမ်းခြင်း	၄၀၆
သိက္ခာကြီးသူနှင့် ငယ်သူတို့ ထောင်းပန်ပုံများ	၁၀၃
သိက္ခာသုံးပါးသည် နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်ခြင်း	၉၂
သိခီဘုရားရှင်အား ဆွမ်းဦးလှူ သော ညီနောင်များ	၁၄၈
သိင်္ဂါလက အရပ်မျက်နှာတို့ကို ရှိခိုးခြင်း	၁၄၅
သိင်္ဂါလက မာတု ထေရီ အကြောင်း	၁၄၃
သိင်္ဂါလကမာတု ထေရီမ၏ ရှေး ဆုတောင်း	၁၄၃
သိင်္ဂါလကမာတု ထေရီ သဒ္ဓါခီ-မုတ္တ တောရက် ရခြင်း	၁၄၆
သိင်္ဂါလကမာတု နောက်ဆုံးဘဝ ရဟန်းပြုခြင်း	၁၄၄
သိင်္ဂါလကမာတု ရဟန်းမ-ပြု ခြင်း	၁၄၅
သိင်္ဂါလကမာတု သောတာပန် ဖြစ်သော တရားပွဲ	၁၄၅
သိရိမာ ဥတ္တရာကို တောင်းပန် ဝန်ချခြင်း	၃၃၃

အကွဲထုစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သိရိမာကို အဝှေးထား၍ ဥတ္တရာ ဥပုသ်စောင့်ခြင်း	၃၃၁
သိဝိတိုင်းဥ ဥမ္မာဒန္တီ ဖြစ်ခြင်း	၄၆
သီလတို့ကိုဓာရ်ခြင်းလျက် ဥတ္တရာ နေခြင်း	၃၃၁
သီလမရှိသော ရဟန်းဟု နတ်တို့ ပြောခြင်း	၂၁၃
သီလရှိသူ၏ တောင့်တမှု ပြည့်စုံ ခြင်း	၁၉၄
သီလဝန္တတို့၏ ဂုဏ်ကိုသာ အာရုံ ပြုခြင်း	၂၁၃
သီလဝန္တနှင့် ဒုဿီလ တို့အား သဒ္ဓါတူမျှထားခြင်း	၂၁၃
သုဂတဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ်	၁၉၅
သုဇာတာ ပဌမ သရဏဂမန တောရက် ရခြင်း	၂၄၃
သုဇာတာ သူဌေးကတော် အကြောင်း	၂၃၈
သုဇာတာ သူမဌေးကတော်၏ ရှေး ကောင်းမှု	၂၃၈
သုဇာတာ သောတာပန် ဖြစ် ခြင်း	၂၄၂
သုညတ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှုပနုန္နာ စီးဖြန်းခြင်း	၉၃
သုညတ သဘောကို ၉-ဝါရတို့ဖြင့် ဟောခြင်း	၁၆၃
သုဒတ္တဟု မှည့်ခေါ်သော အနာ ထပိဏ်	၁၅၃
သုမေဓမထေရ် စိတ္တသူကြွယ်ကို တောင်းပန်ရခြင်း	၁၈၅
သုဓမ္မာ အနှစ်နှစ်သောင်း ဗြဟ္မ စရိယကျင့်သုံးခြင်း	၈၃

အကွေ့ရှုစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သုဝမ္မာ မည်သော ကိုကိမင်းကြီး သမီးတော်	၈၃
သုပ္ပဋိပန္နဂုဏ်တော်အဓိပ္ပါယ်	၁၉၆
သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်း၏ သမီးတော် ဘဒ္ဒါ ကစ္စာနာ	၁၂၈
သုပ္ပဝါသာ၏ ရှေးကောင်းမှု	၃၃၅
သုပ္ပဝါသာ ပဏီတဒါယိက တောင်ရခြင်း	၃၃၇
သုပ္ပဝါသာ သာကီဝင်မင်းသမီး အကြောင်း	၃၃၅
သုပ္ပဝါသာ သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၃၆
သုပ္ပိယာ၏ အုံ့ဩလောက်သော ဒါန စေတနာ	၃၃၈
သုပ္ပိယာ၏ ရှေးကောင်းမှု	၃၃၇
သုပ္ပိယာဥပါသိကာအကြောင်း	၃၃၇
သုပ္ပိယာ ဥပါသိကာ နောက်ဆုံး ဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၃၃၈
သုပ္ပိယာ ဂိလာနုပဋ္ဌာကီ တောင်ရခြင်း	၃၄၂
သုပ္ပိယာ ဒါယိကာမနှင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်	၂၈၁
သုပ္ပိယာ သောတာပန် ဖြစ်ပြီးခြင်း	၃၃၈
သုမနဒေဝီ၏ အာနုဘော်	၂၄၇
သုမနနတ်မင်းကြီး ရှေအိုးမျှားကို ပေးခြင်း	၄၁၂
သုမန ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား သစ်သီး လှူခြင်း	၁၄၇
သုဗဒ္ဒသူဌေးကြီး၏သား အနာ-ထပိဏ်	၁၅၃
သုသုမာရဂိရိမြို့–အဓိပ္ပါယ်	၂၃၂

အကွေ့ရှုစဉ်	စာမျက်နှာ
[သ]	
သူကြွယ်ကတော်ဘဝ	၁၂၅
သူယေါ်ချင်းပေးသော ဥပါယ် ကောင်း	၁၃၂
သူဌေးအဖြစ်မှ မယျောကျစေ သော ဥပါယ်ကောင်း	၁၃၂
သူဌေးကတော် ဥတ္တရာ သောတာ ပန် ဖြစ်ခြင်း	၃၂၈
သူဌေးဘွဲ့ရ မင်းလာပွဲ ပုဏ္ဏသီဟ သူဌေး ကျင်းပခြင်း	၃၂၈
သူတပါး အပြစ်ကို မြင်လွယ်ပုံ ဘုရားဟောခြင်း	၃၉၄
သူရမ္ဘဋ္ဌ၏ မတုန်လှုပ်သော သဒ္ဓါ ဘရား	၂၂၆
သူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေးအကြောင်း	၂၂၃
သူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေး အဝေစ္ဆပ္ပဘန္တ စောင်ရခြင်း	၂၂၂
သူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေး၏ ရှေးကောင်းမှု	၂၂၃
သူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေး နောက်ဆုံးဘဝ ဖြစ်ခြင်း	၂၂၄
သူရမ္ဘဋ္ဌသူဌေး သောတာပန် ဖြစ်ခြင်း	၂၂၄
သူ့အပြစ်မြင်၍ ကိုယ့်အပြစ် မမြင် တတ်ခြင်း	၃၉၄
သေနသူကြွယ် ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၃၅၆
သေနိယသူဌေးသမီးသုဇာတာ	၂၃၈
ဒသမှုအဆုံးသတ်မည့် ရောဂါရှင် ကို ဝေဒနာသာ ဟောခြင်း	၁၅၈
သေလ ပုဏ္ဏားနှင့် ဝေနေယျတို့ အတွက် ဒေသစာရိကြွခြင်း	၂၄၅
သေးသွယ်သောကိုယ် ရှိ၍ ကိသာဂေါတမီ မည်ခြင်း	၁၃၁

အကြောင်းစုဉ် စာမျက်နှာ

[သ]

သောကဖြစ်ရခြင်းအကြောင်းကို ပြောကြားခြင်း ၂၅
သောကမျက်ရည် သမုဒ္ဒြာ ရေထက် များပုံ ၂၆
သောဏကုဋိကဏ္ဍ၏ မယ်တော်နှင့် ရင်းနှီးသူ ၃၄၃
သောဏာဏဇရိအား သြဘာသ တရား ဟောခြင်း ၁၀၁
သောဏာတေရိမကြီး ရေနွေးအိုး တန်ဖိုးပြုခြင်း ၁၀၂
သောဏာဘိက္ခုနီ အာရုဒ္ဓဝိရိယ တေဇင်ရခြင်း ၁၀၄
သက်တော်ရှင် ဆံတော် တို့ကို စေတီ တည်ခြင်း ၁၅၁
သစ်ပင်ကိုင်းကာ လှည့်လျက် တရားအားထုတ်ခြင်း ၁၀၀
သစ်ပင်စောင့်နတ်များ စိတ္တာ သူကြွယ်ထံ လာခြင်း ၁၉၃
သပ်ပုံ၌ သားပြောက်စိုက်၍ ဝါဒပြိုင် ဆူ ရှာခြင်း ၁၁၈
သိမ်မွေ့သောတရား ခေမာထေရီ ဟောခြင်း ၃၄
သံဃဂုဏ်တော် ၉-ပါး အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
သံဃာတော်၏အကျိုးဂုဏ်၅-ပါး ၁၉၇
သံဃာတော်၏ အကြောင်းဂုဏ် ၄-ပါး ၁၉၆

[သ]

သံဃုပဌာက တေဇင် ဥဂ္ဂတ သူဌေး ရခြင်း ၂၁၃
သံဃုပဌာန တေဇင် ဆုတောင်းခြင်း ၂၁၁
သံသေဒမင်းသားများ ၅၄
သုံးထောင်သော နတ်ဘီလူးတို့ တတိယ တံခါးမှခ်ဉ် စောင့်ခြင်း ၃၆၇
သုံးလဘိုင် ကျောင်းရေစက်ချပွဲ ကျင်းပခြင်း ၁၅၄
သွားကွာတဂုဏ်တော် အဓိပ္ပါယ် ၁၉၆
သွေးစက်၌ သံသေဒတည်ခြင်း ၅၄

[ဟ]

ဟတ္ထကာဠဝကအလောင်း ဗျာဒိတ် ခံရခြင်း ၁၉၈
ဟတ္ထကာဠဝက ပရိသသင်္ကန္ဓ တေဇင် ရခြင်း ၁၉၈
ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည် အကြောင်း ၁၉၃
ဟတ္ထကာဠဝက သီတင်းသည်၏ ရှေးဆုတောင်း ၁၉၃
ဟတ္ထကံ=လက်အမှုလှ||ဒါန်းခြင်း ၅
ဟတ္ထိဂါမအရပ်သို့ ဘုရားဖရောက် တော်မူခြင်း ၂၁၂

မဟာပုဒ္ဓဝင် အဋ္ဌမတွဲ ဒုတိယပိုင်း

မှတ်သားဖွယ် အကြောင်းစုဉ် ပြီး၏။

ပ.မ.သာ.စ. ၆၉/၁၀.၁.၉၆ (၅၀၀၀) လစ်သို့။